SEJM
RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ
X kadencja
Prezes Rady Ministrów
RM-0610-30-26

# Druk nr 2361

Warszawa, 11 marca 2026 r.

Pan
Włodzimierz Czarzasty
Marszałek Sejmu
Rzeczypospolitej Polskiej

*Szanowny Panie Marszałku,*

na podstawie art. 118 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej przedstawiam Sejmowi Rzeczypospolitej Polskiej projekt ustawy

## - o zmianie ustawy o języku polskim oraz ustawy o Narodowej Agencji Wymiany Akademickiej.

Do prezentowania stanowiska Rządu w tej sprawie w toku prac parlamentarnych został upoważniony Minister Nauki i Szkolnictwa Wyższego.

*Z poważaniem*

Donald Tusk

/podpisano kwalifikowanym podpisem elektronicznym/

Projekt

# U S T A W A

z dnia

## o zmianie ustawy o języku polskim oraz ustawy o Narodowej Agencji Wymiany Akademickiej

**Art. 1.** W ustawie z dnia 7 października 1999 r. o języku polskim (Dz. U. z 2026 r. poz. 81) wprowadza się następujące zmiany:

1) w art. 1 w pkt 3 kropkę zastępuje się średnikiem i dodaje się pkt 4 w brzmieniu:

„4) urzędowego poświadczania znajomości języka polskiego jako obcego.”;

2) w art. 11a:

a) w ust. 3 pkt 1 i 2 otrzymują brzmienie:

„1) A1, A2, B1, B2, C1 i C2 – w grupie dostosowanej do potrzeb osób, które w dniu przystąpienia do egzaminu ukończyły 16 rok życia,

2) A1, A2, B1 i B2 – w grupie dostosowanej do potrzeb osób, które w dniu przystąpienia do egzaminu nie ukończyły 16 roku życia”,

b) w ust. 4 w pkt 2 po lit. d dodaje się lit. da w brzmieniu:

„da) szkołę funkcjonującą w systemie oświaty innego państwa prowadzącą nauczanie języka polskiego i innych przedmiotów w języku polskim, posiada wykształcenie średnie oraz świadectwo odpowiadające świadectwu dojrzałości, o którym mowa w art. 44zzl ust. 4 ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (Dz. U. z 2025 r. poz. 881 i 1019 oraz z 2026 r. poz. 203), uwzględniające wynik egzaminu z języka polskiego, albo”,

c) po ust. 4 dodaje się ust. 4a–4e w brzmieniu:

„4a. Osobie, która zdała egzamin, wydaje się certyfikat wraz z suplementem do certyfikatu.

4b. W przypadku zniszczenia lub utraty certyfikatu, na wniosek osoby, która go otrzymała, złożony niepóźniej niż w terminie 25 lat od dnia jego otrzymania, wydaje się duplikat certyfikatu.

4c. Za wydanie certyfikatu i duplikatu certyfikatu pobiera się opłatę w wysokości 100 zł. Opłatę wnosi się na rachunek bankowy:

1) Narodowej Agencji Wymiany Akademickiej, działającej na podstawie ustawy z dnia 7 lipca 2017 r. o Narodowej Agencji Wymiany Akademickiej (Dz. U.

z 2025 r. poz. 1643), zwanej dalej „NAWA”, w terminie 7 dni od dnia otrzymania informacji o pozytywnym rozpatrzeniu wniosku o wydanie:

a) certyfikatu, o którym mowa w ust. 4,

b) duplikatu certyfikatu, o którym mowa w ust. 4b;

2) podmiotu uprawnionego do organizowania egzaminu, zwanego dalej „podmiotem uprawnionym”, w terminie 7 dni od dnia otrzymania informacji o zdaniu egzaminu – w przypadku certyfikatu, o którym mowa w ust. 4a.

4d. Komisja przekazuje podmiotowi uprawnionemu certyfikaty osób, które zdały egzamin, w terminie 30 dni od dnia przekazania przez podmiot uprawniony opłat, o których mowa w ust. 4c pkt 2.

4e. Podmiot uprawniony niezwłocznie doręcza certyfikaty osobom, które zdały egzamin, a potwierdzenia odbioru certyfikatu przekazuje NAWA.”,

d) ust. 7 otrzymuje brzmienie:

„7. Osobie, o której mowa w ust. 4, wydaje się certyfikat poświadczający znajomość języka polskiego jako obcego na poziomie biegłości językowej – odpowiednio w przypadku:

1) uzyskanie stopnia doktora – C2;

2) ukończenia:

a) studiów pierwszego stopnia – B2,

b) studiów drugiego stopnia lub jednolitych studiów magisterskich – C1;

3) ukończenia szkoły, o której mowa w ust. 4 pkt 2 lit. b, c, da oraz e – B2;

4) ukończenia szkoły lub innej formy nauczania, o których mowa w ust. 4 pkt 2 lit. d oraz f – B1.”;

3) w art. 11aa:

a) ust. 1 otrzymuje brzmienie:

„1. Wniosek o wydanie certyfikatu, o którym mowa w art. 11a ust. 4, składa się do Komisji za pośrednictwem NAWA:

1) w postaci elektronicznej:

a) za pośrednictwem elektronicznej skrzynki podawczej, w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 17 lutego 2005 r. o informatyzacji działalności podmiotów realizujących zadania publiczne (Dz. U. z 2025 r. poz. 1703 oraz z 2026 r. poz. 160), NAWA lub

b) z wykorzystaniem publicznej usługi rejestrowanego doręczenia elektronicznego, na adres do doręczeń elektronicznych, o którym mowa w art. 2 pkt 1 ustawy z dnia 18 listopada 2020 r. o doręczeniach elektronicznych (Dz. U. z 2026 r. poz. 3);

2) w postaci papierowej – na adres NAWA.”,

b) w ust. 2:

– wprowadzenie do wyliczenia otrzymuje brzmienie:

„Wniosek o wydanie certyfikatu, o którym mowa w art. 11a ust. 4, zawiera dane osoby składającej wniosek:”,

– po pkt 4 dodaje się pkt 4a w brzmieniu:

„4a) adres stałego zamieszkania za granicą, jeżeli dotyczy;”,

c) w ust. 4 wprowadzenie do wyliczenia otrzymuje brzmienie:

„W przypadku ukończenia formy nauczania, o której mowa w art. 11a ust. 4 pkt 2 lit. f, do wniosku o wydanie certyfikatu, o którym mowa w art. 11a ust. 4, dołącza się również kopię albo odwzorowanie cyfrowe zaświadczenia wydanego przez konsula Rzeczypospolitej Polskiej właściwego ze względu na siedzibę organizacji społecznej zarejestrowanej za granicą albo innego podmiotu zagranicznego, prowadzących tę formę nauczania, zwanego dalej „konsulem”, które potwierdza:”,

d) po ust. 4 dodaje się ust. 4a i 4b w brzmieniu:

„4a. Wniosek o wydanie zaświadczenia, o którym mowa w ust. 4, składa się do konsula:

1) w postaci elektronicznej – za pośrednictwem elektronicznej skrzynki podawczej w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 17 lutego 2005 r. o informatyzacji działalności podmiotów realizujących zadania publiczne, konsula;

2) w postaci papierowej – na adres konsula.

4b. Wniosek o wydanie zaświadczenia, o którym mowa w ust. 4, zawiera dane i informacje o osobie składającej wniosek:

1) imię i nazwisko;

2) datę urodzenia;

3) adres zamieszkania;

4) adres do korespondencji;

5) numer telefonu i adres poczty elektronicznej, jeżeli posiada;

6) informacje o:

a) ukończonej formie nauczania, o której mowa w art. 11a ust. 4 pkt 2 lit. f,

b) organizacji społecznej zarejestrowanej za granicą lub innym podmiocie zagranicznym, które prowadziły formę nauczania, o której mowa w art. 11a ust. 4 pkt 2 lit. f, w tym:

– nazwę,

– siedzibę i adres,

– informacje o wpisie do rejestru lub ewidencji w państwie siedziby i o organie prowadzącym rejestr lub ewidencję, jeżeli dotyczy,

c) okresie lub okresach pobierania nauki języka polskiego lub innych przedmiotów nauczanych w języku polskim.”,

e) dodaje się ust. 6–10 w brzmieniu:

„6. Minister właściwy do spraw oświaty i wychowania w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw zagranicznych określi, w drodze rozporządzenia, wzór zaświadczenia, o którym mowa w ust. 4, oraz tryb postępowania w sprawie wydania tego zaświadczenia, w tym wykaz niezbędnych dokumentów dołączanych do wniosku o wydanie tego zaświadczenia – uwzględniając zakres niezbędnych danych umożliwiających wydanie zaświadczenia.

7. NAWA dokonuje oceny formalnej wniosku o wydanie certyfikatu, o którym mowa w art. 11a ust. 4. W przypadku stwierdzenia braków formalnych wniosku NAWA wzywa osobę, która złożyła wniosek, do jego uzupełnienia, w terminie 14 dni od dnia otrzymania wezwania z pouczeniem, że nieusunięcie tych braków spowoduje pozostawienie wniosku bez rozpoznania.

8. Komisja rozpatruje wniosek o wydanie certyfikatu, o którym mowa w art. 11a ust. 4, w terminie 60 dni od dnia wpływu tego wniosku do NAWA.

9. NAWA niezwłocznie informuje osobę, która złożyła wniosek o wydanie certyfikatu, o którym mowa w art. 11a ust. 4, o wyniku rozpatrzenia wniosku, a w przypadku pozytywnego rozpatrzenia wniosku również o konieczności wniesienia opłaty za wydanie certyfikatu.

10. NAWA przekazuje certyfikat osobie, która złożyła wniosek o wydanie certyfikatu, o którym mowa w art. 11a ust. 4, w terminie 14 dni od dnia wpływu na rachunek bankowy NAWA opłaty za wydanie certyfikatu.”;

4) po art. 11aa dodaje się art. 11ab w brzmieniu:

„Art. 11ab. 1. We wniosku, o którym mowa w art. 11a ust. 4b, podaje się dane, o których mowa w art. 11aa ust. 2 pkt 1, 2, 4 i 5, oraz informacje o certyfikacie, którego duplikat ma zostać wydany. Do złożenia wniosku przepis art. 11aa ust. 1 stosuje się.

2. NAWA dokonuje oceny formalnej wniosku, o którym mowa w art. 11a ust. 4b.

3. Komisja rozpatruje wniosek, o którym mowa w art. 11a ust. 4b, w terminie 60 dni od dnia jego wpływu do NAWA.

4. NAWA niezwłocznie informuje osobę, która złożyła wniosek, o którym mowa w art. 11a ust. 4b, o wyniku rozpatrzenia wniosku, a w przypadku pozytywnego rozpatrzenia wniosku również o konieczności wniesienia opłaty za wydanie duplikatu certyfikatu.

5. Duplikat certyfikatu sporządza się na druku certyfikatu albo drukach certyfikatu i suplementu do certyfikatu według wzoru obowiązującego w dacie wystawienia oryginałów tych dokumentów. Na dokumencie umieszcza się wyraz „DUPLIKAT”, datę sporządzenia duplikatu certyfikatu, pieczęć Komisji i podpis przewodniczącego Komisji.

6. NAWA przekazuje duplikat certyfikatu osobie, która złożyła wniosek, o którym mowa w art. 11a ust. 4b, w terminie 7 dni od dnia wpływu na rachunek bankowy NAWA opłaty za wydanie duplikatu certyfikatu.”;

5) art. 11b i art. 11c otrzymują brzmienie:

„Art. 11b. 1. Uprawnienie do organizowania egzaminu na określonym poziomie biegłości językowej w grupie, o której mowa w art. 11a ust. 3 pkt 1 albo 2, zwane dalej „uprawnieniem”, może zostać nadane:

1) polskiej albo zagranicznej uczelni prowadzącej:
   a) studia w zakresie filologii polskiej przez okres dwóch lat poprzedzających rok kalendarzowy ubiegania się o nadanie uprawnienia,
   b) lektoraty lub zajęcia w zakresie nauczania języka polskiego jako obcego przez okres trzech lat poprzedzających rok kalendarzowy ubiegania się o nadanie uprawnienia;
2) polskiemu albo zagranicznemu podmiotowi prowadzącemu zajęcia w zakresie nauczania języka polskiego jako obcego przez okres czterech lat poprzedzających rok kalendarzowy ubiegania się o nadanie uprawnienia.

2. Uprawnienie może zostać nadane podmiotowi, który spełnia łącznie następujące warunki:

1) posiada kadrę dydaktyczną niezbędną do zapewnienia składu komisji egzaminacyjnej, o którym mowa w art. 11e ust. 2;
2) prowadzi nauczanie języka polskiego jako obcego co najmniej na poziomie biegłości językowej odpowiadającym poziomowi biegłości językowej egzaminu w grupie, o której mowa w art. 11a ust. 3 pkt 1 albo 2, o uprawnienie do organizacji, którego się ubiega;
3) liczba godzin zajęć dydaktycznych w zakresie nauczania języka polskiego jako obcego na danym poziomie biegłości językowej, o którym mowa w pkt 2, przeprowadzonych w roku poprzedzającym rok kalendarzowy ubiegania się o nadanie uprawnienia, nie może być niższa niż 200;
4) złoży oświadczenie o sposobie zapewnienia warunków lokalowych i technicznych niezbędnych do przeprowadzenia egzaminu, w tym z udziałem osób niepełnosprawnych, zwanych dalej „osobami z niepełnosprawnością”, lub osób ze specjalnymi potrzebami wynikającymi ze stanu zdrowia lub specyficznych trudności w uczeniu się, zwanych dalej „osobami ze specjalnymi potrzebami”.

3. Przepisów ust. 2 pkt 2 i 3 nie stosuje się do podmiotu, o którym mowa w ust. 1 pkt 1 lit. a.

4. Uprawnienie nadaje minister właściwy do spraw szkolnictwa wyższego i nauki na wniosek podmiotu, o którym mowa w ust. 1, na okres dwóch lat, po zasięgnięciu opinii Komisji.

5. Minister właściwy do spraw szkolnictwa wyższego i nauki na wniosek podmiotu uprawnionego, po zasięgnięciu opinii Komisji, może przedłużyć uprawnienie na kolejny okres – do pięciu lat każdy. Uprawnienie może zostać przedłużone, jeżeli podmiot uprawniony w każdym roku posiadania tego uprawnienia przeprowadził co najmniej jeden egzamin bez względu na liczbę posiadanych uprawnień. Przepis ust. 2 stosuje się.

6. Wnioski, o których mowa w ust. 4 i 5, składa się:

1) w postaci elektronicznej:
   a) za pośrednictwem elektronicznej skrzynki podawczej, w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 17 lutego 2005 r. o informatyzacji działalności podmiotów realizujących zadania publiczne, ministra właściwego do spraw szkolnictwa wyższego i nauki lub

b) z wykorzystaniem publicznej usługi rejestrowanego doręczenia elektronicznego, na adres do doręczeń, o którym mowa w art. 2 pkt 1 ustawy z dnia 18 listopada 2020 r. o doręczeniach elektronicznych;

2) w postaci papierowej – na adres urzędu obsługującego ministra właściwego do spraw szkolnictwa wyższego i nauki.

7. Wniosek, o którym mowa w ust. 5, składa się w terminie 6 miesięcy przed dniem, w którym upływa okres, na jaki zostało nadane uprawnienie.

8. Nadanie uprawnienia i przedłużenie uprawnienia następują w drodze decyzji administracyjnej.

9. Listę podmiotów uprawnionych oraz informacje o terminach i miejscach przeprowadzania egzaminów udostępnia się w Biuletynie Informacji Publicznej na stronie podmiotowej ministra właściwego do spraw szkolnictwa wyższego i nauki.

Art. 11c. Podmiot uprawniony jest obowiązany do:

1) przekazania Komisji informacji o planowanym terminie egzaminu na określonym poziomie biegłości językowej w grupie, o której mowa w art. 11a ust. 3 pkt 1 albo 2;

2) zapewnienia odpowiedniego składu komisji egzaminacyjnej, w tym przekazania Komisji danych osoby, która będzie pełniła funkcję przewodniczącego komisji egzaminacyjnej;

3) zapewnienia warunków lokalowych i technicznych niezbędnych do przeprowadzenia egzaminu bez zakłóceń, umożliwiających samodzielne rozwiązywanie zadań przez osoby przystępujące do egzaminów i sprawdzenie umiejętności rozumienia ze słuchu, z uwzględnieniem potrzeb osób z niepełnosprawnością lub osób ze specjalnymi potrzebami;

4) zabezpieczenia materiałów związanych z egzaminem przed nieuprawnionym ujawnieniem;

5) poddania się wizytacji, o której mowa w art. 11l;

6) przekazania Komisji protokołu przebiegu egzaminu wraz ze sprawdzonymi i ocenionymi pracami z części pisemnej egzaminu, dokumentami z części ustnej egzaminu i inną dokumentacją związaną z przeprowadzeniem egzaminu;

7) ponownego przeprowadzenia egzaminu w innym terminie w ramach harmonogramu, o którym mowa w art. 11h ust. 1, na własny koszt, w przypadku gdy

egzamin został przerwany na skutek zakłócenia prawidłowego przebiegu egzaminu przez członków komisji egzaminacyjnej;

8) zapewnienia, na wniosek osoby, która przystąpiła do egzaminu, wglądu do sprawdzonej i ocenionej pracy z części pisemnej egzaminu;

9) upowszechniania informacji o zasadach poświadczania znajomości języka polskiego jako obcego, a także o terminach przeprowadzania egzaminów i wysokości opłat za przystąpienie do nich.”;

6) w art. 11d wprowadzenie do wyliczenia otrzymuje brzmienie:

„Minister właściwy do spraw szkolnictwa wyższego i nauki może z własnej inicjatywy lub na wniosek Komisji cofnąć, w drodze decyzji administracyjnej, uprawnienie w przypadku:”;

7) w art. 11e:

a) w ust. 1 po wyrazie „językowej” dodaje się wyrazy „w grupie, o której mowa w art. 11a ust. 3 pkt 1 albo 2,”,

b) w ust. 2 pkt 2 otrzymuje brzmienie:

„2) co najmniej dwóch członków posiadających dyplom ukończenia jednolitych studiów magisterskich lub studiów drugiego stopnia w zakresie:

a) filologii polskiej, literatury polskiej, języka polskiego, kultury polskiej, nauczania języka polskiego, filologii obcych lub dyplom uznany za równoważny odpowiedniemu polskiemu dyplomowi ukończenia studiów, których program studiów określał efekty uczenia się w zakresie nauczania języka polskiego jako obcego, wskazane w suplemencie do dyplomu albo potwierdzone zaświadczeniem wydanym przez uczelnię lub

b) filologii polskiej, literatury polskiej, języka polskiego, kultury polskiej, nauczania języka polskiego, filologii obcych lub dyplom uznany za równoważny odpowiedniemu polskiemu dyplomowi ukończenia studiów, i świadectwo ukończenia studiów podyplomowych w zakresie nauczania języka polskiego jako obcego, lub

c) filologii polskiej, literatury polskiej, języka polskiego, kultury polskiej, nauczania języka polskiego, filologii obcych lub dyplom uznany za równoważny odpowiedniemu polskiemu dyplomowi ukończenia studiów, i trzyletnie doświadczenie w nauczaniu języka polskiego jako obcego.”,

c) ust. 3 otrzymuje brzmienie:

„3. W przypadku gdy liczba osób przystępujących do egzaminu na określonym poziomie biegłości językowej w grupie, o której mowa w art.11a ust. 3 pkt 1 albo 2, przekracza trzydzieści, w skład komisji egzaminacyjnej powołuje się dodatkowego członka na każde rozpoczęte kolejne piętnaście osób.”;

8) w art. 11f:

a) ust. 2 otrzymuje brzmienie:

„2. Komisja dokonuje wpisu na listę, o której mowa w ust. 1, na wniosek osoby, która:

1) posiada dyplom ukończenia jednolitych studiów magisterskich lub studiów drugiego stopnia w zakresie:

a) filologii polskiej, literatury polskiej, języka polskiego, kultury polskiej, nauczania języka polskiego, filologii obcych lub dyplom uznany za równoważny odpowiedniemu polskiemu dyplomowi ukończenia studiów, których program studiów określał efekty uczenia się w zakresie nauczania języka polskiego jako obcego, wskazane w suplemencie do dyplomu albo potwierdzone zaświadczeniem wydanym przez uczelnię, i trzyletnie doświadczenie w nauczaniu języka polskiego jako obcego uzyskane w okresie pięciu lat poprzedzających dzień złożenia wniosku lub

b) filologii polskiej, literatury polskiej, języka polskiego, kultury polskiej, nauczania języka polskiego, filologii obcych lub dyplom uznany za równoważny odpowiedniemu polskiemu dyplomowi ukończenia studiów, i świadectwo ukończenia studiów podyplomowych w zakresie nauczania języka polskiego jako obcego i trzyletnie doświadczenie w nauczaniu języka polskiego jako obcego uzyskane w okresie pięciu lat poprzedzających dzień złożenia wniosku, lub

c) filologii polskiej, literatury polskiej, języka polskiego, kultury polskiej, nauczania języka polskiego, filologii obcych lub dyplom uznany za równoważny odpowiedniemu polskiemu dyplomowi ukończenia studiów, i czteroletnie doświadczenie w nauczaniu języka polskiego jako obcego uzyskane w okresie sześciu lat poprzedzających dzień złożenia wniosku;

2) nie była skazana prawomocnym wyrokiem za umyślne przestępstwo lub umyślne przestępstwo skarbowe;

3) ukończyła szkolenie dla kandydatów na egzaminatorów.”,

b) ust. 3 otrzymuje brzmienie:

„3. Wniosek, o którym mowa w ust. 2, zawiera dane i informacje o osobie składającej wniosek:

1) imię i nazwisko;
2) adres do korespondencji;
3) adres poczty elektronicznej, jeżeli posiada;
4) numer telefonu, jeżeli posiada;
5) numer PESEL, a w przypadku jego braku – rodzaj, serię i numer dokumentu potwierdzającego tożsamość oraz datę urodzenia;
6) wskazanie zasięgu terytorialnego działalności;
7) informacje o:
   a) posiadanym tytule zawodowym,
   b) ukończonych studiach,
   c) doświadczeniu zawodowym w nauczaniu języka polskiego jako obcego.”,

c) po ust. 3 dodaje się ust. 3a w brzmieniu:

„3a. Do wniosku, o którym mowa w ust. 2, dołącza się kopie dokumentów potwierdzających spełnienie wymogów, o których mowa w ust. 2 pkt 1, oraz oświadczenie o niekaralności za umyślne przestępstwo lub umyślne przestępstwo skarbowe złożone pod rygorem odpowiedzialności karnej za złożenie fałszywego oświadczenia.”,

d) w ust. 4:

– w pkt 2 wyrazy „przestępstwo popełnione umyślnie” zastępuje się wyrazami „umyślne przestępstwo”,
– w pkt 4 kropkę zastępuje się średnikiem i dodaje się pkt 5–7 w brzmieniu:
   „5) w przypadku utraty zdolności do pełnienia obowiązków członka komisji egzaminacyjnej na skutek długotrwałej choroby trwającej co najmniej 12 miesięcy;
   6) w przypadku niepodjęcia funkcji przewodniczącego komisji egzaminacyjnej w okresie 5 lat od dnia dokonania wpisu na listę, o której mowa w ust. 1;
   7) w przypadku śmierci.”;

9) w art. 11g:

a) ust. 2 otrzymuje brzmienie:

„2. Rejestracja jest dokonywana w bazie prowadzonej przez Komisję w systemie teleinformatycznym w rozumieniu art. 3 pkt 3 ustawy z dnia 17 lutego 2005 r. o informatyzacji działalności podmiotów realizujących zadania publiczne.”,

b) po ust. 2 dodaje się ust. 2a i 2b w brzmieniu:

„2a. Komisja jest administratorem danych przetwarzanych w bazie, o której mowa w ust. 2.

2b. NAWA administruje systemem teleinformatycznym, o którym mowa w ust. 2, i zapewnia jego funkcjonowanie.”,

c) ust. 3 otrzymuje brzmienie:

„3. Baza, o której mowa w ust. 2, zawiera następujące dane i informacje o osobach przystępujących do egzaminu, o egzaminie i o certyfikacie:

1) imię i nazwisko;
2) datę urodzenia;
3) płeć;
4) rodzaj, serię, numer i datę ważności dokumentu potwierdzającego tożsamość;
5) obywatelstwo;
6) informację o orzeczonej niepełnosprawności albo stopniu niepełnosprawności i jej rodzaju, posiadaniu statusu osoby niepełnosprawnej w państwie, w którym jest przeprowadzany egzamin, albo specjalnych potrzebach wynikających ze stanu zdrowia lub specyficznych trudności w uczeniu się, jeżeli dotyczy;
7) informację o języku ojczystym;
8) informację o poziomie wykształcenia;
9) adres do korespondencji;
10) adres poczty elektronicznej, jeżeli posiada;
11) informacje o egzaminie – termin, poziom biegłości językowej i grupa, o której mowa w art. 11a ust. 3 pkt 1 albo 2;
12) wynik egzaminu w procentach oraz liczbę punktów uzyskanych z części pisemnej i części ustnej egzaminu lub informację o zwolnieniu z części ustnej egzaminu, jeżeli dotyczy;
13) numer certyfikatu.”,

d) po ust. 3 dodaje się ust. 3a i 3b w brzmieniu:

„3a. Dane i informacje, o których mowa w ust. 3:

1) pkt 1, 2, 4, 6 i 9–12, są przetwarzane przez podmiot uprawniony oraz członków komisji egzaminacyjnej powołanej do przeprowadzenia danego egzaminu w celu organizacji egzaminu, jego przeprowadzenia oraz wprowadzenia do bazy, o której mowa w ust. 2, liczby punktów uzyskanych z części pisemnej i ustnej egzaminu albo informacji o zwolnieniu z części ustnej egzaminu;

2) pkt 1, 2 i 9–13, są przetwarzane przez Komisję i NAWA w celu wydania certyfikatu, o którym mowa w art. 11a ust. 4a, i duplikatu certyfikatu, o którym mowa w art. 11a ust. 4b;

3) pkt 2, 3, 5, 7, 8, 11 i 12, są przetwarzane przez Komisję i NAWA w celu opracowywania statystyk i analiz;

4) pkt 1, 6, 11 i 12, są przetwarzane przez Komisję i ekspertów, o których mowa w art. 11ha ust. 3, w celu przeprowadzenia badania prawidłowości sprawdzenia i oceny prac z części pisemnej egzaminu oraz ponownego sprawdzenia i oceny tych prac.

3b. Dane i informacje, o których mowa w ust. 3:

1) pkt 1, 4 i 9–11, dotyczące osób, które przystąpiły do egzaminu i go nie zdały, są usuwane przez Komisję z bazy, o której mowa w ust. 2, po upływie 6 miesięcy od dnia zakończenia danej sesji egzaminacyjnej;

2) pkt 2, 3, 5, 7, 8 i 12, dotyczące osób, które przystąpiły do egzaminu i go nie zdały, są usuwane przez Komisję z bazy, o której mowa w ust. 2, po upływie 2 lat od dnia zakończenia danej sesji egzaminacyjnej;

3) dotyczące osób, które przystąpiły do egzaminu i go zdały, z wyłączeniem danych, o których mowa w ust. 3 pkt 6, są usuwane przez Komisję z bazy, o której mowa w ust. 2, po upływie 25 lat od dnia zakończenia danej sesji egzaminacyjnej;

4) pkt 6, dotyczące osób, które przystąpiły do egzaminu, są usuwane przez Komisję z bazy, o której mowa w ust. 2, po upływie 60 dni od dnia przekazania przez podmiot uprawniony informacji o wyniku egzaminu;

5) dotyczące osób, które nie przystąpiły do egzaminu, są usuwane przez podmiot uprawniony z bazy, o której mowa w ust. 2, niezwłocznie po zakończeniu danej sesji egzaminacyjnej.”,

e) ust. 5 otrzymuje brzmienie:

„5. Opłata za przystąpienie do egzaminu jest ustalana przez podmiot uprawniony i nie może być wyższa niż równowartość w walucie państwa, w którym egzamin jest przeprowadzany, w przypadku:

1) egzaminu na poziomie biegłości językowej A1, A2, B1 i B2 w grupie, o której mowa w art. 11a ust. 3 pkt 2 – 4 %,
2) egzaminu na poziomie biegłości językowej A1 i A2 w grupie, o której mowa w art. 11a ust. 3 pkt 1 – 6 %,
3) egzaminu na poziomie biegłości językowej B1 i B2 w grupie, o której mowa w art. 11a ust. 3 pkt 1 – 7 %,
4) egzaminu na poziomie biegłości językowej C1 i C2 w grupie, o której mowa w art. 11a ust. 3 pkt 1 – 9 %

– przeciętnego wynagrodzenia w trzecim kwartale roku kalendarzowego poprzedzającego rok, w którym jest przeprowadzany egzamin, ogłaszanego przez Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego na podstawie art. 20 pkt 2 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2025 r. poz. 1749 oraz z 2026 r. poz. 26).”,

f) uchyla się ust. 6,

g) ust. 7 otrzymuje brzmienie:

„7. Podmiot uprawniony przekazuje na rachunek bankowy NAWA środki w wysokości:

1) 20 % opłaty za przystąpienie do egzaminu za każdą osobę zarejestrowaną do udziału w egzaminie – w terminie 21 dni przed terminem egzaminu;
2) opłaty za wydanie certyfikatu, o którym mowa w art. 11a ust. 4a, za każdą osobę, która zdała egzamin – w terminie 7 dni od dnia wpływu tej opłaty na rachunek bankowy podmiotu uprawnionego.”,

h) po ust. 7 dodaje się ust. 7a i 7b w brzmieniu:

„7a. Środki:

1) o których mowa w ust. 7 i art. 11ha ust. 2,
2) z tytułu opłat za wydanie certyfikatu, o którym mowa w art. 11a ust. 4, i duplikatu certyfikatu, o którym mowa w art. 11a ust. 4b

– stanowią dochód budżetu państwa i są przekazywane przez NAWA na rachunek bankowy urzędu obsługującego ministra właściwego do spraw szkolnictwa

wyższego i nauki niepóźniej niż w następnym dniu roboczym, licząc od dnia ich wpływu na rachunek bankowy NAWA.

7b. W przypadku nieodbycia się egzaminu z przyczyn niezawinionych przez podmiot uprawniony NAWA zwraca podmiotowi uprawnionemu środki, o których mowa w ust. 7 pkt 1, w terminie 30 dni od dnia, w którym ten egzamin miał się odbyć.”,

i) ust. 8 otrzymuje brzmienie:

„8. W przypadku wniesienia opłaty, o której mowa w ust. 4, i opłaty za wydanie certyfikatu, o którym mowa w art. 11a ust. 4a, w walucie państwa, w którym jest przeprowadzany egzamin, równowartość danej kwoty w złotych oblicza się przy zastosowaniu średniego kursu złotego do tej waluty, ogłoszonego przez Narodowy Bank Polski ostatniego dnia miesiąca poprzedzającego miesiąc, w którym opłata jest wnoszona.”,

j) w ust. 9 wyraz „euro” zastępuje się wyrazem „złotych”,

k) ust. 10 i 11 otrzymują brzmienie:

„10. W przypadku odstąpienia podmiotu uprawnionego od przeprowadzenia egzaminu podmiot uprawniony informuje Komisję oraz osoby zarejestrowane do udziału w tym egzaminie o odstąpieniu od przeprowadzenia egzaminu oraz zwraca opłaty, o których mowa w ust. 4, w terminie 30 dni od dnia poinformowania Komisji o odstąpieniu od przeprowadzenia tego egzaminu.

11. W przypadku gdy egzamin nie odbył się z przyczyn niezawinionych przez podmiot uprawniony, podmiot ten zwraca opłaty przekazane przez osoby zarejestrowane do udziału w tym egzaminie, w terminie 60 dni od dnia, w którym ten egzamin miał się odbyć.”;

10) art. 11h otrzymuje brzmienie:

„Art. 11h. 1. Egzamin jest przeprowadzany w terminie określonym w harmonogramie sesji egzaminacyjnych ustalonym przez Komisję.

2. Egzamin jest przeprowadzany na podstawie zestawów zadań egzaminacyjnych ustalonych przez Komisję na podstawie standardów, o których mowa w przepisach wydanych na podstawie art. 11i.

3. Egzamin składa się z części pisemnej i części ustnej.

4. Część pisemna egzaminu, w zależności od poziomu biegłości językowej i grupy, o której mowa w art. 11a ust. 3 pkt 1 albo 2, może składać się z modułów sprawdzających umiejętności:

1) rozumienia ze słuchu;
2) rozumienia tekstów pisanych z rozpoznawaniem struktur językowych;
3) rozumienia tekstów pisanych z zastosowaniem struktur językowych;
4) rozumienia tekstów pisanych;
5) stosowania struktur językowych;
6) tworzenia wypowiedzi pisemnej.

5. Część ustna egzaminu sprawdza umiejętności tworzenia wypowiedzi ustnej na podstawie udzielonych odpowiedzi na zadania zawarte w wylosowanym zestawie zadań.

6. Wynik egzaminu jest ustalany na podstawie liczby uzyskanych punktów z części pisemnej i części ustnej egzaminu i jest przedstawiany w procentach w suplemencie do certyfikatu.

7. W przypadku przystąpienia do egzaminu osoby posiadającej orzeczenie o niepełnosprawności albo o stopniu niepełnosprawności, a jeżeli egzamin jest przeprowadzany poza granicami Rzeczypospolitej Polskiej – dokument potwierdzający w państwie, w którym jest przeprowadzany egzamin, status osoby niepełnosprawnej, w których jako przyczynę niepełnosprawności wskazano dysfunkcję narządu słuchu lub mowy, komisja egzaminacyjna zwalnia tę osobę z części ustnej egzaminu, jeżeli stopień dysfunkcji uniemożliwia jej przystąpienie do tej części egzaminu. Wynik egzaminu jest ustalany na podstawie liczby punktów uzyskanych z części pisemnej egzaminu i jest przedstawiany w procentach w suplemencie do certyfikatu. Informację o zwolnieniu z części ustnej egzaminu umieszcza się w suplemencie do certyfikatu w części dotyczącej wyniku części ustnej egzaminu.

8. W pomieszczeniu, w którym przeprowadza się egzamin, mogą przebywać wyłącznie osoby uczestniczące w egzaminie, członkowie komisji egzaminacyjnej, wizytatorzy oraz asystenci osób z niepełnosprawnościami lub asystenci osób ze specjalnymi potrzebami.

9. Osoba uczestnicząca w egzaminie nie może wnosić do pomieszczenia, w którym przeprowadza się egzamin, materiałów pomocniczych lub urządzeń służących do przekazu, odbioru lub rejestracji informacji.

10. W trakcie egzaminu:

1) osoby uczestniczące w egzaminie nie mogą komunikować się ze sobą;
2) członkowie komisji egzaminacyjnej nie mogą komentować zadań egzaminacyjnych ani udzielać wyjaśnień dotyczących tych zadań.

11. Przewodniczący komisji egzaminacyjnej może przerwać lub zawiesić egzamin w przypadku:

1) zakłócenia przebiegu egzaminu przez osobę uczestniczącą w egzaminie, członka komisji egzaminacyjnej, wizytatora, asystenta osoby z niepełnosprawnością lub asystenta osoby ze specjalnymi potrzebami,
2) wystąpienia nieprzewidzianego zdarzenia

– jeżeli może mieć to wpływ na prawidłowe przeprowadzenie egzaminu.

12. W przypadku zawieszenia egzaminu z przyczyn, o których mowa w ust. 11, przewodniczący komisji egzaminacyjnej może zdecydować o kontynuowaniu egzaminu po ustaniu przyczyny zawieszenia egzaminu.

13. W przypadku:

1) wniesienia przez osobę uczestniczącą w egzaminie do pomieszczenia, w którym jest przeprowadzany egzamin, materiałów pomocniczych lub urządzeń służących do przekazu, odbioru lub rejestracji informacji,
2) komunikowania się osoby uczestniczącej w egzaminie z inną osobą w nim uczestniczącą w trakcie egzaminu,
3) zakłócania przez osobę uczestniczącą w egzaminie przebiegu egzaminu,
4) rozwiązywania przez osobę uczestniczącą w egzaminie zadań egzaminacyjnych w czasie zawieszenia egzaminu

– przewodniczący komisji egzaminacyjnej przerywa i unieważnia egzamin osobie uczestniczącej w egzaminie. Unieważnienie egzaminu jest równoznaczne z jego niezdaniem.

14. Przebieg egzaminu jest dokumentowany w postaci protokołu przebiegu egzaminu sporządzanego przez komisję egzaminacyjną. W protokole zamieszcza się:

1) nazwę podmiotu uprawnionego;
2) imiona i nazwiska:
   a) członków komisji egzaminacyjnej,
   b) osób uczestniczących w egzaminie – wyłącznie w przypadku gdy osoby te opuściły pomieszczenie, w którym jest przeprowadzany egzamin, za zgodą przewodniczącego komisji egzaminacyjnej, zgłosiły rezygnację z udziału

w egzaminie w trakcie jego trwania albo osobom tym unieważniono egzamin z powodów, o których mowa w ust. 13;

3) informacje dotyczące organizacji egzaminu i jego przebiegu.

15. Do protokołu przebiegu egzaminu dołącza się:

1) listy osób uczestniczących w egzaminie zawierające imiona i nazwiska tych osób;
2) sprawdzone i ocenione prace z części pisemnej egzaminu;
3) dokumenty z części ustnej egzaminu;
4) inną dokumentację związaną z przeprowadzeniem egzaminu.”;

11) po art. 11h dodaje się art. 11ha w brzmieniu:

„Art. 11ha. 1. Osoba, która przystąpiła do egzaminu, może, w terminie 21 dni od dnia otrzymania informacji o wyniku egzaminu, złożyć do Komisji wniosek o ponowne sprawdzenie i ocenę pracy z części pisemnej egzaminu. NAWA dokonuje oceny formalnej wniosku. Wniosek przekazuje się na adres NAWA.

2. Za ponowne sprawdzenie i ocenę pracy z części pisemnej egzaminu pobiera się opłatę w wysokości 20 % maksymalnej wysokości opłaty za przystąpienie do danego egzaminu, określonej w art. 11g ust. 5. Opłatę wnosi się na rachunek bankowy NAWA w złotych, w terminie 7 dni od dnia złożenia wniosku, o którym mowa w ust. 1.

3. Ponownego sprawdzenia i oceny pracy z części pisemnej egzaminu dokonuje, wskazany przez przewodniczącego Komisji, członek Komisji lub ekspert wpisany na listę ekspertów prowadzoną przez Komisję, inny niż osoba, która dokonała badania prawidłowości sprawdzenia i oceny pracy z części pisemnej egzaminu, jeżeli praca ta podlegała badaniu, o którym mowa w art. 11ka ust. 1.

4. Wpisu na listę, o której mowa w ust. 3, dokonuje się na wniosek osoby, która spełnia wymagania, o których mowa w art. 11e ust. 2 pkt 2. Przepisy art. 11f ust. 3 i 3a stosuje się odpowiednio.

5. Członek Komisji i ekspert podlegają wyłączeniu z ponownego sprawdzenia i oceny pracy z części pisemnej egzaminu, jeżeli:

1) sprawdzeniu i ocenie podlega praca napisana przez ich małżonków, krewnych lub powinowatych do drugiego stopnia lub osoby, z którymi pozostają faktycznie we wspólnym pożyciu;
2) są zatrudnieni w podmiocie uprawnionym, który przeprowadził ten egzamin.

6. Za ponowne sprawdzenie i ocenę pracy z części pisemnej egzaminu przysługuje wynagrodzenie.”;

12) art. 11i otrzymuje brzmienie:

„Art. 11i. 1. Minister właściwy do spraw szkolnictwa wyższego i nauki w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw oświaty i wychowania określi, w drodze rozporządzenia:

1) zakres informacji zawartych we wniosku o nadanie uprawnienia i wniosku o przedłużenie uprawnienia oraz dokumenty, które dołącza się do wniosków;
2) sposób przeprowadzania egzaminu, w tym z udziałem osób z niepełnosprawnością lub osób ze specjalnymi potrzebami;
3) szczegółowe warunki lokalowe i techniczne niezbędne do przeprowadzenia egzaminu, w tym z udziałem osób z niepełnosprawnością lub osób ze specjalnymi potrzebami;
4) tryb i termin rejestracji osób zamierzających przystąpić do egzaminu;
5) tryb zwalniania osób, o których mowa w art. 11h ust. 7, z części ustnej egzaminu;
6) sposób przekazywania zestawów zadań egzaminacyjnych oraz ich zabezpieczenia przed dostępem osób nieuprawnionych;
7) organizację pracy komisji egzaminacyjnej;
8) standardy wymagań dla poszczególnych poziomów biegłości językowej w zakresie znajomości języka polskiego jako obcego;
9) moduły sprawdzające umiejętności, o których mowa w art. 11h ust. 4, z których składa się część pisemna egzaminu na określonym poziomie biegłości językowej w grupie, o której mowa w art. 11a ust. 3 pkt 1 albo 2;
10) maksymalny czas trwania części pisemnej i części ustnej egzaminu na określonym poziomie biegłości językowej w grupie, o której mowa w art. 11a ust. 3 pkt 1 albo 2;
11) sposób dokumentowania przebiegu egzaminu, szczegółowy zakres informacji objętych protokołem przebiegu egzaminu i zakres dokumentacji dołączanej do tego protokołu oraz sposób przekazywania tych dokumentów;
12) sposób dokonywania oceny części ustnej egzaminu i prac z części pisemnej egzaminu, badania prawidłowości sprawdzenia i oceny prac z tej części egzaminu oraz ich ponownej oceny;
13) wzór certyfikatu i wzór suplementu do certyfikatu.

2. Wydając rozporządzenie, o którym mowa w ust. 1, minister właściwy do spraw szkolnictwa wyższego i nauki uwzględnia konieczność zapewnienia:

1) kompletności informacji zawartych we wnioskach, o których mowa w ust. 1 pkt 1, oraz dokumentach, które dołącza się do tych wniosków;
2) niezbędnych udogodnień dostosowanych do potrzeb osób z niepełnosprawnością lub osób ze specjalnymi potrzebami;
3) zapobieżenia nieuprawnionemu dostępowi do prac z części pisemnej egzaminu i dokumentacji związanej z przeprowadzeniem egzaminu oraz bezpieczeństwa danych osobowych przetwarzanych w związku z przeprowadzaniem egzaminu;
4) sprawnego przeprowadzenia egzaminu oraz sprawnej organizacji sprawdzania prac z części pisemnej egzaminu, badania prawidłowości sprawdzenia i oceny i ponownego sprawdzania prac z tej części egzaminu;
5) kompletności informacji niezbędnych do dokumentowania przebiegu egzaminu i terminowości ich sporządzania;
6) bezstronności komisji egzaminacyjnej;
7) ustalenia wyników egzaminu bez zbędnej zwłoki;
8) zróżnicowania poziomów biegłości językowej oraz czasu trwania części pisemnej i części ustnej egzaminu w grupach dostosowanych do potrzeb osób, o których mowa w art. 11a ust. 3, zgodnie z zasadami praktyki międzynarodowej;
9) umieszczenia w certyfikacie i suplemencie do certyfikatu informacji niezbędnych do poświadczenia znajomości języka polskiego jako obcego na określonym poziomie biegłości językowej.”;

13) w art. 11j:

a) po ust. 1 dodaje się ust. 1a–1c w brzmieniu:

„1a. Kandydatów na członków Komisji, o których mowa w ust. 1, mogą zgłaszać polskie i zagraniczne uczelnie prowadzące studia w zakresie filologii polskiej. Zgłoszenie składa się w postaci elektronicznej.

1b. Zgłoszenie zawiera:

1) nazwę oraz adres siedziby uczelni zgłaszającej kandydata;
2) imię i nazwisko kandydata;
3) opis kwalifikacji i doświadczenia zawodowego kandydata;
4) uzasadnienie.

1c. Do zgłoszenia dołącza się oświadczenia kandydata o:

1) wyrażeniu zgody na kandydowanie;

2) niekaralności za umyślne przestępstwo lub umyślne przestępstwo skarbowe.”,

b) w ust. 2 wyrazy „przestępstwo popełnione umyślnie” zastępuje się wyrazami „umyślne przestępstwo”,

c) ust. 4 otrzymuje brzmienie:

„4. Członkostwo w Komisji wygasa w przypadku:

1) złożenia rezygnacji;

2) skazania prawomocnym wyrokiem za umyślne przestępstwo lub umyślne przestępstwo skarbowe;

3) utraty zdolności do pełnienia obowiązków na skutek długotrwałej choroby trwającej co najmniej 12 miesięcy;

4) śmierci.”,

d) po ust. 4 dodaje się ust. 4a w brzmieniu:

„4a. Minister właściwy do spraw szkolnictwa wyższego i nauki może odwołać członka Komisji w przypadku niewypełniania albo nienależytego wypełniania obowiązków.”,

e) po ust. 5 dodaje się 5a w brzmieniu:

„5a. Komisja działa na posiedzeniach. Przewodniczący Komisji, a w przypadku jego nieobecności na posiedzeniu Komisji, zastępca przewodniczącego Komisji albo wyznaczony członek Komisji może zarządzić rozpatrzenie sprawy w drodze korespondencyjnego uzgodnienia stanowisk (tryb obiegowy).”,

f) ust. 6–7 otrzymują brzmienie:

„6. Członek Komisji podlega wyłączeniu z opiniowania wniosku o nadanie lub przedłużenie uprawnienia oraz nie może pełnić funkcji wizytatora, w przypadku gdy odpowiednio opiniowanie albo wizytacja dotyczą podmiotu uprawnionego, w którym członek Komisji, jego małżonek, krewny lub powinowaty do drugiego stopnia lub osoba, z którą pozostaje faktycznie we wspólnym pożyciu, są zatrudnieni albo pozostają z tym podmiotem w takim stosunku prawnym, że wynik postępowania w sprawie o nadanie lub przedłużenie uprawnienia lub wynik wizytacji może mieć wpływ na prawa i obowiązki tych osób.

7. Przewodniczącemu Komisji, zastępcy przewodniczącego Komisji i sekretarzowi Komisji przysługuje miesięczne wynagrodzenie. Pozostałym członkom Komisji przysługuje wynagrodzenie za udział w posiedzeniach Komisji.”,

g) uchyla się ust. 8,

h) ust. 9 otrzymuje brzmienie:

„9. Wynagrodzenie, o którym mowa w ust. 7, nie przysługuje członkom Komisji będącym członkami korpusu służby cywilnej, którzy sprawują funkcję członka Komisji w ramach obowiązków służbowych.”;

14) w art. 11k:

a) w ust. 1:

– pkt 1 otrzymuje brzmienie:

„1) opiniowanie wniosków o nadanie uprawnień i o przedłużenie uprawnień;”,

– pkt 3 otrzymuje brzmienie:

„3) dokonywanie wpisów na listę egzaminatorów, o której mowa w art. 11f ust. 1, i listę ekspertów, o której mowa w art. 11ha ust. 3;”,

– pkt 4 otrzymuje brzmienie:

„4) prowadzenie szkoleń dla kandydatów ubiegających się o wpis na listę egzaminatorów, o której mowa w art. 11f ust. 1, dla ekspertów, o których mowa w art. 11ha ust. 3, i dla wizytatorów, o których mowa w art. 11l ust. 2;”,

– pkt 7 otrzymuje brzmienie:

„7) badanie prawidłowości sprawdzenia i oceny prac z części pisemnej egzaminu dokonanych przez członków komisji egzaminacyjnych;”,

– w pkt 9 po wyrazie „certyfikatów” dodaje się wyrazy „i duplikatów certyfikatów”,

– pkt 11 otrzymuje brzmienie:

„11) ponowne sprawdzanie i ocena prac z części pisemnej egzaminu.”,

b) po ust. 1 dodaje się ust. 1a i 1b w brzmieniu:

„1a. Komisja może używać wizerunku orła ustalonego dla godła Rzeczypospolitej Polskiej oraz pieczęci urzędowej.

1b. Przewodniczący Komisji składa ministrowi właściwemu do spraw szkolnictwa wyższego i nauki roczne sprawozdanie z przebiegu egzaminów

i działalności Komisji w terminie do dnia 30 stycznia roku następującego po roku, którego dotyczy sprawozdanie.”,

c) uchyla się ust. 2;

15) po art. 11k dodaje się art. 11ka w brzmieniu:

„Art. 11ka. 1. Sprawdzone i ocenione przez komisję egzaminacyjną, o której mowa w art. 11e ust. 1, prace z części pisemnej egzaminu podlegają badaniu prawidłowości sprawdzenia i oceny.

2. Badanie obejmuje co najmniej 30 % wybranych losowo prac z części pisemnej egzaminu z każdego przeprowadzonego egzaminu na określonym poziomie biegłości językowej w grupie, o której mowa w art. 11a ust. 3 pkt 1 albo 2.

3. W przypadku gdy liczba prac z części pisemnej egzaminu jest mniejsza niż pięć, badaniu podlegają wszystkie prace z tej części egzaminu.

4. Do badania prawidłowości sprawdzenia i oceny prac z części pisemnej egzaminu przepisy art. 11ha ust. 3, 5 i 6 stosuje się odpowiednio.”;

16) w art. 11l:

a) ust. 1 otrzymuje brzmienie:

„1. Komisja może przeprowadzić wizytację egzaminu obejmującą weryfikację prawidłowości przeprowadzenia egzaminu, w tym zabezpieczenia zestawów zadań egzaminacyjnych przed dostępem osób nieuprawnionych, zapewnienia warunków lokalowych i technicznych niezbędnych do przeprowadzenia egzaminu, składu i pracy komisji egzaminacyjnej, warunków oceniania prac z części pisemnej egzaminu oraz weryfikację wykonania zaleceń wydanych przez Komisję. Wizytacja może zostać przeprowadzona przez wizytatora niebędącego członkiem Komisji.”,

b) po ust. 1 dodaje się ust. 1a i 1b w brzmieniu:

„1a. Komisja przeprowadza wizytację egzaminu:

1) na wniosek ministra właściwego do spraw szkolnictwa wyższego i nauki;

2) z własnej inicjatywy.

1b. Za przeprowadzenie wizytacji przysługuje wynagrodzenie.”,

c) ust. 2 otrzymuje brzmienie:

„2. Wizytatorem może być:

1) członek Komisji albo

2) osoba, która posiada dyplom ukończenia jednolitych studiów magisterskich lub studiów drugiego stopnia w zakresie:

a) filologii polskiej, literatury polskiej, języka polskiego, kultury polskiej, nauczania języka polskiego, filologii obcych lub dyplom uznany za równoważny odpowiedniemu polskiemu dyplomowi ukończenia studiów, których program studiów określał efekty uczenia się w zakresie nauczania języka polskiego jako obcego, wskazane w suplemencie do dyplomu albo potwierdzone zaświadczeniem wydanym przez uczelnię lub

b) filologii polskiej, literatury polskiej, języka polskiego, kultury polskiej, nauczania języka polskiego, filologii obcych lub dyplom uznany za równoważny odpowiedniemu polskiemu dyplomowi ukończenia studiów, i świadectwo ukończenia studiów podyplomowych w zakresie nauczania języka polskiego jako obcego, lub

c) filologii polskiej, literatury polskiej, języka polskiego, kultury polskiej, nauczania języka polskiego, filologii obcych lub dyplom uznany za równoważny odpowiedniemu polskiemu dyplomowi ukończenia studiów, i pięcioletnie doświadczenie w nauczaniu języka polskiego jako obcego uzyskane w okresie siedmiu lat poprzedzających dzień wyznaczenia na wizytatora.”,

d) po ust. 2 dodaje się ust. 2a–2c w brzmieniu:

„2a. Do wizytatora, o którym mowa w ust. 2 pkt 2, przepis art. 11j ust. 6 stosuje się odpowiednio.

2b. Zgłoszenie kandydata na wizytatora, o którym mowa w ust. 2 pkt 2, zawiera:

1) imię i nazwisko kandydata na wizytatora;
2) adres zamieszkania kandydata na wizytatora;
3) adres poczty elektronicznej kandydata na wizytatora, jeżeli posiada;
4) opis kwalifikacji i doświadczenia zawodowego kandydata na wizytatora.

2c. Do zgłoszenia dołącza się dokumenty potwierdzające spełnianie wymagań, o których mowa w ust. 2 pkt 2. Zgłoszenie składa się w postaci elektronicznej na adres do doręczeń wskazany przez Komisję.”,

e) uchyla się ust. 3,

f) w ust. 4 w pkt 4 po wyrazie „egzaminem” dodaje się wyrazy „oraz wykonaniem zaleceń wydanych przez Komisję”,

g) po ust. 4 dodaje się ust. 4a w brzmieniu:

„4a. Wizytator przeprowadza wizytację na podstawie pisemnego upoważnienia zawierającego:

1) datę wydania i numer;
2) wskazanie podstawy prawnej przeprowadzenia wizytacji;
3) imię i nazwisko wizytatora;
4) oznaczenie podmiotu uprawnionego przeprowadzającego wizytowany egzamin;
5) imię i nazwisko przewodniczącego Komisji oraz jego podpis.”,

h) po ust. 6 dodaje się ust. 6a i 6b w brzmieniu:

„6a. Podmiot uprawniony, w terminie 14 dni od dnia otrzymania protokołu wizytacji, może zgłosić Komisji na piśmie umotywowane zastrzeżenia do tego protokołu.

6b. Komisja rozpatruje zastrzeżenia w terminie 30 dni od dnia ich otrzymania i przekazuje stanowisko podmiotowi uprawnionemu.”;

17) art. 11m otrzymuje brzmienie:

„Art. 11m. 1. Minister właściwy do spraw szkolnictwa wyższego i nauki w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw oświaty i wychowania określi, w drodze rozporządzenia:

1) organizację i sposób przeprowadzania naboru kandydatów na członków Komisji i kandydatów na wizytatorów niebędących członkami Komisji oraz tryb zgłaszania przedstawicieli Rady Języka Polskiego i ministrów, o których mowa w art. 11j ust. 1 pkt 3;
2) tryb wyboru przewodniczącego Komisji, zastępcy przewodniczącego Komisji i sekretarza Komisji;
3) sposób działania Komisji;
4) zakres obsługi Komisji przez NAWA, w tym zakres wsparcia Komisji w wykonywaniu zadań;
5) wysokość wynagrodzenia przewodniczącego Komisji, zastępcy przewodniczącego Komisji, sekretarza Komisji i pozostałych członków Komisji;
6) wysokość wynagrodzenia za badanie prawidłowości sprawdzenia i oceny prac z części pisemnej egzaminu, ponowne sprawdzenie i ocenę pracy z tej części egzaminu oraz wizytację egzaminu;

7) sposób wnoszenia zastrzeżeń do protokołu wizytacji i tryb ich rozpatrywania;
8) organizację i sposób przeprowadzania szkoleń dla kandydatów na egzaminatorów ubiegających się o wpis na listę, o której mowa w art. 11f ust. 1, dla ekspertów wpisanych na listę, o której mowa w art. 11ha ust. 3, i dla wizytatorów, o których mowa w art.11l ust. 2, warunki ukończenia szkolenia i dokument potwierdzający ukończenie tego szkolenia.

2. Wydając rozporządzenie, o którym mowa w ust. 1, minister właściwy do spraw szkolnictwa wyższego i nauki uwzględnia konieczność zapewnienia:

1) sprawnego powoływania członków Komisji, wyboru przewodniczącego Komisji, zastępcy przewodniczącego Komisji i sekretarza Komisji oraz przeprowadzania naboru kandydatów na wizytatorów niebędących członkami Komisji;
2) sprawnego funkcjonowania i wykonywania zadań przez Komisję oraz sprawnej obsługi jej działalności;
3) określenia wysokości wynagrodzenia adekwatnie do sprawowanej funkcji, realizowanych zadań i nakładu pracy;
4) zapewnienia wysokiej jakości i rzetelności przeprowadzanych egzaminów i wizytacji;
5) odpowiedniej częstotliwości przeprowadzania szkoleń, o których mowa w ust. 1 pkt 8, i weryfikacji wiedzy i umiejętności nabywanych podczas tych szkoleń.”;

18) w art. 13 w ust. 2 wyrazy „szkoły wyższe” zastępuje się wyrazem „uczelnie”.

**Art. 2.** W ustawie z dnia 7 lipca 2017 r. o Narodowej Agencji Wymiany Akademickiej (Dz. U. z 2025 r. poz. 1643) w art. 2 w ust. 3 pkt 4 otrzymuje brzmienie:

„4) zapewnianiem obsługi Państwowej Komisji do spraw Poświadczania Znajomości Języka Polskiego jako Obcego, działającej na podstawie ustawy z dnia 7 października 1999 r. o języku polskim (Dz. U. z 2026 r. poz. 81);”.

**Art. 3.** Do osób zarejestrowanych w bazie, o której mowa w art. 11g ust. 2 ustawy zmienianej w art. 1, w brzmieniu dotychczasowym, przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy, stosuje się przepisy dotychczasowe.

**Art. 4.** Wszczęte i niezakończone przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy postępowania w sprawach, o których mowa w art. 11b ust. 1 i 3 ustawy zmienianej w art. 1, w brzmieniu dotychczasowym, umarza się.

**Art. 5.** Uprawnienie do organizowania egzaminu na określonym poziomie biegłości językowej w grupie, o której mowa w art. 11a ust. 3 pkt 1 albo 2 ustawy zmienianej w art. 1, w brzmieniu dotychczasowym, nadane przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy, uprawnia do organizowania egzaminu na tym poziomie biegłości językowej odpowiednio w grupie, o której mowa w art. 11a ust. 3 pkt 1 albo 2 ustawy zmienianej w art. 1, w brzmieniu nadanym niniejszą ustawą, do końca okresu, na który to uprawnienie zostało nadane.

**Art. 6.** Podmiot uprawniony do organizowania egzaminu z języka polskiego jako obcego na określonym poziomie biegłości językowej w grupie, o której mowa w art. 11a ust. 3 pkt 1 albo 2 ustawy zmienianej w art. 1, w brzmieniu dotychczasowym, który nie spełnia wymagań, o których mowa w art. 11b ust. 2 ustawy zmienianej w art. 1, w brzmieniu nadanym niniejszą ustawą, może organizować egzaminy na tym poziomie biegłości językowej odpowiednio w grupie, o której mowa w art. 11a ust. 3 pkt 1 albo 2 ustawy zmienianej w art. 1, w brzmieniu nadanym niniejszą ustawą, do końca okresu, na który to uprawnienie zostało nadane.

**Art. 7.** Egzaminatorzy wpisani przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy na listę egzaminatorów uprawnionych do sprawowania funkcji przewodniczącego komisji egzaminacyjnej, o której mowa w art. 11f ust. 1 ustawy zmienianej w art. 1, zachowują swoje uprawnienia.

**Art. 8.** Do wniosków o wydanie certyfikatu, o którym mowa w art. 11a ust. 4 ustawy zmienianej w art. 1, w brzmieniu dotychczasowym, złożonych i nierozpatrzonych przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy, stosuje się przepisy dotychczasowe.

**Art. 9.** Do wniosków o wydanie zaświadczenia, o którym mowa w art. 11aa ust. 4 ustawy zmienianej w art. 1, w brzmieniu dotychczasowym, złożonych i nierozpatrzonych przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy, stosuje się przepisy dotychczasowe.

**Art. 10.** Do wniosków o ponowne sprawdzenie i ocenę prac z części pisemnej egzaminu, o których mowa w art. 11h ust. 4 ustawy zmienianej w art. 1, w brzmieniu dotychczasowym, złożonych i nierozpatrzonych przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy, stosuje się przepisy dotychczasowe.

**Art. 11.** Do wizytacji egzaminów wszczętych i niezakończonych przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy stosuje się przepisy dotychczasowe.

**Art. 12.** 1. Maksymalny limit wydatków z budżetu państwa przeznaczonych na sfinansowanie kosztów Narodowej Agencji Wymiany Akademickiej związanych

z zapewnieniem obsługi Państwowej Komisji do spraw Poświadczania Znajomości Języka Polskiego jako Obcego, na podstawie ustawy zmienianej w art. 2, wynosi w:

1) 2027 r. – 3 871 358 zł;
2) 2028 r. – 3 968 142 zł;
3) 2029 r. – 4 063 377 zł;
4) 2030 r. – 4 160 899 zł;
5) 2031 r. – 4 260 760 zł;
6) 2032 r. – 4 363 018 zł;
7) 2033 r. – 4 467 731 zł;
8) 2034 r. – 4 574 956 zł;
9) 2035 r. – 4 684 755 zł;
10) 2036 r. – 4 797 190 zł.

2. W przypadku przekroczenia lub zagrożenia przekroczeniem przyjętego na dany rok budżetowy maksymalnego limitu wydatków zostanie zastosowany mechanizm korygujący polegający na ograniczeniu wydatków, do poziomu zgodnego z limitem wydatków przyjętym dla danego roku budżetowego oraz kolejnych lat przez zmniejszenie wynagrodzeń, o których mowa w przepisach wydanych na podstawie art. 11m ustawy zmienianej w art. 1, w brzmieniu nadanym niniejszą ustawą.

3. Minister właściwy do spraw szkolnictwa wyższego i nauki monitoruje wykorzystanie limitu wydatków, o którym mowa w ust. 1, oraz odpowiada za wdrożenie mechanizmu korygującego, o którym mowa w ust. 2.

**Art. 13.** Ustawa wchodzi w życie z dniem 1 stycznia 2027 r., z wyjątkiem art. 1 pkt 2 lit. b i d, które wchodzą w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia.

UZASADNIENIE

## I. Cel i zakres projektowanych zmian

Projektowana ustawa przewiduje wprowadzenie zmian w ustawie z dnia 7 października 1999 r. o języku polskim (Dz. U. z 2026 r. poz. 81), zwanej dalej „ustawą”, oraz w ustawie z dnia 7 lipca 2017 r. o Narodowej Agencji Wymiany Akademickiej (Dz. U. z 2025 r. poz. 1643). Ich celem jest stworzenie optymalnych warunków świadczenia usługi publicznej, jaką jest organizowanie egzaminów z języka polskiego jako obcego, zwanych dalej „egzaminami”.

Funkcjonujący na podstawie ustawy system poświadczania znajomości języka polskiego jako obcego, koordynowany przez Państwową Komisję do spraw Poświadczania Znajomości Języka Polskiego jako Obcego, zwaną dalej „Komisją”, umożliwia cudzoziemcom i obywatelom polskim na stałe zamieszkałym za granicą uzyskanie certyfikatu znajomości języka polskiego, zwanego dalej „certyfikatem”, po zdaniu egzaminu albo w wyniku poświadczenia poziomu znajomości języka polskiego jako obcego, tj. bez konieczności zdania egzaminu. Należy zauważyć, że z uwagi na brzmienie art. 3 pkt 1a ustawy z dnia 19 sierpnia 2011 r. o języku migowym i innych środkach komunikowania się (Dz. U. z 2023 r. poz. 20), zgodnie z którym przepisy art. 11a ust. 1 ustawy stosuje się odpowiednio do osób uprawnionych mieszkających na terenie Rzeczypospolitej Polskiej, to obywatele polscy zamieszkali na stałe w kraju, którzy są osobami uprawnionymi w myśl ustawy z dnia 19 sierpnia 2011 r. o języku migowym i innych środkach komunikowania się, również będą mogli przystąpić do egzaminu i uzyskać certyfikat.

W myśl przepisów ustawy organizacja i przeprowadzanie egzaminów zostały powierzone podmiotom uprawnionym do organizowania egzaminów na określonych poziomach biegłości językowej, zwanym dalej „podmiotami uprawnionymi”.

Zgodnie z pierwotnym założeniem certyfikat miał służyć przede wszystkim do poświadczania znajomości języka polskiego jako obcego do celów akademickich. Jednak w wyniku zmian, które zaszły w otoczeniu prawnym na przestrzeni ostatnich kilku lat, m.in. w wyniku wejścia w życie ustawy z dnia 24 listopada 2017 r. o zmianie ustawy o cudzoziemcach oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2018 r. poz. 107), certyfikat stał się dokumentem wykorzystywanym głównie do celów migracyjnych. Spowodowało to gwałtowny wzrost liczby osób zainteresowanych uzyskaniem certyfikatu, w szczególności na poziomie biegłości językowej B1, który stanowi potwierdzenie spełnienia przez cudzoziemca wymogu

znajomości języka polskiego w przypadku ubiegania się o uznanie za obywatela polskiego (art. 30 ust. 2 ustawy z dnia 2 kwietnia 2009 r. o obywatelstwie polskim (Dz. U. z 2025 r. poz. 1611)) czy o udzielenie zezwolenia na pobyt rezydenta długoterminowego Unii Europejskiej (art. 211 ust. 3 pkt 1 ustawy z dnia 12 grudnia 2013 r. o cudzoziemcach (Dz. U. z 2025 r. poz. 1079 i 1794 oraz z 2026 r. poz. 203)). W roku 2018, tj. po wejściu w życie przepisu stanowiącego powyższy wymóg, liczba osób przystępujących do egzaminów na wszystkich poziomach biegłości językowej wyniosła 5122, co oznacza niemalże dwukrotny wzrost w stosunku do roku 2017, w którym do egzaminów przystąpiły 2803 osoby. Od czasu wprowadzenia powyższych zmian utrzymuje się tendencja wzrostowa – w roku 2024 liczba osób przystępujących do egzaminu wyniosła już 21 781, co obrazuje poniższa tabela.

| **ROK** | **POZIOM BIEGŁOŚCI JĘZYKOWEJ EGZAMINU** | | | | | | | | **ŁĄCZNIE** |
|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|
| | Dorośli | | | | | | Dzieci i młodzież | | |
| | A1 | A2 | B1 | B2 | C1 | C2 | B1 | B2 | |
| **2016** | 0 | 0 | 862 | 206 | 43 | 0 | 0 | 0 | 1111 |
| **2017** | 0 | 0 | 2049 | 470 | 114 | 14 | 156 | 0 | 2803 |
| **2018** | 0 | 4 | 3883 | 723 | 143 | 32 | 185 | 152 | 5122 |
| **2019** | 0 | 2 | 5750 | 842 | 462 | 40 | 174 | 170 | 7440 |
| **2020** | 0 | 0 | 5534 | 297 | 376 | 9 | 21 | 261 | 6498 |
| **2021** | 0 | 0 | 11 441 | 546 | 604 | 63 | 35 | 74 | 12 763 |
| **2022** | 0 | 0 | 13 314 | 543 | 1121 | 34 | 143 | 145 | 15 300 |
| **2023** | 0 | 0 | 14 757 | 681 | 1657 | 31 | 156 | 205 | 17 487 |
| **2024** | 0 | 0 | 18 131 | 909 | 2372 | 29 | 158 | 182 | 21 781 |
| **RAZEM** | **0** | **6** | **57 590** | **4308** | **4520** | **223** | **870** | **1007** | **68 524** |

*Źródło: Państwowa Komisja do spraw Poświadczania Znajomości Języka Polskiego jako Obcego.*

Dodatkowo ustawą z dnia 4 kwietnia 2025 r. o zmianie niektórych ustaw w celu wyeliminowania nieprawidłowości w systemie wizowym Rzeczypospolitej Polskiej (Dz. U.

poz. 622) została wprowadzona konieczność poświadczania znajomości języka polskiego na poziomie biegłości językowej B2 przez kandydatów na studia, niebędących obywatelami Unii Europejskiej w rozumieniu art. 2 pkt 3 ustawy z dnia 14 lipca 2006 r. o wjeździe na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, pobycie oraz wyjeździe z tego terytorium obywateli państw członkowskich Unii Europejskiej i członków ich rodzin (Dz. U. z 2025 r. poz. 1164 i 1794), na których odbywa się kształcenie w języku polskim. Rozporządzeniem Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 30 lipca 2025 r. w sprawie rodzajów dokumentów poświadczających znajomość języka, w którym odbywa się kształcenie na studiach (Dz. U. poz. 1045) wskazano certyfikat jako jeden z dokumentów poświadczających znajomość języka polskiego na poziomie biegłości językowej nie niższym niż B2. Wprowadzenie tego rozwiązania wygenerowało zainteresowanie uzyskaniem certyfikatu u nowej grupy osób – kandydatów na studia, na których odbywa się kształcenie w języku polskim.

W celu dostosowania systemu poświadczania znajomości języka polskiego jako obcego do wyzwań związanych ze wzrostem zainteresowania uzyskaniem certyfikatu została przeprowadzona analiza funkcjonowania dotychczasowych rozwiązań, w wyniku której zidentyfikowano problemy tego systemu, a w konsekwencji podjęto decyzję o nowelizacji ustawy.

W projekcie ustawy o zmianie ustawy o języku polskim oraz ustawy o Narodowej Agencji Wymiany Akademickiej, zwanym dalej „projektem”, zaproponowano liczne zmiany, które można zgrupować w następujących obszarach tematycznych dotyczących:

1) podmiotów uczestniczących w systemie poświadczania znajomości języka polskiego jako obcego;
2) wydawania certyfikatu;
3) sposobu organizacji i przeprowadzania egzaminu;
4) opłat związanych z egzaminem i certyfikatem;
5) wizytacji egzaminu.

Projekt zakłada również wprowadzenie zmian o charakterze porządkującym, wynikowym i doprecyzowującym, których wprowadzenie jest konieczne z uwagi na zapewnienie przejrzystości i spójności aktu prawnego oraz wymogi dotyczące podziału regulowanej materii między materię ustawową a podustawową, możliwą do określenia w drodze aktu wykonawczego, a także zmiany o charakterze dostosowującym projektowane regulacje do

terminologii stosowanej w ustawie z dnia 20 lipca 2018 r. – Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (Dz. U. z 2024 r. poz. 1571, z późn. zm.), zwanej dalej „ustawą PSWN”.

## II. Opis projektowanych zmian

### 1. Zmiany dotyczące podmiotów systemu poświadczania znajomości języka polskiego jako obcego

#### Komisja

Zgodnie z art. 11k ust. 1 ustawy Komisja koordynuje i zapewnia prawidłowe funkcjonowanie systemu poświadczania znajomości języka polskiego jako obcego. Zmiana przewidziana w projekcie dotyczy zwiększenia odsetka badanych prac z części pisemnej egzaminu pod kątem prawidłowości sprawdzenia i oceny tych prac (tzw. audytu) do 30 % – dodawany art. 11ka ustawy. W obecnym stanie prawnym Komisja dokonuje badania 20 % prac z części pisemnej egzaminu wybranych losowo spośród wszystkich prac sprawdzonych i ocenionych przez komisje egzaminacyjne i przekazanych Komisji przez podmioty uprawnione. Wyniki przeprowadzonych audytów wskazywały na nieprawidłowości, które dotyczyły około 3 % audytowanych prac (przy czym w przypadku niektórych podmiotów uprawnionych odsetek ten wyniósł nawet 10 %). Analogiczną skalę rozbieżności w ocenie prac z części pisemnej egzaminu potwierdzają również wizytacje egzaminów przeprowadzone przez Komisję. Zaproponowana zmiana powinna wpłynąć na ograniczenie powyższych rozbieżności.

Kolejną zmianą, w stosunku do aktualnych rozwiązań, jest wprowadzenie możliwości pełnienia funkcji wizytatorów przez członków Komisji, zgodnie ze zmienianym art. 11l ust. 2 pkt 1 ustawy. Do tej pory Komisja mogła jedynie zlecać takie wizytacje, a zgodnie z art. 11j ust. 6 pkt 2 ustawy członek Komisji nie mógł być wizytatorem.

Uprawnienie Komisji do dokonywania wizytacji egzaminów przeprowadzanych przez podmioty uprawnione pozwoli Komisji bezpośrednio zapoznać się ze sposobem realizacji przez te podmioty zadań związanych z organizacją i przeprowadzaniem egzaminów, w tym warunkami, w jakich się one odbywają, oraz sposobem pracy komisji egzaminacyjnych.

Ponadto proponuje się, aby Komisja, zgodnie ze zmienianym art. 11k ust. 1 pkt 1 ustawy, opiniowała wnioski o przedłużenie uprawnień do organizowania egzaminów na określonych poziomach biegłości językowej, zwanych dalej „uprawnieniami”. Tak jak dotychczas zostanie utrzymany obowiązek zasięgnięcia opinii Komisji przy rozpatrywaniu wniosku o nadanie uprawnienia. Natomiast zasięgnięcie opinii Komisji będzie wymagane w przypadku wniosku o przedłużenie posiadanego uprawnienia, z uwagi na to, że Komisja będzie posiadała aktualne

informacje dotyczące organizacji i przeprowadzania egzaminów w danym podmiocie uprawnionym.

W związku z tym, że do zadań Komisji należy wydawanie certyfikatów, a zgodnie ze zmienianym art. 11k ust. 1 pkt 9 ustawy będzie należało również wydawanie ich duplikatów, w dodawanym w art. 11k ust. 1a ustawy zaproponowano wyposażenie Komisji w możliwość używania wizerunku orła ustalonego dla godła Rzeczypospolitej Polskiej oraz pieczęci urzędowej.

Natomiast zgodnie z dodawanym w art. 11k ust. 1b ustawy proponuje się, aby przewodniczący Komisji składał ministrowi właściwemu do spraw szkolnictwa wyższego i nauki, zwanemu dalej „ministrem", coroczne sprawozdanie z przebiegu egzaminów i działalności Komisji. Jest to nowe rozwiązanie, które wychodzi naprzeciw zapotrzebowaniu na informacje o funkcjonowaniu systemu poświadczania znajomości języka polskiego jako obcego. Planuje się, że narzędzie to będzie w szczególności wykorzystywane na potrzeby dokonywania analiz funkcjonowania tego systemu.

Mając na względzie zwiększony zakres zadań, w tym mający wpływ na zadania Komisji stały wzrost liczby osób zainteresowanych przystąpieniem do egzaminu albo uzyskaniem certyfikatu bez konieczności zdania egzaminu, proponuje się ustanowienie funkcji zastępcy przewodniczącego Komisji – co powinno przyczynić się do zapewnienia płynności organizacji prac w świetle stale rosnącej liczby osób zainteresowanych uzyskaniem certyfikatu. Komisja jest gremium nieetatowym, w skład którego wchodzą osoby zatrudnione w podmiotach należących do systemu szkolnictwa wyższego i nauki lub w urzędach administracji rządowej, swoje zadania wykonuje w sposób ciągły, nie tylko na posiedzeniach. Wprowadzenie funkcji zastępcy przewodniczącego Komisji pozwoli na szybsze i bardziej elastyczne reagowanie na pojawiające się zmiany i pilne zadania oraz skuteczniejszą realizację dotychczasowych zadań Komisji.

W obecnym stanie prawnym maksymalne miesięczne wynagrodzenie przewodniczącego i sekretarza Komisji oraz wynagrodzenie za udział w posiedzeniu pozostałych członków Komisji nie może być wyższe niż odpowiednio 50 % i 15 % minimalnego miesięcznego wynagrodzenia zasadniczego profesora w uczelni publicznej określonego w przepisach wydanych na podstawie art. 137 ust. 2 ustawy PSWiN, zwanego dalej „wynagrodzeniem profesora". Jednocześnie wysokość wynagrodzenia tych osób jest określona w akcie wykonawczym wydawanym na podstawie art. 11m ustawy.

W toku rozpatrywania projektu ustawy przez Stały Komitet Rady Ministrów Minister Finansów i Gospodarki przedstawił stanowisko, zgodnie z którym utrzymanie konstrukcji wyznaczania maksymalnego poziomu wynagrodzeń w relacji do minimalnego wynagrodzenia profesora nie znajduje uzasadnienia, postulując jednocześnie eliminację z porządku prawnego tego typu relacji, co ma się przyczynić do efektywniejszego i racjonalnego gospodarowania środkami budżetu państwa przeznaczanymi na finansowanie zadań w obszarze szkolnictwa wyższego i nauki. Wobec powyższego podjęto decyzję o odstąpieniu od określenia maksymalnego poziomu wynagrodzeń w relacji do wynagrodzenia profesora w projekcie ustawy – projektowane uchylenie w art. 11j ust. 8 ustawy. Wysokość wynagrodzenia przewodniczącego Komisji, zastępcy przewodniczącego Komisji i sekretarza Komisji, wynagrodzenia za udział w posiedzeniach Komisji w przypadku pozostałych członków Komisji oraz wynagrodzenia za badanie prawidłowość sprawdzenia i oceny prac z części pisemnej egzaminu, ponowne sprawdzenie i ocenę prac z tej części egzaminu i przeprowadzenie wizytacji egzaminu zostaną określone w drodze aktu wykonawczego, zgodnie z upoważnieniem wyrażonym w zmienianym art. 11m ustawy.

Tak jak dotychczas wynagrodzenie miesięczne przewodniczącego Komisji i sekretarza Komisji oraz wynagrodzenie za udział w posiedzeniach Komisji w przypadku pozostałych członków Komisji nie będzie przysługiwało członkom Komisji będącym członkami korpusu służby cywilnej sprawującym tę funkcję w ramach obowiązków służbowych – zmieniany art. 11j ust. 9 ustawy. Jeżeli jednak zostanie im powierzone sprawdzenie i ocena prac z części pisemnej egzaminu w ramach przeprowadzanego badania, ponowne sprawdzenie i ocena prac z tej części egzaminu lub przeprowadzenie wizytacji egzaminu, to za wykonanie tych czynności otrzymają wynagrodzenie na równi z pozostałymi członkami Komisji.

Pozostałe zmiany odnoszące się do Komisji lub jej członków przewidziane w projekcie mają charakter dostosowujący i porządkujący. W art. 11k ust. 1 pkt 4 ustawy dodano do katalogu zadań Komisji prowadzenie szkoleń dla kandydatów ubiegających się o wpis na listę egzaminatorów uprawnionych do sprawowania funkcji przewodniczącego komisji egzaminacyjnej i dla wizytatorów niebędących członkami Komisji, które to zadania zostały przeniesione odpowiednio z art. 11k ust. 2 i art. 11l ust. 3 ustawy, a przepisy te uchylono.

Regulacje dodawane w art. 11j ust. 1a–1c ustawy stanowią przeniesienie dotychczasowych rozwiązań zamieszczonych w akcie wykonawczym wydanym na podstawie art. 11m ustawy w brzmieniu dotychczasowym. W związku z powyższym, analogicznie jak ma to miejsce dotychczas, kandydatów na członków Komisji, o których mowa w art. 11j ust. 1

pkt 1 ustawy, mogą zgłaszać polskie i zagraniczne uczelnie prowadzące studia w zakresie filologii polskiej. Zgłoszenia będą składane w postaci elektronicznej. Nie uległ również zmianie zakres przedmiotowy zgłoszenia kandydata na członka Komisji i dołączane do niego dokumenty. W zmienianym w art. 11j ust. 4 i dodawanym ust. 4a ustawy uporządkowano i uzupełniono katalog przesłanek wygaśnięcia członkostwa w Komisji oraz odwołania członka Komisji przez ministra. W dodawanym ust. 5a określono sposób działania Komisji – na posiedzeniach lub po zarządzeniu – w trybie korespondencyjnego uzgadniania stanowisk (tryb obiegowy), co do tej pory miało miejsce w akcie wykonawczym wydawanym na podstawie art. 11m w brzmieniu dotychczasowym.

Natomiast celem zmiany art. 11j ust. 6 ustawy jest doprecyzowanie przepisu określającego przesłanki wyłączające członka Komisji z opiniowania wniosku podmiotu o nadanie uprawnienia, podmiotu uprawnionego o przedłużenie uprawnienia oraz z przeprowadzenia wizytacji egzaminu. Członek Komisji będzie podlegał wyłączeniu z opiniowania tego wniosku i nie będzie mógł pełnić funkcji wizytatora, w przypadku gdy opiniowanie albo wizytacja egzaminu będą dotyczyć podmiotu uprawnionego, w którym członek Komisji, jego małżonek, krewny lub powinowaty do drugiego stopnia lub osoba, z którą pozostaje faktycznie we wspólnym pożyciu, są zatrudnieni albo pozostają z tym podmiotem w takim stosunku prawnym, że wynik toczącego się postępowania w sprawie o przedłużenie tego uprawnienia lub wynik wizytacji egzaminu może mieć wpływ na prawa i obowiązki tych osób. Wyłączenie członka Komisji będzie miało miejsce również w przypadku badania prawidłowości sprawdzenia i oceny pracy z części pisemnej egzaminu i jej ponownego sprawdzenia i oceny, jeżeli badaniu lub sprawdzeniu i ocenie będzie podlegać praca napisana przez małżonka, krewnego lub powinowatego do drugiego stopnia członka Komisji lub osobę, z którą pozostaje on faktycznie we wspólnym pożyciu, albo w przypadku gdy członek Komisji jest zatrudniony w podmiocie uprawnionym, który przeprowadził egzamin – dodawany art. 11ha ust. 5 ustawy.

W przypadku zmiany w art. 11k ust. 1 pkt 11 ustawy wskazano wprost, że zadaniem Komisji jest ponowne sprawdzanie i ocena prac z części pisemnej egzaminu w miejsce dotychczasowego rozpatrywania wniosków o ponowne sprawdzenie i ocenę tych prac. Do zadań Komisji będzie należało również prowadzenie listy ekspertów, którzy będą dokonywali badania prawidłowości sprawdzenia i oceny prac z części pisemnej egzaminu i ponownego sprawdzenia prac z tej części egzaminu – zmieniany art. 11k ust. 1 pkt 3 ustawy.

**Narodowa Agencja Wymiany Akademickiej**

Zgodnie z art. 2 ust. 3 pkt 4 ustawy z dnia 7 lipca 2017 r. o Narodowej Agencji Wymiany Akademickiej w obowiązującym brzmieniu do zadań Narodowej Agencji Wymiany Akademickiej, zwanej dalej „NAWA", należy zapewnienie obsługi administracyjnej i finansowej Komisji.

W związku z planowanymi zmianami w zakresie funkcjonowania systemu poświadczenia znajomości języka polskiego jako obcego i związanym z tym zwiększeniem zadań Komisji jest konieczne zapewnienie wsparcia Komisji na poziomie niezbędnym do skutecznej realizacji powierzonych jej zadań. Projekt przewiduje wobec tego większe włączenie NAWA w zadania realizowane w systemie poświadczania znajomości języka polskiego jako obcego z uwagi na fakt, że dysponuje ona ku temu stosownymi narzędziami. W projekcie doprecyzowano zatem zadania, jakie będą realizowane przez Komisję z udziałem NAWA. Proponuje się wskazanie NAWA jako podmiotu, za pośrednictwem którego będą składane do Komisji wnioski o wydanie duplikatu certyfikatu (dodawany art. 11ab ustawy). W aktualnym stanie prawnym funkcjonuje podobne rozwiązanie w przypadku składania wniosków o wydanie certyfikatu bez konieczności zdania egzaminu, które również są składane do Komisji za pośrednictwem NAWA. Należy jednak zaznaczyć, że w wyniku zmian, które zaszły w otoczeniu prawnym, liczba składanych wniosków do NAWA o wydanie certyfikatu bez konieczności zdania egzaminu gwałtownie wzrosła – z 1337 wniosków w 2024 r. do 2456 do dnia 1 września 2025 r.

Na rachunek bankowy NAWA będą wnoszone opłaty, o których mowa w projekcie – opłaty za wydanie certyfikatu albo duplikatu certyfikatu, zgodnie z dodawanym w art. 11a ust. 4c ustawy, środki pochodzące z opłat za przystąpienie do egzaminu oraz opłaty za wydanie certyfikatu po zdaniu egzaminu zgodnie ze zmienianym art. 11g ust. 7 ustawy, przekazywane przez podmioty uprawnione, oraz opłaty za ponowne sprawdzenie i ocenę pracy z części pisemnej egzaminu – dodawany art. 11ha ust. 2 ustawy. Środki te, jak dotychczas, będą stanowić dochody budżetu państwa. Natomiast zakres obsługi Komisji przez NAWA proponuje się określić w drodze aktu wykonawczego, zgodnie z upoważnieniem przewidzianym w zmienianym art. 11m ustawy.

W związku z projektowanym zwiększeniem udziału NAWA w systemie poświadczania znajomości języka polskiego jako obcego w art. 2 projektu proponuje się wprowadzenie zmiany w art. 2 ust. 3 pkt 4 ustawy z dnia 7 lipca 2017 r. o Narodowej Agencji Wymiany Akademickiej. Obowiązujące brzmienie art. 2 ust. 3 pkt 4 ustawy z dnia 7 lipca 2017 r. o Narodowej Agencji

Wymiany Akademickiej stanowi, że NAWA realizuje zadania związane z zapewnianiem obsługi administracyjnej i finansowej. Tak określony zakres zadań NAWA nie odpowiada przewidywanym zadaniom, w związku z tym proponuje się rezygnację z zawężenia zakresu obsługi Komisji wyłącznie do kwestii obsługi administracyjnej i finansowej.

**Podmioty uprawnione**

Zasadniczą rolę w organizacji i przeprowadzaniu egzaminów, które stanowią kluczowy element systemu poświadczania znajomości języka polskiego jako obcego, pełnią podmioty uprawnione.

Analiza funkcjonujących w ustawie rozwiązań dotyczących nadawania uprawnień wskazała na potrzebę modyfikacji wymogów stawianych podmiotom ubiegającym się o nadanie uprawnień. Aktualnie o przyznanie uprawnień mogą ubiegać się polskie i zagraniczne uczelnie prowadzące studia w zakresie filologii polskiej, jak również polskie i zagraniczne podmioty, które od co najmniej trzech lat prowadzą lektoraty lub zajęcia w zakresie nauczania języka polskiego lub języka polskiego jako obcego albo inne zajęcia dydaktyczne w języku polskim. Takie rozwiązanie pozwala na ubieganie się o nadanie uprawnień również przez podmioty, które prowadzą inne (czyli w praktyce dowolne) zajęcia dydaktyczne w języku polskim, np. szkolenia zawodowe czy hobbystyczne. Mając na uwadze konieczność zapewnienia wysokiej jakości egzaminów oraz sprawnej ich organizacji i przeprowadzania, w projekcie zaproponowano rozwiązania, których celem jest umożliwienie ubiegania się o nadanie uprawnień podmiotom faktycznie prowadzącym kształcenie w zakresie filologii polskiej (na studiach) lub prowadzącym nauczanie języka polskiego jako obcego. Należy zauważyć, że ograniczenie możliwości ubiegania się o uprawnienie do organizowania egzaminów, w przypadku podmiotów niebędących uczelniami, wyłącznie do podmiotów prowadzących zajęcia z języka polskiego jako obcego jest podyktowane faktem, że takie zajęcia prowadzi się w zupełnie inny sposób niż nauczanie języka ojczystego, co wymaga odmiennego przygotowania nauczycieli i wykładowców. W konsekwencji może mieć wpływ na sposób dokonywania oceny egzaminu, ponieważ inaczej dokonuje się oceny, stosując zasady przyjęte w nauczaniu języka ojczystego, a inaczej w procesie testowania języka polskiego jako obcego. Jest to istotnie, ponieważ, co wymaga podkreślenia, to na podmiocie uprawnionym ciąży obowiązek zapewnienia odpowiedniego składu komisji egzaminacyjnej. Ponadto należy wyjaśnić, że odstąpienie od przesłanki prowadzenia lektoratów lub zajęć w zakresie nauczania języka polskiego albo innych zajęć dydaktycznych w języku polskim stanowi uwzględnienie postulatów zgłoszonych w ramach opiniowania i konsultacji publicznych projektu ustawy

o zmianie ustawy o języku polskim oraz ustawy o Narodowej Agencji Wymiany Akademickiej (UD456)[1)] przez Radę Języka Polskiego przy Prezydium Polskiej Akademii Nauk i podmioty uprawnione. Wychodząc naprzeciw postulatom środowiska, zaproponowano w projekcie ustawy zmianę w tym zakresie.

W zmienianym art. 11b ust. 1 ustawy proponuje się rozszerzenie katalogu podmiotów, które mogą wystąpić do ministra o nadanie uprawnień, o polskie i zagraniczne uczelnie, które przez okres co najmniej trzech lat prowadzą lektoraty lub zajęcia w zakresie nauczania języka polskiego jako obcego.

Jednocześnie w przypadku polskich lub zagranicznych podmiotów, które przez okres co najmniej trzech lat prowadzą lektoraty lub zajęcia w zakresie nauczania języka polskiego lub języka polskiego jako obcego albo inne zajęcia dydaktyczne w języku polskim, tj. podmiotów, o których mowa w art. 11b ust. 1 pkt 2 ustawy w brzmieniu dotychczasowym, zaproponowano wydłużenie wymaganego okresu prowadzenia przez nie zajęć – do czterech lat poprzedzających rok kalendarzowy ubiegania się o nadanie uprawnień – oraz zawężenie rodzaju prowadzonych zajęć wyłącznie do zajęć w zakresie nauczania języka polskiego jako obcego.

Natomiast w przypadku polskich i zagranicznych uczelni prowadzących studia w zakresie filologii polskiej wprowadzono wymóg, aby studia te były prowadzone przez okres dwóch lat poprzedzających rok kalendarzowy ubiegania się o nadanie uprawnień.

Nadanie uprawnienia po raz pierwszy będzie następowało, tak jak obecnie, na wniosek podmiotu, w drodze decyzji administracyjnej ministra, na okres dwóch lat, zgodnie ze zmienianym art. 11b ust. 4 i 8 ustawy.

Celem zmienianego art. 11b ust. 2 ustawy jest określenie wymogów, które podmiot ubiegający się o nadanie uprawnienia powinien spełnić już na etapie składania wniosku o jego nadanie. W związku z tym proponuje się, aby uprawnienie mogło zostać nadane podmiotowi, który spełnia łącznie następujące warunki:

1) posiada kadrę dydaktyczną niezbędną do zapewnienia składu komisji egzaminacyjnej;

2) prowadzi nauczanie języka polskiego jako obcego co najmniej na poziomie biegłości językowej odpowiadającym poziomowi biegłości językowej egzaminu w grupie dostosowanej do potrzeb osób, które w dniu przystąpienia do egzaminu ukończyły 16 rok

[1)] Projekt ustawy o zmianie ustawy o języku polskim oraz ustawy o Narodowej Agencji Wymiany Akademickiej (UD47) stanowi kontynuację prac.

życia albo osób, które w dniu przystąpienia do egzaminu nie ukończyły 16 roku życia, zwanych dalej „grupami wiekowymi”, o uprawnienie, do którego organizacji się ubiega;

3) liczba godzin zajęć dydaktycznych w zakresie nauczania języka polskiego jako obcego na danym poziomie biegłości językowej przeprowadzonych w roku poprzedzającym rok kalendarzowy ubiegania się o nadanie uprawnienia nie może być niższa niż 200;

4) złoży oświadczenie o sposobie zapewnienia warunków lokalowych i technicznych niezbędnych do przeprowadzenia egzaminu, w tym z udziałem osób z niepełnosprawnościami lub osób ze specjalnymi potrzebami wynikającymi ze stanu zdrowia lub ze specyficznych trudności w uczeniu się, zwanych dalej „osobami ze specjalnymi potrzebami”.

Jednocześnie w stosunku do uczelni, które prowadzą studia w zakresie filologii polskiej przez okres dwóch lat poprzedzających rok kalendarzowy ubiegania się o nadanie tego uprawnienia, zaproponowano wyłączenie obowiązku wykazania spełnienia wymogów prowadzenia nauczania języka polskiego jako obcego co najmniej na poziomie biegłości językowej odpowiadającym poziomowi biegłości językowej egzaminu w grupie wiekowej, o uprawnienie, do którego organizacji ubiegają się, oraz minimalnej liczby godzin zajęć dydaktycznych przeprowadzonych w języku polskim w roku poprzedzającym rok kalendarzowy złożenia wniosku, zakładając, że charakter ich działalności gwarantuje spełnienie tych wymogów (zmieniany art. 11b ust. 3 ustawy).

W przypadku wniosku podmiotu uprawnionego o przedłużenie posiadanego uprawnienia, o którym mowa w zmienianym art. 11b ust. 5 ustawy, tak jak obecnie, będzie ono przedłużane w drodze decyzji administracyjnej ministra na kolejny okres do pięciu lat każdy, zgodnie ze zmienianym art. 11b ust. 5 i 8 ustawy. Użyte w zmienianym art. 11b ust. 5 ustawy określenie „każdy” odnosi się do okresów, na które może zostać przedłużone uprawnienie, i wskazuje ono, że każdy z okresów, na jaki jest przedłużane uprawnienie, nie może przekraczać pięciu lat. Uprawnienie może być przedłużone wielokrotnie, a okresy, na które zostało przedłużone uprawnienie, nie będą sumowane.

Istotna zmiana polega także na wprowadzeniu wymogów, które podmiot uprawniony będzie musiał spełnić, aby posiadane przez niego uprawnienie mogło zostać przedłużone. Przede wszystkim proponuje się, aby podmiot uprawniony w każdym roku posiadania tego uprawnienia przeprowadził co najmniej jeden egzamin, bez względu na liczbę posiadanych uprawnień. Sprecyzowanie takiego wymogu zapewni, że przedłużenie posiadanego

uprawnienia będzie mógł uzyskać podmiot uprawniony, który jest aktywnym uczestnikiem systemu poświadczania znajomości języka polskiego jako obcego. Ponadto podmiot ten będzie obowiązany do spełnienia wymogów analogicznych jak w przypadku ubiegania się o nadanie uprawnienia. W przypadku polskiej lub zagranicznej uczelni prowadzącej studia w zakresie filologii polskiej, o której mowa w zmienianym art. 11b ust. 1 pkt 1 lit. a ustawy, analogicznie jak przy ubieganiu się o nadanie uprawnienia nie będzie wymagane spełnienie wymogów, o których mowa w ust. 2 pkt 2 i 3 tego przepisu.

Wydanie decyzji administracyjnej będzie poprzedzone zasięgnięciem opinii Komisji w tym przedmiocie.

W projektowanym art. 11b ust. 6 i 7 uregulowano ponadto sposób składania wniosków o nadanie i przedłużenie uprawnienia oraz termin złożenia wniosku o przedłużenie uprawnienia.

Tak jak obecnie, lista podmiotów uprawnionych oraz informacje o terminach i miejscach przeprowadzania egzaminów będą udostępniane w Biuletynie Informacji Publicznej na stronie podmiotowej ministra, zgodnie ze zmienianym art. 11b ust. 9 ustawy.

Zakłada się, że projektowana zmiana, przez premiowanie podmiotów uprawnionych, które biorą czynny udział w organizowaniu egzaminów, przyczyni się do urealnienia możliwości sytemu poświadczania znajomości języka polskiego jako obcego, ponieważ spośród wszystkich podmiotów uprawnionych w praktyce egzaminy przeprowadzało jedynie około 70 % z nich.

Zmiany wprowadzane w art. 11c ustawy mają charakter porządkujący i uszczegóławiający i w zasadniczych kwestiach powtarzają obecne rozwiązania. Jednocześnie zaproponowano, aby nadać art. 11c nowe brzmienie, co powinno wpłynąć pozytywnie na czytelność tego przepisu.

W pkt 1 tego przepisu rozszerzono katalog obowiązków podmiotu uprawnionego o przekazywanie Komisji informacji o planowanym terminie egzaminu. Z kolei w pkt 2 – istniejący obecnie w art. 11c pkt 1 ustawy obowiązek zapewnienia odpowiedniego składu komisji egzaminacyjnej – uzupełniono o konieczność przekazania Komisji danych osoby, która będzie pełniła funkcję przewodniczącego tej komisji. W związku z przewidzianym w projekcie uwzględnieniem udziału w egzaminach osób ze specjalnymi potrzebami stosownie w pkt 3, który stanowi odpowiednik obecnego art. 11c pkt 2 ustawy, wskazano, że obowiązek zapewnienia warunków lokalowych i technicznych niezbędnych do przeprowadzenia egzaminu

bez zakłóceń, umożliwiających samodzielne rozwiązywanie zadań przez osoby przystępujące do egzaminów i sprawdzenie umiejętności rozumienia ze słuchu, z uwzględnieniem potrzeb osób z niepełnosprawnościami, będzie odnosił się również do osób ze szczególnymi potrzebami wynikającymi ze stanu zdrowia lub specyficznych trudności w uczeniu się. Szczegóły dotyczące organizacji i przeprowadzania egzaminów z udziałem tych osób zostaną określone w przewidzianym do wydania akcie wykonawczym, zgodnie ze zmienianym art. 11i ustawy.

Przepis art. 11c pkt 4 ustawy odnosi się do zabezpieczenia materiałów związanych z egzaminem przed nieuprawnionym ujawnieniem, który to obowiązek aktualnie jest uregulowany w art. 11c pkt 3 ustawy. Proponowane brzmienie art. 11c pkt 5 ustawy utrzymuje obowiązek poddania się wizytacji dotyczącej egzaminu określony w dotychczasowym brzmieniu art. 11c pkt 4 ustawy.

W art. 11c pkt 6 ustawy zobowiązuje się podmioty uprawnione do przekazywania Komisji protokołu przebiegu egzaminu wraz ze sprawdzonymi i ocenionymi pracami z części pisemnej egzaminu, dokumentami z części ustnej egzaminu i inną dokumentacją związaną z przeprowadzeniem egzaminu. Rozwiązanie to stanowi uregulowanie obowiązku aktualnie wynikającego z przepisów wykonawczych wydanych na podstawie art. 11i ustawy w brzmieniu dotychczasowym. Tak jak obecnie szczegóły dotyczące sposobu i terminu ich przekazywania zostaną określone w przewidzianym do wydania akcie wykonawczym, zgodnie ze zmienianym art. 11i ustawy.

Z uwagi na fakt, że zgodnie z art. 11c pkt 5 ustawy w brzmieniu dotychczasowym do zadań podmiotu uprawnionego należy m.in. ponowne przeprowadzenie egzaminu w innym terminie, w przypadku gdy egzamin został przerwany na skutek zakłócenia jego prawidłowego przebiegu przez członków komisji egzaminacyjnej, to w art. 11c pkt 7 ustawy proponuje się jednoznaczne wskazanie, że ponowne przeprowadzenie egzaminu powinno nastąpić w terminie przewidzianym w harmonogramie sesji egzaminacyjnych ustalonym przez Komisję. Pozwoli to na wyeliminowanie wątpliwości interpretacyjnych co do terminu, w jakim ten egzamin powinien się odbyć i powinno wpłynąć pozytywnie na ekonomikę procesu organizacji egzaminu.

Natomiast art. 11c pkt 8 ustawy stanowi powtórzenie art. 11c pkt 6 ustawy w dotychczasowym brzmieniu i dotyczy zapewnienia, osobie, która przystąpiła do egzaminu, na jej wniosek, wglądu do sprawdzonej i ocenionej pracy egzaminacyjnej.

Ponadto w art. 11c pkt 9 ustawy proponuje się doprecyzowanie zakresu informacji upowszechnianych aktualnie przez podmiot uprawniony, zgodnie z dotychczasowym brzmieniem art. 11c pkt 7 ustawy, i dodanie informacji o wysokości opłaty za przystąpienie do danego egzaminu organizowanego przez podmiot uprawniony, ustalonej przez ten podmiot.

Zmiana w art. 11d ustawy przewiduje, że minister będzie mógł cofnąć nadane uprawnienie nie tylko na wniosek Komisji, ale i z własnej inicjatywy. Rozwiązanie takie powinno pozwolić na adekwatną i szybką reakcję w przypadku wystąpienia przesłanek cofnięcia nadanego uprawnienia, o których mowa w tym przepisie. Podkreślenia wymaga, że przesłanki cofnięcia uprawnienia nie ulegają zmianie w stosunku do aktualnie przewidzianych i zgodnie z art. 11d ustawy obejmują następujące przypadki:

1) naruszenie przez podmiot uprawniony zasad lub warunków organizowania i przeprowadzania egzaminu;
2) niewykonanie przez podmiot uprawniony zaleceń wydanych przez Komisję;
3) odmowę poddania się przez podmiot uprawniony wizytacji egzaminu.

**Członkowie komisji egzaminacyjnych**

W art. 11e ust. 2 pkt 2 i art. 11f ust. 2 ustawy zostały zaproponowane zmiany, które mają na celu doprecyzowanie wymagań odpowiednio w stosunku do kandydatów na członków komisji egzaminacyjnych oraz osób ubiegających się o wpis na listę egzaminatorów uprawnionych do sprawowania funkcji przewodniczącego komisji egzaminacyjnej, zwaną dalej „listą”, prowadzoną przez Komisję.

Celem zmiany art. 11e ust. 2 pkt 2 i art. 11f ust. 2 ustawy jest umożliwienie powołania w skład komisji egzaminacyjnych osób, które ukończyły studia w zakresie innym niż filologia polska lub neofilologia, a także osób będących specjalistami w zakresie filologii polskiej legitymujących się dużym doświadczeniem w zakresie nauczania języka polskiego jako obcego, np. zajmujących się naukowo glottodydaktyką.

W związku z tym w art. 11e ust. 2 pkt 2 ustawy proponuje się, aby w skład komisji egzaminacyjnej mogło zostać powołanych co najmniej dwóch członków posiadających dyplom ukończenia jednolitych studiów magisterskich lub studiów drugiego stopnia w zakresie:

1) filologii polskiej, literatury polskiej, języka polskiego, kultury polskiej, nauczania języka polskiego, filologii obcych lub dyplom uznany za równoważny odpowiedniemu polskiemu dyplomowi ukończenia studiów, zwany dalej „dyplomem równoważnym”, których

program studiów określał efekty uczenia się w zakresie nauczania języka polskiego jako obcego, wskazane w suplemencie do dyplomu albo potwierdzone zaświadczeniem wydanym przez uczelnię lub

2) filologii polskiej, literatury polskiej, języka polskiego, kultury polskiej, nauczania języka polskiego, filologii obcych lub dyplom równoważny, i świadectwo ukończenia studiów podyplomowych w zakresie nauczania języka polskiego jako obcego, lub

3) filologii polskiej, literatury polskiej, języka polskiego, kultury polskiej, nauczania języka polskiego, filologii obcych lub dyplom równoważny, i trzyletnie doświadczenie w nauczaniu języka polskiego jako obcego.

Natomiast w art. 11f ust. 2 ustawy proponuje się, aby funkcje przewodniczących komisji egzaminacyjnych mogły pełnić osoby, które posiadają dyplom ukończenia jednolitych studiów magisterskich lub studiów drugiego stopnia w zakresie:

1) filologii polskiej, literatury polskiej, języka polskiego, kultury polskiej, nauczania języka polskiego, filologii obcych lub dyplom równoważny, których program studiów określał efekty uczenia się w zakresie nauczania języka polskiego jako obcego, wskazane w suplemencie do dyplomu albo potwierdzone zaświadczeniem wydanym przez uczelnię, i trzyletnie doświadczenie w nauczaniu języka polskiego jako obcego uzyskane w okresie pięciu lat poprzedzających dzień złożenia wniosku lub

2) filologii polskiej, literatury polskiej, języka polskiego, kultury polskiej, nauczania języka polskiego, filologii obcych lub dyplom równoważny, i świadectwo ukończenia studiów podyplomowych w zakresie nauczania języka polskiego jako obcego i trzyletnie doświadczenie w nauczaniu języka polskiego jako obcego uzyskane w okresie pięciu lat poprzedzających dzień złożenia wniosku, lub

3) filologii polskiej, literatury polskiej, języka polskiego, kultury polskiej, nauczania języka polskiego, filologii obcych lub dyplom równoważny, i czteroletnie doświadczenie w nauczaniu języka polskiego jako obcego uzyskane w okresie sześciu lat poprzedzających dzień złożenia wniosku.

Ponadto w przypadku osób uprawnionych do złożenia wniosku o wpis na listę zostały utrzymane wymagania dotyczące braku skazania prawomocnym wyrokiem za umyślne przestępstwo lub umyślne przestępstwo skarbowe oraz ukończenia szkolenia dla kandydatów na egzaminatorów.

Należy zaznaczyć, że – tak jak ma to miejsce obecnie – w przypadku osoby uprawnionej do złożenia wniosku o wpis na listę albo kandydata na członka komisji egzaminacyjnej będą uznawane również dyplomy ukończenia studiów za granicą, o ile zostaną uznane za równoważne odpowiednim polskim dyplomom i tytułom zawodowym. Zgodnie z art. 327 ust. 1 ustawy PSWN uznanie dyplomu ukończenia studiów za granicą za równoważny może nastąpić na podstawie umowy międzynarodowej określającej równoważność, a w przypadku jej braku – w drodze postępowania nostryfikacyjnego.

Projektowane zmiany mają na celu zwiększenie kręgu osób, które potencjalnie mogłyby zasiadać w komisjach egzaminacyjnych powoływanych przez podmioty uprawnione, w tym sprawować funkcje przewodniczących komisji egzaminacyjnych, przez objęcie tą regulacją osób, które uzyskały wykształcenie wyższe w okresie, gdy w programach studiów nie były jeszcze wyodrębnione przez uczelnie zagadnienia glottodydaktyczne.

Kolejna zmiana w art. 11e ust. 3 ustawy dotyczy liczby osób, którą może jednorazowo przeegzaminować dana komisja egzaminacyjna. Zgodnie z ustawą ogranicza się ona zaledwie do dwudziestu, a w przypadku gdy liczba osób przystępujących do egzaminu przekracza tę liczbę, na każde rozpoczęte kolejne dziesięć osób należy powołać dodatkowego członka komisji egzaminacyjnej. Taki stan prawny nie daje możliwości zwiększenia liczby osób przystępujących jednorazowo do danego egzaminu, a tym samym ogranicza możliwość uzyskania certyfikatu po zdaniu egzaminu. W związku z powyższym proponuje się, aby do egzaminu mogło jednorazowo przystąpić trzydzieści osób, a podmiot uprawniony powoływał w skład komisji egzaminacyjnej dodatkowego członka na każde rozpoczęte kolejne piętnaście osób, w przypadku gdy liczba osób przystępujących do danego egzaminu przekroczy trzydzieści.

Zmiany w art. 11f ust. 3 i 4 ustawy mają charakter doprecyzowujący i porządkujący, a ich celem jest uzupełnienie odpowiednio zakresu informacji przekazywanych we wniosku o wpis na listę oraz przesłanek skreślenia egzaminatora z listy. Jednocześnie zaproponowano, aby nadać art. 11f ust. 3 nowe brzmienie, co powinno wpłynąć pozytywnie na czytelność tego przepisu. Tak jak dotychczas wniosek o wpis na listę będzie zawierał imię i nazwisko zainteresowanej osoby, jej adres do korespondencji, numer telefonu, numer PESEL – a w przypadku jego braku – rodzaj, serię i numer dokumentu potwierdzającego tożsamość oraz datę urodzenia. We wniosku będzie też wskazywany zasięg terytorialny działalności. Zakres przedmiotowy wniosku rozszerzono o adres poczty elektronicznej oraz o informacje, które pozwolą na zweryfikowanie przez Komisję spełnienia wymogów w zakresie wykształcenia

i doświadczenia zawodowego w nauczaniu języka polskiego jako obcego przewidzianych w zmienianym art. 11f ust. 2 pkt 1 ustawy. We wniosku natomiast nie będzie podawane miejsce urodzenia osoby zainteresowanej.

Ponadto w dodawanym w art. 11f ust. 3a ustawy zaproponowano, aby do wniosku o wpis na listę egzaminatorów uprawnionych do sprawowania funkcji przewodniczącego komisji egzaminacyjnej były dołączane kopie dokumentów potwierdzających spełnianie wymogów w zakresie wykształcenia oraz doświadczenia zawodowego w nauczaniu języka polskiego jako obcego, a także oświadczenie o niekaralności za umyślne przestępstwo lub umyślne przestępstwo skarbowe złożone pod rygorem odpowiedzialności karnej za złożenie fałszywego oświadczenia.

**2. Zmiany w zakresie wydawania certyfikatów**

W zakresie wydawania certyfikatów zostały utrzymane dotychczasowe ścieżki ich uzyskania, tj. po zdaniu egzaminu lub bez konieczności zdania egzaminu – w przypadku osób, o których mowa w art. 11a ust. 4 ustawy. Podkreślenia wymaga, że zgodnie z art. 11a ust. 1 ustawy przepisy dotyczące możliwości uzyskania certyfikatu są adresowane do cudzoziemców lub obywateli polskich na stałe zamieszkałych za granicą. Zatem przepisy te, w szczególności dotyczące możliwości uzyskania certyfikatu bez konieczności zdania egzaminu – tj. art. 11a ust. 4 – nie są adresowane do obywateli polskich mieszkających czasowo za granicą.

W projekcie przewidziano doprecyzowanie w art. 11a ust. 4 ustawy, proponując, aby z grupy osób, które ukończyły szkołę funkcjonującą w systemie oświaty innego państwa prowadzącą nauczanie języka polskiego i innych przedmiotów w języku polskim i posiadają wykształcenie średnie, wyodrębnić grupę osób, które obok świadectwa ukończenia tej szkoły dodatkowo uzyskały świadectwo odpowiadające polskiemu świadectwu dojrzałości i w tym świadectwie jest uwzględniony wynik egzaminu z języka polskiego.

W zmienianym art. 11a ust. 7 pkt 1 ustawy proponuje się, aby osobom, które uzyskały stopień doktora na podstawie rozprawy doktorskiej napisanej i obronionej w języku polskim w uczelni lub podmiocie, działających w systemie szkolnictwa wyższego i nauki Rzeczypospolitej Polskiej, potwierdzana była znajomość języka polskiego jako obcego na poziomie biegłości językowej C2. Natomiast w art. 11a ust 7 pkt 2, proponuje się, że osobom, które ukończyły studia pierwszego stopnia prowadzone w języku polskim w uczelni działającej w systemie szkolnictwa wyższego i nauki Rzeczypospolitej Polskiej – będzie potwierdzana znajomość języka polskiego jako obcego na poziomie biegłości językowej B2, a osobom, które

ukończyły takie studia na poziomie studiów drugiego stopnia lub jednolitych studiów magisterskich – C1.

W przypadku osób, które ukończyły:

1) szkołę ponadgimnazjalną, szkołę ponadpodstawową, o której mowa w art. 18 ust. 1 pkt 2 lit. a, b lub e ustawy z dnia 14 grudnia 2016 r. – Prawo oświatowe (Dz. U. z 2025 r. poz. 1043, z późn. zm.), lub szkołę artystyczną realizującą kształcenie ogólne w zakresie liceum ogólnokształcącego, działającą w systemie oświaty Rzeczypospolitej Polskiej, oraz posiadają świadectwo dojrzałości albo
2) szkołę funkcjonującą w systemie oświaty innego państwa prowadzącą nauczanie języka polskiego i innych przedmiotów w języku polskim, posiadają wykształcenie średnie oraz świadectwo odpowiadające świadectwu dojrzałości, o którym mowa w art. 44zzl ust. 4 ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (Dz. U. z 2025 r. poz. 881 i 1019 oraz z 2026 r. poz. 203) uwzględniające wynik egzaminu z języka polskiego, albo
3) szkołę, o której mowa w art. 8 ust. 5 pkt 1 lit. a lub pkt 2 lit. c ustawy z dnia 14 grudnia 2016 r. – Prawo oświatowe, na poziomie liceum ogólnokształcącego, albo
4) szkołę europejską działającą na podstawie Konwencji o Statucie Szkół Europejskich, sporządzonej w Luksemburgu dnia 21 czerwca 1994 r., oraz posiadają dyplom EB (European Baccalaureate), o którym mowa w art. 93 ust. 1 pkt 3 ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty, uwzględniający wynik egzaminu z języka polskiego jako języka ojczystego

– znajomość języka polskiego jako obcego będzie potwierdzana na poziomie biegłości językowej B2 bez konieczności zdania egzaminu.

Tak jak dotychczas osoby spełniające przesłanki przewidziane w art. 11a ust. 4 będą mogły ubiegać się o certyfikat bez konieczności zdania egzaminu na podstawie złożonego wniosku, którego zakres przedmiotowy jest określony w art. 11aa ustawy.

Zaproponowane w art. 11a ust. 4 i 7 ustawy zmiany w zakresie dotyczącym absolwentów szkół umożliwiających uzyskanie wykształcenia na poziomie liceum ogólnokształcącego albo mu odpowiadającego, działających w różnych systemach oświaty, stanowią wyjście naprzeciw większości postulatów zgłaszanych przez Ministra Edukacji podczas prac nad projektem aktu wykonawczego wydanego na podstawie art. 70 ust. 5f ustawy PSWN i rozstrzygnięciu Stałego Komitetu Rady Ministrów z dnia 24 lipca 2025 r. dotyczącym tego aktu, a następnie powtórzonymi na etapie rozpatrywania projektu ustawy przez Stały Komitet Rady Ministrów przez Ministra Edukacji i Ministra Spraw Zagranicznych. Minister Edukacji postulował, aby

w przypadku wyżej wskazanych grup osób, przyjąć wyższy niż wynikający z obecnych przepisów poziom biegłości językowej, na którym będzie potwierdzana znajomość języka polskiego jako obcego bez konieczności zdania egzaminu. Jak wskazano w korespondencji „propozycja wychodzi naprzeciw przyjętemu przez Radę Ministrów dokumentowi „Odzyskać kontrolę. Zapewnić bezpieczeństwo". Kompleksowa i odpowiedzialna strategia migracyjna Polski na lata 2025–2030, stanowiącego załącznik do uchwały nr 120 Rady Ministrów z dnia 15 października 2024 r. oraz Rządowej strategii współpracy z Polonią i Polakami za granicą na lata 2025–2030, zgodnie z którym należy zwiększyć zakres działań adresowanych do młodej Polonii i Polaków za granicą zainteresowanych podejmowaniem kształcenia w polskich uczelniach.". Ponadto w przypadku szkół polskich, szkół i zespołów szkół w Polsce oraz przy przedstawicielstwach dyplomatycznych, urzędach konsularnych i przedstawicielstwach wojskowych Rzeczypospolitej Polskiej, o których mowa odpowiednio w art. 8 ust. 5 pkt 1 lit. a i pkt 2 lit. c ustawy z dnia 14 grudnia 2016 r. – Prawo oświatowe, w zakresie liceum ogólnokształcącego, należy wskazać, że te szkoły są zakładane i prowadzone przez ministra właściwego do spraw oświaty i wychowania, realizują ramowy plan nauczania języka polskiego i wiedzy o Polsce w zakresie określonym w rozporządzeniu Ministra Edukacji Narodowej z dnia 9 sierpnia 2019 r. w sprawie organizacji kształcenia dzieci obywateli polskich czasowo przebywających za granicą (Dz. U. z 2023 r. poz. 2387 i 2639). Jednocześnie naukę języka polskiego, która odbywa się w wymiarze niemniejszym niż 5 godzin tygodniowo, prowadzą nauczyciele spełniający wymagania określone w ustawie z dnia 26 stycznia 1982 r. – Karta Nauczyciela (Dz. U. z 2024 r. poz. 986, z późn. zm.).

Tak jak obecnie, certyfikat będzie wydawany odpłatnie. W projekcie został zaproponowany siedmiodniowy termin na wniesienie opłaty, który będzie liczony od dnia otrzymania informacji o pozytywnym rozpatrzeniu wniosku o wydanie certyfikatu albo o zdaniu egzaminu. W zależności od tego, czy certyfikat będzie wydawany w wyniku zdania egzaminu czy bez konieczności zdania egzaminu, opłata, w wysokości 100 zł, będzie wnoszona odpowiednio na rachunek bankowy podmiotu uprawnionego albo rachunek bankowy NAWA (dodawany w art. 11a ust. 4c ustawy). W konsekwencji zostanie uchylony art. 11g ust. 6 ustawy, który odnosił się do wysokości opłaty za certyfikat wydawany osobom, o których mowa w art. 11a ust. 4 ustawy, tj. bez konieczności zdania egzaminu.

W przypadku osób, które zdały egzamin, certyfikat będzie wydawany, tak jak obecnie, wraz z suplementem do certyfikatu, w którym będzie zamieszczona informacja o wyniku egzaminu. W tym kontekście dodawany w art. 11a ust. 4a ma charakter wyłącznie

porządkujący. Jednocześnie w przepisach ustawy zostaną uregulowane kwestie dotyczące przekazywania przez Komisję certyfikatów podmiotom uprawnionym i ich doręczania osobom, które zdały egzamin – dodawane w art. 11a ust. 4d i 4e ustawy.

Obowiązujące przepisy nie przewidują możliwości wydania duplikatu certyfikatu, co w przypadku jego zniszczenia lub utraty wiąże się z koniecznością ponownego przystąpienia do egzaminu albo wystąpienia z kolejnym wnioskiem o wydanie certyfikatu bez konieczności zdania egzaminu. Stąd też w dodawanym w art. 11a ust. 4b ustawy przewiduje się możliwość odpłatnego wydania duplikatu certyfikatu. Osoba zainteresowana będzie mogła wystąpić do Komisji, za pośrednictwem NAWA, o wydanie duplikatu certyfikatu. Zgodnie z projektowanym art. 11a ust. 4c ustawy wysokość opłaty za wydanie duplikatu certyfikatu będzie analogiczna jak za wydanie certyfikatu (100 zł). Projektowany art. 11ab ust. 5 ustawy wskazuje, że duplikat certyfikatu będzie sporządzany na druku certyfikatu albo drukach certyfikatu i suplementu do certyfikatu według wzoru obowiązującego w dacie wystawienia oryginałów tych dokumentów.

W ustawie zostanie uregulowany ponadto sposób składania i tryb rozpatrywania wniosku o wydanie certyfikatu bez konieczności zdania egzaminu (zmieniany ust. 1 oraz dodawane ust. 4a, 4b oraz 6–10 w art. 11aa ustawy) oraz wniosku o wydanie duplikatu certyfikatu (dodawany art. 11ab ustawy). W celu usprawnienia procesu rozpatrywania wniosków o wydanie certyfikatu bez konieczności zdania egzaminu w art. 11aa ust. 6 ustawy przewidziano możliwość uregulowania, w drodze rozporządzenia, wydawanego przez ministra właściwego do spraw oświaty i wychowania w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw zagranicznych kwestii związanych z wydawaniem zaświadczenia przez konsula Rzeczypospolitej Polskiej w zakresie informacji o formie nauczania prowadzonej przez organizację społeczną zarejestrowaną za granicą lub przez inny podmiot zagraniczny, które jest dołączane do wniosku o wydanie certyfikatu bez konieczności zdania egzaminu. Natomiast w art. 11aa ust. 7 ustawy zaproponowano dodanie rygoru pozostawienia wniosku o wydanie certyfikatu bez rozpatrzenia, jeżeli nie zostaną usunięte braki formalne wniosku – po wezwaniu do ich usunięcia. W art. 11aa ust. 2 pkt 4a ustawy zaproponowano także rozszerzenie zakresu przedmiotowego wniosku o wydanie certyfikatu o adres stałego zamieszkania za granicą, co pozwoli na zweryfikowanie faktu zamieszkania za granicą w przypadku obywatela polskiego na stałe zamieszkałego za granicą, który zgodnie z art. 11a ust. 1 ustawy może ubiegać się o wydanie certyfikatu również w trybie art. 11a ust. 4.

### 3. Zmiany w zakresie organizowania i przeprowadzania egzaminów

Obowiązujące przepisy ustawy umożliwiają przystąpienie do egzaminu w jednej z dwóch grup wiekowych – w grupie dostosowanej do potrzeb osób dorosłych lub w grupie dostosowanej do potrzeb dzieci i młodzieży. Należy wyjaśnić, że taki podział jest nieprecyzyjny i budzi wątpliwości po stronie osób przystępujących do egzaminu co do zaliczenia ich do właściwej grupy wiekowej. W szczególności problem ten uwidacznia się w przypadku osób pochodzących z państw, w których moment wejścia w dorosłość został określony odmiennie niż ma to miejsce w Polsce. W związku z powyższym w zmienianym art. 11a ust. 3 ustawy proponuje się zastąpienie dotychczasowych nieostrych pojęć „grupa osób dorosłych" oraz „grupa dzieci i młodzieży" wskazaniem konkretnego wieku osób przystępujących do egzaminu, tj. ukończenia 16 roku życia, który będzie stanowił punkt odniesienia przy kwalifikowaniu do określonych grup wiekowych, w których są przeprowadzane egzaminy. Tym samym wiek osób, które zamierzałyby przystąpić do egzaminu w dotychczasowej grupie wiekowej dostosowanej do potrzeb osób dorosłych, zostanie obniżony z 18 roku życia do 16 roku życia. Ustalenie takiej granicy wieku jest podyktowane cechami rozwoju kognitywnego i językowego użytkowników języka. W myśl psychologii rozwojowej 16 rok życia rozpoczyna okres późnej adolescencji. To wtedy w sferze poznawczej człowieka następuje rozwój myślenia logicznego i abstrakcyjnego, a procesy informacyjne przebiegają szybciej i dokładniej. Rozwijające się nowe możliwości poznawcze sprzyjają rozwojowi krytycznego myślenia, a co za tym idzie osoby w wieku między 16 a 17 rokiem życia są bardziej predystynowane do zdawania egzaminu w grupie osób dorosłych (powyżej 18 roku życia) niż w grupie dzieci i młodzieży, dla której zestawy egzaminacyjne konstruuje się w odmienny sposób.

Powyższa propozycja wynika również z potrzeby zapewnienia spójności rozwiązań przyjętych w ustawie z rozwiązaniami przewidzianymi w art. 324 ust. 2 pkt 5 ustawy PSWN, dotyczącymi możliwości zwolnienia z opłat pobieranych przez uczelnię publiczną za usługi edukacyjne związane z kształceniem cudzoziemców na studiach stacjonarnych w języku polskim w przypadku cudzoziemca posiadającego certyfikat co najmniej na poziomie biegłości językowej C1. Należy wskazać, że obowiązujące przepisy dotyczące podziału na grupy wiekowe uniemożliwiają osobom w wieku poniżej 18 roku życia skorzystanie ze wskazanego wyżej uprawnienia, ponieważ ustawa nie przewiduje możliwości potwierdzenia znajomości języka polskiego jako języka obcego w grupie dostosowanej do potrzeb dzieci i młodzieży na poziomie biegłości językowej C1. Tymczasem w niektórych państwach edukację na poziomie średnim kończy się przed ukończeniem 18 roku życia, co powoduje, że osoby z tych państw,

w przypadku kontynuacji kształcenia na studiach w Polsce, nie mogą skorzystać z powyższego uprawnienia. W wyniku wprowadzonej zmiany cudzoziemcy w wieku poniżej 18 roku życia, którzy posiadają prawo ubiegania się o przyjęcie na studia, będą mogli przystąpić do egzaminu na poziomie biegłości językowej C1, a w przypadku zdania egzaminu i uzyskania certyfikatu, będą mogli ubiegać się o zwolnienie z określonych w ustawie PSWN opłat za wymienione usługi edukacyjne pobierane przez uczelnię publiczną.

Tak jak obecnie, egzaminy będą się składały z dwóch części – ustnej i pisemnej – i będą przeprowadzane na podstawie zestawów zadań egzaminacyjnych ustalanych przez Komisję. Jednocześnie w zmienianym w art. 11h ust. 2 ustawy doprecyzowano, że zestawy zadań egzaminacyjnych będą ustalane w oparciu o standardy wymagań dla poszczególnych poziomów biegłości językowej w zakresie znajomości języka polskiego jako obcego, które zostaną określone w drodze aktu wykonawczego przewidzianego do wydania zgodnie z art. 11i ustawy. Przepisy ustawy zostaną uzupełnione o uregulowania dotyczące części pisemnej i ustnej egzaminu, które dotychczas stanowiły przedmiot aktu wykonawczego do ustawy. W art. 11h ust. 4 ustawy określono, z jakich modułów sprawdzających poszczególne umiejętności językowe może składać się część pisemna egzaminu w zależności od poziomu biegłości językowej i grupy wiekowej egzaminu. Poszczególne moduły, z których będzie składała się część pisemna egzaminu, jak również maksymalny czas trwania części pisemnej i części ustnej egzaminu przeprowadzanego na określonym poziomie biegłości językowej i w określonej grupie wiekowej, zostaną określone w akcie wykonawczym przewidzianym do wydania zgodnie z art. 11i ustawy.

Kolejna zmiana w zakresie zasad przeprowadzania egzaminów wynika z potrzeby uwzględnienia szczególnej sytuacji osób niepełnosprawnych z dysfunkcją narządu słuchu lub mowy przystępujących do egzaminu. Obowiązujące przepisy ustawy przewidują jedynie obowiązek zapewnienia przez podmiot uprawniony warunków lokalowych i technicznych niezbędnych do przeprowadzenia egzaminu z uwzględnieniem potrzeb osób z niepełnosprawnościami – zgodnie z art. 11c pkt 2 ustawy. Natomiast nie jest przewidziana możliwość dostosowania formuły egzaminu do faktycznych potrzeb wskazanej grupy osób niepełnosprawnych. Dlatego też w dodawanym w art. 11h ust. 7 ustawy proponuje się wprowadzenie wyjątku od zasady, zgodnie z którą egzamin składa się z dwóch części – pisemnej i ustnej, polegającego na umożliwieniu zwolnienia osoby z dysfunkcją narządu słuchu lub mowy z części ustnej egzaminu, jeżeli stopień dysfunkcji uniemożliwia jej przystąpienie do tej części egzaminu. Zwolnienie to będzie następowało na podstawie informacji o orzeczonej

niepełnosprawności i jej rodzaju zamieszczonej w dokumencie potwierdzającym status osoby z danym rodzajem niepełnosprawności. W przypadku egzaminów przeprowadzanych w Polsce takimi dokumentami będą orzeczenia o niepełnosprawności albo o stopniu niepełnosprawności zgodnie z ustawą z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnieniu osób niepełnosprawnych (Dz. U. z 2025 r. poz. 913, z późn. zm.). Natomiast z uwagi na fakt, że potwierdzenie statusu tej osoby następuje na podstawie kryteriów obowiązujących w danym państwie, w sposób określony w przepisach tego państwa, odstąpiono od wskazania zamkniętego katalogu dokumentów – w przypadku egzaminów przeprowadzanych za granicą.

W przypadku zwolnienia z części ustnej egzaminu wynik egzaminu będzie ustalany na podstawie liczby punktów uzyskanych wyłącznie z części pisemnej egzaminu.

Jednocześnie projekt przewiduje, że minister określi, w drodze aktu wykonawczego, sposób organizacji i przeprowadzania egzaminu, w tym z uwzględnieniem udziału w nim osób z niepełnosprawnością lub osób ze specjalnymi potrzebami, zgodnie z upoważnieniem wyrażonym w zmienianym art. 11i ustawy.

Kolejną zmianą w zakresie przeprowadzania egzaminów jest określenie w ustawie przesłanek przerwania i unieważnienia egzaminu oraz przerwania lub zawieszenia egzaminu. Dotychczas kwestie te nie były uregulowane ustawowo. Zgodnie z art. 11h ust. 13 ustawy przewodniczący komisji egzaminacyjnej będzie obowiązany przerwać i unieważnić egzamin, w przypadku gdy osoba do niego przystępująca:

1) wniesie do pomieszczenia, w którym jest przeprowadzany egzamin, materiały pomocnicze lub urządzenia służące do przekazu, odbioru lub rejestracji informacji;
2) będzie komunikowała się w trakcie egzaminu z inną osobą przystępującą do egzaminu;
3) zakłóci przebieg egzaminu;
4) naruszy zakaz rozwiązywania zadań egzaminacyjnych w czasie zawieszenia egzaminu.

Przerwanie i unieważnienie egzaminu będzie równoznaczne z niezdaniem egzaminu przez osobę do niego przystępującą.

Przewodniczący komisji egzaminacyjnej będzie mógł przerwać lub zawiesić egzamin, zgodnie z dodawanym w art. 11h ust. 11, w przypadku zakłócenia przebiegu egzaminu przez osobę uczestniczącą w egzaminie, członka komisji egzaminacyjnej, wizytatora, asystenta osoby z niepełnosprawnością lub asystenta osoby ze specjalnymi potrzebami lub wystąpienia

nieprzewidzianego zdarzenia, jeżeli takie zdarzenia będą mogły mieć wpływ na prawidłowe przeprowadzenie egzaminu.

W przypadku zawieszenia egzaminu z przyczyn wymienionych powyżej przewodniczący komisji egzaminacyjnej będzie mógł zdecydować o kontynuowaniu egzaminu po ustaniu przyczyny zawieszenia egzaminu.

Do przepisów ustawy przeniesiono również uregulowane dotychczas w akcie wykonawczym wydawanym na podstawie art. 11i ustawy w brzmieniu dotychczasowym kwestie o charakterze organizacyjnym i porządkowym związane z przeprowadzeniem egzaminu (dodawane w art. 11h ust. 8–10 ustawy).

Zgodnie z dodawanymi ust. 14 i 15 w art. 11h ustawy przebieg egzaminu będzie dokumentowany w postaci protokołu przebiegu egzaminu sporządzanego przez komisję egzaminacyjną. Szczegóły dotyczące sposobu dokumentowania egzaminu zostaną określone w przewidzianym do wydania akcie wykonawczym, zgodnie ze zmienianym art. 11i ustawy.

W projekcie utrzymano rozwiązania dotyczące ponownego sprawdzenia i oceny pracy z części pisemnej egzaminu, o którym mowa w dodawanym art. 11ha ust. 1 ustawy. Zainteresowana osoba będzie mogła w terminie 21 dni od dnia otrzymania informacji o wyniku egzaminu złożyć, za pośrednictwem NAWA, do Komisji wniosek o ponowne sprawdzenie i ocenę pracy z części pisemnej egzaminu. NAWA po dokonaniu oceny formalnej tego wniosku przekaże go Komisji wraz z informacją o wniesieniu opłaty za ponowne sprawdzenie i ocenę pracy z części pisemnej egzaminu.

W dodawanym art. 11ha ust. 3 ustawy przewiduje się możliwość sprawdzania i oceny prac z części pisemnej egzaminu również przez ekspertów wpisanych na listę prowadzoną przez Komisję. Projekt przewiduje przy tym, że o wpis na tę listę, zgodnie z dodawanym art. 11ha ust. 4 ustawy, będą mogły ubiegać się osoby spełniające analogiczne wymogi dotyczące wykształcenia i doświadczenia w zakresie nauczania języka polskiego jako obcego, jak członkowie komisji egzaminacyjnych, tj. wymogi określone w zmienianym art. 11e ust. 2 pkt 2 ustawy. Zakres informacji zawartych we wniosku o wpis na tę listę będzie analogiczny jak w przypadku wniosku o wpis na listę egzaminatorów uprawnionych do sprawowania funkcji przewodniczącego komisji egzaminacyjnej, a do wniosku będą dołączane kopie dokumentów potwierdzających spełnienie wymogów kwalifikacyjnych. W stosunku do ekspertów zaproponowano również określenie, analogicznych jak w przypadku członków Komisji,

przesłanek wyłączenia z ponownego sprawdzenia i oceny pracy z części pisemnej egzaminu – dodawany art. 11ha ust. 5 ustawy.

Ponownego sprawdzenia i oceny pracy będzie dokonywała, wskazana przez przewodniczącego Komisji, inna osoba niż ta, która dokonała badania prawidłowości sprawdzenia i oceny pracy, której dotyczy wniosek, co ma zapewnić pełną obiektywność sprawdzenia i oceny tej pracy (dodawany art. 11ha ust. 3 ustawy). Tak jak obecnie, ponowne sprawdzenie i ocena pracy z części pisemnej egzaminu będą podlegały opłacie.

W projekcie zaproponowano także zwiększenie odsetka prac poddanych badaniu prawidłowości sprawdzenia i oceny prac z części pisemnej egzaminu z 20 % do 30 % wszystkich przekazanych Komisji, o czym wspomniano już wcześniej. Zważywszy na faktyczne możliwości Komisji w zakresie realizacji tego zadania, w kontekście stale rosnącej liczby osób przystępujących do egzaminu, w dodawanym art. 11ka ust. 4 ustawy proponuje się, aby badanie prawidłowości sprawdzenia i oceny prac z części pisemnej egzaminu było przeprowadzane również przez ekspertów wpisanych na listę prowadzoną przez Komisję. W przypadku gdyby liczba prac z części pisemnej egzaminu w ramach przeprowadzanego egzaminu była mniejsza niż pięć, badaniu będą podlegały wszystkie prace – dodawany art. 11ka ust. 3 ustawy.

Analogicznie jak w przypadku ponownego sprawdzenia i oceny prac z części pisemnej egzaminu będą miały zastosowanie przepisy dotyczące wyłączenia członka Komisji lub eksperta z badania prawidłowości sprawdzenia i oceny prac z części pisemnej egzaminu.

**4. Zmiany w zakresie opłat**

Przewidziane w projekcie wysokości opłat za wydanie certyfikatu i duplikatu certyfikatu, o których mowa w dodawanym w art. 11a ust. 4c ustawy, oraz maksymalna wysokość opłaty za przystąpienie do egzaminu, o której mowa w zmienianym w art. 11g ust. 5 ustawy, zostały określone w złotych. Zmiana waluty, w jakiej będą wnoszone opłaty, została wprowadzona na skutek problemów związanych z przewalutowaniem opłaty wnoszonej w euro na złote (i odwrotnie) oraz koniecznością dokonywania dodatkowych operacji finansowych w przypadku zwrotu wniesionych opłat, stanowiących dochód budżetu państwa, na rzecz podmiotów uprawnionych mających swoje siedziby w państwach, w których euro nie jest obowiązującą walutą. Równocześnie należy wskazać, że określenie opłaty za przystąpienie do egzaminu w euro stanowi rzadkość wśród regulacji ustawowych. W projekcie ustawy zaproponowano, aby maksymalną wysokość opłaty za przystąpienie do egzaminu powiązać

z kwotą przeciętnego wynagrodzenia, ogłaszanego przez Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego na podstawie art. 20 pkt 2 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2025 r. poz. 1749 oraz z 2026 r. poz. 26), obowiązującego w trzecim kwartale roku poprzedzającego rok, w którym będzie przeprowadzany egzamin. Zgodnie z ustawą z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych Prezes Głównego Urzędu Statystycznego ogłasza, w formie komunikatu, w Dzienniku Urzędowym Rzeczypospolitej Polskiej „Monitor Polski”[2)], w terminie do 7. roboczego dnia drugiego miesiąca każdego kwartału kwotę przeciętnego wynagrodzenia w poprzednim kwartale. Ze względu na sposób i termin ogłaszania informacji o wysokości przeciętnego wynagrodzenia w poprzednim kwartale, informacja o jego wysokości jest powszechnie dostępna, również dla osób z zagranicy, z dużym wyprzedzeniem w ściśle określonym terminie. Zatem podmioty uprawnione będą w posiadaniu informacji, na podstawie których będą mogły ustalić maksymalne wysokości opłat za przystąpienie do egzaminów i na tej podstawie ustalą wysokość faktycznej opłaty za przystąpienie do egzaminu na określonym poziomie biegłości językowej w określonej grupie wiekowej, którą będą pobierały od osób zarejestrowanych do udziału w tym egzaminie. Rozwiązanie takie powiela obecny tryb ustalania opłat za przystąpienie do egzaminu, ponieważ przepisy określają jedynie maksymalną granicę opłaty za przystąpienie do egzaminu na określonym poziomie biegłości językowej w określonej grupie wiekowej. Dodatkowo zaproponowane rozwiązanie będzie skutkowało utrzymaniem wysokości maksymalnej opłaty za przystąpienie do egzaminu na stałym poziomie przez dany rok kalendarzowy.

Regulacja taka powinna również zapewnić urealnienie wysokości opłaty za przystąpienie do egzaminu w stosunku do kosztów jego organizacji.

Jak wskazano wcześniej, w projekcie uregulowano także opłatę za wydanie duplikatu certyfikatu. Ponadto zostały doprecyzowane przepisy określające sposób i termin wnoszenia opłat za wydanie certyfikatu oraz za ponowne sprawdzenie i ocenę pracy z części pisemnej egzaminu – odpowiednio w dodawanym w art. 11a ust. 4c i w dodawanym art. 11ha ust. 2 ustawy.

Jednocześnie w art. 11g ust. 7 ustawy określono terminy, w których środki z opłat za przystąpienie do egzaminu oraz opłat za wydanie certyfikatu po zdaniu egzaminu są

[2)] Dziennik Urzędowy Rzeczypospolitej Polskiej „Monitor Polski” jest dostępny pod adresem https://monitorpolski.gov.pl/MP

przekazywane przez podmioty uprawnione na rachunek bankowy NAWA. Dotychczas terminy przekazania tych środków nie były uregulowane w ustawie.

Zmiany wprowadzane w art. 11g ust. 7a–11 ustawy mają na celu dostosowanie przepisów do wprowadzonych zmian w zakresie określenia waluty, w jakiej będą wnoszone opłaty przez osoby zainteresowane, oraz uregulowanie terminów przekazywania przez podmioty uprawnione i NAWA środków pochodzących z tych opłat, w tym terminy dokonywania ich zwrotów w sytuacjach przewidzianych w ustawie (art. 11g ust. 10 i 11).

**5. Zmiany w zakresie wizytacji egzaminu**

W projekcie zostały uporządkowane i doprecyzowane przepisy dotyczące wizytacji egzaminów, w szczególności w art. 11l ust. 1 ustawy określono zakres przedmiotowy wizytacji, który został dostosowany do zadań podmiotów uprawnionych i wprowadzanych zmian w sposobie organizacji egzaminów. Zgodnie z dodawanym w art. 11l ust. 1a ustawy wizytacja egzaminu będzie mogła zostać przeprowadzona na wniosek ministra albo z własnej inicjatywy Komisji. W zmienianym art. 11l ust. 2 pkt 2 ustawy doprecyzowano wymogi dotyczące wykształcenia i doświadczenia w zakresie nauczania języka polskiego jako obcego, jakie muszą spełnić wizytatorzy niebędący członkami Komisji, które zostały określone analogicznie do wymogów dotyczących członków komisji egzaminacyjnych. W celu zapewnienia obiektywności i rzetelności przeprowadzanych wizytacji egzaminów w projekcie określono także przesłanki wyłączenia członka Komisji i wizytatora niebędącego członkiem Komisji z możliwości pełnienia funkcji wizytatora (odpowiednio w art. 11j ust. 6 i art. 11l ust. 2a ustawy).

W dodawanym w art. 11l ust. 4a ustawy określono zakres pisemnego upoważnienia, na podstawie którego wizytator będzie przeprowadzał wizytację. Zakres tego upoważnienia aktualnie jest określony w akcie wykonawczym.

W dodawanych w art. 11l ust. 6a i 6b ustawy zaproponowano, aby podmiot uprawniony mógł wnieść na piśmie umotywowane zastrzeżenia do protokołu z wizytacji egzaminu i określono czternastodniowy termin, w którym może dokonać tej czynności. W projektowanych przepisach określono również obowiązki Komisji wynikające z faktu złożenia zastrzeżeń. Komisja będzie miała obowiązek rozpatrzyć zastrzeżenia w terminie 30 dni od dnia ich otrzymania i przekazać stanowisko podmiotowi uprawnionemu.

Za przeprowadzoną wizytację egzaminu zarówno członkowi Komisji, jak i wizytatorowi niebędącemu członkiem Komisji, zgodnie z dodawanym art. 11l ust. 1b ustawy, będzie

przysługiwało wynagrodzenie, którego wysokość zostanie określona w akcie wykonawczym przewidzianym do wydania na podstawie zmienianego art. 11m.

W dodawanym w art. 11l ust. 2b i 2c ustawy określono zakres przedmiotowy zgłoszenia kandydata na wizytatora niebędącego członkiem Komisji oraz dokumenty dołączane do tego zgłoszenia, a także przewidziano, że zgłoszenie będzie składane w postaci elektronicznej na adres do doręczeń wskazany przez Komisję. Pozostałe kwestie związane z naborem tych kandydatów zostaną określone w przewidzianym do wydania akcie wykonawczym, zgodnie ze zmienianym art. 11m ustawy.

**6. Pozostałe zmiany**

Projekt przewiduje nowelizację przepisów dotyczących bazy prowadzonej przez Komisję, w której są rejestrowane osoby zamierzające przystąpić do egzaminu, w szczególności w zakresie danych i informacji przetwarzanych w bazie, podmiotów, które będą uprawnione do ich przetwarzania, oraz szczegółowych celów i okresów ich przetwarzania.

Zmieniany art. 11g ust. 2 ustawy przesądza, że baza jest prowadzona przez Komisję w systemie teleinformatycznym w rozumieniu art. 3 pkt 3 ustawy z dnia 17 lutego 2005 r. o informatyzacji działalności podmiotów realizujących zadania publiczne (Dz. U. z 2025 r. poz. 1703 oraz z 2026 r. poz. 160). Administratorem tego systemu i podmiotem zapewniającym jego funkcjonowanie będzie NAWA, zaś administratorem przetwarzanych w bazie danych – Komisja (dodawane w art. 11g ust. 2a i 2b ustawy).

W celu umożliwienia jednoznacznej identyfikacji osób zamierzających przystąpić do egzaminu w zmienianym art. 11g ust. 3 ustawy proponuje się rozszerzenie zakresu danych i informacji przetwarzanych w bazie o informacje dotyczące rodzaju, serii, numeru i daty ważności dokumentu potwierdzającego tożsamość. W związku z tym na etapie rejestracji będzie niezbędne podanie informacji dotyczących dokumentu tożsamości, na podstawie którego tożsamość osoby zarejestrowanej do egzaminu będzie mogła zostać prawidłowo zweryfikowana i potwierdzona w momencie przystąpienia do egzaminu. Dodatkowo projekt przewiduje wprowadzenie możliwości gromadzenia w bazie informacji o obywatelstwie, języku ojczystym i poziomie wykształcenia osoby przystępującej do egzaminu, które będą przetwarzane przez Komisję na potrzeby opracowywania statystyk i analiz w ramach zapewnienia prawidłowego funkcjonowania systemu poświadczania znajomości języka polskiego jako obcego. Przeprowadzanie analiz w tym zakresie (ang. *bias analysis*) wynika z międzynarodowych standardów i pozwala wykazać, że wyniki egzaminu nie są w sposób

rażący determinowane takimi czynnikami, jak: wiek, płeć, język ojczysty czy poziom wykształcenia osób przystępujących do egzaminu. Ponadto w celu umożliwienia podmiotom uprawnionym prawidłowej realizacji obowiązku zapewnienia warunków lokalowych i technicznych niezbędnych do przeprowadzenia egzaminu, w tym z udziałem osób niepełnosprawnych lub ze specjalnymi potrzebami, w bazie będą gromadzone informacje o orzeczonej niepełnosprawności albo stopniu niepełnosprawności i jej rodzaju, posiadaniu statusu osoby z niepełnosprawnością w danym państwie, albo specjalnych potrzebach wynikających ze stanu zdrowia lub specyficznych trudności w uczeniu się. W celu wydania certyfikatu wraz z suplementem rozszerzono zakres danych i informacji gromadzonych w bazie o wynik egzaminu i numer certyfikatu, a także ewentualną informację o zwolnieniu z części ustnej egzaminu. Powyższe dane będą również wykorzystywane do wydawania duplikatów certyfikatów.

W dodawanym w art. 11g ust. 3a ustawy zostały szczegółowo wskazane cele przetwarzania poszczególnych danych i informacji oraz podmioty, które będą je przetwarzały.

Zgodnie z projektowanym art. 11g ust. 3b ustawy poszczególne dane i informacje dotyczące osób zamierzających przystąpić do egzaminu będą usuwane z bazy po upływie zróżnicowanego czasu, a okres ich przechowywania będzie uzależniony od tego, czy dotyczą one osób, które przystąpiły do egzaminu i go zdały, uzyskując certyfikat, czy też osób, które nie zdały egzaminu albo do niego nie przystąpiły. Projektowana regulacja przesądza przy tym, że informacje o orzeczonej niepełnosprawności i jej rodzaju lub specjalnych potrzebach wynikających ze stanu zdrowia lub specyficznych trudności w uczeniu się będą usuwane z bazy przez podmiot uprawniony niezwłocznie po zakończeniu danej sesji egzaminacyjnej w przypadku osób, które zarejestrowały się do udziału w egzaminie, ale do niego nie przystąpiły, a w przypadku osób, które do egzaminu przystąpiły – po upływie 60 dni od dnia przekazania tej osobie informacji o wyniku egzaminu przez podmiot uprawniony. Termin ten uwzględnia niezbędny okres przetwarzania tych danych, w sytuacji gdyby zainteresowana osoba wystąpiła do Komisji z wnioskiem o ponowne sprawdzenie i ocenę pracy z części pisemnej egzaminu. Aktualnie okresy przetwarzania danych i informacji zawartych w bazie są określone w akcie wykonawczym.

Ponadto projekt przewiduje wprowadzenie w art. 13 ust. 2 ustawy zmiany o charakterze porządkującym, której celem jest dostosowanie przepisu ustawy do terminologii stosowanej w ustawie PSWN. Dodatkowo w projekcie wprowadzono zmiany zapewniające wewnętrzną

spójność ustawy – w art. 1 pkt 4, art. 11e ust. 1, art. 11f ust. 4 pkt 2, art. 11j ust. 2 i art. 11l ust. 4 pkt 4 ustawy.

Z uwagi na wprowadzone zmiany w przepisach merytorycznych ustawy proponuje się nadanie nowego brzmienia art. 11i oraz art. 11m ustawy, które stanowią upoważnienia dla ministra do określenia, w drodze rozporządzeń, wskazanego w tych przepisach zakresu spraw.

**III. Przepisy przejściowe i przepis o wejściu w życie**

W celu umożliwienia Komisji, NAWA i podmiotom uprawnionym podjęcia działań, które pozwolą na przygotowanie się do wprowadzanych zmian w organizacji egzaminów oraz zakończenia spraw związanych z organizacją i przeprowadzeniem egzaminów, na które rejestracja odbyła się przed dniem wejścia w życie zmienianych przepisów, zaproponowano określenie terminu wejścia w życie ustawy na dzień 1 stycznia 2027 r. Zakłada się, że wydłużony, w stosunku do czternastodniowego okresu *vacatio legis*, o którym mowa w art. 4 ust. 1 ustawy z dnia 20 lipca 2000 r. o ogłaszaniu aktów normatywnych i niektórych innych aktów prawnych (Dz. U. z 2019 r. poz. 1461), okres *vacatio legis* zapewni podmiotom realizującym zadania wynikające z projektowanych regulacji odpowiednio długi okres na dostosowanie się do nowego stanu prawnego. Natomiast w przypadku art. 11a ust. 4 pkt 2 lit. da i art. 11a ust. 7 ustawy proponuje się, aby przepisy te weszły w życie w terminie 14 dni od dnia ogłoszenia ustawy. Termin ten wynika z faktu, że przepisy w tym zakresie powinny zafunkcjonować jak najszybciej – przed rozpoczęciem rekrutacji przez polskie uczelnie na studia w roku akademickim 2026/2027.

Art. 3 projektu przewiduje, że w przypadku osób zarejestrowanych w bazie prowadzonej przez Komisję przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy będą miały zastosowanie przepisy dotychczasowe. W związku z tym osoby te nie będą musiały uzupełniać swoich danych o dane wskazane w projektowanym art. 11g ust. 3 ustawy, a ich dane będą usuwane z bazy po upływie okresu określonego w § 5 ust. 3–6 rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 14 lutego 2025 r. w sprawie egzaminów z języka polskiego jako obcego (Dz. U. poz. 217).

Natomiast w przypadku postępowań w sprawie nadania uprawnień do organizowania egzaminów na określonych poziomach biegłości językowej oraz w sprawie przedłużenia posiadanych uprawnień, wszczętych i niezakończonych przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy, w art. 4 projektu proponuje się, aby postępowania te zostały umorzone. Oznacza to, że zainteresowane podmioty będą musiały ponownie złożyć wnioski o nadanie uprawnień lub

ich przedłużenie z uwzględnieniem zmienionych przepisów dotyczących katalogu podmiotów, które będą mogły ubiegać się o nadanie uprawnienia, oraz wymogów, które należy spełnić przy ubieganiu się o nadanie uprawnienia albo jego przedłużenie.

W związku z wprowadzonymi zmianami w określeniu grup wiekowych, w których są przeprowadzane egzaminy, zachodzi potrzeba uregulowania w przepisach przejściowych kwestii możliwości organizowania egzaminów w grupach wiekowych dotychczas określanych jako „grupa osób dorosłych" oraz „grupa dzieci i młodzieży". W myśl art. 5 projektu uprawnienie do organizowania egzaminu na określonym poziomie biegłości językowej w tych grupach, nadane przed dniem wejścia w życie nowelizacji ustawy, będzie uprawniało do organizowania egzaminu na tym poziomie biegłości językowej w grupie dostosowanej do potrzeb osób, które w dniu przystąpienia do egzaminu – odpowiednio – ukończyły 16 rok życia albo nie ukończyły 16 roku życia. Uprawnienie to będzie przysługiwało do końca okresu, na który zostało nadane.

Jednocześnie, mając na względzie konieczność zapewnienia sprawnego funkcjonowania systemu poświadczania znajomości języka polskiego jako obcego, w art. 6 projektu przesądzono, że podmioty uprawnione, które nie spełniają wymagań określonych w zmienianym art. 11b ust. 2 ustawy, będą mogły organizować egzaminy do końca okresu, na który zostały im przyznane uprawniania.

Zgodnie z art. 7 projektu przyznane uprawnienia zachowają również egzaminatorzy wpisani przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy na listę egzaminatorów uprawnionych do sprawowania funkcji przewodniczącego komisji egzaminacyjnej.

W przypadku wniosków o wydanie certyfikatu bez konieczności zdania egzaminu oraz wniosków o ponowne sprawdzenie i ocenę prac z części pisemnej egzaminu złożonych i nierozpatrzonych przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy, jak również wizytacji egzaminów wszczętych i niezakończonych przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy, odpowiednio art. 8, art. 10 i art. 11 projektu przewidują, że do tych sytuacji będą miały zastosowanie przepisy dotychczasowe.

W ocenie projektodawcy zaproponowana w art. 11a ust. 7 ustawy zmiana polegająca na podniesieniu poziomów biegłości językowej, na jakich może zostać poświadczona znajomość języka polskiego jako obcego bez konieczności zdania egzaminu, nie wymaga wprowadzenia przepisów przejściowych. Certyfikat jest wydawany na podstawie obowiązujących w dacie jego wystawienia przepisów, które w przypadku certyfikatu wydawanego w trybie art. 11a

ust. 4 ustawy, tj. bez konieczności zdania egzaminu, określają również poziomy biegłości językowej, na jakich jest potwierdzana znajomość języka polskiego jako obcego. Przyjmuje się, że osoba posiadająca certyfikat wydany na podstawie przepisów dotychczasowych, która będzie zainteresowana uzyskaniem poświadczenia znajomości języka polskiego jako obcego na poziomie biegłości językowej określonym w nowych przepisach, wystąpi z wnioskiem o wydanie certyfikatu bez konieczności zdania egzaminu, który zostanie wydany zgodnie ze znowelizowanymi przepisami.

W art. 9 projektu uregulowano kwestię wniosków o wydanie zaświadczenia przez konsula Rzeczypospolitej Polskiej właściwego ze względu na siedzibę organizacji społecznej zarejestrowanej za granicą albo innego podmiotu zagranicznego, prowadzących daną formę nauczania, o których mowa w art. 11aa ust. 4a ustawy, proponując, aby do wniosków złożonych i nierozpatrzonych przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy zastosowanie miały przepisy dotychczasowe.

W art. 12 projektu określono maksymalne limity wydatków z budżetu państwa związanych z wejściem w życie projektowanych rozwiązań oraz mechanizm korygujący w przypadku zagrożenia przekroczenia przyjętego na dany rok budżetowy limitu wydatków. Minister został obowiązany do monitorowania wykorzystania limitu wydatków, a w przypadku zagrożenia przekroczenia tego limitu, do zastosowania mechanizmu korygującego wskazanego w art. 12 ust. 2 projektowanej ustawy. Wprowadzona reguła ma zapewnić stabilność finansów publicznych poprzez określenie maksymalnych środków dla NAWA w poszczególnych latach.

Proponuje się, aby ustawa weszła w życie z dniem 1 stycznia 2027 r. z wyjątkiem art. 11a ust 4 pkt 2 lit. da i ust. 7, jak wcześniej wskazano.

Ponadto z uwagi na przewidziane w projekcie zmiany przepisów merytorycznych i zmiany zakresu dotychczasowych przepisów upoważniających do wydania aktów wykonawczych proponuje się, aby akty wykonawcze przewidziane do wydania na podstawie zmienianych art. 11i oraz art. 11m weszły w życie równocześnie z ustawą, której wykonaniu będą służyły.

**IV. Informacje dodatkowe**

Należy wskazać, że nie ma możliwości podjęcia alternatywnych, w stosunku do projektowanej ustawy, środków umożliwiających osiągnięcie zamierzonego celu.

Projekt nie dotyczy majątkowych praw i obowiązków przedsiębiorców lub praw i obowiązków przedsiębiorców wobec organów administracji publicznej, a wpływ regulacji na

działalność mikroprzedsiębiorców, małych i średnich przedsiębiorców będzie związany z koniecznością spełnienia wymogów przewidzianych projektowaną ustawą przez przedsiębiorców zainteresowanych uzyskaniem uprawnień do organizowania egzaminów z języka polskiego jako obcego na określonym poziomie biegłości językowej.

Projekt nie wymaga przedstawienia właściwym organom i instytucjom Unii Europejskiej, w tym Europejskiemu Bankowi Centralnemu, w celu uzyskania opinii, dokonania powiadomienia, konsultacji albo uzgodnienia.

Projekt nie zawiera przepisów technicznych i nie podlega notyfikacji zgodnie z przepisami rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 23 grudnia 2002 r. w sprawie sposobu funkcjonowania krajowego systemu notyfikacji norm i aktów prawnych (Dz. U. poz. 2039 oraz z 2004 r. poz. 597).

Projekt nie podlegał ocenie w zakresie oceny skutków regulacji w trybie § 32 uchwały nr 190 Rady Ministrów z dnia 29 października 2013 r. – Regulamin pracy Rady Ministrów (M.P. z 2024 r. poz. 806 oraz z 2025 r. poz. 408). Koordynator Oceny Skutków Regulacji przedstawił stanowisko dotyczące oceny skutków regulacji w trybie § 42 powołanej uchwały.

Projekt nie jest sprzeczny z prawem Unii Europejskiej.

| | |
|---|---|
| **Nazwa projektu**<br>Projekt ustawy o zmianie ustawy o języku polskim oraz ustawy o Narodowej Agencji Wymiany Akademickiej<br><br>**Ministerstwo wiodące i ministerstwa współpracujące**<br>Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego<br><br>**Osoba odpowiedzialna za projekt w randze Ministra, Sekretarza Stanu lub Podsekretarza Stanu**<br>Karolina Zioło-Pużuk – Sekretarz Stanu w Ministerstwie Nauki i Szkolnictwa Wyższego<br><br>**Kontakt do opiekuna merytorycznego projektu**<br>Magdalena Maciejewska – Dyrektor Departamentu Współpracy Międzynarodowej w Ministerstwie Nauki i Szkolnictwa Wyższego,<br>adres e-mail: Magdalena.Maciejewska@mnisw.gov.pl; tel.: (22) 52 92 264 | **Data sporządzenia**<br>16.02. 2026 r.<br><br>**Źródło:**<br>Inne<br><br>**Nr w Wykazie prac legislacyjnych i programowych Rady Ministrów:**<br>UD47 |

# OCENA SKUTKÓW REGULACJI

## 1. Jaki problem jest rozwiązywany?

Konieczność dokonania zmian w ustawie z dnia 7 października 1999 r. o języku polskim (Dz. U. z 2026 r. poz. 81), zwanej dalej „ustawą”, oraz w ustawie z dnia 7 lipca 2017 r. o Narodowej Agencji Wymiany Akademickiej (Dz. U. z 2025 r. poz. 1643) jest podyktowana w szczególności potrzebą zwiększenia możliwości uzyskania urzędowego poświadczenia znajomości języka polskiego jako obcego w drodze certyfikatu znajomości języka polskiego, zwanego dalej „certyfikatem”, oraz potrzebą stworzenia optymalnych warunków świadczenia usługi publicznej, jaką jest organizowanie egzaminów z języka polskiego jako obcego, zwanych dalej „egzaminami”.

Zgodnie z pierwotnym założeniem certyfikat miał służyć przede wszystkim do poświadczania znajomości języka polskiego jako obcego do celów akademickich. Jednak w wyniku zmian, które zaszły w otoczeniu prawnym na przestrzeni ostatnich kilku lat, m.in. w związku z wejściem w życie ustawy z dnia 24 listopada 2017 r. o zmianie ustawy o cudzoziemcach oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2018 r. poz. 107), certyfikat stał się dokumentem wykorzystywanym głównie do celów migracyjnych. Spowodowało to gwałtowny wzrost liczby osób zainteresowanych uzyskaniem certyfikatu, w szczególności na poziomie biegłości językowej B1, który stanowi potwierdzenie spełnienia przez cudzoziemca wymogu znajomości języka polskiego w przypadku ubiegania się o uznanie za obywatela polskiego czy o udzielenie zezwolenia na pobyt rezydenta długoterminowego Unii Europejskiej. W roku 2018 liczba osób przystępujących do egzaminów na wszystkich poziomach biegłości językowej wyniosła 5122, co oznacza niemalże dwukrotny wzrost w stosunku do roku 2017, w którym do egzaminów przystąpiły 2803 osoby. Od czasu wprowadzenia powyższych zmian utrzymuje się tendencja wzrostowa – w roku 2021 liczba osób przystępujących do egzaminu wyniosła 12 763, a w roku 2024 – 21 781. Zdawalność egzaminów w latach 2016–2024 utrzymywała się na poziomie 83–89 %. Szczegółowe dane dotyczące liczby osób przystępujących do egzaminów w latach 2016–2024 zaprezentowano w pkt 6 oceny skutków regulacji, w tabelach nr 1 i 2. Dodatkowo ustawą z dnia 4 kwietnia 2025 r. o zmianie niektórych ustaw w celu wyeliminowania nieprawidłowości w systemie wizowym Rzeczypospolitej Polskiej (Dz. U. poz. 622) została wprowadzona konieczność poświadczania znajomości języka polskiego na poziomie B2 również przez kandydatów na studia niebędących obywatelami Unii Europejskiej w rozumieniu art. 2 pkt 3 ustawy z dnia 14 lipca 2006 r. o wjeździe na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, pobycie oraz wyjeździe z tego terytorium obywateli państw członkowskich Unii Europejskiej i członków ich rodzin (Dz. U. z 2025 r. poz. 1164 i 1794). Rozporządzeniem Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 30 lipca 2025 r. w sprawie rodzajów dokumentów poświadczających znajomość języka, w którym odbywa się kształcenie na studiach wskazano certyfikat jako jeden z dokumentów poświadczających znajomość języka polskiego na poziomie biegłości językowej nie niższym niż B2. Wskutek wprowadzonych zmian pojawiła się nowa grupa osób zainteresowanych przystąpieniem do egzaminu na poziomie biegłości językowej B2. Wzrosła również liczba osób, które ubiegają się o wydanie certyfikatu bez konieczności zdania egzaminu – z 19 osób w roku 2017 (liczba wydanych certyfikatów na poziomie biegłości językowej: B1 – 13, B2 – 3, C1 – 3), 273 osób w roku 2021 (liczba wydanych certyfikatów na poziomie biegłości językowej: B1 – 249, B2 – 19, C1 – 5), do 715 w roku 2024 (liczba wydanych certyfikatów na poziomie biegłości językowej: B1 – 406, B2 – 108, C1 – 36). Liczba złożonych wniosków o wydanie certyfikatu bez konieczności zdania egzaminu wyniosła w 2024 r. 1337, natomiast w poprzednim roku do dnia 1 września 2025 r. wpłynęło łącznie już 2456 wniosków.

W celu dostosowania systemu poświadczania znajomości języka polskiego jako obcego do wyzwań związanych ze wzrostem zainteresowania uzyskaniem certyfikatu została przeprowadzona analiza funkcjonowania dotychczasowych rozwiązań, w wyniku której zidentyfikowano wskazane poniżej problemy tego systemu.

W obecnym stanie prawnym prace z części pisemnej egzaminu są sprawdzane i oceniane przez komisje egzaminacyjne powoływane przez podmioty uprawnione do organizowania egzaminów na określonych poziomach biegłości językowej, zwane dalej „podmiotami uprawnionymi”. Natomiast Państwowa Komisja do spraw Poświadczania Znajomości Języka Polskiego jako Obcego, zwana dalej „Komisją”, dokonuje badania prawidłowości oceny (tzw. audytu) około 20 % prac z części pisemnej egzaminu wybranych losowo spośród prac sprawdzonych i ocenionych przez komisje egzaminacyjne w podmiotach uprawnionych. Wyniki przeprowadzonych audytów pokazały duże zróżnicowanie między ocenami tych prac

dokonywanymi przez komisje egzaminacyjne, a ponadto część ocen znacznie odbiegała od ocen, jakie zostały zaproponowane w wyniku audytu Komisji. Przykładowo audyty przeprowadzone w czerwcu 2021 r. wykazały, że w przypadku co czwartego podmiotu uprawnionego ponad połowa prac z części pisemnej egzaminu poddanych audytowi została sprawdzona przez komisje egzaminacyjne w sposób niedokładny lub nieprawidłowy (nieprawidłowości dotyczyły m.in. pomijania błędów w pracach egzaminacyjnych, niewłaściwej klasyfikacji tych błędów oraz niezgodności oceny danej pracy z oceną rekomendowaną przez Komisję). Wyniki innych przeprowadzonych audytów wskazywały na nieprawidłowości, które dotyczyły około 3 % audytowanych prac (przy czym w przypadku niektórych podmiotów uprawnionych odsetek ten wyniósł nawet 10 %). Analogiczną skalę rozbieżności w ocenie prac z części pisemnej egzaminu potwierdzają również wizytacje egzaminów przeprowadzone przez Komisję.

Katalog podmiotów mogących ubiegać się o nadanie uprawnień do organizowania egzaminów na określonych poziomach biegłości językowej w grupach dostosowanych odpowiednio do potrzeb osób dorosłych oraz potrzeb dzieci i młodzieży obejmuje uczelnie (polskie i zagraniczne) i inne podmioty, które od co najmniej trzech lat prowadzą zajęcia dydaktyczne w języku polskim. W związku z obserwowanym od kilku lat dynamicznym wzrostem liczby osób przystępujących do egzaminu, wzrasta również liczba podmiotów zainteresowanych uzyskaniem uprawnień do przeprowadzania egzaminów. Obecne rozwiązania pozwalają na ubieganie się o nadanie takich uprawnień również przez podmioty, które prowadzą inne (czyli w praktyce dowolne) zajęcia dydaktyczne w języku polskim. Oznacza to, że o uprawnienie to może ubiegać się podmiot nieprowadzący zajęć z zakresu nauczania języka polskiego jako obcego ani kursów językowych, lecz np. szkolenia zawodowe czy hobbystyczne (o ile są one prowadzone w języku polskim). Uprawnienie do organizowania egzaminu na określonym poziomie biegłości językowej jest nadawane przez ministra właściwego do spraw szkolnictwa wyższego i nauki, zwanego dalej „ministrem", na okres dwóch lat i może być przedłużane na kolejne okresy niedłuższe niż do pięciu lat każdy, przy czym ustawa nie reguluje wymogów, jakie musi spełnić podmiot ubiegający się o nadanie lub przedłużenie tego uprawnienia. Ponadto cofnięcie przez ministra nadanego uprawnienia może nastąpić wyłącznie na wniosek Komisji.

Określone w ustawie wymogi dotyczące wykształcenia, którym powinni legitymować się członkowie komisji egzaminacyjnej, umożliwiają powoływanie w skład komisji egzaminacyjnych absolwentów jednolitych studiów magisterskich lub studiów drugiego stopnia w zakresie filologii polskiej lub neofilologii, spełniających dodatkowe warunki w zakresie wykształcenia albo posiadania doświadczenia w nauczaniu języka polskiego jako obcego. Rozwiązanie takie nie umożliwia zatem powołania do komisji egzaminacyjnych osób, które ukończyły studia w zakresie innym niż filologia polska lub neofilologia, a także osób będących specjalistami w zakresie filologii polskiej legitymujących się dużym doświadczeniem w zakresie nauczania języka polskiego jako obcego, np. zajmujących się naukowo glottodydaktyką. Dodatkowo liczba osób, którą może jednorazowo przeegzaminować komisja egzaminacyjna, ogranicza się zaledwie do dwudziestu, a zgodnie z ustawą, w przypadku gdy liczba osób przystępujących do egzaminu przekracza tę liczbę, na każde rozpoczęte kolejne dziesięć osób należy powołać dodatkowego członka komisji egzaminacyjnej. Taki stan prawny bardzo ogranicza drożność sytemu poświadczania znajomości języka polskiego jako obcego i nie daje możliwości zwiększenia liczby osób przystępujących jednorazowo do egzaminu na danym poziomie biegłości językowej.

Komisja koordynuje i zapewnia prawidłowe funkcjonowanie systemu poświadczania znajomości języka polskiego jako obcego. Obsługę Komisji zapewnia Narodowa Agencja Wymiany Akademickiej, zwana dalej „NAWA", przy czym zakres tej obsługi jest zawężony wyłącznie do czynności o charakterze administracyjnym i związanych z obsługą finansową. W praktyce uniemożliwia to udzielenie Komisji wsparcia na poziomie niezbędnym do skutecznej realizacji powierzonych jej zadań. Komisja jest gremium nieetatowym, funkcjonującym głównie na posiedzeniach, w skład którego wchodzą osoby zatrudnione w podmiotach należących do systemu szkolnictwa wyższego i nauki lub w urzędach administracji rządowej. Obserwowany w ostatnich latach radykalny wzrost liczby osób przystępujących do egzaminów przekłada się na istotne zwiększenie intensywności prac Komisji, co uwidoczniło niedostatki w zakresie obsługi Komisji i zwróciło uwagę na potrzebę rozszerzenia zakresu wsparcia udzielanego jej przez NAWA. Ponadto, pomimo umocowania Komisji do wydawania certyfikatów, nie została ona wyposażona w prawo używania wizerunku orła ustalonego dla godła Rzeczypospolitej Polskiej oraz pieczęci urzędowej, w związku z czym certyfikaty są opatrywane pieczęcią NAWA.

Przepisy ustawy dają obecnie możliwość przystąpienia do egzaminu w dwóch grupach wiekowych, tj. w grupie dostosowanej do potrzeb osób dorosłych oraz w grupie dostosowanej do potrzeb dzieci i młodzieży. Taki podział jest nieprecyzyjny i budzi wątpliwości po stronie osób przystępujących do egzaminu, związane z zaliczeniem ich do określonej grupy wiekowej, w szczególności w przypadku osób pochodzących z państw, w których moment wejścia w dorosłość został określony odmiennie niż ma to miejsce w Polsce. Przepisy dotyczące podziału na grupy wiekowe generują również problem polegający na uniemożliwieniu osobom poniżej 18 roku życia skorzystania z uprawnienia wynikającego z art. 324 ust. 2 pkt 5 ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. – Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (Dz. U. z 2024 r. poz. 1571, z późn. zm.). Wskazany przepis przewiduje zwolnienie cudzoziemca, posiadającego certyfikat co najmniej na poziomie biegłości językowej C1, z opłat za usługi edukacyjne związane z kształceniem cudzoziemców na studiach stacjonarnych w języku polskim w uczelniach publicznych, tymczasem ustawa nie przewiduje możliwości potwierdzenia znajomości języka polskiego jako języka obcego na tym poziomie biegłości językowej w grupie dostosowanej do potrzeb dzieci i młodzieży. Należy wskazać, że w niektórych państwach edukację na poziomie średnim kończą osoby przed ukończeniem 18 roku życia, co powoduje, że w przypadku kontynuacji kształcenia na studiach w Polsce nie mogą one skorzystać z powyższego uprawnienia.

Przepisy ustawy nie zawierają rozwiązań odnoszących się do sytuacji, w której do egzaminu przystępuje osoba niepełnosprawna z dysfunkcją narządu słuchu lub mowy w stopniu uniemożliwiającym jej przystąpienie do części ustnej egzaminu. Brak wyjątków od zasady, zgodnie z którą egzamin składa się z dwóch części – pisemnej i ustnej, w praktyce uniemożliwia tym osobom przystąpienie do egzaminu i uzyskanie certyfikatu, a w konsekwencji wystąpienie o nadanie obywatelstwa polskiego lub uzyskanie zezwolenia na pobyt rezydenta długoterminowego Unii Europejskiej.

W ustawie zostały uregulowane zagadnienia dotyczące opłat za przystąpienie do egzaminu, za wydanie certyfikatu bez konieczności zdania egzaminu, a także sposób, w jaki należy dokonać przeliczenia uiszczonych opłat. Określenie opłaty za przystąpienie do egzaminu w euro stanowi rzadkość wśród regulacji ustawowych i stwarza dodatkowe problemy dotyczące jej dwukrotnego przewalutowania. Podmioty uprawnione mają swoje siedziby zarówno na terenie Unii Europejskiej, jak i poza nią, między innymi w Białorusi, Ukrainie, Wielkiej Brytanii i USA, co powoduje konieczność dokonania dodatkowych operacji finansowych. W związku z tym zagadnienia dotyczące opłat wymagają uproszczenia.

Ustawa nie przewiduje również możliwości wydania duplikatu certyfikatu, co w przypadku zniszczenia lub utraty certyfikatu powoduje konieczność ponownego przystąpienia do egzaminu albo wystąpienia z wnioskiem o wydanie certyfikatu bez konieczności zdania egzaminu.

Ponadto przepisy dotyczące sposobu składania i trybu rozpatrywania wniosków o wydanie certyfikatów bez konieczności zdania egzaminu, w szczególności w przypadku zaświadczeń wydawanych przez konsula Rzeczypospolitej Polskiej właściwego ze względu na siedzibę organizacji społecznej zarejestrowanej za granicą albo innego podmiotu zagranicznego, prowadzących daną formę nauczania z uwagi na swój ogólny charakter powodują w praktyce konsularnej szereg trudności.

## 2. Rekomendowane rozwiązanie, w tym planowane narzędzia interwencji, i oczekiwany efekt

Niezbędne jest podjęcie działań legislacyjnych mających na celu nowelizację ustawy z dnia 7 października 1999 r. o języku polskim oraz ustawy z dnia 7 lipca 2017 r. o Narodowej Agencji Wymiany Akademickiej.

W projekcie ustawy przewiduje się wprowadzenie zmian dotyczących następujących obszarów:

1) Komisji, podmiotów ubiegających się o nadanie uprawnień do organizowania egzaminów na określonych poziomach biegłości językowej, podmiotów uprawnionych oraz roli ministra w systemie poświadczania znajomości języka polskiego jako obcego;
2) organizacji egzaminu, w tym opłat związanych z przystąpieniem do egzaminu i wydaniem certyfikatu oraz duplikatu certyfikatu;
3) wizytacji egzaminu.

Ad 1. W odniesieniu do Komisji proponuje się rozszerzenie zakresu zadań realizowanych przez Komisję. Najważniejsze zmiany w tym obszarze są związane ze zwiększeniem odsetka liczby badanych prac z części pisemnej egzaminu pod względem prawidłowości sprawdzenia i oceny tych prac . W związku z powyższym w projekcie ustawy przewiduje się, że Komisja będzie badała 30 % wybranych losowo prac z części pisemnej egzaminu – obecnie jest to 20 % prac. Zakłada się, że badanie prac z części pisemnej egzaminu będzie mogło być przeprowadzane przez członków Komisji oraz ekspertów wpisanych na listę ekspertów prowadzoną przez Komisję, zwanych dalej „ekspertami".

Oprócz wydawanych dotychczas certyfikatów Komisja będzie wydawała również, za opłatą, duplikaty certyfikatów. Kolejną zmianą będzie umożliwienie członkom Komisji pełnienia funkcji wizytatorów, co pozwoli na bezpośredni udział w wizytacji egzaminów przeprowadzanych przez podmioty uprawnione.

Ponadto Komisja będzie opiniowała wnioski o przedłużenie uprawnień do organizowania egzaminów na określonych poziomach biegłości językowej obok dotychczasowego opiniowania wniosków o nadanie tych uprawnień.

Projekt ustawy zakłada, że przewodniczący Komisji będzie obowiązany corocznie składać ministrowi sprawozdanie z przebiegu egzaminów i działalności Komisji.

Nowym rozwiązaniem będzie możliwość używania przez Komisję wizerunku orła ustalonego dla godła Rzeczypospolitej Polskiej oraz pieczęci urzędowej.

W obecnym stanie prawnym maksymalne miesięczne wynagrodzenie przewodniczącego Komisji i sekretarza Komisji oraz wynagrodzenie za udział w posiedzeniu pozostałych członków Komisji nie może być wyższe niż odpowiednio 50 % i 15 % minimalnego miesięcznego wynagrodzenia zasadniczego profesora w uczelni publicznej określonego w przepisach wydanych na podstawie art. 137 ust. 2 ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. – Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce, zwanego dalej „wynagrodzeniem profesora". Natomiast zgodnie z upoważnieniem ustawowym wysokość wynagrodzenia członków Komisji została określona w akcie wykonawczym i aktualnie przewodniczącemu Komisji przysługuje miesięczne wynagrodzenie w wysokości 2695 zł, a sekretarzowi Komisji – 2156 zł. Pozostałym członkom Komisji przysługuje wynagrodzenie za udział w posiedzeniu Komisji w wysokości 808 zł.

Porównując wysokości wynagrodzeń członków Komisji z wynagrodzeniami członków innych gremiów funkcjonujących w obszarze szkolnictwa wyższego i nauki, np. Rady Doskonałości Naukowej czy Komisji Ewaluacji Nauki, należy wskazać, że maksymalny poziom wynagrodzenia przewodniczącego Komisji, sekretarza Komisji oraz pozostałych członków Komisji jest zbyt niski, zważywszy na zakres realizowanych zadań. Liczba osób przystępujących obecnie do egzaminu przekracza 21 tys. w skali roku, co oznacza ponad dziesięciokrotny wzrost w stosunku do roku 2016. Sukcesywny wzrost liczby zdających powoduje zwiększenie obciążenia zadaniami realizowanymi przez Komisję w ramach koordynowania systemu poświadczania znajomości języka polskiego jako obcego, a tym samym zwiększenie nakładu pracy członków Komisji, w szczególności jej przewodniczącego i sekretarza. Dane ze statystyk prowadzonych przez Komisję wskazują, że w roku 2025 do egzaminu przystąpiło ponad 27 tys. osób, podczas gdy rok wcześniej jak wskazano powyżej odnotowano ponad 21 tys.

osób zainteresowanych przystąpieniem do egzaminu. Te okoliczności w naturalny sposób zwielokrotniły liczbę obowiązków wykonywanych przez przewodniczącego Komisji i sekretarza Komisji oraz jej członków. Przełożyły się przede wszystkim na konieczność zwiększenia liczby posiedzeń Komisji. W poprzedniej kadencji Komisja zwyczajowo spotykała się 4 razy do roku. Obecnie od maja 2024 r. do października 2025 r. (okres 17 miesięcy) Komisja odbyła już 11 posiedzeń, w tym 2 w trybie nadzwyczajnym. Dodatkowo pomiędzy posiedzeniami odbywa się po kilkanaście głosowań w trybie obiegowego ustalenia stanowisk w celu podjęcia uchwał i rozstrzygnięcia w sprawach, które nie mogły czekać do rozstrzygnięcia na najbliższym posiedzeniu. W związku z tym proponuje się ustanowienie funkcji zastępcy przewodniczącego Komisji – co pozwoli na szybsze i bardziej elastyczne reagowanie na pojawiające się zmiany i pilne zadania oraz skuteczniejszą realizację dotychczasowych zadań.

Aktualnie poziom wynagrodzenia przysługującego obecnym członkom Komisji nie jest adekwatny do zakresu realizowanych zadań, a dalsze utrzymanie się tendencji wzrostowej liczby osób przystępujących do egzaminu będzie wpływało na brak proporcjonalności tego wynagrodzenia do nakładu pracy. Powyższe dane w jednoznaczny sposób wskazują na zwiększenie zaangażowania leżącego po stronie wszystkich członków Komisji, a w stopniu znaczącym przewodniczącego Komisji i sekretarza Komisji. Nowelizacja zakłada zwiększenie dostępności egzaminu, co wiąże się z koniecznością modyfikacji harmonogramu sesji egzaminacyjnych. Fakt ten wpłynie z kolei na zwielokrotnienie liczby osób przystępujących do egzaminu i przełoży się na pomnożenie liczby spraw rozpatrywanych przez Komisję zarówno podczas posiedzeń, jak i pomiędzy nimi. Po każdym posiedzeniu Komisji jej sekretarz przygotowuje rozbudowany i szczegółowy protokół. Rosnąca liczba sesji egzaminacyjnych będzie wymagała dodatkowych posiedzeń, co będzie skutkowało dodatkową intensyfikacją pracy ze strony przewodniczącego Komisji i sekretarza Komisji. Ponadto projekt ustawy zakłada konieczność przygotowania raz do roku opracowania podsumowującego całość prac Komisji, które zostanie przedłożone ministrowi właściwemu do spraw szkolnictwa wyższego i nauki. To kolejny, dodatkowy obowiązek nałożony na przewodniczącego Komisji i sekretarza Komisji. W związku z rolą Komisji w systemie poświadczania znajomości języka polskiego jako obcego i koniecznością zachowania jednorodnych standardów postępowania w zakresie organizacji i przeprowadzania egzaminów przewodniczący Komisji i sekretarz Komisji prowadzą spotkania z przedstawicielami podmiotów uprawnionych oraz przewodniczącymi komisji egzaminacyjnych przed kolejnymi sesjami egzaminacyjnymi. Rozwiązanie to pozwala na standaryzację rozwiązań stosowanych w ramach tego sytemu przy zachowaniu jego decentralizacji. Komisja jest obowiązana także do prowadzenia analiz funkcjonowania systemu i formułowania dla ministra właściwego do spraw szkolnictwa wyższego i nauki rekomendacji w tym zakresie. Natomiast w celu zapewnienia stosowania jednolitych rozwiązań przez podmioty uprawnione prowadzi nadzór nad zapewnieniem prawidłowego przebiegu egzaminów, w tym ocenę przebiegu egzaminów i działalności komisji egzaminacyjnych.

Mając na uwadze powyższe oraz projektowany wzrost zadań Komisji, w szczególności związany z badaniem prawidłowości sprawdzenia i oceny prac z części pisemnej egzaminu, koniecznością organizacji i przeprowadzenia tego procesu, przewidywanym dalszym wzrostem liczby wydawanych certyfikatów oraz przeprowadzanych wizytacji egzaminów w związku z koniecznością opiniowania wniosków o przedłużenie uprawnień, proponuje się zwiększenie wynagrodzenia przewodniczącego, zastępcy przewodniczącego Komisji i sekretarza Komisji oraz pozostałych członków Komisji.

Projekt ustawy przewiduje zmianę w tym zakresie. Aktualnie punktem odniesienia do ustalenia maksymalnej wysokości wyżej wskazanych wynagrodzeń jest wynagrodzenie profesora, o czym była mowa powyżej. W ślad za sugestią Ministra Finansów i Gospodarki proponuje się rezygnację z takiego punktu odniesienia przy jednoczesnym pozostawieniu rozwiązania polegającego na tym, że wysokość wynagrodzeń wskazanych wyżej osób będzie określona w akcie wykonawczym adekwatnie do sprawowanej funkcji, realizowanych zadań i nakładu pracy.

Ponadto w projekcie ustawy wskazano, że wynagrodzenie będzie również przysługiwało za przeprowadzone badanie prawidłowości sprawdzenia i oceny pracy z części pisemnej egzaminu oraz jej ponowne sprawdzenie i ocenę. Wynagrodzenie za sprawdzenie i ocenę prac z części pisemnej egzaminu, w tym ich ponowne sprawdzenie i ocenę, oraz za wizytację egzaminu będzie przysługiwało w jednakowej wysokości członkom Komisji i ekspertom oraz wizytatorom niebędącym członkami Komisji. Analogicznie jak w przypadku wynagrodzeń przewodniczącego Komisji, jego zastępcy, sekretarza Komisji oraz pozostałych członków Komisji wysokość przedmiotowego wynagrodzenia zostanie określona w akcie wykonawczym do ustawy.

W odniesieniu do podmiotów ubiegających się o nadanie uprawnień do organizowania egzaminów na określonych poziomach biegłości językowej proponuje się zmiany, których celem jest rozszerzenie katalogu podmiotów, które mogą wystąpić do ministra z wnioskiem o nadanie tego uprawnienia, o polskie i zagraniczne uczelnie, które od co najmniej trzech lat prowadzą lektoraty lub zajęcia w zakresie nauczania języka polskiego jako obcego.

Jednocześnie w przypadku polskich i zagranicznych podmiotów, które prowadzą zajęcia w zakresie nauczania języka polskiego jako obcego, zaproponowano wydłużenie wymaganego okresu prowadzenia tych zajęć do czterech lat i równocześnie zawężenie prowadzonych zajęć do zajęć w zakresie nauczania języka polskiego jako obcego.

Natomiast w przypadku uczelni prowadzących studia w zakresie filologii polskiej określono wymóg prowadzenia ich przez okres co najmniej dwóch lat.

Ponadto w projekcie ustawy zostały określone wymogi, które podmiot ubiegający się o nadanie uprawnienia do organizowania egzaminu na danym poziomie biegłości językowej powinien spełnić już na etapie składania wniosku o jego nadanie. Podmiot ten powinien wykazać, że m.in. posiada zasoby kadrowe umożliwiające powołanie komisji egzaminacyjnej, prowadzi nauczanie języka polskiego jako obcego co najmniej na poziomie biegłości językowej

odpowiadającym poziomowi biegłości językowej egzaminu w grupie wiekowej, o uprawnienie do organizacji którego się ubiega, przy czym liczba godzin zajęć dydaktycznych w tym zakresie przeprowadzonych w roku poprzedzającym rok złożenia wniosku nie może być niższa niż 200. Ponadto podmiot wraz z wnioskiem będzie składał również oświadczenie o sposobie zapewnienia warunków lokalowych i technicznych niezbędnych do przeprowadzenia egzaminu, w tym z udziałem osób niepełnosprawnych i osób ze specjalnymi potrzebami wynikającymi ze stanu zdrowia lub specyficznych trudności w uczeniu się. Jednocześnie w stosunku do uczelni, które prowadzą studia w zakresie filologii polskiej przez okres dwóch lat poprzedzających rok kalendarzowy ubiegania się o nadanie tego uprawnienia, zaproponowano wyłączenie obowiązku wykazania spełnienia wymogów prowadzenia nauczania języka polskiego jako obcego co najmniej na poziomie biegłości językowej odpowiadającym poziomowi biegłości językowej w grupie wiekowej egzaminu, o uprawnienie do organizacji którego się ubiega, oraz minimalnej liczby godzin zajęć dydaktycznych przeprowadzonych w języku polskim w roku poprzedzającym rok złożenia wniosku, zakładając, że charakter ich działalności gwarantuje spełnienie tych wymogów.

Przewiduje się, że wprowadzone zmiany przyczynią się do zapewnienia udziału w systemie poświadczania znajomości języka polskiego jako obcego podmiotów, które z uwagi na faktycznie prowadzoną działalność w zakresie nauczania języka polskiego jako obcego gwarantują sprawną organizację i przeprowadzanie egzaminów.

Również w przypadku podmiotów uprawnionych, które będą ubiegały się o przedłużenie posiadanego uprawnienia do organizowania egzaminu na określonym poziomie biegłości językowej, projekt ustawy przewiduje wprowadzenie wymogów analogicznych jak w przypadku ubiegania się o nadanie tego uprawnienia. Ponadto warunkiem przedłużenia uprawnienia będzie przeprowadzenie przez podmiot uprawniony w każdym roku posiadania tego uprawnienia co najmniej jednego egzaminu bez względu na poziom biegłości językowej oraz liczbę posiadanych uprawnień. Sprecyzowanie takiego wymogu zapewni, że przedłużenie posiadanego uprawnienia będą mogły uzyskać podmioty, które są aktywnymi uczestnikami systemu poświadczania znajomości języka polskiego jako obcego.

Natomiast w zakresie możliwości cofnięcia uprawnienia do organizowania egzaminu na danym poziomie biegłości językowej proponuje się, aby minister mógł cofnąć nadane uprawnienie nie tylko na wniosek Komisji, ale również z własnej inicjatywy. Uregulowanie obowiązku składania przez przewodniczącego Komisji rocznego sprawozdania z przebiegu egzaminów i działalności Komisji zapewni ministrowi dostęp do informacji o funkcjonowaniu systemu poświadczania znajomości języka polskiego jako obcego.

Ad 2. W projekcie ustawy zaproponowano modyfikację w zakresie grup wiekowych, w których są przeprowadzane egzaminy, polegającą na wskazaniu konkretnego wieku, tj. ukończenia 16 roku życia, jako punktu oddzielającego obie grupy wiekowe, w miejsce dotychczasowych nieostrych pojęć „grupa osób dorosłych" i „grupa dzieci i młodzieży". Tym samym wiek osób, które zamierzały przystąpić do egzaminu w dotychczasowej grupie wiekowej „osób dorosłych", zostanie obniżony z 18 roku życia do 16 roku życia.

Powyższa propozycja przede wszystkim umożliwi przystąpienie do egzaminu na poziomie biegłości językowej C1 osobom, które ukończyły naukę na poziomie średnim przed ukończeniem 18 roku życia. Ponadto usunie wątpliwości pojawiające się po stronie osób przystępujących do egzaminu związane z zaliczeniem do określonej grupy wiekowej, w szczególności wśród osób pochodzących z państw, w których moment wejścia w dorosłość został określony odmiennie niż ma to miejsce w Polsce.

Kolejna zmiana ma na celu uwzględnienie szczególnej sytuacji osób niepełnosprawnych z dysfunkcją narządu słuchu lub mowy w stopniu uniemożliwiającym im przystąpienie do części ustnej egzaminu. W projekcie ustawy przewiduje się możliwość zwolnienia przez komisję egzaminacyjną tych osób z części ustnej egzaminu. W przypadku tych osób wynik egzaminu będzie ustalany na podstawie liczby punktów uzyskanych z części pisemnej egzaminu.

Jak wskazano powyżej, projekt ustawy przewiduje zmianę w zakresie odsetka liczby prac z części pisemnej egzaminu poddawanych badaniu pod kątem prawidłowości sprawdzania i oceny. Zgodnie z projektowanymi rozwiązaniami badanie będą wykonywali członkowie Komisji i eksperci. O wpis na listę ekspertów prowadzoną przez Komisję będą mogły ubiegać się osoby spełniające analogiczne wymogi pod względem wykształcenia i doświadczenia w nauczaniu języka polskiego jako obcego, jak członkowie komisji egzaminacyjnych. Również ponowne sprawdzenie i ocena pracy z części pisemnej egzaminu będą dokonywane przez członków Komisji i ekspertów, przy czym przewodniczący Komisji do ponownego sprawdzenia i oceny tej pracy będzie wskazywał inną osobę niż ta, która sprawdziła i oceniła pracę, której dotyczy wniosek. Powyższe ma zapewnić pełną obiektywność sprawdzenia i oceny pracy.

Projekt ustawy przewiduje również zmiany w zakresie komisji egzaminacyjnych. W odniesieniu do członków komisji egzaminacyjnych proponuje się umożliwienie osobom, które posiadają dyplom ukończenia studiów w innym zakresie niż filologia polska, pełnienie funkcji egzaminatora w komisji egzaminacyjnej, w tym egzaminatora uprawnionego do sprawowania funkcji przewodniczącego tej komisji. Analogiczne rozwiązanie będzie miało zastosowanie do osoby pełniącej funkcję wizytatora, w przypadku osoby niebędącej członkiem Komisji. W celu zwiększenia liczby osób, które mogą przystąpić jednorazowo do egzaminu na danym poziomie biegłości językowej, projekt ustawy przewiduje, że przy minimalnym składzie komisji egzaminacyjnej (przewodniczący i dwóch członków) do egzaminu będzie mogło przystąpić trzydzieści, a nie jak dotychczas dwadzieścia osób. Jednocześnie proponuje się, aby dodatkowego członka komisji egzaminacyjnej powoływano na każde rozpoczęte kolejne piętnaście osób, a nie jak dotychczas dziesięć.

W projekcie ustawy zmodyfikowano też regulacje dotyczące opłat związanych z przystąpieniem do egzaminu i wydaniem certyfikatu oraz uregulowano opłatę za wydanie duplikatu certyfikatu. Maksymalna opłata za przystąpienie do egzaminu

dotychczas wyrażona w euro została określona przez odniesienie do kwoty przeciętnego wynagrodzenia, ogłaszanego przez Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego na podstawie art. 20 pkt 2 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2025 r. poz. 1749 oraz z 2026 r. poz. 26), obowiązującego w trzecim kwartale roku poprzedzającego rok, w którym będzie przeprowadzany egzamin. Zgodnie z ustawą z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych Prezes Głównego Urzędu Statystycznego ogłasza, w formie komunikatu, w Dzienniku Urzędowym Rzeczypospolitej Polskiej „Monitor Polski", w terminie do 7. roboczego dnia drugiego miesiąca każdego kwartału, kwotę przeciętnego wynagrodzenia w poprzednim kwartale. Zaproponowane rozwiązanie powinno zminimalizować negatywne skutki inflacji. Ponadto ze względu na sposób i termin ogłaszania informacji o kwocie przeciętnego wynagrodzenia w poprzednim kwartale, informacja o tej kwocie jest powszechnie dostępna, również dla osób z zagranicy, z dużym wyprzedzeniem w ściśle określonym terminie, co pozwala na skalkulowanie opłaty za przystąpienie do egzaminu. Dodatkowo rozwiązanie takie będzie skutkowało utrzymaniem wysokości maksymalnej opłaty za przystąpienie do egzaminu na stałym poziomie przez dany rok kalendarzowy.
Na potrzeby skalkulowania wysokości opłaty w złotych, przyjęto średni kurs euro NBP z dnia 2 stycznia 2025 r. (1 euro = 4,2668 zł).
Zaproponowano również zmianę wysokości opłaty uiszczanej za ponowne sprawdzenie i ocenę pracy z części pisemnej egzaminu z 20 euro na 20 % maksymalnej wysokości opłaty za przystąpienie do danego egzaminu.
Ponadto w projekcie ustawy zaproponowano doprecyzowanie przepisów dotyczących zakresu przedmiotowego danych przetwarzanych w bazie prowadzonej przez Komisję na potrzeby przygotowania i organizacji egzaminu przez podmioty uprawnione. Przewiduje się, że dane przetwarzane w tej bazie będą służyły Komisji i NAWA również do opracowywania statystyk i analiz związanych z funkcjonowaniem systemu poświadczania znajomości języka polskiego jako obcego. W projektowanych przepisach został określony również okres przetwarzania danych w tej bazie, w przypadku którego zasadnicze rozwiązania zostały przeniesione z aktu wykonawczego.
Ad 3. Projekt ustawy przewiduje umożliwienie członkom Komisji pełnienia funkcji wizytatora. Jednocześnie zostały doprecyzowane i uporządkowane przepisy dotyczące organizacji wizytacji, których część została przeniesiona do ustawy z aktu wykonawczego.
W projekcie ustawy ponadto określono zadania Komisji związane z koordynowaniem i zapewnieniem prawidłowego funkcjonowania systemu poświadczania znajomości języka polskiego jako obcego, których realizację będzie wspierała NAWA. W szczególności NAWA została wskazana jako podmiot, za pośrednictwem którego składa się do Komisji wnioski o wydanie duplikatu certyfikatu oraz na którego rachunek bankowy będą wnoszone opłaty za wydanie certyfikatu, duplikatu certyfikatu, ponowne sprawdzenie i ocenę pracy z części pisemnej egzaminu oraz przekazywane środki z opłat za przystąpienie do egzaminu.
W związku z powyższym proponuje się wprowadzenie zmiany w art. 2 ust. 3 pkt 4 ustawy z dnia 7 lipca 2017 r. o Narodowej Agencji Wymiany Akademickiej, której celem jest rozszerzenie zakresu obsługi Komisji zapewnianej przez NAWA.
W projekcie ustawy zawarto również zmiany o charakterze wynikowym i doprecyzowującym, których wprowadzenie jest konieczne z uwagi na zapewnienie przejrzystości i spójności aktu prawnego oraz wymogi dotyczące podziału regulowanej materii między materię ustawową a podustawową możliwą do określenia w drodze aktu wykonawczego.
Dodatkowo zaproponowano uszczegółowienie przepisów dotyczących sposobu składania i trybu rozpatrywania wniosku o wydanie certyfikatu bez konieczności zdania egzaminu (zmieniany art. 11aa ustawy).
W projekcie uwzględniono też postulaty zgłaszane przez Ministerstwo Edukacji Narodowej podczas prac nad projektem przepisów wydanych na podstawie art. 70 ust. 5f ustawy PSWN i rozstrzygnięcie Stałego Komitetu Rady Ministrów z dnia 24 lipca 2025 r. dotyczące tego projektu. W związku z tym wprowadzono zmianę, zgodnie z którą podniesiono poziom biegłości językowej z B1 na B2, na którym może zostać potwierdzona znajomość języka polskiego jako obcego bez konieczności zdania egzaminu w przypadku absolwentów niektórych typów szkół. Poświadczenie znajomości języka polskiego jako obcego na poziomie biegłości językowej B2 będą mogli otrzymać absolwenci, którzy zdobyli wykształcenie na poziomie szkoły średniej i posiadają świadectwo dojrzałość lub dokument odpowiadający świadectwu dojrzałości uwzględniające wynik egzaminu z języka polskiego lub wynik egzaminu z języka polskiego jako języka ojczystego. Świadectwo dojrzałości potwierdzające zdanie egzaminu maturalnego z języka polskiego uwzględnia zdecydowanie szerszy zakres materiału niż egzamin z języka obcego – nowożytnego, który co do zasady odpowiadał pozimowi biegłości językowej B1. Jednocześnie w związku z uwzględnieniem uwagi Ministra Edukacji zgłoszonej na etapie rozpatrywania projektu ustawy przez Stały Komitet Rady Ministrów – do grupy absolwentów uprawnionych do uzyskania poświadczenia znajomości języka polskiego na poziomie B2 dodano również osoby, które ukończyły szkoły polskie, szkoły i zespoły szkół w Polsce oraz przy przedstawicielstwach dyplomatycznych, urzędach konsularnych i przedstawicielstwach wojskowych Rzeczypospolitej Polskiej, o których mowa odpowiednio w art. 8 ust. 5 pkt 1 lit. a i pkt 2 lit. c ustawy z dnia 14 grudnia 2016 r. – Prawo oświatowe (Dz. U. z 2025 r. poz. 1043, z późn. zm.) w zakresie liceum ogólnokształcącego. Wskazany warunek ukończenia szkoły na poziomie liceum ogólnokształcącego powinien gwarantować, że osoba legitymująca się świadectwem ukończenia szkoły polskiej w zakresie liceum ogólnokształcącego lub świadectwem ukończenia nauczania uzupełniającego w zakresie liceum ogólnokształcącego powinna – zgodnie z deklaracją Ministra Edukacji – legitymować się znajomością języka polskiego na odpowiednim poziomie biegłości językowej – tj. B2. Szkoły te zakłada i prowadzi minister właściwy do spraw oświaty i wychowania, realizują one ramowy plan nauczania języka polskiego i wiedzy o Polsce w zakresie określonym w rozporządzeniu Ministra Edukacji Narodowej z dnia 9 sierpnia 2019 r. w sprawie organizacji

kształcenia dzieci obywateli polskich czasowo przebywających za granicą (Dz. U. z 2023 r. poz. 2387 i 2639), a nauka języka polskiego i wiedzy o Polsce odbywa się w wymiarze nie mniejszym niż 5 godzin tygodniowo. Należy zaznaczyć, że świadectwo ukończenia nauczania uzupełniającego w zakresie liceum ogólnokształcącego jest dopuszczone do obrotu prawnego łącznie ze świadectwem szkoły znajdującej się na terenie kraju czasowego pobytu. Jest to istotne z uwagi na fakt, że zgodnie ze zmienianym art. 11aa ust. 3 pkt 3 ustawy do wniosku o wydanie certyfikatu bez konieczności zdania egzaminu zainteresowana osoba dołącza kopię albo odwzorowanie cyfrowe świadectwa lub świadectwa i innego dokumentu, o których mowa w art. 93 ust. 1–3 ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty, jako potwierdzenie spełnienia przesłanki ukończenia odpowiedniego typu szkoły wskazanej w art. 11a ust. 4 pkt 2 ustawy.

Powyższa zmiana może spowodować zwiększenie liczby wniosków o wydanie certyfikatu bez konieczności zdania egzaminu. Szczególnie zainteresowaną grupą mogą być absolwenci wybranych rodzajów szkół średnich z językiem wykładowym polskim, którzy zamierzają podjąć studia w Polsce. Od dnia 1 lipca 2025 r. cudzoziemcy ubiegający się o przyjęcie na studia prowadzone w języku polskim w polskich uczelniach muszą wykazać poświadczoną znajomość języka polskiego na poziomie co najmniej B2. Certyfikat (wydawany również w procedurze „bez egzaminu") jest jednym z dokumentów, którym mogą posługiwać się kandydaci na studia. Od początku roku 2025 liczba osób zainteresowanych uzyskaniem certyfikatów bez konieczności zdania egzaminu w przypadku absolwentów posiadających świadectwo dojrzałości lub którzy ukończyli szkołę średnią za granicą wyniosła ponad 400 osób. Należy jednak założyć, że zmiana poziomu biegłości językowej, na jakiej będzie poświadczana znajomość języka polskiego jako obcego z poziomu B1 na B2 może skutkować znacznym wzrostem osób zainteresowanych tym certyfikatem, który będzie przedkładany w polskich uczelniach jako dokument poświadczający znajomość języka polskiego jako obcego na poziomie B2. Ponadto z uwagi na zmianę zakresów upoważnień ustawowych będzie konieczne wydanie przez ministra dwóch aktów wykonawczych oraz jest planowane wydanie aktu wykonawczego przez ministra właściwego do spraw oświaty i wychowania w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw zagranicznych.

**3. Jak problem został rozwiązany w innych krajach, w szczególności krajach członkowskich OECD/UE?**

Przedmiot regulacji stanowi domenę prawa krajowego.

Systemy poświadczania znajomości języków obcych w Europie bazują, co do zasady, na rozwiązaniach wypracowanych na forum Rady Europy. Określenie szczegółowych rozwiązań w zakresie implementacji poziomów biegłości językowej należy do poszczególnych państw członkowskich. Przyjmowane rozwiązania różnią się m.in. w zależności od wielkości kraju, jego znaczenia gospodarczego, popularności języka.

Przegląd systemów poświadczania znajomości języków obcych w Europie (modelu portugalsko-włoskiego, hiszpańskiego, duńskiego, szwedzkiego czy angielsko-niemiecko-francuskiego) wykazał, że nie istnieje model urzędowego poświadczania znajomości danego języka jako obcego wspólny dla wszystkich krajów. Można natomiast zauważyć, że w każdym przypadku istnieje instytucja (raczej wspierana niż powołana przez rząd), która odpowiada za proces certyfikacji przeprowadzany samodzielnie lub przez inne instytucje oraz sprawuje nad nim nadzór.

Rozwijany w Polsce system siłą rzeczy nie może być bezpośrednio przyrównywany do systemów dużych i znaczących pod względem gospodarczym państw, których języki mają ugruntowaną pozycję międzynarodową (np. angielski, francuski, hiszpański, niemiecki, włoski).

Najważniejsze informacje na temat modeli funkcjonujących w innych państwach:

1) model portugalsko-włoski:
   w obydwu tych krajach system certyfikacji opiera się głównie na prężnie działających, samodzielnych instytucjach uniwersyteckich. W Uniwersytecie Lizbońskim jest to Departament Języka i Kultury Portugalskiej, a w Uniwersytecie dla Cudzoziemców w Perugii jest to Wydział Języka i Kultury Włoskiej. Instytucje te odpowiadają w całości za szkolenie egzaminujących, przygotowywanie, prowadzenie oraz ocenę egzaminów, współpracując w kwestiach organizacji egzaminów za granicą z państwowymi instytutami kultury – odpowiednio portugalskim Instytutem Camoes i Instytutem Kultury Włoskiej;
2) model hiszpański:
   system hiszpański opiera się na współdziałaniu trzech instytucji: uniwersyteckiej – Wydziału Studiów Międzynarodowych Uniwersytetu w Salamance, ministerialnej – Ministerstwa Edukacji i Kultury oraz Instytutu Cervantesa. Instytucja uniwersytecka odpowiada za merytoryczną stronę systemu, ministerstwo sprawuje nadzór formalny i doradczy, a Instytut Cervantesa współpracuje przy organizacji egzaminów w swoich placówkach w kraju i za granicą;
3) model duński:
   tworzące system Konsorcjum skupia kilka zainteresowanych certyfikacją instytucji, w tym Ministerstwo Edukacji i Ośrodek Pomocy Uchodźcom. Rolę wiodącą merytorycznie odgrywa Instytut Filologii Nordyckiej Uniwersytetu w Kopenhadze;
4) model szwedzki:
   w Szwecji certyfikacją zajmują się w całości stowarzyszone w tym zakresie wszystkie krajowe uniwersytety. Certyfikacja służy tu jednak wyłącznie dopuszczaniu cudzoziemców do studiowania w tym kraju;
5) model angielsko-niemiecko-francuski:
   system certyfikacji opiera się najmocniej na pojedynczych instytucjach o długiej tradycji i bardzo rozwiniętej infrastrukturze. Najbardziej samowystarczalną wśród nich jest Alliance Francaise, która prowadzi całość działań

związanych z certyfikacją. UCLES w Cambridge współpracuje z instytutem British Council, Instytut Goethego jest wspierany merytorycznie przez Uniwersytet w Monachium.

Cechą wspólną wszystkich tych rozwiązań jest trójdzielna struktura systemowa, na którą składają się: jednostka centralna lub współpracujące z jednostką centralną centra lub instytuty uniwersyteckie zajmujące się przygotowywaniem zestawów egzaminacyjnych służących do przeprowadzania egzaminów oraz prowadzące działania badawczo-rozwojowe i ewaluacyjne, jednostka centralna zapewniająca bieżącą obsługę administracyjno-finansową całości oraz organ nadzorujący (komisja, rada itp.).

**4. Podmioty, na które oddziałuje projekt**

| Grupa | Wielkość | Źródło danych | Oddziaływanie |
|---|---|---|---|
| Państwowa Komisja do spraw Poświadczania Znajomości Języka Polskiego jako Obcego | 14 członków | ustawa | – zwiększenie zakresu realizowanych zadań w ramach organizacji i przeprowadzania egzaminów oraz wydawanie duplikatów certyfikatów,<br>– ustanowienie funkcji zastępcy przewodniczącego Komisji,<br>– możliwość pełnienia funkcji wizytatora przez członków Komisji,<br>– badanie prawidłowości sprawdzania i oceny prac z części pisemnej egzaminu oraz ponowne sprawdzenie i ocena tych prac,<br>– prowadzenie listy ekspertów,<br>– opiniowanie wniosków podmiotów uprawnionych o przedłużenie posiadanych uprawnień do organizacji egzaminów,<br>– składanie rocznego sprawozdania z przebiegu egzaminów i działalności Komisji,<br>– możliwość używania wizerunku orła ustalonego dla godła Rzeczypospolitej Polskiej oraz pieczęci urzędowej |
| Narodowa Agencja Wymiany Akademickiej | – | ustawa | – zwiększenie zakresu zadań związanych z obsługą Komisji, w szczególności o charakterze organizacyjnym i wspierającym zadania eksperckie Komisji |
| podmioty uprawnione do organizowania egzaminów z języka polskiego jako obcego | 82<br>(wg stanu na dzień 5 listopada 2025 r.) | lista podmiotów uprawnionych do organizowania egzaminów z języka polskiego jako obcego – https://www.gov.pl/web/nauka/lista-podmiotow-uprawnionych-do-organizowania-egzaminow-z-jezyka-polskiego-jako-obcego | – możliwość zorganizowania egzaminu dla większej niż dotychczas liczby osób przystępujących do niego jednocześnie,<br>– możliwość powołania w skład komisji egzaminacyjnych osób, które posiadają dyplom ukończenia studiów w zakresie innym niż filologia polska lub neofilologia, określonym w projekcie ustawy,<br>– możliwość przedłużenia posiadanego uprawnienia do organizowania egzaminu po spełnieniu wymogów określonych w projekcie ustawy |
| podmioty zainteresowane uzyskaniem uprawnień do organizowania | od 2 do 10 rocznie | dane własne Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego | – możliwość uzyskania uprawnienia do organizowania egzaminu po spełnieniu wymogów określonych w projekcie ustawy |

| | | | |
|---|---|---|---|
| egzaminów z języka polskiego jako obcego | | | |
| cudzoziemcy lub obywatele polscy na stałe zamieszkali za granicą zainteresowani otrzymaniem certyfikatu oraz obywatele polscy – osoby uprawnione w rozumieniu ustawy z dnia 19 sierpnia 2011 r. o języku migowym i innych środkach komunikowania się (Dz. U. z 2023 r. poz. 20) | około 18 tys. osób rocznie (prognozowana liczba osób zainteresowanych otrzymaniem certyfikatu oszacowana na podstawie danych za 2023 r.) | dane własne NAWA | – możliwość uzyskania duplikatu certyfikatu,<br>– możliwość zwolnienia z części ustnej egzaminu w przypadku osób niepełnosprawnych z dysfunkcją narządu słuchu lub mowy w stopniu uniemożliwiającym przystąpienie do tej części egzaminu,<br>– zwiększenie dostępności do egzaminów w związku ze zwiększeniem maksymalnej liczby osób, które mogą do niego jednorazowo przystąpić,<br>– uiszczanie w złotych opłat za przystąpienie do egzaminu, ponowne sprawdzenie i ocenę pracy z części pisemnej egzaminu i wydanie certyfikatu |
| osoby uprawnione do wystąpienia z wnioskiem o wydanie certyfikatu bez konieczności zdania egzaminu, które ukończyły<br>• szkołę ponadgimnazjalną, szkołę ponadpodstawową i posiadają świadectwo dojrzałości,<br>• szkołę funkcjonującą w systemie oświaty innego państwa prowadzącą nauczanie języka polskiego i innych przedmiotów w języku polskim, posiadają wykształcenie średnie oraz świadectwo odpowiadające świadectwu dojrzałości, uwzględniające wynik egzaminu z języka polskiego,<br>• szkołę europejską i posiadają dyplom EB, a także<br>• szkoły polskie oraz szkoły i zespoły szkół w Polsce oraz przy przedstawicielstwach | od 1 do 2,5 tys. rocznie | | – możliwość otrzymania certyfikatu na poziomie biegłości językowej B2 |

| | | | |
|---|---|---|---|
| dyplomatycznych, urzędach konsularnych i przedstawicielstwach wojskowych RP, o których mowa w art. 8 ust. 5 pkt 2 lit. c ustawy z dnia 14 grudnia 2016 r. – Prawo oświatowe, na poziomie liceum ogólnokształcącego | | | |
| kandydaci na egzaminatorów uprawnionych do sprawowania funkcji przewodniczącego komisji egzaminacyjnej, członków komisji egzaminacyjnej, ekspertów i wizytatorów | od 10 do 30 rocznie | | – możliwość powołania w skład komisji egzaminacyjnych, do pełnienia funkcji wizytatora i uzyskania wpisu na listę ekspertów prowadzoną przez Komisję, osób, które posiadają dyplom ukończenia studiów w zakresie innym niż filologia polska, określonym w projekcie ustawy |
| minister właściwy do spraw szkolnictwa wyższego i nauki | – | | – możliwość cofnięcia uprawnień do organizowania egzaminów z własnej inicjatywy,<br>– możliwość monitorowania funkcjonowania systemu poświadczania języka polskiego jako obcego na podstawie corocznych sprawozdań Komisji,<br>– konieczność wydania dwóch aktów wykonawczych |
| minister właściwy do spraw oświaty i wychowania | - | | – konieczność wydania aktu wykonawczego |
| konsulowie | 129 urzędów konsularnych | Sprawozdanie z wykonania planu działalności Ministra Spraw Zagranicznych na rok 2024 https://www.gov.pl/web/dyplomacja/plan-dzialalnosci-ministra-spraw-zagranicznych | – doprecyzowanie trybu wydawania zaświadczenia przez konsula, w tym określenie dokumentów niezbędnych do przedłożenia w celu wydania tego zaświadczenia przez konsula oraz wzoru tego zaświadczenia |

**5. Informacje na temat zakresu, czasu trwania i podsumowanie wyników konsultacji**

W ramach opiniowania projekt ustawy otrzymały następujące podmioty:

1) Konferencja Rektorów Akademickich Szkół Polskich;
2) Konferencja Rektorów Uniwersytetów Polskich;
3) Konferencja Rektorów Zawodowych Szkół Polskich;
4) Konferencja Rektorów Publicznych Uczelni Zawodowych;
5) Rada Języka Polskiego;
6) Rada Główna Nauki i Szkolnictwa Wyższego;
7) Komitet Polityki Naukowej;
8) Niezależny Samorządny Związek Zawodowy „Solidarność”;
9) Ogólnopolskie Porozumienie Związków Zawodowych;
10) Forum Związków Zawodowych;
11) Rada Dialogu Społecznego;
12) Związek Pracodawców Business Centre Club;
13) Konfederacja Lewiatan;
14) Pracodawcy Rzeczypospolitej Polskiej;
15) Związek Rzemiosła Polskiego;

16) Związek Przedsiębiorców i Pracodawców;
17) Federacja Przedsiębiorców Polskich;
18) Prezes Urzędu Ochrony Danych Osobowych.

W ramach konsultacji publicznych projekt ustawy otrzymały następujące podmioty:

1) Państwowa Komisja do spraw Poświadczania Znajomości Języka Polskiego jako Obcego;
2) Narodowa Agencja Wymiany Akademickiej;
3) Krajowa Sekcja Nauki NSZZ „Solidarność”;
4) Rada Szkolnictwa Wyższego i Nauki Związku Nauczycielstwa Polskiego;
5) Akademia Ekonomiczno-Humanistyczna w Warszawie;
6) Akademia Finansów i Biznesu Vistula;
7) Akademia Języka Polskiego – Joanna Sławkowska-Marszeniuk;
8) Akademia Nauk Stosowanych Wincentego Pola w Lublinie;
9) Centrala Polskich Szkół Dokształcających w Ameryce;
10) Centrum Edukacyjne Chowaniak Anastasiia Cherniavska;
11) Centrum Nauki i Biznesu „Żak” sp. z o.o. w Łodzi;
12) Centrum Nauki Języków City Lingva sp. z o.o. w Mińsku;
13) Centrum Rozwoju i Partnerstwa „Polonia” w Winnicy;
14) Czarnomorski Uniwersytet Narodowy im. Piotra Mohyły;
15) Edu&More sp. z o.o.;
16) Fundacja MOBI – Polski Instytut Językowy w Warszawie;
17) Fundacja Nauki Języków Obcych „Linguae Mundi”;
18) Fundacja Wolność i Demokracja;
19) Inozemna Mowa;
20) Instytut Kształcenia Obcokrajowców s.c. D. Drewnowska, M. Kujawska;
21) Katolicki Uniwersytet Lubelski Jana Pawła II;
22) Klub Dialogu s.c. Wioletta Kunicka-Kajczuk, Piotr Kajczuk;
23) LANG LTC sp. z o.o.;
24) Lingua Nova sp. z o.o.;
25) Narodowy Uniwersytet Lwowski im. Iwana Franki;
26) NOVA Centrum Edukacyjne sp. z o.o.;
27) OPEN MIND Marcin Miśniakiewcz;
28) ORATIO sp. z o.o. z siedzibą w Kijowie;
29) Państwowa Akademia Nauk Stosowanych w Przemyślu;
30) Państwowa Akademia Nauk Stosowanych w Chełmie;
31) Pekiński Uniwersytet Języków Obcych w Pekinie;
32) Politechnika Białostocka;
33) Politechnika Morska w Szczecinie;
34) Politechnika Warszawska;
35) Politechnika Wrocławska;
36) Polski Instytut Współpracy Obywatelskiej;
37) POLWORD – Szkoła Języka Polskiego i Kultury Polskiej w Londynie;
38) Simply Polish by Olga Bambrowicz;
39) Społeczna Akademia Nauk z siedzibą w Łodzi;
40) Uniwersytet SWPS;
41) Szkoła Języka Polskiego dla Cudzoziemców Polish Is My Love Magdalena Kobus;
42) Szkoła Języka Polskiego Together Michał Suchożebrski;
43) Uczelnia Łazarskiego w Warszawie;
44) UNEKO GROUP sp. z o.o.;
45) Uniwersytet Bielsko-Bialski;
46) Uniwersytet Gdański w Gdańsku;
47) Uniwersytet Heinricha Heinego w Düsseldorfie;
48) Uniwersytet Jagielloński w Krakowie;
49) Uniwersytet Jana Kochanowskiego w Kielcach;
50) Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu;
51) Uniwersytet Kardynała Stefana Wyszyńskiego w Warszawie;
52) Uniwersytet Kazimierza Wielkiego;
53) Uniwersytet Łódzki;
54) Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej;
55) Uniwersytet Opolski;
56) Uniwersytet Pomorski w Słupsku;

57) Uniwersytet Rzeszowski;
58) Uniwersytet Szczeciński;
59) Uniwersytet Śląski w Katowicach;
60) Uniwersytet w Siedlcach;
61) Uniwersytet Warmińsko-Mazurski w Olsztynie;
62) Uniwersytet Warszawski;
63) Uniwersytet Wileński – Centrum Polonistyczne;
64) Uniwersytet Wrocławski;
65) Uniwersytet Zielonogórski w Zielonej Górze;
66) Vitas School Viktoriia Viazova;
67) Warszawski Uniwersytet Medyczny;
68) Wyższa Szkoła Ekonomiczno-Humanistyczna w Bielsku-Białej;
69) Wyższa Szkoła Gospodarki w Bydgoszczy;
70) Wrocławska Akademia Biznesu w Naukach Stosowanych;
71) Wyższa Szkoła Informatyki i Zarządzania z siedzibą w Rzeszowie.

Projekt ustawy został przekazany do uzgodnień, konsultacji publicznych i opiniowania z wyznaczonym 14-dniowym terminem do zajęcia stanowiska. Określenie 14-dniowego terminu wynikało z faktu, że projekt ustawy został przygotowany na podstawie projektu ustawy o zmianie ustawy o języku polskim oraz ustawy o Narodowej Agencji Wymiany Akademickiej (UD456), który był przedmiotem uzgodnień, konsultacji publicznych i opiniowania w poprzedniej kadencji Rady Ministrów, a stanowiska zgłoszone w ich toku zostały wykorzystane w projekcie ustawy. Ponadto krąg podmiotów, którym został przedstawiony projekt ustawy, nie uległ zasadniczej zmianie, niewielkie korekty wynikały ze zmian w liście podmiotów uprawnionych.

Projekt ustawy został udostępniony w Biuletynie Informacji Publicznej na stronie podmiotowej Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego zgodnie z art. 5 ustawy z dnia 7 lipca 2005 r. o działalności lobbingowej w procesie stanowienia prawa (Dz. U. z 2025 r. poz. 677 oraz z 2026 r. poz. 160).

Projekt ustawy został udostępniony w Biuletynie Informacji Publicznej na stronie podmiotowej Rządowego Centrum Legislacji w serwisie Rządowy Proces Legislacyjny zgodnie z § 52 ust. 1 uchwały nr 190 Rady Ministrów z dnia 29 października 2013 r. – Regulamin pracy Rady Ministrów (M.P. z 2024 r. poz. 806 oraz z 2025 r. poz. 408).

Konsultacje publiczne i opiniowanie projektu ustawy trwały w dniach od 29 maja do 24 czerwca 2024 r. Omówienie ich wyników przedstawiono w raporcie z konsultacji publicznych i opiniowania, stanowiącym załącznik do oceny skutków regulacji.

## 6. Wpływ na sektor finansów publicznych

| (ceny stałe z 2024 r.) | Skutki w okresie 10 lat od wejścia w życie zmian [mln zł] | | | | | | | | | | | |
|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|
| | 0<br>2027 | 1<br>2028 | 2<br>2029 | 3<br>2030 | 4<br>2031 | 5<br>2032 | 6<br>2033 | 7<br>2034 | 8<br>2035 | 9<br>2036 | 10<br>2037 | *Łącznie (0–10)* |
| **Dochody ogółem** | 1,93 | 1,98 | 2,03 | 2,08 | 2,13 | 2,18 | 2,23 | 2,28 | 2,34 | 2,39 | 2,39 | 23,96 |
| budżet państwa | 1,93 | 1,98 | 2,03 | 2,08 | 2,13 | 2,18 | 2,23 | 2,28 | 2,34 | 2,39 | 2,39 | 23,96 |
| JST | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 |
| pozostałe jednostki (oddzielnie) | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 |
| **Wydatki ogółem** | 2,30 | 2,35 | 2,41 | 2,47 | 2,53 | 2,59 | 2,65 | 2,71 | 2,78 | 2,85 | 2,91 | 28,55 |
| budżet państwa | 2,30 | 2,35 | 2,41 | 2,47 | 2,53 | 2,59 | 2,65 | 2,71 | 2,78 | 2,85 | 2,91 | 28,55 |
| JST | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 |
| pozostałe jednostki (oddzielnie) | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 |
| **Saldo ogółem** | -0,37 | -0,37 | -0,38 | -0,39 | -0,4 | -0,41 | -0,42 | -0,43 | -0,44 | -0,46 | -0,52 | -4,59 |
| budżet państwa | -0,37 | -0,37 | -0,38 | -0,39 | -0,4 | -0,41 | -0,42 | -0,43 | -0,44 | -0,46 | -0,52 | -4,59 |
| JST | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 |
| pozostałe jednostki (oddzielnie) | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 |
| Źródła finansowania | Źródłem finasowania wydatków związanych z realizacją zadań przewidzianych w projektowanej ustawie będą środki ujęte w ustawie budżetowej w ramach corocznych limitów wydatków w części | | | | | | | | | | | |

| | |
|---|---|
| | budżetowej 28 – Szkolnictwo wyższe i nauka, bez konieczności dodatkowego zwiększania tych limitów. |
| Dodatkowe informacje, w tym wskazanie źródeł danych i przyjętych do obliczeń założeń | Środki finansowe na realizację zadań przewidzianych w projektowanej ustawie będą przekazywane NAWA przez ministra w formie dotacji celowej lub podmiotowej, w tym na inwestycje związane z obsługą realizacji zadań NAWA udzielanych na podstawie ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. – Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce, na realizację zadań, o których mowa w art. 2 ust. 3 pkt 4 ustawy z dnia 7 lipca 2017 r. o Narodowej Agencji Wymiany Akademickiej.<br>W tabeli zostały zaprezentowane skutki finansowe związane z zaproponowanymi w projekcie ustawy zmianami w funkcjonowaniu systemu poświadczania znajomości języka polskiego jako obcego, tj. kwoty zwiększenia dochodów i wydatków budżetu państwa w poszczególnych latach – uwzględniono wskaźnik cen towarów i usług konsumpcyjnych (średniorocznie) wskazany w wieloletnich założeniach makroekonomicznych na lata 2025–2029:<br>– obecne dochody budżetu państwa: ok. 4 487,3 tys. zł<br>– szacowane dochody budżetu państwa po zmianach: ok. 6 369,8 tys. zł<br>(przewidywany wzrost dochodów budżetu państwa po zmianach: 6 369,8 tys. zł – 4 487,3 tys. zł = ok. 1 882,5 tys. zł – wskaźnik cen towarów i usług konsumpcyjnych (średniorocznie) w 2027 r., 2028 r. i 2029 r. wynosi odpowiednio 102,6 %; 102,5 %; 102,4 %.<br>Przewidywany dochód w 2027 r. to: ok. 1 931 tys. zł.).<br><br>Wydatki:<br>– obecne wydatki budżetu państwa: ok. 1 535,5 tys. zł<br>– szacowane wydatki budżetu państwa po zmianach: ok. 3 773,2 tys. zł<br>(przewidywane wydatki budżetu państwa po zmianach: 3 773,2 tys. zł – 1 535,5 tys. zł = ok. 2 237,6 tys. zł, po uwzględnieniu ww. wskaźnika na 2027 r. ok. 2 295,8 tys. zł ~ 2,30 mln zł).<br>Dane szczegółowe:<br>Wysokość dotacji celowej udzielonej NAWA na obsługę systemu poświadczania znajomości języka polskiego jako obcego w 2024 r. wyniosła 1 535,5 tys. zł, natomiast po wprowadzeniu projektowanych zmian szacuje się, że dotacja ta powinna zostać udzielona w wysokości 3 773,1 tys. zł.<br>**W 2024 r.:**<br>– koszt funkcjonowania Komisji wyniósł ok. 1 535,5 tys. zł, z tego:<br>• wynagrodzenie przewodniczącego Komisji, sekretarza Komisji, pozostałych członków Komisji 109,8 tys. zł,<br>• koszty przeprowadzonych wizytacji egzaminów 3,75 tys. zł,<br>• inne koszty obsługi Komisji 1 421,96 tys. zł (w tym: koszty audytów, przygotowania i wydruku arkuszy egzaminacyjnych, przygotowania i wydruku certyfikatów);<br>– dochody budżetu państwa z tytułu opłat za przystąpienie do egzaminu i wydanie certyfikatu wyniosły ok. 4 487 tys. zł, z tego: wpłaty dokonywane przez podmioty uprawnione za każdą osobę zarejestrowaną do udziału w egzaminie – ok. 2 934 tys. zł, wpłaty za wydanie certyfikatów – ok. 1 512 tys. zł; wpłaty za ponowne sprawdzenie pracy z części pisemnej egzaminu 41 tys. zł.<br>**Szacuje się, że w wyniku wprowadzenia projektowanych zmian**:<br>– koszt funkcjonowania Komisji wyniesie ok. 3 773,1 tys. zł, z tego:<br>• wynagrodzenia członków Komisji:<br>— przewodniczącego – około 101 tys. zł,<br>— zastępcy przewodniczącego – około 101 tys. zł,<br>— sekretarza – około 101 tys. zł,<br>— pozostałych członków Komisji – 127 tys. zł,<br>Łącznie 430 tys. zł<br>Na potrzeby skalkulowania wydatków budżetu państwa wynikających z projektowanych rozwiązań wysokość ww. wynagrodzeń została ustalona na poziomie zbliżonym do stawek wynagrodzenia przysługującego m.in. członkom gremiów funkcjonujących w obszarze szkolnictwa wyższego i nauki, określonych w rozporządzeniu Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 14 grudnia 2018 r. w sprawie wysokości wynagrodzenia przysługującego członkom instytucji, organów i zespołów oraz ekspertom i rzecznikom dyscyplinarnym działającym w systemie szkolnictwa wyższego i nauki (Dz. U. z 2020 r. poz. 2208, z późn. zm.), zróżnicowanie poziomu wynagrodzenia zostanie określone w rozporządzeniu wydanym do projektowanej ustawy.<br>• wynagrodzenie wizytatorów 32,8 tys. zł,<br>• koszty badania prawidłowości sprawdzania i oceny prac z części pisemnej egzaminu 1 535,3 tys. zł, |

- dodatkowe trzy etaty w NAWA 450 tys. zł*,
- pozostałe koszty obsługi Komisji 1 325 tys. zł (w tym: przygotowywanie i wydruk zestawów egzaminacyjnych, przygotowywanie i wydruk certyfikatów, zakup pieczęci urzędowej);

* Dodatkowe etaty dla NAWA są niezbędne do obsługi Komisji oraz całego procesu organizowania egzaminów i wydawania certyfikatów. Szybko rosnąca liczba podmiotów uprawnionych oraz osób przystępujących do egzaminów certyfikatowych generuje większą ilość pracy po stronie NAWA (m.in. więcej wpłat za egzaminy i certyfikaty, więcej operacji finansowych, większa liczba arkuszy egzaminacyjnych i zestawów na egzamin ustny do przygotowania, więcej certyfikatów do wydrukowania i wysłania, zdecydowane zwiększenie liczby kontaktów zarówno z podmiotami uprawnionymi, jak i osobami zainteresowanymi przystąpieniem do egzaminu). Pracownicy NAWA, którzy obsługują Komisję, są odpowiedzialni za ocenę formalną wniosków o wydanie certyfikatów bez konieczności zdania egzaminu, których liczba w roku 2025 znacząco wzrosła (ponad 4000 wg stanu na koniec października). Średni przybliżony czas obsługi jednego wniosku wynosi około 1,5 godziny (ocena wniosku, ewentualne skierowanie do poprawy, ponowna ocena, przygotowanie materiału do głosowania Komisji, wysłanie uchwał z rozstrzygnięciem podjętym przez Komisję w sprawie wniosku, wezwania do zapłaty za certyfikat, wystawienie certyfikatu i przesłanie go do wnioskodawcy). Proces przygotowania egzaminu oraz pełna obsługa Komisji, zakładając liczę osób przystępujących do egzaminu na obecnym poziomie, oraz obsługa osób zainteresowanych uzyskaniem certyfikatu bez konieczności zdania egzaminu jest możliwa tylko przy zwiększeniu obecnego zatrudnienia w NAWA.

Szacowane wydatki budżetu państwa obliczono z uwzględnieniem projektowanej maksymalnej wysokości wynagrodzeń członków Komisji, stawek za badanie prawidłowości sprawdzenia i oceny pracy z części pisemnej egzaminu oraz ponowne sprawdzenie i ocenę pracy z tej części egzaminu, przeprowadzonych wizytacji.

– dochody budżetu państwa z tytułu opłat za przystąpienie do egzaminu i wydanie certyfikatu wyniosą ok. 6 369,6 tys. zł, z tego: wpłaty dokonywane przez podmioty uprawnione za każdą osobę zarejestrowaną do udziału w egzaminie – ok. 4 120 tys. zł, wpłaty za wydanie certyfikatów – ok. 2 249,6 tys. zł.

Szacowane dochody budżetu państwa obliczono na podstawie liczby osób, które przystąpiły do egzaminu w 2024 r., z uwzględnieniem projektowanej maksymalnej wysokości opłaty za przystąpienie do egzaminu.

Tabela nr 1: Liczba osób przystępujących do egzaminów na poszczególnych poziomach biegłości językowej w latach 2016–2024

| ROK | POZIOM BIEGŁOŚCI JĘZYKOWEJ EGZAMINU | | | | | | | | ŁĄCZNIE |
|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|
| | Dorośli | | | | | | Dzieci i młodzież | | |
| | A1 | A2 | B1 | B2 | C1 | C2 | B1 | B2 | |
| **2016** | 0 | 0 | 862 | 206 | 43 | 0 | 0 | 0 | 1111 |
| **2017** | 0 | 0 | 2049 | 470 | 114 | 14 | 156 | 0 | 2803 |
| **2018** | 0 | 4 | 3883 | 723 | 143 | 32 | 185 | 152 | 5122 |
| **2019** | 0 | 2 | 5750 | 842 | 462 | 40 | 174 | 170 | 7440 |
| **2020** | 0 | 0 | 5534 | 297 | 376 | 9 | 21 | 261 | 6498 |
| **2021** | 0 | 0 | 11 441 | 546 | 604 | 63 | 35 | 74 | 12 763 |
| **2022** | 0 | 0 | 13 314 | 543 | 1121 | 34 | 143 | 145 | 15 300 |
| **2023** | 0 | 0 | 14 757 | 681 | 1657 | 31 | 156 | 205 | 17 487 |
| **2024** | 0 | 0 | 18 131 | 909 | 2372 | 29 | 158 | 182 | 21 781 |
| **RAZEM** | **0** | **6** | **57 590** | **4308** | **4520** | **223** | **870** | **1007** | **68 524** |

Źródło: Państwowa Komisja do spraw Poświadczania Znajomości Języka Polskiego jako Obcego.

Tabela nr 2: Liczba osób, które uzyskały certyfikat po zdaniu egzaminu na poszczególnych poziomach biegłości językowej w latach 2016–2024

| ROK | Liczba osób zdających | Liczba osób, które uzyskały certyfikat | Liczba osób, które nie uzyskały certyfikatu | Egzaminy zdane w % | Egzaminy niezdane w % |
|---|---|---|---|---|---|
| **2016** | 1111 | 970 | 141 | 87 % | 13 % |
| **2017** | 2803 | 2406 | 397 | 86 % | 14 % |
| **2018** | 5122 | 4404 | 718 | 86 % | 14 % |
| **2019** | 7440 | 6168 | 1272 | 83 % | 17 % |
| **2020** | 6498 | 5583 | 915 | 86 % | 14 % |
| **2021** | 12 757 | 11 387 | 1370 | 89 % | 11 % |

| | | | | | | |
|---|---|---|---|---|---|---|
| **2022** | 15 300 | 13 186 | 2114 | 86 % | 14 % |
| **2023** | 17 487 | 15 213 | 2274 | 87 % | 13 % |
| **2024** | 21 781 | 18 726 | 3055 | 86 % | 14 % |
| **RAZEM** | **68 518** | **59 317** | **9201** | **86 %** | **14 %** |

Źródło: Państwowa Komisja do spraw Poświadczania Znajomości Języka Polskiego jako Obcego.

**7. Wpływ na konkurencyjność gospodarki i przedsiębiorczość, w tym funkcjonowanie przedsiębiorców, oraz na rodzinę, obywateli i gospodarstwa domowe**

| Skutki | | | | | | | | |
|---|---|---|---|---|---|---|---|---|
| Czas w latach od wejścia w życie zmian | | 0 | 1 | 2 | 3 | 5 | 10 | *Łącznie (0–10)* |
| W ujęciu pieniężnym (w mln zł, ceny stałe z … r.) | duże przedsiębiorstwa | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 |
| | sektor mikro-, małych i średnich przedsiębiorstw | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 |
| | rodzina, obywatele oraz gospodarstwa domowe | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 |
| | osoby niepełnosprawne oraz osoby starsze | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 |
| W ujęciu niepieniężnym | duże przedsiębiorstwa | – | | | | | | |
| | sektor mikro-, małych i średnich przedsiębiorstw | – | | | | | | |
| | rodzina, obywatele oraz gospodarstwa domowe | Jednym z planowanych skutków projektowanej ustawy jest wzrost dostępności egzaminów. | | | | | | |
| | osoby niepełnosprawne oraz osoby starsze | Umożliwienie osobom z dysfunkcją narządu słuchu lub mowy w stopniu uniemożliwiającym przystąpienie do części ustnej egzaminu, potwierdzoną orzeczeniem o niepełnosprawności albo orzeczeniem o stopniu niepełnosprawności albo innym dokumentem potwierdzającym status osoby niepełnosprawnej w danym kraju, udziału w egzaminie w związku z możliwością zwolnienia tych osób z części ustnej egzaminu. | | | | | | |
| Niemierzalne | – | – | | | | | | |

Dodatkowe informacje, w tym wskazanie źródeł danych i przyjętych do obliczeń założeń

Wejście w życie ustawy nie będzie miało wpływu na konkurencyjność gospodarki i przedsiębiorczość, w tym funkcjonowanie przedsiębiorców, oraz na sytuację ekonomiczną i społeczną rodziny, obywateli i gospodarstw domowych oraz osób starszych.

Wejście w życie ustawy będzie miało wpływ na sytuację osób z dysfunkcją narządu słuchu lub mowy w stopniu uniemożliwiającym przystąpienie do części ustnej egzaminu. Wprowadzane rozwiązanie w postaci możliwości zwolnienia tych osób z części ustnej egzaminu, da im możliwość potwierdzenia znajomości języka polskiego certyfikatem, umożliwiając tym samym spełnienie warunków określonych w innych przepisach, np. w celu uzyskania zwolnienia z opłat za kształcenie na studiach, zezwolenia na pobyt rezydenta długoterminowego Unii Europejskiej albo nadania obywatelstwa polskiego lub w celach zawodowych.

Zmiana sposobu naliczania opłaty za przystąpienie do egzaminu nie wpłynie w znaczący sposób na sytuację obywateli Rzeczypospolitej Polskiej, gdyż w przeważającej mierze o potwierdzenie znajomości języka polskiego jako obcego ubiegają się cudzoziemcy. Wysokość opłaty nieznacznie wzrośnie w stosunku do obecnej. Maksymalna opłata za przystąpienie do egzaminu dotychczas wyrażona w euro została określona przez odniesienie do przeciętnego wynagrodzenia w trzecim kwartale roku 2025. Przeliczenia wartości euro na złote, w celu ustalenia wysokości opłaty w odniesieniu do przeciętnego wynagrodzenia w trzecim kwartale w roku 2025, dokonano według średniego kursu euro NBP z dnia 2 stycznia 2025 r. (1 euro = 4,2668 zł).

Poniższa tabela przedstawia obecną i projektowaną wysokość opłaty za przystąpienie do egzaminu, według poziomów biegłości językowej.

Tabela nr 4

| **OPŁATA** | **POZIOM BIEGŁOŚCI JĘZYKOWEJ EGZAMINU** |
|---|---|

| | Dorośli – powyżej 16 roku życia | | | | | | Dzieci i młodzież – poniżej 16 roku życia | | | |
|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|
| | A1 | A2 | B1 | B2 | C1 | C2 | A1 | A2 | B1 | B2 |
| **w euro** | 120 | 120 | 150 | 150 | 180 | 180 | 90 | 90 | 90 | 90 |
| Kurs NBP z dnia 2 stycznia 2025 r. – 4,2668 zł | | | | | | | | | | |
| **w zł** | 512 | 512 | 640 | 640 | 768 | 768 | 384 | 384 | 384 | 384 |
| Wysokość przeciętnego wynagrodzenia w trzecim kwartale 2025 r. – 8771,70 zł (Komunikat Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego z dnia 7 listopada 2025 r. w sprawie przeciętnego wynagrodzenia w trzecim kwartale 2025 r. (M.P. poz. 1148)) | | | | | | | | | | |
| **w zł (określona w projekcie jako procent przeciętnego wynagrodzenia w III kwartale 2025 r. )** | 6 | 6 | 7 | 7 | 9 | 9 | 4 | 4 | 4 | 4 |
| Obecna wysokość opłaty za wydanie certyfikatu – 20 euro | | | | | | | | | | |
| Wysokość opłaty za wydanie certyfikatu określona w projekcie (po zaokrągleniu) – 100 zł | | | | | | | | | | |

Źródło: Opracowanie własne MNiSW.

## 8. Zmiana obciążeń regulacyjnych (w tym obowiązków informacyjnych) wynikających z projektu

☐nie dotyczy

| | |
|---|---|
| Wprowadzane są obciążenia poza bezwzględnie wymaganymi przez UE (szczegóły w odwróconej tabeli zgodności). | ☐ tak<br>☐ nie<br>☒ nie dotyczy |
| ☐ zmniejszenie liczby dokumentów<br>☐ zmniejszenie liczby procedur<br>☐ skrócenie czasu na załatwienie sprawy<br>☒ inne: doprecyzowanie i uzupełnienie obowiązujących procedur | ☐ zwiększenie liczby dokumentów<br>☐ zwiększenie liczby procedur<br>☐ wydłużenie czasu na załatwienie sprawy<br>☒ inne: zwiększenie liczby etatów w NAWA w celu zapewnienia obsługi Komisji |
| Wprowadzane obciążenia są przystosowane do ich elektronizacji. | ☐ tak<br>☐ nie<br>☒ nie dotyczy |

Komentarz: W związku ze stale rosnącą liczbą osób przystępujących do egzaminu z języka polskiego jako obcego, zwiększeniem odsetka procentowego prac poddanych badaniu prawidłowości sprawdzania i oceny prac z części pisemnej egzaminu z 20 % do 30 % oraz dużym wzrostem liczby osób zainteresowanych złożeniem wniosku o wydanie certyfikatu języka polskiego bez konieczności zdania egzaminu nastąpiło znaczne zwiększenie liczby zadań wykonywanych przez Komisję i NAWA. Konsekwencją tego będzie zwiększenie liczby osób zatrudnionych w NAWA do obsługi systemu poświadczania znajomości języka polskiego jako obcego. Zgodnie z projektem wszystkie czynności o charakterze organizacyjno-technicznym będą wykonywane przez NAWA (m.in. zlecenie dokonania sprawdzenia i oceny tych prac, przekazanie ich ekspertowi, wypłata wynagrodzenia, formalna ocena wniosków o wydanie certyfikatu bez konieczności zdania egzaminu). Dodatkowo projektowane rozwiązania zakładają doprecyzowanie i uzupełnienie obowiązujących procedur, m.in. przez doprecyzowanie kwestii wydawania duplikatów certyfikatów, miejsca wnoszenia opłat oraz terminów zwrotu przekazanych środków.

## 9. Wpływ na rynek pracy

Certyfikat znajomości języka polskiego wydawany na podstawie projektowanych przepisów jest dokumentem wykorzystywanym głównie do celów migracyjnych. Przykładowo jego posiadanie jest wymienione jako niezbędny (choć nie jedyny) warunek przyznania cudzoziemcowi prawa wykonywania zawodu pielęgniarki lub położnej. Certyfikat jest wymieniany również w innych przepisach prawa powszechnie obowiązującego jako wiarygodny dokument poświadczający znajomość języka polskiego np. w przypadku cudzoziemca starającego się o stanowisko dyrektora czy inne stanowisko kierownicze w publicznej szkole artystycznej lub publicznej placówce artystycznej, dyrektora publicznego przedszkola, publicznej szkoły lub publicznej placówki oraz zespołu publicznych przedszkoli, publicznych szkół lub publicznych placówek, a także kierownika szkoły polskiej przy przedstawicielstwie dyplomatycznym, urzędzie konsularnym lub

przedstawicielstwie wojskowym Rzeczypospolitej Polskiej. Jest on wymieniony również w katalogu dokumentów potwierdzających znajomość języka polskiego w przypadku osób nieposiadających obywatelstwa polskiego, które ubiegają się o zatrudnienie w służbie cywilnej.
W związku z powyższym można uznać, że zwiększenie dostępności uzyskania certyfikatu znajomości języka polskiego może mieć wpływ na zwiększenie zatrudnienia na rynku pracy osób nieposiadających obywatelstwa polskiego.

**10. Wpływ na pozostałe obszary**

| | | |
|---|---|---|
| ☐ środowisko naturalne<br>☐ sytuacja i rozwój regionalny<br>☐ sądy powszechne, administracyjne lub wojskowe | ☐ demografia<br>☐ mienie państwowe<br>☐ inne: | ☐ informatyzacja<br>☐ zdrowie |

| | |
|---|---|
| Omówienie wpływu | Wejście w życie ustawy nie będzie miało wpływu na wskazane obszary. |

**11. Planowane wykonanie przepisów aktu prawnego**

Wykonanie przepisów ustawy nastąpi po jej wejściu w życie.

**12. W jaki sposób i kiedy nastąpi ewaluacja efektów projektu oraz jakie mierniki zostaną zastosowane?**

Podstawowy cel projektowanej ustawy, tj. zwiększenie dostępności egzaminów, odzwierciedlony liczbą osób przystępujących do egzaminów, będzie monitorowany na podstawie danych zawartych w sprawozdaniach z przebiegu egzaminów i działalności Komisji składanych corocznie ministrowi przez przewodniczącego Komisji. Z tego względu nie jest celowe przeprowadzenie odrębnej ewaluacji efektów projektu.

**13. Załączniki (istotne dokumenty źródłowe, badania, analizy itp.)**

Raport z konsultacji publicznych i opiniowania.

# RAPORT Z KONSULTACJI PUBLICZNYCH I OPINIOWANIA

## projektu ustawy o zmianie ustawy o języku polskim oraz ustawy o Narodowej Agencji Wymiany Akademickiej (UD47)

Konsultacje publiczne i opiniowanie projektu ustawy trwały w dniach od 29 maja do 24 czerwca 2024 r. W ramach konsultacji publicznych i opiniowania projekt został skierowany do podmiotów wskazanych w pkt 5 oceny skutków regulacji oraz został udostępniony w Biuletynie Informacji Publicznej na stronie podmiotowej Rządowego Centrum Legislacji w serwisie Rządowy Proces Legislacyjny.

W ramach konsultacji publicznych uwagi do projektu ustawy zgłosiły następujące podmioty:

1) Państwowa Komisja do spraw Poświadczania Znajomości Języka Polskiego jako Obcego;
2) Narodowa Agencja Wymiany Akademickiej;
3) Krajowy Sekretariat Nauki i Oświaty NSZZ „Solidarność”;
4) Centrala Polskich Szkół Dokształcających w Ameryce;
5) Fundacja MOBI – Polski Instytut Językowy w Warszawie;
6) Lingua Nova sp. z o.o.;
7) OPEN MIND Marcin Miśniakiewicz;
8) Państwowa Akademia Nauk Stosowanych w Chełmie;
9) Simply Polish by Olga Bambrowicz;
10) Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu;
11) Uniwersytet Zielonogórski w Zielonej Górze.

Omówienie uwag wraz ze stanowiskiem Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego znajduje się w tabeli stanowiącej załącznik nr 1 do niniejszego raportu.

Informacje o braku uwag przekazała Federacja Związków Pracodawców Ochrony Zdrowia „Porozumienie Zielonogórskie”.

W ramach opiniowania uwagi do projektu ustawy zgłosiły następujące podmioty:

1) Konferencja Rektorów Akademickich Szkół Polskich;
2) Konferencja Rektorów Uniwersytetów Polskich;
3) Rada Języka Polskiego;
4) Prezes Urzędu Ochrony Danych Osobowych.

Omówienie uwag wraz ze stanowiskiem Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego znajduje się w tabeli stanowiącej załącznik nr 2 do niniejszego raportu.

Zgodnie z art. 5 ustawy z dnia 7 lipca 2005 r. o działalności lobbingowej w procesie stanowienia prawa (Dz. U. z 2025 r. poz. 677 oraz z 2026 r. poz. 160) projekt ustawy został udostępniony w Biuletynie Informacji Publicznej na stronie podmiotowej Ministra Nauki. Żaden podmiot nie zgłosił zainteresowania pracami nad projektem w trybie przepisów tej ustawy.

**Załącznik nr 1**

# ZESTAWIENIE UWAG

## DO PROJEKTU USTAWY O ZMIANIE USTAWY O JĘZYKU POLSKIM ORAZ USTAWY O NARODOWEJ AGENCJI WYMIANY AKADEMICKIEJ (UD47)

## ZGŁOSZONYCH W RAMACH KONSULTACJI PUBLICZNYCH

| Lp. | Jednostka redakcyjna | Podmiot zgłaszający uwagę | Treść uwagi | Stanowisko Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego |
|---|---|---|---|---|
| 1 | art. 1 pkt 2 lit. a projektu ustawy<br>(dot. art. 11a ust. 3 ustawy) | Fundacja MOBI – Polski Instytut Językowy w Warszawie | Rozszerzenie terminu „dorośli” na osoby, które ukończyły 16 rok życia, by umożliwić im przystąpienie do egzaminu na poziomie C1 to rozwiązanie niepełne. Poziom C1 to poziom dojrzałości językowej, skutecznego używania narzędzia, jakim jest język polski, to miara zdolności formułowania opinii na tematy takie jak patriotyzm, wartości, sąd nad wiekiem XX, rola seniorów w społeczeństwie. Jako przedstawiciele podmiotu uprawnionego i jako egzaminatorzy mamy ściśle określone kryteria oceny treści, które powinny zostać zaprezentowane przez zdających na egzaminie na poziomie C1. Często osoby dorosłe przystępujące do egzaminu na poziomie C1, a nawet B2, nie są w stanie wyrazić w przejrzysty stylistycznie, poprawny gramatycznie i bogaty językowo sposób zagadnień testowanych na egzaminie. Pozostaje więc kwestia przygotowania kandydatów do egzaminu na poziomie B2 i C1, którzy, posługując się językiem polskim wśród różnych środowisk, najczęściej zawodowych, rzadko nieakademickich, nie mają zbyt wielu okazji, by rozmawiać na tematy zaczerpnięte z ogólnie rozumianej humanistyki. Nie mają sposobności podyskutować o artykułach w prasie polskiej czy zagranicznej. Nie mówiąc już o słuchaniu polskiego radia, czy czytaniu literatury pięknej po polsku. Cudzoziemcy rzadko mogą liczyć na korygowanie ich błędów w wypowiedziach przez samych Polaków. Brak literatury umożliwiającej samodzielne przygotowanie do państwowego egzaminu certyfikatowego tylko dodatkowo pogłębia frustracje cudzoziemców. | **Uwaga nieuwzględniona.**<br>Należy wyjaśnić, że obowiązujące przepisy dotyczące podziału na grupy wiekowe osób przystępujących do egzaminu z języka polskiego jako obcego, zwanego dalej „egzaminem”, uniemożliwiają osobom w wieku poniżej 18 roku życia przystąpienie do egzaminu na poziomie biegłości językowej C1, ponieważ ustawa z dnia 7 października 1999 r. o języku polskim (Dz. U. z 2024 r. poz. 1556, z późn. zm.), zwana dalej „ustawą”, nie przewiduje możliwości potwierdzenia znajomości języka polskiego jako języka obcego na poziomie biegłości językowej C1 w grupie dostosowanej do potrzeb dzieci i młodzieży. W związku z tym osoby pochodzące z państw, w których edukację na poziomie średnim kończy się przed ukończeniem 18 roku życia, w przypadku kontynuacji kształcenia na studiach w Polsce nie mogą skorzystać z możliwości zwolnienia z opłat pobieranych przez uczelnie publiczne za usługi edukacyjne związane z kształceniem cudzoziemców na studiach stacjonarnych w języku polskim, na podstawie art. 324 ust. 2 pkt 5 ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. – Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (Dz. U. z 2024 r. poz. 1571, z późn. zm.), zwanej dalej „ustawą PSWN”. Projektowana zmiana ma więc na celu m.in. umożliwienie zwolnienia tych osób z opłat, co powinno zachęcić cudzoziemców do podejmowania studiów w Polsce.<br>Ustalenie takiej granicy wieku jest podyktowane cechami rozwoju kognitywnego i językowego użytkowników języka. W myśl psychologii rozwojowej 16 rok życia rozpoczyna okres późnej adolescencji. To wtedy w sferze poznawczej człowieka następuje rozwój myślenia logicznego i abstrakcyjnego, a procesy informacyjne przebiegają szybciej i dokładniej. Rozwijające się |

| | | | | |
|---|---|---|---|---|
| | | | | nowe możliwości poznawcze sprzyjają rozwojowi krytycznego myślenia, a co za tym idzie osoby w wieku między 16 a 17 rokiem życia są bardziej predystynowane do zdawania egzaminu w grupie osób dorosłych (powyżej 18 roku życia) niż w grupie dzieci i młodzieży, dla której zestawy egzaminacyjne konstruuje się w odmienny sposób. |
| 2 | art. 1 pkt 2 lit. a tiret drugie projektu ustawy<br>(dot. art. 11a ust. 3 pkt 2 ustawy) | Fundacja MOBI – Polski Instytut Językowy w Warszawie | W przypadku proponowanego brzmienia zapisu „osób, które w dniu przystąpienia do egzaminu nie ukończyły 16 roku życia", do udziału w egzaminie powinny być dopuszczone wszystkie osoby poniżej 16 roku życia. Mając na uwadze konieczność dostosowania treści egzaminu do możliwości kognitywnych zdających, wydaje się być zasadnym ustalenie także dolnej granicy wieku uczestników egzaminu, a także dostosowanie poziomu zadań egzaminacyjnych oraz ich treści do ich poziomu. Zagadnienie to jest szczególnie ważne w związku z wymogiem poświadczenia znajomości języka polskiego jako obcego w postępowaniu o uznanie za obywatela polskiego: zgodnie z art. 30 ust. 1 pkt 1, 3, 6 i 7 ustawy z dnia 2 kwietnia 2009 r. o obywatelstwie polskim (Dz. U. z 2023 r. poz. 1989), zwanej dalej „ustawą o obywatelstwie polskim", także osoba małoletnia samodzielnie ubiegająca się o nadanie obywatelstwa polskiego, nie jest zwolniona z przedstawienia poświadczenia znajomości języka polskiego.<br>Małoletni w wieku poniżej dolnej granicy wieku uczestników egzaminu powinni być zwolnieni z konieczności przedstawienia poświadczenia znajomości języka polskiego w postępowaniu o uznanie za obywatela polskiego, a stosowne zmiany powinny być uwzględnione w ustawie o obywatelstwie polskim.<br>Warto zwrócić uwagę, iż zgodnie z art. 211 ust. 4 ustawy z dnia 12 grudnia 2013 r. o cudzoziemcach (Dz. U. z 2024 r. poz. 769 i 1222), zwanej dalej „ustawą o cudzoziemcach", wymogu poświadczenia znajomości języka polskiego nie stosuje się do małoletniego cudzoziemca, który do dnia złożenia wniosku o udzielenie zezwolenia na pobyt rezydenta długoterminowego Unii Europejskiej nie ukończył 16 roku życia.<br>Propozycja brzmienia przepisu:<br>„osób, które w dniu przystąpienia do egzaminu ukończyły 11 rok życia i nie ukończyły 16 roku życia". | **Uwaga nieuwzględniona.**<br>W ocenie projektodawcy nie ma konieczności ustalania dolnej granicy wieku osoby przystępującej do egzaminu. Dodatkowo należy zauważyć, że certyfikat znajomości języka polskiego, zwany dalej „certyfikatem", co do zasady nie jest dedykowany tylko do celów migracyjnych, ale ma również inne zastosowanie np. jego posiadanie pozwala dzieciom Polonii Amerykańskiej uzyskać dodatkowe punkty w procesie rekrutacji na studia w uczelniach amerykańskich.<br>Natomiast poruszona kwestia warunków uznawania za obywatela polskiego osób małoletnich pozostaje poza zakresem projektowanej regulacji. |
| 3 | art. 1 pkt 2 lit. c projektu ustawy | Centrala Polskich Szkół Dokształcających w Ameryce | Do poniższego punktu: | **Uwaga nieuwzględniona.**<br>Należy wyjaśnić, że ani świadectwo szkolne, ani dyplom ukończenia studiów wraz z suplementem nie są wydawane w języku |

| | | | | |
|---|---|---|---|---|
| | (dot. art. 11a ust. 4a ustawy) | | „po ust. 4 dodaje się ust. 4a–4c w brzmieniu: „4a. Osobie, która zdała egzamin, wydaje się certyfikat wraz z suplementem do certyfikatu.” ”,<br>po słowach „wraz z suplementem do certyfikatu” należy dopisać „w języku angielskim”.<br>W związku z przeprowadzanymi egzaminami w ośrodku egzaminacyjnym w Nowym Jorku od 11 lat zwracam się z prośbą, aby suplement wydawany był w języku angielskim, ponieważ tłumaczenie z języka polskiego na angielski to dodatkowe 95 dolarów, jakie musi ponieść uczeń szkoły polonijnej. | innym niż język polski bez konieczności wniesienia dodatkowej opłaty. Wyjątek stanowi wydanie odpisu dyplomu ukończenia studiów i suplementu w języku angielskim, francuskim, hiszpańskim, niemieckim, rosyjskim albo w innym języku obcym, w którym było prowadzone kształcenie na tych studiach. Dotyczy to również certyfikatów poświadczających znajomość innych języków obcych, które są wydawane zawsze w języku, którego poświadczenia znajomości dotyczą.<br>W związku z powyższym wydanie certyfikatu i suplementu do niego w języku innym niż polski jest niezasadne. Dodatkowo należy zauważyć, że wybór języka angielskiego – jakkolwiek najbardziej naturalny w przypadku osób zamieszkałych w USA – z punktu widzenia obywateli innych państw może okazać się niewystarczający. Jednocześnie należy podkreślić, że przepisy ustawy regulują nie tylko kwestie upowszechniania języka polskiego, ale również jego ochrony. |
| 4 | art. 1 pkt 2 lit. c projektu ustawy<br>(dot. art. 11a ust. 4b ustawy) | Narodowa Agencja Wymiany Akademickiej | W kontekście art. 11a ust. 4b ustawy do rozważenia jest wprowadzenie trybu sprostowań omyłek na certyfikacie, który usankcjonowałby dotychczasową praktykę lub wytyczył nową. Pomocny w tym zakresie może być przepis § 59 rozporządzenia Ministra Edukacji i Nauki z dnia 7 czerwca 2023 r. w sprawie świadectw, dyplomów państwowych i innych druków (Dz. U. z 2023 r. poz. 1120 i 2653). | **Uwaga nieuwzględniona.**<br>W ocenie projektodawcy kwestia trybu sprostowania certyfikatu, w którym występuje błąd, nie wymaga uregulowania. Certyfikat jest dokumentem publicznym i jego sprostowanie będzie dokonywane na zasadach ogólnych. |
| 5 | art. 1 pkt 2 lit. c projektu ustawy<br>(dot. art. 11a ust. 4b ustawy) | Uniwersytet Zielonogórski w Zielonej Górze | W przypadku art. 11a ustawy, w którym po ust. 4 dodaje się ust. 4b, korzystne jest ustanowienie możliwości wydania duplikatu certyfikatu. Wydaje się jednak, że okres 25 lat od egzaminu jest zbyt krótki z dwóch względów:<br>1) dokumenty osobowe, certyfikujące umiejętności i wiedzę, uzyskują zwykle kategorię archiwalną B50, czyli przez 50 lat są przechowywane w archiwum i można uzyskać ich duplikat lub potwierdzenie; usunięcie dowodu zdania egzaminu certyfikatowego po 25 latach może skutkować tym, że osoba, która zdała egzamin w wieku 16 lat i prosi o wydanie duplikatu w wieku 41 lat np. z uwagi na potrzebę otrzymania polskiego obywatelstwa, nie może go otrzymać, ponieważ informacja jest usuwana z bazy;<br>2) należałoby także rozważyć, czy nie powinna być to kategoria archiwalna BE50 – aby przed podjęciem decyzji o brakowaniu sprawdzić, czy wśród zdających nie znalazły się osoby ważne dla historii Polski. | **Uwaga wyjaśniona.**<br>Należy wyjaśnić, że okres przechowywania danych i informacji niezbędnych do wydania certyfikatu, wskazany w projektowanej ustawie, nie uległ zmianie w stosunku do obecnego. Przyjęcie w projekcie ustawy okresu 25 lat przechowywania danych i informacji dotyczących osób, które zdały egzamin, przy uwzględnieniu potencjalnego wieku osób zdających, ma na celu umożliwienie wydania duplikatu certyfikatu lub potwierdzenia faktu wydania certyfikatu. Należy zaznaczyć, że dane osobowe muszą być przechowywane w formie umożliwiającej identyfikację osoby, której dane dotyczą, przez okres nie dłuższy, niż jest to niezbędne do celów, w których dane te są przetwarzane (zasada ograniczonego przechowywania) – co wynika z art. 5 ust. 1 lit. e rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/679 z dnia 27 kwietnia 2016 r. w sprawie ochrony osób fizycznych w związku z przetwarzaniem danych osobowych i w sprawie swobodnego przepływu takich danych oraz uchylenia dyrektywy 95/46/WE (ogólne rozporządzenie o ochronie danych) (Dz. Urz. UE |

| | | | | |
|---|---|---|---|---|
| | | | | L 119 z 4.5.2016, str. 1, z późn. zm.), zwanego dalej „rozporządzeniem RODO” – a zatem przedłożona propozycja wydaje się nadmiarowa. Dodatkowo należy zaznaczyć, że Narodowa Agencja Wymiany Akademickiej, zwana dalej „NAWA”, podlega przepisom ustawy z dnia 14 lipca 1983 r. o narodowym zasobie archiwalnym i archiwach (Dz. U. z 2020 r. poz. 164, z późn. zm.), w związku z czym brakowanie dokumentacji odbywa się na wniosek dyrektora NAWA, po uzyskaniu zgody dyrektora właściwego archiwum państwowego. Dyrektor archiwum państwowego może stwierdzić, że wśród dokumentacji przeznaczonej do zniszczenia znajdują się materiały archiwalne (dokumenty o wartości historycznej) i nie wydać zgody na ich brakowanie. |
| 6 | art. 1 pkt 2 lit. c projektu ustawy<br>(dot. art. 11a ust. 4c ustawy) | Narodowa Agencja Wymiany Akademickiej | Przy określaniu wysokości opłaty za certyfikat proponuje się zastosowanie rozwiązania jak w przypadku opłat za przystąpienie do egzaminu (por. art. 11g ust. 5 ustawy). Przy takim rozwiązaniu opłata za certyfikat będzie odpowiednio regulowana w odniesieniu do minimalnego wynagrodzenia za pracę. | **Uwaga wyjaśniona.**<br>Wysokość opłaty za wydanie certyfikatu i duplikatu certyfikatu nie została wyrażona w procentowym ujęciu w stosunku do minimalnego wynagrodzenia za pracę ustalanego na podstawie przepisów ustawy z dnia 10 października 2002 r. o minimalnym wynagrodzeniu za pracę (Dz. U. z 2024 r. poz. 1773), ponieważ odnosi się ona do czynności *stricte* administracyjnej. |
| 7 | art. 1 pkt 2 lit. c projektu ustawy<br>(dot. art. 11a ust. 4c ustawy) | Lingua Nova sp. z o.o. | W zakresie wydawania duplikatów certyfikatów chcielibyśmy doprecyzować kwestię opłaty za duplikat, a konkretnie ścieżki postępowania w przypadku wniosku o jego wydanie. Co do zasady podmioty uprawnione do organizacji egzaminów nie mają pobierać żadnej opłaty za partycypowanie w wydaniu duplikatu, kwota 100 zł miałaby być w całości przesyłana na rachunek bankowy NAWA. Inna jest zupełnie sytuacja opłaty za egzamin, której tylko część stanowi opłata na rzecz NAWA. Nie widzimy zatem powodu, dla którego mielibyśmy wydłużać tę ścieżkę, otwierając zdającym drogę do wpłaty najpierw na konto określonego ośrodka, by potem dokonywać kolejnego przekazania tej sumy, skoro w przypadku opłaty za duplikat nie mają po drodze miejsca żadne potrącenia. Sugerujemy zatem, aby ta opłata wpływała wyłącznie na rachunek bankowy NAWA, ośrodki egzaminacyjne mogą natomiast pełnić w tym zakresie funkcję informacyjną. | **Uwaga wyjaśniona.**<br>Należy wyjaśnić, że podmiot uprawniony nie uczestniczy w procesie wydania duplikatu certyfikatu. Wniosek o wydanie duplikatu certyfikatu składa się do Państwowej Komisji do spraw Poświadczania Znajomości Języka Polskiego jako Obcego, zwanej dalej „Komisją”, za pośrednictwem NAWA. W związku z tym, zgodnie z art. 11a ust. 4c pkt 1 lit. b ustawy, opłatę za wydanie duplikatu certyfikatu wnosi się na rachunek bankowy NAWA.<br>Inaczej jest w przypadku egzaminu, za którego przeprowadzenie jest odpowiedzialny podmiot uprawniony. Organizacja egzaminu wiąże się z poniesieniem przez podmiot uprawniony określonych kosztów, które są pokrywane z części opłaty wnoszonej za przystąpienie do egzaminu. Stąd też opłata ta jest uiszczana bezpośrednio podmiotowi uprawnionemu. Wysokość opłaty za przystąpienie do egzaminu jest ustalana przez podmiot uprawniony i nie może przekroczyć maksymalnej wysokości tej opłaty określonej w projektowanym art. 11g ust. 5 ustawy. Na rachunek bankowy NAWA podmiot uprawniony przekazuje wyłącznie część tej opłaty, tj. środki w wysokości 20 % opłaty, które będą stanowiły dochód budżetu państwa. Pozostała część środków z opłaty stanowi przychód podmiotu uprawnionego i z tego względu zasadne jest, |

| | | | | |
|---|---|---|---|---|
| | | | | aby opłata ta była wnoszona – tak jak dotychczas – na rachunek bankowy tego podmiotu. |
| 8 | art. 1 pkt 2 lit. c projektu ustawy (dot. art. 11a ust. 4c pkt 1 ustawy) | Narodowa Agencja Wymiany Akademickiej | W proponowanym brzmieniu art. 11a ust. 4c pkt 1 ustawy określono 7-dniowy termin na wniesienie opłaty za certyfikat, jednak nie wskazano, jakie są konsekwencje nieterminowego uiszczenia opłaty? Czy w przypadku przekroczenia ustawowego terminu nie wydaje się certyfikatu? | **Uwaga wyjaśniona.**<br>Wskazany w art. 11a ust. 4c pkt 1 ustawy 7-dniowy termin na wniesienie opłaty za wydanie certyfikatu zobowiązuje wnioskodawcę oraz osobę, która otrzymała informację o zdanym egzaminie, do zachowania tego terminu. Termin ten ma charakter instrukcyjny. Brak wniesienia opłaty w tym terminie nie może powodować utraty prawa do uzyskania certyfikatu. |
| 9 | art. 1 pkt 5 projektu ustawy (dot. art. 11b ust. 1 ustawy) | Państwowa Komisja do spraw Poświadczania Znajomości Języka Polskiego jako Obcego | Zalecamy dodanie po słowie „egzamin” zapisu „z języka polskiego jako obcego”, by w sposób jednoznaczny wskazać rodzaj egzaminu, o którym mowa w projekcie ustawy. | **Uwaga nieuwzględniona.**<br>W art. 11a ust. 1 ustawy, którego brzmienie nie jest objęte przedmiotem nowelizacji, został wprowadzony skrót wyrażenia „egzamin z języka polskiego jako obcego”. W związku z tym w kolejnych przepisach ustawy zachodzi konieczność posługiwania się skrótem „egzamin”. |
| 10 | art. 1 pkt 5 projektu ustawy (dot. art. 11b ust. 1 pkt 1 ustawy) | Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu | Należy doprecyzować, czy uczelnie mają prowadzić studia w zakresie filologii polskiej czy w zakresie prowadzenia lektoratów. | **Uwaga nieuwzględniona.**<br>W art. 11b ust. 1 pkt 1 lit. a ustawy wskazano grupę uczelni, które prowadzą studia w zakresie filologii polskiej, np. uniwersytety, natomiast w lit. b wskazano grupę uczelni prowadzącą lektoraty lub zajęcia w zakresie nauczania języka polskiego jako obcego. W tej grupie znajdują się np. uczelnie, w których zakres kształcenia koncentruje się w szczególności w dziedzinie nauk inżynieryjno-technicznych. |
| 11 | art. 1 pkt 5 projektu ustawy (dot. art. 11b ust. 1 pkt 3 ustawy) | Państwowa Komisja do spraw Poświadczania Znajomości Języka Polskiego jako Obcego | W kontekście nadania instytutom polskim uprawnień do prowadzenia egzaminów jako podmioty uprawnione nie wskazano, że instytucje te mają wykazać się doświadczeniem w prowadzeniu działalności związanej z nauczaniem języka polskiego jako obcego. Ten aspekt winien być uwzględniony i wymagany, podobnie jak w jednostkach wskazanych w pkt 1 i 2 art. 11b ustawy. | **Uwaga wyjaśniona.**<br>W związku ze stanowiskiem Ministra Spraw Zagranicznych przedstawionym w ramach uzgodnień w projekcie ustawy odstąpiono od rozszerzenia katalogu podmiotów, które będą mogły ubiegać się o nadanie uprawnienia do organizowania egzaminu na określonym poziomie biegłości językowej, o instytuty polskie, o których mowa w art. 7 pkt 7 ustawy z dnia 21 stycznia 2021 r. o służbie zagranicznej (Dz. U. z 2024 r. poz. 1691, z późn. zm.). |
| 12 | art. 1 pkt 5 projektu ustawy (dot. art. 11b ust. 1 pkt 3 ustawy) | Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu | Czy instytuty polskie mają odpowiednie kwalifikacje? Czy wszystkie one zajmują się nauczaniem języka polskiego jako obcego? | **Uwaga wyjaśniona.**<br>Stanowisko analogiczne jak w poz. 11. |

| | | | | |
|---|---|---|---|---|
| 13 | art. 1 pkt 5 projektu ustawy<br><br>(dot. art. 11b ust. 2 pkt 3 ustawy) | Państwowa Komisja do spraw Poświadczania Znajomości Języka Polskiego jako Obcego | Wnioskujemy o zmianę liczby wykazywanych ustawowo przez podmiot uprawniony godzin dydaktycznych. Proponujemy zmianę na:<br><br>„liczba godzin zajęć dydaktycznych w zakresie nauczania języka polskiego jako obcego na danym poziomie biegłości językowej, o którym mowa w pkt 2, przeprowadzonych w roku poprzedzającym rok kalendarzowy ubiegania się o nadanie uprawnienia, nie może być mniejsza niż 200”.<br><br>Proponowane dotąd 100 godzin odpowiada prowadzeniu zaledwie 3 grup po 1,5 godziny tygodniowo w ciągu 1 semestru. Jest to zdecydowanie za mało, by podmiot ubiegający się o uprawnienia do organizacji egzaminów certyfikatowych mógł wykazać się odpowiednim doświadczeniem w nauczaniu języka polskiego jako obcego, zapewniając tym samym wysoką jakość tych działań. Ponadto tak sformułowany warunek nie przewiduje zgłoszenia liczebności grup lektoratowych. | **Uwaga uwzględniona.** |
| 14 | art. 1 pkt 5 projektu ustawy<br><br>(dot. art. 11b ust. 2 pkt 3 ustawy) | Państwowa Akademia Nauk Stosowanych w Chełmie | Art. 11b ust. 2 pkt 3 ustawy, mający w projekcie ustawy następujące brzmienie:<br><br>„3) liczba godzin zajęć dydaktycznych w zakresie nauczania języka polskiego jako obcego na danym poziomie biegłości językowej, o którym mowa w pkt 2, przeprowadzonych w roku poprzedzającym rok kalendarzowy ubiegania się o nadanie uprawnienia, nie może być mniejsza niż 100;”,<br><br>proponuje się przyjąć w brzmieniu:<br><br>„3) liczba godzin zajęć dydaktycznych w zakresie nauczania języka polskiego jako obcego na danym poziomie biegłości językowej, o którym mowa w pkt 2, przeprowadzonych w roku poprzedzającym rok kalendarzowy ubiegania się o nadanie uprawnienia, nie może być mniejsza niż 60;”.<br><br>Zmiana liczby godzin zajęć dydaktycznych w zakresie nauczania języka polskiego jako obcego na danym poziomie biegłości językowej podyktowana jest faktem, iż liczba 60 godzin dydaktycznych odpowiada minimalnej liczbie godzin realizowanych w ciągu roku akademickiego w jednej grupie lektoratowej na danym poziomie biegłości językowej (30 godzin w ciągu jednego semestru).<br><br>Albo w brzmieniu:<br><br>„3) liczba godzin zajęć dydaktycznych w zakresie nauczania języka polskiego jako obcego na wszystkich łącznie poziomach biegłości językowej, o których mowa w pkt 2, przeprowadzonych w roku | **Uwaga nieuwzględniona.**<br><br>W projektowanym przepisie, zgodnie z postulatem Komisji, liczba godzin zajęć dydaktycznych w zakresie nauczania języka polskiego jako obcego na danym poziomie biegłości językowej w określonej grupie wiekowej przeprowadzonych w roku poprzedzającym rok kalendarzowy ubiegania się o nadanie uprawnienia, nie będzie mogła być mniejsza niż 200.<br><br>Należy podkreślić, że również Rada Języka Polskiego wnioskowała o znaczne zwiększenie liczby godzin nauczania języka polskiego jako obcego w przypadku wnioskujących podmiotów. Podnoszone przez ekspertów zastrzeżenia, że podmioty prowadzące dowolne zajęcia dydaktyczne w języku polskim nie znają niejednokrotnie specyfiki pracy z obcokrajowcami w zakresie nauczania języka polskiego jako obcego i nie posiadają częstokroć odpowiednio przygotowanej kadry dydaktycznej, co w konsekwencji może prowadzić do obniżenia jakości i rangi egzaminów, należy uznać za zasadne odnoszą się również do zbyt małej liczby godzin dydaktycznych prowadzonych w tym zakresie. |

| | | | | |
|---|---|---|---|---|
| | | | poprzedzającym rok kalendarzowy ubiegania się o nadanie uprawnienia, nie może być mniejsza niż 100;”.<br>Przyjęcie takiego rozwiązania daje gwarancję powierzenia świadczenia usług publicznych podmiotom do tego uprawnionym. | |
| 15 | art. 1 pkt 5 projektu ustawy<br>(dot. art. 11b ust. 3 ustawy) | Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu | Proponujemy niewyłączanie w stosunku do uczelni obowiązku wykazania odpowiednio, że prowadzą nauczanie języka polskiego jako obcego na poziomach objętych egzaminem. | **Uwaga nieuwzględniona.**<br>Należy wyjaśnić, że zgodnie z projektowanym art. 11b ust. 3 ustawy przepisów ust. 2 pkt 2 i 3 nie stosuje się do uczelni, które prowadzą studia w zakresie filologii polskiej przez okres dwóch lat poprzedzających rok kalendarzowy ubiegania się o nadanie uprawnienia. Zaproponowane wyłączenie obowiązku spełnienia przez uczelnie wymogów w zakresie prowadzenia nauczania języka polskiego jako obcego co najmniej na poziomie biegłości językowej odpowiadającym poziomowi biegłości językowej egzaminu w grupie wiekowej, o uprawnienie do organizacji którego ubiegają się, oraz minimalnej liczby godzin zajęć dydaktycznych w zakresie nauczania języka polskiego jako obcego w roku poprzedzającym rok kalendarzowy ubiegania się o nadanie uprawnienia wprowadzono, zakładając, że charakter działalności tych uczelni gwarantuje spełnienie tych wymogów. |
| 16 | art. 1 pkt 5 projektu ustawy<br>(dot. art. 11b ust. 5 ustawy) | Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu | Analogiczny zapis (dotyczący przedłużenia uprawnienia podmiotowi uprawnionemu pod warunkiem przeprowadzenia w każdym roku posiadania tego uprawnienia co najmniej jednego egzaminu bez względu na poziom biegłości językowej) powinien dotyczyć przewodniczących komisji (są wśród nich tacy, którzy od lat nie uczestniczą w sesjach i nie przewodniczą komisjom). | **Uwaga częściowo uwzględniona.**<br>Wpis na listę egzaminatorów uprawnionych do sprawowania funkcji przewodniczącego komisji egzaminacyjnej ma charakter bezterminowy, co oznacza, że w tym przypadku nie może być mowy o „przedłużeniu” (bądź nie) przyznanego uprawnienia. Ustawa reguluje natomiast przesłanki skreślenia z tej listy. Zostały one określone w art. 11f ust. 4 ustawy, a jedną z nich jest np. nieusprawiedliwione niestawiennictwo na egzaminie.<br>Należy wyjaśnić, że w związku z uwzględnieniem uwagi NAWA, wskazanej w poz. 29 tabeli, katalog tych przesłanek zostanie uzupełniony o wskazanie, że skreślenie z listy egzaminatorów uprawnionych do sprawowania funkcji przewodniczącego komisji egzaminacyjnej będzie następowało również w przypadku, gdy w okresie 5 lat od dnia dokonania wpisu na tę listę przewodniczący komisji nie podejmie wykonywania powierzonej mu funkcji. W ocenie projektodawcy uzupełnienie projektu ustawy o wskazaną regulację zrealizuje w części podniesiony w uwadze postulat. |

| | | | | |
|---|---|---|---|---|
| 17 | art. 1 pkt 6 lit. a projektu ustawy<br><br>(dot. art. 11c pkt 3 ustawy) | Fundacja MOBI – Polski Instytut Językowy w Warszawie | Uczestnicy egzaminu są bardzo zróżnicowaną grupą, duża ich część ma specjalne potrzeby (np. do egzaminu przystępują kobiety w ciąży, karmiące matki, osoby starsze, osoby neuroróżnorodne, osoby z dysleksją i wadami wymowy itp.). Specjalne potrzeby mogą być różne i mogą wymagać stworzenia stosownych warunków podczas egzaminu. Warto upoważnić przewodniczącego komisji egzaminacyjnej do podjęcia decyzji o trybie reagowania na specjalne potrzeby egzaminowanych. Stosowne zapisy powinny znaleźć się w ustawie. Dotychczas ośrodki konsultowały takie rzeczy z przewodniczącymi i wspólnie podejmowano decyzję, czy przyjmować taką osobę, czy nie, i jeśli na przykład zgłaszał się ktoś ze sprzężoną niepełnosprawnością lub ze specjalnymi potrzebami, to ośrodki często odmawiały rejestracji na egzamin.<br><br>Propozycja brzmienia przepisu:<br><br>„lub osób ze specjalnymi potrzebami, po konsultacji z przewodniczącym komisji egzaminacyjnej”. | **Uwaga nieuwzględniona.**<br><br>Regulacje dotyczące sposobu organizacji i przeprowadzania egzaminu, w przypadku gdy przystąpią do niego osoby ze specjalnymi potrzebami wynikającymi ze stanu zdrowia lub specyficznych trudności w uczeniu się, czy też osoby z niepełnosprawnością, zostaną uregulowane w rozporządzeniu przewidzianym do wydania na podstawie art. 11i ustawy, zgodnie z zakresem określonym w tym przepisie. Zastosowanie odpowiednich udogodnień zależy od indywidualnych potrzeb danej osoby, a zatem w celu możliwości skorzystania z nich osoba przystępująca do egzaminu powinna uprzednio przekazać podmiotowi uprawnionemu informacje, o których mowa w art. 11g ust. 3 pkt 6 ustawy. |
| 18 | art. 1 pkt 7 projektu ustawy<br><br>(dot. art. 11d ustawy) | Lingua Nova sp. z o.o. | Prosimy o rozważenie zmiany terminologii co do art. 11d ustawy, który podaje, że jednym z przypadków umożliwiających cofnięcie nadanych uprawnień do organizowania egzaminu z języka polskiego jako obcego będzie „niewykonanie przed podmiot uprawniony zaleceń wydanych przez Komisję”.<br><br>Chcielibyśmy zauważyć w tym miejscu, że skonstruowanie właściwego wniosku, przedstawienie programów, wykazanie doświadczenia w zakresie nauczania języka polskiego jako obcego, zebranie znacznego zespołu egzaminatorów, pozyskanie przewodniczącego komisji i zapewnienie wszelkich warunków techniczno-lokalowo-organizacyjno-administracyjnych do przeprowadzenia egzaminów kosztuje podmiot uprawniony wiele pracy i wysiłku. Wykazanie się odpowiednim doświadczeniem do pozyskania akredytacji zajmuje lata efektywnego funkcjonowania na rynku edukacyjnym, angażowania się w inicjatywy na rzecz propagowania języka polskiego jako obcego i działania jako godna zaufania jednostka również w środowisku nauczycieli, którzy w rezultacie decydują się na stałą współpracę w zakresie poprowadzenia egzaminów i wejścia w skład komisji egzaminacyjnych. W naszej opinii nie jest w tej sytuacji adekwatne, aby w taki sposób zdobywane uprawnienia można było utracić za jednorazowe („niewykonanie”) niedostosowanie się do tego, co przedstawi Komisja. Zwracamy uwagę, że również termin „zalecenia” jest niewłaściwy, gdyż „zalecić coś komuś” to (za Słownikiem Języka Polskiego PWN) „doradzić wykonanie czegoś” lub „wskazać na zalety czegoś lub kogoś”. W naszej ocenie | **Uwaga nieuwzględniona.**<br><br>Należy wyjaśnić, że dotychczasowy katalog przesłanek cofnięcia uprawnienia, określony w obowiązującym art. 11d ustawy, obejmuje:<br>1) naruszenie przez podmiot uprawniony zasad lub warunków organizowania i przeprowadzania egzaminu;<br>2) niewykonanie przez podmiot uprawniony zaleceń wydanych przez Komisję;<br>3) odmowę poddania się przez podmiot uprawniony wizytacji egzaminu.<br><br>Powyższy katalog nie jest objęty zakresem nowelizacji ustawy. W związku z projektowaną zmianą art. 11d ustawy przesłanki te będą miały zastosowanie również do cofnięcia uprawnienia z inicjatywy własnej ministra właściwego do spraw szkolnictwa wyższego i nauki, zwanego dalej „ministrem”. Cofnięcie uprawnienia będzie następowało w drodze decyzji administracyjnej, tak jak ma to miejsce obecnie w przypadku cofnięcia uprawnienia na wniosek Komisji. W związku z tym decyzja ta musi odpowiadać wymogom określonym w ustawie z dnia 14 czerwca 1960 r. – Kodeks postępowania administracyjnego, m.in. musi zawierać uzasadnienie faktyczne i prawne wydanej decyzji, a ponadto podlega ona kontroli sądowej. |

| | | | | |
|---|---|---|---|---|
| | | | zarówno wskazywanie zalet, jak i funkcja doradcza, nie są pojęciami, które powinny decydować o niepozbawieniu bądź pozbawieniu jakiegokolwiek podmiotu pozyskanych uprawnień, szczególnie zaś w sytuacji, gdy pozyskanie tych uprawnień nie jest szybką i prostą procedurą. | |
| 19 | art. 1 pkt 7 projektu ustawy<br>(dot. art. 11d ustawy) | Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu | Zapis dotyczący cofania uprawnień do organizowania egzaminów jest niepokojący, ponieważ może otwierać pole do nadużyć. Komisja posiada najwięcej informacji dotyczących przebiegu egzaminów, dlatego to ona powinna wnioskować o cofnięcie uprawnień. Minister może je zaopiniować. | **Uwaga nieuwzględniona.**<br>Stanowisko analogiczne jak w poz. 18. |
| 20 | art. 1 pkt 8 lit. b, pkt 9 lit. a oraz pkt 17 lit. c projektu ustawy<br>(dot. art. 11e ust. 2 pkt 2, art. 11f ust. 2 pkt 1 oraz art. 11l ust. 2 pkt 2 ustawy) | Państwowa Komisja do spraw Poświadczania Znajomości Języka Polskiego jako Obcego | Zasadniczą wątpliwość budzi proponowana zmiana wymagań w zakresie wykształcenia, a tym samym kompetencji, które powinni posiadać członkowie komisji egzaminacyjnej – osoby wpisane na listę specjalistów, którzy będą pełnić funkcję przewodniczących komisji, uczestniczyć w pracach zespołów poprawiających arkusze egzaminacyjne, pełnić funkcję wizytatorów czy członków Komisji.<br>Proponowane w projekcie ustawy zmiany w zakresie kompetencji wymaganych u kandydatów na członków komisji egzaminacyjnych, ekspertów oraz członków Komisji i włączenie do tej grupy absolwentów studiów magisterskich lub studiów drugiego stopnia w zakresie literatury polskiej, kultury polskiej stwarza zagrożenie, iż osoby te nie odbyły żadnych zajęć z gramatyki języka polskiego oraz metodyki nauczania języka polskiego jako obcego. Zgodnie z obecną propozycją zapisów ustawy będą jednak spełniać warunki formalne, by móc sprawdzać i oceniać prace egzaminacyjne (a w przypadku członków Komisji czuwać nad jakością standardów egzaminacyjnych, weryfikować i zatwierdzać arkusze egzaminacyjne itp.). W związku z tym wnioskujemy o usunięcie ww. kierunków studiów z listy dopuszczalnych wymagań w zakresie wykształcenia kandydata. Kompetencje egzaminatora eksperta w nauczaniu języka polskiego jako obcego obejmują specjalistyczną wiedzę dotyczącą struktury języka, kultury języka i dużej świadomości zachodzących w języku przemian. Tych kompetencji w czasie studiów literaturoznawczych i kulturoznawczych ich absolwenci nie zdobywają.<br>Warto w tym miejscu zwrócić uwagę, że w ostatnich latach obserwujemy na polskich uczelniach w obrębie kierunków kulturoznawczych tendencje do rezygnowania z klasycznych siatek przedmiotów, w których dominowała teoria i historia kultury na rzecz antropologii codzienności, antropologii rzeczy, podróży, przestrzeni itp. Daje się także zauważyć nurt często metaforycznie | **Uwaga wyjaśniona.**<br>Celem zmiany art. 11e ust. 2 pkt 2 i art. 11f ust. 2 ustawy jest umożliwienie powołania w skład komisji egzaminacyjnych osób, które ukończyły studia w zakresie innym niż filologia polska lub neofilologia, a także osób będących specjalistami w zakresie filologii polskiej legitymujących się dużym doświadczeniem w zakresie nauczania języka polskiego jako obcego np. zajmujących się naukowo glottodydaktyką. Ta regulacja obejmuje również osoby, które uzyskały wykształcenie wyższe w okresie, gdy w programach studiów nie były jeszcze wyodrębnione przez uczelnie zagadnienia glottodydaktyczne. Wskazane w projektowanym art. 11e ust. 2 pkt 2, art. 11f ust. 2 pkt 1 i art. 11l ust. 2 pkt 2 ustawy wyrazy „literatury polskiej, języka polskiego, kultury polskiej" stanowią opisowe określenie zakresu kształcenia na studiach z uwagi na fakt, że uczelnie, korzystając z autonomii programowej, co do zasady, w sposób dowolny określają nazwy kierunków studiów. Ograniczenie określonych w tych przepisach wymogów dotyczących wykształcenia do studiów z zakresu filologii polskiej mogłoby zawęzić krąg osób, które mogłyby pełnić funkcje członków komisji egzaminacyjnych, w tym ich przewodniczących, a także wizytatorów. Analogiczna sytuacja ma miejsce w przypadku zastąpienia wyrazu „neofilologia" wyrazami „filologie obce".<br>Należy przy tym zauważyć, że w przypadku art. 11e ust. 2 pkt 2 lit. a przepis obejmuje wskazanie: „których program studiów określał efekty uczenia się w zakresie nauczania języka polskiego jako obcego, wskazane w suplemencie do dyplomu albo potwierdzone zaświadczeniem wydanym przez uczelnię", natomiast w art. 11e ust. 2 pkt 2 lit. b sformułowano wymóg ukończenia studiów podyplomowych w zakresie nauczania języka |

| | | | | |
|---|---|---|---|---|
| | | | nazywanych przedmiotów np. kultura podróży, genealogia historii kultury polskiej. Absolwent tego typu kierunków studiów zdobywa olbrzymią wiedzę w obszarze międzykulturowości, jednak nie zdobywa żadnej w najważniejszym dla członków komisji egzaminacyjnej obszarze – struktury języka polskiego.<br>Podobnie wskazanie kierunków ogólnie nazwanych jako literatura polska jest zbyt ogólne i również pozwala włączyć do grona egzaminatorów/ekspertów osoby, które nie posiadają absolutnie niezbędnych, rzetelnych, specjalistycznych kompetencji i umiejętności.<br>Ponadto proponowany zapis nie określa liczby wymaganych godzin, które stanowiłyby wystarczające poświadczenie efektów uczenia się w zakresie nauczania języka polskiego jako obcego. W naszej ocenie powinno być to co najmniej 150 godzin wykazanych w suplemencie do dyplomu. Jeszcze raz pragniemy podkreślić, że nadmierne poszerzenie zapisu dotyczącego wykształcenia i doświadczenia członków komisji o kierunki pozajęzykowe stanowi precedens i stwarza zagrożenie włączenia do grona ekspertów w zakresie nauczania języka polskiego jako obcego osób, które nie posiadają wykształcenia w tym zakresie, co będzie skutkować obniżeniem jakości pracy Komisji (poprawa prac egzaminacyjnych, znajomość i dbałość o standardy wymagań egzaminacyjnych itd.).<br>Podsumowując, nalegamy, by usunąć w projekcie ustawy w art. 11e ust. 2 pkt 2 lit. a–c określenia: „literatury polskiej” oraz „kultury polskiej”. Dodatkowo, wnioskujemy, by w art. 11e ust. 2 pkt 2 lit. c ustawy zamienić sformułowanie: „trzyletnie doświadczenie w nauczaniu języka polskiego jako obcego” na „i udokumentowaną ciągłość pięcioletniej pracy w zakresie nauczania języka polskiego jako obcego”.<br>Zapis proponowany przez projektodawcę nie precyzuje liczby zrealizowanych godzin dydaktycznych przez kandydata, co może skutkować przedłożeniem przez osobę ubiegającą się o status członka komisji zaświadczenia o przeprowadzeniu np. co roku tylko 30 jednostek dydaktycznych z cudzoziemcami uczącymi się np. wyłącznie na poziomie początkującym, a to nie gwarantuje zdobycia odpowiedniego doświadczenia zawodowego. Brak takiego doprecyzowania stwarza także możliwość włączenia w prace komisji osób, które nie będą posiadać odpowiedniej praktyki zawodowej, a tym samym również koniecznych kompetencji. | polskiego jako obcego, co wydaje się odpowiedzią na przedstawione w uwadze wątpliwości.<br>Projektowany wymóg będzie miał również zastosowanie do ekspertów wpisanych na listę ekspertów prowadzoną przez Komisję, ponieważ zgodnie z projektowanym art. 11ha ust. 4 ustawy osoby te będą musiały spełniać wymagania przewidziane dla członków komisji egzaminacyjnych. |

| | | | | |
|---|---|---|---|---|
| | | | Zapisy zbyt szerokie i lakoniczne mogą w przyszłości rodzić wiele nieporozumień, ponieważ stwarzają zbyt dużą przestrzeń do ich interpretacji. W sytuacji gdy członkami Komisji mogliby zostać absolwenci nauk o kulturze czy absolwenci literatury polskiej, to w dłuższej perspektywie mogłoby to skutkować zmianą standardów wymagań egzaminacyjnych w stronę perspektywy kulturo- i literaturoznawczej, a nie językoznawczej, i całkowicie zmienić profil obecnego egzaminu. | |
| 21 | art. 1 pkt 8 lit. b projektu ustawy<br>(dot. art. 11e ust. 2 pkt 2 ustawy) | Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu | Proponujemy, aby ze względu na wysoki prestiż i uprawnienia, które dają egzaminy, nie zmieniać warunków stawianych przed kandydatami na egzaminatorów. | **Uwaga wyjaśniona.**<br>Stanowisko analogiczne jak w poz. 20. |
| 22 | art. 1 pkt 8 lit. b projektu ustawy<br>(dot. art. 11e ust. 2 pkt 2 ustawy) | Uniwersytet Zielonogórski w Zielonej Górze | W przypadku art. 11e ustawy, dotyczącego kompetencji członków komisji egzaminacyjnych, dodaje się grupę osób, które ukończyły studia magisterskie lub drugiego stopnia z kultury polskiej. Przepis ten pozwala włączyć do grupy egzaminatorów, wizytatorów oraz członków komisji egzaminacyjnych osoby zajmujące się kulturoznawstwem, nauką o kulturze, nieposiadające pogłębionej wiedzy o języku polskim, jego specyfice strukturalnej (gramatycznej), pragmatycznej i genologicznej oraz metodyce nauczania języków obcych. Istotne wydaje się to, że realizowane w Polsce kierunki studiów są definiowane szerzej, jako kulturoznawstwo światowe, kultura i sztuka współczesna. Z kolei zapis, że członkiem komisji może być osoba, która ukończyła studia w zakresie nauczania języka polskiego, pozwala wprowadzić do tych gremiów absolwentów pedagogiki wczesnoszkolnej i logopedii, którzy w programach swych zajęć mają uwzględniony aspekt nauczania języka polskiego dziecka cudzoziemskiego, różnokulturowego. Dlaczego zatem nie ma tu kategorii absolwentów kierunku pedagogika wczesnoszkolna lub logopedia?<br>Wreszcie czy na tej samej zasadzie do członków tych gremiów można by włączyć np. absolwentów studiów z zakresu historii, a nawet politologii, o ile zaświadczą, że przez trzy lata uczyli języka polskiego jako obcego? Przepis nie reguluje także, jakiego typu zaświadczenie mieliby przedłożyć – na podstawie ich oświadczenia, dokumentu z placówki, w której uczyli, dokumentu praktyk? Zmiana jest niewystarczająco precyzyjna, by nie stwarzać nieporozumień i konfliktów. | **Uwaga wyjaśniona.**<br>Stanowisko analogiczne jak w poz. 20. |

| | | | | |
|---|---|---|---|---|
| 23 | art. 1 pkt 8 lit. c projektu ustawy<br><br>(dot. art. 11e ust. 3 ustawy) | Fundacja MOBI – Polski Instytut Językowy w Warszawie | Projekt ustawy obniża obowiązujące dotychczas standardy w zakresie organizacji egzaminu poprzez zwiększenie liczby zdających przypadających na jednego egzaminatora do 15 osób. Trudno zgodzić się z zawartym w OSR stwierdzeniem, że nastąpi „zwiększenie dostępności do egzaminów w związku ze zwiększeniem maksymalnej liczby osób, które mogą do niego jednorazowo przystąpić". Stwierdzenie to od paru lat jest nieprawdziwe. Po zwiększeniu się liczby ośrodków uprawnionych i istotnym wzroście liczby zdających w ośrodkach prywatnych, już nie obserwujemy deficytu miejsc na poszczególnych sesjach ani deficytu egzaminatorów. Problem dotyczy raczej częstotliwości organizacji egzaminów certyfikatowych.<br><br>Ustawa nie zapowiada zmian w tym zakresie, mimo że istotnie zwiększa uzależnienie uzyskania wyników egzaminu od terminowości sprawdzania prac przez „ekspertów z listy". Skutkiem regulacji będzie zwiększenie liczby etatów w NAWA, co będzie stanowiło konsekwencje dla budżetu państwa. Tymczasem dotychczas ośrodki egzaminacyjne znacznie lepiej od NAWA radziły sobie z niwelowaniem potencjalnych opóźnień spowodowanych popytem na egzamin. Zmiana ta, mimo że atrakcyjna z punktu widzenia skali przychodów ośrodków egzaminacyjnych, będzie niekorzystna w pierwszej kolejności dla zdających: jeżeli weryfikacja prac pisemnych będzie prowadzona w proponowanym trybie, termin zakończenia oceny prac będzie zdecydowanie dłuższy.<br><br>Tymczasem większa liczba zdających przypadających na jednego egzaminatora może sprawić, że trudniej będzie zapanować nad przebiegiem egzaminu (zwłaszcza w małych ośrodkach organizujących małe egzaminy). Przykładowo, brak stawiennictwa jednego egzaminatora może spowodować niemożność zorganizowania egzaminu dla 15 osób (w praktyce duże i doświadczone ośrodki mają osoby rezerwowe, ale istnieje ryzyko wystąpienia takiej sytuacji).<br><br>Stworzenie warunków dostępności egzaminu nie wymaga *de facto* zmniejszenia zespołu komisji egzaminacyjnej, tylko częstszej organizacji egzaminów. Odnosząc się do statystyk z ostatnich lat, wraz ze wzrostem liczby prywatnych instytucji wśród podmiotów uprawnionych do egzaminowania, zniknęło zjawisko deficytu miejsc na poszczególnych sesjach egzaminacyjnych. Dlatego proponowane rozwiązanie zdaje się być zarówno anachroniczne, jak i nieskuteczne. | **Uwaga wyjaśniona.**<br><br>Zgodnie z obowiązującym art. 11h ust. 1 ustawy egzamin jest przeprowadzany w terminie określonym w harmonogramie sesji egzaminacyjnych ustalonym przez Komisję – ustawa w tym zakresie nie ulega zmianie, a częstotliwość egzaminów ustala Komisja.<br><br>Zgodnie z obowiązującym brzmieniem art. 11e ust. 2 i 3 ustawy w przypadku gdy podmiot uprawniony powoła komisję egzaminacyjną w minimalnym składzie, tj. przewodniczący komisji egzaminacyjnej i dwóch jej członków, maksymalna liczba osób jednorazowo przystępujących do danego egzaminu może wynieść dwadzieścia. W przypadku gdy ta liczba zostanie przekroczona, w skład komisji egzaminacyjnej należy powołać dodatkowego jej członka na każde rozpoczęte kolejne dziesięć osób.<br><br>Należy wyjaśnić, że wprowadzenie projektowanej zmiany w art. 11e ust. 3 ustawy jest wynikiem uwzględnienia postulatów zgłoszonych przez podmioty uprawnione w roku 2021. W efekcie tej zmiany nastąpi wzrost liczby osób mogących jednocześnie przystąpić do danego egzaminu (z dwudziestu do trzydziestu) przy minimalnym składzie komisji egzaminacyjnej. Natomiast podmiot uprawniony będzie obowiązany powołać dodatkowego członka komisji egzaminacyjnej dopiero gdy liczba osób przystępujących jednorazowo do danego egzaminu przekroczy trzydzieści. Wskazać należy, że zarówno obowiązujące, jak i projektowane przepisy, nie określają górnej granicy liczby członków komisji egzaminacyjnej, zatem jeżeli jest taka możliwość, podmiot uprawniony może powołać komisję egzaminacyjną w liczniejszym składzie niż wskazany w art. 11e ust. 2 ustawy, w przypadku gdy do udziału w danym egzaminie zarejestrowanych zostało powyżej 30 osób. Decyzja w tym zakresie będzie należała do podmiotu uprawnionego i będzie uzależniona od jego możliwości w tym zakresie. |

<table>
<tr>
<td>24</td>
<td>art. 1 pkt 8 lit. c projektu ustawy<br><br>(dot. art. 11e ust. 3 ustawy)</td>
<td>Fundacja MOBI – Polski Instytut Językowy w Warszawie</td>
<td>Warto zastanowić się nad zasadnością zwiększenia liczby egzaminowanych przypadających na jednego egzaminatora. Nie przyczyni się to do zachowania standardów jakości, jedynie stworzy przestrzeń do potencjalnych nadużyć w przypadku egzaminów organizowanych na dużych salach. Zdaniem członków komisji egzaminacyjnej sytuacja, w której na jednego egzaminatora przypada 10 zdających, już nie jest optymalna i skutkuje wydłużeniem czasu oczekiwania na etapie rejestracji na egzamin (potwierdzenie tożsamości w dniu egzaminu, wydanie opaski, oczekiwanie na część ustną), stosując nowy przelicznik – ten czas wydłuży się o 50%. Jest to przeciwskuteczne, jeżeli we wszystkich częściach egzaminu powinien brać udział cały skład komisji egzaminacyjnej. Przeanalizujmy chociażby część ustną egzaminu.<br><br>Czas potrzebny dla zdających i egzaminatorów w przypadku poszczególnych poziomów:<br><br>
<table>
<tr><td>POZIOM</td><td>B1</td><td>B2</td><td>C1</td></tr>
<tr><td>PRZYGOTOWANIE</td><td>ok. 5 min</td><td>ok.<br>5–7 min</td><td>ok.<br>5–10 min</td></tr>
<tr><td>EGZAMIN</td><td>do 15 min</td><td>do 15 min</td><td>do 20 min</td></tr>
<tr><td>OCENA</td><td>ok. 5 min</td><td>ok. 5 min</td><td>ok. 5 min</td></tr>
<tr><td>ŁĄCZNIE</td><td>ok. 25 min</td><td>ok. 27 min</td><td>ok. 35 min</td></tr>
</table>
Przy rejestracji piętnaściorga zdających na jednego członka komisji podczas modułu „Mówienie” jedna komisja będzie miała do przeegzaminowania aż trzydzieści osób. Przy dwudniowym egzaminie (pierwszego dnia część pisemna, a drugiego dnia część ustna) harmonogram wyglądałby następująco. Uwaga, harmonogram nie uwzględniania przerw kawowych i obiadowych!<br><br>
<table>
<tr><td>POZIOM</td><td>B1</td><td>B2</td><td>C1</td></tr>
<tr><td>1 uczestnik</td><td>07:00</td><td>07:00</td><td>07:00</td></tr>
<tr><td>2 uczestnik</td><td>07:25</td><td>07:27</td><td>07:35</td></tr>
<tr><td>3 uczestnik</td><td>07:50</td><td>07:54</td><td>08:10</td></tr>
<tr><td>4 uczestnik</td><td>08:15</td><td>08:21</td><td>08:45</td></tr>
<tr><td>5 uczestnik</td><td>08:40</td><td>08:48</td><td>09:20</td></tr>
<tr><td>6 uczestnik</td><td>09:05</td><td>09:15</td><td>09:55</td></tr>
<tr><td>7 uczestnik</td><td>09:30</td><td>09:42</td><td>10:30</td></tr>
<tr><td>8 uczestnik</td><td>09:55</td><td>10:09</td><td>11:05</td></tr>
<tr><td>9 uczestnik</td><td>10:20</td><td>10:36</td><td>11:40</td></tr>
</table>
</td>
<td>Uwaga wyjaśniona.<br>Stanowisko analogiczne jak w poz. 23.</td>
</tr>
</table>

| | | | | | | | |
|---|---|---|---|---|---|---|---|
| | | | 10 uczestnik | 10:45 | 11:03 | 12:15 | |
| | | | 11 uczestnik | 11:10 | 11:30 | 12:50 | |
| | | | 12 uczestnik | 11:35 | 11:57 | 13:25 | |
| | | | 13 uczestnik | 12:00 | 12:24 | 14:00 | |
| | | | 14 uczestnik | 12:25 | 12:51 | 14:35 | |
| | | | 15 uczestnik | 12:50 | 13:18 | 15:10 | |
| | | | 16 uczestnik | 13:15 | 13:45 | 15:45 | |
| | | | 17 uczestnik | 13:40 | 14:12 | 16:20 | |
| | | | 18 uczestnik | 14:05 | 14:39 | 16:55 | |
| | | | 19 uczestnik | 14:30 | 15:06 | 17:30 | |
| | | | 20 uczestnik | 14:55 | 15:33 | 18:05 | |
| | | | 21 uczestnik | 15:20 | 16:00 | 18:40 | |
| | | | 22 uczestnik | 15:45 | 16:27 | 19:15 | |
| | | | 23 uczestnik | 16:10 | 16:54 | 19:50 | |
| | | | 24 uczestnik | 16:35 | 17:21 | 20:25 | |
| | | | 25 uczestnik | 17:00 | 17:48 | 21:00 | |
| | | | 26 uczestnik | 17:25 | 18:15 | 21:35 | |
| | | | 27 uczestnik | 17:50 | 18:42 | 22:10 | |
| | | | 28 uczestnik | 18:15 | 19:09 | 22:45 | |
| | | | 29 uczestnik | 18:40 | 19:36 | 23:20 | |
| | | | 30 uczestnik | 19:05 | 20:03 | 23:55 | |
| | | | Egzamin będzie musiał trwać 2 dni, co dla wielu cudzoziemców generuje dodatkowe koszty związane z noclegiem i wyżywieniem poza miejscem zamieszkania. Zwiększenie liczby zdających odbędzie się kosztem jakości pracy egzaminatorów oraz komfortu uczestników egzaminu. Warto rozważyć zaangażowanie w część ustną egzaminu większej liczby egzaminatorów niż w część pisemną, by przywrócić równowagę i komfort, który zapewnia obowiązujący aktualnie tryb organizacji egzaminu. Niedopuszczalne bowiem jest nawarstwianie poszczególnych etapów części ustnej kosztem komfortu zdającego.<br>Mając na uwadze konieczność przeprowadzenia sprawnej rejestracji na egzamin (po weryfikacji tożsamości przy pomocy dwóch dokumentów każdego ze zdających przez przewodniczącego i przynajmniej jedną dodatkową osobę), to także jest proces długi, który zajmuje nie mniej niż 90 minut przy egzaminie na 270 osób. | | | | |

| | | | | |
|---|---|---|---|---|
| | | | Biorąc pod uwagę konieczność sprawdzania dokumentów tożsamości zdających przez egzaminatorów przed wchodzeniem do sal, spowolni to cały proces rozpoczęcia egzaminu i być może wprowadzi dodatkowy stres wśród zdających. Egzaminatorzy będą zmuszeni do zwiększonej uwagi i kontroli, czy zdający przestrzegają w salach regulaminu uczciwego pisania części testowych (odpisywanie, pytania do pozostałych uczestników sali, zakłócanie przebiegu egzaminu). Zwiększenie liczby zdających na jednego egzaminatora odbije się na obniżeniu uwagi egzaminatorów, a w konsekwencji jakości sprawdzania prac. | |
| 25 | art. 1 pkt 8 lit. c projektu ustawy<br>(dot. art. 11e ust. 3 ustawy) | Fundacja MOBI – Polski Instytut Językowy w Warszawie | Aktualnie w skład komisji egzaminacyjnej powołuje się dodatkowego członka na każde rozpoczęte kolejne dziesięć osób. W tych warunkach możliwe jest zachowanie dotychczas przyjętych standardów pracy egzaminacyjnej. W praktyce, większość ośrodków dbających o jakość egzaminów (w szczególności ośrodki organizujące egzaminy w małych salach dostosowanych do potrzeb osób ze specjalnymi potrzebami) będzie utrzymywało ten standard. Nie zdaje się celowym obniżanie standardu jakości, jeżeli celem jest zapewnienie udziału w egzaminie grupom wrażliwym. Postulujemy pozostanie przy dotychczasowych zapisach. Zmniejszenie liczby członków komisji nie wpłynie na dostępność egzaminu, lecz może mieć ujemne konsekwencje dla przebiegu egzaminu. | **Uwaga wyjaśniona.**<br>Stanowisko analogiczne jak w poz. 23. |
| 26 | art. 1 pkt 9 lit. a projektu ustawy<br>(dot. art. 11f ust. 2 ustawy) | Simply Polish by Olga Bambrowicz | Ze względu na rangę egzaminu państwowego uważamy, że poprawianiem prac powinni zajmować się wyłącznie poloniści oraz absolwenci neofilologii. Proponowane zmiany otwierają drogę do wielu nadużyć i mogą prowadzić do obniżenia jakości poprawiania prac (w tym również części sprawdzanych z kluczem). Jeśli zrezygnujemy z audytu, błędy popełnione przy poprawie np. poprawności gramatycznej będą trudne do wychwycenia, dlatego należy dołożyć wszelkich starań, aby przy certyfikacji pracowały osoby z jak najlepszym przygotowaniem.<br>Z przykrością zauważyłyśmy, że w projekcie ustawy nie wspomina się o obcokrajowcach występujących w roli egzaminatora (sytuacja ta jest coraz powszechniejsza – w świetle prawa egzaminatorem może zostać absolwent polonistyki zagranicznej lub nawet osoba niezbyt dobrze mówiąca po polsku, która poza Polską ukończyła kierunek neofilologiczny i posiada kilka lat bliżej nieokreślonego i trudnego do zweryfikowania doświadczenia w nauczaniu języka polskiego). Naszym zdaniem cudzoziemcy pracujący przy certyfikacji powinni legitymować się certyfikatem znajomości języka polskiego na poziomie co najmniej C1. | **Uwaga wyjaśniona i częściowo uwzględniona.**<br>Stanowisko analogiczne jak w poz. 20.<br>Poruszona w uwadze kwestia, że w świetle prawa egzaminatorem może zostać absolwent studiów polonistycznych ukończonych za granicą lub nawet osoba niezbyt dobrze mówiąca po polsku, która poza Polską ukończyła studia na kierunku neofilologicznym i posiada kilka lat bliżej nieokreślonego i trudnego do zweryfikowania doświadczenia w nauczaniu języka polskiego, nie jest możliwa. Należy zwrócić uwagę, że zarówno członkowie komisji egzaminacyjnych, jak i przewodniczący tych komisji, muszą legitymować się kompetencjami w zakresie nauczania języka polskiego jako obcego, przy czym kompetencje te mogą nabyć w sposób określony w projektowanym art. 11e ust. 2 pkt 2 oraz art. 11f ust. 2 pkt 1 ustawy. Natomiast dyplomem równoważnym jest dyplom ukończenia studiów za granicą, który został uznany za równoważny odpowiedniemu polskiemu dyplomowi i tytułowi zawodowemu na podstawie umowy międzynarodowej określającej równoważność, a w przypadku jej |

| | | | | |
|---|---|---|---|---|
| | | | Przewodniczący, którzy od lat nie stają na czele komisji egzaminacyjnych, powinni zostać wykreśleni z listy. | braku – w drodze postępowania nostryfikacyjnego, zgodnie z art. 327 ust. 1 ustawy PSWN.<br>Ponadto w odniesieniu do tej grupy osób będzie miał zastosowanie wymóg ukończenia szkolenia dla kandydatów na egzaminatorów, jako jeden z warunków wpisu na listę egzaminatorów prowadzoną przez Komisję, zgodnie z projektowanym art. 11f ust. 2 pkt 3 ustawy.<br>Jednocześnie należy wyjaśnić, że w związku z uwzględnieniem uwagi Komisji odstąpiono od przekazania Komisji sprawdzania i oceny prac z części pisemnej egzaminu.<br>W odniesieniu do propozycji skreślenia z listy egzaminatorów uprawnionych do sprawowania funkcji przewodniczącego komisji egzaminacyjnej w przypadku niepodjęcia powierzonej funkcji – stanowisko analogiczne jak w poz. 29. |
| 27 | art. 1 pkt 9 lit. a projektu ustawy<br>(dot. art. 11f ust. 2 ustawy) | Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu | Należy doprecyzować, na czym będzie polegała weryfikacja doświadczenia ekspertów. Po rozszerzeniu katalogu osób, które mogą zostać egzaminatorami, może przełożyć się na pogorszenie jakości sprawdzanych prac. | **Uwaga wyjaśniona.**<br>Należy wskazać, że w związku z uwzględnieniem uwagi Komisji odstąpiono od przekazania Komisji sprawdzania i oceny prac z części pisemnej egzaminu.<br>Natomiast weryfikacja doświadczenia zawodowego kandydatów na ekspertów wpisywanych na listę prowadzoną przez Komisję będzie dokonywana na podstawie dokumentów potwierdzających to doświadczenie, zgodnie z art. 11f ust. 3a ustawy. Dokumentami potwierdzającymi doświadczenie zawodowe są przykładowo świadectwa pracy, kserokopie umów (o pracę, zlecenia, o dzieło), zaświadczenia o wykonywanej pracy, odbyciu stażu, wolontariatu czy innych form praktyki zawodowej. |
| 28 | art. 1 pkt 9 lit. c projektu ustawy<br>(dot. art. 11f ust. 3a ustawy) | Fundacja MOBI – Polski Instytut Językowy w Warszawie | Mając na uwadze znaczenie funkcji przewodniczącego komisji egzaminacyjnej, postulujemy by przy wpisaniu na listę egzaminatorów było wymagane zaświadczenie z Krajowego Rejestru Karnego. Warto rozważyć pozyskiwanie zaświadczeń o niekaralności także od pozostałych członków komisji egzaminacyjnej.<br>Propozycja brzmienia przepisu:<br>„3a. Do wniosku, o którym mowa w ust. 2, dołącza się kopie dokumentów potwierdzających spełnienie wymogów, o których mowa w ust. 2 pkt 1, zaświadczenie z Krajowego Rejestru Karnego wydane w ciągu ostatniego miesiąca oraz oświadczenie o niekaralności za umyślne przestępstwo lub umyślne przestępstwo skarbowe złożone pod rygorem odpowiedzialności karnej za złożenie fałszywego oświadczenia.”. | **Uwaga nieuwzględniona.**<br>W ocenie projektodawcy przedłożona propozycja wydaje się nadmiarowa. Nie jest jasne, w jakim celu miałaby być pozyskiwana ta informacja. Zasada minimalizacji danych w rozumieniu rozporządzenia RODO oznacza, że przetwarzane dane osobowe muszą być adekwatne, stosowne oraz ograniczone do tego, co niezbędne do celów, w których są przetwarzane. |

| | | | | |
|---|---|---|---|---|
| 29 | art. 1 pkt 9 lit. d projektu ustawy<br>(dot. art. 11f ust. 4 ustawy) | Narodowa Agencja Wymiany Akademickiej | W projektowanym brzmieniu art. 11f ust. 4 ustawy proponuje się dodać pkt 7:<br>„7) w przypadku niepodjęcia zadań egzaminatora w okresie 5 lat od daty wpisania na listę.”. | **Uwaga uwzględniona.**<br>Z uwagi na fakt, że ustawa nie określa „zadań” egzaminatora, brzmienie projektowanego przepisu zostanie zredagowane w odniesieniu do wykonywania funkcji przewodniczącego komisji egzaminacyjnej. |
| 30 | art. 1 pkt 9 lit. d tiret drugie projektu ustawy<br>(dot. art. 11f ust. 4 pkt 5 ustawy) | Państwowa Komisja do spraw Poświadczania Znajomości Języka Polskiego jako Obcego | Postulujemy zmianę zapisu: „w przypadku utraty zdolności do pełnienia obowiązków członka komisji egzaminacyjnej na skutek długotrwałej choroby trwającej co najmniej 6 miesięcy” na „co najmniej 12 miesięcy”. Podmiot uprawniony, z którym związana jest osoba, może nie przeprowadzać wszystkich sesji egzaminacyjnych w roku. Tym samym członek komisji/egzaminator na skutek krótkiej choroby, konieczności wyjazdu służbowego lub urlopu macierzyńskiego od razu zostaje pozbawiony uprawnień. Uwzględniając realia pracy ośrodków egzaminacyjnych uznajemy proponowany okres za zbyt krótki i nalegamy, by został wydłużony do roku. | **Uwaga uwzględniona.** |
| 31 | art. 1 pkt 10 lit. a projektu ustawy<br>(dot. art. 11g ust. 2 ustawy) | Fundacja MOBI – Polski Instytut Językowy w Warszawie | Nie jest do końca czytelne, czemu ma służyć rozszerzenie zakresu danych osobowych przetwarzanych w systemie teleinformatycznym (art. 11g ust. 2 ustawy zgodnie z projektem ustawy). Nie jest też określone, kto i na podstawie jakich danych będzie uzupełniał te dane w systemie oraz czy przewiduje się pociągnięcie do odpowiedzialności za podanie danych niezgodnych z prawdą. | **Uwaga wyjaśniona.**<br>W zależności od rodzaju danych i informacji, gromadzonych w bazie prowadzonej przez Komisję, o której mowa w art. 11g ust. 2 ustawy, zwanej dalej „bazą”, różny jest cel ich przetwarzania, np.:<br>– w celu umożliwienia jednoznacznej identyfikacji osób przystępujących do egzaminu, w zmienianym art. 11g ust. 3 ustawy proponuje się rozszerzenie zakresu danych i informacji przetwarzanych w bazie o informacje dotyczące rodzaju, serii, numeru i daty ważności dokumentu potwierdzającego tożsamość. W związku z tym na etapie rejestracji na egzamin będzie niezbędne podanie informacji dotyczących dokumentu tożsamości, na podstawie którego tożsamość osoby zarejestrowanej do egzaminu będzie mogła zostać prawidłowo zweryfikowana i potwierdzona w momencie przystąpienia do egzaminu;<br>– projekt ustawy przewiduje wprowadzenie możliwości gromadzenia w bazie informacji o obywatelstwie, języku ojczystym i poziomie wykształcenia osoby przystępującej do egzaminu, które będą przetwarzane przez Komisję na potrzeby opracowywania statystyk i analiz w ramach zapewniania prawidłowego funkcjonowania systemu poświadczania znajomości języka polskiego jako obcego. Przeprowadzanie analiz w tym zakresie (ang. *bias analysis*) wynika z międzynarodowych standardów i pozwala wykazać, że wyniki egzaminu nie są w sposób rażący determinowane |

| | | | | |
|---|---|---|---|---|
| | | | | takimi czynnikami jak wiek, płeć, język ojczysty czy poziom wykształcenia osób przystępujących do egzaminu;<br>– w celu umożliwienia podmiotom uprawnionym prawidłowej realizacji obowiązku zapewnienia warunków lokalowych i technicznych niezbędnych do przeprowadzenia egzaminu, w tym z udziałem osób z niepełnosprawnościami lub ze specjalnymi potrzebami wynikającymi ze stanu zdrowia lub specyficznych trudności w uczeniu się, w bazie będą gromadzone informacje o orzeczonej niepełnosprawności albo stopniu niepełnosprawności i jej rodzaju, posiadaniu statusu osoby niepełnosprawnej w danym kraju albo o specjalnych potrzebach wynikających ze stanu zdrowia lub specyficznych trudności w uczeniu się;<br>– w celu wydania certyfikatu wraz z suplementem rozszerzono zakres danych i informacji gromadzonych w bazie o wynik egzaminu i numer certyfikatu, a także ewentualną informację o zwolnieniu z części ustnej egzaminu. Powyższe dane będą również wykorzystywane do wydawania duplikatów certyfikatów.<br>W dodawanym w art. 11g ust. 3a ustawy zostały szczegółowo wskazane cele przetwarzania poszczególnych danych i informacji oraz podmioty, które będą je wprowadzały do bazy i przetwarzały. |
| 32 | art. 1 pkt 10 lit. a projektu ustawy<br>(dot. art. 11g ust. 2 ustawy) | Fundacja MOBI – Polski Instytut Językowy w Warszawie | Zgodnie z obowiązującą ustawą:<br>„2. Podmiot uprawniony jest obowiązany do wprowadzenia danych osób zamierzających przystąpić do egzaminu do elektronicznej bazy prowadzonej przez Komisję. Podmiot uprawniony ma dostęp do wprowadzonych przez siebie danych w celu zapewnienia odpowiedniego składu komisji egzaminacyjnych oraz warunków lokalowych odpowiednich do przeprowadzenia egzaminu.”.<br>Planowana zmiana dotyczy trybu rejestracji uczestników egzaminu, nie wskazuje jednak, kto będzie odpowiedzialny za wprowadzenie danych osób zamierzających przystąpić do egzaminu do systemu teleinformatycznego. Przepis wymaga uszczegółowienia i doprecyzowania. Mając na uwadze zakres przetwarzanych danych osobowych oraz dotychczasowy tryb pracy, warto doprecyzować, która „komisja” będzie administratorem danych przetwarzanych w bazie (zapis proponowanego brzmienia art. 11g ust. 2a ustawy sugeruje, że będzie to Komisja, dotychczas jednak dane te były wprowadzane przez podmiot uprawniony). Należy doprecyzować też rolę podmiotu uprawnionego w zakresie przetwarzania danych | **Uwaga wyjaśniona.**<br>Należy wyjaśnić, że regulacje dotyczące trybu rejestracji osób zamierzających przystąpić do egzaminu nie ulegną zmianie.<br>Zmianie ulegną przepisy dotyczące bazy w zakresie katalogu przetwarzanych w niej danych i informacji, podmiotów, które będą uprawnione do ich przetwarzania oraz szczegółowych celów i okresów ich przetwarzania.<br>Odnosząc się do ostatniego zdania uwagi, należy wyjaśnić, że w OSR uwzględniono koszt prowadzenia bazy. Podmiot uprawniony nie ponosi natomiast kosztów związanych z dostępem do systemu teleinformatycznego, w którym jest prowadzona baza. |

| | | | | |
|---|---|---|---|---|
| | | | osobowych osób przystępujących do egzaminu w systemie teleinformatycznym (kosztu nie uwzględniono w OSR). | |
| 33 | art. 1 pkt 10 lit. a projektu ustawy<br>(dot. art. 11g ust. 2 ustawy) | Krajowy Sekretariat Nauki i Oświaty NSZZ „Solidarność” | Proponuje się zostawić przepis w obowiązującym brzmieniu:<br>„2. Podmiot uprawniony jest obowiązany do wprowadzenia danych osób zamierzających przystąpić do egzaminu do elektronicznej bazy prowadzonej przez Komisję. Podmiot uprawniony ma dostęp do wprowadzonych przez siebie danych w celu zapewnienia odpowiedniego składu komisji egzaminacyjnych oraz warunków lokalowych odpowiednich do przeprowadzenia egzaminu.”.<br>Zmieniony zapis oznacza przerzucenie obowiązku wprowadzania danych na serwery rządowe osób podlegających egzaminowi z podmiotu uprawnionego (egzaminacyjnego) na osobę egzaminowaną. Oznacza to, że osoby niepełnosprawne z kalectwem wzroku będą miały odciętą drogę do zgłoszenia swojego wniosku lub będzie to dla nich bardzo trudne ze względu na wpatrywanie się niedowidzącego w ekran komputerowy. Zapewne administrator serwera do wprowadzania danych zakreśli jeszcze limit czasowy do „wklepywania” danych – w efekcie może to być komputerowa gra na refleks i udręka dla niedowidzącego. | **Uwaga wyjaśniona.**<br>Obowiązujący art. 11g ust. 1 ustawy nie jest objęty zakresem nowelizacji. Zgodnie z tym przepisem to podmiot uprawniony dokonuje rejestracji osób zamierzających przystąpić do egzaminu. W związku z tym nie można zgodzić się ze stwierdzeniem, że przepis „oznacza przerzucenie obowiązku wprowadzania danych na serwery rządowe osób podlegających egzaminowi z podmiotu uprawnionego (egzaminacyjnego) na osobę egzaminowaną.”. |
| 34 | art. 1 pkt 10 lit. c projektu ustawy<br>(dot. art. 11g ust. 3 ustawy) | Fundacja MOBI – Polski Instytut Językowy w Warszawie | Warto zastanowić się nad zasadnością przetwarzania tak szerokiego zakresu danych osobowych w systemie teleinformatycznym. W związku z zasadą minimalizacji danych (która jest realizowana poprzez przetwarzanie takiego zbioru danych, który jest adekwatny i niezbędny do celu, dla którego są one przetwarzane), warto zadać pytanie: kto i na jakiej podstawie ma weryfikować prawdziwość informacji? Czemu służy przekazywanie tak szerokiego spektrum danych osobowych? Jaki to ma związek z egzaminem państwowym? | **Uwaga wyjaśniona.**<br>Stanowisko analogiczne jak w poz. 31.<br>W odniesieniu do kwestii zamieszczania w bazie prawidłowych danych i informacji, należy zauważyć, że dane osobowe przekazywane przez osoby zamierzające przystąpić do egzaminu będą weryfikowane przez członków komisji egzaminacyjnych przed rozpoczęciem egzaminu w celu potwierdzenia tożsamości osoby przystępującej do tego egzaminu, a następnie ujawnione w certyfikacie. Należy zatem założyć, że w interesie osób przystępujących do egzaminu jest, aby przekazane przez te osoby dane były prawidłowe. |
| 35 | art. 1 pkt 10 lit. c projektu ustawy<br>(dot. art. 11g ust. 3 ustawy) | Uniwersytet Zielonogórski w Zielonej Górze | W przypadku art. 11g ust. 3 ustawy korzystne jest pozyskiwanie danych potwierdzających tożsamość zdającego (imię, nazwisko, data urodzenia, płeć, adres do korespondencji, adres poczty elektronicznej – jeśli kandydat ją posiada, informacje o egzaminie, wyniki egzaminu) oraz informacji o zgłoszonych specjalnych potrzebach.<br>Niekorzystne wydaje się pozyskiwanie pozostałych danych proponowanych w zmianie. Nakłada się na ośrodek obowiązek sprawdzania na etapie rejestracji poprawności dokumentu potwierdzającego tożsamość: rodzaj, seria, numer, data ważności. | **Uwaga wyjaśniona.**<br>Stanowisko analogiczne jak w poz. 31.<br>Należy zaznaczyć, że po wejściu w życie znowelizowanych przepisów system teleinformatyczny, w którym jest prowadzona baza, zostanie odpowiednio dostosowany do wymagań wynikających z nowych regulacji. |

| | | | | |
|---|---|---|---|---|
| | | | Oznacza to, że zdający, przychodząc na egzamin, właśnie ten dokument okaże. Zapis nie reguluje sytuacji, w której kandydat w międzyczasie (od rejestracji do egzaminu) zmieni dokument potwierdzający tożsamość.<br>Informacja o obywatelstwie jest nadmiarowa. Trzeba uwzględnić, że niektóre osoby mogą mieć podwójne obywatelstwo. Prawdziwości tej informacji ośrodek nie jest w stanie zweryfikować.<br>Informacja o języku ojczystym jest informacją nadmiarową, wypełnia zatem inne potrzeby niż ściśle związane z samym egzaminem i nie służy potwierdzaniu znajomości języka polskiego jako obcego. Prawdziwości tej informacji ośrodek nie jest w stanie zweryfikować.<br>Informacja o poziomie wykształcenia jest informacją nadmiarową, wypełnia zatem inne potrzeby niż ściśle związane z samym egzaminem i nie służy potwierdzaniu znajomości języka polskiego jako obcego. Prawdziwości tej informacji ośrodek nie jest w stanie zweryfikować. Nie jest także uściślone, czy chodzi o wykształcenie wyższe uznawane w naszym kraju, czy po prostu pozyskane (zwykle w kraju ojczystym).<br>Informacja o wynikach egzaminu nie uwzględnia zwolnienia zdającego z części egzaminu pisemnego. System powinien umożliwiać zwolnienie z jednej lub wielu części egzaminu pisemnego. Zakładając, że do egzaminu przystąpi osoba całkowicie niesłysząca, trzeba przyjąć, że otrzyma pozwolenie na modyfikację arkuszy egzaminu pisemnego i nie będzie zdawała testu „Rozumienie ze słuchu", opierającego się na funkcji życiowej, której nie posiada. Zakładając, że do egzaminu przystąpi osoba bez sprawności rąk, należało by uznać, że może zdawać tylko egzamin ustny, tak opracowany, by na jego podstawie można było sprawdzić rozumienie komunikacji i poprawność gramatyczną wypowiedzi oraz umiejętność tworzenia określonych form wypowiedzi. Zakładając, że do egzaminu przystąpi osoba całkowicie niewidząca, nieznająca pisma Braille'a, należałoby ustanowić egzamin oparty na wypowiedzi ustnej, ale nie na opisie obrazka. | |
| 36 | art. 1 pkt 10 lit. d projektu ustawy<br>(dot. art. 11g ust. 3a ustawy) | Państwowa Komisja do spraw Poświadczania Znajomości | Zwracamy uwagę, że przy wprowadzeniu w życie nowej propozycji centralnego sprawdzania arkuszy egzaminacyjnych dysponentem danych osobowych będą nie tylko podmioty uprawnione i komisje w nich działające czy Komisja, ale także NAWA. Proponujemy, by ująć to w zapisie „ust. 3 dodaje się ust. 3a pkt 1". | **Uwaga wyjaśniona.**<br>Należy wskazać, że w związku z uwzględnieniem uwagi ogólnej zawartej w poz. 82 odstąpiono od przekazania Komisji sprawdzania i oceny prac z części pisemnej egzaminu. Dodatkowo należy wyjaśnić, że NAWA została wskazana jako podmiot uprawniony do |

| | | | | |
|---|---|---|---|---|
| | | Języka Polskiego jako Obcego | | przetwarzania wszystkich danych gromadzonych w bazie, z wyjątkiem danych i informacji wskazanych w:<br>– art. 11g ust. 3 pkt 4 ustawy (rodzaj, seria, numer i data ważności dokumentu potwierdzającego tożsamość) – NAWA nie weryfikuje tożsamości osób przystępujących do egzaminu,<br>– art. 11g ust. 3 pkt 6 ustawy (informacja o orzeczonej niepełnosprawności albo stopniu niepełnosprawności i jej rodzaju, posiadaniu statusu osoby niepełnosprawnej w kraju, w którym jest przeprowadzany egzamin, albo o specjalnych potrzebach wynikających ze stanu zdrowia lub specyficznych trudności w uczeniu się, jeżeli dotyczy). Zgodnie z projektowanymi rozwiązaniami udział NAWA będzie ograniczał się do kwestii technicznych związanych z przekazaniem materiałów związanych z egzaminem, w tym arkuszy zadań. Dodatkowo informacje w tym zakresie nie są również umieszczane na certyfikacie. |
| 37 | art. 1 pkt 10 lit. d projektu ustawy<br>(dot. art. 11g ust. 3a pkt 4 ustawy) | Fundacja MOBI – Polski Instytut Językowy w Warszawie | Zaleca się kodowanie danych osobowych osób zdających w celu uniknięcia stronniczości ekspertów. Takie rozwiązanie jest stosowane przy wielu testach i egzaminach. Arkusz egzaminacyjny zawiera zarówno imię i nazwisko, jak i informacje o ośrodku, w którym był zdawany egzamin. Utajnienie tych danych przyczyni się do obiektywizacji oceny na etapie audytu prac (jeżeli zostanie utrzymana instytucja audytu) lub na etapie oceny prac przez ekspertów, jeżeli to rozwiązanie będzie uznane za bardziej efektywne.<br>Proponuje się dodanie przed art. 11g ust. 3a ustępu w następującym brzmieniu:<br>„Po uzyskaniu prac od ośrodka Komisja nadaje pracom unikatowe numery uniemożliwiające ekspertom ustalenie tożsamości zdających oraz podmiotu uprawnionego organizującego egzamin.”. | **Uwaga nieuwzględniona.**<br>Należy wskazać, że w związku z uwzględnieniem uwagi Komisji odstąpiono od przekazania Komisji sprawdzania i oceny prac z części pisemnej egzaminu. Ponadto uwaga dotycząca kodowania prac z części pisemnej egzaminu nie mieści się w zakresie regulacji ustawowej. Propozycja odnosi się do aktu wykonawczego.<br>Jednak należy wyjaśnić, że zgodnie z projektowanym art. 11ha ust. 5 ustawy, że zarówno członkowie Komisji i eksperci, o których mowa w art. 11ha ust. 3, którzy będą dokonywali ponownego sprawdzenia i oceny pracy z części pisemnej egzaminu albo badania prawidłowości sprawdzenia i oceny prac z części pisemnej egzaminu, będą podlegali wyłączeniu, jeżeli będzie to dotyczyło pracy napisanej przez jego małżonka, krewnego lub powinowatego do drugiego stopnia lub osobę, z którą pozostaje faktycznie we wspólnym pożyciu lub jest zatrudniony w podmiocie uprawnionym, który przeprowadził ten egzamin. |
| 38 | art. 1 pkt 10 lit. e projektu ustawy<br>(dot. art. 11g ust. 5 ustawy) | Narodowa Agencja Wymiany Akademickiej | W projektowanym brzmieniu art. 11g ust. 5 ustawy określono datę kursu walut na dzień rozpoczęcia egzaminu. Opłaty za egzaminy wnoszone są wcześniej niż w dniu rozpoczęcia egzaminu. Z zaproponowanych przepisów nie wynika jak postępować w przypadku zmiany minimalnego wynagrodzenia za pracę między dniem wniesienia opłaty a dniem rozpoczęcia egzaminu. Wydaje się, że bezpieczniejszy byłby przepis: „obowiązującego w dniu uiszczenia opłaty przez zdającego”. | **Uwaga nieuwzględniona.**<br>W art. 11g ust. 5 ustawy projektodawca określił wysokość opłat za przystąpienie do egzaminu w procentowym ujęciu w stosunku do minimalnego wynagrodzenia za pracę ustalanego na podstawie przepisów ustawy z dnia 10 października 2002 r. o minimalnym wynagrodzeniu za pracę, obowiązującego w dniu rozpoczęcia egzaminu. Termin określony wyrażeniem „w dniu rozpoczęcia egzaminu” odnosi się do wysokości minimalnego wynagrodzenia |

| | | | | |
|---|---|---|---|---|
| | | | | za pracę, nie zaś do kursu waluty. Zgodnie z ustawą z dnia 10 października 2002 r. o minimalnym wynagrodzeniu za pracę wysokość minimalnego wynagrodzenia za pracę, a także wysokość minimalnej stawki godzinowej, są uzgadniane przez Radę Dialogu Społecznego i podlegają ogłoszeniu w Dzienniku Urzędowym Rzeczypospolitej Polskiej „Monitor Polski", w drodze obwieszczenia Prezesa Rady Ministrów, w terminie do dnia 15 września każdego roku. W przypadku nieuzgodnienia powyższych wysokości w tym terminie, kwoty wynagrodzenia na następny rok podlegają ustaleniu, w drodze rozporządzenia, przez Radę Ministrów, w terminie do dnia 15 września każdego roku. Rozporządzenie podlega ogłoszeniu w Dzienniku Ustaw Rzeczypospolitej Polskiej.<br>Natomiast kwestia dotycząca wysokości opłat wnoszonych w walucie państwa, w którym odbywa się egzamin, została uregulowana w art. 11g ust. 8 ustawy i odnosi się do obliczania równowartości danej kwoty w złotych przy zastosowaniu „średniego kursu złotego do tej waluty, ogłoszonego przez Narodowy Bank Polski ostatniego dnia miesiąca poprzedzającego miesiąc, w którym opłata jest wnoszona". |
| 39 | art. 1 pkt 10 lit. e projektu ustawy<br>(dot. art. 11g ust. 5 ustawy) | Fundacja MOBI – Polski Instytut Językowy w Warszawie | Nie ma potrzeby regulowania stawek opłat za egzamin państwowy. W przypadku tak wielu podmiotów (w sesji czerwcowej egzamin odbywa się w 59 lokalizacjach) możliwość określania wysokości opłat za egzamin przez poszczególne podmioty uprawnione jest zasadna dla podtrzymania konkurencyjności ofert poszczególnych ośrodków. Potrzebne jest jednak zapewnienie pełnych i transparentnych informacji dla zdających o warunkach organizacji egzaminu (te dane są przekazywane Komisji przed każdą sesją egzaminacyjną) oraz o cenie egzaminów na poszczególnych poziomach w poszczególnych ośrodkach na stronie www.certyfikatpolski.pl. Narzucenie maksymalnej stawki w praktyce spowodowało odejście od organizacji egzaminów w grupie dostosowanej do potrzeb dzieci i młodzieży (nie jest to wykonalne przy stawce 90 euro), natomiast w przypadku popularnego egzaminu na poziomie B1 realne koszty organizacji egzaminu są uzależnione od liczby zdających, składu komisji egzaminacyjnej oraz zasobów lokalowych w dyspozycji ośrodka uprawnionego. Ustawowe narzucenie maksymalnej stawki w praktyce skutkuje tym, że wszystkie ośrodki (niezależnie od warunków zapewnianych w trakcie egzaminu) pobierają taką samą opłatę. Postuluje się uchylenie art. 11g ust. 5 ustawy. | **Uwaga nieuwzględniona.**<br>W projekcie ustawy utrzymano obecne rozwiązanie polegające na określeniu maksymalnej wysokości opłaty za przystąpienie do egzaminu w przepisie ustawowym. Zaproponowano jedynie zmianę waluty, w jakiej będą określane opłaty za przystąpienie do egzaminu i wydanie certyfikatu, natomiast w celu zminimalizowania skutków inflacji i – w konsekwencji – zapewnienia podmiotom uprawnionym środków finansowych, które umożliwią organizację egzaminów, wysokość tych opłat określono w odniesieniu do wysokości minimalnego wynagrodzenia za pracę. Sposób ogłaszania minimalnego wynagrodzenia za pracę oraz informacja o jego wysokości są powszechnie dostępne w ściśle określonych terminach, z dużym wyprzedzeniem, również dla osób z zagranicy. Powyższe pozwala na prawidłowe skalkulowanie wysokości opłaty za przystąpienie do egzaminu.<br>W ocenie projektodawcy nie jest zasadne wprowadzenie możliwości ustalania przez podmioty uprawnione w sposób zupełnie dowolny wysokości opłat za przystąpienie do egzaminu. Egzamin jest egzaminem państwowym i zasady jego organizacji i przeprowadzania, w tym odpłatność za przystąpienie do egzaminu, są regulowane w ustawie, tj. w prawie powszechnie |

| | | | | |
|---|---|---|---|---|
| | | | | obowiązującym. Egzamin ma więc odmienny charakter od innych egzaminów poświadczających znajomość danego języka, które są przeprowadzane przez instytucje niezależne/prywatne. Certyfikaty tych instytucji są uznawane przez dane państwo na podstawie obowiązujących w nim przepisów jako poświadczenie znajomości danego języka, ale państwo nie reguluje w tych przypadkach zasad przeprowadzania egzaminów, w tym opłat za przystąpienie do nich. |
| 40 | art. 1 pkt 10 lit. e projektu ustawy<br>(dot. art. 11g ust. 5 ustawy) | Lingua Nova sp. z o.o. | W tym miejscu chcieliśmy podziękować za przedstawienie rozwiązania, które jest *de facto* odejściem od skorelowania opłaty egzaminacyjnej z aktualnym kursem waluty euro. W znacznym stopniu utrudniało to obliczanie właściwych kwot ośrodkom i narażało na błędy. Zmiana kwoty brutto najniższego wynagrodzenia zmienia się zdecydowanie rzadziej niż kurs walut i jest to znaczne ułatwienie w procedowaniu płatności na rzecz NAWA, a ostatecznie – Skarbu Państwa. Rozumiemy jednocześnie, że praca nad konsultowanym obecnie projektem ustawy ma na celu nie tylko usprawnienie organizacji egzaminu z języka polskiego jako obcego, ale również zagwarantowanie jak największej dostępności egzaminu i zapewnienie wpływów do budżetu na odpowiednim poziomie, co jest dla nas jak najbardziej klarowne i w naszym odczuciu właściwe, aby korzyści wynikające z nauczania obcokrajowców języka polskiego stanowiły dochód Skarbu Państwa. Chcielibyśmy jednak prosić o weryfikację poziomów procentowych, które przewidziano jako wskaźnik opłat egzaminacyjnych dla zdających. W tym celu pozwalamy sobie przedstawić poniżej najważniejsze argumenty w tym zakresie:<br>1) w pkt 6 OSR wykazuje się potrzebę wyasygnowania kwoty 300 tys. zł rocznie na dwa dodatkowe etaty w NAWA, co daje sumę 150 tys. zł na pokrycie kosztów kadrowych w przeliczeniu na jednego pracownika administracyjnego, technicznego bądź w funkcji wsparcia organizacyjnego. Miesięcznie takie wynagrodzenie miałoby zatem wynosić 12 500 zł brutto. Chcielibyśmy zatem poinformować, iż Lingua Nova sp. z o.o. również deleguje do obsługi egzaminu z języka polskiego jako obcego dwóch pracowników na pełen etat przez 12 miesięcy rocznie – jedna z tych osób zajmuje się kontaktem z kandydatami oraz kontaktem z NAWA, rejestracją, wypełnianiem wszelkich formularzy, pieczą nad wprowadzaniem wszystkich danych do bazy BUWiWM, właściwym rozpropagowaniem egzaminu i dbałością o umieszczenie odpowiednich informacji na stronie internetowej, przesłaniem zdającym informatora, | **Uwaga nieuwzględniona.**<br>Wysokość opłaty za przystąpienie do egzaminu została określona na poziomie porównywalnym do wysokości opłat za inne egzaminy certyfikowane, np.:<br>– Goethe-Zertifikat B1 – 680 – 720 zł,<br>– Goethe-Zertifikat B2 – 730 – 780 zł,<br>– Goethe-Zertifikat C1 – 830 – 870 zł,<br>– Goethe-Zertifikat C2 – 990 – 1040 zł,<br>– B2 First / B2 First for Schools (FCE, FCE fS) – 720 – 860 zł,<br>– C1 Advanced (CAE) – 750 – 850 zł,<br>– C2 Proficiency (CPE) – 865 – 930 zł. |

| | | | | |
|---|---|---|---|---|
| | | | wydrukowaniem list rejestracyjnych przed egzaminem, przygotowaniem dla zdających opasek na rękę z numerem ID w trakcie egzaminu, dostarczeniem niezbędnych rzeczy do sal egzaminacyjnych, udzielaniem zdającym informacji już na miejscu w dniu egzaminu, zaopiekowaniem się osobami ze specjalnymi potrzebami w dniu egzaminu, a następnie odbiorem certyfikatów w naszej siedzibie i wydawaniem ich zdającym, wyjaśnianiem wszelkich niezgodności i odbieraniem ewentualnych zastrzeżeń (np. co do błędów literowych w danych do certyfikatu, obcokrajowcom zdarza się źle wpisać swoje nazwisko lub niewłaściwie zaznaczyć płeć). Druga z tych osób zajmuje się ustaleniem składu komisji egzaminacyjnej w danej sesji, wydrukowaniem umów dla egzaminatorów, zebraniem podpisanych umów, umówieniem nadzoru technicznego, aby część rozumienia ze słuchu została przeprowadzona profesjonalnie, przygotowaniem sal egzaminacyjnych (sprawdzenie odległości między stolikami, ponumerowanie pulpitów/ławek) oraz rozwieszeniem wszelkich plakatów informacyjnych (np. o konieczności zachowania ciszy przy salach, gdzie zdawany jest egzamin ustny), nawigowaniem zdających w budynku, zadbaniem o to, aby do sal zdający nie wnosili żadnych niepożądanych przedmiotów, nadzorem nad działającą w dniu egzaminu szatnią oraz punktem, gdzie przechowywane są telefony zdających, wsparciem organizacyjnym egzaminatorów w dniu egzaminu, przygotowaniem i udostępnieniem sal, w których następnie egzaminatorzy sprawdzają prace, koordynacją sprawdzania, aby zawsze odbywało się ono terminowo, umówieniem szkoleń dla egzaminatorów, nadzorem technicznym nad szkoleniami dla egzaminatorów online, wyliczeniem wypłat dla egzaminatorów (szczególnie umowy cywilnoprawne) i terminowym rozliczeniem komisji egzaminacyjnej. Zwracamy uwagę na fakt, że wykonywanych działań jest bardzo wiele i rezygnacja ze sprawdzania prac niestety nie sprawi, że którekolwiek ze stanowisk stanie się zbędne. Oba etaty pozwalają na właściwe i zgodne z oczekiwaniami procedowanie egzaminu, przygotowanie go, przekazanie wyników, certyfikatów i skomunikowanie zarówno zdających, jak i kadry egzaminacyjnej. W dniu egzaminu pomaga zazwyczaj jeszcze kilku innych pracowników (ustawienie pulpitów/ławek i krzeseł, przeniesienie ciężkich rzeczy, dostarczenie sprawdzonego wcześniej sprzętu do odtworzenia nagrań itp.). Chcielibyśmy | |

| | | | | |
|---|---|---|---|---|
| | | | pokazać Państwu, ile pracy i zaangażowania wkładają na co dzień oraz w dniu egzaminu ośrodki, aby odbył się on zgodnie ze wszystkimi przepisami, aby przekazać zdającym wszystkie ważne informacje, zagwarantować im komfort i odpowiednie warunki zdawania egzaminu ograniczając w ten sposób ich stres, a także dopełnić procedur w wyznaczonym czasie i z jak najlepszym skutkiem (liczne szkolenia egzaminatorów). Niestety ani dotychczasowa stawka opłaty egzaminacyjnej dla zdających, ani nawet ta prognozowana w projekcie ustawy nie pozwoli na wynagrodzenie na poziomie chociażby 2/3 sumy, jaką NAWA przeznacza w projekcie na wypłatę dla swoich pracowników. Prosimy o wzięcie pod uwagę tych wszystkich zadań, które realizują nasi pracownicy, gdyż właśnie z opłaty egzaminacyjnej dla zdających finansowane są ich wynagrodzenia, które wypłacane są przez cały rok, ponieważ działania mające na celu rozliczenie jednego egzaminu wraz z przekazaniem wyników i wydaniem certyfikatów pokrywają się już najczęściej z promocją i przygotowaniem rejestracji kolejnego egzaminu oraz kontaktem ze zdającymi, którzy planują do niego przystąpić;<br>2) kolejnym argumentem na rzecz zwiększenia przewidywanej kwoty w ramach opłaty egzaminacyjnej dla zdających jest fakt, że ogromnym i skokowym podwyżkom uległy opłaty za media i wynajem przestrzeni. Zapewnienie zdającym odpowiednich warunków zdawania egzaminu jest na dzień dzisiejszy o wiele droższe niż w latach poprzednich, podwyżki dotyczą też utrzymania stanowisk pracy dla pracowników organizacyjnych, o których mowa w pkt 1. Rozumiemy, że powiązanie opłaty za egzamin z kwotą najniższego wynagrodzenia brutto ma w pewien sposób uwzględniać inflację i w pewnym zakresie również jej skutki, aczkolwiek opłata na poziomie np. 20% tegoż wynagrodzenia za zdanie egzaminu w grupie osób dorosłych poziom B1 nie jest w stanie zrekompensować wysokich i stale rosnących kosztów egzaminu;<br>3) przewidujemy, iż wyłączenie sprawdzania prac egzaminacyjnych nie wpłynie znacząco na zmianę wynagrodzeń, o które zawnioskują egzaminatorzy. W teorii przekierowanie dodatkowych 15% opłaty egzaminacyjnej do członków Komisji i ekspertów miałoby sprawić, że ten koszt będzie można potrącić z wynagrodzenia egzaminatora, gdyż nie będzie on sprawdzał już prac i nie powinien otrzymywać za nie wynagrodzenia. W praktyce nowa ustawa spowoduje, | |

| | | | | |
|---|---|---|---|---|
| | | | że egzaminatorzy, którzy od wielu lat nie mogli się doprosić podwyżki za udział w egzaminie z uwagi na to, że stała była opłata dla zdających i ośrodki nie mogły pozwolić sobie na ten koszt, nie zrezygnują ze swojego pełnego wynagrodzenia dotychczas (ze sprawdzaniem prac łącznie) lub definitywnie zażądają podwyżki za udział w egzaminie. Jeśli jej nie otrzymają, to jako zdecydowanie lepszą alternatywę finansową uznają zostanie ekspertem lub wizytatorem, a ośrodki zostaną z okrojoną kadrą, co w konsekwencji doprowadzi do tego, że i tak będą zmuszone dać podwyżkę egzaminatorom i to znaczną. Dziękujemy za projekt zmiany pozwalający na ograniczenie liczby egzaminatorów dzięki oddelegowaniu jednego egzaminatora na piętnastu zdających powyżej trzydziestu egzaminowanych zamiast jak do tej pory – jednego egzaminatora na dziesięciu zdających powyżej dwudziestu egzaminowanych. Niestety podmioty w dalszym ciągu będą mieć kłopoty z wypłatami egzaminatorów, problem będzie dotyczył zwłaszcza ośrodków bardziej prężnych – takich jak Lingua Nova sp. z o.o. Podobna sytuacja dotyczyć będzie przewodniczących komisji. Nie sądzę, aby zechcieli zrezygnować z jakiegoś ułamka swoich dochodów, pomimo tego, że nie będzie ich już dotyczyć odpowiedzialność za sprawdzone prace. Do tej pory współpracowaliśmy i współpracujemy nadal z czterema przewodniczącymi, z których każdy pobierał kwotę 85 zł brutto za zdającego. Przy tej okazji należy wspomnieć jeszcze, że przewodniczący z reguły chcą pobierać tę opłatę nawet w sytuacji, gdy zdający nie pojawia się jednak na egzaminie i nie dotyczy ich żadne zadanie, które związanie jest z jego egzaminowaniem. Zapewne mniej znane są również inne praktyki, na które muszą się godzić ośrodki, aby pozyskać przewodniczącego w sytuacji, gdy jest ich tak niewielu na rynku edukacyjnym. Przewodniczący dojeżdżający z innych miast na egzamin proszą często o zwrot kosztów podróży, nocleg i wyżywienie. Składają też konkretne życzenia co do tego, w jakiej odległości od miejsca prowadzenia egzaminu powinien znajdować się hotel/apartament, w którym nocują, i w jakim standardzie ma on być zapewniony. Podobne oczekiwania ma już część egzaminatorów, którzy również decydują się przyjechać na egzamin z innych miejscowości – w sytuacji, gdy zapotrzebowanie na tych specjalistów jest duże, a opłata za egzamin według nich niska, powstają dodatkowe prośby, oczekiwania, a niekiedy wprost żądania, które ośrodek | |

| | | | | |
|---|---|---|---|---|
| | | | prowadzący duży egzamin – chcąc nie chcąc – bardzo często spełnia. Wszystkie te czynniki wpływają na podniesienie kosztów egzaminu i nie są to z reguły kwestie do dyskusji (np. wynagrodzenie przewodniczącego komisji). Być może korzystne okazałoby się zatem wpisanie wynagrodzenia egzaminatora i przewodniczącego do ustawy na takiej samej zasadzie, jak uczynili to Państwo z innymi stanowiskami (np. wizytatora). Przy tak zaprojektowanym podziale funduszy z opłaty egzaminacyjnej, wynagrodzenie egzaminatora nie powinno wynieść więcej niż 20% wynagrodzenia profesora uczelni publicznej, na więcej podmiotów uprawnionych do organizowania egzaminów zwyczajnie już nie stać. Uważamy też, że uzyskanie statusu eksperta bądź wizytatora powinno być obwarowane pewnym dodatkowym kryterium (np. zdanie egzaminu, zaliczenie płatnego szkolenia z testem końcowym, przedstawienie dowodów na przeprowadzenie znacznej liczby egzaminów z języka polskiego jako obcego itp.), aby nie powodować sytuacji, w której ośrodki będą się mierzyły z dużym niedoborem kadry. | |
| 41 | art. 1 pkt 10 lit. e projektu ustawy<br>(dot. art. 11g ust. 5 ustawy) | OPEN MIND Marcin Miśniakiewicz | W jednym z dokumentów zawarto informację o maksymalnej kwocie, którą można pobierać za egzamin państwowy, oraz o jej połączeniu ze stawką minimalnego wynagrodzenia za pracę. W 2016 r. stawka wynagrodzenia minimalnego wynosiła 1850 zł, a maksymalna kwota opłacana za egzamin B1 wynosiła 150 euro. Średni kurs NBP w 2016 r. wskazywał 4,35 zł za 1 euro. Daje to kwotę 652,50 zł za egzamin, która stanowiła 35,27% wynagrodzenia minimalnego w tamtym czasie. Obecnie nadal stawka za egzamin wynosi 150 euro, a kwota ta stanowi zaledwie 15,17% wynagrodzenia minimalnego. Gdyby tę stawkę za egzamin urealnić, to egzamin powinien kosztować 1516 zł (bez kwoty za certyfikat). Tak to może wyglądać, jeśli chcemy iść w stronę połączenia obu wartości: kwoty za egzamin i stawki wynagrodzenia minimalnego.<br>Z uwagi na to, że nauczyciele w Polsce nie zarabiają zbyt wiele, to da się obecnie zachęcić ekspertów do pracy przy tych egzaminach. Gdyby realne płace w edukacji rosły tak jak w innych branżach, to nie byłoby zbyt łatwo znaleźć członka komisji egzaminacyjnej. Zwłaszcza w miastach takich jak Szczecin, które nigdy nie kształciły kadr do nauczania języka polskiego jako obcego. | **Uwaga nieuwzględniona.**<br>Stanowisko analogiczne jak w poz. 39 i 40. |

| | | | | |
|---|---|---|---|---|
| 42 | art. 1 pkt 10 lit. e projektu ustawy<br>(dot. art. 11g ust. 5 ustawy) | Simply Polish by Olga Bambrowicz | Należy jeszcze raz uważnie przeanalizować wysokość opłaty egzaminacyjnej. Przypominamy, że od egzaminów językowych wszystkie podmioty zobowiązane są odprowadzić 23% podatku VAT. Prowadzenie egzaminów państwowych to ogromna odpowiedzialność oraz wysiłek organizacyjny. Prowadzenie certyfikacji w obecnym kształcie jest na granicy opłacalności. Zwracamy uwagę, że wiele podmiotów rezygnuje z udziału w egzaminach ze względu na rosnące koszty (w przypadku uczelni są to dodatkowo narzuty). Ten stan rzeczy smuci, ponieważ rośnie liczba osób zainteresowanych uzyskaniem certyfikatu. | **Uwaga nieuwzględniona.**<br>Stanowisko analogiczne jak w poz. 39 i 40. |
| 43 | art. 1 pkt 10 lit. e projektu ustawy<br>(dot. art. 11g ust. 5 ustawy) | Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu | Proponujemy odniesienie do wynagrodzenia profesora uniwersyteckiego, tak jak w przypadku wynagrodzenia członków Komisji i ekspertów. | **Uwaga nieuwzględniona.**<br>Stanowisko analogiczne jak w poz. 39 i 40. |
| 44 | art. 1 pkt 10 lit. g projektu ustawy<br>(dot. art. 11g ust. 7 ustawy | Fundacja MOBI – Polski Instytut Językowy w Warszawie | Warto rozważyć ustalenie przelicznika opłaty przekazywanej NAWA za sprawdzenie prac na poszczególnych poziomach. Zdaje się, że przy proponowanym brzmieniu art. 11g ust. 5 ustawy istnieje ryzyko, że egzamin będzie organizowany za darmo (np. dla uczestników projektów charytatywnych), a wówczas podmiot uprawniony nie przekaże żadnych środków, co może spowodować jeszcze większe wydatki z budżetu państwa. Zatem bazując na proponowanym brzmieniu art. 11g ust. 5 ustawy proponujemy zmianę brzmienia przepisu, który pozwoli na zapewnienie NAWA odpowiednich środków.<br>W przypadku jeżeli jednak zostanie utrzymany stary system sprawdzania prac pisemnych, zamiast 35% należy zostać przy 20%, co pozwoli ośrodkom uprawnionym na pokrycie kosztów związanych ze sprawdzaniem prac.<br>Propozycja brzmienia przepisu:<br>„7. Podmiot uprawniony przekazuje na rachunek bankowy NAWA środki w wysokości:<br>1) 35% opłaty za przystąpienie do egzaminu za każdą osobę zarejestrowaną do udziału w egzaminie wg następujących zasad:<br>a) dla egzaminu na poziomie biegłości językowej A1, A2, B1 i B2 w grupie, o której mowa w art. 11a ust. 3 pkt 2 – 12% minimalnego wynagrodzenia za pracę ustalonego na podstawie przepisów ustawy z dnia 10 października 2002 r. o minimalnym wynagrodzeniu za pracę (Dz. U. z 2020 r. poz. 2207 oraz z 2023 r. poz. 1667), obowiązującego w dniu rozpoczęcia egzaminu, | **Uwaga nieuwzględniona.**<br>Stanowisko analogiczne jak w poz. 39 i 40. |

<table>
<tr>
<td></td>
<td></td>
<td></td>
<td>b) dla egzaminu na poziomie biegłości językowej A1 i A2 w grupie, o której mowa w art. 11a ust. 3 pkt 1 – 16% minimalnego wynagrodzenia za pracę ustalonego na podstawie przepisów ustawy z dnia 10 października 2002 r. o minimalnym wynagrodzeniu za pracę (Dz. U. z 2020 r. poz. 2207 oraz z 2023 r. poz. 1667), obowiązującego w dniu rozpoczęcia egzaminu,<br>c) dla egzaminu na poziomie biegłości językowej B1 i B2 w grupie, o której mowa w art. 11a ust. 3 pkt 1 – 20% minimalnego wynagrodzenia za pracę ustalonego na podstawie przepisów ustawy z dnia 10 października 2002 r. o minimalnym wynagrodzeniu za pracę (Dz. U. z 2020 r. poz. 2207 oraz z 2023 r. poz. 1667), obowiązującego w dniu rozpoczęcia egzaminu,<br>d) dla egzaminu na poziomie biegłości językowej C1 i C2 w grupie, o której mowa w art. 11a ust. 3 pkt 1 – 24% minimalnego wynagrodzenia za pracę ustalonego na podstawie przepisów ustawy z dnia 10 października 2002 r. o minimalnym wynagrodzeniu za pracę (Dz. U. z 2020 r. poz. 2207 oraz z 2023 r. poz. 1667), obowiązującego w dniu rozpoczęcia egzaminu;<br>2) opłaty za wydanie certyfikatu, o którym mowa w art. 11a ust. 4a, za każdą osobę, która zdała egzamin.”.</td>
<td></td>
</tr>
<tr>
<td>45</td>
<td>art. 1 pkt 10 lit. g projektu ustawy<br>(dot. art. 11g ust. 7 ustawy)</td>
<td>Fundacja MOBI – Polski Instytut Językowy w Warszawie</td>
<td>Pozytywnie należy ocenić pierwsze od 20 lat podniesienie stawek opłat za egzamin, należy jednak uwzględnić, że wraz ze wzrostem wynagrodzeń oraz inflacją te opłaty są coraz bardziej zbliżone do niezbędnych kosztów organizacji egzaminu. Mając na uwadze rozpiętość warunków organizacji egzaminów w różnych ośrodkach na terenie Polski, ale także poza Polską, warto zastanowić się nad koniecznością regulacji stawki. Projektowane regulacje niosą ze sobą ryzyko (art. 11g ust. 7 ustawy), iż NAWA uzyska od podmiotu uprawnionego opłatę niewystarczającą do zapewnienia przeprowadzenia prac w zakresie oceny części pisemnej, co w efekcie obciąży budżet państwa. Poniżej przedstawiamy prawdopodobną kalkulację.
<table>
<tr><td></td><td>B1</td><td>B1</td><td>B1</td></tr>
<tr><td></td><td>Aktualnie</td><td>Będzie (maksimum)</td><td>Będzie (minimum)</td></tr>
<tr><td>maksymalna opłata za egzamin</td><td>150 euro x 4,36 zł = 654 zł</td><td>4300 zł x 20% = 860 zł</td><td>1 zł</td></tr>
<tr><td>opłata dla NAWA</td><td>654 zł x 20% = 130,80 zł</td><td>860 zł x 35% = 301 zł</td><td>1 zł x 35% = 0,35 zł</td></tr>
</table>
</td>
<td>Uwaga nieuwzględniona.<br>Stanowisko analogiczne jak w poz. 39.</td>
</tr>
</table>

| | | | | |
|---|---|---|---|---|
| | | | <table><tr><td>środki do dyspozycji ośrodka egzaminacyjnego</td><td>523,20 zł</td><td>559 zł</td><td>0,65 zł</td></tr><tr><td>Koszty NAWA</td><td>?</td><td>234,25 zł x 2 = 468,50 zł</td><td>234,25 zł x 2 = 468,50 zł</td></tr><tr><td>Delta:</td><td>?</td><td>301 zł – 468,50 zł = –167,50 zł</td><td>0,65 zł – 468,50 zł = –467,85 zł</td></tr></table><br>Praca członków komisji egzaminacyjnej w weekendy, wynajem sal, szkolenia dla egzaminatorów, koszty druku i skanowania, sprzęt biurowy i jego serwisowanie, poczęstunek dla uczestników egzaminu, sprzątanie, materiały poligraficzne, koszty dystrybucji certyfikatów, koszty tłumacza, marketing, usługi księgowe i opłaty bankowe – to ledwie część listy wydatków podmiotów uprawnionych bezpośrednio związanej z organizacją egzaminu. Warto wziąć pod uwagę, że wzrost kosztów organizacji egzaminu zniechęca uprawnione podmioty do organizacji kolejnych egzaminów w warunkach regulacji dotyczących górnej granicy stawki opłat za egzamin. Warto się zastanowić nad zasadnością regulowania tych opłat. | |
| 46 | art. 1 pkt 10 lit. g projektu ustawy<br><br>(dot. art. 11g ust. 7 ustawy) | OPEN MIND Marcin Miśniakiewicz | Koncepcja zmiany sposobu wnoszenia opłat za egzamin jest półśrodkiem, bo przecież kandydat mógłby wpłacać całą kwotę do Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego, a po zakończonym terminie zapisów na egzamin część kwoty wypłacana byłaby ośrodkom. My bylibyśmy zobowiązani do zrealizowania egzaminu dla odpowiednio dużej grupy osób, którą zgłosimy do działania w konkretnym czasie. Można byłoby ustalić grafik egzaminów dla ośrodków. My tak robimy w British Council i sami ustalamy, ile osób możemy przyjąć i kiedy. Ludzie zapisują się w centrali, a my ich już później kierujemy w odpowiednie miejsce w odpowiednim czasie. Co więcej, ograniczyliśmy ilość zużywanego papieru do produkcji egzaminów o 99%. Zamiast przesyłać z/do Wielkiej Brytanii 3–4 kg papieru co weekend, dostajemy tylko certyfikaty w zbiorczych paczkach za każdy tydzień pracy. W NAWA, która przyjmuje 18 tys. sztuk prac rocznie po 56 stron (poziom B1), produkuje się ponad 1 mln kartek, a egzaminy są tylko 4 razy w roku.<br><br>W Polsce mamy coraz mniej drzew, a nie widać niestety koncepcji zmniejszenia wyrębu w Lasach Państwowych. NAWA mogłaby | **Uwaga nieuwzględniona.**<br><br>W zakresie uwag dotyczących opłat za egzamin – stanowisko analogiczne jak w poz. 39.<br><br>Aktualnie są prowadzone prace koncepcyjne związane z opracowaniem rozwiązań umożliwiających przeprowadzanie egzaminów w formule online. Opracowany przez NAWA pilotażowy system teleinformatyczny, który umożliwi przeprowadzenie egzaminu w tej formule, został poddany testom, jednakże nie jest jeszcze dostatecznie efektywnym narzędziem, które mogłoby być wykorzystywane w systemie urzędowego poświadczania znajomości języka polskiego jako obcego. Ze względu na aktualny stan zaawansowania prac koncepcyjnych i trwające prace związane z przygotowywaniem systemu teleinformatycznego, który będzie wykorzystywany do tego zadania, obecnie nie jest możliwe wprowadzenie do projektu ustawy przepisów regulujących kwestie przeprowadzania egzaminów w formule online. |

| | | | | |
|---|---|---|---|---|
| | | | mieć swój spory udział w dbaniu o środowisko naturalne zmieniając projekt ustawy w sposób nieco bardziej przyszłościowy. Brak ton papieru co kwartał w Ministerstwie Nauki i Szkolnictwa Wyższego z pewnością będzie odczuwalny po pierwszej sesji komputerowej. W ramach ciekawostki należy dodać, że przy egzaminach ustnych też nie używa się już papieru. Wszystkie wyniki trafiają na centralny serwer w czasie rzeczywistym wprost z aplikacji napisanej na smartfony. Nie ma problemów w ocenianiu, czy nieczytelnych wyników. Oszczędza się ponownie lasy i spore ilości wody, której nam zaczyna brakować. | |
| 47 | art. 1 pkt 10 lit. g projektu ustawy<br>(dot. art. 11g ust. 7 ustawy) | Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu | Czy zwiększenie o 15% środków przekazywanych przez podmiot uprawniony pokryje koszty centralnego sprawdzania? | **Uwaga wyjaśniona.**<br>Należy wskazać, że w związku z uwzględnieniem uwagi Komisji odstąpiono od przekazania Komisji sprawdzania i oceny prac z części pisemnej egzaminu, a tym samym wysokość środków przekazywanych przez podmioty uprawnione NAWA pozostanie na dotychczasowym poziomie. Zgodnie z projektowanym art. 11g ust. 7a ustawy środki w wysokości 20 % opłaty za przystąpienie do egzaminu za każdą osobę zarejestrowaną do udziału w egzaminie stanowią dochód budżetu państwa. Środki te trafiają do NAWA, a następnie są przekazywane do budżetu państwa. W związku z powyższym nie są one przeznaczane bezpośrednio na wynagrodzenia za sprawdzenie i ocenę prac z części pisemnej egzaminu.<br>Natomiast w zmienianym art. 11j ust. 8 ustawy określono maksymalną wysokość wynagrodzenia przewodniczącego, zastępcy przewodniczącego, sekretarza oraz pozostałych członków Komisji, wynagrodzenia za badanie prawidłowości sprawdzenia i oceny pracy z części pisemnej egzaminu oraz ponowne sprawdzenie i ocenę pracy z tej części egzaminu, a także za przeprowadzoną wizytację egzaminu. Maksymalną wysokość tych wynagrodzeń ustalono w odniesieniu do wysokości minimalnego miesięcznego wynagrodzenia zasadniczego dla profesora w uczelni publicznej, określonego w przepisach wydanych na podstawie art. 137 ust. 2 ustawy PSWN. Faktyczna wysokość wynagrodzeń zostanie natomiast określona w rozporządzeniu przewidzianym do wydania na podstawie art. 11m pkt 3 i 4 ustawy.<br>Z kolei przewidywany wzrost po stronie wydatków budżetu państwa został opisany w pkt 6 OSR. |

| | | | | |
|---|---|---|---|---|
| 48 | art. 1 pkt 10 lit. i projektu ustawy<br><br>(dot. art. 11g ust. 8 ustawy) | Narodowa Agencja Wymiany Akademickiej | Ze względu na dwustopniowy schemat uiszczania opłat wydaje się zasadne doprecyzowanie, że chodzi np. o datę uiszczenia opłaty przez zdającego do podmiotu uprawnionego. Z doświadczenia NAWA wynika, że to istotne przy rozliczaniu płatności, a kursy walut mogą się znacząco różnić. | **Uwaga nieuwzględniona.**<br><br>Zgodnie z obowiązującym art. 11g ust. 4 ustawy, który nie jest objęty nowelizacją, warunkiem rejestracji w bazie osoby zamierzającej przystąpić do egzaminu jest uiszczenie podmiotowi uprawnionemu opłaty za przystąpienie do egzaminu. W ocenie projektodawcy nie budzi zatem wątpliwości, że w projektowanym przepisie mowa o obowiązku uiszczania opłaty podmiotowi uprawnionemu. |
| 49 | art. 1 pkt 10 lit. l projektu ustawy<br><br>(dot. art. 11g ust. 11 ustawy) | Krajowy Sekretariat Nauki i Oświaty NSZZ „Solidarność” | Propozycja brzmienia przepisu:<br><br>„l) w ust. 11 po wyrazach „w tym egzaminie” dodaje się wyrazy „w terminie 60 dni od dnia wpływu tych opłat przekazem pocztowym, w kasie podmiotu, lub na jego rachunek bankowy;”.<br><br>W proponowanej zmianie mowa o zwrocie opłaty egzaminacyjnej w przypadku nieodbycia się egzaminu. Propozycja zmiany w sposób nieuprawniony wyróżnia przelewy bankowe kosztem deprecjacji wypłat pieniężnych w walucie polskiej. W przypadku osób niepełnosprawnych lub starszych przelew na konto bankowe może stwarzać problemy dla tych osób przy próbie wypłaty ww. środków. Nawet te nieliczne banki, które jeszcze wypłacają pieniądze, ograniczają tę możliwość przez redukcję dni tygodnia, w których jest to możliwe, redukcję godzin, redukcję stanowisk biurowych do obsługi wypłat, co skutkuje długotrwałymi kolejkami do wypłaty, trudnymi do zniesienia dla osób niepełnosprawnych i starszych. Sam dojazd do odległego banku może też być wyzwaniem dla takich osób. Alternatywa bankomatowa jest pozorna. Nawet w przypadku w miarę bezpiecznych bankomatów zlokalizowanych w bezpośrednim otoczeniu placówki bankowej, skorzystanie z bankomatu jest wyzwaniem dla niepełnosprawnych i starszych: z powodu braku krzeseł bankomaty należy obsługiwać w pozycji stojącej. „Kontakt” z bankomatem odbywa się za pomocą monitora ekranowego, co może być bardzo trudne dla niepełnosprawnych z kalectwem wzroku. Brak stolików i krzeseł, gdzie osoba niepełnosprawna lub starsza mogłaby przeliczyć wypłacone pieniądze. Bankomaty wreszcie uniemożliwiają wypłatę całości kwoty, są „ustawione” na wypłatę okrągłych kwot wyznaczonych przez bank.<br><br>Tych wad nie ma przekaz pocztowy – listonosz przynosi pieniądze osobie niepełnosprawnej lub starszej do domu, a w razie nieobecności wszystkich domowników najbliższa poczta jest bliżej niż najbliższy bank, który wypłaca pieniądze, lub najbliższy | **Uwaga nieuwzględniona.**<br><br>Należy zauważyć, że projektowana zmiana w art. 11g ust. 11 ustawy nie odnosi się do sposobu zwracania opłat osobom zarejestrowanym do udziału w egzaminie, w przypadku gdy nie odbył się on z przyczyn niezawinionych przez podmiot uprawniony. Zmiana dotyczy jedynie uzupełnienia obecnej regulacji o wskazanie terminu dokonania zwrotu tych opłat. Kwestia ta nie była dotychczas uregulowana w ustawie. |

| | | | | |
|---|---|---|---|---|
| | | | bankomat i w przeciwieństwie do banku poczta działa sześć dni w tygodniu, a godziny otwarcia placówki są dłuższe i dogodniejsze. | |
| 50 | art. 1 pkt 11 projektu ustawy<br>(dot. art. 11h ust. 2 ustawy) | Państwowa Komisja do spraw Poświadczania Znajomości Języka Polskiego jako Obcego | Należy zmienić zapis: „Egzamin jest przeprowadzany na podstawie zestawów zadań egzaminacyjnych ustalonych w oparciu o standardy" na „zestawów egzaminacyjnych ustalonych przez Komisję w oparciu o standardy". To Komisja bowiem zleca przygotowanie, recenzuje i akceptuje arkusze egzaminacyjne obowiązujące w poszczególnych sesjach egzaminacyjnych. Nie może tego robić żaden inny podmiot. | **Uwaga uwzględniona.** |
| 51 | art. 1 pkt 11 projektu ustawy<br>(dot. art. 11h ust. 7 ustawy) | Uniwersytet Zielonogórski w Zielonej Górze | W projekcie ustawy nie uszczegóławia się informacji o sposobie poświadczania niepełnosprawności czy ubytku sprawności. Dotychczasowe rozwiązania nie wydają się wystarczające. Orzeczenie o umiarkowanej niepełnosprawności nie pozwala np. uznać, czy mamy do czynienia z osobą z niedosłuchem, czy z całkowitym ubytkiem słuchu, a to ma decydować o poziomie udogodnień na egzaminie lub zwolnieniu z części egzaminu. Orzeczenie o niepełnosprawności nie definiuje jednej dysfunkcji, jest wystawiane na podstawie szeregu dysfunkcji łącznie. Poza tym między orzeczeniem lekarskim a zaświadczeniem lekarskim czy informacją dla lekarza kierującego jest ważna, prawna, gatunkowa różnica. Istotne wydaje się jasne, precyzyjne uregulowanie, na podstawie których dokumentów można dostosować egzamin do szczególnych potrzeb osób, zwłaszcza z niepełnosprawnością. Z uwagi na to, że w Polsce będzie przybywało cudzoziemców z niepełnosprawnościami powstałymi na skutek konfliktów zbrojnych, nowa regulacja ustawy powinna to uwzględniać.<br>Prawo powinno umożliwiać zwolnienie z jednej lub wielu części egzaminu pisemnego. Na przykład zakładając, że do egzaminu przystąpi osoba całkowicie niesłysząca, trzeba przyjąć, że otrzyma pozwolenie na modyfikację arkuszy egzaminu pisemnego i nie będzie zdawała testu „Rozumienie ze słuchu", opierającego się na funkcji życiowej, której nie posiada. *De facto* nie zdaje ona jednej z części egzaminu pisemnego. Nie jest to uregulowane prawnie. Zapis o dostosowywaniu arkuszy egzaminu pisemnego nigdzie nie jest definiowany, nie jest zdefiniowane, że zwalnia się z tej części egzaminu pisemnego. | **Uwaga wyjaśniona.**<br>Kwestie dotyczące sposobu organizacji i przeprowadzania egzaminu, w przypadku gdy przystąpią do niego osoby z niepełnosprawnością lub osoby ze specjalnymi potrzebami wynikającymi ze stanu zdrowia lub specyficznych trudności w uczeniu się, zostaną uregulowane w rozporządzeniu przewidzianym do wydania na podstawie art. 11i ustawy. |

| | | | | |
|---|---|---|---|---|
| 52 | art. 1 pkt 12 projektu ustawy<br><br>(dot. art. 11ha ust. 3 ustawy) | Fundacja MOBI – Polski Instytut Językowy w Warszawie | Wiele wątpliwości budzi nowa instytucja „ekspertów wpisanych na listę ekspertów przez Komisję”, która ma pełnić tak ważną rolę sprawdzania prac egzaminacyjnych. Mając na uwadze zakres kwalifikacji, będą to *de facto* osoby o kwalifikacjach egzaminatorów w uprawnionych ośrodkach (art. 11e ust. 2 pkt 2 ustawy), jednak w myśl projektu ustawy (o czym mowa w OSR) mają być zatrudnione na dodatkowych etatach w NAWA.<br><br>Pojawia się wiele pytań:<br>1) jakie będą kryteria przyjęcia kandydata? Czy ktoś zada sobie trud żeby sprawdzić jak wypadł w pracach w komisjach egzaminacyjnych w podmiotach uprawnionych? Ile prac będzie można mieć sprawdzonych „niedokładnie”, żeby dołączyć do grona ekspertów?<br>2) skoro w myśl ustawy każdy egzaminator będzie spełniał warunki, żeby zostać wpisanym na listę ekspertów i nie przewidziano trybu odmowy wpisania na listę ekspertów, to jaki będzie klucz zawierania umów oraz dystrybucji prac egzaminacyjnych wśród członków Komisji i „ekspertów”? Np. czy ktoś zada sobie trud, żeby prześledzić dziesięć ostatnich audytów kandydata na eksperta?<br>3) kto będzie weryfikował poprawność sprawdzenia prac (wcześniej była to instytucja audytu z art. 11k ust. 1 pkt 7 ustawy, po zmianie ustawy likwiduje się tą instytucję poprzez zmianę brzmienia tegoż artykułu)?<br>4) czy eksperci będą mieli jasno wyznaczone terminy ukończenia sprawdzania prac i podawania ocen?<br>5) czy kryteria stosowane przez audyt wobec sprawdzania części „Pisanie” będą także dotyczyły ekspertów?<br>6) kto i w jaki sposób będzie sprawdzał prace „ekspertów”/Komisji?<br>7) jakie będą powody do wykluczenia „eksperta” z grona osób oceniających prace?<br>8) „eksperci” z jakimi kwalifikacjami będą preferowani do oceny prac pisemnych?<br>9) czy „lista ekspertów” będzie podana do publicznej wiadomości?<br>10) czy „eksperci z listy” będą mogli współpracować z podmiotami uprawnionymi”?<br>11) czy „eksperci z listy” będą mogli oceniać prace własnych studentów?<br>Odnosząc się do aktualnego trybu pracy komisji egzaminacyjnej przy ośrodku uprawnionym oraz Komisji, należy podkreślić, iż audyt 20% prac po sesji egzaminacyjnej już aktualnie zajmuje | **Uwaga wyjaśniona.**<br><br>Należy wskazać, że w związku z uwzględnieniem uwagi Komisji odstąpiono od przekazania Komisji sprawdzania i oceny prac z części pisemnej egzaminu. Eksperci wpisani na listę ekspertów, o których mowa w art. 11ha ust. 3 ustawy zgodnie z projektowanymi rozwiązaniami będą mogli badać, obok członków Komisji, prawidłowość sprawdzenia i oceny prac z części pisemnej egzaminu. Projekt ustawy nie przewiduje obowiązku zatrudnienia tych osób przez NAWA. Jest to nadmiarowa interpretacja projektowanych przepisów.<br><br>Należy wyjaśnić, że w OSR uwzględniono zwiększenie etatów w NAWA. Niemniej są one przewidziane w związku z koniecznością zapewnienia przez NAWA szerszego zakresu obsługi Komisji. Nie są to zaś etaty przewidziane dla samych ekspertów, wpisanych na listę prowadzoną przez Komisję.<br><br>Wymagania kwalifikacyjne w stosunku do osób ubiegających się o wpis na listę ekspertów, zgodnie z dodawanym w art. 11ha ust. 4 ustawy, zostały określone w art. 11e ust. 2 pkt 2 ustawy. Eksperci ci będą zatem musieli spełnić wymagania kwalifikacyjne analogiczne jak w przypadku członków komisji egzaminacyjnej.<br><br>Ponadto projektowane przepisy zawierają regulacje dotyczące szkoleń dla ekspertów, o których mowa w art. 11ha ust. 3 ustawy. Art. 11k ust. 1 pkt 4 ustawy wskazuje, że zadaniem Komisji jest prowadzenie szkoleń dla kandydatów ubiegających się o wpis na listę egzaminatorów, o której mowa w art. 11f ust. 1, dla ekspertów, o których mowa w art. 11ha ust. 3, i dla wizytatorów.<br><br>Z kolei art. 11m ustawy, określający zakres spraw przewidzianych do uregulowania w drodze rozporządzenia, wskazuje w pkt 6, że rozporządzenie określi organizację i sposób przeprowadzania szkoleń dla kandydatów na egzaminatorów ubiegających się o wpis na listę, o której mowa w art. 11f ust. 1, dla ekspertów, o których mowa w art. 11ha ust. 3, i dla wizytatorów. |

| | | | | |
|---|---|---|---|---|
| | | | od 1,5 do 2,5 miesiąca. W przypadku zwiększenia woluminu prac (x 5 – pięciokrotnie) oraz w przypadku wprowadzenia instytucji „sprawdzenia i oceny pracy oraz ponownego sprawdzenia i oceny pracy” (x 2), zwiększenie woluminu prac oznaczać będzie w praktyce dziesięciokrotny wzrost woluminu pracy w zakresie sprawdzania prac wobec obecnego obciążenia audytu.<br><br>Jeżeliby jednak chodziło o jednokrotne sprawdzenie pracy przez „eksperta” lub przedstawiciela Komisji, to należy do tego rozwiązania podejść krytycznie: wartość obecnie stosowanego modelu, w którym dwóch egzaminatorów wspólnie sprawdza jedną pracę, jest nieoceniona. Taki model pracy zapewnia nie tylko wyższą jakość oceny, lecz także zwiększa jej obiektywność i sprawiedliwość. Współpraca dwóch egzaminatorów nad jedną pracą umożliwia efektywne sprawdzanie, a także stanowi zabezpieczenie przed subiektywnymi ocenami, które mogłyby wynikać z jednostronnej oceny. Dodatkową wartością w przypadkach spornych i granicznych jest badanie prawidłowości oceny prac egzaminacyjnych (audyt).<br><br>Konieczność obiektywizacji oceny wymaga przeprowadzenia oceny wypowiedzi pisemnej jako części składowej egzaminu pisemnego przez dwóch „niezależnych ekspertów”, ponadto, w przypadku wniesienia zastrzeżeń do oceny „ekspertów”/Komisji, nie ustalono kto wystąpi w charakterze organu odwoławczego. Jeśli chodzi o sprawdzanie testów (rozumienie ze słuchu, rozumienie tekstów pisanych, poprawność gramatyczna) – w obecnym układzie poprawność sprawdzania testów weryfikuje się kilkukrotnie – w przeważającej liczbie ośrodków praktykuje się audyt wewnętrzny (egzaminatorzy sprawdzają testy po sobie nawzajem), następnie przewodniczący dokonuje kolejnego audytu wewnętrznego, a na końcu robi to jeszcze audytor powołany przez Komisję (dotyczy to 20% prac). Proponowane zmiany nie przewidują takich praktyk, co, biorąc pod uwagę czynnik ludzki, poskutkuje obniżeniem jakości pracy.<br><br>Ustawa nie określa trybu kontroli pracy „ekspertów” ani trybu rekrutacji kolejnych osób w przypadku wzrostu liczby osób przystępujących do egzaminu. Brak możliwości szybkiego reagowania na rosnące zapotrzebowanie będzie nieuchronnie skutkował wydłużeniem okresu oczekiwania na wyniki egzaminu, a co za tym idzie – spadkiem zainteresowania udziałem w egzaminie oraz wyborem alternatywnych ścieżek uzyskania poświadczenia znajomości języka polskiego (np. świadectw ukończenia szkoły policealnej, egzamin TELC itp.). | |

| | | | | |
|---|---|---|---|---|
| | | | Próba stworzenia etatów w NAWA nie znajduje ani jakościowego, ani ekonomicznego uzasadnienia przy stosowaniu tych samych wymogów kompetencyjnych wobec „ekspertów” i członków komisji egzaminacyjnych, generuje jednak ryzyko braku transparentności procedur i braku możliwości weryfikacji jakości prowadzonych prac, a więc i potencjalnych nieprawidłowości.<br>Postulujemy rezygnację z tego rozwiązania na rzecz zachowania instytucji audytu. | |
| 53 | art. 1 pkt 12 projektu ustawy<br>(dot. art. 11ha ust. 5 ustawy) | Państwowa Komisja do spraw Poświadczania Znajomości Języka Polskiego jako Obcego | Po ust. 3 dodaje się ust. 3a–3d w brzmieniu, w którym w punkcie 3c, informującym o warunkach wykluczenia z procesu sprawdzania i oceny prac egzaminacyjnych, proponujemy dopisać: „lub jeżeli są związani stosunkiem pracy z instytucją, w której działa podmiot uprawniony”. Rozstrzygnie to niepotrzebne wątpliwości i zwiększy zachowanie bezstronności przy ocenie prac egzaminacyjnych. | **Uwaga uwzględniona.**<br>Zaproponowana w uwadze dodatkowa przesłanka wyłączenia członka Komisji i eksperta z ponownego sprawdzenia i oceny pracy z części pisemnej egzaminu oraz badania prawidłowości sprawdzenia i oceny prac z tej części egzaminu zostanie uwzględniona w art. 11ha i odpowiednio w art. 11ka ustawy w brzmieniu dostosowanym do regulacji ustawy. |
| 54 | art. 1 pkt 12 projektu ustawy<br>(dot. art. 11ha ust. 2 ustawy) | Fundacja MOBI – Polski Instytut Językowy w Warszawie | Kwota opłaty jest inna niż przewidziano dla sprawdzenia prac (w art. 11g ust. 7 ustawy – 35%, zaś w art. 11h ust. 5 ustawy – 20%), z czego wynika ta różnica? | **Uwaga wyjaśniona.**<br>Należy wyjaśnić, że czym innym jest koszt organizacji i przeprowadzenia egzaminu, a czym innym koszt ponownego sprawdzenia i oceny pracy z części pisemnej egzaminu.<br>W związku z uwzględnieniem uwagi Komisji odstąpiono od przekazania Komisji sprawdzania i oceny prac z części pisemnej egzaminu., a wysokość środków przekazywanych NAWA uregulowana w projektowanym art. 11g ust. 7 pkt 1 ustawy pozostanie bez zmian na poziomie 20 % opłaty za przystąpienie do egzaminu za każdą osobę zarejestrowaną do udziału w danym egzaminie.<br>Natomiast projektowany art. 11ha ust. 2 ustawy reguluje kwestię opłaty za ponowne sprawdzenie i ocenę pracy z części pisemnej egzaminu. Jest ona pobierana w wysokości 20 % maksymalnej wysokości opłaty za przystąpienie do danego egzaminu, określonej w art. 11g ust. 5 ustawy. Wpływ z tej opłaty ma pokryć jedynie koszt dokonania konkretnej czynności w postaci ponownego sprawdzenia i oceny pracy z części pisemnej egzaminu przez osobę wyznaczoną przez przewodniczącego Komisji. Stąd też wysokość opłaty została ustalona na niższym poziomie niż wysokość środków przekazywanych przez podmiot uprawniony na rachunek bankowy NAWA. |
| 55 | art. 1 pkt 13 projektu ustawy | Państwowa Komisja do spraw | Proponujemy zmianę słowa „uprawnienie” na „uprawnienia”. | **Uwaga nieuwzględniona.**<br>Zgodnie z projektowanym brzmieniem art. 11b ust. 1 i 4 ustawy uprawnienie do organizowania egzaminu na określonym poziomie |

| | | | | |
|---|---|---|---|---|
| | (dot. art. 11i pkt 1 ustawy) | Poświadczania Znajomości Języka Polskiego jako Obcego | | biegłości językowej w grupie, o której mowa w art. 11a ust. 3 pkt 1 albo 2 ustawy, jest nadawane przez ministra na wniosek podmiotu ubiegającego się o nadanie tego uprawnienia. Z powyższego wynika, że przedmiotem wniosku może być ubieganie się o nadanie uprawnienia do organizowania egzaminu wyłącznie na jednym poziomie biegłości językowej w jednej, określonej grupie wiekowej, o której mowa w art. 11a ust. 3 pkt 1 albo 2 ustawy. Oznacza to, że w oparciu o jeden wniosek może zostać przyznane wyłącznie jedno uprawnienie. W celu uzyskania uprawnień do organizowania egzaminów na różnych poziomach biegłości językowej (i w różnych grupach wiekowych), zainteresowany podmiot musi zatem wystąpić z osobnymi wnioskami dla każdego z uprawnień, o które się ubiega.<br>Z uwagi na powyższe w brzmieniu projektowanego art. 11i pkt 1 ustawy przesądzono, że minister określi, w drodze rozporządzenia, sposób składania wniosków o nadanie lub przedłużenie posiadania pojedynczego, konkretnego uprawnienia, a nie ogółu uprawnień, o których przyznanie lub przedłużenie podmiot będzie się ubiegał. Zaproponowane uregulowania są tożsame z obecnie obowiązującymi i, w ocenie projektodawcy, nie wymagają zmiany. |
| 56 | art. 1 pkt 14 lit. b projektu ustawy<br>(dot. art. 11j ust. 4 pkt 3 ustawy) | Państwowa Komisja do spraw Poświadczania Znajomości Języka Polskiego jako Obcego | Zalecamy zmianę zapisu: „utraty zdolności do pełnienia obowiązków na skutek długotrwałej choroby trwającej co najmniej 6 miesięcy” na „co najmniej rok”. W ciągu roku najczęściej odbywają się tylko 4 posiedzenia Komisji, które są planowane po każdej sesji egzaminacyjnej (luty/kwiecień/czerwiec/listopad). Tym samym krótka choroba trwająca trzy miesiące mogłaby wykluczyć członka Komisji z jej prac. | **Uwaga uwzględniona.** |
| 57 | art. 1 pkt 14 lit. d projektu ustawy<br>(dot. art. 11j ust. 8 pkt 3 ustawy) | Fundacja MOBI – Polski Instytut Językowy w Warszawie | Odnosząc się do wyceny maksymalnej stawki sprawdzania prac pisemnych przez członków Komisji i „ekspertów” należy podnieść, iż stawka ta jest w przeliczeniu znacznie wyższa niż stawka egzaminatorów w podmiotach uprawnionych i stanowi ponad czterokrotnie więcej niż stawka stosowana aktualnie w podmiotach uprawnionych.<br>Według proponowanego brzmienia stawka za sprawdzenie i ocenę pracy z części pisemnej egzaminu oraz ponowne sprawdzenie i ocenę pracy z tej części egzaminu – nie może być wyższa niż 2,5% minimalnego miesięcznego wynagrodzenia zasadniczego dla profesora w uczelni publicznej określonego w przepisach wydanych na podstawie art. 137 ust. 2 ustawy PSWN, co w przeliczeniu stanowi 4 godziny pracy oraz odpowiada 234,25 zł brutto. Nie jest | **Uwaga wyjaśniona.**<br>W związku z uwzględnieniem uwagi Komisji odstąpiono od przekazania Komisji sprawdzania i oceny prac z części pisemnej egzaminu. W projekcie ustawy określono maksymalną wysokość wynagrodzenia za badanie prawidłowości sprawdzenia i oceny prac z części pisemnej egzaminu oraz za ponowne sprawdzenie i ocenę pracy z tej części egzaminu, która nie może być wyższa niż 2,5% minimalnego miesięcznego wynagrodzenia zasadniczego dla profesora w uczelni publicznej określonego w przepisach wydanych na podstawie art. 137 ust. 2 ustawy PSWN. Natomiast wysokość wynagrodzenia za badanie prawidłowości sprawdzenia i oceny prac z części pisemnej egzaminu, za ponowne sprawdzenie i ocenę pracy z tej części egzaminu oraz za wizytację egzaminu zostanie |

| | | | | |
|---|---|---|---|---|
| | | | jasne, czy proponowany przelicznik dotyczy wynagrodzenia za pracę jednego egzaminatora czy dwóch. | uregulowana w rozporządzeniu przewidzianym do wydania zgodnie ze zmienianym art. 11m pkt 4 ustawy. |
| 58 | art. 1 pkt 14 lit. d projektu ustawy<br>(dot. art. 11j ust. 8 pkt 3 ustawy) | Lingua Nova sp. z o.o. | Przeniesienie sprawdzania arkuszy egzaminacyjnych z części pisemnej egzaminu na listę prac wykonywanych przez Komisję oraz ekspertów postrzega się jako zasadnicze usprawnienie organizacyjne, przede wszystkim z uwagi na fakt, że dotychczasowa kalkulacja kosztów ponoszonych przez ośrodki egzaminacyjne nie pozwalała na nawet najmniejsze podniesienie stawki egzaminatora za sprawdzoną pracę. Sztywno określona dotychczas w ustawie stawka za udział w egzaminie zdającego, uzależniona dodatkowo od kursu walut, sprawiała, że stawki egzaminatorów zarówno za przeprowadzenie samego egzaminu, jak i za sprawdzanie prac, były niejako „zamrożone" i nie było możliwości urealnienia ich wynagrodzenia w sposób odpowiadający obecnym stawkom rynkowym, funkcjonującym w obszarze edukacji. Omawiając ten aspekt należy bowiem pamiętać, iż kwalifikacje, które musi zgodnie z ustawą wykazywać kandydat na egzaminatora, są dziś kwalifikacjami powszechnie poszukiwanymi i pożądanymi. Od 2022 roku pojawiła się ogromna liczba konkursów ofert oraz prowadzonych w różnych trybach przetargów, które opiewają na nauczanie języka polskiego jako obcego, co oznacza, iż nauczyciele tego języka mają obecnie wiele, a najczęściej wręcz nadmiar ofert w tym zakresie – dlatego też stawka egzaminatora powinna uwzględniać fakt, że egzaminator zważy każdorazowo ofertę proponowaną obecnie przez łaknący specjalistów w tej dziedzinie rynek z możliwościami finansowymi, jakie przedstawi mu się na stanowisku członka komisji egzaminacyjnej. Jednocześnie zwracamy uwagę, że w praktyce egzaminator rozważający podjęcie się pracy w komisji egzaminacyjnej porównuje swoją stawkę jako nauczyciel za godzinę prowadzenia zajęć ze stawką za organizację egzaminu oraz sprawdzanie prac, przeliczając ostatnie również na godziny pracy. Osobom, które projektują niniejsze zapisy, kalkulowanie stawki egzaminacyjnej lub za sprawdzenie pracy w odniesieniu do stawek nauczycielskich na rynku edukacyjnym może wydawać się niewłaściwe, tak jednak odbywa się to na co dzień i w ten sposób argumentują swoje oczekiwania finansowe zarówno kandydaci na egzaminatorów, jak i już funkcjonujący egzaminatorzy, zasiadający w komisjach egzaminu z języka polskiego jako obcego. Na dzień dzisiejszy stawką, o jaką wnoszą egzaminatorzy w związku z powyższym, jest kwota w przedziale 80–100 zł brutto za sprawdzoną pracę (każdą pracę sprawdza dwóch egzaminatorów). Nasz ośrodek proponuje egzaminatorom 40–45 zł | **Uwaga wyjaśniona.**<br>Stanowisko analogiczne jak w poz. 57. |

| | | | | |
|---|---|---|---|---|
| | | | brutto za sprawdzenie pracy pisemnej w grupie osób dorosłych na poziomie B1, co – według naszego ponad trzydziestoosobowego zespołu egzaminatorskiego – stanowi dzisiaj konkurencyjną sumę względem innych podmiotów organizujących egzamin z języka polskiego jako obcego. Dlatego też zaskoczyła nas ogromnie informacja o wynagrodzeniu równym 249,50 zł za sprawdzoną pracę, jest dla nas bowiem zastanawiające i niepokojące, że są ośrodki, które są w stanie przeznaczyć 1/3 swojego przychodu z egzaminu, a po odliczeniu opłaty dla NAWA i podatku właściwie nawet połowę pozostałej kwoty, na sprawdzenie jednej pracy pisemnej. Oznaczałoby to w konsekwencji ogromne cięcia lub po prostu rezygnację z utrzymania jakiegokolwiek etatu organizacyjnego, który zabezpiecza nie tylko kontrolę nad zgodnością z procedurami i administrację egzaminu, ale również zapewnia komunikację ze zdającymi, przekazując im niezbędne informacje o egzaminie, odbierając orzeczenia np. o niepełnosprawności, troszcząc się o dostosowanie pomieszczeń do ich potrzeb, a także wydając certyfikaty i przesyłając wyniki egzaminu. W naszym odczuciu amplituda przedstawionych kosztów sprawdzenia jednej pracy pisemnej wynika z faktu, że któryś z ośrodków (a może ich część) wliczył w sprawdzenie jednej pracy inne czynniki i podał zdecydowanie zawyżoną wartość. Naszą sugestią byłoby przeprowadzenie ponownego badania tego kosztu z podaniem sprecyzowanych czynników, jakie należy uwzględnić w ocenie kosztu sprawdzenia jednej pracy pisemnej, prosimy też o przedstawienie pozostałych kwot proponowanych przez ośrodki w odniesieniu do ich liczby, gdyż w naszej ocenie informacja jedynie o kwocie najwyższej i najniższej jest dalece niewystarczająca do oszacowania wzmiankowanego kosztu na ponad dwukrotność sumy, którą postulują dzisiaj nasi egzaminatorzy (kwota 80–100 zł brutto w relacji do 2,5% wynagrodzenia profesora uczelni publicznej na dzień 19.06.2024 r., co daje sumę 234,25 zł brutto). W naszej opinii kwota, którą obecnie należałoby wyasygnować na sprawdzenie jednej pracy pisemnej – jeżeli ekspertami sprawdzającymi prace mogą być również osoby o kwalifikacjach odpowiadających dzisiejszym egzaminatorom, a więc w praktyce kandydatami na ekspertów mogą stać się dzisiejsi egzaminatorzy – powinna przewyższać sumę proponowaną dzisiaj i odpowiadać na wzrost zainteresowania rynku edukacyjnego językiem polskim jako obcym, ale nie powinna skutkować porzucaniem funkcji członka komisji egzaminacyjnej na rzecz pozostania ekspertem i sprawdzania prac egzaminacyjnych. Dzisiaj jeden z naszych egzaminatorów sprawdza średnio 20 prac – jeśli przemnożymy to | |

| | | | | |
|---|---|---|---|---|
| | | | przez kwotę odpowiadającą 2,5% wynagrodzenia profesora uczelni publicznej, otrzymamy sumę 4 685 zł brutto. Takie wynagrodzenie przewyższa kilkukrotnie to, co mogą otrzymać egzaminatorzy za przeprowadzenie egzaminu, będą zatem prawdopodobnie bardziej zainteresowani sprawdzaniem, niż pracą przy egzaminie, co spowoduje znaczne uszczuplenie naszej kadry i konieczność sporej podwyżki kwoty za przeprowadzenie egzaminu w funkcji członka komisji egzaminacyjnej. Tego typu koszt nie został uwzględniony w projekcie ustawy, pomimo pewnego urealnienia stawki, które rzeczywiście powinno było nastąpić już pewien czas temu. Naszym zdaniem byłoby również korzyścią, gdyby rozwiać wątpliwości wielu podmiotów organizujących egzaminy, prezentując w ustawie nie tylko kwalifikacje niezbędne do uzyskania statusu eksperta, ale również procedurę jego powołania. | |
| 59 | art. 1 pkt 14 lit. d projektu ustawy<br>(dot. art. 11j ust. 8 pkt 3 ustawy) | Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu | Brak informacji o dolnej granicy wynagrodzenia i o tym, kto ustala wysokość kwoty.<br>Należy doprecyzować o wynagrodzenie profesorskie jakiego ośrodka oraz o jaki tytuł profesorski chodzi (profesor uniwersytetu/profesor nadzwyczajny/profesor zwyczajny).<br>Czy ponowne sprawdzenie to audyt czy po odwołaniu od oceny? | **Uwaga wyjaśniona.**<br>Stanowisko analogiczne jak w poz. 57. |
| 60 | art. 1 pkt 15 lit. a tiret pierwsze projektu ustawy<br>(dot. art. 11k ust. 1 pkt 1 ustawy) | Państwowa Komisja do spraw Poświadczania Znajomości Języka Polskiego jako Obcego | Wnioskujemy o zmianę zapisu „opiniowanie wniosków o przedłużenie uprawnień” na „opiniowanie i przedłużenie uprawnień”. Komisja bowiem analizowała dotąd wnioski zarówno o nadanie uprawień, jak i ich przedłużenie, a następnie rekomendowała je ministrowi. Praktyka ta jest naszym zdaniem uzasadniona, ponieważ jednym z elementów, które musi przedstawić wnioskodawca, jest wykazanie doświadczenia w zakresie nauczania języka polskiego jako obcego, programów nauczania oraz doświadczonej kadry. Te kwestie członkowie Komisji wnikliwie badali. Tym samym uważamy, że rozwiązanie takie powinno zostać utrzymane. | **Uwaga uwzględniona.** |
| 61 | art. 1 pkt 15 lit. a tiret drugie projektu ustawy<br>(dot. art. 11k ust. 1 pkt 3 ustawy) | Fundacja MOBI – Polski Instytut Językowy w Warszawie | W przypadku tworzenia „list ekspertów” oraz powierzenia im sprawdzania prac pisemnych konieczne będzie zorganizowanie dla tych osób szkoleń podobnych do tych organizowanych przez podmioty uprawnione dla członków swoich komisji. Konieczne będzie opracowanie klarownych procedur oceny prac. Dla ciągłości prac tego grona ważne jest zapewnienie ciągłości umów oraz procesów, które by uwolniły NAWA od konieczności organizacji regularnych procedur przetargowych na zatrudnienie nowych ekspertów (będzie to możliwe przy organizacji egzaminów więcej niż 4 razy do roku oraz zapewnieniu jasnych i dokładnych terminów | **Uwaga wyjaśniona.**<br>W związku z uwzględnieniem uwagi Komisji odstąpiono od przekazania Komisji sprawdzania i oceny prac z części pisemnej egzaminu.<br>Natomiast projektowane przepisy zawierają regulacje dotyczące szkoleń dla ekspertów, o których mowa w art. 11h ust. 3 ustawy. Art. 11k ust. 1 pkt 4 ustawy wskazuje, że zadaniem Komisji jest prowadzenie szkoleń dla kandydatów ubiegających się o wpis na listę egzaminatorów, o której mowa w art. 11f ust. 1, dla ekspertów, |

| | | | | |
|---|---|---|---|---|
| | | | na ocenę prac z poszczególnych sesji egzaminacyjnych). Należy stwierdzić, iż będzie to dodatkowo obciążać budżet państwa. | o których mowa w art. 11ha ust. 3, i dla wizytatorów. Z kolei art. 11m ustawy, określający zakres spraw przewidzianych do uregulowania w drodze rozporządzenia, wskazuje w pkt 6, że rozporządzenie określi organizację i sposób przeprowadzania szkoleń dla kandydatów na egzaminatorów ubiegających się o wpis na listę, o której mowa w art. 11f ust. 1, dla ekspertów, o których mowa w art. 11ha ust. 3, i dla wizytatorów.<br>W pkt 6 OSR został wykazany wzrost wydatków budżetu państwa wynikający z projektowanych zmian w systemie poświadczania znajomości języka polskiego jako obcego. |
| 62 | art. 1 pkt 15 lit. a tiret drugie projektu ustawy<br>(dot. art. 11k ust. 1 pkt 3 ustawy) | Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu | Jakie są kryteria wyłaniania ekspertów? Kto może być ekspertem sprawdzającym prace pisemne? | **Uwaga wyjaśniona.**<br>W związku z uwzględnieniem uwagi Komisji odstąpiono od przekazania Komisji sprawdzania i oceny prac z części pisemnej egzaminu. Natomiast eksperci wpisani na listę, o której mowa w art. 11ha ust. 3 ustawy będą mogli, obok członków Komisji, badać prawidłowość sprawdzenia i oceny prac z części pisemnej egzaminu. Wymagania kwalifikacyjne w stosunku do osób ubiegających się o wpis na listę ekspertów, zgodnie z dodawanym art. 11ha ust. 3 ustawy, zostały określone w art. 11e ust. 2 pkt 2 ustawy, natomiast wpisu na listę będzie dokonywała Komisja na wniosek osoby, która spełnia te wymagania.<br>Ponadto należy wskazać, że projektowane przepisy regulują kwestię szkoleń dla ekspertów, o których mowa w art. 11ha ust. 3 ustawy. W art. 11k ust. 1 pkt 4 ustawy wskazano, że zadaniem Komisji jest prowadzenie szkoleń dla kandydatów ubiegających się o wpis na listę egzaminatorów, o której mowa w art. 11f ust. 1, dla ekspertów, o których mowa w art. 11ha ust. 3, i dla wizytatorów.<br>Z kolei w art. 11m ustawy, określającym zakres spraw przewidzianych do uregulowania w drodze rozporządzenia, w pkt 6 wskazano, że rozporządzenie określi organizację i sposób przeprowadzania szkoleń dla kandydatów na egzaminatorów ubiegających się o wpis na listę, o której mowa w art. 11f ust. 1, dla ekspertów, o których mowa w art. 11ha ust. 3, i dla wizytatorów. |
| 63 | art. 1 pkt 15 lit. a tiret trzecie projektu ustawy<br>(dot. art. 11k ust. 1 pkt 4 ustawy) | Fundacja MOBI – Polski Instytut Językowy w Warszawie | W obowiązującym modelu członkowie komisji egzaminacyjnej są co do zasady lektorami z bogatym doświadczeniem w realizacji kursów językowych. Poszczególne ośrodki egzaminacyjne dbały o rozwój ich kompetencji w sprawdzaniu prac, zapewniały informacje zwrotne (zarówno od przewodniczącego komisji, jak i od audytu po weryfikacji wybranych prac). NAWA przez cały okres realizacji ustawy nie podejmowała się zadań z zakresu szkolenia członków komisji ośrodków egzaminacyjnych, mimo | **Uwaga wyjaśniona.**<br>Stanowisko analogiczne jak w poz. 62. |

| | | | | |
|---|---|---|---|---|
| | | | że niskim kosztem mogły być zorganizowane webinaria, sesje Q&A, udostępnione formularze z poprzednich sesji egzaminacyjnych. Ustawa przewiduje szkolenie ekspertów (co prawda wydatki te nie są przewidziane w OSR), jednak czy są one potrzebne w warunkach kiedy już funkcjonuje sprawny system oceny? | |
| 64 | art. 1 pkt 15 lit. a tiret czwarte projektu ustawy<br>(dot. art. 11k ust. 1 pkt 7 ustawy) | Państwowa Komisja do spraw Poświadczania Znajomości Języka Polskiego jako Obcego | Wnioskujemy o zmianę zapisu „sprawdzanie i ocena prac z części pisemnej egzaminu" na „sprawdzanie, ocena oraz badanie prawidłowości oceny prac z części pisemnej egzaminu". Zaproponowane w ustawie centralne sprawdzanie nie wyklucza konieczności wybiórczej weryfikacji poprawności sprawdzania prac przez zespoły specjalistów wskazane przez Komisję. | **Uwaga wyjaśniona.**<br>Należy wyjaśnić, że w związku z uwzględnieniem uwagi ogólnej zawartej w poz. 82 odstąpiono od przekazania Komisji sprawdzania i oceny prac z części pisemnej egzaminu. Natomiast w przypadku badania prawidłowości sprawdzenia i oceny prac z części pisemnej zwiększeniu ulegnie odsetek badanych prac z 20 % do 30 %, zgodnie z projektowanym art. 11ka ustawy |
| 65 | art. 1 pkt 15 lit. a tiret czwarte projektu ustawy<br>(dot. art. 11k ust. 1 pkt 7 ustawy) | Fundacja MOBI – Polski Instytut Językowy w Warszawie | Zaproponowana zmiana scentralizowania sprawdzania i oceny prac pisemnych nie tylko nie wyeliminuje rozbieżności w ocenie prac pisemnych, ale znacznie je pogłębi. Z uwagi na dużą liczbę zdających można założyć, iż sprawdzaniem i oceną większości prac pisemnych będą zajmować się nie członkowie Komisji, a „eksperci", czyli, jak można się domyślać, egzaminatorzy z poszczególnych ośrodków, do których pracy Komisja ma zastrzeżenia, i w związku z czym proponuje omawiane zmiany. Będą to więc w większości ci sami egzaminatorzy, którzy obecnie są członkami komisji egzaminacyjnych, jednak dotychczas ich pracę nadzorowali, korygowali i ujednolicali ocenę przewodniczący komisji w poszczególnych ośrodkach, a następnie audytorzy, a teraz ich praca nie będzie podlegać żadnej kontroli. Problem więc nie zniknie, a stanie się niewykrywalny. Badanie prawidłowości oceny prac egzaminacyjnych zapewnia transparentność egzaminu. | **Uwaga wyjaśniona.**<br>Należy wskazać, że w związku z uwzględnieniem uwagi Komisji odstąpiono od przekazania Komisji sprawdzania i oceny prac z części pisemnej egzaminu. W pozostałym zakresie stanowisko analogiczne jak w poz. 64. |
| 66 | art. 1 pkt 15 lit. a tiret czwarte projektu ustawy<br>(dot. art. 11k ust. 1 pkt 7 ustawy) | Simply Polish by Olga Bambrowicz | Z projektu ustawy nie wynika, w jakiej formie ma odbywać się sprawdzanie prac pisemnych oraz jakie będą kryteria i tryb wyłaniania ekspertów. Centralne poprawianie prac to rozwiązanie, które było już stosowane w certyfikacji, jednak wtedy nie mieliśmy do czynienia z aż tak dużą liczbą zdających. Możemy wyobrazić sobie, że spośród audytorów, przewodniczących i egzaminatorów Komisja wyłoni grupę doświadczonych ekspertów, którzy poprawią kilkanaście tysięcy prac rocznie. Jak jednak będzie wyglądała sytuacja za kilka/kilkanaście lat, kiedy zespół ekspercki trzeba będzie uzupełnić o nowe osoby? Nabranie biegłości w poprawianiu prac wymaga doświadczenia, to zaś zdobywa się podczas kolejnych sesji i lektury zaleceń audytu. Jako doświadczone egzaminatorki i przewodniczące przestrzegamy przed drogą na skróty. Naszym | **Uwaga wyjaśniona.**<br>Stanowisko analogiczne jak w poz. 64. |

| | | | | |
|---|---|---|---|---|
| | | | zdaniem proponowane rozwiązanie sprawi, że za jakiś czas na rynku pracy zabraknie osób mających wprawę w poprawianiu: zdobywanego latami doświadczenia nie zastąpi się krótkim szkoleniem.<br>Obserwując rozwój systemu certyfikacji zauważamy, że dwuetapowy system sprawdzania prac działa coraz lepiej, a zalecenia poaudytowe są cennymi wskazówkami dla ośrodków. Obawiamy się, że proponowane zmiany mogą wprowadzić chaos i obniżenie poziomu poprawiania prac. Mamy też poważne wątpliwości, czy centralne poprawianie przyczyni się do standaryzacji. Mówimy wszakże o kilkunastu tysiącach prac rocznie oraz o likwidacji audytu.<br>Jeśli poprawianie centralne miałoby się odbywać stacjonarnie, w budżecie należy uwzględnić ogromne koszty związane z dojazdem, zakwaterowaniem i wyżywieniem ekspertów. W przypadku prac poprawianych zdalnie należy wziąć pod uwagę zapewnienie ekspertom sprzętu komputerowego, oprogramowania i wsparcia informatycznego. Dodać warto, że w projekcie ustawy powołano się na badanie ankietowe, w którym pytano o poprawianie w trybie stacjonarnym. W przypadku poprawy na komputerze czas pracy egzaminatora jest znacznie dłuższy, co należy wziąć pod uwagę w przymiarkach budżetowych. | |
| 67 | art. 1 pkt 15 lit. a tiret czwarte projektu ustawy<br>(dot. art. 11k ust. 1 pkt 7 ustawy) | Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu | Z treści projektu nie wynika w jakiej formie ma się odbywać centralne sprawdzanie. | **Uwaga wyjaśniona.**<br>Należy wskazać, że w związku z uwzględnieniem uwagi Komisji odstąpiono od przekazania Komisji sprawdzania i oceny prac z części pisemnej egzaminu. . |
| 68 | art. 1 pkt 15 lit. a tiret czwarte projektu ustawy<br>(dot. art. 11k ust. 1 pkt 7 ustawy) | Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu | Proponowane rozwiązania sprawdzały się, ale miały miejsce przy dużo mniejszej liczbie zdających (około 200 zdających w jednej sesji).<br>W naszej ocenie proponowane rozwiązanie jest – przy rosnącej lawinowo liczbie zdających – niemożliwe do wprowadzenia i niesie ze sobą ryzyko chaosu oraz pogorszenia jakości poprawiania prac. Zamiast tego należałoby udzielić wsparcia ośrodkom, zapewniając im system szkoleń. | **Uwaga uwzględniona.**<br>Należy wskazać, że w związku z uwzględnieniem uwagi Komisji odstąpiono od przekazania Komisji sprawdzania i oceny prac z części pisemnej egzaminu. |

| | | | | |
|---|---|---|---|---|
| 69 | art. 1 pkt 15 lit. a tiret czwarte projektu ustawy<br>(dot. art. 11k ust. 1 pkt 7 ustawy) | Uniwersytet Zielonogórski w Zielonej Górze | Projekt zmian sposobu oceniania części pisemnej egzaminu, polegający na odsyłaniu prac pisemnych do Komisji i przekazywaniu ich egzaminatorom, najpierw przeszkolonym do tego działania, może skutkować zawieszeniem procesu certyfikacji do czasu odbycia szkoleń dla egzaminatorów sprawdzających prace pisemne. Jeśli z tych szkoleń zwolni się pracujących już przy egzaminach członków komisji w podmiotach uprawnionych, to jakość pracy (stanowiąca motywację tej zmiany) nie poprawi się. Brak ustanowienia minimalnej płacy za wykonaną pracę przy sprawdzaniu pracy pisemnej również nie gwarantuje efektywności działania. | **Uwaga wyjaśniona**<br>Stanowisko analogiczne jak w poz. 52. |
| 70 | art. 1 pkt 15 lit. a tiret piąte projektu ustawy<br>(dot. art. 11k ust. 1 pkt 9 ustawy) | Fundacja MOBI – Polski Instytut Językowy w Warszawie | Warto doprecyzować art. 11k ust. 1 pkt 9 ustawy w zakresie kompetencji Komisji. Jeżeli zadanie doręczenia certyfikatów pozostaje po stronie podmiotów uprawnionych należy jasno zawrzeć w ustawie zapisy na ten temat.<br>Proponowane brzmienie przepisu:<br>„9) wydawanie certyfikatów oraz doręczanie ich osobom które zdały egzamin;”. | **Uwaga nieuwzględniona.**<br>Zgodnie z art. 11a ust. 2 ustawy certyfikat jest wydawany przez Komisję, natomiast proces doręczenia certyfikatów osobom, które zdały egzamin, zostanie uregulowany w rozporządzeniu przewidzianym do wydania art. 11i ustawy. |
| 71 | art. 1 pkt 17 projektu ustawy<br>(dot. art. 11l ustawy) | Lingua Nova sp. z o.o. | Wnioskujemy o ponowne rozpatrzenie kwestii kwalifikacji, jakie musi posiadać wizytator, oraz o uregulowanie w ustawie procedury wizytacji.<br>W przedstawionym projekcie ustawy proponuje się bardzo szeroki wachlarz możliwych kompetencji, jakie może prezentować wizytator egzaminu z języka polskiego jako obcego. Alternatywnie do członka Komisji może to być również osoba, która posiada dyplom ukończenia jednolitych studiów magisterskich lub studiów drugiego stopnia w kilku różnych zakresach. Tak szeroki zakres sprawia, że wizytacji mogłyby dokonywać również osoby, których kwalifikacje zawodowe odpowiadają kwalifikacjom wymaganym na stanowisko egzaminatora w komisji egzaminacyjnej. W sytuacji, gdy wynagrodzenie wizytatora stanowi 35% wynagrodzenia profesora uczelni publicznej, co na dzień dzisiejszy wynosiłoby 3 279,50 zł brutto, a wynagrodzenie za przeprowadzenie egzaminu wynosi nieco ponad połowę tej kwoty przy tych samych wymaganiach co do kwalifikacji, jest absolutne oczywiste, że takie zróżnicowanie spowoduje dużo większe zainteresowanie funkcją wizytatora niż egzaminatora. Prosimy zatem o pewne zawężenie w tym zakresie, sądzimy bowiem również, że wykształcenie nie powinno stanowić tutaj jedynego kryterium. Wizytacja ma przecież na celu sprawdzenie zgodności procedur ze stanem faktycznym, tj. działaniami ośrodka na rzecz poprawnej organizacji egzaminu | **Uwaga nieuwzględniona.**<br>Wskazane w projektowanym art. 11l ust. 2 pkt 2 ustawy wyrazy „literatury polskiej, języka polskiego, kultury polskiej” stanowią opisowe określenie zakresu kształcenia na studiach z uwagi na fakt, że uczelnie, korzystając z autonomii programowej, co do zasady, w sposób dowolny określają nazwy kierunków studiów, a ograniczenie wymogu określonego w przepisie do zakresu „filologia polska” mogłoby zawęzić krąg osób, które mogłyby pełnić funkcje wizytatorów. Analogiczna sytuacja ma miejsce w przypadku zastąpienia wyrazu „neofilologia” wyrazami „filologie obce”. Powyższe dotyczy wymogów w zakresie kwalifikacji, jakie musi spełnić wizytator niebędący członkiem Komisji.<br>Natomiast rozszerzenie zadań Komisji o możliwość dokonywania wizytacji egzaminu stanowi realizację postulatu Komisji. Uprawnienie Komisji do dokonywania wizytacji egzaminów pozwoli jej na bezpośrednie zapoznanie się ze sposobem realizacji przez podmioty uprawnione zadań związanych z organizacją i przeprowadzaniem egzaminów, w tym warunkami, w jakich się one odbywają, oraz sposobem pracy komisji egzaminacyjnych. Jest to istotna kompetencja, która wyposaża Komisję w narzędzie umożliwiające jej realizację zadań związanych z zapewnieniem |

| | | | | |
|---|---|---|---|---|
| | | | z języka polskiego jako obcego. Sądzimy zatem, że warto, aby rozpatrzyli Państwo możliwość przygotowania stosownego szkolenia, które mogłoby również być odpłatne, oraz pewnego egzaminu, po zdaniu którego kandydat na wizytatora otrzymałby stosowne uprawnienia. Zarówno szkolenie, jak i sam egzamin, powinny w naszym odczuciu dotyczyć właśnie procedur organizacji egzaminu z języka polskiego jako obcego.<br>W naszej opinii kwestia wizytacji, a konkretnie sprawa jej przeprowadzenia powinna być nieco szerzej omówiona w ustawie. W czasie ostatniej konferencji z okazji 20-lecia organizacji egzaminu z języka polskiego jako obcego padły słowa, iż pragniemy, aby rzeczony egzamin prowadzony był wedle dobrych praktyk wypracowanych przez dostawców innych egzaminów językowych, niekoniecznie z zakresu języka polskiego. Praktyką, którą stosują wszyscy nasi partnerzy w tym zakresie, jest informowanie o wizytacji/audycie na pewien z góry określony czas przed datą egzaminu oraz sporządzenie protokołu z wizytacji, który jest udostępniany w różnej formie ośrodkom. Prosimy o rozważenie tych sugestii. Skoro w projekcie ustawy zawarta jest możliwość odwołania się od zastrzeżeń wizytatorów, to powinna być również określona forma przedstawienia wniosków po wizytacji, informacja o ich udostępnieniu ośrodkowi oraz określony czas na ich dostarczenie do ośrodka. Zastrzeżenia mogą rodzić dla podmiotów organizujących egzaminy bardzo konkretne konsekwencje, dlatego prosimy o klarowne zasady w tej sprawie. | prawidłowego funkcjonowania systemu poświadczania znajomości języka polskiego jako obcego.<br>Należy dodać, że w skład Komisji wchodzi 10 członków, którzy są specjalistami w zakresie nauczania języka polskiego lub języka polskiego jako obcego. Natomiast sposób wyłaniania członków Komisji, którzy będą pełnili funkcje wizytatorów, Komisja określi samodzielnie.<br>Zakres uprawnień wizytatora w związku z wizytacją egzaminu jest określony w art. 11l ust. 4 ustawy i obejmuje on czynności związane z oceną samego przebiegu egzaminu, nie zaś jego oceną merytoryczną. Dodatkowo Komisja, zgodnie ze zmienianym art. 11k ust. 1 pkt 4 ustawy, będzie przeprowadzała szkolenia dla wizytatorów, zatem wizytacje będą przeprowadzane przez osoby odpowiednio do tego przygotowane. |
| 72 | art. 1 pkt 17 projektu ustawy<br>(dot. art. 11l ustawy) | Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu | Należy dopisać, z jakim wyprzedzeniem podmiot uprawniony będzie informowany o planowanej wizytacji. | **Uwaga wyjaśniona.**<br>Uwaga dotyczy regulacji, która zgodnie z upoważnieniem ustawowym zawartym w art. 11m ustawy zostanie określona w rozporządzeniu przewidzianym do wydania na podstawie tego przepisu. |
| 73 | art. 1 pkt 17 lit. e projektu ustawy<br>(dot. art. 11l ust. 3 ustawy) | Fundacja MOBI – Polski Instytut Językowy w Warszawie | Projekt ustawy zakłada uchylenie art. 11l ust. 3 ustawy. Jest to sytuacja budząca wiele wątpliwości. Wizytatorzy powinni mieć jasne standardy oceny podmiotów uprawnionych (wcześniej pisała o tym Najwyższa Izba Kontroli), szkolenia i wytyczne w tym zakresie powinny być opracowane przez Komisję oraz podane do ogólnej wiadomości.<br>Postulujemy utrzymanie art. 11l ust. 3 ustawy w brzmieniu:<br>„3. Komisja może przeprowadzać szkolenia dla wizytatorów. Szkolenia mogą zostać przeprowadzone z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość.”. | **Uwaga nieuwzględniona.**<br>Art. 11l ust. 3 ustawy zostanie uchylony, ponieważ jego zakres został uwzględniony w zmienianym art. 11m ustawy, określającym zakres spraw przewidzianych do uregulowania w drodze rozporządzenia. Zgodnie z art. 11m pkt 6 ustawy w rozporządzeniu zostaną określone organizacja i sposób prowadzenia szkoleń dla kandydatów na egzaminatorów ubiegających się o wpis na listę, o której mowa w art. 11f ust. 1, dla ekspertów, o których mowa w art. 11ha ust. 3, i dla wizytatorów. Akt wykonawczy określi zatem sposób organizacji szkoleń, w tym m.in. możliwość ich |

| | | | | |
|---|---|---|---|---|
| | | | | przeprowadzania z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość. |
| 74 | art. 1 pkt 17 lit. h projektu ustawy<br>(dot. art. 11l ust. 6a ustawy) | Państwowa Komisja do spraw Poświadczania Znajomości Języka Polskiego jako Obcego | Proponowany w ustawie siedmiodniowy termin odwołania od protokołu wizytacji działa na niekorzyść podmiotu uprawnionego. W kodeksie postępowania cywilnego na odwołanie przysługuje 14 dni i tak powinno być również w tym przypadku. | **Uwaga uwzględniona.** |
| 75 | art. 1 pkt 17 lit. h projektu ustawy<br>(dot. art. 11l ust. 6a ustawy) | Uniwersytet Zielonogórski w Zielonej Górze | W przypadku art. 11l ust. 6a ustawy ustanowienie krótkiego terminu umotywowanych zastrzeżeń – odwołania od protokołu wizytacji – działa na niekorzyść podmiotu uprawnionego. W kodeksie postępowania cywilnego na odwołanie przysługuje 14 dni i tak powinno być również w tym przypadku. | **Uwaga uwzględniona.** |
| 76 | Ocena skutków regulacji<br>pkt 2 | Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu | Dane dotyczące ankiety przeprowadzonej wśród podmiotów uprawnionych z roku 2021 są już nieaktualne, informacja o kosztach sprawdzania pracy pisemnej nie uwzględnia opłaty VAT ani kosztów potrzebnego sprzętu/centralnego zakwaterowania ekspertów (z projektu ustawy nie wynika, gdzie/w jakiej formie ma się odbywać sprawdzanie centralne, na czyim sprzęcie). Z naszego doświadczenia wynika, że sprawdzanie prac online pochłania więcej czasu (czy w tej kwestii prowadzono badania statystyczne?) i wymaga innych kompetencji. Ponadto nie wiadomo, jak będzie realizowane sprawdzanie w parach. | **Uwaga wyjaśniona.**<br>Należy wyjaśnić, że w związku z uwzględnieniem uwagi Komisji odstąpiono od przekazania Komisji sprawdzania i oceny prac z części pisemnej egzaminu. |
| 77 | Ocena skutków regulacji<br>pkt 2 | Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu | Uwaga do fragmentu pkt 2 OSR:<br>„Przewiduje się, że wprowadzone zmiany przyczynią się do zapewnienia udziału w systemie poświadczania znajomości języka polskiego jako obcego podmiotów, które z uwagi na faktycznie prowadzoną działalność w zakresie nauczania języka polskiego jako obcego, gwarantują sprawną organizację i przeprowadzanie egzaminów.”.<br>Nie wystarczy sprawna organizacja, ale przede wszystkim dbanie o jakość poprawiania prac. | **Uwaga wyjaśniona.**<br>Zgodnie z postulowaną uwagą Komisji odstąpiono od przekazania Komisji sprawdzania i oceny prac z części pisemnej egzaminu. |
| 78 | Ocena skutków regulacji<br>pkt 2 | Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu | Uwaga do fragmentu pkt 2 OSR:<br>„Powyższa propozycja przede wszystkim umożliwi przystąpienie do egzaminu na poziomie biegłości językowej C1 osobom, które ukończyły naukę na poziomie średnim przed ukończeniem 18 roku życia.”. | **Uwaga wyjaśniona.**<br>Stanowisko analogiczne jak w poz. 1. |

| | | | | |
|---|---|---|---|---|
| | | | Zapis ten umożliwia przystąpienie do egzaminu osobom zbyt młodym, tymczasem poziom C1 wymaga nie tylko biegłości językowej, ale też dojrzałości intelektualnej. Z naszego doświadczenia wynika, że osoby w tym wieku jej nie posiadają. | |
| 79 | Ocena skutków regulacji<br>pkt 2 | Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu | Uwaga do fragmentu pkt 2 OSR:<br>„Kolejna zmiana ma na celu uwzględnienie szczególnej sytuacji osób niepełnosprawnych z dysfunkcją narządu słuchu lub mowy w stopniu uniemożliwiającym im przystąpienie do części ustnej egzaminu. W projekcie ustawy przewiduje się możliwość zwolnienia przez komisję egzaminacyjną tych osób z części ustnej egzaminu. W przypadku tych osób wynik egzaminu będzie ustalany w oparciu o liczbę punktów uzyskanych z części pisemnej egzaminu.”.<br>A co z częścią „Słuchanie”? | **Uwaga wyjaśniona.**<br>Stanowisko analogiczne jak w poz. 51. |
| 80 | Uwaga ogólna | Państwowa Komisja do spraw Poświadczania Znajomości Języka Polskiego jako Obcego | Nie odnaleźliśmy w projekcie ustawy punktu dotyczącego powołania zastępcy przewodniczącego Komisji i ustanowienia dla niego wynagrodzenia. W kontekście narastających obowiązków ustanowienie takiej funkcji jest konieczne dla zapewnienia płynności przebiegu prac całego Zespołu. | **Uwaga uwzględniona.** |
| 81 | Uwaga ogólna | Państwowa Komisja do spraw Poświadczania Znajomości Języka Polskiego jako Obcego | Projekt ustawy nie objął kwestii podatku VAT, który ma być odprowadzany przez podmioty uprawnione z tytułu organizacji i przeprowadzania egzaminów certyfikatowych z języka polskiego jako obcego. Brak postanowień prawnych umożliwiających zwolnienie uczelni z tego obowiązku lub przeprowadzenie przez nie egzaminu certyfikacyjnego w połączeniu z kursem przygotowującym do egzaminu w obecnie obowiązujących realiach doprowadził do zablokowania części podmiotów uprawnionych do przeprowadzania tychże egzaminów. Naszym zdaniem utrzymanie możliwości przeprowadzania egzaminów przez uczelnie jest jednym z czynników budowania prestiżu egzaminów certyfikatowych oraz wyraźnego zaznaczania ich obecności w przestrzeni edukacyjnej. Ponadto musimy pamiętać, że to właśnie ze środowisk akademickich pozyskujemy osoby tworzące testy egzaminacyjne. Ograniczenie lub brak obecności egzaminów certyfikacyjnych w przestrzeni akademickiej w dłuższej perspektywie może rzutować na brak motywacji wśród pracowników naukowo-dydaktycznych, by uczestniczyć w pracach zespołów powoływanych przez Komisję, szczególnie zespołów tworzących zadania egzaminacyjne. | **Uwaga wyjaśniona.**<br>Należy wskazać, że minister wystąpił do Ministra Finansów o rozważanie możliwości wprowadzenia zmiany w ustawie z dnia 11 marca 2004 r. o podatku od towarów i usług (Dz. U. z 2025 r. poz. 775, z późn. zm.) polegającej na rozszerzeniu zakresu zwolnienia od podatku VAT, określonego w art. 43 ust. 1 pkt 28 tej ustawy, również o usługi związane z organizowaniem i przeprowadzaniem egzaminów. W ocenie Ministra Finansów fakt, że weryfikacja znajomości języka polskiego jako obcego w drodze przeprowadzenia egzaminu jest czynnością odrębną od usługi kształcenia, w świetle unijnych i krajowych przepisów uniemożliwia obecnie wprowadzenie zwolnienia od podatku VAT we wnioskowanym zakresie. |

| | | | | |
|---|---|---|---|---|
| 82 | Uwaga ogólna | Państwowa Komisja do spraw Poświadczania Znajomości Języka Polskiego jako Obcego | Należy wyrazić obawę, iż propozycja centralnego sprawdzania arkuszy egzaminacyjnych nie gwarantuje przyśpieszenia prac nad poprawą egzaminów. Pojawia się tu kwestia czasochłonności kopiowania lub skanowania prac pisemnych, zaangażowania w krótkim czasie osób poprawiających prace, które nie będą miały zobowiązań wobec podmiotu uprawnionego. Inną kwestią jest także konieczność przeszkolenia tych specjalistów itd. W obliczu tysięcy zdających egzamin co roku, niepokój budzi zrekrutowanie i przeszkolenie odpowiednio wielu egzaminatorów, gotowych poprawiać prace pisemne w systemie centralnym. | **Uwaga uwzględniona.**<br>Zgodnie z postulowaną uwagą Komisji odstąpiono od przekazania Komisji sprawdzania i oceny prac z części pisemnej egzaminu. |
| 83 | Uwaga ogólna | Państwowa Komisja do spraw Poświadczania Znajomości Języka Polskiego jako Obcego | Pragniemy się także odnieść do kwestii wydawania certyfikatu bez konieczności zdawania egzaminu. Przepisy, które weszły w życie z dniem 1 stycznia 2024 r., uruchomiły proces lawinowego spływania do Komisji wniosków w tej procedurze. Wnioskujący, choć spełniają formalne wymogi w tym zakresie, to niestety nie zawsze posiadają realne kompetencje językowe na konkretnym poziomie. Ponadto w dokumencie nie rozstrzyga się, czy wnioskujący ma ukończyć studia tylko w polskim systemie szkolnictwa wyższego. Brak precyzyjnego rozstrzygnięcia skutkuje obecnie możliwością uzyskana certyfikatu na poziomie C1 przez absolwentów filologii polskiej prowadzonej na zagranicznej uczelni, podczas gdy na tych kierunkach nie wszystkie zajęcia są prowadzone w języku polskim. Uruchomienie rozszerzonej ścieżki umożliwiającej uzyskanie certyfikatu bez egzaminu potwierdzającego umiejętności językowe zdającego prowadzi do sytuacji, w której dokument ten może otrzymać osoba niespełniająca tychże wymogów. W konsekwencji będzie to prowadzić do dewaluacji certyfikatu. Uważamy, że kwestie te powinny jeszcze raz zostać poddane szczegółowej analizie, doprecyzowaniu sformułowań i przede wszystkim zawężeniu możliwości uzyskania certyfikatu bez egzaminu. | **Uwaga wyjaśniona.**<br>W ocenie projektodawcy zasadne jest utrzymanie obecnie funkcjonującego rozwiązania polegającego na umożliwieniu cudzoziemcowi lub obywatelowi polskiemu na stałe zamieszkałemu za granicą otrzymania certyfikatu bez konieczności zdania egzaminu, po spełnieniu przesłanek określonych w ustawie. W ocenie projektodawcy wskazane w obowiązujących przepisach dokumenty, które potwierdzają spełnienie warunku otrzymania certyfikatu poświadczającego znajomość języka polskiego na danym poziomie biegłości językowej, w sposób wystarczający poświadczają, że osoby nimi się legitymujące posiadają wymaganą znajomość języka polskiego. Przykładowo w przypadku absolwenta szkoły, o której mowa w art. 8 ust. 5 pkt 1 lit. a lub pkt 2 lit. c ustawy z dnia 14 grudnia 2016 r. – Prawo oświatowe (Dz. U. z 2025 r. poz. 1043, z późn. zm.), na poziomie liceum ogólnokształcącego, albo szkoły działającej w systemie oświaty innego państwa, prowadzącej nauczanie języka polskiego i innych przedmiotów w języku polskim, dokumenty te potwierdzają wykształcenie średnie oraz możliwość ubiegania się o przyjęcie na studia w Polsce.<br>Dodatkowo należy zauważyć, że zmiany wprowadzone z dniem 1 stycznia 2024 r. były odpowiedzią na potrzeby środowisk polonijnych, a także tych osób, które, będąc obywatelami innych państw, wiążą swoją przyszłość z Polską.<br>Natomiast w projekcie ustawy w art. 1 pkt 2 lit. d (art. 11a ust. 7 ustawy) zaproponowano zmianę poziomów biegłości językowej, na których będzie poświadczana znajomość języka polskiego jako obcego bez konieczności zdania egzaminu. W przypadku uzyskania stopnia doktora na podstawie rozprawy doktorskiej napisanej i obronionej w języku polskim w uczelni lub podmiocie, działających w systemie szkolnictwa wyższego i nauki będzie to poziom biegłości językowej C2. Znajomość języka polskiego jako obcego na poziomie biegłości językowej C1 albo B2 będzie |

| | | | | |
|---|---|---|---|---|
| | | | | potwierdzana absolwentom studiów prowadzonych w języku polskim w uczelni działającej w polskim systemie szkolnictwa wyższego i nauki w zależności od poziomu ukończonych studiów, tj.: odpowiednio studiów drugiego stopnia i jednolitych studiów magisterskich albo studiów pierwszego stopnia.<br><br>Również w przypadku grupy osób, o której mowa w art. 11a ust. 4 pkt 2 lit. b–f ustawy, tj. absolwentów szkół średnich i innych form nauczania zaproponowano zróżnicowanie poziomów biegłości językowej, na których będzie poświadczana znajomość języka polskiego jako obcego. W przypadku absolwentów szkół średnich działających w polskim systemie oświaty posiadających świadectwo dojrzałości albo szkół średnich działających w systemie oświaty innego państwa posiadających świadectwo odpowiadające polskiemu świadectwu dojrzałości, w którym uwzględniono wynik egzaminu języka polskiego, znajomość języka polskiego jako obcego będzie poświadczana na poziomie biegłości językowej B2. Na takim samym poziomie biegłości językowej będzie poświadczana znajomość języka polskiego jako obcego absolwentom szkół europejskich posiadającym dyplom EB (European Baccalaureate) uwzględniający wynik egzaminu z języka polskiego jako języka ojczystego.<br><br>Bez zmian natomiast pozostaje poświadczany poziom biegłości językowej (B1) w przypadku absolwentów szkół, o których mowa w art. 8 ust. 5 pkt 1 lit. a lub pkt 2 lit. c ustawy z dnia 14 grudnia 2016 r. – Prawo oświatowe, szkół funkcjonujących w systemie oświaty innego państwa prowadzących nauczanie języka polskiego i innych przedmiotów w języku polskim, którzy posiadają wykształcenie średnie oraz absolwentów innych forma nauczania, o których mowa w art. 11a ust. 4 pkt 2 lit. f ustawy. |
| 84 | Uwaga ogólna<br><br>(dot. art. 11a ust. 1 ustawy) | Narodowa Agencja Wymiany Akademickiej | W art. 11a ust. 1 ustawy mowa jest m.in. o „obywatelu polskim na stałe zamieszkałym za granicą” – czy i w jaki sposób ma być weryfikowana ta dana? Wniosek o wydanie certyfikatu bez egzaminu zgodnie z art. 11aa ust. 2 może zawierać jedynie:<br><br>1) imię i nazwisko;<br>2) datę urodzenia;<br>3) płeć;<br>4) adres do korespondencji;<br>5) adres poczty elektronicznej, jeżeli posiada.<br><br>Zakres tych danych nie pozwala na zweryfikowanie czy wnioskodawca jest obywatelem polskim i na stałe zamieszkuje za granicą, ponieważ adres do korespondencji wcale nie musi być | **Uwaga uwzględniona.**<br><br>Przepis zostanie uzupełniony o konieczność wskazania we wniosku o wydanie certyfikatu – w przypadku obywatela polskiego – adresu stałego zamieszkania za granicą.<br><br>Zgodnie z art. 36 ust. 1 ustawy z dnia 24 września 2010 r. o ewidencji ludności (Dz. U. z 2025 r. poz. 274, z późn. zm.) obywatel polski, który wyjeżdża z kraju z zamiarem stałego pobytu poza granicami Rzeczypospolitej Polskiej, jest obowiązany zgłosić swój wyjazd. Zgłoszenie wyjazdu poza granice Rzeczypospolitej Polskiej skutkuje wymeldowaniem z miejsca pobytu stałego i czasowego. |

| | | | | |
|---|---|---|---|---|
| | | | adresem zamieszkania. W związku z tym przepis jest martwy i niemożliwy do realizacji. | |
| 85 | Uwaga ogólna | Narodowa Agencja Wymiany Akademickiej | NAWA postuluje rozważenie włączenia do ustawy przepisów umożliwiających w przyszłości organizowanie egzaminów w formule zdalnej. Wprowadzenie możliwości zdawania egzaminów zdalnych wydaje się we współczesnym świecie niezbędnym rozszerzeniem obecnej formuły, szczególnie w kontekście promocji języka polskiego poza granicami Polski, gdzie ośrodków egzaminacyjnych jest wciąż niewiele. Taka formuła umożliwiłaby podejście do egzaminu osobom na stałe mieszkającym za granicą, nawet w odległych częściach świata. Warto też zauważyć, że coraz więcej egzaminów na świecie i w Polsce przeprowadzanych jest z użyciem narzędzi IT online. | **Uwaga nieuwzględniona.**<br>Z uwagi na etap procesu legislacyjnego w ramach procedowanej nowelizacji aktualnie nie jest możliwe postulowane dodanie przepisu skutkującego wprowadzeniem możliwości przeprowadzania egzaminów w formule online.<br>Utworzenie takiej możliwości wymaga uprzedniej analizy szeregu kwestii związanych ze stroną organizacyjno-prawną i – przede wszystkim – finansową przedsięwzięcia, a wprowadzenie wyłącznie ogólnego wyrażenia „egzaminy w formule online" nie wyczerpuje warunków niezbędnych do wprowadzenia do systemu prawnego tej formy egzaminów. W związku z tym projektodawca nie jest gotowy, mimo przeprowadzonego przez NAWA pilotażu, na wprowadzenie takiego rozwiązania w ramach procedowanej nowelizacji. |
| 86 | Uwaga ogólna | Narodowa Agencja Wymiany Akademickiej | NAWA postuluje odejście (lub zmianę) w nowelizowanej ustawie od ścieżki wydawania certyfikatu bez konieczności zdawania egzaminu. Znowelizowane przepisy, które weszły w życie 1 stycznia 2024 r., spowodowały szybko rosnącą liczbę osób składających wniosek w tej procedurze. Z doświadczeń Zespołu certyfikacji NAWA wynika, że mimo spełniania formalnych kryteriów otrzymania takiego certyfikatu, wnioskujący nie zawsze posługują się językiem polskim na poziomie, który poświadcza otrzymywany certyfikat. To może powodować sytuację, w której wydany certyfikat poświadcza nie tyle poziom znajomości języka polskiego danej osoby, co raczej spełnienie przez nią kryteriów formalnych potrzebnych do otrzymania takiego certyfikatu. Wydawanie certyfikatu w przedstawionej procedurze może być odbierane jako niesprawiedliwe wobec osób, które otrzymują certyfikat w wyniku zdania egzaminów, tym bardziej, że w obu przypadkach certyfikat jest identyczny i daje takie same uprawnienia. | **Uwaga wyjaśniona.**<br>Stanowisko analogiczne jak w poz. 83. |
| 87 | Uwaga ogólna<br>(dot. art. 11c ustawy) | Fundacja MOBI – Polski Instytut Językowy w Warszawie | W przypadku jeżeli ośrodki uprawnione nadal będą musiały skanować całokształt dokumentacji na potrzeby prac w NAWA, należy dodać stosowny punkt do ustawy. Aktualnie, zadanie to, mimo że jest realizowane przez ośrodki uprawnione, nie jest wpisane do ustawy. Warto też uwzględnić koszty wynikające | **Uwaga nieuwzględniona.**<br>Zgodnie z art. 11c pkt 8 ustawy podmiot uprawniony jest obowiązany do zapewnienia, na wniosek osoby, która przystąpiła do egzaminu, wglądu do sprawdzonej i ocenionej pracy egzaminacyjnej. Przepis ten nie jest objęty zakresem nowelizacji, |

| | | | | |
|---|---|---|---|---|
| | | | z realizacji tego zadania przy kalkulacji opłat za egzamin. W momencie gdy rezygnuje się ze skanowania – ośrodki egzaminacyjne nie będą mogły zapewnić wglądu do prac egzaminacyjnych.<br>Propozycja dodania punktu w brzmieniu:<br>„8) przygotowanie skanów wszystkich prac egzaminacyjnych na potrzeby prac NAWA;”. | w związku z czym nałożony na podmiot uprawniony obowiązek zapewnienia wglądu do pracy egzaminacyjnej pozostanie aktualny.<br>Natomiast szczegółowe rozwiązania dotyczące przekazywania do Komisji prac z części pisemnej egzaminu oraz zapewnienia wglądu do sprawdzonej i ocenionej pracy z części pisemnej egzaminu zostaną określone w rozporządzeniu przewidzianym do wydania na podstawie art. 11i ustawy, którego projekt zostanie dołączony do projektu ustawy na etapie skierowania projektu ustawy do rozpatrzenia przez Stały Komitet Rady Ministrów, zgodnie z przepisami regulującymi przebieg procesu legislacyjnego. |
| 88 | Uwaga ogólna<br>(dot. art. 11c ustawy) | Fundacja MOBI – Polski Instytut Językowy w Warszawie | W przypadku jeżeli ośrodki uprawnione nadal będą musiały ponosić odpowiedzialność za doręczenie certyfikatów zdającym, należy dodać stosowny punkt do ustawy. Aktualnie, zadanie to, mimo że jest realizowane przez ośrodki uprawnione, nie jest wpisane do ustawy. Warto też uwzględnić koszty wynikające z realizacji tego zadania przy kalkulacji opłat za egzamin.<br>Propozycja dodania punktu w brzmieniu:<br>„9) przekazania certyfikatów zdającym.”. | **Uwaga nieuwzględniona.**<br>Należy zauważyć, że na koszt przeprowadzenia egzaminu składa się szereg podejmowanych przez podmiot uprawniony czynności niezbędnych do zapewnienia prawidłowego przebiegu egzaminu. Koszt ten jest pokrywany z opłat wnoszonych przez osoby przystępujące do egzaminu. Wysokość opłaty za przystąpienie do egzaminu jest ustalana przez podmiot uprawniony i nie może przekroczyć maksymalnej wysokości tej opłaty określonej w projektowanym art. 11g ust. 5 ustawy. W ramach kalkulowania wysokości tej opłaty podmiot uprawniony powinien uwzględnić także koszty ponoszone w związku z koniecznością doręczania certyfikatów osobom, które zdały egzamin.<br>Szczegółowe rozwiązania dotyczące doręczania certyfikatów zostaną określone w rozporządzeniu przewidzianym do wydania na podstawie art. 11i ustawy, którego projekt zostanie dołączony do projektu ustawy na etapie skierowania projektu ustawy do rozpatrzenia przez Stały Komitet Rady Ministrów, zgodnie z przepisami regulującymi przebieg procesu legislacyjnego. |
| 89 | Uwaga ogólna<br>(dot. art. 11c pkt 6 ustawy) | Fundacja MOBI – Polski Instytut Językowy w Warszawie | W przypadku sprawdzania prac pisemnych przez „ekspertów” ośrodki nie będą mogły wykonać zadania, o którym mowa w art. 11c pkt 6 ustawy. Zasadne wówczas będzie uchylenie tego punktu ustawy. W celu utrzymania dotychczasowych standardów, to zadanie będzie musiała przejąć NAWA.<br>Propozycja brzmienia przepisu:<br>„6) zapewnienia, na wniosek osoby, która przystąpiła do egzaminu, wglądu do sprawdzonej i ocenionej pracy egzaminacyjnej;”. | **Uwaga wyjaśniona.**<br>Należy wyjaśnić, że w związku z uwzględnieniem uwagi Komisji odstąpiono od przekazania Komisji sprawdzania i oceny prac z części pisemnej egzaminu. W pozostałym zakresie stanowisko analogiczne jak w poz. 87. |
| 90 | Uwaga ogólna | Fundacja MOBI – Polski Instytut Językowy w Warszawie | Mając na uwadze strukturę odpowiedzialności i ról przy organizacji egzaminu państwowego oraz mając na uwadze zakres planowanych regulacji, warto skonsultować projekt z przewodniczącymi komisji egzaminacyjnych wpisanymi na listę osób uprawnionych do | **Uwaga wyjaśniona.**<br>Przebieg procesu legislacyjnego został uregulowany w przepisach uchwały nr 190 Rady Ministrów z dnia 29 października 2013 r. – |

| | | | | |
|---|---|---|---|---|
| | | | pełnienia funkcji przewodniczącego komisji. To na nie spadnie ciężar organizacji egzaminów według nowych zasad i to od ich gotowości do podjęcia się tego zadania według nowych zasad w ostatecznym rozrachunku będzie zależała możliwość przeprowadzenia certyfikacji na zasadach opisanych w ustawie. | Regulamin pracy Rady Ministrów (M.P. z 2024 r. poz. 806, z późn. zm.). Proces ten uwzględnia uzgodnienia, konsultacje publiczne i opiniowanie, których wymóg przeprowadzenia jest obowiązkowy. W ramach prac nad projektem aktu prawnego jest on publikowany na stronie Rządowego Centrum Legislacji, w serwisie Rządowy Proces Legislacyjny, i każdy obywatel może się z nim zapoznać i wypowiedzieć, zgłaszając uwagi do przedłożonego projektu. W ramach konsultacji publicznych projekt ustawy został przekazany wszystkim podmiotom aktualnie uprawnionym do organizacji egzaminów. |
| 91 | Uwaga ogólna | Fundacja MOBI – Polski Instytut Językowy w Warszawie | Mając na uwadze przygotowywaną przez Ministerstwo Spraw Wewnętrznych i Administracji strategię migracyjną Polski, ważne jest by projekt ustawy był przedstawiony Międzyresortowemu Zespołowi do spraw Migracji. Do konsultacji powinny też być włączone Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej oraz Ministerstwo Spraw Wewnętrznych i Administracji. | **Uwaga wyjaśniona.**<br>Przebieg procesu legislacyjnego został uregulowany w przepisach uchwały nr 190 Rady Ministrów z dnia 29 października 2013 r. – Regulamin pracy Rady Ministrów. Proces ten uwzględnia uzgodnienia, konsultacje publiczne i opiniowanie, których wymóg przeprowadzenia jest obowiązkowy. W ramach uzgodnień projekt ustawy został skonsultowany ze wszystkimi członkami Rady Ministrów. |
| 92 | Uwaga ogólna | Fundacja MOBI – Polski Instytut Językowy w Warszawie | O ile zmiany dotyczą organizacji egzaminu, pominięto w regulacjach ustawy treści egzaminacyjne. Wymagania znajomości języka polskiego stawiane obcokrajowcom są nadal wymaganiami akademickimi, a zadania testowe testują nie tyle biegłość językową, ile znajomość pewnych modeli i struktur zadań oraz samego egzaminu. Mając na uwadze istotne zmiany w procesie zarządzania egzaminem, uwzględnione w projekcie, warto się zastanowić, czy do celów migracyjnych nie warto stworzyć po prostu osobnego egzaminu z języka polskiego. | **Uwaga wyjaśniona.**<br>Zgodnie z art. 11h ust. 2 ustawy egzamin jest przeprowadzany na podstawie zestawów zadań egzaminacyjnych ustalonych przez Komisję w oparciu o standardy, o których mowa w przepisach wydanych na podstawie art. 11i ustawy.<br>Europejski System Opisu Kształcenia Językowego (ESOKJ) jest międzynarodową normą opisu kompetencji językowych. Umiejętności językowe odpowiadające każdemu z poziomów stopnia zaawansowania znajomości języka opisane są w sześciostopniowej skali. Natomiast standardy wymagań dla poszczególnych poziomów biegłości językowej w zakresie znajomości języka polskiego jako obcego w grupach dostosowanych do potrzeb osób, które w dniu przystąpienia do egzaminu nie ukończyły 16 roku życia i które w dniu przystąpienia do egzaminu ukończyły 16 rok życia, zostaną określone w rozporządzeniu przewidzianym do wydania na podstawie projektowanego art. 11i ustawy. Standardy te będą zawierać opis kompetencji w języku polskim jako obcym na każdym z sześciu poziomów biegłości językowej, zgodnych z ESOKJ. Na ich podstawie będą opracowywane zestawy konkretnych zadań egzaminacyjnych. Identyczne rozwiązanie jest stosowane obecnie – ww. standardy stanowią załącznik do rozporządzenia Ministra |

| | | | | |
|---|---|---|---|---|
| | | | | Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 14 lutego 2025 r. w sprawie egzaminów z języka polskiego jako obcego (Dz. U. poz. 217). |
| 93 | Uwaga ogólna | Fundacja MOBI – Polski Instytut Językowy w Warszawie | Biorąc pod uwagę deficyt kursów językowych przygotowujących do państwowego egzaminu certyfikatowego, a zarazem wyznaczone progi zdawalności (50% dla poziomu B1, 60% dla B2, C1 oraz C2), należy zastanowić się nad możliwościami popularyzacji egzaminu oraz stworzeniem realnych warunków do nauki, by sprostać jego wymogom. Paradoksalnie, próg zdawalności na maturze z języka polskiego wynosi aktualnie 30%. Utrzymanie znaczenia państwowego egzaminu certyfikatowego w kontekście jego funkcji przewidzianej w ustawie o obywatelstwie polskim (art. 30) oraz w ustawie o cudzoziemcach (art. 211) wymaga zachowania wysokich standardów i transparentności procedur, przy jednoczesnym promowaniu procesu nauki języka polskiego jako obcego wśród cudzoziemców. Aktualnie brakuje instytucji, która za tą popularyzację byłaby odpowiedzialna na obszarze Polski. | **Uwaga nieuwzględniona.**<br>Należy zauważyć, że ustawa reguluje wyłącznie kwestie poświadczania znajomości języka polskiego jako obcego w drodze certyfikatu. Z uwagi na to propozycja wskazana w uwadze pozostaje poza zakresem projektowanej regulacji. |
| 94 | Uwaga ogólna | Fundacja MOBI – Polski Instytut Językowy w Warszawie | Wysokie wymagania wobec zdających powinny iść w parze z wysokimi wymaganiami w zakresie transparentności procedur egzaminacyjnych. W tym przede wszystkim: organizacja procesu egzaminu, skład komisji, kwalifikacje osób wpisanych na listę ekspertów. Tych informacji brakuje w projekcie. | **Uwaga wyjaśniona.**<br>Skład komisji egzaminacyjnej, wymagania w zakresie kwalifikacji i doświadczenia zawodowego, które muszą spełnić osoby wchodzące w skład tej komisji, w tym jej przewodniczący, oraz osoby powołane do pełnienia funkcji ekspertów lub wizytatorów, jak również katalog dokumentów potwierdzających posiadanie przez te osoby wymaganych kwalifikacji i doświadczenia określają odpowiednio art. 11e ust. 2, art. 11f ust. 2, 3 i 3a oraz art. 11l ust. 2 ustawy. Dodatkowo należy wskazać, że zgodnie z projektowanymi przepisami szczegółowe rozwiązania dotyczące sposobu organizacji i przeprowadzania egzaminu zostaną określone w rozporządzeniu przewidzianym do wydania na podstawie art. 11i ustawy. |
| 95 | Uwaga ogólna | Fundacja MOBI – Polski Instytut Językowy w Warszawie | Uwzględniając zakres proponowanych zmian w zakresie przetwarzania danych osobowych oraz propozycji powołania „ekspertów” do oceny prac, konieczne jest zadbanie o animizację prac pisemnych: zarówno w zakresie danych zdającego, danych egzaminatora pilnującego sali oraz danych ośrodka egzaminacyjnego.<br>Prace w częściach „Rozumienie ze słuchu” i „Rozumienie tekstów pisanych” warto by były sprawdzane automatycznie, czyli żeby zdający zapisywali odpowiedzi na arkuszu i żeby były one | **Uwaga wyjaśniona.**<br>Należy wyjaśnić, że w związku z uwzględnieniem uwagi Komisji odstąpiono od przekazania Komisji sprawdzania i oceny prac z części pisemnej egzaminu. W związku z tym uwaga pozostaje poza zakresem regulacji. |

| | | | | |
|---|---|---|---|---|
| | | | sprawdzane przez maszynę (jak to się dzieje w przypadku egzaminu TELC). | |
| 96 | Uwaga ogólna | Fundacja MOBI – Polski Instytut Językowy w Warszawie | W celu realnego dostosowania systemu poświadczania znajomości języka polskiego jako obcego do wyzwań związanych ze wzrostem zainteresowania uzyskaniem certyfikatu trzeba zwiększyć częstotliwości organizacji sesji egzaminacyjnych: od lat odbywają się jedynie 4 razy do roku na poziomie B1, dwa razy do roku na poziomie B2 i C1 oraz jedynie raz do roku na poziomie C2 dla osób dorosłych. | **Uwaga wyjaśniona.**<br>Zgodnie z aktualnym brzmieniem art. 11h ust. 1 ustawy egzamin jest przeprowadzany w terminie określonym w harmonogramie sesji egzaminacyjnych ustalonym przez Komisję – ustawa w tym zakresie nie ulega zmianie, a częstotliwość egzaminów ustala Komisja. |
| 97 | Uwaga ogólna | Fundacja MOBI – Polski Instytut Językowy w Warszawie | Zniesienie regulacji w zakresie ceny egzaminu, przy jednoczesnym określeniu stawki opłat dla NAWA, zdaje się być optymalnym rozwiązaniem, które zapewni ośrodkom egzaminacyjnym warunki do planowania swojej pracy w zależności od realnych wydatków związanych z organizacją egzaminu (np. liczba dni egzaminacyjnych, liczba zdających, rozmiar sal itp.), zaś NAWA będzie miała zapewnione stałe opłaty od ośrodków niezależnie od przyjętej przez nie polityki cenowej oraz trybu organizacji egzaminu. | **Uwaga nieuwzględniona.**<br>Stanowisko analogiczne jak w poz. 39. |
| 98 | Uwaga ogólna | Fundacja MOBI – Polski Instytut Językowy w Warszawie | Mając na uwadze proponowane rozwiązania, należy jasno określić termin sprawdzenia prac pisemnych przez Komisję i „ekspertów” po każdej sesji egzaminacyjnej. Będzie to trudne w związku ze stałym wzrostem zainteresowania egzaminem, ale też z wahaniami sezonowymi. Dlatego zachęcamy do ponownego przeanalizowania korzyści płynących z proponowanego rozwiązania. Dotychczasowy subsydiarny tryb sprawdzania prac w komisjach egzaminacyjnych zapewniał nie tylko większą obiektywność i niższe koszty, ale też terminowe przekazanie sprawdzonych prac do NAWA. Kolejnym mankamentem jest brak obiektywizacji w zakresie organu odwoławczego (Komisja będzie sprawdzała i oceniała prace z części pisemnej egzaminu, a w przypadku wniosku o ponowną ocenę – dokonywała ponownego sprawdzenia i oceny tych samych prac). Ta sytuacja może podważyć zaufanie wobec procedury oceny prac. Proponowane rozwiązania likwidują instytucję badania prawidłowości oceny prac egzaminacyjnych, co skutkuje w praktyce brakiem możliwości weryfikacji jakości oceny prac Komisji oraz „ekspertów” oraz uzyskania jakichkolwiek informacji zwrotnych o przebiegu oceny. | **Uwaga wyjaśniona.**<br>Należy wyjaśnić, że w związku z uwzględnieniem uwagi Komisji odstąpiono od przekazania Komisji sprawdzania i oceny prac z części pisemnej egzaminu. W związku z tym uwaga pozostaje poza zakresem regulacji. |

| | | | | |
|---|---|---|---|---|
| 99 | Uwaga ogólna | Fundacja MOBI – Polski Instytut Językowy w Warszawie | Kolejne ważne i potrzebne działania, które pozwolą stworzyć optymalne warunki świadczenia usługi w zakresie organizowania państwowego egzaminu certyfikatowego z języka polskiego jako obcego, to:<br>1) udostępnienie materiałów szkoleniowych do egzaminu na poziomach B1, B2, C1 oraz C2 na oficjalnej stronie certyfikatu polskiego (www.certyfikatpolski.pl) – są to materiały które powstają ze środków budżetu państwa i są wykorzystywane jednokrotnie;<br>2) publikacja realizacji przykładowych form pisemnych na każdym z poziomów wraz z omówieniem wyznaczników formy;<br>3) publikacja filmów prezentujących, jak przebiega moduł „Mówienie”;<br>4) wspieranie ze środków publicznych kursów zapewniających przygotowanie do państwowego egzaminu certyfikatowego;<br>5) uaktualnienie tematów prac pisemnych oraz części ustnej – zwłaszcza na poziomie C1 („Pisanie” i „Mówienie”) i dostosowanie ich do średniej wieku zdających (przeważnie osoby w wieku 17−18 lat);<br>6) częstsze ogłaszanie naborów na szkolenia dla kandydatów na egzaminatorów uprawnionych do sprawowania funkcji przewodniczącego komisji egzaminacyjnej;<br>7) podczas publikacji list ośrodków realizujących egzamin w danej sesji doprecyzowanie szczegółowych informacji (m.in. na jakich poziomach egzamin będzie się odbywał w danym ośrodku). Często zdający chcący zdawać egzamin na poziomie B2 lub C1 muszą przedrzeć się przez formularze rejestracyjne w poszukiwaniu miejsca, w którym egzamin odbędzie się na wyższym poziomie niż B1;<br>8) publikacja na stronie www.certyfikatpolski.pl informacji o liczbie zdających przyjętych w poszczególnych ośrodkach na poszczególnych poziomach, jak i o liczbie osób, które zdały egzamin na poszczególnych poziomach w tych ośrodkach;<br>9) wspieranie przez Komisję wysiłków promocyjnych ośrodków egzaminacyjnych oraz wsparcie rozwoju kadry komisji egzaminacyjnych we wszystkich podmiotach uprawnionych. | **Uwaga wyjaśniona.**<br>Zgłoszone postulaty w większości odnoszą się do propozycji nie tyle usprawnienia sposobu funkcjonowania systemu poświadczania znajomości języka polskiego jako obcego, co ułatwienia osobom przystępującym do egzaminu przygotowywanie się do niego. Kwestie te nie stanowią materii ustawowej, w związku z czym pozostają poza zakresem nowelizacji. Jednakże z uwagi na ich istotny charakter, wyrażający się w dążeniu do wprowadzenia stosownych ułatwień dla osób zainteresowanych uzyskaniem urzędowego poświadczenia znajomości języka polskiego jako obcego, przedstawione postulaty zostaną przekazane przez Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego Komisji – jako podmiotowi odpowiedzialnemu za zapewnienie prawidłowego funkcjonowania systemu poświadczania znajomości języka polskiego jako obcego. |
| 100 | Uwaga ogólna | Fundacja MOBI – Polski Instytut Językowy w Warszawie | Zmiany zaproponowane w ustawie są pozorne i nie wpłyną w znaczący sposób ani na zwiększenie dostępności egzaminu certyfikatowego, ani na poziom jego zdawalności, ani też na poprawę jakości przebiegu egzaminu oraz oceny prac (szczególnie | **Uwaga wyjaśniona.**<br>Ad 1. W ocenie projektodawcy zaproponowane rozwiązania w pozytywny sposób wpłyną na funkcjonowanie systemu poświadczania znajomości języka polskiego jako obcego. |

| | | | | |
|---|---|---|---|---|
| | | | – części pisemnej). Mogą zaś realnie spowodować nasilenie się niepożądanych skutków ubocznych, w tym m.in.:<br>1) rozbieżność między formułowanymi założeniami a realizacją polityki skutkującej nieefektywnymi wynikami;<br>2) wydłużenie się okresu weryfikacji prac, a więc oczekiwania na wynik egzaminu;<br>3) zwiększenie wydatków z budżetu państwa;<br>4) niedostosowanie rozwiązań do potrzeb i możliwości beneficjentów projektowanych rozwiązań;<br>5) zmniejszenie obiektywności oceny oraz transparentności procedur;<br>6) ryzyko nepotyzmu.<br>Proponowane zmiany w ustawie o języku polskim uwzględniają tylko niektóre aspekty mogące usprawnić jego dostępność, co warto rozważyć w kontekście pojawienia się alternatywnych metod poświadczenia znajomości języka polskiego. Ważnym ograniczeniem egzaminu jest długi czas oczekiwania na wydanie certyfikatu. Rozwiązania zaproponowane w projekcie ustawy mogą skutkować wydłużeniem się tego czasu. Może to skutkować spadkiem zainteresowania państwowym egzaminem oraz skierowaniem się zainteresowanych poświadczeniem znajomości języka polskiego w stronę tańszych lub szybszych alternatyw. Wśród głównych alternatyw są aktualnie certyfikaty egzaminu TELC (na potrzeby art. 211 ust. 1 pkt 3 ustawy o cudzoziemcach) oraz świadectwa ukończenia szkół policealnych (na potrzeby art. 211 ust. 1 pkt 3 ustawy o cudzoziemcach oraz art. 30 ust. 2 ustawy o obywatelstwie polskim). Mając na uwadze koszty organizacji egzaminu oraz jego podstawową funkcję, z punktu widzenia wymogów prawnych zawartych w ww. ustawach, warto zastanowić się nad opracowaniem alternatywnego egzaminu na potrzeby poświadczenia komunikatywnej znajomości języka polskiego. | Natomiast ze względu na ogólny charakter uwagi, nie jest możliwe odniesienie się do niej w sposób szczegółowy.<br>Ad 2. Zarówno ustawa, jak i projekt ustawy, nie regulują kwestii związanych z terminem ogłaszania wyników egzaminu. Kwestię tę pozostawiono poza zakresem regulacji w ustawie. Komisja jest odpowiedzialna za zapewnienie sprawnego funkcjonowania systemu poświadczania znajomości języka polskiego jako obcego, zatem w ramach realizacji tego obowiązku będzie czuwała, aby proces ten odbywał się sprawnie i rzetelnie, a wyniki egzaminów były udostępniane bez zbędnej zwłoki.<br>Ad 3. W pkt 6 OSR zostały skalkulowane koszty, które powodują wzrost wydatków budżetu państwa, niemniej jednak są to koszty, jakie zostaną poniesione w celu poprawy funkcjonowania sytemu poświadczania znajomości języka polskiego jako obcego.<br>Ad 4–6. Należy wyjaśnić, że w związku z uwzględnieniem uwagi Komisji odstąpiono od przekazania Komisji sprawdzania i oceny prac z części pisemnej egzaminu. W związku z tym uwagi pozostają poza zakresem regulacji.<br>Uwagi dotyczące procesu legalizacji pobytu pozostają poza zakresem nowelizacji. |
| 101 | Uwaga ogólna | Lingua Nova sp. z o.o. | Kwestią, którą chcielibyśmy poruszyć, jest sprawa, wprowadzonej rozporządzeniem Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 31 maja 2023 r. w sprawie wykazu poświadczeń znajomości języka polskiego potwierdzających znajomość tego języka wymaganą do udzielenia zezwolenia na pobyt rezydenta długoterminowego Unii Europejskiej (Dz. U. poz. 1076), zmiany w zakresie dodania dwóch innych egzaminów do listy egzaminów poświadczających znajomość języka polskiego jako obcego, które są równouprawnione z certyfikatowym państwowym egzaminem z języka polskiego, tzn. ich zdanie nadaje te same uprawnienia. Nie | **Uwaga wyjaśniona.**<br>Kwestie podniesione w uwadze pozostają poza zakresem nowelizacji. Należy zauważyć, że ustawa reguluje wyłącznie kwestie poświadczania znajomości języka polskiego jako obcego w drodze certyfikatu. |

| | | | | |
|---|---|---|---|---|
| | | | jest dla nas jasne, dlaczego Państwo Polskie rezygnuje z części swoich dochodów na rzecz zagranicznych dostawców egzaminów i pozwala na odpływ środków finansowych, które powinny zasilać nasz wspólny budżet przede wszystkim z racji tego, iż mowa przecież o języku polskim. Nie chcielibyśmy już w tym miejscu przedstawiać wszystkich różnic pomiędzy tymi egzaminami, które sprawiają, że obcokrajowcy mogą chętniej decydować się na egzamin TELC i ECL. Przede wszystkim jednak warto zaznaczyć, że są to egzaminy znacznie mniej przemyślane i znacznie mniej wnikliwie przygotowane, co może czynić je łatwiejszymi w oczach zdających. Inna i niższa jest też cena tych egzaminów. Ostatnim i chyba najbardziej bulwersującym ośrodki argumentem jest to, że przedstawiciele egzaminu ECL w ogóle nie zamierzają nawiązywać współpracy z żadnym nowym ośrodkiem egzaminacyjnym, co sprawia, że grupa ośrodków, które przystąpiły do współpracy z tym partnerem, ma dziś monopol na ten egzamin – jesteśmy w posiadaniu korespondencji z przedstawicielami ECL, z której jasno wynika, że żaden ośrodek na terenie stolicy nie otrzyma już licencji, gdyż ta lista jest zamknięta. W naszej opinii takie podejście – wykluczające placówki z możliwości podjęcia współpracy – już samo w sobie stanowi asumpt do tego, aby wykreślić takiego dostawcę z ustawy nadającej, niezwykle istotne przecież, uprawnienia. Tego typu anomalie mogą się jednak pojawiać z uwagi na to, że do ustawy wpisani zostali niezależni, zagraniczni dostawcy, którzy dyktują podmiotom swoje własne warunki współpracy. Przy okazji konsultacji nad projektem niniejszej ustawy, chcielibyśmy i na ten aspekt zwrócić uwagę i poprosić o podjęcie pewnych kroków w tym zakresie. | |
| 102 | Uwaga ogólna | OPEN MIND Marcin Miśniakiewicz | Planowane zmiany są w zasadzie kosmetyczne i nie przełożą się zbytnio na tempo sprawdzania prac. Wyobrażałem sobie, że egzaminy w części pisemnej będą przeprowadzane w nowoczesnej wersji na komputerach w naszych ośrodkach. Realizacja egzaminów w ten sposób zwiększyłaby popularność tych egzaminów. Można by je robić na zamówienie w dowolnym czasie, a nie w 4 terminach w roku. Opracowanie kilkunastu zestawów pytań na dany miesiąc do sesji komputerowych byłoby zdecydowanie tańsze od utrzymywania brygady ekspertów do sprawdzania tych egzaminów. Proszę wyobrazić sobie, że wyniki po egzaminach komputerowych Cambridge English mamy po 96 godzinach. Certyfikaty papierowe dostajemy po 21 dniach, a muszą one przejść urzędy celne w dwóch krajach. Planowana w NAWA koncepcja sprawdzania prac przekłada tylko | **Uwaga wyjaśniona.**<br>Należy wyjaśnić, że w związku z uwzględnieniem uwagi Komisji odstąpiono od przekazania Komisji sprawdzania i oceny prac z części pisemnej egzaminu. Natomiast w pozostałym zakresie stanowisko analogiczne jak w poz. 46. |

| | | | | |
|---|---|---|---|---|
| | | | sprawdzanie z jednej miejscowości do drugiej. To jest moja opinia, bo widzę, że prace sprawdzane u nas mają niewiele uwag w kwestii jakości oceny. | |
| 103 | Uwaga ogólna | OPEN MIND Marcin Miśniakiewicz | Wydaje się, że Ministerstwo Cyfryzacji mogłoby pomóc w kwestii przygotowania odpowiedniego oprogramowania dla tej ważnej inicjatywy, jaką jest zmiana ważnej ustawy. Można pójść nawet nieco dalej i przygotować certyfikaty elektroniczne w aplikacji mObywatel i niech urzędy wojewódzkie widzą te dokumenty od razu po ich stworzeniu. To będzie kolejny przykład na przyśpieszenie działania systemu. Obecnie w urzędach wojewódzkich w Polsce średni czas realizacji wniosku cudzoziemca zajmuje jakiś rok. Gdyby certyfikaty trafiały do urzędów wojewódzkich w formie elektronicznej po 3 tygodniach od zdanego egzaminu, to cały proces skróciłby się co najmniej 10-krotnie. Nie stać nas na półśrodki, więc czas zacząć działać tak jak w Europie Zachodniej. | **Uwaga nieuwzględniona.**<br>Zgłoszony postulat dotyczy w głównej mierze usprawnienia systemu poświadczania znajomości języka polskiego jako obcego w kontekście organizowania egzaminów na terytorium Polski, do których przystępują osoby zainteresowane uzyskaniem poświadczenia znajomości języka polskiego dla celów migracyjnych. Tymczasem należy zauważyć, że egzaminy są organizowane nie tylko w Polsce, ale również za granicą, w tym w państwach niebędących członkami Unii Europejskiej, Organizacji Współpracy Gospodarczej i Rozwoju czy Europejskiego Stowarzyszenia Wolnego Handlu. Również korzystanie z aplikacji mObywatel nie jest dostępne dla wszystkich osób przystępujących do egzaminów. Mając na uwadze powyższe oraz fakt, że projektowane regulacje powinny być kompleksowe i zapewniać wszystkim zainteresowanym równy dostęp do możliwości uzyskania urzędowego poświadczenia znajomości języka polskiego jako obcego, na obecnym etapie procesu legislacyjnego nie jest możliwe wprowadzenie pełnej elektronizacji systemu poświadczania znajomości języka polskiego jako obcego, w tym możliwości wydawania certyfikatu w formie elektronicznej. |
| 104 | Uwaga ogólna | OPEN MIND Marcin Miśniakiewicz | Często się zastanawiamy, dlaczego obcokrajowiec po zdanym egzaminie na poziomie biegłości językowej C1, ma zagwarantowane bezpłatne studia w Polsce? Nie słyszałem jeszcze o innym europejskim kraju, w którym są stosowane podobne praktyki. Gdyby odstąpiono od tego przywileju dla obcokrajowców, wpływy do budżetu państwa byłyby wyższe. Gdy nasi kandydaci w British Council zdają egzamin CAE C1, to robimy im zdjęcia, które trafiają do brytyjskich służb. Dzięki temu łatwiej mogą uzyskać wizę i to w zasadzie tyle. Nikt nie daje darmowych studiów. Jesteśmy wyjątkiem na skalę światową. | **Uwaga wyjaśniona.**<br>Uwaga nie dotyczy projektu ustawy. |
| 105 | Uwaga ogólna | OPEN MIND Marcin Miśniakiewicz | Gdyby egzaminy były realizowane w formie komputerowej, to sesje zagraniczne można by było oferować znacznie większej liczbie osób niż obecnie. W krajach mniej zamożnych niż Polska można by było oferować te egzaminy w zdecydowanie niższych kwotach. Dzięki temu moglibyśmy sprowadzać do kraju ludzi, którzy znają język polski na średnim poziomie. Przełożyłoby się to na wzrost liczby wysoko wykwalifikowanych imigrantów, na których nam będzie zależało w czasie wzrostu gospodarczego. Uważam, | **Uwaga wyjaśniona.**<br>Stanowisko analogiczne jak w poz. 46. |

| | | | | |
|---|---|---|---|---|
| | | | że warto korzystać z bonusu, który wynika z opóźnienia technologicznego. Widzimy co robią inni, mamy dostęp do środków unijnych, więc wykorzystajmy je, by dogonić i przegonić np. Brytyjczyków Cambridge.<br>Uważam, że jeśli mamy przeprowadzić zmianę systemu, to warto zrobić ją raz a dobrze. Niech tym tematem zajmie się odpowiedni resort i będziemy dumni ze sposobu w jaki jest to realizowane. Czas skończyć z archaicznym podejściem do certyfikowania. Tak rzadko zmieniamy ustawę o języku polskim, że może upłynąć wiele lat zanim doczekamy się ponownej aktualizacji. | |
| 106 | Uwaga ogólna | Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu | Z uwagi na fakt, że członkami komisji egzaminacyjnych są również cudzoziemcy, należy pilnie określić, jakim poziomem biegłości powinni się wykazać (jakie dokumenty poświadczające znajomość języka polskiego powinni przedstawić). Rekomendujemy poziom C1 poświadczony egzaminem państwowym. | **Uwaga wyjaśniona.**<br>Stanowisko analogiczne jak w poz. 20 i 26. |
| 107 | Uwaga ogólna | Uniwersytet Zielonogórski w Zielonej Górze | W projekcie ustawy nie uregulowano kwestii działania równoczesnego w różnych gremiach: w Komisji, w audycie, jako przewodniczący komisji czy członek komisji egzaminacyjnej. Istotne wydawałoby się podkreślenie, że tę pracę można łączyć, z zastrzeżeniem wyłączeń dotyczących wizytatora. | **Uwaga wyjaśniona.**<br>Szczegółowe kwestie dotyczące pracy Komisji zostaną uregulowane w rozporządzeniu przewidzianym do wydania na podstawie art. 11m ustawy. W ocenie projektodawcy nie zachodzi konieczność wprowadzenia dodatkowych regulacji określających postępowanie w przypadku występowania wskazanych zależności w łączeniu funkcji, o których mowa w uwadze. W sytuacjach, w których projektodawca dostrzegł możliwość wystąpienia konfliktu interesu, zostały wprowadzone odpowiednie uregulowania. |
| 108 | Uwaga ogólna | Uniwersytet Zielonogórski w Zielonej Górze | W projekcie ustawy nie uwzględnia się narastającego problemu dostosowania egzaminu certyfikatowego do potrzeb seniorów. Osoby starsze (za granicę można umownie uznać wiek 65+) powinny mieć możliwość zdawania egzaminu w wydłużonym czasie ze względu na występujące w tym wieku opóźniony czas reakcji i zaburzenia koncentracji. Wiąże się to szczególnie ze zdawaniem części pisemnej egzaminu „Rozumienie ze słuchu". Seniorzy nie z racji braku rozumienia, ale z powodu tempa nagrań i konieczności dostosowania się do nowoczesnych szablonów testów, mają problemy z nadążeniem za lektorem. Nie wiąże się to z ich znajomością języka, a z możliwościami komunikacyjnymi i specyfiką wieku starszego. Dla tej grupy zdających można by utworzyć wariant „srebrny" egzaminu, ze zwolnionym tempem nagrań i wydłużonym czasem pracy na każdym teście. Powinien on istnieć jako opcjonalny – senior gotowy podejść do standardowego | **Uwaga nieuwzględniona.**<br>Należy wskazać, że projektodawca nie przewiduje specjalnych rozwiązań dedykowanych osobom w wieku powyżej 65 roku życia. Osoby będące w tym wieku, które posiadają status osoby niepełnosprawnej w kraju, w którym jest przeprowadzany egzamin, albo orzeczenie o specjalnych potrzebach wynikających ze stanu zdrowia lub specyficznych trudności w uczeniu się, będą uprawnione do skorzystania w trakcie egzaminu ze szczególnych udogodnień dostosowanych do potrzeb tych osób.<br>Szczegółowe rozwiązania dotyczące sposobu organizacji i przeprowadzania egzaminu, w tym w przypadku gdy przystąpią do niego osoby z niepełnosprawnością lub osoby ze specjalnymi potrzebami wynikającymi ze stanu zdrowia lub specyficznych trudności w uczeniu się, zostaną uregulowane w rozporządzeniu |

| | | | | |
|---|---|---|---|---|
| | | | egzaminu powinien mieć wybór. Z uwagi na starzenie się społeczeństwa problem będzie narastał, warto zawczasu dostosować struktury egzaminu do tego zjawiska. Z uwagi na to, że ¾ seniorów ma niedosłuch, często niediagnozowany, w części „Rozumienie ze słuchu" można rozważyć umożliwienie zdawania egzaminu w słuchawkach z regulacją głośności, bez dostarczania dodatkowych zaświadczeń lekarskich. | przewidzianym do wydania na podstawie art. 11i ustawy, zgodnie z zakresem określonym w tym przepisie.<br>Jednocześnie należy zwrócić uwagę, że przedłożona w uwadze propozycja zakłada, że wszystkie osoby powyżej 65 roku życia posiadają opóźniony czas reakcji i zaburzenia koncentracji. Przyjęcie takiego założenia wydaje się niewłaściwe i nieuprawnione, a w związku z tym może zostać uznane za dyskryminujące ze względu na wiek. |
| 109 | Uwaga ogólna | Uniwersytet Zielonogórski w Zielonej Górze | Na podstawie proponowanych zmian można oszacować, że wprowadzane nowe regulacje nie pozwolą na poprawę finansowego aspektu działania podmiotu uprawnionego. Oznaczają one znacznie większe obciążenie organizacyjne podmiotu uprawnionego, który będzie przyjmował więcej zdających, by zbilansować straty związane z podniesieniem odpisu na Komisję. Będzie odpowiadał za zbieranie większej liczby danych i wprowadzanie ich do systemu centralnego. Będzie przeprowadzał na miejscu wysyłkę certyfikatów w zwiększonej liczbie. Będzie odpowiadał za przeprowadzenie większej liczby egzaminów ustnych przez zmniejszony skład komisji o obniżonych kompetencjach.<br>Wstępne oszacowanie pozwala stwierdzić, że przy zerowym opodatkowaniu na rzecz podmiotu uprawnionego stawka za godzinę pracy egzaminatora przy organizacji egzaminu państwowego na miejscu wraz z egzaminem ustnym w podmiocie uprawnionym nie przekroczy 70–80 zł brutto za godzinę, a dla przewodniczącego 150 zł brutto. | **Uwaga wyjaśniona.**<br>Należy zauważyć, że wskazane w uwadze czynności związane z organizacją i przeprowadzaniem egzaminów są obecnie realizowane przez podmioty uprawnione. Skala działań podejmowanych przez dany podmiot uprawniony jest uzależniona w głównej mierze od liczby osób przystępujących do egzaminów w danej sesji egzaminacyjnej.<br>Z kolei odnośnie zmiany wprowadzanej w art. 11e ust. 3 ustawy, tj. zwiększenia liczby osób przystępujących do egzaminu przypadającej na jednego członka komisji egzaminacyjnej, należy podkreślić, że jest ona wynikiem uwzględnienia postulatów zgłoszonych przez podmioty uprawnione w 2021 r. Zarówno obowiązujące, jak i projektowane przepisy, nie określają górnej granicy liczby członków komisji egzaminacyjnej, zatem jeżeli jest taka możliwość, podmiot uprawniony może powołać komisję egzaminacyjną w liczniejszym składzie niż wskazany w art. 11e ust. 2 ustawy, w przypadku gdy do udziału w danym egzaminie zarejestrowanych zostało powyżej 30 osób. Decyzja w tym zakresie będzie należała do podmiotu uprawnionego i będzie uzależniona od jego możliwości w tym zakresie.<br>Jednocześnie należy podkreślić, że przewidziana w art. 11g ust. 5 ustawy zmiana sposobu określenia maksymalnej wysokości opłaty za przystąpienie do egzaminu, przez odniesienie jej do wysokości minimalnego wynagrodzenia za pracę ustalonego na podstawie przepisów ustawy z dnia 10 października 2002 r. o minimalnym wynagrodzeniu za pracę, powinna zminimalizować skutki inflacji i – w konsekwencji – zapewnić podmiotom uprawnionym możliwość pokrycia rzeczywistych kosztów przeprowadzania egzaminów Należy wyjaśnić, że w związku z uwzględnieniem uwagi Komisji odstąpiono od przekazania Komisji sprawdzania i oceny prac z części pisemnej egzaminu. W związku z tym wysokość środków, którą będzie obowiązany przekazywać podmiot pozostanie na dotychczasowym poziomie, tj. w wysokości 20 % |

| | | | | |
|---|---|---|---|---|
| | | | | opłaty za przystąpienie do egzaminu za każdą osobę zarejestrowaną do udziału w danym egzaminie. |
| 110 | Uwaga ogólna | Uniwersytet Zielonogórski w Zielonej Górze | Ustawa w żaden sposób nie reguluje także problemu odprowadzania podatku VAT za egzamin przez podmioty uprawnione oraz nie wyjaśnia, czy można połączyć egzamin z kursem językowym i czy takie połączenie pozwalałoby zwolnić podmiot organizujący z obowiązku zapłaty podatku za egzamin. W rezultacie albo zostaną ustanowione niskie wynagrodzenia dla osób organizujących egzamin i zapewni się amortyzację finansową działania, przy ryzyku odejścia osób wykwalifikowanych i obniżenia jakości pracy, albo działanie nie pokryje kosztów amortyzacyjnych podmiotu uprawnionego. W konsekwencji część podmiotów uprawnionych o długiej tradycji działania na tym polu zawiesi swoją działalność, a powstaną podmioty nowe, oferujące te same usługi, ale o obniżonym standardzie jakości ze względu na masowość działania i niskie wynagrodzenie egzaminatorów. | **Uwaga nieuwzględniona.**<br>Stanowisko analogiczne jak w poz. 81. |

**Załącznik nr 2**

# ZESTAWIENIE UWAG

## DO PROJEKTU USTAWY O ZMIANIE USTAWY O JĘZYKU POLSKIM ORAZ USTAWY O NARODOWEJ AGENCJI WYMIANY AKADEMICKIEJ (UD47)

## ZGŁOSZONYCH W RAMACH OPINIOWANIA

| Lp. | Jednostka redakcyjna | Podmiot zgłaszający uwagę | Treść uwagi | Stanowisko Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego |
|---|---|---|---|---|
| 1 | art. 1 pkt 2 lit. c projektu ustawy<br>(dot. art. 11a ust. 4b ustawy) | Prezes Urzędu Ochrony Danych Osobowych | Projekt ustawy zakłada zmianę ustawy z dnia 7 października 1999 r. o języku polskim (Dz. U. z 2021 r. poz. 672 oraz z 2023 r. poz. 1672) poprzez dodanie w art. 11a ustawy ust. 4b w brzmieniu:<br>„W przypadku zniszczenia lub utraty certyfikatu, na wniosek osoby, która go otrzymała, złożony nie później niż w terminie 25 lat od dnia jego otrzymania, wydaje się duplikat certyfikatu. Wniosek składa się do Komisji za pośrednictwem Narodowej Agencji Wymiany Akademickiej, działającej na podstawie ustawy z dnia 7 lipca 2017 r. o Narodowej Agencji Wymiany Akademickiej (Dz. U. z 2023 r. poz. 843), zwanej dalej „NAWA”.”.<br>W ocenie organu nadzorczego wzgląd na zasadę legalizmu, rzetelności i przejrzystości (art. 5 ust. 1 lit. a rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/679 z dnia 27 kwietnia 2016 r. w sprawie ochrony osób fizycznych w związku z przetwarzaniem danych osobowych i w sprawie swobodnego przepływu takich danych oraz uchylenia dyrektywy 95/46/WE (ogólne rozporządzenie o ochronie danych) (Dz. Urz. UE L 119 z 4.5.2016, str. 1 ze zm.), zwanego dalej „rozporządzeniem RODO”), wymaga, by w projektowanych przepisach określić jakie informacje mają być wskazywane we wniosku o duplikat certyfikatu, jako uznane przez projektodawcę za niezbędne, wymagane dla realizacji celu regulacji. Brak takiego wyszczególnienia może powodować pozyskiwanie we wnioskach i dalsze przetwarzanie danych zbędnych do celu rozpatrzenia wniosku, a zatem niezgodnie z zasadami: ograniczenia celu (art. 5 ust. 1 lit. b rozporządzenia RODO) i minimalizacji danych (art. 5 ust. 1 lit. c rozporządzenia RODO). | **Uwaga wyjaśniona.**<br>W ocenie projektodawcy nie jest konieczne uzupełnienie projektu ustawy o wskazanie zakresu danych przedstawianych we wniosku o wydanie duplikatu certyfikatu znajomości języka polskiego, zwanego dalej „certyfikatem”. Wniosek składany do Państwowej Komisji do spraw Poświadczania Znajomości Języka Polskiego jako Obcego, zwanej dalej „Komisją”, ma charakter podania wnoszonego do urzędu i powinien odpowiadać wymogom określonym w ustawie z dnia 14 czerwca 1960 r. – Kodeks postępowania administracyjnego (Dz. U. z 2024 r. poz. 572 oraz z 2025 r. poz. 769). Powinien zatem zawierać co najmniej wskazanie osoby (imienia i nazwiska), od której pochodzi, jej adresu i żądania – w tym przypadku wydania duplikatu certyfikatu. |

| | | | | |
|---|---|---|---|---|
| 2 | art. 1 pkt 2 lit. c projektu ustawy<br>(dot. art. 11a ust. 4c ustawy) | Rada Języka Polskiego | Proponuje się, by podana w projekcie ustawy kwota w wysokości 100 zł za wydanie duplikatu certyfikatu została wyrażona (podobnie jak opłaty za egzamin) w procentach; wówczas nie trzeba będzie wprowadzać poprawek co kilka lat, w przypadku jej zmiany. Tego typu zapisy mogłyby się również znaleźć w rozporządzeniu do ustawy, niekoniecznie w samej ustawie. | **Uwaga nieuwzględniona.**<br>Należy wyjaśnić, że kwestia wysokości opłaty za wydanie certyfikatu i duplikatu certyfikatu jest materią ustawową. Zarówno obowiązek wniesienia opłaty, jak i określenie jej wysokości, powinny wynikać z przepisów regulujących daną materię – w tym przypadku ustawy z dnia 7 października 1999 r. o języku polskim (Dz. U. z 2024 r. poz. 1556 oraz z 2025 r. poz. 622), zwanej dalej „ustawą”, która reguluje kwestie związane z funkcjonowaniem systemu poświadczania znajomości języka polskiego jako obcego, w tym kwestie związane z wydaniem certyfikatu i jego duplikatu.<br>W projektowanej nowelizacji utrzymano funkcjonujące rozwiązanie polegające na określeniu wysokości opłaty za przystąpienie do egzaminu z języka polskiego jako obcego, zwanego dalej „egzaminem”, w przepisie ustawowym.<br>Wysokość opłaty za wydanie duplikatu certyfikatu nie została wyrażona w procentowym ujęciu w stosunku do minimalnego wynagrodzenia za pracę ustalanego na podstawie przepisów ustawy z dnia 10 października 2002 r. o minimalnym wynagrodzeniu za pracę (Dz. U. z 2024 r. poz. 1773), ponieważ odnosi się ona do czynności *stricte* administracyjnej. |
| 3 | art. 1 pkt 2 lit. c projektu ustawy<br>(dot. art. 11a ust. 4c ustawy) | Konferencja Rektorów Akademickich Szkół Polskich<br>Konferencja Rektorów Uniwersytetów Polskich | Proponowane zmiany są słuszne, jeżeli chodzi o zapis dotyczący opłat za egzamin wyrażony w złotych, a nie – jak dotychczas – w zmiennym kursie euro. Projekt ustawy przewiduje odniesienie się każdorazowo do minimalnego wynagrodzenia za pracę ustalonego na podstawie przepisów o minimalnym wynagrodzeniu za pracę, obowiązującego w dniu rozpoczęcia egzaminu.<br>W tym kontekście budzi wątpliwość opłata w wysokości 100 zł za wydanie certyfikatu i duplikatu certyfikatu. Ta kwota powinna być również określona w procentach, a nie konkretnej sumie, która – w świetle proponowanych ustaleń – mogłaby obowiązywać nawet do 25 lat. | **Uwaga nieuwzględniona.**<br>Stanowisko analogiczne jak w poz. 2. |
| 4 | art. 1 pkt 5 projektu ustawy<br>(dot. art. 11b ust. 2 pkt 3 ustawy) | Rada Języka Polskiego | Podmioty uprawnione powinny mieć jako jeden z warunków otrzymania uprawnień przeprowadzenie nie minimum 100 godzin lektoratu na określonym poziomie w ciągu roku poprzedzającego staranie się o uprawnienia egzaminacyjne, lecz przynajmniej 300 godzin na poziomach niższych, a 100 godzin na wyższych (na których jest znacznie mniej chętnych). 100 godzin lektoratu na ośrodek to bardzo mało: albo 300 godzin w ciągu ostatniego roku, albo średnia z ostatnich czterech lat, wynosząca np. 250 godzin/rok. Wymagania stawiane centrom egzaminacyjnym powinny być | **Uwaga częściowo uwzględniona.**<br>W projektowanym przepisie, zgodnie z postulatem Komisji, liczba godzin zajęć dydaktycznych w zakresie nauczania języka polskiego jako obcego na danym poziomie biegłości językowej w określonej grupie wiekowej przeprowadzonych w roku poprzedzającym rok kalendarzowy ubiegania się o nadanie uprawnienia, nie będzie mogła być mniejsza niż 200.<br>Ponadto należy zauważyć, że podmiot ubiegający się o nadanie uprawnienia, zgodnie z projektowanym przepisem art. 11b ust. 2 |

| | | | | |
|---|---|---|---|---|
| | | | wysokie, ma to bowiem bezpośredni wpływ na poziom i prestiż przeprowadzanych egzaminów. | ustawy, musi spełnić łącznie wszystkie wskazane w nim warunki. Zatem w przypadku podmiotu, który nie posiada kadry dydaktycznej niezbędnej do zapewnienia minimalnego składu komisji egzaminacyjnej (tj. przewodniczący komisji egzaminacyjnej i co najmniej dwóch członków), uprawnienie nie będzie mogło zostać mu nadane.<br>Warto podkreślić, że egzamin ma na celu sprawdzenie wiedzy i umiejętności osoby przystępującej do egzaminu. Natomiast egzamin nie ma na celu sprawdzenia jakości nauczania na zajęciach prowadzonych przez podmioty uprawnione w ramach ich działalności niezwiązanej z organizacją egzaminów, a w przypadku rejestracji na egzamin przepisy nie wymagają uprzedniego uczestnictwa w zajęciach z języka polskiego jako obcego. Fakt, że dana osoba przystępująca do egzaminu uczęszczała wcześniej na zajęcia prowadzone przez dany podmiot uprawniony, nie ma wpływu na kwestię przystąpienia do egzaminu i nie determinuje *de facto* poziomu i prestiżu egzaminu. |
| 5 | art. 1 pkt 5 projektu ustawy<br>(dot. art. 11b ust. 2 i 3 ustawy) | Konferencja Rektorów Akademickich Szkół Polskich<br>Konferencja Rektorów Uniwersytetów Polskich | Proponowane zmiany mają na celu rozszerzenie katalogu podmiotów, które mogą wystąpić do ministra właściwego do spraw szkolnictwa wyższego i nauki o nadanie uprawnień, doprecyzowanie zapisów dotyczących prowadzonych zajęć z języka polskiego na język polski jako obcy oraz zrezygnowanie z zasięgania przez ministra właściwego do spraw szkolnictwa wyższego i nauki opinii Komisji w tym przedmiocie.<br>Z projektu ustawy wynika, że Komisja nie opiniuje pierwszego wniosku o uprawnienia, lecz tylko o przedłużanie. Rekomendujemy dodanie takiego zapisu.<br>Bez wątpienia, jasne kryteria nadawania uprawnień takim podmiotom pozwalają na uproszczenie procedury nadawania uprawnień ubiegającym się o to ośrodkom, jednakże wymóg określony w art. 11b ust. 2 i 3 ustawy, dotyczący minimalnej liczby godzin zajęć dydaktycznych w zakresie nauczania języka polskiego jako obcego na danym poziomie w wymiarze 100 godzin rocznie, wydaje się zbyt niski. Sensowne byłoby zróżnicowanie liczby godzin w zależności od poziomu biegłości językowej. Wiadomo, że zazwyczaj (a w zasadzie prawie zawsze) wraz ze wzrostem poziomu maleje liczba uczących się języka polskiego. Proponujemy liczbę godzin nie mniejszą niż 250 w roku poprzedzającym rok kalendarzowy ubiegania się o nadanie uprawnienia lub – w przypadku poziomów C1 i C2 – gdy warunek liczby godzin nie będzie spełniony (często ze względu na niewielkie zainteresowanie kursami na tym poziomie) – prowadzenie specjalności | **Uwaga uwzględniona.**<br>Uwaga w zakresie liczby godzin zajęć dydaktycznych – stanowisko analogiczne jak w poz. 4. |

| | | | | |
|---|---|---|---|---|
| | | | glottodydaktycznej w ramach studiów lub studiów podyplomowych z zakresu nauczania języka polskiego jako obcego lub uczestniczenie w pracach certyfikowanych (np. tworzenie testów, audytowanie prac na danym poziomie zaawansowania itp.). | |
| 6 | art. 1 pkt 5 projektu ustawy<br>(dot. art. 11b ust. 4 i 5 ustawy) | Rada Języka Polskiego | W przypadku nadawania i przedłużania uprawnień do przeprowadzania egzaminu z projektu ustawy wynika, że Komisja nie opiniuje pierwszego wniosku o przyznanie uprawnienia, lecz tylko o przedłużenie. Rekomenduje się dodanie takiego zapisu. | **Uwaga uwzględniona.** |
| 7 | art. 1 pkt 5 projektu ustawy<br>(dot. art. 11b ust. 5 i 6 ustawy) | Konferencja Rektorów Akademickich Szkół Polskich<br>Konferencja Rektorów Uniwersytetów Polskich | Bardzo dobrym pomysłem jest możliwość przedłużenia posiadanego uprawnienia, o którym mowa w zmienianym art. 11b ust. 5 ustawy, tak jak obecnie, będzie ono przedłużane w drodze decyzji administracyjnej ministra na okres pięciu lat każdy, zgodnie ze zmienianym art. 11b ust. 5 i 6 ustawy. Niejasne jest tu sformułowanie „każdy", nie wiadomo, do czego to się odnosi (każdorazowo, każde uprawnienie). Warto je doprecyzować. Zapis ten powinien odnosić się wyłącznie do ośrodków, które przeszły pozytywną ocenę podczas audytów przynajmniej z ostatniego roku przed wystąpieniem z wnioskiem o przedłużenie posiadanego uprawnienia. Ośrodki, które takiej oceny nie przeszły, nie powinny dostawać uprawnień na okres dłuższy niż 2 lata. | **Uwaga wyjaśniona.**<br>Użyte w zmienianym art. 11b ust. 5 ustawy określenie „każdy" odnosi się do okresów, na które może zostać przedłużone nadane podmiotowi uprawnienie do organizowania egzaminów. Uprawnienie jest nadawane na wniosek podmiotu w odniesieniu do egzaminów przeprowadzanych na danym poziomie biegłości językowej i w danej grupie wiekowej. Zgodnie z art. 11b ust. 4 ustawy uprawnienie jest nadawane przez ministra właściwego do spraw szkolnictwa wyższego i nauki, zwanego dalej „ministrem", na okres dwóch lat. Minister, na wniosek podmiotu uprawnionego, po zasięgnięciu opinii Komisji, może przedłużyć uprawnienie na okres do pięciu lat każdy. Uprawnienie to może być przedłużone wielokrotnie. Okresów, na które zostało przedłużone uprawnienie, nie sumuje się. Określenie „każdy" wskazuje zatem, że każdy z okresów, na jaki jest przedłużane uprawnienie, nie może przekraczać pięciu lat. W związku z przedstawionymi w uwadze wątpliwościami uzasadnienie projektu ustawy zostanie uzupełnione o stosowne wyjaśnienie tej kwestii. |
| 8 | art. 1 pkt 8 lit. b projektu ustawy<br>(dot. art. 11e ust. 2 pkt 2 ustawy) | Rada Języka Polskiego | Członkowie komisji egzaminacyjnych powinni posiadać dyplom ukończenia studiów, które są wymienione w art. 11e ust. 2 pkt 2 ustawy; dodano „lub dyplom równoważny", przy czym nie jest konieczne ukończenie specjalności glottodydaktycznej, dopuszcza się bowiem „potwierdzenie zaświadczeniem wydanym przez uczelnię". To potwierdzenie jest zbyt daleko idącym ułatwieniem i uogólnieniem. Na wielu uczelniach istnieją od 20 lat specjalności glottodydaktyczne lub analogiczne studia podyplomowe, utworzone specjalnie w celu wykształcenia specjalistów w zakresie nauczania języka polskiego jako obcego. Każdy (przyszły) egzaminator powinien posiadać pełne wykształcenie glottodydaktyczne, a nie legitymować się słabo zdefiniowanym „zaświadczeniem". Funkcje | **Uwaga wyjaśniona.**<br>Należy zwrócić uwagę, że zarówno członkowie komisji egzaminacyjnych, jak i przewodniczący tych komisji, muszą legitymować się określonymi kompetencjami w zakresie nauczania języka polskiego jako obcego, przy czym kompetencje te mogą nabyć w sposób określony w projektowanym art. 11e ust. 2 pkt 2 oraz art. 11f ust. 2 pkt 1 ustawy.<br>Należy wyjaśnić, że dyplomem równoważnym jest dyplom ukończenia studiów za granicą, który został uznany za równoważny odpowiedniemu polskiemu dyplomowi i tytułowi zawodowemu na podstawie umowy międzynarodowej określającej równoważność, a w przypadku jej braku – w drodze postępowania nostryfikacyjnego (zgodnie z art. 327 ust. 1 ustawy z dnia 20 lipca |

| | | | | |
|---|---|---|---|---|
| | | | w państwowym systemie poświadczania znajomości języka polskiego jako obcego powinni pełnić profesjonaliści. | 2018 r. – Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (Dz. U. z 2024 r. poz. 1571, z późn. zm.), zwanej dalej „ustawą PSWN”).<br>W odniesieniu do postulowanej rezygnacji z zaświadczenia wydanego przez uczelnię, które potwierdzi spełnienie wymogu ukończenia studiów, których program studiów określał efekty uczenia się w zakresie nauczania języka polskiego jako obcego, należy wyjaśnić, że w ocenie projektodawcy rezygnacja z potwierdzenia spełnienia powyższego wymogu w drodze zaświadczenia wydanego przez uczelnię w nieuzasadniony sposób ograniczałaby możliwość zasiadania w komisjach egzaminacyjnych osobom, których dyplomy ukończenia studiów zostały wydane przed dniem 1 stycznia 2005 r., ponieważ dopiero rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 23 lipca 2004 r. w sprawie rodzajów dyplomów i tytułów zawodowych oraz wzorów dyplomów wydawanych przez uczelnie (Dz. U. poz. 1881) wprowadziło obowiązek wydawania dyplomu ukończenia studiów wraz z suplementem do dyplomu. |
| 9 | art. 1 pkt 10 lit. b i d projektu ustawy<br>(dot. art. 11g ust. 2a, 2b, 3a i 3b ustawy) | Prezes Urzędu Ochrony Danych Osobowych | Zgodnie z projektowanym art. 11g ust. 2a ustawy Komisja jest administratorem danych przetwarzanych w bazie osób zamierzających przystąpić do egzaminu, o której mowa w ust. 2 ww. przepisu. Natomiast na podstawie projektowanego art. 11g ust. 2b ustawy Narodowa Agencja Wymiany Akademickiej administruje systemem teleinformatycznym, o którym mowa w ust. 2, i zapewnia jego funkcjonowanie. Analiza projektowanych przepisów, w szczególności art. 11g ust. 3a i 3b ustawy, wskazuje, że zarówno Komisja, jak i NAWA, przetwarzają dane osobowe w bazie osób zamierzających przystąpić do egzaminu i oba te podmioty mają status administratora w rozumieniu art. 4 pkt 7 rozporządzenia RODO. Należy przy tym podkreślić, że na gruncie przepisów rozporządzenia RODO nie istnieje instytucja prawna „administrowania systemem teleinformatycznym”.<br>Biorąc pod uwagę powyższe, dla stosowania zasady legalizmu, rzetelności i przejrzystości uzasadniona jest zmiana projektowanego art. 11g ust. 2b ustawy tak, by przepis ten jednoznacznie wskazywał, że NAWA jest administratorem przetwarzanych w bazie danych osób zamierzających przystąpić do egzaminu. Niezbędne jest również jednoznaczne wyznaczenie mocą przepisów prawa celów przetwarzania danych osobowych przypisanych tym podmiotom zgodnie z art. 6 ust. 3 rozporządzenia RODO, który stanowi, że podstawa prawna przetwarzania związana z realizacją przez administratora – adresata norm projektowanej ustawy – obowiązku prawnego albo przy realizacji | **Uwaga nieuwzględniona.**<br>W ocenie projektodawcy propozycja wskazania w ustawie Narodowej Agencji Wymiany Akademickiej, zwanej dalej „NAWA”, jako podmiotu będącego administratorem danych przetwarzanych w bazie prowadzonej przez Komisję, o której mowa w art. 11g ust. 2 ustawy, zwanej dalej „bazą”, nie jest zasadna.<br>Zgodnie z art. 11g ust. 2 ustawy podmiotem odpowiedzialnym za prowadzenie bazy jest Komisja. Podmioty, które przetwarzają poszczególne rodzaje danych gromadzonych w bazie, zostały określone w projektowanym art. 11g ust. 3a ustawy. W przepisie tym wskazano ponadto, w jakim celu dany podmiot przetwarza dane, do których posiada dostęp.<br>Należy zauważyć, że zgodnie z projektowanym brzmieniem art. 2 ust. 3 pkt 4 ustawy z dnia 7 lipca 2017 r. o Narodowej Agencji Wymiany Akademickiej (Dz. U. z 2023 r. poz. 843 oraz z 2025 r. poz. 622) NAWA będzie podmiotem zapewniającym obsługę Komisji. Zakres tej obsługi zostanie szczegółowo określony w rozporządzeniu przewidzianym do wydania na podstawie art. 11m pkt 2 ustawy. W ramach tej obsługi NAWA będzie wykonywała na rzecz Komisji zasadniczą część zadań, które wymagają przetwarzania danych osobowych. Nie będzie ona jednak ustalała samodzielnie celów i sposobów przetwarzania tych danych – w tym zakresie wyłączne kompetencje posiada bowiem Komisja. W związku z powyższym NAWA nie może zostać uznana za |

| | | | | |
|---|---|---|---|---|
| | | | przez niego zadania w interesie publicznym musi być określona w prawie Unii Europejskiej lub w prawie państwa członkowskiego (w prawie krajowym), z uwzględnieniem elementów regulacji wskazanych w tym przepisie[1]. | administratora w rozumieniu art. 4 pkt 7 rozporządzenia RODO. W ocenie projektodawcy NAWA może występować wobec Komisji wyłącznie jako podmiot przetwarzający, który wykonuje czynności usługowe obejmujące przetwarzanie danych osobowych na rzecz Komisji – administratora tych danych.<br>Jednocześnie należy wyjaśnić, że art. 1 pkt 10 lit. d projektu ustawy, w zakresie dodawanego w art. 11g ust. 3a, określa cele przetwarzania poszczególnych rodzajów danych dotyczących osób zamierzających przystąpić do egzaminu. |
| 10 | art. 1 pkt 10 lit. g projektu ustawy<br>(dot. art. 11g ust. 7 ustawy) | Konferencja Rektorów Akademickich Szkół Polskich<br>Konferencja Rektorów Uniwersytetów Polskich | Projekt ustawy przewiduje większy udział NAWA w realizowaniu zadań związanych z poświadczaniem znajomości języka polskiego jako obcego z uwagi na fakt, że dysponuje ona stosownymi ku temu narzędziami. W wyniku tego zwiększono o 15% wysokość przekazywanej przez ośrodki organizujące egzaminy kwoty na rachunek bankowy NAWA (z 20% na 35% opłaty za przystąpienie do egzaminu za każdą osobę zarejestrowaną do udziału w egzaminie).<br>Nie określono jednak, jaki procent z tego przeznaczy się na wynagrodzenia dla Komisji i ekspertów za sprawdzanie prac pisemnych (czyli jaka będzie obowiązywała stawka, czy będzie ona porównywalna z dotychczas obowiązującymi w danych ośrodkach). Rodzi się obawa, że te środki będą niewystarczające i ekspertami nie będą chciały być osoby posiadające umiejętności w tym zakresie. | **Uwaga wyjaśniona.**<br>W związku z uwzględnieniem uwagi Komisji i odstąpieniem od przekazania Komisji sprawdzania i oceny prac z części pisemnej egzaminu, wysokość środków, które podmioty uprawnione będą przekazywały na rachunek bankowy NAWA pozostaje bez zmian – tj. na poziomie 20 % opłaty za przystąpienie do egzaminu za każdą osobę zarejestrowaną do udziału w danym egzaminie. Należy wyjaśnić, że środki wskazane w art. 1 pkt 10 lit. g oraz h projektu ustawy stanowią dochód budżetu państwa. Środki te trafiają do NAWA, a następnie są przekazywane do budżetu państwa. W związku z powyższym nie są one przeznaczane na wynagrodzenia członków Komisji i ekspertów.<br>Natomiast w zmienianym art. 11j ust. 8 ustawy określono maksymalną wysokość wynagrodzenia przewodniczącego, zastępcy przewodniczącego, sekretarza oraz pozostałych członków Komisji, wynagrodzenia za badanie prawidłowości sprawdzenia i oceny pracy z części pisemnej egzaminu, za ponowne sprawdzenie i ocenę pracy z tej części egzaminu, a także za przeprowadzoną wizytację egzaminu. Maksymalną wysokość tych wynagrodzeń ustalono w odniesieniu do wysokości minimalnego miesięcznego wynagrodzenia zasadniczego dla profesora w uczelni publicznej, określonego w przepisach wydanych na podstawie art. 137 ust. 2 ustawy PSWN. Faktyczna wysokość wynagrodzeń zostanie natomiast określona w rozporządzeniu wydawanym na podstawie upoważnienia zawartego w zmienianym art. 11m pkt 3 i 4 ustawy. |

[1] Unijny prawodawca wskazał również, że: Cel przetwarzania musi być określony w tej podstawie prawnej lub (…) musi być ono niezbędne do wykonania zadania realizowanego w interesie publicznym lub w ramach sprawowania władzy publicznej powierzonej administratorowi. Podstawa prawna może zawierać przepisy szczegółowe dostosowujące stosowanie przepisów niniejszego rozporządzenia, w tym: ogólne warunki zgodności z prawem przetwarzania przez administratora; rodzaj danych podlegających przetwarzaniu; osoby, których dane dotyczą; podmioty, którym można ujawnić dane osobowe; cele, w których można je ujawnić; ograniczenia celu; okresy przechowywania; oraz operacje i procedury przetwarzania, w tym środki zapewniające zgodność z prawem i rzetelność przetwarzania, w tym w innych szczególnych sytuacjach związanych z przetwarzaniem. Prawo Unii Europejskiej lub prawo państwa członkowskiego muszą służyć realizacji celu leżącego w interesie publicznym oraz być proporcjonalne do wyznaczonego, prawnie uzasadnionego celu.

| | | | | |
|---|---|---|---|---|
| | | | | Ponadto określenie maksymalnej wysokości opłaty za przystąpienie do egzaminu przez odniesienie jej do wysokości minimalnego wynagrodzenia za pracę powinno zminimalizować skutki inflacji i – w konsekwencji – zapewnić środki finansowe, które umożliwią odpowiedni dobór ekspertów. |
| 11 | art. 1 pkt 14 lit. d projektu ustawy<br>(dot. art. 11j ust. 6 ustawy) | Prezes Urzędu Ochrony Danych Osobowych | Na podstawie projektowanego art. 11j ust. 6 ustawy:<br>„Członek Komisji podlega wyłączeniu z opiniowania wniosku o przedłużenie uprawnienia oraz nie może pełnić funkcji wizytatora, w przypadku gdy odpowiednio opiniowanie albo wizytacja dotyczą podmiotu uprawnionego, w którym członek Komisji, jego małżonek, krewny lub powinowaty do drugiego stopnia lub osoba, z którą pozostaje faktycznie we wspólnym pożyciu, są zatrudnieni w tym podmiocie albo pozostają z tym podmiotem w takim stosunku prawnym, że wynik postępowania w sprawie o przedłużenie uprawnienia lub wynik wizytacji może mieć wpływ na prawa i obowiązki tych osób”.<br>W ocenie organu nadzorczego projektowany przepis ma charakter blankietowy. Nie określa bowiem, w jaki sposób i w jakim trybie weryfikowane będą okoliczności, przy zaistnieniu których członek Komisji podlegać będzie przedmiotowemu wyłączeniu. Tym samym projektowany przepis może być niepożądaną podstawą prawną dla przetwarzania danych w sposób nieodpowiadający przepisom rozporządzenia RODO. Takie nieprzejrzyste regulacje mogą prowadzić do pozyskiwania danych nadmiarowych i prawnie nieuzasadnionych, a tym samym – naruszać zasady dotyczące przetwarzania danych osobowych, w tym legalizmu, ograniczenia celu, minimalizacji danych oraz integralności i poufności (art. 5 ust. 1 lit. f rozporządzenia RODO) oraz przyczyniać się do utraty kontroli administratora nad procesem przetwarzania danych, za co jest odpowiedzialny. | **Uwaga wyjaśniona.**<br>W ocenie projektodawcy przepis nie ma charakteru blankietowego. Projektowana norma określa bowiem jej adresata i nakazany sposób zachowania oraz przesłanki, po wystąpieniu których zachowanie przewidziane w normie – wyłączenie członka Komisji i eksperta wpisanego na listę ekspertów prowadzoną przez Komisję – ma nastąpić, natomiast kwestia trybu, w jakim członek Komisji i ten ekspert będą podlegali wyłączeniu, została pozostawiona poza zakresem uregulowania w ustawie. |
| 12 | art. 1 pkt 15 lit. a tiret czwarte projektu ustawy<br>(dot. art. 11k ust. 1 pkt 7 ustawy) | Konferencja Rektorów Akademickich Szkół Polskich<br>Konferencja Rektorów Uniwersytetów Polskich | Zasadnicza zmiana przewidziana w projekcie ustawy dotyczy przeniesienia realizacji zadań w zakresie sprawdzania i oceny prac z części pisemnej egzaminu z komisji egzaminacyjnych powoływanych przez podmioty uprawnione do Komisji, zgodnie ze zmienianym art. 11k ust. 1 pkt 7 ustawy. Projektowane rozwiązanie dotyczy sprawdzania prac z części pisemnej egzaminu w sposób centralny przez członków Komisji i wskazanych przez nią ekspertów. A co za tym idzie rezygnacji z badania prawidłowości oceny (tzw. audytu) 20% prac z części pisemnej egzaminu wybranych losowo spośród prac sprawdzonych i ocenionych przez komisje egzaminacyjne i przekazanych Komisji przez podmioty | **Uwaga wyjaśniona.**<br>W związku z uwzględnieniem uwagi Komisji i odstąpieniem od przekazania Komisji sprawdzania i oceny prac z części pisemnej egzaminu, pozostawiono badanie prawidłowości sprawdzenia i oceny prac z części pisemnej egzaminu. Jednocześnie odsetek poddawanych badaniu prac został zwiększony z 20 % do 30 % zgodnie z art. 1 pkt 16 projektu ustawy w zakresie dodawanego art. 11ka ust. 2 ustawy. |

| | | | | |
|---|---|---|---|---|
| | | | uprawnione. Taka propozycja wynika ze zbyt dużej rozbieżności w sprawdzaniu prac. Naszym zdaniem – jeżeli będą podjęte takie kroki – to należałoby uściślić kilka zasadniczych kwestii:<br>1) przy jednoczesnej dbałości o to, aby nie nadawać uprawnień do egzaminowania „przez podmioty, które prowadzą inne (czyli w praktyce dowolne) zajęcia dydaktyczne w języku polskim, np. szkolenia zawodowe lub hobbystyczne”, następuje rzeczywiste obniżenie rangi ośrodków uniwersyteckich, które dotąd takie uprawnienia posiadały. Przeniesienie sprawdzania prac z części „Pisanie” na poziom Komisji, ogranicza prace komisji w podmiotach uprawnionych do przeprowadzania egzaminów do sprawdzania części pisemnej egzaminu jedynie w zakresie zadań zamkniętych według przesłanego klucza. Zgodnie z kluczem sprawdza się również część „Słuchanie”. Z tego zapewne powodu obniżono wymagania stawiane członkom komisji egzaminacyjnej. Według projektu ustawy mogą to być również osoby „które ukończyły studia w zakresie innym niż filologia polska lub neofilologia”, a więc praktycznie każdy absolwent studiów wyższych, który potrafi dopasować odpowiedzi do klucza. Nie ma jednak pewności, czy do egzaminowania w części „Mówienie” osoby te będą miały odpowiednie kompetencje;<br>2) trzeba także określić procedurę sprawdzania prac – w jaki sposób będą dostarczane do ekspertów, kto będzie odpowiadał za sporządzanie ich elektronicznych wersji? Trudno sobie bowiem wyobrazić, że wszyscy eksperci będą pracowali w siedzibie ministerstwa, sprawdzając oryginały prac. Czy proces sprawdzania będzie się odbywał w sposób stacjonarny, czy zdalny (wysyłanie zeskanowanych prac do ekspertów)? Kilkukrotne wysyłanie prac kurierem (z ośrodka egzaminacyjnego do NAWA, z NAWA do ekspertów) znacznie wydłużyłoby sprawdzanie prac pisemnych. Jeśli sprawdzanie miałoby się odbywać stacjonarnie, to nie wiadomo według jakich zasad. Czy byłyby to kilkudniowe spotkania w stolicy (rośnie obawa, czy znajdą się chętni eksperci do takiego zadania), czy prace będą ponownie wysyłane do poszczególnych ośrodków, z których pochodzą eksperci itp.?<br>3) poważne wątpliwości budzi także propozycja prowadzenia przez Komisję listy ekspertów. Nie sprecyzowano dokładnie procedury ich wyłaniania i szkolenia (które mają być takie same, jak w przypadku przewodniczącego komisji). Nasuwa się w związku z tym szereg konkretnych pytań: jaki będzie | Ad 1 i 6.<br>Zgodnie z projektowanym art. 11b ust. 1 pkt 1 lit. b ustawy katalog podmiotów mogących się ubiegać o nadanie uprawnienia do organizowania egzaminu na określonym poziomie biegłości językowej został zawężony do podmiotów, które nauczają języka polskiego jako obcego.<br>Należy również wyjaśnić, że w projektowanych przepisach art. 11e ust. 2 pkt 2 i art. 11f ust. 2 pkt 1 ustawy nie będzie już stosowane określenie „neofilologia”, a wymagany w przypadku przewodniczącego oraz członków komisji egzaminacyjnych zakres ukończonych studiów został określony jako: filologia polska, literatura polska, język polski, kultura polska, nauczanie języka polskiego i filologia obca – bez wskazywania konkretnych nazw kierunków studiów, z uwagi na fakt, że uczelnie, korzystając z autonomii programowej, samodzielnie tworzą kierunki studiów, w tym określają ich nazwy (poza wyjątkami określonymi w przepisach prawa powszechnie obowiązującego, tj. nazwami kierunków studiów, o których mowa w § 8 rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 27 września 2018 r. w sprawie studiów (Dz. U. z 2023 r. poz. 2787 oraz z 2025 r. poz. 1220), wydanego na podstawie art. 81 ustawy PSWN, oraz nazwami kierunków studiów przygotowujących do wykonywania zawodów, o których mowa w art. 68 ust. 1 ustawy PSWN). W związku z powyższym w projekcie ustawy zaproponowano określenie wymagań kwalifikacyjnych przez odwołanie do zakresu kształcenia na studiach, a nie wskazanie konkretnych nazw kierunków studiów. Zważywszy na fakt, że przewodniczący i członkowie komisji egzaminacyjnych nie mogą legitymować się dowolnym wykształceniem, a muszą spełnić wymóg ukończenia studiów w określonym we wskazanych przepisach zakresie, nie można zgodzić się ze stwierdzeniem, że członkiem komisji egzaminacyjnej może być „każdy absolwent studiów wyższych, który potrafi dopasować odpowiedzi do klucza”.<br>Ad 2 i 3<br>Stanowisko jak we wstępie do wyjaśnienia.<br>Dodatkowo szczegółowe regulacje zostaną określone w rozporządzeniu przewidzianym do wydania na podstawie art. 11i ustawy.<br>Ad 4.<br>Stanowisko analogiczne jak w poz. 10. |

| | | | | |
|---|---|---|---|---|
| | | | zakres tych szkoleń, kto i gdzie będzie je prowadził, czy szkolenia zostaną zakończone egzaminem praktycznym, czy będą odpłatne i kto powinien tę opłatę uiszczać – instytucja (ośrodek egzaminacyjny, uczelnia) czy kandydat na eksperta? Ze względu na zmienioną formułę sprawdzania prac ekspertów powinno być znacznie więcej niż przewodniczących komisji, przedstawione problemy należałoby zatem rozwiązać zanim ustawa wejdzie w życie. W przeciwnym razie nie będzie odpowiedniej liczby sprawdzających, co przy utrzymaniu konieczności audytowania wybranych prac znacznie przedłuży i tak już długi czas oczekiwania na oficjalne wyniki egzaminu;<br>4) niejasne jest, czy wynagrodzenie za pracę ekspertów będzie pochodziło z 35% środków przekazywanych przez ośrodki egzaminacyjne NAWA i ile *de facto* będzie wynosiło. Egzaminy odbywają się co trzy miesiące i należałoby unikać sytuacji, że wynagrodzenie będzie wypłacane po pół roku lub dłuższym czasie (co przy centralizacji działań, dużej liczbie umów może mieć miejsce);<br>5) proponowane w ustawie zmiany powinny być uzupełnione o zapis dotyczący uprawnień Komisji do układania własnego regulaminu, np. w zakresie powoływania ekspertów zewnętrznych, co przyczyniłoby się do sprawniejszej pracy, polegającej na szybkim podejmowaniu decyzji;<br>6) powinny być jasno określone kryteria dotyczące wykształcenia i umiejętności osób sprawdzających prace pisemne (zarówno dla członków Komisji, jak i ekspertów). Odpowiedni dobór ekspertów (i merytoryczna kontrola nad nimi) są kluczowe w procesie ujednolicania poziomu sprawdzania prac egzaminacyjnych;<br>7) nie popieramy działań idących w kierunku rezygnacji z audytu. Usunięcie procedury audytu narazi certyfikację na brak kontroli nad jakością sprawdzanych prac przez ekspertów i procesem egzaminowania. Proponujemy pozostanie przy audycie, choć prowadzonym nie na taką skalę, jak było to dotychczas;<br>8) pełnienie funkcji wizytatorów przez członków Komisji to korzystne uzupełnienie; dotychczas wyłącznie osoby wskazane spoza grona Komisji mogły zlecać [*w ocenie MNiSW powinno być: „przeprowadzać”*] takie wizytacje. | Ad 5.<br>W ocenie projektodawcy nie ma potrzeby uzupełnienia przepisów ustawy o regulację umocowującą Komisję do przyjęcia regulaminu swojej pracy. Należy zauważyć, że zgodnie z projektowanym art. 11m pkt 2 ustawy sposób działania Komisji i zakres jej obsługi zostaną określone w rozporządzeniu wydawanym przez ministra w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw oświaty i wychowania. W związku z uregulowaniem powyższych kwestii w akcie prawa powszechnie obowiązującego, nie będzie zachodziła potrzeba dodatkowego regulowania trybu pracy Komisji w akcie wewnętrznym.<br>Ad 7.<br>Stanowisko jak we wstępie do wyjaśnienia. |

| | | | | |
|---|---|---|---|---|
| 13 | art. 1 pkt 15 lit. a tiret czwarte projektu ustawy<br>(dot. art. 11k ust. 1 pkt 7 ustawy) | Rada Języka Polskiego | Centralne sprawdzanie prac egzaminacyjnych przez ekspertów może być dobrym rozwiązaniem pod warunkiem określenia szczegółowszych rozwiązań (np. w zakresie organizacji sprawdzania, wyznaczania ekspertów, ich wynagrodzenia etc.). | **Uwaga wyjaśniona.**<br>W związku z uwzględnieniem uwagi Komisji odstąpiono od przekazania Komisji sprawdzania i oceny prac z części pisemnej egzaminu. |
| 14 | Uwaga ogólna | Konferencja Rektorów Akademickich Szkół Polskich<br>Konferencja Rektorów Uniwersytetów Polskich | Za kwestię istotną z punktu widzenia interesów podmiotów organizujących egzaminy, jak również zdających je osób, należy uznać powrót do traktowania egzaminu jako usługi edukacyjnej, a tym samym rezygnacji z konieczności uiszczania podatku VAT. Na skutek wprowadzenia tegoż podatku organizacja egzaminu pozostaje na granicy opłacalności. W projekcie ustawy zadbano o regulację wynagrodzeń dla członków Komisji, pomijając kwestie realnych opłat za pracę osób w podmiotach uprawnionych do przeprowadzania egzaminów oraz rzeczywiste koszty przeprowadzenia tychże egzaminów. | **Uwaga wyjaśniona.**<br>Należy wskazać, że minister wystąpił do Ministra Finansów o rozważanie możliwości wprowadzenia zmiany w ustawie z dnia 11 marca 2004 r. o podatku od towarów i usług (Dz. U. z 2025 r. poz. 775, z późn. zm.) polegającej na rozszerzeniu zakresu zwolnienia od podatku VAT, określonego w art. 43 ust. 1 pkt 28 tej ustawy, również o usługi związane z organizowaniem i przeprowadzaniem egzaminów. W ocenie Ministra Finansów fakt, że weryfikacja znajomości języka polskiego jako obcego w drodze przeprowadzenia egzaminu jest czynnością odrębną od usługi kształcenia, w świetle unijnych i krajowych przepisów uniemożliwia obecnie wprowadzenie zwolnienia od podatku VAT we wnioskowanym zakresie.<br>Dodatkowo należy wyjaśnić, że zmiana sposobu określenia maksymalnej wysokości opłaty za przystąpienie do egzaminu, przez odniesienie jej do wysokości minimalnego wynagrodzenia za pracę ustalonego na podstawie przepisów ustawy z dnia 10 października 2002 r. o minimalnym wynagrodzeniu za pracę, powinna zminimalizować skutki inflacji i – w konsekwencji – zapewnić podmiotom uprawnionym możliwość pokrycia rzeczywistych kosztów przeprowadzania egzaminów. |
| 15 | Uwaga ogólna | Konferencja Rektorów Akademickich Szkół Polskich<br>Konferencja Rektorów Uniwersytetów Polskich | Planowane zmiany w dalszym ciągu dotyczą jednego systemu poświadczania znajomości języka polskiego, niezależnie od celów, dla których go stworzono. Zarówno poprzednia nowelizacja, jak i obecna, nie zapewniają potrzebnych uregulowań, które wprowadzałaby odmienne egzaminy dla migrantów i inne dla studentów, tłumaczy czy osób chcących z jakichkolwiek powodów uzyskać urzędowe poświadczenie znajomości języka polskiego. | **Uwaga wyjaśniona.**<br>Należy zauważyć, że standardy wymagań dla poszczególnych poziomów biegłości językowej w zakresie znajomości języka polskiego jako obcego, na podstawie których są przygotowywane zestawy zadań egzaminacyjnych, zostały opracowane zgodnie z Europejskim Systemem Opisu Kształcenia Językowego. Nie jest jasne, w jaki sposób postulowane wprowadzenie odmiennych egzaminów dla różnych grup cudzoziemców ubiegających się o poświadczenie znajomości języka polskiego miałoby wpłynąć na zwiększenie dostępności egzaminów i wydawanych w wyniku zdania tych egzaminów certyfikatów.<br>Wydaje się, że efektywniejszą metodą jest zmiana przepisów regulujących kwestie dokumentów potwierdzających wymaganą |

| | | | | |
|---|---|---|---|---|
| | | | | znajomość języka polskiego jako obcego. Jednym z przykładów jest ustawa z dnia 9 marca 2023 r. o zmianie ustawy o cudzoziemcach oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. poz. 547), która wprowadziła zmiany w art. 211 ustawy z dnia 12 grudnia 2013 r. o cudzoziemcach (Dz. U. z 2024 r. poz. 769 i 1222), umożliwiające poświadczanie wymaganej znajomości języka polskiego również w drodze innych niż certyfikat dokumentów, określonych w przepisach wydanych na podstawie art. 211 ust. 5 ustawy z dnia 12 grudnia 2013 r. o cudzoziemcach.<br>W przypadku cudzoziemców niebędących obywatelami Unii Europejskiej ubiegających się o przyjęcie na studia w Polsce, którzy zgodnie z art. 70 ust. 5a ustawy PSWN powinni się wykazać znajomością języka, w którym odbywa się kształcenie na studiach, dokumenty poświadczające znajomość języka polskiego na poziomie biegłości językowej nie niższym niż B2 zostały określone w rozporządzeniu Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 30 lipca 2025 r. w sprawie rodzajów dokumentów poświadczających znajomość języka, w którym odbywa się kształcenie na studiach (Dz. U. poz. 1045). |
| 16 | Uwaga ogólna | Konferencja Rektorów Akademickich Szkół Polskich<br>Konferencja Rektorów Uniwersytetów Polskich | Przydałyby się rozpoznawalne, krótkie nazwy egzaminów certyfikowanych na danym poziomie (jak w innych krajach), co wpłynęłoby na rozpoznawalność egzaminów, szczególnie tych kierowanych do dzieci. | **Uwaga nieuwzględniona.**<br>„Krótkie” nazwy egzaminów certyfikatowych na danym poziomie biegłości językowej i w danej grupie wiekowej są najczęściej skrótowcami powstałymi od nazwy instytucji wydającej certyfikat np. International English Language Testing System (IELTS), bądź od określenia w sposób opisowy poziomu biegłości językowej, który potwierdza dany certyfikat np. Certificate in Advanced English (CAE). W przypadku certyfikatów skierowanych do grupy dzieci dodawane w nich bywa wyrażenie określające dzieci np. „juniors” lub są nadawane nazwy wyłącznie dla tej grupy wiekowej np. „Goethe-Zertifikat A2: Fit in Deutsch”.<br>W ocenie projektodawcy wprowadzenie dodatkowego nazewnictwa certyfikatów lub ich skrótowców wydaje się nadmiarowe. |
| 17 | Uwaga ogólna | Konferencja Rektorów Akademickich Szkół Polskich<br>Konferencja Rektorów Uniwersytetów Polskich | Dużą wadą obecnej nowelizacji jest brak zapisu o możliwości przeprowadzenia egzaminów certyfikowanych w trybie online, a jak pokazały doświadczenia z czasu pandemii, taka potrzeba może zaistnieć w każdej chwili – z powodów, których obecnie nie jesteśmy w stanie przewidzieć. Nie ma jednak takiej możliwości w projekcie ustawy, jest więc on pod tym względem anachroniczny. | **Uwaga wyjaśniona.**<br>Aktualnie są prowadzone prace koncepcyjne związane z opracowaniem rozwiązań umożliwiających przeprowadzanie egzaminów w formule online. Opracowany przez NAWA pilotażowy system teleinformatyczny, który umożliwi przeprowadzanie egzaminów w tej formule, został poddany testom, jednakże nie jest jeszcze dostatecznie efektywnym narzędziem, które mogłoby być wykorzystywane w systemie urzędowego poświadczania znajomości języka polskiego jako obcego. Ze |

| | | | | |
|---|---|---|---|---|
| | | | | względu na aktualny stan zaawansowania prac koncepcyjnych i trwające prace związane z przygotowywaniem systemu teleinformatycznego, który będzie wykorzystywany do tego zadania, obecnie nie jest możliwe wprowadzenie do projektowanej ustawy przepisów regulujących kwestie przeprowadzania egzaminów w formule online. |
| 18 | Uwaga ogólna | Rada Języka Polskiego | Potrzebny jest inny wzór certyfikatu dla dzieci i młodzieży, inny dla dorosłych. Obecnie nie różnią się one od siebie, co może stać się podstawą nadużyć (egzaminy dla dzieci i młodzieży są łatwiejsze). | **Uwaga nieuwzględniona.**<br>W ocenie projektodawcy nie jest celowe określenie odrębnych wzorów certyfikatów dla każdej z dwóch grup wiekowych.<br>Obecnie wydawany certyfikat poświadcza znajomość języka polskiego jako obcego bezterminowo. Certyfikat zawiera dane pozwalające na zidentyfikowanie, w jakiej grupie wiekowej znajdowała się dana osoba w dacie przystąpienia przez nią do egzaminu, którego zdanie stanowiło podstawę wydania tego certyfikatu. Data urodzenia i rok wydania certyfikatu pozwalają jednoznacznie określić wiek jego posiadacza w momencie poświadczania znajomości języka polskiego jako obcego.<br>Wzór certyfikatu zostanie określony, tak jak ma to miejsce obecnie, w rozporządzeniu, które jest przewidziane do wydania na podstawie art. 11i ustawy. |
| 19 | Uwaga ogólna | Rada Języka Polskiego | Należałoby się zastanowić, czy zupełnie zrezygnować z przeprowadzania audytu, np. w sytuacji, gdy oceny osób sprawdzających są znacząco rozbieżne lub gdy pozostałe części egzaminu zostały ocenione wysoko. Centralne sprawdzanie przez ekspertów nie oznacza, że nie popełnią oni błędów, a audyt może być narzędziem weryfikującym pracę i cały proces egzaminowania. | **Uwaga wyjaśniona.**<br>W związku z uwzględnieniem uwagi Komisji i odstąpieniem od przekazania Komisji sprawdzania i oceny prac z części pisemnej egzaminu, pozostawiono badanie prawidłowości sprawdzenia i oceny prac z części pisemnej egzaminu. Jednocześnie odsetek poddawanych badaniu prac został zwiększony z 20 % do 30 % zgodnie z art. 1 pkt 16 projektu ustawy w zakresie dodawanego art. 11ka ust. 2 ustawy. |
| 20 | Uwaga ogólna | Rada Języka Polskiego | Zmiana ustawy wynika w szczególności z „potrzeby zwiększenia możliwości uzyskania urzędowego poświadczenia znajomości języka polskiego jako obcego w drodze certyfikatu znajomości języka polskiego” oraz „potrzeby stworzenia optymalnych warunków świadczenia usługi publicznej, jaką jest organizowanie egzaminów z języka polskiego jako obcego”.<br>Potrzeby takie rzeczywiście istnieją, system bowiem staje się niewydolny. Wynika to jednak przede wszystkim z braku osobnego typu egzaminu przeznaczonego dla migrantów, których celem nie jest podjęcie studiów w Polsce czy potwierdzenie wysokiej | **Uwaga wyjaśniona.**<br>Stanowisko analogiczne jak w poz. 15. |

| | | | | |
|---|---|---|---|---|
| | | | kompetencji językowej potrzebnej do wykonywania pewnych zawodów, ale podstawowe kompetencje językowe do codziennego komunikowania się. Takiego egzaminu brak. O konieczności jego powstania była mowa w opinii Rady Języka Polskiego sprzed dwóch lat (w 2022 r.). | |
| 21 | Uwaga ogólna | Rada Języka Polskiego | W 2022 r. Rada Języka Polskiego postulowała zniesienie możliwości otrzymania certyfikatu bez konieczności zdawania egzaminu, ponieważ nie ma możliwości zweryfikowania umiejętności językowych osób, które takie zaświadczenia otrzymują. Zdarza się, że certyfikaty otrzymują osoby nieumiejące posługiwać się językiem polskim. Postulat nie został w nowelizacji w ogóle uwzględniony, a wręcz przeciwnie – otwarto szerzej tę furtkę, zwiększając listę podstaw do takiego zwolnienia. Jeśli tak musi być (trudno powiedzieć, dlaczego), konieczne byłoby wprowadzenie osobnych wzorów certyfikatów dla tych, którzy zdali egzamin, oraz dla tych, którzy otrzymali go bez zdawania egzaminu. | **Uwaga nieuwzględniona.**<br>W ocenie projektodawcy zasadne jest utrzymanie obecnie funkcjonującego rozwiązania polegającego na umożliwieniu cudzoziemcowi lub obywatelowi polskiemu na stałe zamieszkałemu za granicą otrzymania certyfikatu bez konieczności zdania egzaminu, po spełnieniu przesłanek określonych w ustawie.<br>Należy zauważyć, że na podstawie art. 5 ustawy z dnia 28 lipca 2023 r. o zmianie ustawy – Karta Nauczyciela oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. poz. 1672 oraz z 2024 r. poz. 123) z dniem 1 stycznia 2024 r. nastąpiła zmiana przepisów ustawy dotyczących wydawania certyfikatu bez konieczności zdania egzaminu. Rozszerzeniu uległ katalog osób, które są uprawnione do złożenia wniosku o wydanie certyfikatu w tym trybie. W nowelizowanych przepisach ustawy zostały ponadto określone dokumenty, które potwierdzają spełnienie warunku otrzymania certyfikatu poświadczającego znajomość języka polskiego na danym poziomie biegłości językowej. W ocenie projektodawcy są to dokumenty, które w sposób wystarczający poświadczają, że osoby nimi się legitymujące posiadają wymaganą znajomość języka polskiego.<br>W projekcie ustawy w art. 1 pkt 2 lit. d (art. 11a ust. 7 ustawy) zaproponowano zmianę poziomów biegłości językowej, na których będzie poświadczana znajomość języka polskiego jako obcego bez konieczności zdania egzaminu. W przypadku uzyskania stopnia doktora na podstawie rozprawy doktorskiej napisanej i obronionej w języku polskim w uczelni lub podmiocie, działających w systemie szkolnictwa wyższego i nauki będzie to poziom biegłości językowej C2. Znajomość języka polskiego jako obcego na poziomie biegłości językowej C1 albo B2 będzie potwierdzana absolwentom studiów prowadzonych w języku polskim w uczelni działającej w polskim systemie szkolnictwa wyższego i nauki w zależności od poziomu ukończonych studiów, tj.: odpowiednio studiów drugiego stopnia i jednolitych studiów magisterskich albo studiów pierwszego stopnia.<br>Również w przypadku grupy osób, o której mowa w art. 11a ust. 4 pkt 2 lit. b–f ustawy, tj. absolwentów szkół średnich i innych form nauczania zaproponowano zróżnicowanie poziomów biegłości językowej, na których będzie poświadczana znajomość języka |

| | | | | |
|---|---|---|---|---|
| | | | | polskiego jako obcego. W przypadku absolwentów szkół średnich działających w polskim systemie oświaty posiadających świadectwo dojrzałości albo szkół średnich działających w systemie oświaty innego państwa posiadających świadectwo odpowiadające polskiemu świadectwu dojrzałości, w którym uwzględniono wynik egzaminu języka polskiego, znajomość języka polskiego jako obcego będzie poświadczana na poziomie biegłości językowej B2. Na takim samym poziomie biegłości językowej będzie poświadczana znajomość języka polskiego jako obcego absolwentom szkół europejskich posiadającym dyplom EB (European Baccalaureate) uwzględniający wynik egzaminu z języka polskiego jako języka ojczystego.<br><br>Bez zmian natomiast pozostaje poświadczany poziom biegłości językowej (B1) w przypadku absolwentów szkół, o których mowa w art. 8 ust. 5 pkt 1 lit. a lub pkt 2 lit. c ustawy z dnia 14 grudnia 2016 r. – Prawo oświatowe (Dz. U. z 2025 r. poz. 1043, z późn. zm.), szkół funkcjonujących w systemie oświaty innego państwa prowadzących nauczanie języka polskiego i innych przedmiotów w języku polskim, którzy posiadają wykształcenie średnie oraz absolwentów innych forma nauczania, o których mowa w art. 11a ust. 4 pkt 2 lit. f ustawy. Należy wyjaśnić, że w przypadku absolwentów szkół średnich, dokumenty, które będą podstawą wydania certyfikatu potwierdzają wykształcenie średnie oraz możliwość ubiegania się o przyjęcie na studia w Polsce. Ponadto absolwenci ww. szkół pochodzą często z polskich środowisk za granicą, np. osób należących do polskiej mniejszości narodowej w Czechach, Ukrainie, Litwie, Białorusi lub Łotwie. Należy zauważyć, że w ww. krajach kształcenie w szkołach z polskim językiem nauczania trwa od 11 do 12 lat. W tym okresie uczniowie uczą się języka polskiego i innych przedmiotów nauczanych w języku polskim, zgodnie z programami nauczania zatwierdzonymi przez władze oświatowe danego państwa. Uczniowie uczestniczą ponadto w wizytach w szkołach w Polsce oraz wypoczynku letnim w Polsce, podczas których doskonalą znajomość języka polskiego. Nauczyciele tych szkół uczestniczą w kursach, warsztatach i innych formach doskonalenia wiedzy i umiejętności zawodowych organizowanych przez Ośrodek Rozwoju Polskiej Edukacji za Granicą oraz przez uczelnie, co gwarantuje odpowiednią jakość nauczania języka polskiego w tych szkołach.<br><br>W grupie osób, które mogą wystąpić z wnioskiem o wydanie certyfikatu bez konieczności zdania egzaminu, znajdują się także absolwenci innych szkół za granicą, w których nauczany jest język |

| | | | | |
|---|---|---|---|---|
| | | | | polski, np. sekcje polskie w szkołach funkcjonujących w systemie oświaty Francji.<br>W świetle powyższego wydaje się, że możliwość poświadczania absolwentom ww. szkół średnich znajomości języka polskiego jako obcego na poziomie biegłości językowej co najmniej B1 jest uzasadniona.<br>Odnosząc się natomiast do kwestii wprowadzenia odrębnego wzoru certyfikatu wydawanego bez konieczności zdania egzaminu, należy zauważyć, że certyfikat jest urzędowym poświadczeniem znajomości języka polskiego na danym poziomie biegłości językowej. W ocenie projektodawcy niecelowe jest wskazywanie sposobu, w jaki znajomość języka polskiego na danym poziomie biegłości językowej została poświadczona – w drodze egzaminu, czy w związku ze spełnieniem ustawowych przesłanek uprawniających do otrzymania certyfikatu bez konieczności zdania egzaminu. |
| 22 | Uwaga ogólna | Rada Języka Polskiego | Proponowane w ustawie zmiany powinny być uzupełnione o zapis dotyczący uprawnień Komisji do układania własnego regulaminu, np. w zakresie powoływania ekspertów zewnętrznych, co przyczyniłoby się do efektywniejszej i sprawniejszej pracy. | **Uwaga nieuwzględniona.**<br>Stanowisko analogiczne jak w odniesieniu do pkt 5 w poz. 12. |
| 23 | Uwaga ogólna | Rada Języka Polskiego | W przedłożonym projekcie ustawy brak powołania zaplecza badawczo-rozwojowego, do którego zadań należałoby m.in. prowadzenie badań i analiz oraz merytoryczne przygotowywanie egzaminów. Ośrodek taki przeprowadzałby ponadto analizy wartości poszczególnych zadań, przygotowywał pod względem merytorycznym szkolenia, zbierał szczegółowe dane statystyczne o egzaminach, rozwijał współpracę międzynarodową itp. Należy pamiętać, że bez istnienia zespołów układających testy system w ogóle nie może istnieć. Kierowanie zespołami powinno być powierzone osobom pracującym na etatach takiego ośrodka. Utworzenie takiego ośrodka uczyniłoby polski system certyfikacyjny bardziej sprawnym i profesjonalnym. | **Uwaga nieuwzględniona.**<br>Z uwagi na etap procesu legislacyjnego w ramach procedowanej nowelizacji aktualnie nie jest rozważane postulowane utworzenie oddzielnej instytucji, która stanowiłaby zaplecze badawczo-rozwojowe na rzecz systemu poświadczania znajomości języka polskiego jako obcego.<br>Utworzenie zaplecza badawczo-rozwojowego wymaga uprzedniej analizy szeregu kwestii związanych ze stroną organizacyjno-prawną i finansową takiego przedsięwzięcia, a przedstawienie wyłącznie ogólnego zarysu zakresu zadań przewidzianych do realizacji nie wyczerpuje warunków niezbędnych do wprowadzenia do systemu prawnego nowej instytucji.<br>Warto natomiast wskazać, że mając na uwadze potrzeby Komisji związane z prowadzeniem analiz dotyczących funkcjonowania systemu poświadczania znajomości języka polskiego jako obcego, w projektowanym brzmieniu art. 11g ust. 3 ustawy zaproponowano rozszerzenie zakresu danych i informacji o osobach zamierzających przystąpić do egzaminu, gromadzonych w bazie prowadzonej przez Komisję (m.in. w zakresie obywatelstwa, języka ojczystego i poziomu wykształcenia). |

| | | | | |
|---|---|---|---|---|
| 24 | Uwaga ogólna | Rada Języka Polskiego | Dużą wadą obecnej nowelizacji jest brak zapisu o możliwości przeprowadzania egzaminów certyfikatowych w trybie online, a jest to sprawa pilna. Doświadczenia z czasu pandemii pokazały, że taka potrzeba może zaistnieć w każdej chwili – z powodów, których obecnie nie jesteśmy w stanie przewidzieć. Takiej możliwości nie ma w ogóle w projekcie ustawy, jest więc on pod tym względem zadziwiająco anachroniczny. | **Uwaga wyjaśniona.**<br>Stanowisko analogiczne jak w poz. 17. |

Projekt

**R O Z P O R Z Ą D Z E N I E**

**M I N I S T R A  E D U K A C J I** [1)]

z dnia

**w sprawie zaświadczenia dołączanego do wniosku o wydanie certyfikatu znajomości języka polskiego**

Na podstawie art. 11aa ust. 6 ustawy z dnia 7 października 1999 r. o języku polskim (Dz. U. z 2026 r. poz. 81 i …) zarządza się, co następuje:

**§ 1.** Rozporządzenie określa:

1) wzór zaświadczenia potwierdzającego:
   a) prowadzenie przez organizację społeczną zarejestrowaną za granicą lub inny podmiot zagraniczny formy nauczania, o której mowa w art. 11a ust. 4 pkt 2 lit. f ustawy z dnia 7 października 1991 r. o języku polskim, zwanej dalej „ustawą", który wydał dokument, o którym mowa w art. 11aa ust. 3 pkt 4 ustawy;
   b) pobieranie nauki języka polskiego lub innych przedmiotów nauczanych w języku polskim przez osobę, o której mowa w art. 11a ust. 4 pkt 2 lit. f ustawy, przez co najmniej 11 lat;
2) tryb postępowania w sprawie wydania zaświadczenia, o którym mowa w pkt 1, zwanego dalej „zaświadczeniem", w tym wykaz niezbędnych dokumentów dołączanych do wniosku o wydanie zaświadczenia.

**§ 2.** 1. Zaświadczenie wydaje konsul Rzeczypospolitej Polskiej właściwy ze względu na siedzibę organizacji społecznej zarejestrowanej za granicą albo innego podmiotu zagranicznego, prowadzących formę nauczania, o której mowa w art. 11a ust. 4 pkt 2 lit. f ustawy.

2. Zaświadczenie wydaje się na wniosek o wydanie zaświadczenia, zawierający dane, o których mowa w art. 11aa ust. 4b ustawy.

3. Do wniosku o wydanie zaświadczenia dołącza się dokumenty:

1) poświadczające ukończenie formy nauczania, o której mowa w art. 11a ust. 4 pkt 2 lit. f;

---

[1)] Minister Edukacji kieruje działem administracji rządowej – oświata i wychowanie, na podstawie § 1 ust. 2 rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z dnia 18 grudnia 2023 r. w sprawie szczegółowego zakresu działania Ministra Edukacji (Dz. U. poz. 2717).

2) potwierdzające okres lub okresy pobierania nauki języka polskiego lub innych przedmiotów nauczanych w języku polskim.

**§ 3.** 1. Konsul Rzeczypospolitej Polskiej dokonuje oceny formalnej wniosku o wydanie zaświadczenia.

2. Konsul Rzeczypospolitej Polskiej w przypadku stwierdzenia braków formalnych wniosku o wydanie zaświadczenia wzywa osobę, która złożyła wniosek, do jego uzupełnienia, w terminie 14 dni od dnia otrzymania wezwania z pouczeniem, że nieusunięcie tych braków spowoduje pozostawienie wniosku bez rozpoznania.

3. Konsul Rzeczypospolitej Polskiej rozpatruje wniosek o wydanie zaświadczenia, w terminie 30 dni od dnia jego wpływu.

**§ 4.** Wzór zaświadczenia stanowi załącznika do rozporządzenia.

**§ 5.** Rozporządzenie wchodzi w życie z dniem 1 stycznia 2027 r.

**MINISTER EDUKACJI**

**MINISTER SPRAW ZAGRANICZNYCH**

Załącznik do rozporządzenia
Ministra Edukacji z dnia … 2026 r.
(Dz. U. poz.._)

*Wzór*

**ZAŚWIADCZENIE**

Potwierdzam, że …….
imię (imiona) i nazwisko

urodzona/urodzony[1)] ……..……
dzień, miesiąc, rok

zamieszkała/zamieszkały[1)]……

pobierała/pobierał[1)] naukę języka polskiego lub innych przedmiotów nauczanych w języku polskim

w formie ……..
forma nauczania

prowadzoną przez ……..……..……..……..……
nazwa organizacji społecznej zarejestrowanej za granicą lub innego podmiotu zagranicznego,
który prowadził formę nauczania

w okresie od dnia …… do dnia ……

…… ……..
miejscowość, data pieczątka i podpis
Konsula Rzeczypospolitej Polskiej

[1)] Niepotrzebne skreślić

# UZASADNIENIE

Projektowane rozporządzenie Ministra Edukacji w sprawie zaświadczenia dołączanego do wniosku o wydanie certyfikatu znajomości języka polskiego (wydawane w porozumieniu z Ministrem Spraw Zagranicznych) jest wydawane na podstawie art. 11aa ust. 6 ustawy z dnia 7 października 1999 r. o języku polskim (Dz. U. z 2026 r. poz. 81 i …), zwanej dalej „ustawą". Przepis art. 11aa ust. 6 ustawy został dodany na mocy art. 1 pkt 3 lit. e ustawy o zmianie ustawy o języku polskim oraz ustawy o Narodowej Agencji Wymiany Akademickiej (UD47).

Zgodnie z upoważnieniem ustawowym zawartym w art. 11aa ust. 6 ustawy, minister właściwy do spraw oświaty i wychowania w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw zagranicznych określi, w drodze rozporządzenia:

1) wzór zaświadczenia potwierdzającego:
   a) prowadzenie przez organizację społeczną zarejestrowaną za granicą lub inny podmiot zagraniczny formy nauczania, o której mowa w art. 11a ust. 4 pkt 2 lit. f ustawy, który wydał dokument, o którym mowa w art. 11aa ust. 3 pkt 4 ustawy,
   b) pobieranie nauki języka polskiego lub innych przedmiotów nauczanych w języku polskim przez osobę, o której mowa w art. 11a ust. 4 pkt 2 lit. f ustawy, przez co najmniej 11 lat;
2) tryb postępowania w sprawie wydania zaświadczenia, o którym mowa w pkt 1, w tym wykaz niezbędnych dokumentów dołączanych do wniosku o wydanie zaświadczenia.

Konsul Rzeczypospolitej Polskiej będzie dokonywał oceny formalnej wniosku o wydanie zaświadczenia, a w przypadku stwierdzenia braków formalnych wniosku o wydanie zaświadczenia będzie wzywał osobę, która złożyła wniosek, do jego uzupełnienia, w terminie 14 dni od dnia otrzymania wezwania z pouczeniem, że nieusunięcie tych braków spowoduje pozostawienie wniosku bez rozpoznania. Konsul Rzeczypospolitej Polskiej będzie rozpatrywał wniosek o wydanie zaświadczenia, w terminie 30 dni od dnia jego wpływu.

O wydanie zaświadczenia będzie wnioskowała osoba, która pobierała naukę języka polskiego lub innych przedmiotów w języku polskim przez co najmniej 11 lat i ukończyła formę nauczania prowadzoną przez organizację społeczną zarejestrowaną za granicą lub przez inny podmiot zagraniczny, w których jest prowadzone za granicą nauczanie języka polskiego lub innych przedmiotów w języku polskim.

Do wniosku o wydanie zaświadczenia wnioskodawca będzie obowiązany dołączyć dokumenty poświadczające ukończenie formy nauczania, o której mowa w art. 11a ust. 4 pkt 2 lit. f ustawy, oraz

dokumenty potwierdzające okres lub okresy pobierania nauki języka polskiego lub innych przedmiotów nauczanych w języku polskim.

Wzór zaświadczenia został określony w załączniku do projektowanego rozporządzenia.

Rozporządzenie wejdzie w życie z dniem wejścia w życie ustawy, czyli z dniem 1 stycznia 2027 r.

Rozporządzenie nie zawiera przepisów technicznych w rozumieniu rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 23 grudnia 2002 r. w sprawie sposobu funkcjonowania krajowego systemu notyfikacji norm i aktów prawnych (Dz. U. poz. 2039, z późn. zm.) i w związku z tym nie podlega notyfikacji.

Projekt rozporządzenia nie będzie podlegał dokonaniu oceny OSR przez koordynatora OSR w trybie § 32 uchwały nr 190 Rady Ministrów z dnia 29 października 2013 r. – Regulamin pracy Rady Ministrów (M.P. z 2024 r. poz. 806, z późn. zm.).

Przedmiot regulacji nie jest objęty zakresem prawa Unii Europejskiej.

Rozporządzenie nie wymaga przedstawienia właściwym organom i instytucjom Unii Europejskiej, w tym Europejskiemu Bankowi Centralnemu, w celu uzyskania opinii, dokonania powiadomienia, konsultacji lub uzgodnienia.

Rozporządzenie nie ma wpływu na działalność mikroprzedsiębiorców, małych i średnich przedsiębiorców w rozumieniu ustawy z dnia 6 marca 2018 r. – Prawo przedsiębiorców (Dz. U. z 2025 r. poz. 1480, z późn. zm.).

Odnosząc się do § 12 pkt 1 załącznika do rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z dnia 20 czerwca 2002 r. w sprawie „Zasad techniki prawodawczej” (Dz. U. z 2016 r. poz. 283, z późn. zm.) należy stwierdzić, że projekt rozporządzenia uwzględnia regulacje, w stosunku do których nie ma możliwości, aby mogły być podjęte za pomocą alternatywnych środków.

| **Nazwa projektu**<br>Rozporządzenie Ministra Edukacji w sprawie zaświadczenia dołączanego do wniosku o wydanie certyfikatu znajomości języka polskiego<br><br>**Ministerstwo wiodące i ministerstwa współpracujące**<br>Ministerstwo Edukacji Narodowej<br><br>**Osoba odpowiedzialna za projekt w randze Ministra, Sekretarza Stanu lub Podsekretarza Stanu**<br>Barbara Nowacka, Minister Edukacji<br><br>**Kontakt do opiekuna merytorycznego projektu**<br>Magda Witan, Zastępca Dyrektora Departamentu Współpracy Międzynarodowej<br>adres e-mail: magda.witan@men.gov.pl; tel.: (22) 34 74 312 | **Data sporządzenia**<br>19 lutego 2026 r.<br><br>**Źródło:** Art. 11aa ust. 6 ustawy z dnia 7 października 1999 r. o języku polskim (Dz. U. z 2026 r. poz. 81 i …)<br><br>**Nr w Wykazie prac:** |
|---|---|

# OCENA SKUTKÓW REGULACJI

## 1. Jaki problem jest rozwiązywany?

Wydanie rozporządzenia jest konieczne ze względu na dodanie w art. 11aa ust. 6 ustawy z dnia 7 października 1999 r. o języku polskim, zwanej dalej „ustawą", nowego upoważnienia ustawowego dla ministra właściwego do spraw oświaty i wychowania do określenia wzoru zaświadczenia potwierdzającego prowadzenie przez organizację społeczną zarejestrowaną za granicą lub inny podmiot zagraniczny formy nauczania, o której mowa w art. 11a ust. 4 pkt 2 lit. f ustawy, który wydał dokument, o którym mowa w art. 11aa ust. 3 pkt 4 ustawy, oraz pobieranie nauki języka polskiego lub innych przedmiotów nauczanych w języku polskim przez osobę, o której mowa w art. 11a ust. 4 pkt 2 lit. f ustawy, przez co najmniej 11 lat, oraz trybu postępowania w sprawie wydania tego zaświadczenia, w tym wykaz niezbędnych dokumentów dołączanych do wniosku o wydanie zaświadczenia.

## 2. Rekomendowane rozwiązanie, w tym planowane narzędzia interwencji, i oczekiwany efekt

Projektowane rozporządzenia określa:

1) wzór zaświadczenia potwierdzającego:
   a) prowadzenie przez organizację społeczną zarejestrowaną za granicą lub inny podmiot zagraniczny formy nauczania, o której mowa w art. 11a ust. 4 pkt 2 lit. f ustawy, który wydał dokument, o którym mowa w art. 11aa ust. 3 pkt 4 ustawy,
   b) pobieranie nauki języka polskiego lub innych przedmiotów nauczanych w języku polskim przez osobę, o której mowa w art. 11a ust. 4 pkt 2 lit. f ustawy, przez co najmniej 11 lat;
2) tryb postępowania w sprawie wydania zaświadczenia, o którym mowa w pkt 1, w tym wykaz niezbędnych dokumentów dołączanych do wniosku o wydanie zaświadczenia.

Konsul Rzeczypospolitej Polskiej będzie dokonywał oceny formalnej wniosku o wydanie zaświadczenia, a w przypadku stwierdzenia braków formalnych wniosku o wydanie zaświadczenia będzie wzywał osobę, która złożyła wniosek, do jego uzupełnienia, w terminie 14 dni od dnia otrzymania wezwania z pouczeniem, że nieusunięcie tych braków spowoduje pozostawienie wniosku bez rozpoznania. Konsul Rzeczypospolitej Polskiej będzie rozpatrywał wniosek o wydanie zaświadczenia, w terminie 30 dni od dnia jego wpływu.

O wydanie zaświadczenia będzie wnioskowała osoba, która pobierała naukę języka polskiego lub innych przedmiotów w języku polskim przez co najmniej 11 lat i ukończyła formę nauczania prowadzoną przez organizację społeczną zarejestrowaną za granicą lub przez inny podmiot zagraniczny, w których jest prowadzone za granicą nauczanie języka polskiego lub innych przedmiotów w języku polskim.

Do wniosku o wydanie zaświadczenia wnioskodawca będzie obowiązany dołączyć dokumenty poświadczające ukończenie formy nauczania, o której mowa w art. 11a ust. 4 pkt 2 lit. f ustawy, oraz dokumenty potwierdzające okres lub okresy pobierania nauki języka polskiego lub innych przedmiotów nauczanych w języku polskim.

## 3. Jak problem został rozwiązany w innych krajach, w szczególności krajach członkowskich OECD/UE?

Przedmiot regulacji stanowi domenę prawa krajowego.

## 4. Podmioty, na które oddziałuje projekt

| Grupa | Wielkość | Źródło danych | Oddziaływanie |
|---|---|---|---|
| cudzoziemcy lub obywatele polscy na stałe zamieszkali za granicą zainteresowani | | | Usprawnienie procedury uzyskiwania certyfikatu poświadczającego znajomość języka polskiego bez konieczności zdania egzaminu. |

| | | | |
|---|---|---|---|
| otrzymaniem certyfikatu poświadczającego znajomość języka polskiego bez konieczności zdania egzaminu, którzy ukończyli formę nauczania prowadzoną przez organizację społeczną zarejestrowaną za granicą lub przez inny podmiot zagraniczny, w której jest prowadzone za granicą nauczanie języka polskiego lub innych przedmiotów w języku polskim, i którzy pobierali naukę języka polskiego lub innych przedmiotów w języku polskim przez co najmniej 11 lat | | | |
| Konsulowie Rzeczypospolitej Polskiej | 129 urzędów konsularnych | Minister Spraw Zagranicznych | Ocena formalna wniosków o wydanie zaświadczenia oraz wydawanie zaświadczeń przez konsulów. Ujednolicenie dokumentów wydawanych przez konsulów w ww. zakresie. |

## 5. Informacje na temat zakresu, czasu trwania i podsumowanie wyników konsultacji

Projekt rozporządzenia zostanie przekazany do zaopiniowania przez reprezentatywne organizacje związkowe w trybie przewidzianym w ustawie z dnia 23 maja 1991 r. o związkach zawodowych (Dz. U. z 2025 r. poz. 440, z późn. zm.), reprezentatywne organizacje pracodawców w trybie przewidzianym w ustawie z dnia 23 maja 1991 r. o organizacjach pracodawców (Dz. U. z 2025 r. poz. 423), i partnerów społecznych, tj. przez:

1) Chrześcijański Związek Zawodowy „Solidarność im. ks. J. Popiełuszki”;
2) Forum Związków Zawodowych;
3) Komisję Krajową Federacji Regionów i Komisji Zakładowych „Solidarność 80”;
4) Komisję Krajową NSZZ „Solidarność 80”;
5) Komisję Krajową NSZZ Solidarność;
6) Niezależny Samorządny Związek Zawodowy „Solidarność”;
7) Ogólnopolskie Porozumienie Związków Zawodowych;
8) Sekcję Krajową Oświaty i Wychowania NSZZ „Solidarność”;
9) Krajową Sekcję Nauki NSZZ „Solidarność”;
10) Sekcję Oświaty KNSZZ „Solidarność 80”;
11) Wolny Związek Zawodowy „Solidarność – Oświata”;
12) Wolny Związek Zawodowy „Sierpień 80” Komisję Krajową;
13) Związek Nauczycielstwa Polskiego;
14) Związek Zawodowy „Rada Poradnictwa”;
15) Związek Zawodowy Pracowników Oświaty i Wychowania „Oświata”;
16) Alians Ewangeliczny;
17) Centrum Edukacji Obywatelskiej;
18) Związek Pracodawców Business Centre Club;
19) Federację Inicjatyw Oświatowych;
20) Federację Przedsiębiorców Polskich;
21) Federację Stowarzyszeń Naukowo-Technicznych Naczelna Organizacja Techniczna;
22) Fundację Rozwoju Dzieci im. Komeńskiego;

23) Fundację Rozwoju Systemu Edukacji;
24) Fundację Rozwoju Demokracji Lokalnej;
25) Komitet Nauk Pedagogicznych PAN;
26) Konferencję Dyrektorów Bibliotek Pedagogicznych;
27) Konferencję Rektorów Akademickich Szkół Polskich;
28) Konfederację Lewiatan;
29) Krajowe Forum Oświaty Niepublicznej;
30) Ogólnopolską Federację Organizacji Pozarządowych;
31) Ogólnopolskie Porozumienie Rad Rodziców;
32) Ogólnopolskie Stowarzyszenie Kadry Kierowniczej Oświaty;
33) Polską Akademię Umiejętności;
34) Polską Izbę Książki – Sekcję Wydawców Edukacyjnych;
35) Polską Radę Ekumeniczną;
36) Polski Związek Głuchych;
37) Polski Związek Niewidomych;
38) Polskie Stowarzyszenie na Rzecz Osób z Niepełnosprawnością Intelektualną;
39) Polskie Towarzystwo Ekonomiczne – Zarząd Krajowy;
40) Polskie Towarzystwo Historyczne;
41) Polskie Towarzystwo Informatyczne;
42) Polskie Towarzystwo Matematyczne;
43) Pracodawców Rzeczypospolitej Polskiej;
44) Radę Dialogu z Młodym Pokoleniem III kadencji;
45) Radę Języka Polskiego przy Prezydium Polskiej Akademii Nauk;
46) Radę Szkół Katolickich;
47) Sekretariat Konferencji Episkopatu Polski;
48) Społeczne Towarzystwo Oświatowe;
49) Stowarzyszenie Bibliotekarzy Polskich;
50) Stowarzyszenie Dyrektorów Szkół Średnich;
51) Stowarzyszenie Doradców Szkolnych i Zawodowych Rzeczypospolitej Polskiej;
52) Stowarzyszenie Nauczycieli Matematyki;
53) Stowarzyszenie Nauczycieli Polonistów;
54) Towarzystwo Nauczycieli Bibliotekarzy Szkół Polskich;
55) Towarzystwo Wiedzy Powszechnej – Zarząd Główny;
56) Unię Metropolii Polskich;
57) Unię Miasteczek Polskich;
58) Związek Gmin Wiejskich RP;
59) Związek Miast Polskich;
60) Związek Powiatów Polskich;
61) Związek Przedsiębiorców i Pracodawców;
62) Związek Rzemiosła Polskiego;
63) Związek Województw RP.

Na zgłoszenie uwag przewidziano 30 dni od dnia otrzymania projektu.

Projekt rozporządzenia zostanie również przekazany do zaopiniowania przez Rzecznika Praw Obywatelskich, Rzecznika Praw Dziecka i Prezesa Urzędu Ochrony Danych Osobowych.

Projekt rozporządzenia zostanie również przekazany do zaopiniowania przez Radę Dialogu Społecznego oraz Komisję Wspólną Rządu i Samorządu Terytorialnego.

Projekt rozporządzenia zostanie udostępniony w Biuletynie Informacji Publicznej Ministerstwa Edukacji Narodowej zgodnie z art. 5 ustawy z dnia 7 lipca 2005 r. o działalności lobbingowej w procesie stanowienia prawa (Dz. U. z 2025 r. poz. 677) oraz w Biuletynie Informacji Publicznej na stronie podmiotowej Rządowego Centrum Legislacji w serwisie Rządowy Proces Legislacyjny zgodnie z § 52 ust. 1 uchwały nr 190 Rady Ministrów z dnia 29 października 2013 r. – Regulamin pracy Rady Ministrów (M.P. z 2024 r. poz. 806, z późn. zm.).

## 6. Wpływ na sektor finansów publicznych

| (ceny stałe z 2024 r.) | Skutki w okresie 10 lat od wejścia w życie zmian [mln zł] | | | | | | | | | | | |
|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|
| | 0<br>2027 | 1<br>2028 | 2<br>2029 | 3<br>2030 | 4<br>2031 | 5<br>2032 | 6<br>2033 | 7<br>2034 | 8<br>2035 | 9<br>2036 | 10<br>2037 | *Łącznie (0-10)* |

| | | | | | | | | | | | | |
|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|
| **Dochody ogółem** | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 |
| budżet państwa | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 |
| JST | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 |
| pozostałe jednostki (oddzielnie) | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 |
| **Wydatki ogółem** | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 |
| budżet państwa | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 |
| JST | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 |
| pozostałe jednostki (oddzielnie) | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 |
| **Saldo ogółem** | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 |
| budżet państwa | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 |
| JST | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 |
| pozostałe jednostki (oddzielnie) | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 |
| Źródła finansowania | | | | | | | | | | | | |
| Dodatkowe informacje, w tym wskazanie źródeł danych i przyjętych do obliczeń założeń | | | | | | | | | | | | |

## 7. Wpływ na konkurencyjność gospodarki i przedsiębiorczość, w tym funkcjonowanie przedsiębiorców oraz na rodzinę, obywateli i gospodarstwa domowe

| | | Skutki | | | | | | |
|---|---|---|---|---|---|---|---|---|
| Czas w latach od wejścia w życie zmian | | 0 | 1 | 2 | 3 | 5 | 10 | *Łącznie (0-10)* |
| W ujęciu pieniężnym (w mln zł, ceny stałe z … r.) | duże przedsiębiorstwa | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 |
| | sektor mikro-, małych i średnich przedsiębiorstw | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 |
| | rodzina, obywatele oraz gospodarstwa domowe | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 |
| | osoby niepełnosprawne oraz osoby starsze | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 |
| W ujęciu niepieniężnym | duże przedsiębiorstwa | – | | | | | | |
| | sektor mikro-, małych i średnich przedsiębiorstw | – | | | | | | |
| | rodzina, obywatele oraz gospodarstwa domowe | – | | | | | | |
| | osoby niepełnosprawne oraz osoby starsze | – | | | | | | |
| Niemierzalne | – | – | | | | | | |
| Dodatkowe informacje, w tym wskazanie źródeł danych i przyjętych do obliczeń założeń | Wejście w życie rozporządzenia nie będzie miało wpływu na konkurencyjność gospodarki i przedsiębiorczość, w tym funkcjonowanie przedsiębiorców oraz na sytuację ekonomiczną i społeczną rodziny, obywateli i gospodarstw domowych oraz osób starszych. | | | | | | | |

## 8. Zmiana obciążeń regulacyjnych (w tym obowiązków informacyjnych) wynikających z projektu

☐nie dotyczy

| | |
|---|---|
| Wprowadzane są obciążenia poza bezwzględnie wymaganymi przez UE (szczegóły w odwróconej tabeli zgodności). | ☐ tak<br>☐ nie<br>☒ nie dotyczy |
| ☐ zmniejszenie liczby dokumentów<br>☐ zmniejszenie liczby procedur<br>☐ skrócenie czasu na załatwienie sprawy<br>☐ inne: | ☒ zwiększenie liczby dokumentów<br>☐ zwiększenie liczby procedur<br>☐ wydłużenie czasu na załatwienie sprawy<br>☒ inne: usprawnienia procesu rozpatrywania wniosków o wydanie certyfikatu poświadczającego znajomość języka polskiego bez konieczności zdania egzaminu |
| Wprowadzane obciążenia są przystosowane do ich elektronizacji. | ☐ tak<br>☐ nie<br>☒ nie dotyczy |
| Komentarz: Brak | |

**9. Wpływ na rynek pracy**

Bez wpływu

**10. Wpływ na pozostałe obszary**

| | | |
|---|---|---|
| ☐ środowisko naturalne<br>☐ sytuacja i rozwój regionalny<br>☐ sądy powszechne, administracyjne lub wojskowe | ☐ demografia<br>☐ mienie państwowe<br>☐ inne: | ☐ informatyzacja<br>☐ zdrowie |

| | |
|---|---|
| Omówienie wpływu | Wejście w życie rozporządzenia nie będzie miało wpływu na wskazane obszary. |

**11. Planowane wykonanie przepisów aktu prawnego**

Proponuje się, aby rozporządzenie weszło w życie z dniem 1 stycznia 2027 r.

**12. W jaki sposób i kiedy nastąpi ewaluacja efektów projektu oraz jakie mierniki zostaną zastosowane?**

Nie planuje się ewaluacji efektów projektu

**13. Załączniki (istotne dokumenty źródłowe, badania, analizy itp.)**

Brak

Projekt

# R O Z P O R Z Ą D Z E N I E

# M I N I S T R A  N A U K I  I  S Z K O L N I C T W A  W Y Ż S Z E G O [1)]

z dnia …

**w sprawie egzaminów z języka polskiego jako obcego**

Na podstawie art. 11i ustawy z dnia 7 października 1999 r. o języku polskim (Dz. U. z 2026 r. poz. 81 i …) zarządza się, co następuje:

**§ 1.** Rozporządzenie określa:

1) zakres informacji zawartych we wniosku o nadanie uprawnienia do organizowania egzaminu z języka polskiego jako obcego na określonym poziomie biegłości językowej w grupie, o której mowa w art. 11a ust. 3 pkt 1 albo 2 ustawy z dnia 7 października 1999 r. o języku polskim, zwanego dalej „uprawnieniem", i wniosku o przedłużenie uprawnienia oraz dokumenty, które dołącza się do wniosków;
2) sposób przeprowadzania egzaminu z języka polskiego jako obcego, zwanego dalej „egzaminem", w tym z udziałem osób niepełnosprawnych, zwanych dalej „osobami z niepełnosprawnością", lub osób ze specjalnymi potrzebami wynikającymi ze stanu zdrowia lub specyficznych trudności w uczeniu się, zwanych dalej „osobami ze specjalnymi potrzebami";
3) szczegółowe warunki lokalowe i techniczne niezbędne do przeprowadzenia egzaminu, w tym z udziałem osób z niepełnosprawnością lub osób ze specjalnymi potrzebami;
4) tryb i termin rejestracji osób zamierzających przystąpić do egzaminu;
5) tryb zwalniania osób, o których mowa w art. 11h ust. 7 ustawy z dnia 7 października 1999 r. o języku polskim, zwanej dalej „ustawą", z części ustnej egzaminu;
6) sposób przekazywania zestawów zadań egzaminacyjnych oraz ich zabezpieczenia przed dostępem osób nieuprawnionych;
7) organizację pracy komisji egzaminacyjnej;
8) standardy wymagań dla poszczególnych poziomów biegłości językowej w zakresie znajomości języka polskiego jako obcego;

---

[1)] Minister Nauki i Szkolnictwa Wyższego kieruje działem administracji rządowej – szkolnictwo wyższe i nauka, na podstawie § 1 ust. 2 rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z dnia 20 stycznia 2025 r. w sprawie szczegółowego zakresu działania Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego (Dz. U. poz. 68).

9) moduły sprawdzające umiejętności, o których mowa w art. 11h ust. 4 ustawy, z których składa się część pisemna egzaminu na określonym poziomie biegłości językowej w grupach, o których mowa w art. 11a ust. 3 ustawy, zwanych dalej „grupami wiekowymi”;
10) maksymalny czas trwania części pisemnej i części ustnej egzaminu na określonym poziomie biegłości językowej w określonej grupie wiekowej;
11) sposób dokumentowania przebiegu egzaminu, szczegółowy zakres informacji objętych protokołem przebiegu egzaminu i zakres dokumentacji dołączanej do tego protokołu, oraz sposób przekazywania tych dokumentów;
12) sposób dokonywania oceny części ustnej egzaminu i prac z części pisemnej egzaminu, badania prawidłowości sprawdzenia i oceny prac z tej części egzaminu oraz ich ponownej oceny;
13) wzór certyfikatu znajomości języka polskiego, zwanego dalej „certyfikatem”, i wzór suplementu do certyfikatu.

**§ 2.** 1. Wniosek o nadanie uprawnienia, zwany dalej „wnioskiem”, zawiera:
1) nazwę i adres siedziby podmiotu ubiegającego się o nadanie uprawnienia, zwanego dalej „wnioskodawcą”, adres poczty elektronicznej oraz adres strony internetowej, jeżeli posiada;
2) imię i nazwisko osoby uprawnionej do reprezentowania wnioskodawcy;
3) wskazanie poziomu biegłości językowej, na którym wnioskodawca zamierza organizować egzaminy, i grupy wiekowej;
4) informację o posiadaniu przez wnioskodawcę kadry dydaktycznej niezbędnej do zapewnienia składu komisji egzaminacyjnej, o którym mowa w art. 11e ust. 2 ustawy.

2. Do wniosku dołącza się:
1) oświadczenie wnioskodawcy o sposobie zapewnienia warunków lokalowych i technicznych niezbędnych do przeprowadzenia egzaminu, w tym z udziałem osób z niepełnosprawnością lub osób ze specjalnymi potrzebami;
2) kopie dokumentów potwierdzających wykształcenie i doświadczenie zawodowe osób wchodzących w skład kadry dydaktycznej niezbędnej do zapewnienia składu komisji egzaminacyjnej, o którym mowa w art. 11e ust. 2 ustawy.

3. Wnioskodawca, o którym mowa w art. 11b ust. 1 pkt 1 lit. a ustawy, dołącza do wniosku wykaz kierunków studiów, na których jest prowadzone kształcenie w zakresie

filologii polskiej, wraz z wykazami zajęć realizowanych w ramach każdego z tych kierunków, prowadzonych przez okres dwóch lat poprzedzających rok kalendarzowy złożenia wniosku.

4. Wnioskodawca, o którym mowa w art. 11b ust. 1 pkt 1 lit. b ustawy, dołącza do wniosku opis prowadzonych lektoratów lub zajęć w zakresie nauczania języka polskiego jako obcego uwzględniający ich program, liczbę godzin, poziom lub poziomy biegłości językowej w grupach wiekowych, na których są one prowadzone, oraz dokument potwierdzający ich prowadzenie przez okres trzech lat poprzedzających rok kalendarzowy złożenia wniosku.

5. Wnioskodawca, o którym mowa w art. 11b ust. 1 pkt 2 ustawy, dołącza do wniosku opis prowadzonych zajęć w zakresie nauczania języka polskiego jako obcego uwzględniający ich program, liczbę godzin, poziom lub poziomy biegłości językowej w grupach wiekowych, na których są one prowadzone, oraz dokument potwierdzający ich prowadzenie przez okres czterech lat poprzedzających rok kalendarzowy złożenia wniosku.

**§ 3.** 1. Wniosek o przedłużenie uprawnienia zawiera:

1) nazwę i adres siedziby podmiotu uprawnionego do organizowania egzaminu, zwanego dalej „podmiotem uprawnionym”, adres poczty elektronicznej oraz adres strony internetowej, jeżeli posiada;
2) imię i nazwisko osoby uprawnionej do reprezentowania podmiotu uprawnionego;
3) wskazanie poziomu biegłości językowej i grupy wiekowej egzaminu, do organizowania którego podmiot uprawniony posiada uprawnienie, o którego przedłużenie się ubiega;
4) informację o posiadaniu przez podmiot uprawniony kadry dydaktycznej niezbędnej do zapewnienia składu komisji egzaminacyjnej, o którym mowa w art. 11e ust. 2 ustawy;
5) informację o liczbie egzaminów, ze wskazaniem poziomu biegłości językowej i grupy wiekowej, przeprowadzonych przez podmiot uprawniony w każdym roku posiadania uprawnienia, o którego przedłużenie się ubiega.

2. Do wniosku, o którym mowa w ust. 1, dołącza się:

1) oświadczenie podmiotu uprawnionego o sposobie zapewnienia warunków lokalowych i technicznych niezbędnych do przeprowadzenia egzaminu, w tym z udziałem osób niepełnosprawnych lub osób ze specjalnymi potrzebami;
2) kopie dokumentów potwierdzających wykształcenie i doświadczenie zawodowe osób wchodzących w skład kadry dydaktycznej niezbędnej do zapewnienia składu komisji egzaminacyjnej, o którym mowa w art. 11e ust. 2 ustawy.

**§ 4.** Podmiot uprawniony przekazuje Państwowej Komisji do spraw Poświadczania Znajomości Języka Polskiego jako Obcego, zwanej dalej „Komisją”:

1) informację o planowanym terminie egzaminu na określonym poziomie biegłości językowej w określonej grupie wiekowej – w terminie 60 dni przed planowanym terminem egzaminu;
2) dane osoby, która będzie pełniła funkcję przewodniczącego komisji egzaminacyjnej – w terminie 30 dni przed planowanym terminem egzaminu.

**§ 5.** Podmiot uprawniony zamieszcza na swojej stronie internetowej informacje o planowanym terminie egzaminu na określonym poziomie biegłości językowej w określonej grupie wiekowej, terminie przyjmowania zgłoszeń na egzamin, wysokości opłaty za przystąpienie do egzaminu oraz terminie i sposobie jej wniesienia, a także o terminie przekazania dokumentów, o których mowa w § 6 ust. 3.

**§ 6.** 1. Osoba zamierzająca przystąpić do egzaminu:

1) przekazuje podmiotowi uprawnionemu dane i informacje, o których mowa w art. 11g ust. 3 pkt 1–11 ustawy;
2) wnosi opłatę za przystąpienie do egzaminu, o której mowa w art. 11g ust. 5 ustawy.

2. Podmiot uprawniony dokonuje rejestracji osoby zamierzającej przystąpić do egzaminu w terminie od 60 do 30 dni przed planowanym terminem egzaminu przez wprowadzenie danych, o których mowa w art. 11g ust. 3 pkt 1–11 ustawy, do bazy, o której mowa w art. 11g ust. 2 ustawy.

3. Osoba zamierzająca przystąpić do egzaminu, będąca osobą z niepełnosprawnością lub osobą ze specjalnymi potrzebami, w celu zwolnienia z części ustnej egzaminu lub skorzystania z udogodnień dostosowanych do potrzeb osób z niepełnosprawnością lub osób ze specjalnymi potrzebami, o których mowa w § 7 ust. 1, zwanych dalej „udogodnieniami”, przekazuje podmiotowi uprawnionemu odpowiednio kopię orzeczenia o niepełnosprawności lub o stopniu niepełnosprawności albo kopię dokumentu potwierdzającego posiadanie specjalnych potrzeb wynikających ze stanu zdrowia albo specyficznych trudności w uczeniu się, a w przypadku gdy egzamin jest przeprowadzany poza granicami kraju – kopię dokumentu potwierdzającego w tym kraju status osoby niepełnosprawnej albo posiadanie specjalnych potrzeb wynikających ze stanu zdrowia albo specyficznych trudności w uczeniu się.

4. Do kopii dokumentów, o których mowa w ust. 3, przedkładanych podmiotowi uprawnionemu w języku innym niż polski załącza się uwierzytelnione tłumaczenie tych dokumentów na język polski.

5. Dokumenty, o których mowa w ust. 3, przekazuje się podmiotowi uprawnionemu w terminie od 60 do 30 dni przed planowanym terminem egzaminu.

6. Dokumenty, o których mowa w ust. 3, są niszczone niezwłocznie po dokonaniu rejestracji w bazie, o której mowa w art. 11g ust 2 ustawy.

**§ 7.** 1. Osobie zamierzającej przystąpić do egzaminu, która przekazała dokumenty, o których mowa w § 6 ust. 3, podmiot uprawniony zapewnia odpowiednio:

1) nieutrudniony dostęp do pomieszczenia, w którym przeprowadza się egzamin,
2) możliwość nieutrudnionego zajęcia miejsca przy stoliku w pomieszczeniu, w którym przeprowadza się egzamin,
3) dodatkowe oświetlenie stolika w pomieszczeniu, w którym przeprowadza się egzamin,
4) możliwość skorzystania ze stolika przystosowanego do potrzeb osoby poruszającej się na wózku inwalidzkim,
5) możliwość skorzystania ze specjalistycznego sprzętu, którego używa na co dzień, w tym wyrobów medycznych lub sprzętów ułatwiających jej funkcjonowanie,
6) możliwość przedłużenia czasu trwania części pisemnej lub ustnej egzaminu,
7) pomoc członka komisji egzaminacyjnej w czytaniu lub obsłudze specjalistycznego sprzętu,
8) możliwość przebywania w pomieszczeniu, w którym przeprowadza się egzamin, asystenta osoby niepełnosprawnej lub asystenta osoby ze specjalnymi potrzebami,
9) możliwość zdawania części pisemnej egzaminu w oddzielnym pomieszczeniu, jeżeli korzysta ona co najmniej z jednego z udogodnień, o których mowa w pkt 5–8

– w zależności od rodzaju niepełnosprawności lub specjalnych potrzeb wynikających ze stanu zdrowia lub specyficznych trudności w uczeniu się.

2. Komisja egzaminacyjna na podstawie informacji zawartych w dokumentach, o których mowa w § 6 ust. 3, postanawia o:

1) zwolnieniu osoby niepełnosprawnej, o której mowa w art. 11h ust. 7 ustawy, z części ustnej egzaminu;
2) zastosowaniu udogodnień.

3. Komisja egzaminacyjna za pośrednictwem podmiotu uprawnionego przekazuje osobie zamierzającej przystąpić do egzaminu informację o rozstrzygnięciu w sprawie zwolnienia

z części ustnej egzaminu lub o zastosowaniu udogodnień w terminie nie później niż 7 dni przed planowanym terminem egzaminu.

4. Informację o zwolnieniu z części ustnej egzaminu przewodniczący komisji egzaminacyjnej wprowadza do bazy, o której mowa w art. 11g ust. 2 ustawy.

5. Wykaz udogodnień jest określony w załączniku nr 1 do rozporządzenia.

**§ 8.** 1. Egzamin przeprowadza się w odpowiednio oświetlonych i odizolowanych od hałasu pomieszczeniach, wyposażonych w:

1) stoliki i krzesła w liczbie odpowiadającej liczbie osób przystępujących do egzaminu, ustawione w jednym kierunku w odległości umożliwiającej tym osobom samodzielną pracę;
2) sprzęt techniczny umożliwiający odtworzenie bez zakłóceń nagrań służących do przeprowadzenia modułu części pisemnej egzaminu, o którym mowa w art. 11h ust. 4 ustawy, zwanego dalej „modułem części pisemnej egzaminu", sprawdzającego umiejętność rozumienia ze słuchu;
3) komputer z dostępem do Internetu wyposażony w funkcję nagrywania na informatyczny nośnik danych oraz w drukarkę;
4) zegar oraz tablicę (planszę) służącą do zapisania faktycznego czasu rozpoczęcia i zakończenia danego modułu części pisemnej egzaminu, ustawione w miejscu widocznym dla każdej osoby uczestniczącej w egzaminie, zwanej dalej „zdającym".

2. Podmiot uprawniony zapewnia pomieszczenie do wyłącznej dyspozycji komisji egzaminacyjnej zabezpieczone przed dostępem osób nieuprawnionych, wyposażone w zamykaną szafę.

**§ 9.** 1. Komisja przekazuje podmiotowi uprawnionemu zestaw zadań egzaminacyjnych do przeprowadzenia egzaminu na określonym poziomie biegłości językowej w określonej grupie wiekowej, zawierający:

1) arkusze egzaminacyjne i karty odpowiedzi – służące do przeprowadzania poszczególnych modułów części pisemnej egzaminu w liczbie wynikającej z liczby osób zarejestrowanych do udziału w egzaminie oraz dodatkowy egzemplarz arkusza egzaminacyjnego i karty odpowiedzi do dyspozycji komisji egzaminacyjnej;
2) informatyczny nośnik danych zawierający nagrania do przeprowadzenia modułu części pisemnej egzaminu sprawdzającego umiejętność rozumienia ze słuchu, zabezpieczony w sposób uniemożliwiający kopiowanie, zmianę lub usunięcie tego nagrania;

3) zestawy zadań służących do przeprowadzenia części ustnej egzaminu i karty oceny części ustnej egzaminu w liczbie wynikającej z liczby osób zarejestrowanych do udziału w egzaminie;
4) kryteria oceny zadań z części ustnej egzaminu wraz z punktacją.

2. Komisja przekazuje podmiotowi uprawnionemu zestaw zadań egzaminacyjnych, o którym mowa w ust. 1, po przekazaniu środków, o których mowa w art. 11g ust. 7 pkt 1 ustawy.

3. Przekazanie zestawu zadań egzaminacyjnych, o którym mowa w ust. 1, podmiotowi uprawnionemu działającemu za granicą może nastąpić za pośrednictwem placówki zagranicznej Rzeczypospolitej Polskiej.

**§ 10.** 1. Elementy zestawu zadań egzaminacyjnych, o których mowa w § 9 ust. 1, umieszcza się w osobnych zabezpieczonych kopertach, które uniemożliwiają ich otwarcie bez naruszenia zabezpieczeń, zwanych dalej „bezpiecznymi kopertami". Na bezpiecznych kopertach zamieszcza się opis ich zawartości.

2. Bezpieczne koperty umieszcza się w pakiecie opieczętowanym w sposób uniemożliwiający jego otwarcie bez naruszenia pieczęci, zwanym dalej „pakietem", wraz ze spisem zawartości pakietu. Na pakiecie zamieszcza się opis zawierający:
1) poziom biegłości językowej i grupę wiekową;
2) nazwę podmiotu uprawnionego;
3) liczbę bezpiecznych kopert;
4) dane do kontaktu z Komisją.

**§ 11.** 1. Podmiot uprawniony po otrzymaniu pakietu sprawdza czy nie została naruszona pieczęć na pakiecie i przechowuje go w pomieszczeniu zabezpieczonym przed dostępem osób nieuprawnionych. Podmiot uprawniony przekazuje pakiet komisji egzaminacyjnej w dniu rozpoczęcia egzaminu.

2. W przypadku stwierdzenia naruszenia pieczęci na pakiecie podmiot uprawniony niezwłocznie zawiadamia Komisję i przewodniczącego komisji egzaminacyjnej.

**§ 12.** 1. Pracą komisji egzaminacyjnej kieruje przewodniczący.

2. Członkowie komisji egzaminacyjnej czuwają nad prawidłowym przebiegiem egzaminu.

**§ 13.** 1. Przed rozpoczęciem egzaminu przewodniczący komisji egzaminacyjnej w obecności co najmniej dwóch członków komisji egzaminacyjnej oraz wybranych losowo

trzech zdających sprawdza, czy nie została naruszona pieczęć na pakiecie, otwiera pakiet, sprawdza, czy nie zostały naruszone zabezpieczenia na bezpiecznych kopertach oraz sprawdza zgodność zawartości pakietu ze spisem jego zawartości.

2. Zestawy zadań służących do przeprowadzenia części ustnej egzaminu przechowuje się w pomieszczeniu, o którym mowa w § 8 ust. 2, do czasu rozpoczęcia części ustnej egzaminu.

**§ 14.** 1. Przewodniczący komisji egzaminacyjnej niezwłocznie zawiadamia podmiot uprawniony i Komisję o:

1) stwierdzeniu naruszenia pieczęci na pakiecie lub zabezpieczeń na bezpiecznych kopertach;
2) niezgodności zawartości bezpiecznych kopert z ich opisem.

2. W przypadkach, o których mowa w ust. 1:

1) Komisja przekazuje przewodniczącemu komisji egzaminacyjnej dane umożliwiające dostęp do strony internetowej zawierającej:
   a) elektroniczne odwzorowania arkuszy egzaminacyjnych i kart odpowiedzi służących do przeprowadzenia poszczególnych modułów części pisemnej egzaminu,
   b) nagrania służące do przeprowadzenia modułu części pisemnej egzaminu sprawdzającego umiejętność rozumienia ze słuchu,
   c) elektroniczne odwzorowania zestawów zadań służących do przeprowadzenia części ustnej egzaminu i kart ocen części ustnej egzaminu;
2) przewodniczący komisji egzaminacyjnej:
   a) dokonuje wydruku odpowiedniej liczby arkuszy egzaminacyjnych i kart odpowiedzi służących do przeprowadzenia poszczególnych modułów części pisemnej egzaminu oraz zestawów zadań służących do przeprowadzenia części ustnej egzaminu i kart ocen części ustnej egzaminu lub
   b) kopiuje na informatyczny nośnik danych nagrania służące do przeprowadzenia modułu części pisemnej egzaminu sprawdzającego umiejętność rozumienia ze słuchu.

**§ 15.** 1. Przed rozpoczęciem egzaminu przewodniczący komisji egzaminacyjnej lub wyznaczony przez przewodniczącego członek komisji egzaminacyjnej potwierdza tożsamość zdających na podstawie okazanych dokumentów potwierdzających tożsamość.

2. Przewodniczący komisji egzaminacyjnej lub wyznaczony przez przewodniczącego członek komisji egzaminacyjnej porównuje dane umieszone w okazanym przez zdającego

dokumencie potwierdzającym tożsamość z danymi zdającego zawartymi w bazie, o których mowa w art. 11g ust. 3 pkt 1, 2 i 4 ustawy.

3. Po potwierdzeniu tożsamości zdający wchodzą pojedynczo do pomieszczenia, w którym przeprowadza się egzamin.

**§ 16.** Przewodniczący komisji egzaminacyjnej lub wyznaczony przez przewodniczącego członek komisji egzaminacyjnej przed rozpoczęciem egzaminu informuje zdających o:

1) planowanym przebiegu egzaminu;
2) częściach składowych arkusza egzaminacyjnego i karty odpowiedzi służących do przeprowadzenia poszczególnych modułów części pisemnej egzaminu oraz o sposobie wypełniania kart odpowiedzi;
3) konieczności zgłoszenia przez zdającego braków stwierdzonych w arkuszu egzaminacyjnym lub karcie odpowiedzi służących do przeprowadzenia poszczególnych modułów części pisemnej egzaminu;
4) przesłankach przerwania i unieważnienia zdającemu egzaminu, o których mowa w art. 11h ust. 8 ustawy.

**§ 17.** 1. Część pisemna egzaminu:

1) w grupie dostosowanej do potrzeb osób, które w dniu przystąpienia do egzaminu ukończyły 16 rok życia:
   a) na poziomie biegłości językowej A1 trwa nie dłużej niż 120 minut i składa się z modułów sprawdzających umiejętności:
      – rozumienia ze słuchu,
      – rozumienia tekstów pisanych,
      – tworzenia wypowiedzi pisemnej,
   b) na poziomie biegłości językowej A2 trwa nie dłużej niż 160 minut i składa się z modułów sprawdzających umiejętności:
      – rozumienia ze słuchu,
      – rozumienia tekstów pisanych z rozpoznawaniem struktur językowych,
      – tworzenia wypowiedzi pisemnej,
   c) na poziomie biegłości językowej B1 trwa nie dłużej niż 190 minut i składa się z modułów sprawdzających umiejętności:
      – rozumienia ze słuchu,
      – rozumienia tekstów pisanych z rozpoznawaniem struktur językowych,

– tworzenia wypowiedzi pisemnej,

d) na poziomie biegłości językowej B2 trwa nie dłużej niż 250 minut i składa się z modułów sprawdzających umiejętności:
   – rozumienia ze słuchu,
   – rozumienia tekstów pisanych z zastosowaniem struktur językowych,
   – tworzenia wypowiedzi pisemnej,

e) na poziomie biegłości językowej C1 trwa nie dłużej niż 250 minut i składa się z modułów sprawdzających umiejętności:
   – rozumienia ze słuchu,
   – rozumienia tekstów pisanych,
   – stosowania struktur językowych,
   – tworzenia wypowiedzi pisemnej,

f) na poziomie biegłości językowej C2 trwa nie dłużej niż 290 minut i składa się z modułów sprawdzających umiejętności:
   – rozumienia ze słuchu,
   – rozumienia tekstów pisanych,
   – stosowania struktur językowych,
   – tworzenia wypowiedzi pisemnej;

2) w grupie dostosowanej do potrzeb osób, które w dniu przystąpienia do egzaminu nie ukończyły 16 roku życia:

a) na poziomie biegłości językowej A1 trwa nie dłużej niż 120 minut i składa się z modułów sprawdzających umiejętności:
   – rozumienia ze słuchu,
   – rozumienia tekstów pisanych,
   – tworzenia wypowiedzi pisemnej,

b) na poziomie biegłości językowej A2 trwa nie dłużej niż 160 minut i składa się z modułów sprawdzających umiejętności:
   – rozumienia ze słuchu,
   – rozumienia tekstów pisanych z rozpoznawaniem struktur językowych,
   – tworzenia wypowiedzi pisemnej,

c) na poziomie biegłości językowej B1 trwa nie dłużej niż 190 minut i składa się z modułów sprawdzających umiejętności:
   – rozumienia ze słuchu,

– rozumienia tekstów pisanych z rozpoznawaniem struktur językowych,
– tworzenia wypowiedzi pisemnej,

d) na poziomie biegłości językowej B2 trwa nie dłużej niż 250 minut i składa się z modułów sprawdzających umiejętności:
– rozumienia ze słuchu,
– rozumienia tekstów pisanych z zastosowaniem struktur językowych,
– tworzenia wypowiedzi pisemnej.

2. Czas trwania części pisemnej egzaminu ustala Komisja. Informację o czasie trwania poszczególnych modułów części pisemnej egzaminu zamieszcza się na arkuszu egzaminacyjnym.

**§ 18.** 1. Członkowie komisji egzaminacyjnej przed rozpoczęciem danego modułu części pisemnej egzaminu umieszczają na każdym ze stolików przeznaczonych dla zdających po jednym arkuszu egzaminacyjnym i po jednej karcie odpowiedzi.

2. Przewodniczący komisji egzaminacyjnej lub wyznaczony przez przewodniczącego członek komisji egzaminacyjnej:

1) informuje zdających o:
a) obowiązku umieszczenia na arkuszu egzaminacyjnym i karcie odpowiedzi imienia i nazwiska lub indywidualnego kodu,
b) sposobie przeprowadzenia danego modułu części pisemnej egzaminu, zawartości arkusza egzaminacyjnego i karty odpowiedzi oraz sposobie wypełniania arkusza egzaminacyjnego i karty odpowiedzi,
c) zakazie wypełniania arkuszy egzaminacyjnych i kart odpowiedzi w czasie zawieszenia egzaminu oraz o konsekwencjach naruszenia tego zakazu;
2) ogłasza rozpoczęcie każdego modułu części pisemnej egzaminu, wskazując godzinę jego rozpoczęcia oraz planowaną godzinę zakończenia.

3. W przypadku stwierdzenia braków w arkuszu egzaminacyjnym lub karcie odpowiedzi zdający informuje o tym komisję egzaminacyjną.

4. Jeżeli braki, o których mowa w ust. 3, mogą mieć wpływ na wynik egzaminu, przewodniczący komisji egzaminacyjnej zawiesza egzamin do czasu zapewnienia zdającemu prawidłowego arkusza egzaminacyjnego lub prawidłowej karty odpowiedzi.

5. Po otrzymaniu przez zdającego prawidłowego arkusza egzaminacyjnego lub prawidłowej karty odpowiedzi przewodniczący komisji egzaminacyjnej wznawia egzamin.

6. Jeżeli w trakcie modułu części pisemnej egzaminu sprawdzającego umiejętność rozumienia ze słuchu przewodniczący komisji egzaminacyjnej stwierdzi wystąpienie w nagraniu służącym do przeprowadzenia tego modułu braków mogących mieć wpływ na wynik egzaminu, zawiesza egzamin do czasu zapewnienia możliwości poprawnego odtworzenia nagrania.

7. W przypadkach, o których mowa w ust. 4 i 6, przepis § 14 ust. 2 pkt 2 stosuje się.

8. W czasie zawieszenia egzaminu, o którym mowa w ust. 4 i 6, zdający:

1) pozostają w pomieszczeniu, w którym przeprowadza się egzamin;
2) nie mogą wypełniać arkuszy egzaminacyjnych i kart odpowiedzi.

**§ 19.** 1. W uzasadnionych przypadkach przewodniczący komisji egzaminacyjnej lub wyznaczony przez przewodniczącego członek komisji egzaminacyjnej może zezwolić zdającemu na opuszczenie pomieszczenia, w którym przeprowadza się egzamin, w czasie trwania danego modułu części pisemnej egzaminu, po zapewnieniu warunków uniemożliwiających kontaktowanie się zdającego z innymi osobami, z wyjątkiem osób udzielających pomocy medycznej oraz asystenta osoby niepełnosprawnej lub asystenta osoby ze specjalnymi potrzebami.

2. W przypadku konieczności opuszczenia pomieszczenia, w którym przeprowadza się egzamin, zdający zgłasza taką potrzebę przez podniesienie ręki. Po uzyskaniu zezwolenia na opuszczenie pomieszczenia, w którym przeprowadza się egzamin, zdający pozostawia na stoliku zamknięty arkusz egzaminacyjny i kartę odpowiedzi, a czas jego nieobecności odnotowuje się w protokole przebiegu egzaminu.

**§ 20.** 1. Po upływie czasu przeznaczonego na przeprowadzenie danego modułu części pisemnej egzaminu:

1) przewodniczący komisji egzaminacyjnej lub wyznaczony przez przewodniczącego członek komisji egzaminacyjnej ogłasza zakończenie tego modułu;
2) zdający otrzymują polecenie zamknięcia arkuszy egzaminacyjnych i ich odłożenia wraz z kartami odpowiedzi na brzeg stolika;
3) członkowie komisji egzaminacyjnej odbierają od zdających arkusze egzaminacyjne i karty odpowiedzi;
4) przewodniczący komisji egzaminacyjnej lub wyznaczony przez przewodniczącego członek komisji egzaminacyjnej zarządza co najmniej dziesięciominutową przerwę

i informuje zdających o godzinie rozpoczęcia kolejnego modułu części pisemnej egzaminu;

5) zdający, na czas przerwy, opuszczają pomieszczenie, w którym przeprowadza się egzamin.

2. Jeżeli zdający ukończył dany moduł części pisemnej egzaminu przed wyznaczonym czasem, zgłasza to komisji egzaminacyjnej przez podniesienie ręki, zamyka arkusz egzaminacyjny i odkłada go wraz z kartą odpowiedzi na brzeg stolika. Członek komisji egzaminacyjnej w obecności zdającego sprawdza kompletność arkusza egzaminacyjnego i karty odpowiedzi.

3. Zdający może zgłosić przewodniczącemu komisji egzaminacyjnej rezygnację z udziału w egzaminie. Informację o rezygnacji z udziału w egzaminie zamieszcza się na arkuszu egzaminacyjnym i karcie odpowiedzi oraz odnotowuje się w protokole przebiegu egzaminu. Informację na arkuszu egzaminacyjnym i karcie odpowiedzi potwierdza własnoręcznym podpisem zdający.

**§ 21.** Bezpośrednio po zakończeniu ostatniego modułu części pisemnej egzaminu przewodniczący komisji egzaminacyjnej po otrzymaniu arkuszy egzaminacyjnych i kart odpowiedzi ze wszystkich modułów części pisemnej egzaminu umieszcza je w bezpiecznych kopertach. Zaklejenie bezpiecznych kopert i ich opisanie przez wskazanie ich zawartości odbywa się w obecności wszystkich członków komisji egzaminacyjnej. Bezpieczne koperty przechowuje się w pomieszczeniu, o którym mowa w § 8 ust. 2.

**§ 22.** 1. Część ustną egzaminu przeprowadza się po części pisemnej egzaminu w dniu przeprowadzenia części pisemnej egzaminu lub w dniu następnym.

2. Czas trwania części ustnej egzaminu ustala Komisja, z tym że:

1) w grupie dostosowanej do potrzeb osób, które w dniu przystąpienia do egzaminu ukończyły 16 rok życia, część ustna egzaminu na poziomie biegłości językowej:
   a) A1 i A2 trwa nie dłużej niż 10 minut,
   b) B1 i B2 trwa nie dłużej niż 15 minut,
   c) C1 trwa nie dłużej niż 20 minut,
   d) C2 trwa nie dłużej niż 30 minut;
2) w grupie dostosowanej do potrzeb osób, które w dniu przystąpienia do egzaminu nie ukończyły 16 roku życia, część ustna egzaminu na poziomach biegłości językowej:
   a) A1 i A2 trwa nie dłużej niż 10 minut,

b) B1 i B2 trwa nie dłużej niż 15 minut.

3. Informację o czasie trwania części ustnej egzaminu zamieszcza się na zestawie zadań egzaminacyjnych służących do przeprowadzenia tej części egzaminu i karcie oceny części ustnej egzaminu.

**§ 23.** 1. Komisja egzaminacyjna dokonuje oceny odpowiedzi udzielonych przez zdającego w części ustnej egzaminu zgodnie z kryteriami oceny zadań. Liczbę punktów uzyskanych przez zdającego oraz uzasadnienie oceny zamieszcza się w karcie oceny części ustnej egzaminu.

2. Uzasadnienie oceny zamieszcza się w karcie oceny części ustnej egzaminu w przypadku gdy liczba punktów z części ustnej egzaminu jest mniejsza niż:

1) 50 % liczby punktów możliwych do uzyskania na wszystkich poziomach biegłości językowej w grupie dostosowanej do potrzeb osób, które w dniu przystąpienia do egzaminu nie ukończyły 16 roku życia;
2) 50 % liczby punktów możliwych do uzyskania na poziomie biegłości językowej A1–B1 w grupie dostosowanej do potrzeb osób, które w dniu przystąpienia do egzaminu ukończyły 16 rok życia;
3) 60 % liczby punktów możliwych do uzyskania na poziomie biegłości językowej B2–C2 w grupie dostosowanej do potrzeb osób, które w dniu przystąpienia do egzaminu ukończyły 16 rok życia.

**§ 24.** 1. Po zakończeniu części ustnej egzaminu przewodniczący komisji egzaminacyjnej wprowadza liczbę punktów uzyskanych przez zdającego z tej części egzaminu do bazy, o której mowa w art. 11g ust. 2 ustawy.

2. Przewodniczący komisji egzaminacyjnej umieszcza zestawy zadań egzaminacyjnych służących do przeprowadzenia części ustnej egzaminu oraz karty oceny części ustnej egzaminu wraz z listą zdających w bezpiecznej kopercie. Przepis § 21 zdanie drugie i trzecie stosuje się.

**§ 25.** Do zawieszenia egzaminu z przyczyn, o których mowa w art. 11h ust. 11 ustawy, przepis § 18 ust. 8 stosuje się odpowiednio.

**§ 26.** 1. Komisja egzaminacyjna sporządza protokół przebiegu egzaminu.

2. Protokół przebiegu egzaminu zawiera:

1) dane, o których mowa w art. 11h ust. 9 pkt 1 i 2 ustawy;
2) adres miejsca przeprowadzenia egzaminu i jego termin;
3) poziom biegłości językowej i grupę wiekową;

4) informację o podjętych czynnościach, o których mowa w § 14, § 18 ust. 3–6, § 19, § 20 ust. 3 oraz w art. 11h ust. 11 ustawy;
5) godziny rozpoczęcia i zakończenia każdego modułu części pisemnej egzaminu oraz godzinę rozpoczęcia i zakończenia części ustnej egzaminu;
6) liczbę osób zarejestrowanych do udziału w egzaminie, które nie przystąpiły do egzaminu;
7) liczbę zdających, którzy zrezygnowali z udziału w egzaminie;
8) informacje o przerwaniu lub zawieszeniu egzaminu ze wskazaniem przyczyny;
9) informacje o przerwaniu i unieważnieniu zdającemu egzaminu ze wskazaniem przyczyny;
10) w przypadku przystąpienia do egzaminu osoby, o której mowa w § 6 ust. 3, szczegółową informację z przebiegu egzaminu tej osoby;
11) informacje o stwierdzonych zakłóceniach w przebiegu egzaminu, innych niż wymienione w pkt 8 i 9;
12) podpis przewodniczącego komisji egzaminacyjnej.

3. Komisja egzaminacyjna przekazuje podmiotowi uprawnionemu protokół przebiegu egzaminu niezwłocznie, nie później niż w terminie 7 dni od dnia jego sporządzenia. Do protokołu dołącza się:

1) umieszczone w bezpiecznych kopertach arkusze egzaminacyjne i karty odpowiedzi, o których mowa w § 21, oraz zestawy zadań egzaminacyjnych służących do przeprowadzenia części ustnej egzaminu, karty oceny części ustnej egzaminu wraz z listą zdających, o których mowa w § 24 ust. 2;
2) arkusze egzaminacyjne lub karty odpowiedzi, o których mowa w § 18 ust. 3 oraz w § 20 ust. 3;
3) niewykorzystane arkusze egzaminacyjne wraz z niewykorzystanymi kartami odpowiedzi;
4) niewykorzystane zestawy zadań służących do przeprowadzenia części ustnej egzaminu wraz z niewykorzystanymi kartami ocen części ustnej egzaminu;
5) informatyczne nośniki danych, o których mowa w § 9 ust. 1 pkt 2 i § 14 ust. 1 pkt 2 lit. b;
6) kryteria oceny zadań z części ustnej egzaminu wraz z punktacją.

4. Podmiot uprawniony sporządza kopię protokołu przebiegu egzaminu. Kopię protokołu przebiegu egzaminu przechowuje się przez okres 6 miesięcy od dnia sporządzenia tego protokołu.

5. Podmiot uprawniony zabezpiecza protokół przebiegu egzaminu wraz z załącznikami, o których mowa w ust. 3, w sposób uniemożliwiający ich otwarcie bez naruszenia

zabezpieczenia i przekazuje Komisji, za pośrednictwem Narodowej Agencji Wymiany Akademickiej, działającej na podstawie ustawy z dnia 7 lipca 2017 r. o Narodowej Agencji Wymiany Akademickiej (Dz. U. z 2025 r. poz. 1643), zwanej dalej „NAWA", w terminie 3 dni od dnia zakończenia sprawdzania i oceny prac z części pisemnej egzaminu.

6. Dokumenty, o których mowa w ust. 5, przekazuje się w pakiecie, na którym zamieszcza się opis zawierający:

1) poziom biegłości językowej i grupę wiekową;
2) nazwę podmiotu uprawnionego;
3) spis zawartości pakietu;
4) datę i godzinę zabezpieczenia pakietu.

**§ 27.** 1. NAWA sprawdza zgodność zawartości pakietu, o którym mowa w § 26 ust. 6, z jego opisem i zgodność zawartości bezpiecznych kopert, o których mowa w § 21 oraz w § 24 ust. 2, z ich opisami, a następnie przekazuje pakiet Komisji.

2. W przypadku stwierdzenia niezgodności zawartości pakietu, o którym mowa w § 26 ust. 6, z jego opisem, NAWA niezwłocznie zawiadamia Komisję.

**§ 28.** 1. Każdy moduł części pisemnej egzaminu jest oceniany odrębnie.

2. Punkty przyznaje się za poszczególne zadania, zgodnie z kryteriami oceny tych zadań ustalonymi przez Komisję, i umieszcza się je na karcie odpowiedzi.

3. Liczbę punktów uzyskanych z poszczególnych modułów części pisemnej egzaminu wprowadza się do bazy, o której mowa w art. 11g ust. 2 ustawy.

**§ 29.** 1. Wyniki poszczególnych modułów części pisemnej egzaminu oraz wynik części ustnej egzaminu wyraża się procentowo jako stosunek liczby uzyskanych punktów do liczby punktów możliwych do uzyskania odpowiednio w poszczególnych modułach części pisemnej egzaminu albo w części ustnej egzaminu.

2. Egzamin uznaje się za zdany, jeżeli:

1) w grupie dostosowanej do potrzeb osób, które w dniu przystąpienia do egzaminu ukończyły 16 rok życia, na poziomie biegłości językowej:
   a) A1 i A2 – zdający uzyskał co najmniej 50 % liczby punktów możliwych do uzyskania łącznie ze wszystkich modułów części pisemnej egzaminu i co najmniej 50 % liczby punktów możliwych do uzyskania z części ustnej egzaminu,
   b) B1 – zdający uzyskał co najmniej 50 % liczby punktów możliwych do uzyskania z każdego modułu części pisemnej egzaminu oraz z części ustnej egzaminu,

c) B2, C1 i C2 – zdający uzyskał co najmniej 60 % liczby punktów możliwych do uzyskania z każdego modułu części pisemnej egzaminu oraz z części ustnej egzaminu;

2) na wszystkich poziomach biegłości językowej w grupie dostosowanej do potrzeb osób, które w dniu przystąpienia do egzaminu nie ukończyły 16 roku życia – zdający uzyskał co najmniej 50 % liczby punktów możliwych do uzyskania łącznie ze wszystkich modułów części pisemnej egzaminu i co najmniej 50 % liczby punktów możliwych do uzyskania z części ustnej egzaminu.

**§ 30.** 1. Członkowie Komisji i eksperci wpisani na listę, o której mowa w art. 11ha ust. 3 ustawy, badają prawidłowość sprawdzenia i oceny prac z części pisemnej egzaminu.

2. Przewodniczący Komisji tworzy zespoły oceniające i wyznacza koordynatorów kierujących pracą tych zespołów.

3. Zespoły oceniające mogą pracować przy wykorzystaniu środków komunikacji elektronicznej zapewniających wielostronną komunikację w czasie rzeczywistym.

4. Do badania prawidłowości sprawdzenia i oceny prac z części pisemnej egzaminu mogą być wykorzystywane narzędzia informatyczne.

**§ 31.** W przypadku badania prawidłowości sprawdzenia i oceny prac z części pisemnej egzaminu przepisy § 28 i § 29 stosuje się odpowiednio.

**§ 32.** 1. Komisja przekazuje podmiotowi uprawnionemu informację o zakończeniu badania prawidłowości sprawdzania i oceny prac z części pisemnej egzaminu w terminie 7 dni od dnia zakończenia tego badania.

2. Komisja informuje przewodniczącego komisji egzaminacyjnej oraz podmiot uprawniony o wyniku badania, o którym mowa w ust. 1, a w przypadku nieprawidłowości stwierdzonej w wyniku tego badania wzywa do złożenia wyjaśnień w terminie 7 dni od dnia otrzymania tej informacji.

**§ 33.** Na wniosek zdającego złożony w terminie 7 dni od dnia otrzymania informacji o wyniku egzaminu podmiot uprawniony jest obowiązany udostępnić zdającemu do wglądu w terminie 7 dni od dnia złożenia wniosku kopię pracy z części pisemnej egzaminu.

**§ 34.** 1. W przypadku ponownego sprawdzenia i oceny pracy z części pisemnej egzaminu, o którym mowa w art. 11ha ust. 1 ustawy, przepisy § 28 i § 29 stosuje się.

2. Komisja, niezwłocznie po ponownym sprawdzeniu i ocenie pracy z części pisemnej egzaminu, przekazuje zdającemu i podmiotowi uprawnionemu, w postaci pisemnej, informację o wyniku ponownego sprawdzenia i oceny pracy z części pisemnej egzaminu oraz o wyniku egzaminu.

**§ 35.** Standardy wymagań dla poszczególnych poziomów biegłości językowej w zakresie znajomości języka polskiego jako obcego w poszczególnych grupach wiekowych określa załącznik nr 2 do rozporządzenia.

**§ 36.** 1. Wzór certyfikatu jest określony w załączniku nr 3 do rozporządzenia.

2. Wzór suplementu do certyfikatu jest określony w załączniku nr 4 do rozporządzenia.

**§ 37.** Rozporządzenie wchodzi w życie z dniem 1 stycznia 2027 r.[2)]

**MINISTER NAUKI I SZKOLNICTWA WYŻSZEGO**

**W porozumieniu:**
**MINISTER EDUKACJI**

---

[2)] Niniejsze rozporządzenie było poprzedzone rozporządzeniem Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 14 lutego 2025 r. w sprawie egzaminów z języka polskiego jako obcego (Dz. U. poz. 217), które traci moc z dniem wejścia w życie niniejszego rozporządzenia w związku z wejściem w życie ustawy z dnia ... o zmianie ustawy o języku polskim oraz ustawy o Narodowej Agencji Wymiany Akademickiej (Dz. U. poz. ...).

Załączniki do rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia ... (Dz. U. poz. ...)

**Załącznik nr 1**

UDOGODNIENIA DOSTOSOWANE DO POTRZEB OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH LUB OSÓB ZE SPECJALNYMI POTRZEBAMI WYNIKAJĄCYMI ZE STANU ZDROWIA LUB SPECYFICZNYCH TRUDNOŚCI W UCZENIU SIĘ

| **Osoba przystępująca do egzaminu z języka polskiego jako obcego (zdający)** | **Sposoby dostosowania warunków i formy przeprowadzania egzaminu z języka polskiego jako obcego** | |
|---|---|---|
| | Część pisemna egzaminu | Część ustna egzaminu |
| Osoba z dysfunkcją narządu słuchu lub mowy w stopniu uniemożliwiającym przystąpienie do części ustnej egzaminu z języka polskiego jako obcego | – arkusz egzaminacyjny dostosowany do dysfunkcji zdającego (arkusz bez zadań sprawdzających rozumienie ze słuchu),<br>– przeprowadzenie części pisemnej egzaminu w oddzielnym pomieszczeniu,<br>– zapewnienie obecności surdopedagoga lub tłumacza języka migowego (może być członkiem komisji egzaminacyjnej), jeżeli jest to niezbędne do uzyskania właściwego kontaktu ze zdającym lub pomocy w obsłudze specjalistycznego | – zwolnienie z części ustnej egzaminu |

| | | |
|---|---|---|
| | sprzętu i środków dydaktycznych | |
| Osoba słabosłysząca | – korzystanie z urządzeń technicznych odpowiednich do wady słuchu,<br>– pomoc w obsłudze specjalistycznego sprzętu i środków dydaktycznych,<br>– arkusz egzaminacyjny dostosowany do dysfunkcji zdającego (arkusz bez zadań sprawdzających rozumienie ze słuchu) – czas trwania części pisemnej egzaminu pozostaje bez zmiany, część pisemna egzaminu jest przeprowadzana w oddzielnym pomieszczeniu lub<br>– arkusz egzaminacyjny bez dostosowania do dysfunkcji zdającego, z możliwością korzystania z urządzeń technicznych odpowiednich do wady słuchu zdającego (sprzęt odtwarzający nagranie nośnika danych oraz słuchawki), możliwość wykorzystania (odsłuchania) z nośnika danych z dostosowanym nagraniem, tj. z wydłużonymi przerwami na zapoznanie się | – korzystanie ze specjalistycznego sprzętu, którego zdający używa na co dzień,<br>– pomoc w obsłudze specjalistycznego sprzętu i środków dydaktycznych,<br>– zapewnienie obecności surdopedagoga, jeżeli jest to niezbędne do uzyskania właściwego kontaktu ze zdającym lub pomocy w obsłudze specjalistycznego sprzętu i środków dydaktycznych,<br>– przedłużenie czasu trwania części ustnej egzaminu nie więcej niż o 15 minut |

| | | |
|---|---|---|
| | z zadaniami sprawdzającymi rozumienie ze słuchu i ich wykonanie – przedłużenie czasu trwania części pisemnej egzaminu nie więcej niż o 30 minut, część pisemna egzaminu jest przeprowadzana w oddzielnym pomieszczeniu | |
| Osoba niewidoma | – arkusz egzaminacyjny dostosowany do dysfunkcji zdającego:<br>– – w piśmie Braille'a wraz z czarnodrukiem albo<br>– – w czarnodruku do odczytania przez członka komisji egzaminacyjnej, albo<br>– – zapisany na nośniku danych (plik zapisany w formacie .doc(x) lub .pdf), dołączenie do arkusza egzaminacyjnego nośnika danych z dostosowanym nagraniem, tj. z wydłużonymi przerwami na zapoznanie się z zadaniami sprawdzającymi rozumienie ze słuchu i ich wykonanie, razem | – pomoc członka komisji przy odczytywaniu poleceń i tekstów,<br>– zestawy zadań służących do przeprowadzenia części ustnej egzaminu dostosowane do dysfunkcji zdającego:<br>– – w piśmie Braille'a wraz z czarnodrukiem albo<br>– – w czarnodruku do odczytania przez członka komisji egzaminacyjnej, albo<br>– – zapisane na nośniku danych (plik zapisany w formacie .doc(x) lub .pdf),<br>– korzystanie ze specjalistycznego sprzętu i oprogramowania, którego zdający używa na co dzień,<br>– zapewnienie obecności tyflopedagoga, jeżeli jest to niezbędne do uzyskania |

| | | |
|---|---|---|
| | ze sprzętem umożliwiającym odtworzenie tego nagrania,<br>– korzystanie ze specjalistycznego sprzętu i oprogramowania, którego zdający używa na co dzień,<br>– zapewnienie obecności tyflopedagoga, jeżeli jest to niezbędne do uzyskania właściwego kontaktu ze zdającym lub pomocy w obsłudze specjalistycznego sprzętu i środków dydaktycznych,<br>– pomoc członka komisji egzaminacyjnej przy odczytywaniu poleceń i tekstów lub przy zapisywaniu odpowiedzi zdającego,<br>– część pisemna egzaminu jest przeprowadzana w oddzielnym pomieszczeniu,<br>– przedłużenie czasu trwania części pisemnej egzaminu nie więcej niż o 30 minut | właściwego kontaktu ze zdającym lub pomocy w obsłudze specjalistycznego sprzętu i środków dydaktycznych,<br>– przedłużenie czasu trwania części ustnej egzaminu nie więcej niż o 15 minut |
| Osoba słabowidząca | – arkusz egzaminacyjny dostosowany do dysfunkcji zdającego: czcionka Arial 16 pkt, dołączenie do arkusza | – zestawy zadań służących do przeprowadzenia części ustnej egzaminu dostosowane do dysfunkcji zdającego: |

| | | |
|---|---|---|
| | egzaminacyjnego nośnika danych z dostosowanym nagraniem, tj. z wydłużonymi przerwami na zapoznanie się z zadaniami sprawdzającymi rozumienie ze słuchu i ich wykonanie, razem ze sprzętem umożliwiającym odtworzenie tego nagrania,<br>– korzystanie z przyborów optycznych, których zdający używa na co dzień,<br>– oświetlenie miejsca pracy dostosowane do dysfunkcji zdającego,<br>– pomoc członka komisji egzaminacyjnej przy odczytywaniu poleceń i tekstów,<br>– zapewnienie obecności tyflopedagoga, jeżeli jest to niezbędne do uzyskania właściwego kontaktu ze zdającym lub pomocy w obsłudze specjalistycznego sprzętu i środków dydaktycznych,<br>– przedłużenie czasu trwania części pisemnej egzaminu nie więcej niż o 30 minut | czcionka Arial 16 pkt, powiększone ilustracje,<br>– korzystanie z przyborów optycznych, których zdający używa na co dzień,<br>– oświetlenie miejsca pracy dostosowane do dysfunkcji zdającego,<br>– pomoc członka komisji egzaminacyjnej przy odczytywaniu poleceń i tekstów,<br>– zapewnienie obecności tyflopedagoga, jeżeli jest to niezbędne do uzyskania właściwego kontaktu ze zdającym lub pomocy w obsłudze specjalistycznego sprzętu i środków dydaktycznych,<br>– przedłużenie czasu trwania części ustnej egzaminu nie więcej niż o 15 minut |

| | | |
|---|---|---|
| Osoba niepełnosprawna ruchowo lub z czasową niepełnosprawnością rąk | – miejsce pracy dostosowane do potrzeb zdającego,<br>– możliwość korzystania ze specjalistycznego sprzętu, którego zdający używa na co dzień,<br>– możliwość korzystania z dodatkowego sprzętu np. komputera, jeżeli niepełnosprawność ruchowa jest na tyle głęboka, że zdający nie posiada umiejętności pisania odręcznego lub jeżeli głębokość zaburzenia grafii uniemożliwia odczytanie i dokonanie prawidłowej oceny udzielonej odpowiedzi,<br>– pomoc członka komisji egzaminacyjnej w obsłudze specjalistycznego sprzętu i środków dydaktycznych,<br>– dołączenie do arkusza egzaminacyjnego nośnika danych z dostosowanym nagraniem, tj. z wydłużonymi przerwami na zapoznanie się z zadaniami sprawdzającymi rozumienie ze słuchu i ich wykonanie, razem ze sprzętem umożliwiającym odtworzenie tego nagrania, | – miejsce pracy dostosowane do potrzeb zdającego,<br>– możliwość korzystania ze specjalistycznego sprzętu, którego zdający używa na co dzień,<br>– pomoc członka komisji egzaminacyjnej w obsłudze specjalistycznego sprzętu i środków dydaktycznych,<br>– przedłużenie czasu trwania części ustnej egzaminu nie więcej niż o 15 minut |

| | | |
|---|---|---|
| | – przedłużenie czasu trwania części pisemnej egzaminu nie więcej niż o 30 minut | |
| Osoba z afazją | – dołączenie do arkusza egzaminacyjnego nośnika danych z dostosowanym nagraniem, tj. z wydłużonymi przerwami na zapoznanie się z zadaniami sprawdzającymi rozumienie ze słuchu i ich wykonanie, razem ze sprzętem umożliwiającym odtworzenie tego nagrania,<br>– pomoc członka komisji egzaminacyjnej w czytaniu,<br>– zapewnienie obecności specjalisty z zakresu tej niepełnosprawności np. logopedy, jeżeli jest to niezbędne dla uzyskania właściwego kontaktu ze zdającym lub pomocy w obsłudze specjalistycznego sprzętu i środków dydaktycznych,<br>– przeprowadzenie części pisemnej egzaminu w oddzielnym pomieszczeniu,<br>– przedłużenie czasu trwania części pisemnej egzaminu nie więcej niż o 30 minut | – możliwość uzupełnienia wypowiedzi ustnej zapisem sporządzonym przez zdającego,<br>– możliwość przygotowania wypowiedzi na piśmie, jeżeli zaburzenia uniemożliwiają komunikację (dostosowanie możliwe tylko wtedy, gdy zdający nie jest w stanie sformułować wypowiedzi ustnej),<br>– zapewnienie obecności specjalisty z zakresu tej niepełnosprawności np. logopedy, jeżeli jest to niezbędne dla uzyskania właściwego kontaktu ze zdającym lub pomocy w obsłudze specjalistycznego sprzętu i środków dydaktycznych,<br>– przedłużenie czasu trwania części ustnej egzaminu nie więcej niż o 15 minut |

| | | |
|---|---|---|
| Osoba z zaburzeniami komunikacji językowej | – dołączenie do arkusza egzaminacyjnego nośnika danych z dostosowanym nagraniem, tj. z wydłużonymi przerwami na zapoznanie się z zadaniami sprawdzającymi rozumienie ze słuchu i ich wykonanie, razem ze sprzętem umożliwiającym odtworzenie tego nagrania,<br>– pomoc członka komisji egzaminacyjnej w czytaniu,<br>– przedłużenie czasu trwania części pisemnej egzaminu nie więcej niż o 30 minut | – możliwość uzupełnienia wypowiedzi ustnej zapisem sporządzonym przez zdającego,<br>– możliwość przygotowania wypowiedzi na piśmie, jeżeli zaburzenia uniemożliwiają komunikację (dostosowanie możliwe tylko wtedy, gdy zdający nie jest w stanie sformułować wypowiedzi ustnej),<br>– przedłużenie czasu trwania części ustnej egzaminu nie więcej niż o 15 minut |
| Osoba z chorobą przewlekłą | – miejsce pracy dostosowane do potrzeb zdającego,<br>– możliwość korzystania ze sprzętu medycznego i koniecznych leków, których zdający używa na co dzień,<br>– przedłużenie czasu trwania części pisemnej egzaminu nie więcej niż o 30 minut | – miejsce pracy dostosowane do potrzeb zdającego,<br>– możliwość korzystania ze sprzętu medycznego i koniecznych leków, których zdający używa na co dzień,<br>– przedłużenie czasu trwania części ustnej egzaminu nie więcej niż o 15 minut |
| Osoba niesprawna czasowo | – miejsce pracy dostosowane do potrzeb zdającego,<br>– możliwość korzystania ze sprzętu medycznego i koniecznych leków, których zdający używa na co dzień | – miejsce pracy dostosowane do potrzeb zdającego,<br>– możliwość korzystania ze sprzętu medycznego i koniecznych leków, których zdający używa na co dzień |
| Osoba z dysleksją, dysgrafią lub dysortografią | – możliwość korzystania z komputera (dostosowanie możliwe tylko wtedy, gdy | – pomoc członka komisji egzaminacyjnej przy odczytywaniu poleceń |

| | | |
|---|---|---|
| | głębokość zaburzenia grafii uniemożliwia odczytanie i dokonanie prawidłowej oceny udzielonej odpowiedzi) | i tekstów (dostosowanie możliwe tylko wtedy, gdy głębokość zaburzenia grafii uniemożliwia odczytanie zestawów zadań służących do przeprowadzenia części ustnej egzaminu) |

**Załącznik nr 2**

STANDARDY WYMAGAŃ DLA POSZCZEGÓLNYCH POZIOMÓW BIEGŁOŚCI JĘZYKOWEJ W ZAKRESIE ZNAJOMOŚCI JĘZYKA POLSKIEGO JAKO OBCEGO W POSZCZEGÓLNYCH GRUPACH WIEKOWYCH

## CZĘŚĆ I. POZIOMY BIEGŁOŚCI JĘZYKOWEJ W GRUPIE DOSTOSOWANEJ DO POTRZEB OSÓB, KTÓRE W DNIU PRZYSTĄPIENIA DO EGZAMINU Z JĘZYKA POLSKIEGO JAKO OBCEGO UKOŃCZYŁY 16 ROK ŻYCIA

### A. OPIS POZIOMÓW BIEGŁOŚCI JĘZYKOWEJ W GRUPIE DOSTOSOWANEJ DO POTRZEB OSÓB, KTÓRE W DNIU PRZYSTĄPIENIA DO EGZAMINU Z JĘZYKA POLSKIEGO JAKO OBCEGO UKOŃCZYŁY 16 ROK ŻYCIA

**1. Poziomy biegłości językowej:**

1) poziom elementarny – A1;
2) poziom wstępny – A2;
3) poziom progowy – B1;
4) poziom średni ogólny – B2;
5) poziom efektywnej biegłości użytkowej – C1;
6) poziom zaawansowany – C2.

**2. Składowe opisu biegłości językowej dla każdego poziomu:**

1) **rozumienie wypowiedzi ustnych**:
   a) ogólny opis umiejętności,
   b) rodzaje tekstów;

2) **rozumienie wypowiedzi pisemnych**:
   a) ogólny opis umiejętności,
   b) rodzaje tekstów;

3) **tworzenie wypowiedzi ustnych (produkcja i interakcja)**:
   a) ogólny opis umiejętności,
   b) rodzaje wypowiedzi;

4) **tworzenie wypowiedzi pisemnych (produkcja i interakcja)**:
   a) ogólny opis umiejętności,
   b) formy wypowiedzi;

5) **przetwarzanie wypowiedzi ustnych i pisemnych (mediacja)**:
   a) ogólny opis umiejętności,
   b) rodzaje działań mediacyjnych;

6) **stosowanie środków językowych**:
   a) zakres słownictwa i poprawność leksykalna,
   b) poprawność gramatyczna,
   c) poprawność fonologiczna,
   d) poprawność ortograficzna;

7) **role komunikacyjne**;

8) **katalog intencjonalno-pojęciowy (Katalog A)**;

9) **katalog tematyczny (Katalog B)**;

10) **katalog zagadnień gramatycznych (Katalog C)**.

## B. OGÓLNY OPIS BIEGŁOŚCI W JĘZYKU POLSKIM JAKO OBCYM NA POSZCZEGÓLNYCH POZIOMACH

### 1. Poziom elementarny – A1

(*Rada Europy: A1 – Breakthrough; ALTE: Breakthrough User*)

Zdający egzamin na poziomie elementarnym – A1 rozumieją najważniejsze treści i intencje zawarte w bardzo prostych, krótkich tekstach mówionych i pisanych, wyrażone w bezpośredni sposób, jeżeli dotyczą one tematów związanych z podstawowymi i konkretnymi potrzebami życia codziennego (zob. katalog B). Umieją także posługiwać się językiem w typowych sytuacjach komunikacyjnych (zob. katalog A), występując w określonych rolach komunikacyjnych. Zdający potrafią prowadzić prostą rozmowę, pod warunkiem że rozmówca mówi wolno, zrozumiale i jest gotowy do pomocy. Potrafią zapisywać znane słowa i wyrażenia oraz napisać krótki tekst na temat ludzi i miejsc.

Zdający znają i stosują niektóre konwencje socjokulturowe obowiązujące w komunikacji w języku polskim.

Zdający wykazują ograniczone opanowanie prostych struktur i wzorów zdaniowych – w ramach wyuczonego zasobu.

Braki zdających w zakresie wymowy, słownictwa, poprawności gramatycznej oraz ortografii nie powinny w istotny sposób zakłócać komunikacji.

### 2. Poziom wstępny – A2

(*Rada Europy: A2 – Waystage; ALTE: Waystage User*)

Zdający egzamin na poziomie wstępnym – A2 rozumieją najważniejsze treści i intencje zawarte w tekstach mówionych i pisanych wyrażone w prosty sposób, jeżeli dotyczą one tematów związanych z życiem codziennym, rodzinnym i z czasem wolnym (zob. katalog B). Umieją także posługiwać się językiem w typowych sytuacjach komunikacyjnych (zob. katalog A), występując w określonych rolach komunikacyjnych. Potrafią wygłosić prosty monolog, uczestniczyć w rozmowie, a także ją podtrzymać, jeżeli rozmówca im w tym pomoże. Potrafią napisać bardzo prosty tekst na swój temat oraz na temat członka rodziny, znajomego, ulubionego zwierzęcia, miejsca, wydarzenia z przeszłości lub planów na przyszłość.

Zdający umieją posługiwać się elementami odmiany oficjalnej i nieoficjalnej języka polskiego odpowiednio do sytuacji. Znają i stosują podstawowe konwencje socjokulturowe obowiązujące w komunikacji w języku polskim.

Braki zdających w zakresie wymowy, słownictwa, poprawności gramatycznej oraz ortografii nie powinny zakłócać komunikacji.

### 3. Poziom progowy – B1

(*Rada Europy: B1 – Threshold; ALTE: Threshold User*)

Zdający egzamin na poziomie progowym – B1 rozumieją treści i intencje zawarte w tekstach mówionych i pisanych wyrażone w prosty i jasny sposób, jeżeli tematyka tekstów wiąże się z życiem codziennym, rodzinnym, czasem wolnym, szkołą, podróżowaniem oraz pracą (zob. katalog B). Potrafią używać języka w typowych sytuacjach komunikacyjnych (zob. katalog A), występując w określonych rolach komunikacyjnych. Potrafią samodzielnie napisać np.: ogłoszenie, zaproszenie, życzenia, tekst na temat ogólny lub popularny, a także na tematy odnoszące się do ich własnych zainteresowań. Potrafią opisywać zdarzenia, opowiadać o zainteresowaniach, doświadczeniach, marzeniach i planach, wyrażać oraz uzasadniać swoją opinię.

Zdający umieją posługiwać się oficjalną i nieoficjalną odmianą języka polskiego odpowiednio do sytuacji. Znają i stosują najważniejsze konwencje socjokulturowe obowiązujące w komunikacji w języku polskim.

Braki zdających w zakresie płynności wypowiedzi, wymowy i intonacji, słownictwa, poprawności gramatycznej oraz ortografii nie zakłócają w istotny sposób komunikacji.

**4. Poziom średni ogólny – B2**
(*Rada Europy: B2 – Vantage; ALTE: Independent User*)

Zdający egzamin na poziomie średnim ogólnym – B2 rozumieją treści i intencje zawarte w tekstach mówionych i pisanych poruszających tematy ogólne, konkretne i abstrakcyjne (zob. katalog B). Umieją posługiwać się językiem w sposób płynny i spontaniczny, pozwalający na swobodną komunikację z rodzimymi użytkownikami języka w rozmaitych sytuacjach życia codziennego (zob. katalog A), występując w określonych rolach komunikacyjnych. Potrafią pisać dłuższe teksty na różnorodne tematy. Potrafią wypowiadać się na różne tematy, relacjonować zdarzenia oraz brać udział w dyskusji.

Zdający umieją posługiwać się oficjalną i nieoficjalną odmianą języka polskiego odpowiednio do sytuacji. Znają i stosują większość konwencji socjokulturowych obowiązujących w komunikacji w języku polskim.

Braki zdających w zakresie wymowy i intonacji, słownictwa, poprawności gramatycznej oraz ortografii nie mają wpływu na skuteczność komunikacji.

**5. Poziom efektywnej biegłości użytkowej – C1**
(*Rada Europy: C1 – Effective Operational Proficiency; ALTE: Competent User*)

Zdający egzamin na poziomie efektywnej biegłości użytkowej – C1 rozumieją wszystkie niespecjalistyczne teksty mówione i pisane, a także, bez większych trudności, teksty specjalistyczne związane z ich zainteresowaniami (zob. katalog B). Umieją posługiwać się językiem w sposób płynny i spontaniczny, pozwalający na swobodną komunikację z rodzimymi użytkownikami języka we wszystkich sytuacjach komunikacyjnych, w szerokim zakresie tematów (zob. katalog A), występując w określonych rolach komunikacyjnych. Potrafią pisać różnego typu teksty na określone tematy. Posługują się językiem precyzyjnie, stosując bogate słownictwo, w tym wyrażenia frazeologiczne i idiomatyczne oraz wszystkie struktury składniowe języka mówionego i pisanego.

Zdający umieją posługiwać się z łatwością oficjalną i nieoficjalną odmianą języka polskiego odpowiednio do sytuacji. Znają i stosują prawie wszystkie konwencje socjokulturowe obowiązujące w komunikacji w języku polskim.

W wypowiedziach zdających mogą pojawić się sporadyczne błędy. Nie powinny one wpływać na komunikacyjną wartość wypowiedzi, a jedynie, w nieznaczny sposób, mogą obniżyć jej walor stylistyczny.

**6. Poziom zaawansowany – C2**
(*Rada Europy: C2 – Mastery; ALTE: Good User*)

Zdający egzamin na poziomie zaawansowanym – C2 rozumieją bez trudności wszystkie niespecjalistyczne teksty mówione i pisane, a także teksty specjalistyczne związane z ich zainteresowaniami (zob. katalog B). Umieją posługiwać się językiem płynnie i bez wysiłku oraz wypowiadać się spontanicznie we wszystkich sytuacjach komunikacyjnych (zob. katalog A), występując w określonych rolach komunikacyjnych. Potrafią bez trudności prowadzić rozmowy z rodzimymi użytkownikami języka oraz brać udział w dyskusjach,

odnosząc się w wyczerpujący i spójny sposób do każdego zagadnienia, wykorzystując posiadaną wiedzę. Potrafią pisać teksty na tematy ogólne oraz tworzyć różnorodne teksty użytkowe.

Zdający umieją z dużą łatwością posługiwać się oficjalną i nieoficjalną odmianą języka polskiego odpowiednio do sytuacji. Znają i stosują wszystkie konwencje socjokulturowe obowiązujące w komunikacji w języku polskim.

Zdający posługują się językiem precyzyjnie, rozróżniając niuanse znaczeniowe i stosując adekwatne do kontekstu wyrażenia frazeologiczne i idiomatyczne. Błędy popełniane w zakresie wymowy i intonacji, poprawności gramatycznej oraz ortografii są sporadyczne.

# C. OPIS BIEGŁOŚCI W JĘZYKU POLSKIM JAKO OBCYM NA POZIOMIE ELEMENTARNYM – A1

Zadania egzaminacyjne sprawdzają umiejętności opisane w zamieszczonych poniżej wymaganiach ogólnych. Egzamin z języka polskiego jako obcego na poziomie elementarnym – A1 składa się z modułów sprawdzających: rozumienie ze słuchu, rozumienie tekstów pisanych, umiejętności tworzenia wypowiedzi pisemnej, umiejętności tworzenia wypowiedzi ustnej.

## 1. ROZUMIENIE WYPOWIEDZI USTNYCH

### 1.1. Ogólny opis umiejętności

Zdający rozpoznają typowe sytuacje komunikacyjne, w których pojawiają się pojedyncze wypowiedzi, krótkie repliki w ramach krótkich, prostych dialogów oraz krótkie, proste wypowiedzi monologowe o bardzo przejrzystej strukturze, w zakresie określonym w katalogach intencjonalno-pojęciowym i tematycznym (zob. katalogi A i B).

Zdający rozumieją wyrażone wprost intencje komunikacyjne wypowiedzi dotyczących podstawowych potrzeb życia codziennego. Potrafią określić temat i ogólną treść tekstu (rozumienie globalne) oraz zrozumieć proste informacje (rozumienie selektywne i szczegółowe) zawarte w krótkiej, prostej wypowiedzi, która dotyczy codziennych, podstawowych i bardzo przewidywalnych sytuacji i spraw. Wypowiedź ta jest artykułowana bardzo powoli i wyraźnie, z pauzami pozwalającymi na stopniową recepcję znaczenia, w bardzo dobrych (bliskich idealnym) warunkach akustycznych, z dostosowaniem wymowy i intonacji do możliwości percepcyjnych odbiorcy na tym poziomie znajomości języka polskiego.

Zdający potrafią stosować podstawowe strategie ułatwiające rozumienie wypowiedzi takie jak: odwołanie do posiadanej wiedzy, domyślanie się znaczenia nieznanego wyrazu na podstawie bardzo jasnego kontekstu sytuacyjnego lub podobieństwa brzmienia słów w języku polskim, języku ojczystym lub innych znanych im językach.

Nagrania do zadań egzaminacyjnych są specjalnie opracowane (studyjne).

### 1.2. Rodzaje tekstów:

1) pojedyncze wypowiedzi intencjonalne i tematyczne (zob. katalogi A i B);
2) krótkie dialogi związane z sytuacjami życia codziennego (np.: powitanie, pożegnanie, pytanie o samopoczucie), uproszczone i schematyczne dialogi intencjonalne i tematyczne (np.: klient w restauracji lub w sklepie, turysta w hotelu, pacjent u lekarza);
3) krótkie, uproszczone ciągłe wypowiedzi intencjonalne (np.: podziękowanie, przepraszanie, prośba, propozycja);
4) krótkie, uproszczone ciągłe wypowiedzi tematyczne (np.: opis ludzi, miejsc, przedmiotów i czynności, przedstawianie wydarzeń w porządku chronologicznym);
5) krótkie, uproszczone wypowiedzi o charakterze informacyjnym i użytkowym (np.: ogłoszenia, wiadomości, komunikaty).

## 2. ROZUMIENIE WYPOWIEDZI PISEMNYCH

### 2.1. Ogólny opis umiejętności

Zdający rozumieją bardzo krótkie i proste teksty (w tym pojedyncze wypowiedzi i jednozdaniowe fragmenty tekstów) o bardzo przejrzystej strukturze, w zakresie określonym w katalogach intencjonalno-pojęciowym i tematycznym (zob. katalogi A i B).

Zdający potrafią określić temat, zrozumieć ogólną treść oraz intencję komunikacyjną krótkiego tekstu (rozumienie globalne) dotyczącego spraw codziennych i napisanego prostym językiem, w tym prostego materiału informacyjnego, zwłaszcza gdy zawiera on elementy wizualne wspomagające recepcję. Potrafią także odnaleźć konkretne informacje (rozumienie selektywne i szczegółowe) w takich wypowiedziach pisemnych, w tym w prostych tekstach użytkowych.

Zdający potrafią stosować strategie ułatwiające rozumienie tekstów, takie jak: czytanie pobieżne w celu wyszukania informacji (np.: w menu, w krótkim ogłoszeniu w prasie), powrót do wybranych fragmentów tekstu, wykorzystanie kontekstu (np.: ilustracji, tytułu, elementów typograficznych), domyślanie się znaczenia nieznanego wyrazu na podstawie bardzo jasnego, konkretnego kontekstu lub podobieństwa pisowni wyrazów w języku polskim i ojczystym, odwołanie się do posiadanej wiedzy. Zdający potrafią także dostosowywać tempo czytania do postawionych przed nimi zadań.

### 2.2. Rodzaje tekstów:

1) pojedyncze napisy i ogłoszenia intencjonalne (np.: Zakaz palenia, Pchać, Ciągnąć, Nie otwierać);
2) pojedyncze napisy i ogłoszenia tematyczne (np.: Sklep czynny ..., Rozkład jazdy);
3) krótkie, specjalnie opracowane teksty z zakresu określonego w katalogu tematycznym (zob. katalog B);
4) fragmenty bardzo prostych leksykalnie i strukturalnie oryginalnych tekstów, którym często towarzyszą materiały wizualne (np.: menu, rozkłady jazdy, plakaty, bilety, ulotki, formularze, ogłoszenia, zaproszenia, kartki pocztowe, listy prywatne i e-maile nieformalne, SMS-y, wiadomości wysyłane w mediach społecznościowych).

## 3. TWORZENIE WYPOWIEDZI USTNYCH (PRODUKCJA I INTERAKCJA)

### 3.1. Ogólny opis umiejętności

Zdający potrafią posługiwać się językiem polskim w bardzo prostych, typowych sytuacjach komunikacyjnych, związanych z najważniejszymi potrzebami życia codziennego. Umieją realizować funkcje komunikacyjne przewidziane w katalogu intencjonalno-pojęciowym (zob. katalog A) w odniesieniu do tematów określonych w inwentarzu tematycznym (zob. katalog B), stosując odpowiednie struktury gramatyczne (zob. katalog C).

Zdający potrafią tworzyć bardzo krótkie, głównie przygotowane wcześniej, wypowiedzi monologowe. Umieją mówić o sobie, opisywać czym się zajmują i gdzie mieszkają. Potrafią tworzyć pojedyncze zdania na temat ludzi i miejsc.

Zdający potrafią uczestniczyć w bardzo prostych sytuacjach komunikacyjnych, gdy rozmówcy wypowiadają się dość wolno, powtarzają i parafrazują swoje wypowiedzi. Umieją odpowiadać na proste pytania i zadawać je, a także prosić inne osoby o konkretne przedmioty, formułować proste stwierdzenia dotyczące najważniejszych potrzeb życia codziennego.

Jeżeli zachodzi taka potrzeba, zdający potrafią poprosić o powtórzenie i wyjaśnienie niezrozumiałych wyrazów czy zwrotów. Potrafią stosować odpowiednie gesty, aby wyrazić znaczenie słowa.

Zdający potrafią porozumiewać się, używając pojedynczych wyrazów i zwrotów oraz niektórych bardzo prostych struktur gramatycznych związanych z konkretnymi sytuacjami. Stosują zasady wymowy i intonacji wyuczonych słów i wyrażeń, pozwalające odbiorcy, przy pewnym wysiłku, na właściwe zrozumienie intencji oraz treści wypowiedzi.

### 3.2. Rodzaje wypowiedzi:

1) wypowiedź na swój temat, na temat swoich zainteresowań, doświadczeń, planów;
2) opis ludzi, miejsc, przedmiotów i czynności;
3) dialog intencjonalny (zob. katalog A);
4) dialog tematyczny (zob. katalog B).

## 4. TWORZENIE WYPOWIEDZI PISEMNYCH (PRODUKCJA I INTERAKCJA)

### 4.1. Ogólny opis umiejętności

Zdający potrafią pisać pojedyncze wyrażenia i zdania, a także bardzo krótkie i bardzo proste teksty przewidziane dla tego poziomu (zob. 4.2. Formy wypowiedzi), stosując technikę pisania kontrolowanego i, w bardzo ograniczonym zakresie, sterowanego. Umieją poprawnie wypełniać formularze z danymi osobowymi (np.: w hotelu, na stronie internetowej sklepu) oraz napisać prostą wiadomość.

Zdający potrafią wypowiadać się na tematy zamieszczone w katalogu tematycznym (zob. katalog B) i realizować funkcje komunikacyjne objęte inwentarzem intencjonalno-pojęciowym (zob. katalog A). Wykazują się znajomością słownictwa stosownego dla danej formy wypowiedzi i jej tematu oraz znają struktury gramatyczne przewidziane w katalogu gramatycznym (zob. katalog C).

Zdający znają i stosują niektóre konwencje socjokulturowe oraz potrafią wykonywać najprostsze działania interakcyjne (np.: pozdrowienia, SMS-y), także online (np.: formularze, proste wpisy i odpowiedzi na komentarze).

Zdający wykazują się znajomością poprawnego zapisu liter. Pismo zdających powinno być w miarę możliwości czytelne i odpowiadać zasadom grafii języka polskiego.

### 4.2. Formy wypowiedzi:

1) pozdrowienia;
2) życzenia;
3) SMS;
4) wpis / komentarz online;
5) formularz;
6) notatka, wiadomość;
7) list / e-mail – prywatny, nieformalny;
8) opis osoby;
9) opis miejsca;
10) opis przedmiotu.

## 5. PRZETWARZANIE WYPOWIEDZI USTNYCH I PISEMNYCH (MEDIACJA)

### 5.1. Ogólny opis umiejętności

Zdający potrafią przekazać proste, przewidywalne informacje dotyczące spraw aktualnych, zawarte w krótkich i prostych tekstach zamieszczonych np.: na tablicach informacyjnych, plakatach, w ogłoszeniach, w programach.

### 5.2. Rodzaje działań mediacyjnych:

1) ustne i pisemne przekazywanie konkretnych informacji;
2) ustne i pisemne przetwarzanie tekstu.

## 6. STOSOWANIE ŚRODKÓW JĘZYKOWYCH

### 6.1. Zakres słownictwa i poprawność leksykalna

Zdający posługują się podstawowym repertuarem pojedynczych słów i zwrotów, wystarczającym do wyrażania konkretnych potrzeb komunikacyjnych i uczestniczenia w rutynowej komunikacji związanej z życiem codziennym.

### 6.2. Poprawność gramatyczna

Zdający wykazują się ograniczoną kontrolą użycia języka w podstawowych strukturach i wyuczonych wzorcach zdaniowych.

### 6.3. Poprawność fonologiczna

Zdający potrafią poprawnie odtworzyć ograniczoną liczbę dźwięków języka polskiego, jak również prawidłowo akcentować proste, znane słowa i wyrażenia.

Wymowa bardzo ograniczonego zasobu wyuczonych wyrażeń i słów jest zrozumiała, wymaga jednak pewnego wysiłku ze strony interlokutorów przyzwyczajonych do rozmówców danej grupy językowej.

### 6.4. Poprawność ortograficzna

Zdający potrafią zapisywać znane słowa i krótkie wyrażenia oraz pewne regularnie stosowane zwroty. Potrafią literować swoje nazwisko, adres i inne dane osobowe.

## 7. ROLE KOMUNIKACYJNE

Zdający potrafią występować w różnych rolach komunikacyjnych w trakcie rozumienia, tworzenia oraz przetwarzania wypowiedzi ustnych i pisemnych:

1) nieznajomy, znajomy;
2) kolega, przyjaciel;
3) członek rodziny;
4) gość;
5) podróżny, turysta;
6) uczeń, student;
7) klient, konsument;
8) pacjent.

## 8. KATALOG INTENCJONALNO-POJĘCIOWY (Katalog A)

### 8.1. Funkcje:

1) konwencje grzecznościowe:
   a) zwracanie czyjejś uwagi, nawiązywanie kontaktu,
   b) powitania,
   c) przedstawianie siebie lub innych,
   d) pożegnania,
   e) podziękowania,
   f) przepraszanie,
   g) składanie życzeń, gratulacji;
2) informowanie i pytanie:
   a) prośba o informacje,
   b) udzielanie informacji,
   c) pytanie,
   d) nazywanie;
3) potwierdzanie i zaprzeczanie:
   a) wyrażanie akceptacji / aprobaty,
   b) wyrażanie braku akceptacji / dezaprobaty,
   c) wyrażanie wątpliwości;
4) wyrażanie uczuć:
   a) wyrażanie sympatii i antypatii,
   b) wyrażanie upodobania,
   c) wyrażanie zadowolenia i niezadowolenia;
5) działanie:
   a) prośba, propozycja – wzywanie do działania,
   b) zakaz – wzywanie do zaniechania działania.

### 8.2. Pojęcia ogólne:

1) funkcje i cechy osób, przedmiotów, miejsc, sytuacji;
2) wyrażanie posiadania;
3) wyrażanie relacji przestrzennych;
4) wyrażanie relacji czasowych.

## 9. KATALOG TEMATYCZNY (Katalog B)

### 9.1. Człowiek:

1) imię i nazwisko, adres, płeć, wiek, data i miejsce urodzenia;
2) przynależność narodowa / państwowa, znajomość języków;
3) wygląd i podstawowe cechy charakteru;
4) najczęstsze zawody;
5) rodzina, członkowie rodziny.

### 9.2. Dom, mieszkanie, otoczenie:

1) rodzaje pomieszczeń;
2) urządzenie i wyposażenie mieszkania – meble i inne sprzęty.

**9.3. Życie codzienne:**

1) typowe zajęcia / czynności dnia codziennego;
2) przedmioty codziennego użytku;
3) określenia czasu (np.: pory roku, miesiące, dni tygodnia, pory dnia, godziny).

**9.4. Czas wolny, rozrywka:**

1) sposoby spędzania wolnego czasu;
2) hobby;
3) uprawianie sportu.

**9.5. Podróże:**

1) środki transportu;
2) dworzec autobusowy;
3) dworzec kolejowy;
4) lotnisko.

**9.6. Stosunki międzyludzkie:**

1) zapoznawanie się – nawiązywanie kontaktów oficjalnych i nieoficjalnych;
2) korespondencja;
3) komunikacja w przestrzeni cyfrowej.

**9.7. Zdrowie:**

1) części ciała;
2) samopoczucie;
3) choroba, wizyta u lekarza;
4) apteka.

**9.8. Zakupy:**

1) sklepy;
2) artykuły spożywcze;
3) artykuły kosmetyczne;
4) podstawowe miary i wagi;
5) pieniądze i inne wybrane formy płatności.

**9.9. Żywność i napoje:**

1) dania, potrawy;
2) napoje.

**9.10. Usługi:**

1) punkty usługowe (np.: fryzjer, pralnia, lokale gastronomiczne, hotel).

**9.11. Miejsca:**

1) miejsca użyteczności publicznej (np.: kino, muzeum, teatr, galeria sztuki).

**9.12. Środowisko naturalne:**

1) pogoda;
2) pory roku.

**9.13. Tradycje, zwyczaje, święta – w Polsce i w kraju / regionie pochodzenia zdających:**

1) uroczystości rodzinne (np.: urodziny, imieniny);
2) święta religijne (np.: Wielkanoc, Boże Narodzenie), państwowe (np.: Święto Narodowe Trzeciego Maja, Narodowe Święto Niepodległości) i okolicznościowe (np.: sylwester, Nowy Rok).

## 10. KATALOG ZAGADNIEŃ GRAMATYCZNYCH (Katalog C)

**10.1. Fleksja:**

1) **deklinacja** (liczba pojedyncza: mianownik, dopełniacz, biernik, narzędnik i miejscownik; liczba mnoga: mianownik i biernik rodzaju niemęskoosobowego, narzędnik i miejscownik):

   a) odmiana rzeczowników przez wybrane przypadki:
      – odmiana rzeczowników rodzaju męskiego zakończonych na spółgłoskę (np.: *pan*, *lekarz*, *nauczyciel*, *samochód*, *chleb*) lub na *-a* (np.: *kolega*, *dentysta*),
      – odmiana rzeczowników własnych rodzaju męskiego (np.: *Kraków*, *Piotr*, *Polak*),
      – odmiana (funkcjonalnie) nieregularnych rzeczowników rodzaju męskiego (np.: *rok*, *tydzień*),
      – odmiana rzeczowników rodzaju żeńskiego zakończonych na *-a* (np.: *matka*, *książka*, *restauracja*), na *-i* (np. *pani*) lub na spółgłoskę (np. *sól*),
      – odmiana rzeczowników własnych rodzaju żeńskiego (np.: *Polska*, *Warszawa*, *Anna*),
      – odmiana rzeczowników rodzaju nijakiego zakończonych na *-o* (np.: *okno*, *dziecko*) lub na *-e* (np.: *ćwiczenie*, *pytanie*),

   b) odmiana przymiotników (liczba pojedyncza i mnoga) przez wybrane przypadki:
      – odmiana przymiotników rodzaju męskiego zakończonych na *-y* (np.: *mały*, *ładny*, *kolorowy*) lub na *-i* (np.: *krótki*, *długi*),
      – odmiana przymiotników rodzaju żeńskiego (np.: *mała*, *ładna*, *kolorowa*),
      – odmiana przymiotników rodzaju nijakiego (np.: *małe*, *ładne*, *kolorowe*),

   c) odmiana zaimków (liczba pojedyncza i mnoga) przez wybrane przypadki:
      – odmiana zaimków osobowych (np.: *ja*, *ty*, *ona*, *oni*),
      – odmiana zaimków wskazujących (np.: *ten*, *ta*, *to*, *te*),
      – odmiana zaimków dzierżawczych (np.: *mój*, *moja*, *moje*, *wasz*, *wasza*, *wasze*),
      – odmiana zaimków pytających (np.: *kto?*, *co?*, *jaki?*, *który?*, *czyj?*),

   d) odmiana liczebników przez wybrane przypadki:
      – odmiana liczebników porządkowych (np.: *pierwszy*, *drugi*, *trzeci*),
      – odmiana liczebnika głównego *jeden*,
      – liczebniki główne w mianowniku (np.: *dwa*, *dwie*, *trzy*);

2) **koniugacja**:

a) tryby – tryb oznajmujący:
- czas teraźniejszy (np.: *nazywam się*, *piszesz*, *czytamy*, *rozumieją*),
- czas przeszły czasowników dokonanych i niedokonanych (np.: *słuchałem*, *napisałaś*, *zrobiliśmy*, *umyłyśmy*),
- czas przyszły prosty i złożony, forma bezokolicznikowa i rodzajowa (np.: *przeczytam*, *zrobisz*, *będziemy płacić*, *będziecie śpiewały*),

b) aspekt – czasowniki dokonane i niedokonane wprowadzane leksykalnie.

**10.2. Składnia:**

1) **funkcje przypadków**:

a) mianownik:
- jako podmiot (np.: ***Student*** *czyta książkę.* ***Oni*** *piszą test.* ***Kolega*** *był w pokoju.*),
- jako orzecznik (np.: *On jest* ***mały***. *Zosia to* ***Polka***.),

b) dopełniacz:
- jako określenie rzeczownika:
  - bez przyimka (np.: *Brat* ***Ewy*** *jest nauczycielem. Kupił kilogram* ***ryżu***.),
  - z przyimkiem (np.: *Nie ma pasty* ***do zębów***. *Mamy egzamin* ***z języka polskiego***.),
- jako określenie czasownika:
  - zaprzeczonego (np. *Nie kupiły* ***tego soku***.),
  - z rekcją dopełniaczową (np. *Słucha* ***muzyki***.),
  - z przyimkiem (np.: *Idę* ***do domu***. *Byliśmy* ***u lekarza***. *Wracają* ***z Warszawy***.),
- jako podmiot (np. ***Koleżanki*** *nie było w szkole.*),

c) biernik:
- jako określenie czasownika:
  - bez przyimka (np. *Napisali* ***list***.),
  - z przyimkiem (np.: *Prosiła* ***o rachunek***. *Czekają* ***na autobus***. *Idę* ***na pocztę***. *To było* ***w sobotę***.),

d) narzędnik:
- jako orzecznik (np.: *Paweł jest* ***dobrym studentem***. *Ona była* ***aktorką***.),
- jako określenie czasownika:
  - bez przyimka (np.: *Interesuję się* ***sportem***. *Piotr zajmuje się* ***domem***. *Jechał* ***pociągiem***.),
  - z przyimkiem (np.: *Byłyśmy* ***nad morzem***. *Parking jest* ***za sklepem***. *Spotkamy się* ***przed teatrem***.),

e) miejscownik:
- jako określenie czasownika (np.: *Mieszkam* ***w Polsce***. ***O której godzinie*** *będzie obiad? Byliśmy* ***na spotkaniu***. *Czy lubicie spacerować* ***po parku****?*);

2) **zdania pojedyncze**:

   a) oznajmujące (np.: *W maju Anna uczyła się języka polskiego w Warszawie. Czuję się dobrze. Teraz uczymy się języka polskiego. Jest godzina ósma.*),

   b) pytające:
      – rozstrzygające (np. *Czy Anna uczyła się języka polskiego w Warszawie?*),
      – uzupełniające (np.: ***Kto** uczył się języka polskiego? **Czego** uczyła się Anna? **Gdzie** Anna uczyła się języka polskiego? **Kiedy** Anna uczyła się języka polskiego w Warszawie? **Jak** się czujesz? **Co** teraz robicie? **Która** jest godzina?*),

   c) zaprzeczone (np.: *Siostry **nie ma** w domu. **Nie widziałem** tej gazety.*);

3) **zdania złożone**:

   a) współrzędnie ze spójnikami: *i*, *a*, *lub*, *albo*, *więc*, *ale*,
   b) podrzędnie ze spójnikami: *że*, *bo*, *dlatego że*, *kiedy*.

**10.3. Stylistyka:**

1) **rodzaje stylu**:

   a) styl formalny,
   b) styl nieformalny;

2) **środki stylistyczne** (w ograniczonym zakresie i bez znajomości znaczenia terminów elipsa, antonim, epitet):

   a) elipsy (np. *Warszawa to stolica Polski.*),
   b) antonimy (np.: *wesoły – smutny*, *wysoki – niski*),
   c) epitety (np.: *duży plecak*, *dobra zupa*).

# D. OPIS BIEGŁOŚCI W JĘZYKU POLSKIM JAKO OBCYM NA POZIOMIE WSTĘPNYM – A2

Zadania egzaminacyjne sprawdzają umiejętności opisane w zamieszczonych poniżej wymaganiach ogólnych. Egzamin z języka polskiego jako obcego na poziomie wstępnym – A2 składa się z modułów sprawdzających: rozumienie ze słuchu, rozumienie tekstów pisanych z rozpoznawaniem struktur językowych, umiejętności tworzenia wypowiedzi pisemnej, umiejętności tworzenia wypowiedzi ustnej.

Opis umiejętności poziomu A2 zakłada znajomość zagadnień z niższego poziomu.

## 1. ROZUMIENIE WYPOWIEDZI USTNYCH

### 1.1. Ogólny opis umiejętności

Zdający rozumieją pojedyncze wypowiedzi, krótkie repliki w ramach prostych dialogów oraz krótkie, proste wypowiedzi monologowe o przejrzystej strukturze, w zakresie określonym w katalogach intencjonalno-pojęciowym i tematycznym (zob. katalogi A i B).

Zdający rozumieją wyrażoną wprost intencję komunikacyjną wypowiedzi, potrafią określić temat i główną myśl tekstu (rozumienie globalne), a także zrozumieć proste informacje (rozumienie selektywne i szczegółowe) zawarte w krótkiej, prostej wypowiedzi, która dotyczy codziennych, konkretnych i przewidywalnych sytuacji oraz spraw, jest artykułowana powoli i wyraźnie, w dobrych (bliskich idealnym) warunkach akustycznych z zachowaniem standardowej wymowy i intonacji.

Zdający potrafią stosować podstawowe strategie ułatwiające rozumienie wypowiedzi, takie jak: odwołanie do posiadanej wiedzy, domyślanie się znaczenia nieznanego wyrazu na podstawie bardzo jasnego kontekstu sytuacyjnego lub podobieństwa brzmienia słów w języku polskim, języku ojczystym lub innych znanych im językach.

Nagrania do zadań egzaminacyjnych są specjalnie opracowane (studyjne), wyjątkowo dopuszcza się pozbawione szumów i zakłóceń nagrania autentyczne (krótkie fragmenty programów radiowych i telewizyjnych, nagrań z Internetu).

### 1.2. Rodzaje tekstów:

1) pojedyncze wypowiedzi intencjonalne i tematyczne (zob. katalogi A i B);
2) proste i krótkie dialogi intencjonalne oraz tematyczne (dotyczące np.: sytuacji proponowania, charakteryzowania osób, relacjonowania codziennych wydarzeń);
3) krótkie, proste ciągłe wypowiedzi intencjonalne (np.: uzasadnianie własnego zdania, przytaczanie lub relacjonowanie wypowiedzi, wyrażanie opinii, oceny, porównywanie – związane z wydarzeniami codziennymi oraz zainteresowaniami zdających);
4) krótkie, proste ciągłe wypowiedzi tematyczne (np.: opowiadanie o sobie, o swoich zainteresowaniach, charakteryzowanie osób, przedstawianie atrakcji turystycznych);
5) krótkie, proste wypowiedzi o charakterze informacyjnym i użytkowym (np.: ogłoszenia, wiadomości, komunikaty);
6) ewentualnie krótkie, proste fragmenty programów radiowych i telewizyjnych lub nagrań z Internetu związanych z życiem codziennym i zainteresowaniami zdających.

## 2. ROZUMIENIE WYPOWIEDZI PISEMNYCH

### 2.1. Ogólny opis umiejętności

Zdający rozumieją krótkie teksty (w tym pojedyncze napisy i fragmenty tekstów o długości jednego akapitu) o przejrzystej strukturze (zob. katalogi A i B), napisane językiem codziennej komunikacji, zawierające często używane słownictwo oraz internacjonalizmy. Zakres pojęciowo-tematyczny tekstów określają katalogi intencjonalno-pojęciowy i tematyczny (zob. katalogi A i B).

Zdający potrafią określić temat, główną myśl oraz intencję komunikacyjną krótkiego, prostego tekstu (rozumienie globalne) o konkretnej, przewidywalnej tematyce, związanej ze sprawami życia codziennego, zainteresowaniami lub pracą, w tym krótkiego materiału prasowego, zwłaszcza gdy zawiera on elementy graficzne ułatwiające recepcję. Potrafią także odnaleźć konkretne informacje (rozumienie selektywne i szczegółowe) w takich wypowiedziach pisemnych, w tym w prostych tekstach użytkowych.

Zdający potrafią stosować strategie ułatwiające rozumienie tekstów, takie jak: czytanie pobieżne, wyszukiwanie ważnej informacji (np.: na liście kontaktów, rozkładzie jazdy), powrót do wybranych fragmentów tekstu, wykorzystanie kontekstu (np.: formatu, tytułu, ilustracji, elementów typograficznych, nazw własnych, dat) w celu ustalenia rodzaju lub tematu tekstu, wnioskowanie o znaczeniu nieznanych słów czy wyrażeń na podstawie tematu wypowiedzi, pozycji w tekście, podobieństwa pisowni wyrazów w języku polskim i ojczystym, odwołanie się do posiadanej wiedzy. Zdający potrafią także dostosowywać tempo czytania do postawionych przed nimi zadań.

### 2.2. Rodzaje tekstów:

1) pojedyncze napisy i ogłoszenia intencjonalne (np.: Palenie wzbronione, Wejście obok);
2) pojedyncze napisy i ogłoszenia tematyczne (np.: Lekarz przyjmuje ..., Muzeum nieczynne);
3) krótkie, specjalnie opracowane teksty z zakresu określonego w katalogu tematycznym (zob. katalog B);
4) fragmenty bardzo prostych, leksykalnie i strukturalnie, oryginalnych tekstów użytkowych:
   a) prasowych i internetowych (np.: krótkie, bardzo proste notatki prasowe i wiadomości, wpisy w mediach społecznościowych),
   b) urzędowych (np. formularze z danymi osobowymi),
   c) informacyjnych i reklamowych (np.: menu, rozkłady jazdy, instrukcje obsługi z elementami ikonicznymi i piktograficznymi, przepisy kulinarne, ogłoszenia, zawiadomienia, zaproszenia, reklamy artykułów spożywczych, ulotki, broszury turystyczne, foldery, zaproszenia, zawiadomienia, ogłoszenia),
   d) korespondencji tradycyjnej i elektronicznej (np.: listy i e-maile nieformalne, bardzo proste, standardowe e-maile formalne np. z potwierdzeniem rezerwacji, kartki pocztowe, SMS-y, czaty, wiadomości wysyłane w mediach społecznościowych).

## 3. TWORZENIE WYPOWIEDZI USTNYCH (PRODUKCJA I INTERAKCJA)

### 3.1. Ogólny opis umiejętności

Zdający potrafią posługiwać się językiem polskim w prostych, typowych sytuacjach komunikacyjnych, związanych z potrzebami życia codziennego. Potrafią realizować funkcje komunikacyjne określone w katalogu intencjonalno-pojęciowym (zob. katalog A) w odniesieniu do tematów określonych w inwentarzu tematycznym (zob. katalog B), stosując odpowiednie struktury gramatyczne (zob. katalog C).

Zdający tworzą proste opisy osób, przedmiotów i sytuacji. Umieją przedstawić prostą, uprzednio przygotowaną wypowiedź na znany im temat, krótko uzasadniając swoje opinie i działania.

Za pomocą prostych zwrotów potrafią rozpoczynać i kończyć rozmowę. Umieją zadawać proste pytania i odpowiadać na takie pytania. Potrafią uczestniczyć w rozmowie, pod warunkiem że dotyczy ona spraw im znanych, a rozmówca jest gotów do powtórzeń i parafraz.

Zdający potrafią zasygnalizować, że rozumieją lub nie rozumieją, o czym jest mowa. Jeżeli zachodzi taka potrzeba, umieją poprosić o powtórzenie i wyjaśnienie niezrozumiałych słów, wyrazów czy zwrotów. Potrafią użyć gestów w sytuacji gdy brakuje im odpowiedniego słowa.

Zdający potrafią porozumiewać się, używając pojedynczych zwrotów i niektórych prostych struktur gramatycznych oraz umieją tworzyć zdania przy użyciu podstawowych spójników. Stosują zasady wymowy i intonacji umożliwiające właściwe zrozumienie wyrażanych intencji oraz treści wypowiedzi. Wpływ zasad wymowy języka rodzimego może być mocno odczuwalny, ale nie powinien w istotny sposób zakłócać zrozumienia wypowiedzi.

### 3.2. Rodzaje wypowiedzi:

1) wypowiedź na temat własnych zainteresowań, doświadczeń, planów;
2) relacja z wydarzenia;
3) opis ludzi, przedmiotów, czynności i sytuacji;
4) opinia na określony temat z krótkim uzasadnieniem;
5) dialog intencjonalny (zob. katalog A);
6) dialog tematyczny (zob. katalog B).

## 4. TWORZENIE WYPOWIEDZI PISEMNYCH (PRODUKCJA I INTERAKCJA)

### 4.1. Ogólny opis umiejętności

Zdający potrafią pisać pojedyncze wyrażenia i zdania oraz tworzyć krótkie i proste teksty przewidziane dla tego poziomu, np.: opisy zdarzeń, przeżyć, planów (zob. 4.2. Formy wypowiedzi), stosując technikę pisania kontrolowanego i, w ograniczonym zakresie, sterowanego. Zdający umieją poprawnie wypełniać formularze (np.: w hotelu, na stronie internetowej sklepu, dotyczące wykształcenia, pracy, zainteresowań, założenia konta w banku) oraz napisać prostą wiadomość.

Zdający umieją wypowiadać się na tematy zamieszczone w katalogu tematycznym (zob. katalog B) i realizować funkcje komunikacyjne objęte inwentarzem intencjonalno-pojęciowym (zob. katalog A). Wykazują się znajomością słownictwa stosownego dla danej formy wypowiedzi i jej tematu oraz znają struktury gramatyczne przewidziane w katalogu gramatycznym (zob. katalog C).

Zdający znają i stosują podstawowe konwencje socjokulturowe oraz potrafią wykonywać proste działania interakcyjne i kooperacyjne, także online (np.: wiadomości, komentarze, wpisy, notatki, wymiana informacji).

Zdający wykazują się znajomością następujących zagadnień z zakresu ortografii i interpunkcji:

1) poprawny zapis polskich liter;
2) podstawy zasad pisowni wyrazów wielką i małą literą;
3) podstawy interpunkcji.

Pismo zdających powinno być czytelne i odpowiadać zasadom grafii języka polskiego.

### 4.2. Formy wypowiedzi:

1) pozdrowienia;
2) życzenia;
3) SMS;
4) wpis / komentarz online;
5) formularz, ankieta;
6) notatka, wiadomość;
7) list / e-mail – prywatny, nieformalny;
8) ogłoszenia;
9) opis osoby;
10) opis miejsca;
11) opis przedmiotu;
12) opis sytuacji;
13) proste wypracowanie*).

## 5. PRZETWARZANIE WYPOWIEDZI USTNYCH I PISEMNYCH (MEDIACJA)

### 5.1. Ogólny opis umiejętności

Zdający potrafią przekazać główne myśli zawarte w krótkich, prostych konwersacjach i wypowiedziach na codzienne tematy, dotyczących spraw aktualnych, pod warunkiem że są one wyrażone jasno i prostym językiem.

Zdający umieją przekazać istotne informacje zawarte w przejrzyście zbudowanych, krótkich, prostych tekstach informacyjnych, pod warunkiem że dotyczą one konkretnych, znanych im tematów i są sformułowane w prostym codziennym języku.

Zdający potrafią powtórzyć główną myśl prostej wiadomości dotyczącej spraw życia codziennego, używając takich słów, które pomogą innym ją zrozumieć. Potrafią rozpoznać i oznaczyć (np. podkreślić) kluczowe zdania w krótkim tekście.

### 5.2. Rodzaje działań mediacyjnych:

1) ustne i pisemne przekazywanie konkretnych informacji;
2) ustne objaśnianie danych (np.: grafów, diagramów, wykresów);
3) ustne i pisemne przetwarzanie tekstu;
4) wyrażanie osobistej reakcji na teksty kreatywne**) (np. proste teksty literackie).

---

*) Jest to tekst tematyczny, w którym zdający przedstawia swoje poglądy lub refleksje na dany temat – np. *Moja rodzina*.

**) Do tekstów kreatywnych zaliczamy nie tylko teksty literackie, ale także inne formy wyrazu mieszczące się w pojemnym terminie „tekst” / „tekst kultury”, do których należą w tym przypadku także filmy i sztuki teatralne.

## 6. STOSOWANIE ŚRODKÓW JĘZYKOWYCH

### 6.1. Zakres słownictwa i poprawność leksykalna

Zdający dysponują słownictwem niezbędnym do wyrażania podstawowych potrzeb komunikacyjnych, uczestnictwa w rutynowej komunikacji na znane im tematy związane z życiem codziennym oraz prowadzenia podstawowych interakcji w znanych im sytuacjach komunikacyjnych.

### 6.2. Poprawność gramatyczna

Zdający używają poprawnie wybranych, prostych struktur, jednak systematycznie popełniają przy tym podstawowe błędy językowe (np. mieszanie form czasów gramatycznych). Niemniej, ogólny sens tego, co mają na myśli, pozostaje zrozumiały.

### 6.3. Poprawność fonologiczna

Zdający posługują się na ogół wystarczająco wyraźną wymową, aby odbiorcy mogli zrozumieć ich wypowiedź, jednak rozmówcy muszą niekiedy prosić o jej powtórzenie. Silny wpływ innego języka / innych języków, którymi się posługują, na akcent, rytm i intonację może utrudniać zrozumienie wypowiedzi i wymagać współpracy ze strony interlokutorów. Wymowa znanych słów jest jednak wyraźna.

### 6.4. Poprawność ortograficzna

Zdający potrafią przepisywać krótkie teksty / informacje dotyczące spraw codziennych. Potrafią zapisywać z dość dużą poprawnością fonetyczną (lecz niekoniecznie z zachowaniem pełnej poprawności pisowni) słowa ze swojego ustnego zasobu słownictwa.

## 7. ROLE KOMUNIKACYJNE

Zdający potrafią występować w różnych rolach komunikacyjnych w trakcie rozumienia, tworzenia oraz przetwarzania wypowiedzi ustnych i pisemnych:

1) nieznajomy, znajomy;
2) kolega, przyjaciel;
3) członek rodziny;
4) gość, gospodarz;
5) podróżny, turysta;
6) uczeń, student;
7) pracownik;
8) petent;
9) wynajmujący (np.: samochód, lokal, mieszkanie), najemca;
10) sprzedający, klient, konsument;
11) pacjent;
12) uczestnik rozmowy telefonicznej;
13) uczestnik interakcji w przestrzeni cyfrowej.

## 8. KATALOG INTENCJONALNO-POJĘCIOWY (Katalog A)

### 8.1. Funkcje:

1) konwencje grzecznościowe:
   a) zwracanie czyjejś uwagi, nawiązywanie kontaktu,
   b) przedstawianie siebie lub innych,
   c) powitania,
   d) pożegnania,
   e) podziękowania,
   f) przepraszanie,
   g) zapraszanie,
   h) składanie życzeń, gratulacji;
2) funkcje modalne:
   a) wyrażanie pewności / niepewności,
   b) wyrażanie możliwości / niemożliwości;
3) nawiązywanie i podtrzymywanie kontaktu językowego:
   a) rozpoczynanie rozmowy,
   b) podtrzymywanie rozmowy,
   c) kończenie rozmowy;
4) informowanie – pytanie o informacje, udzielanie i przekazywanie informacji:
   a) identyfikowanie,
   b) definiowanie;
5) potwierdzanie i zaprzeczanie:
   a) wyrażanie aprobaty,
   b) wyrażanie dezaprobaty;
6) wyrażanie uczuć:
   a) wyrażanie sympatii i antypatii,
   b) wyrażanie nadziei,
   c) wyrażanie życzenia,
   d) wyrażanie zadowolenia i niezadowolenia;
7) działanie lub zaniechanie działania:
   a) pytanie, wzywanie do mówienia,
   b) prośba, wzywanie do działania,
   c) proponowanie, przyjmowanie i odrzucanie propozycji.

### 8.2. Pojęcia ogólne:

1) właściwości osób, niektórych zwierząt, niektórych obiektów;
2) wyrażanie posiadania;
3) wyrażanie relacji przestrzennych;
4) wyrażanie relacji czasowych.

## 9. KATALOG TEMATYCZNY (Katalog B)

### 9.1. Człowiek:

1) imię i nazwisko, adres, płeć, wiek, data i miejsce urodzenia;
2) przynależność narodowa / państwowa, znajomość języków;

3) najczęstsze zawody;
4) wygląd, ubranie;
5) cechy charakteru;
6) rodzina, członkowie rodziny;
7) relacje międzyludzkie;
8) utrzymywanie kontaktu – korespondowanie, spotkanie;
9) komunikacja w przestrzeni cyfrowej.

**9.2. Dom, mieszkanie, otoczenie:**

1) rodzaje pomieszczeń;
2) urządzenie i wyposażenie mieszkania / domu – meble i inne sprzęty;
3) wynajmowanie mieszkania / domu.

**9.3. Życie codzienne:**

1) typowe zajęcia / czynności dnia codziennego;
2) przedmioty codziennego użytku;
3) określenia czasu (np.: pory roku, miesiące, dni tygodnia, pory dnia, godziny).

**9.4. Czas wolny, rozrywka:**

1) sposoby spędzania wolnego czasu;
2) prasa, radio, telewizja, platformy streamingowe, Internet;
3) gry i zabawy;
4) hobby i zainteresowania;
5) uprawianie sportu.

**9.5. Podróże:**

1) środki transportu;
2) rodzaje bagażu;
3) dworzec autobusowy;
4) dworzec kolejowy;
5) lotnisko.

**9.6. Zdrowie i higiena osobista:**

1) części ciała;
2) higiena osobista;
3) samopoczucie;
4) choroby;
5) wizyta u lekarza;
6) apteka.

**9.7. Edukacja:**

1) przedmioty nauczania;
2) oceny szkolne.

**9.8. Praca:**

1) nazwy najważniejszych zawodów.

### 9.9. Zakupy:

1) sklepy;
2) artykuły spożywcze;
3) artykuły kosmetyczne;
4) podstawowe miary i wagi;
5) pieniądze i inne wybrane formy płatności;
6) zakupy przez Internet.

### 9.10. Żywność i napoje:

1) dania, potrawy;
2) napoje;
3) nakrycia stołowe;
4) lokale gastronomiczne.

### 9.11. Usługi:

1) bank, poczta;
2) biblioteka;
3) punkty usługowe (np.: pralnia, stacja benzynowa);
4) usługi internetowe.

### 9.12. Miejsca:

1) miejsca użyteczności publicznej;
2) zabytki;
3) atrakcje turystyczne.

### 9.13. Środowisko naturalne:

1) podstawowe nazwy roślin;
2) podstawowe nazwy zwierząt domowych;
3) elementy krajobrazu;
4) pogoda;
5) pory roku.

### 9.14. Tradycje, zwyczaje, święta – w Polsce i w kraju / regionie pochodzenia zdających:

1) uroczystości rodzinne (np.: urodziny, imieniny);
2) święta religijne (np.: Wielkanoc, Boże Narodzenie), państwowe (np.: Święto Narodowe Trzeciego Maja, Narodowe Święto Niepodległości) i okolicznościowe (np.: sylwester, Nowy Rok).

## 10. KATALOG ZAGADNIEŃ GRAMATYCZNYCH (Katalog C)

### 10.1. Fleksja:

1) **deklinacja** (liczba pojedyncza i mnoga, wszystkie przypadki):

   a) odmiana rzeczowników:
      – odmiana rzeczowników rodzaju męskiego zakończonych na spółgłoskę (np.: *pisarz*, *cukier*) lub na *-a* (np.: *artysta*, *mężczyzna*),

- odmiana rzeczowników własnych rodzaju męskiego (np.: *Gdańsk*, *Amerykanin*, *Belg*),
- odmiana rzeczowników rodzaju męskiego: męskoosobowych (np.: *panowie*, *studenci*) i niemęskoosobowych (np.: *stoły*, *parki*),
- odmiana rzeczowników rodzaju żeńskiego zakończonych na *-a* (np.: *babcia*, *aula*, *telewizja*), na *-i* (np.: *sprzedawczyni*, *gospodyni*) lub na spółgłoskę (np.: *rzecz*, *noc*),
- odmiana rzeczowników własnych rodzaju żeńskiego (np.: *Francja*, *Belgijka*, *Jola*),
- odmiana rzeczowników rodzaju nijakiego zakończonych na *-o* (np.: *ciasto*, *jabłko*), na *-e* (np.: *ubranie*, *zadanie*) lub na *-um* (np.: *muzeum*, *liceum*),
- odmiana rzeczowników nieregularnych (np.: *dzień*, *przyjaciel*, *dziecko*),

b) odmiana przymiotników:
- odmiana przymiotników rodzaju męskiego zakończonych na *-y* (np.: *mądry*, *uprzejmy*) lub na *-i* (np.: *niebieski*, *drogi*),
- odmiana przymiotników rodzaju żeńskiego (np.: *szeroka*, *sympatyczna*),
- odmiana przymiotników rodzaju nijakiego (np.: *brązowe*, *grzeczne*),

c) odmiana zaimków:
- odmiana zaimków osobowych (np.: *ja*, *ty*, *ona*, *oni*),
- odmiana zaimków wskazujących (np.: *ten*, *ta*, *to*, *te*)
- odmiana zaimków dzierżawczych (np.: *mój*, *moja*, *moje*, *wasz*, *wasza*, *wasze*),
- odmiana zaimków pytających: *kto?*, *co?*, *jaki?* (przez wszystkie przypadki) oraz zaimków: *który?*, *czyj?* (w mianowniku liczby pojedynczej oraz w mianowniku i bierniku liczby mnogiej rodzaju niemęskoosobowego),

d) odmiana liczebników:
- odmiana liczebników porządkowych (np.: *pierwszy*, *drugi*, *trzeci*),
- odmiana liczebnika głównego *jeden*,
- liczebniki główne w mianowniku (np.: *dwa*, *dwie*, *trzy*);

2) **koniugacja**:

a) tryby:
- tryb oznajmujący:
  - – czas teraźniejszy (np.: *pracuję*, *idziesz*, *biorą*, *chce*),
  - – czas przeszły czasowników dokonanych i niedokonanych (np.: *leżały*, *kupowali*, *poszłam*, *zjadłeś*, *umyło się*),
  - – czas przyszły prosty i złożony, forma bezokolicznikowa i rodzajowa (np.: *pójdę*, *kupię*, *będziemy spacerować*, *będziecie chciały pływać*),
- tryb rozkazujący (np.: *czytaj*, *napiszcie*, *niech idą*),
- tryb przypuszczający jako życzenie, prośba, złagodzony rozkaz (np.: *chciałbym*, *oglądałaby*, *kupiłyby*, *zrobilibyście*),

b) aspekt – aspekt dokonany i niedokonany czasownika.

**10.2. Słowotwórstwo:**

1**) stopniowanie przymiotników**:

a) proste:
   – regularnych (np.: *ładny – ładniejszy – najładniejszy*, *gruby – grubszy – najgrubszy*),
   – supletywnych (np. *dobry – lepszy – najlepszy*),

b) opisowe (np. *chory – bardziej chory – najbardziej chory*);

2**) stopniowanie przysłówków**:

a) proste:
   – regularnych (np. *ładnie – ładniej – najładniej*),
   – supletywnych (np. *dużo – więcej – najwięcej*),

b) opisowe (np. *kolorowo – bardziej kolorowo – najbardziej kolorowo*).

**10.3. Składnia:**

1) **funkcje przypadków**:

a) mianownik:
   – jako podmiot (np.: ***Lekarze*** *przyjmują pacjentów.* ***Oni*** *nie byli w Polsce.*),
   – jako orzecznik (np. *Koledzy są* ***chorzy***.),

b) dopełniacz:
   – jako określenie rzeczownika:
      – – bez przyimka (np.: *Samochód* ***sąsiada*** *stoi na parkingu. Mam butelkę* ***wody***. *Widzą grupę* ***zawodników***.),
      – – z przyimkiem (np.: *Zrobiła sałatkę* ***z owoców***. *Oglądali podręcznik* ***do języka polskiego***. *To są tabletki* ***od bólu głowy***.),
   – jako określenie czasownika:
      – – zaprzeczonego (np. *Nie czytały* ***tej gazety***.),
      – – z rekcją dopełniaczową (np.: *Szuka* ***dużego pokoju***. *Potrzebują* ***nowego komputera***.),
      – – z przyimkiem (np.: *Piotr mieszka* ***u mnie***. *Wracają* ***ze szkoły***. *Spotkajmy się* ***około piątej***.),
   – jako podmiot (np. ***Marka*** *nie było na tym spotkaniu.*),

c) celownik:
   – jako określenie czasownika (np.: *Bardzo podoba* ***mi*** *się ten film. Czy jest* ***ci*** *zimno? Dziękuję* ***państwu***.),

d) biernik:
   – jako określenie czasownika:
      – – bez przyimka (np. *Wczoraj przeczytała* ***tę interesującą książkę***.),
      – – z przyimkiem (np.: *Prosiłyśmy* ***o wodę***. *Czekają* ***na ostatniego gościa***. *W lipcu Adam pojedzie* ***w góry***, *a Anna* ***nad jeziora***. *Zajęcia odbędą się* ***w piątek***.),

e) narzędnik:
   – jako orzecznik (np.: *Piotr i Paweł są **pilnymi studentami**. Ania jest **utalentowaną malarką**.*),
   – jako określenie rzeczownika (np.: *Proszę kawę **z mlekiem**. Wakacje **nad morzem** były tanie.*),
   – jako określenie czasownika:
      – – bez przyimka (np.: *Zajmowała się **ogrodem**. Do Wieliczki pojedziemy **autobusem**.*),
      – – z przyimkiem (np.: *Kawiarnia jest **za tym budynkiem**. Zrobimy to **przed lekcjami**.*),

f) miejscownik:
   – jako określenie rzeczownika (np. *To jest książka **o Polsce**.*),
   – jako określenie czasownika: (np.: *Anita mieszka **w Gdańsku**. Spotkamy się **na placu Centralnym**. Oni teraz spacerują **po mieście**. To było **w maju**. Rozmawialiśmy **o wakacjach**.*),

g) wołacz:
   – jako wyraz poza zdaniem lub tekstem właściwym, kierujący wypowiedź do konkretnej osoby (np.: ***Panie profesorze!** Muszę wyjechać do Berlina i dlatego nie będę na wykładzie. **Drogi Marku!** Dziękuję Ci za list i za wszystkie dobre wiadomości.*);

2) **zdania pojedyncze**:

a) oznajmujące (np.: *Od roku Piotr i Adam mieszkają w Polsce. Uczyłem się języka polskiego dwa lata. Wieczorem idziemy do kina.*),

b) pytające:
   – rozstrzygające (np. ***Czy** Piotr i Adam od roku mieszkają w Polsce?*),
   – uzupełniające (np.: ***Kto** od roku mieszka w Polsce? **Od kiedy** Piotr i Adam mieszkają w Polsce? **Gdzie** Piotr i Adam mieszkają od roku? **Jak długo** uczyłeś się języka polskiego? **Dokąd** idziecie wieczorem?*),

c) zaprzeczone (np.: *Studentów **nie było** na lekcjach. **Nigdy nie** pracowałem w biurze.*),

d) rozkazujące (np.: *Czytaj ten tekst wyraźnie! Zróbcie porządek w pokoju! Niech słuchają!*);

3) **zdania złożone**:

a) współrzędnie ze spójnikami: *i*, *a*, *a także*, *lub*, *albo*, *czy*, *więc*, *dlatego*, *ale*,

b) podrzędnie ze spójnikami: *że*, *bo*, *dlatego że*, *ponieważ*, *kiedy*, *gdy*, *żeby*,

c) zdania warunkowe ze spójnikiem *jeśli* (np. *Jeśli jutro będzie słonecznie, (to) pójdę na spacer.*).

**10.4. Stylistyka:**

1) **rodzaje stylu**:

   a) styl formalny,
   b) styl nieformalny;

2) **środki stylistyczne** (w ograniczonym zakresie, bez znajomości znaczenia terminów elipsa, synonim, antonim, epitet):

   a) elipsy (np. *Warszawa to stolica Polski.*),
   b) synonimy (np. *zdolny – utalentowany*),
   c) antonimy (np.: *szczupły – tęgi*, *ciężki – lekki*),
   d) epitety (np.: *ciężka walizka*, *smaczna zupa*).

# E. OPIS KOMPETENCJI W JĘZYKU POLSKIM JAKO OBCYM NA POZIOMIE PROGOWYM – B1

Zadania egzaminacyjne sprawdzają umiejętności opisane w zamieszczonych poniżej wymaganiach ogólnych. Egzamin z języka polskiego jako obcego na poziomie progowym – B1 składa się z modułów sprawdzających: rozumienie ze słuchu, rozumienie tekstów pisanych z rozpoznawaniem struktur językowych, umiejętności tworzenia wypowiedzi pisemnej, umiejętności tworzenia wypowiedzi ustnej.

Opis umiejętności poziomu B1 zakłada znajomość zagadnień z niższych poziomów.

## 1. ROZUMIENIE WYPOWIEDZI USTNYCH

### 1.1. Ogólny opis umiejętności

Zdający rozumieją pojedyncze wypowiedzi, stosunkowo proste i niezbyt długie wypowiedzi w ramach dialogu i polilogu oraz monologowe, mające przejrzystą strukturę i sformułowane w standardowej odmianie języka, w zakresie wyznaczonym przez katalogi intencjonalno-pojęciowy i tematyczny (zob. katalogi A i B).

Zdający potrafią określić intencje komunikacyjne, temat oraz główną myśl tekstu (rozumienie globalne), a także zrozumieć konkretne informacje (rozumienie selektywne i szczegółowe) zawarte w niezbyt trudnej i długiej wypowiedzi, która dotyczy spraw codziennych, zawodowych, znanych im lub interesujących ich tematów i jest mówiona w naturalnym, ale niezbyt szybkim tempie, w dobrych (lecz nie idealnych) warunkach akustycznych, przy użyciu standardowej wymowy i intonacji.

Zdający potrafią stosować odpowiednie strategie ułatwiające rozumienie wypowiedzi takie jak: odwołanie do posiadanej wiedzy i znajomości tematu, stawianie hipotez na temat dalszych części słuchanego komunikatu, domyślanie się znaczenia nieznanego wyrazu na podstawie kontekstu lub podobieństwa brzmienia słów w języku polskim, języku ojczystym lub innych znanych im językach.

Nagrania do zadań egzaminacyjnych mogą być specjalnie opracowane (studyjne) lub autentyczne (urywki programów radiowych, telewizyjnych, nagrań z Internetu oraz fragmenty filmów).

### 1.2. Rodzaje tekstów:

1) pojedyncze wypowiedzi intencjonalne i tematyczne (zob. katalogi A i B);
2) krótkie dialogi intencjonalne i tematyczne (np.: rozmowa telefoniczna, rozmowa w urzędzie);
3) fragmenty polilogów (np. prosta dyskusja na tematy ogólnego zainteresowania);
4) niezbyt długie, stosunkowo proste ciągłe wypowiedzi intencjonalne (np.: uzasadnianie własnego zdania, relacjonowanie wydarzeń, wyrażanie opinii na konkretny temat, porównywanie osób i zdarzeń);
5) niezbyt długie, stosunkowo proste ciągłe wypowiedzi tematyczne (np.: opowiadanie, opis, charakterystyka, opinia na określony temat);
6) krótkie, proste wypowiedzi o charakterze informacyjnym i użytkowym (np.: ogłoszenia, wiadomości, komunikaty);
7) krótkie, niezbyt trudne fragmenty programów radiowych, telewizyjnych lub internetowych (np.: proste programy informacyjne, wywiady, podcasty) związanych z życiem codziennym.

## 2. ROZUMIENIE WYPOWIEDZI PISEMNYCH

### 2.1. Ogólny opis umiejętności

Zdający rozumieją stosunkowo proste i niezbyt długie kompletne teksty oraz fragmenty tekstów (w tym teksty o długości jednego akapitu) o przejrzystej strukturze, w zakresie określonym w katalogach intencjonalno-pojęciowym i tematycznym (zob. katalogi A i B), napisane w standardowej odmianie języka.

Zdający rozumieją temat, główną myśl oraz intencje komunikacyjne (rozumienie globalne) niezbyt trudnych i długich tekstów dotyczących życia codziennego i zawodowego lub związanych z ich zainteresowaniami. Potrafią także odnaleźć w nich konkretne informacje (rozumienie selektywne i szczegółowe) oraz przeglądać dłuższy materiał w poszukiwaniu takich informacji. Umieją również rozpoznać główne przesłanie oraz argumenty przejrzyście skonstruowanego tekstu argumentacyjnego dotyczącego znanych im tematów.

Zdający potrafią stosować strategie ułatwiające rozumienie tekstów takie jak: czytanie pobieżne w celu wyszukiwania informacji (np.: w serii ogłoszeń, reklam), przewidywanie treści na podstawie kontekstu (np.: tytułu, nagłówków, ilustracji, elementów typograficznych), wnioskowanie na temat znaczenia części tekstu na podstawie jego całości, wykorzystanie informacji niesionej przez wskaźniki zespolenia, dedukowanie znaczenia wyrazów na podstawie podobieństwa ich pisowni w języku polskim, języku ojczystym lub innych znanych im językach lub ich budowy słowotwórczej, odwołanie się do posiadanej wiedzy. Zdający potrafią także dostosowywać tempo czytania do postawionych przed nimi zadań.

### 2.2. Rodzaje tekstów:

1) niezbyt długie, częściowo opracowane teksty na tematy związane z prywatną, publiczną, zawodową oraz edukacyjną sferą życia;
2) niezbyt długie, proste oryginalne teksty użytkowe:
   a) teksty informacyjne i reklamowe (np.: instrukcje, przepisy, fragmenty przewodników, ogłoszenia, zaproszenia, zawiadomienia, broszury turystyczne, foldery, reklamy przedmiotów codziennego użytku, wycieczek),
   b) teksty prasowe i internetowe (np.: notatki prasowe, wiadomości, artykuły, wywiady, wpisy w mediach społecznościowych, blogi),
   c) korespondencja tradycyjna i elektroniczna (np.: listy i e-maile prywatne, proste e-maile formalne, wiadomości wysyłane w mediach społecznościowych, dyskusje na forach internetowych),
   d) pamiętniki, wspomnienia;
3) krótkie, proste oryginalne teksty literackie.

## 3. TWORZENIE WYPOWIEDZI USTNYCH (PRODUKCJA I INTERAKCJA)

### 3.1. Ogólny opis umiejętności

Zdający potrafią posługiwać się językiem polskim w typowych sytuacjach komunikacyjnych w sposób płynny, nieutrudniający komunikacji. Potrafią realizować funkcje komunikacyjne przewidziane w katalogu intencjonalno-pojęciowym (zob. katalog A) w odniesieniu do tematów określonych w inwentarzu tematycznym (zob. katalog B), stosując odpowiednie struktury gramatyczne (zob. katalog C).

Zdający umieją tworzyć proste, spójne wypowiedzi na temat własnych zainteresowań, doświadczeń, marzeń i planów, prezentować i uzasadniać własne poglądy, a także opisywać i relacjonować zdarzenia.

Zdający potrafią rozpoczynać i kończyć rozmowę, a także włączać się do rozmowy innych

osób i brać w niej udział, wyrażając własne opinie i wymieniając informacje, gdy dotyczą one tematów znanych im lub związanych z ich zainteresowaniami. Umieją stosować podstawowe zasady prowadzenia rozmów telefonicznych. Potrafią także brać udział w interakcji online, rozpoznając intencje komunikacyjne rozmówców i reagując na nie w bardzo ograniczonym zakresie.

Zdający potrafią kontrolować przebieg rozmowy, prosząc, gdy zachodzi taka potrzeba, o powtórzenie, wyjaśnienie, przeliterowanie itp., oraz umieją upewnić się, czy są właściwie rozumiani i czy używają odpowiednich słów i form. Potrafią stosować strategie korygujące oraz ułatwiające im wypowiedź, np. wyrazić znaczenie wyrazu poprzez podanie innego, który oznacza coś podobnego, określić cechy czegoś konkretnego w sytuacji gdy brakuje im odpowiedniego słowa.

Zdający potrafią posługiwać się oficjalną i nieoficjalną odmianą języka, odpowiednio do sytuacji. Stosują zasady wymowy i intonacji pozwalające na właściwe zrozumienie wyrażanych intencji oraz treści wypowiedzi. Wpływ wymowy języka rodzimego może być odczuwalny, ale nie powinien zakłócać zrozumienia komunikatu.

### 3.2. Rodzaje wypowiedzi:

1) wypowiedź na temat własnych zainteresowań, doświadczeń, planów, marzeń;
2) streszczenie książki, filmu, artykułu prasowego z krótkim komentarzem;
3) relacja z wydarzenia, proste opowiadanie;
4) opis;
5) charakterystyka;
6) opinia na określony temat z krótkim uzasadnieniem;
7) prosta rozmowa telefoniczna;
8) dialog intencjonalny (zob. katalog A);
9) dialog tematyczny (zob. katalog B);
10) krótka, prosta dyskusja.

## 4. TWORZENIE WYPOWIEDZI PISEMNYCH (PRODUKCJA I INTERAKCJA)

### 4.1. Ogólny opis umiejętności

Zdający potrafią tworzyć (planować, komponować i redagować) proste oraz spójne teksty przewidziane dla tego poziomu (zob. 4.2. Formy wypowiedzi), stosując technikę pisania kontrolowanego (w ograniczonym zakresie w porównaniu z poziomem wstępnym – A2), sterowanego i wolnego.

Zdający umieją wypowiadać się na tematy zamieszczone w katalogu tematycznym (zob. katalog B) i realizować funkcje komunikacyjne objęte inwentarzem intencjonalno-pojęciowym (zob. katalog A). Wykazują się znajomością słownictwa stosownego dla danej formy wypowiedzi i jej tematu, rozróżniają styl oficjalny i nieoficjalny oraz znają struktury gramatyczne przewidziane w katalogu gramatycznym (zob. katalog C).

Zdający znają i stosują właściwe konwencje socjokulturowe, a także wykonują działania interakcyjne oraz kooperacyjne (np.: pisanie listów prywatnych, tworzenie postów, pisemna reakcja na ofertę lub ogłoszenie, wymiana informacji online).

Zdający wykazują się znajomością następujących zagadnień z zakresu ortografii i interpunkcji:

1) polski alfabet i poprawny zapis liter;
2) podstawowe zasady pisowni spółgłosek dźwięcznych i bezdźwięcznych;
3) podstawowe zasady pisowni spółgłosek twardych i miękkich;
4) podstawowe zasady pisowni wielką i małą literą;

5) podstawy interpunkcji.

Pismo zdających powinno być czytelne i odpowiadać zasadom grafii języka polskiego.

### 4.2. Formy wypowiedzi:

1) życzenia;
2) pozdrowienia;
3) zaproszenie;
4) ogłoszenie;
5) zawiadomienie;
6) notatka;
7) wpis / komentarz online / post;
8) list / e-mail prywatny formalny (np. do nauczyciela);
9) list / e-mail prywatny nieformalny;
10) opis osoby;
11) opis przedmiotu;
12) opis miejsca;
13) opis sytuacji;
14) charakterystyka;
15) opowiadanie;
16) sprawozdanie*);
17) recenzja**);
18) wypracowanie***).

## 5. PRZETWARZANIE WYPOWIEDZI USTNYCH I PISEMNYCH (MEDIACJA)

### 5.1. Ogólny opis umiejętności

Zdający potrafią przekazać informacje podane w przejrzystych, dobrze skonstruowanych tekstach / wypowiedziach o charakterze informacyjnym, które dotyczą tematów znanych, ogólnych lub znajdujących się w obszarze ich osobistych zainteresowań, mimo tego że ograniczenia leksykalne powodują czasami trudności w sformułowaniu wypowiedzi. Potrafią przekazać główne myśli zawarte w nieskomplikowanych językowo tekstach na tematy z zakresu ich osobistych zainteresowań, pod warunkiem że mogą sprawdzić znaczenie niektórych wyrażeń.

Aby udostępnić treść wypowiedzi innym osobom, zdający potrafią uprościć (parafrazując, skracając lub dostarczając prostych przykładów) krótkie, proste teksty mówione lub pisane, dotyczące znanych tematów (np.: krótkie artykuły prasowe, wywiady). Potrafią także rozpoznać i oznaczyć (np. podkreślić) kluczowe informacje w prostym tekście informacyjnym w celu przekazania ich komuś innemu.

### 5.2. Rodzaje działań mediacyjnych:

1) ustne i pisemne przekazywanie konkretnych informacji;
2) ustne i pisemne objaśnianie danych (np.: grafów, diagramów, wykresów);
3) ustne i pisemne przetwarzanie tekstu;

---

*) Jest to relacjonowanie przebiegu np.: podróży, wakacji.

**) Jest to wyrażenie opinii np.: o filmie, książce, a nie recenzja jako gatunek dziennikarski.

***) Jest to tekst tematyczny, w którym zdający przedstawia swoje poglądy lub refleksje na dany temat – np. *Moja ulubiona książka*.

4) notowanie (np.: wykłady, seminaria, zebrania);
5) wyrażanie osobistej reakcji na teksty kreatywne (w tym teksty literackie).

## 6. STOSOWANIE ŚRODKÓW JĘZYKOWYCH

### 6.1. Zakres słownictwa i poprawność leksykalna

Zdający dysponują wystarczającym słownictwem, aby wypowiadać się na większość tematów związanych z życiem codziennym. Na ogół wykazują dobre opanowanie podstawowego słownictwa, w ich wypowiedziach pojawiają się błędy, zwłaszcza przy wyrażaniu złożonych myśli dotyczących spraw codziennych i innych, znanych im tematów. Potrafią wyrazić siebie w zakresie tych tematów, choć nie bez pewnych trudności.

### 6.2. Poprawność gramatyczna

Zdający używają w miarę poprawnie częstych, rutynowych wzorców strukturalnych, związanych z przewidywalnymi sytuacjami komunikacyjnymi. Porozumiewają się w miarę poprawnie w znanym im kontekście. Na ogół kontrolują swoje wypowiedzi, choć widoczne są wpływy języka ojczystego. W wypowiedziach pojawiają się błędy, ale nie utrudniają one znacznie zrozumienia komunikatu.

### 6.3. Poprawność fonologiczna

Zdający posługują się na ogół zrozumiałą wymową. Intonacja i akcentowanie całych wypowiedzi oraz pojedynczych słów są w miarę poprawne. Jednak inny język / inne języki, którymi się posługują, mogą mieć wpływ na akcent, jak również na zrozumienie wypowiedzi.

### 6.4. Poprawność ortograficzna

Zdający potrafią skomponować tekst ciągły, który jest na ogół w całości zrozumiały. Pisownia, interpunkcja są na tyle poprawne, by czytający nie miał zbytnich problemów z jego rozumieniem.

## 7. ROLE KOMUNIKACYJNE

Zdający potrafią występować w różnych rolach komunikacyjnych w trakcie rozumienia, tworzenia oraz przetwarzania wypowiedzi ustnych i pisemnych:

1) nieznajomy, znajomy;
2) kolega, przyjaciel;
3) członek rodziny;
4) gość, gospodarz;
5) podróżny, turysta;
6) uczeń, student;
7) pracownik;
8) petent;
9) wynajmujący (np.: samochód, lokal, mieszkanie), najemca;
10) sprzedający, klient, konsument;
11) pacjent;
12) widz, czytelnik, słuchacz;
13) uczestnik, świadek zdarzenia;
14) uczestnik rozmowy telefonicznej;
15) uczestnik interakcji w przestrzeni cyfrowej.

## 8. KATALOG INTENCJONALNO-POJĘCIOWY (Katalog A)

### 8.1. Funkcje:

1) konwencje grzecznościowe:
   a) zwracanie czyjejś uwagi, nawiązywanie kontaktu,
   b) przedstawianie siebie lub innych,
   c) powitania (stereotypowe formuły powitalne),
   d) pożegnanie (stereotypowe formuły pożegnalne),
   e) składanie życzeń, gratulacji,
   f) wyrażanie uznania, komplementowanie,
   g) wyrażanie swojego samopoczucia,
   h) pytanie o samopoczucie innych,
   i) dziękowanie,
   j) przepraszanie,
   k) zapraszanie;

2) funkcje modalne:
   a) wyrażanie pewności / niepewności,
   b) wyrażanie możliwości / niemożliwości,
   c) wyrażanie przypuszczenia,
   d) wyrażanie konieczności, potrzeby;

3) nawiązywanie i podtrzymywanie kontaktu językowego:
   a) rozpoczynanie rozmowy,
   b) włączanie się do rozmowy,
   c) podtrzymywanie rozmowy,
   d) kontrolowanie przebiegu rozmowy,
   e) kończenie rozmowy;

4) informowanie – pytanie o informacje, udzielanie i przekazywanie informacji:
   a) nazywanie i identyfikowanie,
   b) definiowanie, opisywanie i porównywanie,
   c) uzasadnianie,
   d) określanie celu, przeznaczenia,
   e) relacjonowanie zdarzeń,
   f) relacjonowanie wypowiedzi własnych lub wypowiedzi innych osób,
   g) pytanie o informację;

5) potwierdzanie i zaprzeczanie:
   a) wyrażanie akceptacji / aprobaty,
   b) wyrażanie braku akceptacji / dezaprobaty,
   c) potwierdzanie lub przeczenie informacji;

6) wyrażanie uczuć:
   a) wyrażanie sympatii i antypatii,
   b) wyrażanie nadziei, troski i zmartwienia,
   c) wyrażanie życzenia,
   d) wyrażanie radości, żalu, smutku i współczucia,
   e) wyrażanie upodobania,
   f) wyrażanie zadowolenia i niezadowolenia,
   g) wyrażanie obojętności, dystansu,

h) wyrażanie rozczarowania,
i) wyrażanie pochwały,
j) wyrażanie zaskoczenia;

7) działanie lub zaniechanie działania:
a) pytanie, wzywanie do mówienia,
b) prośba, wzywanie do działania,
c) zgoda na działanie lub odmowa działania,
d) prośba o przyzwolenie – przyzwalanie i odmawianie,
e) proponowanie, przyjmowanie i odrzucanie propozycji,
f) obiecywanie, zapewnianie,
g) oferowanie zrobienia czegoś,
h) doradzanie i odradzanie,
i) przyjmowanie lub odrzucanie rady,
j) zabranianie.

### 8.2. Pojęcia ogólne:

1) wyrażanie cechy, właściwości, stanu w odniesieniu do rzeczy, procesów, faktów, osób;
2) wyrażanie ilości i jakości;
3) wyrażanie posiadania, przynależności;
4) wyrażanie relacji w przestrzeni – miejsce i kierunek;
5) wyrażanie relacji czasowych;
6) wyrażanie sposobu;
7) wyrażanie możliwości, zdolności;
8) wyrażanie konieczności;
9) wyrażanie warunku i konsekwencji;
10) wyrażanie opinii, przekonania;
11) wyrażanie ważności sprawy, opinii, problemu (podkreślanie);
12) porównywanie.

## 9. KATALOG TEMATYCZNY (Katalog B)

### 9.1. Człowiek:

1) imię i nazwisko, adres, płeć, stan cywilny, wiek, data i miejsce urodzenia;
2) przynależność narodowa / państwowa, znajomość języków;
3) wykształcenie;
4) zawód, zajęcie;
5) wygląd, ubranie, moda;
6) cechy charakteru;
7) rodzina, członkowie rodziny;
8) relacje rodzinne, historia rodziny;
9) relacje międzyludzkie;
10) utrzymywanie kontaktu – korespondowanie, spotkania;
11) komunikacja w przestrzeni cyfrowej.

### 9.2. Dom, mieszkanie, otoczenie:

1) rodzaj i wielkość mieszkania / domu;
2) położenie mieszkania / domu;

3) rodzaje pomieszczeń;
4) urządzenie i wyposażenie mieszkania / domu – meble i inne sprzęty;
5) wynajmowanie mieszkania / domu;
6) koszty utrzymania mieszkania – czynsz, opłaty.

**9.3. Życie codzienne:**

1) typowe zajęcia / czynności dnia codziennego;
2) przedmioty codziennego użytku;
3) określenia czasu (np.: pory roku, miesiące, dni tygodnia, pory dnia, godziny).

**9.4. Czas wolny, rozrywka:**

1) sposoby spędzania wolnego czasu;
2) kino, teatr, koncerty;
3) prasa, radio, telewizja, platformy streamingowe, Internet;
4) gry i zabawy komputerowe;
5) wystawy i muzea;
6) hobby i zainteresowania;
7) uprawianie sportu.

**9.5. Podróże:**

1) środki transportu;
2) rodzaje bagażu;
3) dworzec autobusowy;
4) dworzec kolejowy;
5) lotnisko;
6) dokumenty niezbędne w podróży;
7) wakacje i wypoczynek – zakwaterowanie.

**9.6. Stosunki społeczne – dotyczące Polski i kraju / regionu pochodzenia zdających:**

1) organizacja państwa;
2) prawo i porządek;
3) uroczystości państwowe;
4) problemy społeczne.

**9.7. Zdrowie i higiena osobista:**

1) części ciała;
2) higiena osobista;
3) samopoczucie;
4) choroby;
5) wizyta u lekarza;
6) apteka;
7) dieta i styl życia.

**9.8. Edukacja:**

1) przedmioty nauczania;
2) przybory szkolne;
3) oceny szkolne;

4) typy szkół.

**9.9. Praca:**

1) nazwy zawodów;
2) rodzaje pracy;
3) czas pracy, urlop;
4) płace i zarobki;
5) poszukiwanie pracy, oferty pracy.

**9.10. Zakupy:**

1) sklepy;
2) artykuły spożywcze;
3) artykuły kosmetyczne;
4) towary przemysłowe;
5) podstawowe miary, wagi, ilości;
6) pieniądze i inne wybrane formy płatności;
7) zakupy przez Internet;
8) promocja i reklama.

**9.11. Żywność i napoje:**

1) dania, potrawy;
2) napoje;
3) przybory kuchenne;
4) stołowe;
5) lokale gastronomiczne;
6) przepisy kulinarne.

**9.12. Usługi:**

1) bank, poczta;
2) biblioteka;
3) punkty usługowe (np.: pralnia, zakład kosmetyczny, fryzjer, stacja benzynowa);
4) warsztaty (np. samochodowy);
5) usługi internetowe.

**9.13. Miejsca:**

1) rodzaj, położenie i wielkość miejscowości;
2) instytucje i miejsca użyteczności publicznej;
3) rodzaje budynków;
4) zabytki, atrakcje turystyczne.

**9.14. Środowisko naturalne:**

1) rośliny;
2) zwierzęta domowe;
3) elementy krajobrazu;
4) pogoda;
5) pory roku;

6) klimat;
7) ochrona przyrody, ekologia.

**9.15. Tradycje, zwyczaje, święta – w Polsce i w kraju / regionie pochodzenia zdających:**

1) uroczystości rodzinne;
2) święta religijne (np.: Wielkanoc, Boże Narodzenie), państwowe (np.: Święto Narodowe Trzeciego Maja, Narodowe Święto Niepodległości) i okolicznościowe (np.: sylwester, Nowy Rok);
3) zwyczaje ogólnopolskie.

**9.16. Tematy ogólne – dotyczące Polski i kraju / regionu pochodzenia zdających:**

1) warunki, poziom i styl życia;
2) środki masowego przekazu, aktualne informacje;
3) życie kulturalne;
4) wydarzenia polityczno-społeczne.

## 10. KATALOG ZAGADNIEŃ GRAMATYCZNYCH (Katalog C)

### 10.1. Fleksja:

1) **deklinacja** (liczba pojedyncza i mnoga, wszystkie przypadki):

   a) odmiana rzeczowników:
      – odmiana rzeczowników rodzaju męskiego zakończonych na spółgłoskę (np.: *mąż*, *pies*, *dzień*) lub na *-a* (np.: *kierowca*, *gitarzysta*),
      – odmiana rzeczowników własnych rodzaju męskiego (np.: *Wrocław*, *Marek*, *Amerykanin*),
      – odmiana rzeczowników rodzaju żeńskiego zakończonych na *-a* (np.: *ciocia*, *ulica*, *cisza*), na spółgłoskę (np.: *miłość*, *przyjaźń*, *twarz*) lub na *-i* (np.: *wychowawczyni*, *gospodyni*),
      – odmiana rzeczowników własnych rodzaju żeńskiego (np.: *Norwegia*, *Wisła*, *Beata*),
      – odmiana rzeczowników rodzaju nijakiego zakończonych na *-o* (np.: *ciasto*, *mydło*, *pudełko*), na *-e* (np.: *słońce*, *morze*, *zdjęcie*), na *-um* (np.: *liceum*, *stypendium*, *akwarium*) lub (funkcjonalnie) na *-ę* (np.: *imię*, *ramię*, *zwierzę*),
      – odmiana rzeczowników własnych rodzaju nijakiego (np. *Opole*),
      – odmiana rzeczowników nieregularnych (np.: *miesiąc*, *ręka*, *ucho*),

   b) odmiana przymiotników:
      – odmiana przymiotników rodzaju męskiego zakończonych na *-y* (np.: *chory*, *miły*, *świeży*, *znajomy*) lub na *-i* (np.: *polski*, *lekki*, *długi*), także nazw własnych (np.: *Kowalski*, *Słowacki*),
      – odmiana przymiotników rodzaju żeńskiego (np.: *przyjemna*, *świeża*, *znajoma*), także nazw własnych (np.: *Kowalska*, *Wiśniewska*),
      – odmiana przymiotników rodzaju nijakiego (np.: *chore*, *grzeczne*, *świeże*),

   c) odmiana zaimków:
      – odmiana zaimków osobowych (np.: *ja*, *ty*, *ono*, *oni*),
      – odmiana zaimków wskazujących (np.: *ten*, *te*, *ci*),

- odmiana zaimków dzierżawczych (np.: *mój*, *twoja*, *wasze*, *swój*),
- odmiana zaimków pytających (np.: *kto?*, *co?*, *jacy?*, *które?*, *czyje?*),
- odmiana zaimków nieokreślonych (np.: *ktoś*, *coś*),
- odmiana zaimków przeczących (np.: *nikt*, *nic*),
- odmiana zaimka zwrotnego (np.: *siebie*, *się*),

d) odmiana liczebników:
- odmiana liczebników porządkowych (np.: *dwunasty*, *dwudziesty*, *pięćdziesiąty*),
- liczebniki główne w mianowniku, bez form męskoosobowych (np.: *jeden*, *jedno*, *dwa*, *dwie*, *cztery*, *pięć*);

2) **koniugacja**:

a) tryby:
- tryb oznajmujący:
  - – czas teraźniejszy (np.: *umiem*, *jem*, *chodzę*, *liczę*, *jadę*, *myję się*),
  - – czas przeszły czasowników dokonanych i niedokonanych (np.: *leżały*, *kupowali*, *poszłam*, *zjadłeś*, *umyło się*),
  - – czas przyszły prosty i złożony, forma bezokolicznikowa i rodzajowa (np.: *pójdę*, *kupię*, *będziemy spacerować*, *będziecie chciały odpocząć*),
- tryb rozkazujący (np.: *bierzcie*, *napiszmy*, *przeczytaj*, *niech słuchają*),
- tryb przypuszczający (np.: *napisalibyście*, *przeczytałbyś*),

b) aspekt:
- aspekt dokonany i niedokonany czasownika,
- tworzenie form dokonanych od niedokonanych,
- znaczenie i użycie składniowe aspektu dokonanego i niedokonanego,

c) formy nieosobowe typu: warto, można, trzeba, należy (np.: *Warto uczyć się języków obcych. W tym miejscu nie należy głośno rozmawiać.*).

**10.2. Słowotwórstwo:**

1) **stopniowanie przymiotników**:

a) proste:
- regularnych (np.: *pilny – pilniejszy – najpilniejszy*, *długi – dłuższy – najdłuższy*),
- supletywnych (np. *duży – większy – największy*),

b) opisowe (np. *chory – bardziej chory – najbardziej chory*);

2) **stopniowanie przysłówków**:

a) proste:
- regularnych (np. *szybko – szybciej – najszybciej*),
- supletywnych (np.: *źle – gorzej – najgorzej*, *dużo – więcej – najwięcej*),

b) opisowe (np. *gorąco – bardziej gorąco – najbardziej gorąco*).

**10.3. Składnia:**

1) **funkcje przypadków**:

a) mianownik:
- jako podmiot (np.: ***Poeci*** *dyskutują o poezji.* ***Chorzy*** *są na badaniach.*),
- jako orzecznik (np.: *On jest za bardzo* ***zmęczony****. Ci pracowici studenci to* ***cudzoziemcy****.*),

b) dopełniacz:
- jako określenie rzeczownika:
  - – bez przyimka (np.: *Książka* ***Iwony*** *leży na stole. Janek wypił filiżankę* ***kawy****. Ostatnio mamy dużo* ***problemów****.*),
  - – z przyimkiem (np.: *Dostał koszulę* ***z bawełny****. Wypiję kawę* ***bez śmietanki****. To była reklama proszku* ***do prania****.*),
- jako określenie czasownika:
  - – zaprzeczonego (np. *Studentki nie przeczytały* ***tych artykułów*** *na dzisiaj.*),
  - – z rekcją dopełniaczową (np.: *Szuka* ***większego mieszkania****. Potrzebują* ***nowych butów****.*),
  - – z przyimkiem (np.: *Wracają* ***z Krakowa do Warszawy****. Apteka znajduje się* ***obok szpitala****. Jestem* ***bez pracy****. Zrobił to* ***dla kariery****.*),
- jako podmiot (np. ***Studentów*** *nie było na tym spotkaniu.*),

c) celownik:
- jako określenie czasownika (np.: *Ten film o Polsce podobał* ***mi*** *się bardzo. Dał* ***matce*** *kwiaty i drobny upominek.*),

d) biernik:
- jako określenie czasownika:
  - – bez przyimka (np. *Danusia przeczytała już* ***te dwa artykuły****.*),
  - – z przyimkiem (np.: *Ta pani pyta* ***o cenę*** *książki. Ania poprosiła* ***o szklankę*** *wody. Zapraszam was na siódmą* ***na kolację*** *na Stare Miasto. Przyjadą do nas* ***za godzinę****.*),

e) narzędnik:
- jako orzecznik (np. *Piotr jest* ***przystojnym mężczyzną****.*),
- jako określenie rzeczownika (np. *Zamówił dwie kawy* ***z mlekiem*** *i lody* ***z bitą śmietaną****.*),
- jako określenie czasownika:
  - – bez przyimka (np.: *Po studiach kierował* ***biurem uniwersyteckim****. W czasie studiów zajmowała się* ***dziećmi*** *znajomych.*),
  - – z przyimkiem (np.: *Sklep znajduje się* ***za tamtym rogiem****. Napisali to oficjalne pismo* ***przed kolacją****. Przyjdziemy* ***między siódmą a ósmą****.*),

f) miejscownik:
- jako określenie rzeczownika (np.: *To jest film* ***o historii*** *Polski w czasie wojny. Spacer* ***po parku*** *sprawił mi przyjemność.*),
- jako określenie czasownika (np.: *Przemek mieszka* ***w Warszawie przy ulicy Pięknej na pierwszym piętrze****. Spotkajmy się* ***na placu Litewskim przy pomniku****.*),

g) wołacz:
   – jako wyraz poza zdaniem lub tekstem właściwym, kierujący wypowiedź do konkretnej osoby (np.: ***Basiu!*** *Chodź do mnie!* ***Szanowni Państwo!*** *Dzisiejszy wykład zacznę od ...*);

2) **zdania pojedyncze**:

a) oznajmujące (np.: *Dwa razy w miesiącu moi sąsiedzi chodzą do teatru. Lubię rozmawiać o filmach. Nie lubię zupy pomidorowej. Koledzy już dyskutowali o tej sprawie.*),

b) pytające:
   – rozstrzygające (np. ***Czy*** *twoi sąsiedzi chodzą do teatru dwa razy w miesiącu?*),
   – uzupełniające (np.: ***Kto*** *chodzi do teatru dwa razy w miesiącu?* ***Jak często*** *twoi sąsiedzi chodzą do teatru?* ***Dokąd*** *twoi sąsiedzi chodzą dwa razy w miesiącu?* ***O czym*** *lubisz rozmawiać?* ***Jakiej*** *zupy nie lubisz?* ***O której*** *sprawie dyskutowali już koledzy?*),

c) zaprzeczone (np.: ***Niczym*** *się nie interesujesz.* ***Nikt nie*** *przyszedł.* ***Nigdy*** *nie byłem w Polsce.*),

d) rozkazujące (np.: *Posłuchajcie go! Nie słuchajcie go! Niech kupią chleb! Niech nie kupują chleba!*);

3) **zdania złożone**:

a) współrzędnie ze spójnikami: *i*, *oraz*, *a także*, *a*, *ale*, *lecz*, *jednak*, *lub*, *albo*, *czy*, *dlatego*, *więc*,

b) podrzędnie ze spójnikami: *że*, *żeby*, *ponieważ*, *bo*, *dlatego że*, *kiedy*, *gdy*, *który*, *jaki*, *jeśli*, *jeżeli ..., to ...*, *gdyby ..., to ...* .

**10.4. Stylistyka:**

1) **rodzaje stylu**:

a) styl formalny,
b) styl nieformalny,
c) styl potoczny;

2) **środki stylistyczne**:

a) elipsy (np. *Jak miło!*),
b) antonimy (np.: *dobry – zły*, *smutny – wesoły*),
c) synonimy (np. *miły – sympatyczny*),
d) epitety (np.: *gotycki kościół*, *wysokie drzewo*),
e) porównania (np.: *biały jak śnieg*, *zimny jak lód*).

# F. OPIS KOMPETENCJI W JĘZYKU POLSKIM JAKO OBCYM NA POZIOMIE ŚREDNIM OGÓLNYM – B2

Zadania egzaminacyjne sprawdzają umiejętności opisane w zamieszczonych poniżej wymaganiach ogólnych. Egzamin z języka polskiego jako obcego na poziomie średnim ogólnym – B2 składa się z modułów sprawdzających: rozumienie ze słuchu, rozumienie tekstów pisanych z zastosowaniem struktur językowych, umiejętności tworzenia wypowiedzi pisemnej, umiejętności tworzenia wypowiedzi ustnej.

Opis umiejętności poziomu B2 zakłada znajomość zagadnień z niższych poziomów.

## 1. ROZUMIENIE WYPOWIEDZI USTNYCH

### 1.1. Ogólny opis umiejętności

Zdający rozumieją treść i intencje większości ustnych wypowiedzi różnego typu, w zakresie określonym przez katalogi intencjonalno-pojęciowy i tematyczny (zob. katalogi A i B), jeżeli komunikaty te nie są nacechowane stylistycznie (nie zawierają zbyt dużo wyrażeń potocznych lub wyrażeń frazeologicznych, idiomów) i zostały stosunkowo przejrzyście skonstruowane.

Zdający potrafią określić intencje oraz odnaleźć główną myśl tekstu (rozumienie globalne), a także konkretne informacje (rozumienie selektywne i szczegółowe) zawarte w wypowiedzi dosyć złożonej pod względem leksykalnym i składniowym, dotyczącej tematów ogólnych, zarówno konkretnych, jak i abstrakcyjnych, mówionej w naturalnym tempie (także allegro), w dobrych warunkach akustycznych, z niewielkimi zakłóceniami (szumami).

Zdający potrafią stosować szereg strategii ułatwiających rozumienie wypowiedzi takich jak: odwołanie do posiadanej wiedzy i znajomości tematu, rozumienie kontekstowe, stawianie hipotez na temat dalszych części słuchanego tekstu, wykorzystanie informacji niesionych przez wskaźniki zespolenia.

Nagrania do zadań egzaminacyjnych są najczęściej autentyczne (pochodzą np.: z radia, telewizji, filmów, Internetu). Na egzaminie mogą się też pojawić nagrania specjalnie opracowane w tym celu (studyjne).

### 1.2. Rodzaje tekstów:

1) wypowiedzi w ramach dialogów i polilogów intencjonalnych oraz tematycznych (np.: dłuższe rozmowy telefoniczne, wywiady radiowe, telewizyjne i internetowe, dyskusje, fragmenty seriali telewizyjnych i programów typu talk show);
2) krótsze wypowiedzi ciągłe (np.: instrukcje, komunikaty, zapowiedzi, reklamy, informacje, fragmenty programów radiowych, telewizyjnych, filmów lub nagrań z Internetu);
3) dłuższe wypowiedzi ciągłe (np.: wiadomości, fragmenty wywiadów, komentarze oraz reportaże radiowe i telewizyjne, podcasty, fragmenty filmów dokumentalnych i fabularnych, fragmenty wideoblogów, fragmenty sprawozdań i dyskusji).

## 2. ROZUMIENIE WYPOWIEDZI PISEMNYCH

### 2.1. Ogólny opis umiejętności

Zdający rozumieją globalnie, selektywnie i szczegółowo fragmenty tekstów oraz całe teksty oryginalne pisane w różnych stylach i formach, z zakresu określonego w katalogach intencjonalno-pojęciowym i tematycznym (zob. katalogi A i B).

Zdający rozumieją najważniejsze treści i intencje zawarte w popularnych formach tekstów

użytkowych i literackich (rozumienie globalne) o tematyce ogólnej, zarówno konkretnej, jak i abstrakcyjnej, związanej z prywatną, społeczną, edukacyjną i zawodową sferą życia. Potrafią wyszukiwać w nich konkretne informacje (rozumienie selektywne i szczegółowe), nawet jeżeli teksty te są skomplikowane pod względem leksykalnym i składniowym. Zdający wykazują się również umiejętnością rozumienia struktury tekstu.

Zdający potrafią sprawnie stosować strategie ułatwiające rozumienie tekstów takie jak: czytanie pobieżne w celu wyszukiwania informacji, wykorzystanie posiadanej wiedzy, kontekstu, informacji niesionej przez wskaźniki zespolenia czy budowę słowotwórczą wyrazów. Zdający potrafią także dostosowywać tempo czytania do postawionych przed nimi zadań.

### 2.2. Rodzaje tekstów:

Oryginalne teksty lub fragmenty tekstów na tematy związane z prywatną, publiczną, zawodową oraz edukacyjną sferą życia:

1) prasowe i internetowe (np.: notatki, wiadomości, komentarze, artykuły, wywiady publikowane w prasie i Internecie, teksty na stronach internetowych, blogi, minirecenzje, wpisy w mediach społecznościowych, dyskusje na forach internetowych);
2) informacyjne (np.: fragmenty przewodników, foldery turystyczne, fragmenty książek o tematyce ogólnej, ogłoszenia dotyczące inicjatyw naukowych, artystycznych, społecznych);
3) korespondencja tradycyjna i elektroniczna (np.: listy i e-maile nieformalne, niezbyt trudne listy i e-maile formalne, dyskusje na forach internetowych);
4) fragmenty współczesnych opowiadań, powieści, reportaży, pamiętników, wspomnień napisanych przystępnym językiem.

## 3. TWORZENIE WYPOWIEDZI USTNYCH (PRODUKCJA I INTERAKCJA)

### 3.1. Ogólny opis umiejętności

Zdający używają języka polskiego w sposób płynny, pozwalający na dosyć swobodną komunikację z użytkownikami języka polskiego we wszystkich sytuacjach komunikacyjnych, w zakresie tematów ogólnych i specjalistycznych. Umieją realizować funkcje komunikacyjne przewidziane w inwentarzu intencjonalno-pojęciowym (zob. katalog A), w odniesieniu do tematów określonych w inwentarzu tematycznym (zob. katalog B), stosując odpowiednie struktury gramatyczne (zob. katalog C).

Zdający umieją wypowiadać się na znane im tematy ogólne i specjalistyczne, relacjonować zdarzenia, opisywać przeżycia i doświadczenia związane z własnymi zainteresowaniami. Tworzą logiczne i uporządkowane wypowiedzi, przedstawiając własne stanowisko i stosując przekonującą argumentację. Umieją wygłosić z właściwą intonacją, po przygotowaniu, krótki referat, wygłosić prezentację na temat ogólny oraz odpowiedzieć na pytania dotyczące swojej wypowiedzi.

Zdający potrafią w sposób naturalny rozpocząć, podtrzymać i zakończyć rozmowę dotyczącą znanych im tematów. Potrafią prowadzić swobodnie dialog z jedną osobą, a także brać udział w rozmowie wielu użytkowników języka, formułując istotne wyjaśnienia i komentarze. Potrafią uczestniczyć w dyskusji, również w sytuacji oficjalnej. Zabieranie głosu i włączanie się do dyskusji nie sprawia im trudności.

Zdający potrafią uczestniczyć w dyskusji online, wyrażając opinie na interesujące ich tematy, pod warunkiem że rozmówcy unikają nietypowego lub skomplikowanego języka i dają czas na odpowiedź.

Zdający potrafią kontrolować przebieg rozmowy, stosować strategie korygujące oraz strategie ułatwiające tworzenie wypowiedzi i jej rozumienie takie jak np.: zastępowanie nieznanych słów wyrażeniami opisowymi, upewnianie się co do właściwego rozumienia i poprawności użycia słów, form i struktur, parafrazowanie, używanie zwrotów pozwalających na zastanowienie się. Zdający potrafią również prosić o dodatkowe wyjaśnienia.

W swoich wypowiedziach zdający umieją właściwie stosować związki frazeologiczne, wyrażenia idiomatyczne, reguły konwersacyjne obowiązujące w komunikacji mówionej w języku polskim oraz posługiwać się oficjalną i nieoficjalną odmianą języka odpowiednio do sytuacji.

Braki zdających w zakresie słownictwa, wymowy i intonacji oraz poprawności gramatycznej nie powinny wpływać na skuteczność komunikacji.

### 3.2. Rodzaje wypowiedzi:

1) wypowiedź na zadany temat (np.: prezentacja własnych zainteresowań, historia własnej rodziny);
2) opinia na określony temat z uzasadnieniem;
3) streszczenie i komentarz do filmu, książki, artykułu prasowego;
4) relacja z wydarzenia, opowiadanie;
5) opis;
6) charakterystyka;
7) dialog tematyczny (zob. katalog B);
8) dyskusja / dyskusja online.

## 4. TWORZENIE WYPOWIEDZI PISEMNYCH (PRODUKCJA I INTERAKCJA)

### 4.1. Ogólny opis umiejętności

Zdający potrafią poprawnie planować, komponować i redagować wypowiedzi przewidziane dla tego poziomu (zob. 4.2. Formy wypowiedzi), stosując przede wszystkim technikę pisania sterowanego i samodzielnego.

Zdający umieją wypowiadać się na tematy zamieszczone w katalogu tematycznym (zob. katalog B) i realizować funkcje komunikacyjne objęte inwentarzem intencjonalno-pojęciowym (zob. katalog A). Wykazują się znajomością słownictwa stosownego dla danej formy wypowiedzi i jej tematu, posługują się formami stylu oficjalnego i nieoficjalnego odpowiednio do sytuacji oraz znają struktury gramatyczne przewidziane w katalogu gramatycznym (zob. katalog C).

Zdający znają i stosują odpowiednie konwencje socjokulturowe, a także wykonują działania interakcyjne i kooperacyjne (np.: pisanie listów formalnych, pisemna reakcja na ofertę lub ogłoszenie, udział w dyskusji online, wymiana informacji online między członkami tego samego zespołu / grupy, koordynacja prac grupy).

Zdający wykazują się znajomością następujących zagadnień z zakresu ortografii i interpunkcji (chociaż stopień ich opanowania może być niepełny):

1) polski alfabet i poprawny zapis liter;
2) zasady pisowni spółgłosek dźwięcznych i bezdźwięcznych;
3) zasady pisowni spółgłosek twardych i miękkich;
4) zasady pisowni wyrazów wielką i małą literą;
5) zasady pisowni *ji*, *ii*, *i*;
6) zasady pisowni *ę*, *en*, *em*, *ą*, *on*, *om*;
7) zasady pisowni *ó* / *u*;
8) zasady pisowni *rz* / *ż*;

9) zasady pisowni *h* / *ch*;
10) zasady pisowni łącznej i rozłącznej;
11) zasady interpunkcji.

Pismo zdających powinno być czytelne i odpowiadać zasadom grafii języka polskiego.

### 4.2. Formy wypowiedzi:

1) życzenia;
2) pozdrowienia;
3) zaproszenie;
4) zawiadomienie;
5) notatka;
6) wpis / komentarz online / post;
7) ogłoszenie;
8) list prywatny formalny;
9) list prywatny nieformalny;
10) opis osoby;
11) opis przedmiotu;
12) opis miejsca;
13) opis krajobrazu;
14) opis sytuacji;
15) charakterystyka*);
16) opowiadanie;
17) sprawozdanie;
18) recenzja;
19) wypracowanie**);
20) podanie***);
21) reklamacja / skarga;
22) (auto)biografia;
23) list motywacyjny;
24) list urzędowy****);
25) reklama;
26) rozprawka (tekst argumentacyjny).

## 5. PRZETWARZANIE WYPOWIEDZI USTNYCH I PISEMNYCH (MEDIACJA)

### 5.1. Ogólny opis umiejętności

Zdający potrafią przekazać główną treść dobrze skonstruowanych, ale długich i złożonych wypowiedzi, które dotyczą obszaru ich zainteresowań zawodowych, akademickich lub osobistych, wyjaśniając opinie i intencje rozmówców. Potrafią również wiernie przekazać szczegółowe informacje i argumenty, np. istotne myśli zawarte w złożonym, ale dobrze skonstruowanym tekście, który dotyczy obszaru ich zainteresowań zawodowych, akademickich lub osobistych.

---

*) Może to być zarówno charakterystyka osoby, jak i środowiska (np. młodzieży) lub elementów rzeczywistości.

**) Jest to tekst tematyczny, w którym zdający przedstawia swoje poglądy, rozważania lub refleksje na dany temat.

***) Jest to zasadnicza treść podania – bez nagłówków, daty i podpisu. Elementy te wchodzą w skład materiału wyjściowego do tworzenia wypowiedzi.

****) Jest to list oficjalny do osoby lub instytucji.

Zdający potrafią udostępnić innym główne treści tekstu mówionego lub pisanego (np.: eseju, forum dyskusyjnego, prezentacji), który dotyczy znanego im tematu, upraszczając język za pomocą parafraz, przytaczając stosowne przykłady i udzielając komentarzy. Potrafią także uprościć tekst źródłowy poprzez pominięcie nieistotnych lub powtarzających się informacji oraz uwzględnienie docelowego grona odbiorców.

### 5.2. Rodzaje działań mediacyjnych:

1) ustne i pisemne przekazywanie konkretnych informacji;
2) ustne i pisemne objaśnianie danych (np.: grafów, diagramów, wykresów);
3) ustne i pisemne przetwarzanie tekstu;
4) notowanie (np.: wykłady, seminaria, zebrania);
5) wyrażanie osobistej reakcji na teksty kreatywne (w tym teksty literackie);
6) analiza i krytyka tekstów kreatywnych (w tym tekstów literackich).

## 6. STOSOWANIE ŚRODKÓW JĘZYKOWYCH

### 6.1. Zakres słownictwa i poprawność leksykalna

Zdający dysponują szerokim zakresem słownictwa związanego z ich zainteresowaniami i specjalizacjami oraz większością tematów ogólnych. Znają i stosują słownictwo specjalistyczne z zakresu znanych im dziedzin, ale mogą doświadczać trudności w przypadku terminologii przynależnej do innych specjalności / dyscyplin.

Zdający potrafią przeformułowywać swoją wypowiedź, aby unikać częstych powtórzeń, chociaż mogą wciąż występować leksykalne braki, powodujące wahania lub trudności w precyzyjnym wyrażaniu myśli. Poprawność leksykalna jest na ogół na wysokim poziomie, choć zdarzają się niezręczności i nieprawidłowy dobór słownictwa niezakłócające jednak komunikacji.

### 6.2. Poprawność gramatyczna

Zdający wykazują się dobrym opanowaniem zarówno podstawowych struktur, jak i złożonych form językowych. Mimo tego, że używają form złożonych w sposób rygorystyczny, ich wypowiedzi może cechować pewien stopień niepoprawności. Mogą jeszcze popełniać sporadyczne i niesystematyczne błędy składniowe. Zdający wykazują się stosunkowo wysokim stopniem kontroli wypowiedzi i nie popełniają błędów, które mogłyby utrudniać zrozumienie komunikatu.

### 6.3. Poprawność fonologiczna

Zdający potrafią na ogół stosować odpowiednią intonację, prawidłowo akcentować i wyraźnie wypowiadać pojedyncze dźwięki języka polskiego. Akcent w widoczny sposób pozostaje pod wpływem innego języka / innych języków, którymi się posługują, ale nie wpływa to lub ma niewielki wpływ na zrozumienie wypowiedzi.

### 6.4. Poprawność ortograficzna

Zdający potrafią komponować klarowne i zrozumiałe teksty ciągłe, zachowując standardowy układ i konwencję podziału na akapity. Pisownia i interpunkcja są dość poprawne, chociaż w tworzonych tekstach mogą się pojawiać oznaki wpływu języka ojczystego lub innych języków.

## 7. ROLE KOMUNIKACYJNE

Zdający potrafią występować w różnych rolach komunikacyjnych w trakcie rozumienia, tworzenia oraz przetwarzania wypowiedzi ustnych i pisemnych:

1) nieznajomy, znajomy;
2) kolega, przyjaciel;
3) członek rodziny;
4) gość, gospodarz;
5) podróżny, turysta, przewodnik;
6) nauczyciel, uczeń;
7) student;
8) pracodawca, pracownik;
9) petent;
10) sprzedający, klient, konsument;
11) właściciel, wynajmujący, najemca;
12) lekarz, pacjent;
13) uprawiający sport, kibic sportowy;
14) widz, czytelnik, słuchacz;
15) kierowca, właściciel pojazdu;
16) uczestnik, świadek zdarzenia;
17) poszkodowany;
18) uczestnik dyskusji;
19) uczestnik rozmowy telefonicznej;
20) uczestnik interakcji w przestrzeni cyfrowej.

## 8. KATALOG INTENCJONALNO-POJĘCIOWY (Katalog A)

### 8.1. Funkcje:

1) konwencje grzecznościowe:
   a) zwracanie czyjejś uwagi, nawiązywanie kontaktu,
   b) przedstawianie siebie lub innych,
   c) powitania (stereotypowe formuły powitalne),
   d) pożegnania (stereotypowe formuły pożegnalne),
   e) składanie życzeń, gratulacji,
   f) wyrażanie uznania, komplementowanie,
   g) wyrażanie swojego samopoczucia,
   h) pytanie o samopoczucie innych,
   i) dziękowanie,
   j) przepraszanie,
   k) zapraszanie,
   l) pozdrawianie;
2) funkcje modalne:
   a) wyrażanie pewności / niepewności,
   b) wyrażanie możliwości / niemożliwości,
   c) wyrażanie przypuszczenia,
   d) wyrażanie konieczności, potrzeby,
   e) wyrażanie przyzwolenia;
3) nawiązywanie i podtrzymywanie kontaktu językowego:

a) rozpoczynanie rozmowy,
b) publiczne zwracanie się do rozmówcy,
c) włączanie się do rozmowy,
d) nawiązywanie do wypowiedzi przedmówcy,
e) podtrzymywanie rozmowy,
f) kontrolowanie przebiegu rozmowy,
g) kończenie rozmowy;

4) informowanie – pytanie o informacje, udzielanie i przekazywanie informacji:
a) identyfikowanie, definiowanie, opisywanie i porównywanie,
b) uzasadnianie,
c) określanie celu, przeznaczenia,
d) relacjonowanie zdarzeń,
e) relacjonowanie wypowiedzi własnych lub wypowiedzi innych osób,
f) pytanie o informację;

5) potwierdzanie i zaprzeczanie:
a) wyrażanie akceptacji / aprobaty,
b) wyrażanie braku akceptacji / dezaprobaty,
c) potwierdzanie lub przeczenie informacji;

6) wyrażanie uczuć:
a) wyrażanie sympatii, antypatii i pochwały,
b) wyrażanie nadziei, troski i zmartwienia,
c) wyrażanie życzenia,
d) wyrażanie radości, żalu, smutku i współczucia,
e) wyrażanie upodobania,
f) wyrażanie zadowolenia i niezadowolenia,
g) wyrażanie obojętności, dystansu,
h) wyrażanie rozczarowania,
i) wyrażanie krytyki,
j) wyrażanie gniewu, oburzenia,
k) wyrażanie zmartwienia (pocieszanie),
l) wyrażanie obawy, strachu, lęku,
m) wyrażanie zdziwienia, zaskoczenia;

7) działanie lub zaniechanie działania:
a) pytanie, wzywanie do mówienia,
b) prośba, wzywanie do działania,
c) zgoda na działanie lub odmowa działania,
d) prośba o przyzwolenie – przyzwalanie i odmowa,
e) proponowanie, przyjmowanie i odrzucanie propozycji,
f) obiecywanie, zapewnianie,
g) oferowanie zrobienia czegoś,
h) doradzanie i odradzanie,
i) przyjmowanie lub odrzucanie rady,
j) zabranianie,
k) polecanie, nakazywanie i zakazywanie,
l) ostrzeganie, wyrażanie groźby,
m) wybaczanie i odmowa wybaczenia.

### 8.2. Pojęcia ogólne:

1) wyrażanie cechy, właściwości, stanu w odniesieniu do rzeczy, procesów, faktów, osób;
2) wyrażanie ilości i jakości;
3) wyrażanie posiadania, przynależności;
4) wyrażanie relacji w przestrzeni – miejsce i kierunek;
5) wyrażanie relacji czasowych;
6) wyrażanie sposobu;
7) wyrażanie możliwości, zdolności;
8) wyrażanie konieczności;
9) wyrażanie warunku i konsekwencji;
10) wyrażanie opinii, przekonania;
11) wyrażanie ważności sprawy, opinii, problemu (podkreślanie);
12) perswazja i argumentacja;
13) porównywanie.

## 9. KATALOG TEMATYCZNY (Katalog B)

### 9.1. Człowiek:

1) imię i nazwisko, adres, płeć, stan cywilny, wiek, data i miejsce urodzenia;
2) przynależność narodowa / państwowa, znajomość języków;
3) wykształcenie;
4) zawód, zajęcie;
5) wygląd, ubranie, moda;
6) cechy charakteru;
7) rodzina, członkowie rodziny – krewni i powinowaci;
8) relacje rodzinne;
9) historia rodziny, pochodzenie;
10) konflikty, problemy rodzinne, międzyludzkie i międzypokoleniowe;
11) relacje międzyludzkie;
12) utrzymywanie kontaktu – korespondowanie, spotkania;
13) komunikacja w przestrzeni cyfrowej.

### 9.2. Dom, mieszkanie, otoczenie:

1) rodzaj i wielkość mieszkania / domu;
2) położenie mieszkania / domu;
3) rodzaje pomieszczeń;
4) urządzenie i wyposażenie mieszkania / domu – meble i inne sprzęty;
5) koszty mieszkania, czynsz, opłaty;
6) wynajmowanie mieszkania / domu;
7) naprawy, remont;
8) rynek mieszkaniowy w Polsce.

### 9.3. Życie codzienne:

1) plan dnia;
2) przedmioty codziennego użytku;
3) relacje czasowe i przestrzenne.

### 9.4. Czas wolny, rozrywka:

1) sposoby spędzania wolnego czasu;
2) kino, teatr, koncerty;
3) wydarzenia kulturalne;
4) prasa, radio, telewizja, platformy streamingowe, Internet;
5) gry i zabawy, gry komputerowe;
6) wystawy i muzea;
7) hobby i zainteresowania;
8) uprawianie sportu;
9) dyscypliny sportowe, zawody sportowe;
10) relaks (np.: aerobik, joga, wspinaczka, żeglowanie).

### 9.5. Podróże:

1) środki transportu;
2) rodzaje bagażu;
3) dworzec autobusowy;
4) dworzec kolejowy;
5) lotnisko;
6) dokumenty niezbędne w podróży;
7) podróże krajowe i zagraniczne;
8) biura podróży;
9) wycieczki grupowe i indywidualne;
10) wczasy;
11) baza noclegowa (np.: hotel, kemping, pensjonat, kwatery prywatne, pokoje gościnne);
12) agroturystyka.

### 9.6. Stosunki społeczne – dotyczące Polski i kraju / regionu pochodzenia zdających:

1) organizacja państwa;
2) prawo i porządek;
3) wojna i pokój;
4) problemy społeczne;
5) przestępczość;
6) organy ścigania;
7) wymiar sprawiedliwości.

### 9.7. Zdrowie i higiena osobista:

1) części ciała;
2) higiena osobista;
3) samopoczucie;
4) stan zdrowia;
5) choroby;
6) wizyta u lekarza / lekarza specjalisty;
7) apteka, lekarstwa;
8) diagnostyka (np.: badania, analizy);
9) dieta i styl życia;
10) uzależnienia.

**9.8. Edukacja:**

1) przedmioty nauczania;
2) przybory szkolne;
3) oceny szkolne;
4) typy szkół;
5) kierunki studiów;
6) stopnie naukowe i funkcje administracyjne;
7) egzaminy, testy;
8) życie i problemy szkoły.

**9.9. Praca:**

1) nazwy zawodów;
2) stanowiska;
3) rodzaje pracy;
4) czas pracy, urlop;
5) płace i zarobki;
6) rynek pracy;
7) kwalifikacje, wymagania;
8) renty, emerytury, zasiłki;
9) bezrobocie.

**9.10. Zakupy:**

1) sklepy / sklepy internetowe;
2) artykuły spożywcze;
3) artykuły kosmetyczne;
4) towary przemysłowe;
5) miary, wagi, ilości;
6) pieniądze;
7) informacja, promocja, reklama;
8) formy płatności (np.: gotówka, karta kredytowa);
9) zakupy i aukcje internetowe;
10) opinie i reklamacje.

**9.11. Żywność i napoje:**

1) dania, potrawy;
2) napoje;
3) naczynia i przybory kuchenne;
4) nakrycia stołowe;
5) lokale gastronomiczne;
6) przepisy i zwyczaje kulinarne.

**9.12. Usługi:**

1) bank, poczta;
2) biblioteka;
3) punkty usługowe (np.: pralnia, fryzjer, stacja benzynowa);
4) warsztaty (np.: samochodowy, szewski);
5) usługi internetowe.

### 9.13. Miejsca:

1) rodzaj, położenie i wielkość miejscowości;
2) instytucje użyteczności publicznej;
3) miejsca użyteczności publicznej;
4) zabudowania miejskie i wiejskie;
5) zabytki i atrakcje turystyczne.

### 9.14. Środowisko naturalne:

1) rośliny;
2) zwierzęta domowe i dzikie;
3) elementy krajobrazu;
4) pogoda, pory roku, klimat;
5) problemy ekologiczne.

### 9.15. Nauka i technika:

1) rozwój nauki i techniki (np.: komputeryzacja, motoryzacja, telekomunikacja);
2) odkrycia i wynalazki.

### 9.16. Media:

1) prasa;
2) radio;
3) telewizja;
4) Internet.

### 9.17. Tradycje, zwyczaje, święta – w Polsce i w kraju / regionie pochodzenia zdających:

1) uroczystości rodzinne;
2) święta religijne;
3) uroczystości państwowe;
4) zwyczaje ogólnopolskie i regionalne.

### 9.18. Tematy ogólne – dotyczące Polski i kraju / regionu pochodzenia zdających:

1) warunki, poziom i styl życia;
2) życie kulturalne;
3) wydarzenia polityczno-społeczne;
4) polityka, ekonomia, religia, obyczaje;
5) problemy dyskusyjne (np.: inżynieria genetyczna, globalizacja, choroby cywilizacyjne).

## 10. KATALOG ZAGADNIEŃ GRAMATYCZNYCH (Katalog C)

### 10.1. Fleksja:

1) **deklinacja** (liczba pojedyncza i mnoga, wszystkie przypadki):

a) odmiana rzeczowników:
   – odmiana rzeczowników rodzaju męskiego (np.: *orzeł*, *osioł*, *gość*, *śmieć, gołąb*, *dominikanin*, *Hiszpan*), także nieregularnych (np. *ksiądz*), zakończonych na *-o* (np.: *dziadzio*, *tato*) i rzeczowników własnych (np.: *Ostrów*, *Zamość*),
   – odmiana rzeczowników rodzaju żeńskiego (np.: *aleja*, *Anglia*, *krew*, *złość*), także rzeczowników własnych (np. *Bydgoszcz*),
   – odmiana rzeczowników rodzaju nijakiego (np.: *światło*, *gniazdo*, *ramię*, *plemię*), także rzeczowników własnych (np.: *Krosno*, *Lesko*),

b) odmiana przymiotników:
   – odmiana przymiotników rodzaju męskiego (np.: *cichy*, *elegancki*, *wesoły*),
   – odmiana przymiotników rodzaju żeńskiego (np.: *literacka*, *sprytna*, *drewniana*),
   – odmiana przymiotników rodzaju nijakiego (np.: *chorowite*, *ruchliwe*, *nowatorskie*),

c) odmiana zaimków:
   – odmiana zaimków osobowych, dzierżawczych, wskazujących i pytających,
   – odmiana zaimka zwrotnego *się*,
   – odmiana zaimków nieokreślonych (np.: *jakiś*, *któryś*, *jakikolwiek*),
   – odmiana zaimków liczebnych nieokreślonych (np.: *ile*, *tyle*),
   – odmiana zaimków upowszechniających (np.: *każdy*, *wszyscy*, *żaden*),

d) odmiana liczebników:
   – odmiana liczebników głównych, także z rzeczownikami męskoosobowymi (np.: *dwaj*, *dwóch*, *ośmiu*, *dwustu*),
   – odmiana liczebników porządkowych (np.: *drudzy*, *dwudziesty piąty*),
   – odmiana liczebników nieokreślonych (np.: *kilka* / *kilku*, *kilkanaście* / *kilkunastu*, *kilkadziesiąt* / *kilkudziesięciu*, *kilkaset* / *kilkuset*, *wiele* / *wielu*, *parę* / *paru*);

2) **koniugacja**:

a) odmiana czasowników nieregularnych (np.: *wieźć*, *znaleźć*, *siąść*, *piec*, *móc*, *biec*),

b) tryby:
   – tryb oznajmujący:
      – – czas teraźniejszy (np.: *wiezie*, *niosę*, *pieką*, *biegniemy*, *płacze*),
      – – czas przeszły czasowników dokonanych i niedokonanych (np.: *zaczęły*, *ciął*, *urósł*),
      – – czas przyszły prosty i złożony, forma bezokolicznikowa i rodzajowa (np.: *zawiozę*, *polecimy*, *będziemy piec* / *będziecie piekły*, *urośnie*),
   – tryb rozkazujący (np.: *weź, włóż, pracujcie, wynieśmy, niech upiecze*),
   – tryb przypuszczający (np.: *przyniósłbym, zaczęlibyśmy, wzięłabym, mógłbyś*),

c) aspekt:
   – aspekt dokonany i niedokonany czasownika,
   – tworzenie form dokonanych od niedokonanych,
   – znaczenie i użycie składniowe aspektu dokonanego i niedokonanego,

d) strony:
   – strona czynna (np.: *Matka kąpie dziecko. Paweł uporządkuje pokój.*),
   – strona zwrotna (np. *Matka się kąpie.*),
   – strona bierna – w ograniczonym zakresie (np.: *Dziecko jest myte przez matkę. Pokój zostanie uporządkowany przez Pawła.*),

e) imiesłowy przymiotnikowe:
   – tworzenie i odmiana imiesłowów czynnych (np.: *słuchający*, *czytające*),
   – tworzenie i odmiana imiesłowów biernych (np.: *rozbici*, *zmęczony*, *wypoczęte*),

f) imiesłowy przysłówkowe (w ograniczonym zakresie):
   – tworzenie i użycie imiesłowów współczesnych (np.: *słuchając*, *pisząc*),
   – rozpoznawanie imiesłowów uprzednich (np.: *wysłuchawszy*, *zjadłszy*),

g) formy bezosobowe (w ograniczonym zakresie):
   – formy bezosobowe z zaimkiem zwrotnym *się* (np.: *czyta się*, *robiło się*, *nudziło się*, *będzie się mówiło*),
   – formy bezosobowe zakończone na *-no*, *-to* (np.: *jedzono*, *otwarto*, *otworzono*, *czytano*).

**10.2. Słowotwórstwo:**

1) **stopniowanie**:

a) stopniowanie przymiotników:
   – proste:
      – – regularnych (np.: *biały – bielszy – najbielszy*, *lekki – lżejszy – najlżejszy*),
      – – supletywnych (np.: *zły – gorszy – najgorszy*, *duży – większy – największy*),
   – opisowe (np.: *gorzki – bardziej gorzki – najbardziej gorzki*, *śliski – bardziej śliski – najbardziej śliski*),

b) stopniowanie przysłówków:
   – proste:
      – – regularnych (np. *biało – bielej – najbielej*),
      – – supletywnych (np.: *źle – gorzej – najgorzej*, *dużo – więcej – najwięcej*),
   – opisowe (np.: *niebiesko – bardziej niebiesko – najbardziej niebiesko*, *po ludzku – bardziej po ludzku – najbardziej po ludzku*);

2) **derywacja**:

a) rzeczowników odczasownikowych (np.: *pisać – pisanie*, *rozumieć – rozumienie*, *liczyć – liczenie*, *szyć – szycie*),

b) nazw wykonawców czynności (np.: *leczyć – lekarz*, *handlować – handlowiec*),

c) form żeńskich od rzeczowników rodzaju męskiego (np.: *lekarz – lekarka*, *gospodarz – gospodyni*, *król – królowa*),

d) nazw miejsc od czasowników (np.: *pływać – pływalnia*, *czytać – czytelnia*, *pracować – pracownia*),

e) przysłówków od przymiotników (np.: *stały – stale*, *modny – modnie*, *polski – po polsku*),

f) przymiotników od wyrażeń przyimkowych (np.: *przeciw + deszcz = przeciwdeszczowy*, *bez + alkohol = bezalkoholowy*),

g) przymiotników od rzeczowników (np.: *miesiąc – miesięczny*, *drewno – drewniany*),

h) rzeczowników od przymiotników (np.: *wygodny – wygoda*, *zły – złość*, *biały – biel*).

**10.3. Składnia:**

1) **funkcje syntaktyczne wszystkich przypadków**;

2) **zdania pojedyncze**:

a) rozwijanie zdań pojedynczych (np.: *Brat czyta. Mój młodszy brat od rana do wieczora czyta książki o wakacyjnych przygodach grupy szkolnych przyjaciół.*),

b) skracanie zdań pojedynczych (np.: *Znany polski aktor otrzymał ciekawą propozycję zagrania w najnowszym filmie słynnego reżysera Romana Polańskiego. Aktor otrzymał propozycję.*),

c) zamiana zdań złożonych na pojedyncze (np.: *Kolega namawiał nas, żebyśmy wyjechali wcześnie. Kolega namawiał nas na wczesny wyjazd.*);

3) **zdania złożone**:

a) współrzędnie i ich transformacje (np.: *Adam gotował zupę i słuchał ulubionego programu radiowego. Adam gotował zupę, słuchając ulubionego programu radiowego.*),

b) podrzędnie:
   – ze spójnikami (np.: *kto*, *co*, *że*, *żeby*, *aby*, *by*, *ponieważ*, *bo*, *dlatego że*, *gdyż*, *kiedy*, *gdy*, *jeśli*, *jeżeli ..., to ...*, *gdyby ..., to ...*, *im ..., tym ...*, *zanim*, *choć / chociaż*, *mimo / pomimo że*, *jak*, *gdzie*, *skąd*, *dokąd*),
   – rozpoczynające się zaimkami względnymi (np. *który*), także ze spójnikami (np. *Chłopak, na którego czekałaś przez tyle lat, nigdy już nie wróci.*),

c) zamiana zdań pojedynczych na złożone (np.: *Michel przyjechał rok temu do Polski. Chciał tu studiować slawistykę. Michel przyjechał rok temu do Polski, dlatego że chciał tu studiować slawistykę.*),

d) okresy warunkowe:
   – rzeczywiste (np. *Jeżeli tak bardzo chcesz, pójdziemy w sobotę na koncert muzyki filmowej.*),
   – możliwe (np. *Jeśli zdam wszystkie egzaminy w czerwcu, pojadę na wakacje do Włoch.*),
   – nierzeczywiste (np. *Gdybym wiosną więcej pracował, skończyłbym już pracę magisterską, ale ponieważ tak się nie stało, wciąż muszę nad nią pracować.*),

e) zdania wielokrotnie złożone (np. *Kolega nagle wstał i – nie patrząc na nikogo – podszedł do drzwi, otworzył je, chwilę pomyślał, po czym bez słowa wyszedł z sali konferencyjnej.*),

f) mowa niezależna i mowa zależna:
   – wykładniki formalne mowy niezależnej i zależnej,
   – zamiana mowy niezależnej na mowę zależną (np.: *Mama powiedziała: Idź po zakupy! Mama powiedziała, żebym poszedł po zakupy.*),

g) synonimia syntaktyczna (np.: *Wyjechali z powodu epidemii. Wyjechali na skutek epidemii. Wyjechali wskutek epidemii.*; *W razie pożaru należy wezwać straż pożarną. W przypadku pożaru należy wezwać straż pożarną.*; *Zapłacony przez ojca rachunek był bardzo wysoki. Rachunek, który został zapłacony przez ojca, był bardzo wysoki. Rachunek, który zapłacił ojciec, był bardzo wysoki.*).

**10.4. Stylistyka:**

1) **rodzaje stylu**:

   a) styl formalny,
   b) styl nieformalny,
   c) styl potoczny;

2) **środki stylistyczne**:

   a) elipsy (np. *Co za szczęście!*),
   b) antonimy (np. *szczupły – tęgi*),
   c) synonimy (np. *miniony – ubiegły*),
   d) epitety (np.: *szlachetny człowiek*, *porządny obywatel*),
   e) porównania (np.: *wysoka jak topola*, *blady jak ściana*),
   f) homonimy – w ograniczonym zakresie (np. *rysy (na szkle) – Rysy (szczyt)*),
   g) zdrobnienia i spieszczenia (np.: *stolik*, *siostrzyczka*),
   h) wyrazy złożone (np.: *drogowskaz*, *trzypokojowy*, *ludożerca*),
   i) onomatopeje – w ograniczonym zakresie (np. *miauczeć*),
   j) potocyzmy (np.: *dogadać się*, *narobić się*);

3) **umiejętność kompozycji tekstu**;

4) **zachowanie spójności tekstu**.

# G. OPIS KOMPETENCJI W JĘZYKU POLSKIM JAKO OBCYM NA POZIOMIE EFEKTYWNEJ BIEGŁOŚCI UŻYTKOWEJ – C1

Zadania egzaminacyjne sprawdzają umiejętności opisane w zamieszczonych poniżej wymaganiach ogólnych. Egzamin z języka polskiego jako obcego na poziomie efektywnej biegłości użytkowej – C1 składa się z modułów sprawdzających: rozumienie ze słuchu, rozumienie tekstów pisanych, stosowanie struktur językowych, umiejętności tworzenia wypowiedzi pisemnej, umiejętności tworzenia wypowiedzi ustnej.

Opis umiejętności poziomu C1 zakłada znajomość zagadnień z niższych poziomów.

## 1. ROZUMIENIE WYPOWIEDZI USTNYCH

### 1.1. Ogólny opis umiejętności

Zdający rozumieją treść i intencje prawie wszystkich rodzajów wypowiedzi mówionych (zob. katalogi A i B), w tym także nacechowanych stylistycznie (zawierających wyrażenia potoczne, frazeologiczne, idiomatyczne) i niemających przejrzystej struktury. Rozumieją wypowiedzi realizowane w naturalnym, szybkim tempie i w niedoskonałych warunkach akustycznych (gdy przeszkadza szum, hałas w tle, jak np.: w kawiarni, na ulicy).

Zdający rozumieją globalnie, selektywnie i szczegółowo treść prawie wszystkich polskich programów radiowych, telewizyjnych, internetowych oraz filmów. Potrafią określić nastawienie i opinie mówiących, także te wyrażane nie wprost. Rozumieją również wykłady, odczyty i prezentacje na tematy ogólne, a także na tematy specjalistyczne, które są im dobrze znane.

Zdający potrafią stosować szereg strategii ułatwiających rozumienie wypowiedzi takich jak: odwołanie do posiadanej wiedzy, wykorzystanie kontekstu, wskazówek gramatycznych i leksykalnych w celu odczytania stanowiska i intencji mówiących oraz przewidywania treści.

Nagrania do zadań egzaminacyjnych są przede wszystkim autentyczne (pochodzą np.: z radia, telewizji, filmów, Internetu).

### 1.2. Rodzaje tekstów:

1) wypowiedzi w ramach dialogów i polilogów intencjonalnych oraz tematycznych (np.: wywiady radiowe, telewizyjne i internetowe, fragmenty seriali telewizyjnych, programy typu talk show, programy publicystyczne);
2) krótsze wypowiedzi ciągłe (np.: komunikaty radiowe, reklamy, zapowiedzi, fragmenty programów radiowych, telewizyjnych lub nagrań z Internetu);
3) dłuższe wypowiedzi ciągłe (np.: wykłady i prezentacje na tematy ogólne, programy radiowe i telewizyjne, dzienniki, wiadomości i sprawozdania, reportaże, programy i filmy dokumentalne, komentarze do aktualnych wydarzeń, fragmenty dyskusji, seriali i filmów fabularnych, podcasty, wideoblogi).

## 2. ROZUMIENIE WYPOWIEDZI PISEMNYCH

### 2.1. Ogólny opis umiejętności

Zdający rozumieją globalnie, selektywnie i szczegółowo długie i skomplikowane językowo oraz pod względem struktury teksty oryginalne, pisane w różnych stylach i formach, z zakresu określonego w katalogach intencjonalno-pojęciowym i tematycznym (zob. katalogi A i B).

Zdający rozumieją treść i intencje (wyrażane również w sposób pośredni, aluzyjny, ironiczny i żartobliwy) niemal wszystkich rodzajów tekstów pisanych, w tym tekstów

popularnonaukowych niezwiązanych z ich zainteresowaniami. Umieją określić stanowisko autora oraz rozumieją opinie i oceny wyrażane wprost i implikowane. Rozumieją również strukturę tekstów oraz znaczenie i funkcje wyrażeń nacechowanych, idiomatycznych i potocznych w nich zawartych.

Zdający potrafią biegle stosować strategie ułatwiające rozumienie tekstów, takie jak: czytanie pobieżne, szybkie wyszukiwanie informacji, odwołanie do posiadanej wiedzy, wykorzystanie kontekstu, wskazówek gramatycznych i leksykalnych w celu odczytania intencji i stanowiska autora. Zdający potrafią także dostosowywać tempo czytania do postawionych przed nimi zadań.

### 2.2. Rodzaje tekstów:

Oryginalne teksty lub fragmenty tekstów na tematy związane z prywatną, publiczną, zawodową oraz edukacyjną sferą życia:

1) prasowe i internetowe (np.: komentarze, artykuły, wywiady, recenzje, felietony, polemiki, przemówienia okolicznościowe, wykłady popularnonaukowe, teksty publikowane na stronach internetowych, blogi);
2) informacyjne (np.: fragmenty przewodników, książek o tematyce ogólnej lub popularnonaukowej);
3) korespondencja tradycyjna i elektroniczna (np.: listy i e-maile prywatne i oficjalne, dyskusje na forach internetowych);
4) fragmenty współczesnych opowiadań, powieści, reportaży, esejów, pamiętników, wspomnień.

## 3. TWORZENIE WYPOWIEDZI USTNYCH (PRODUKCJA I INTERAKCJA)

### 3.1. Ogólny opis umiejętności

Zdający posługują się językiem polskim w sposób płynny i spontaniczny, pozwalający na swobodną komunikację z użytkownikami języka polskiego we wszystkich sytuacjach komunikacyjnych, w szerokim zakresie tematów ogólnych i zawodowych. Potrafią realizować funkcje komunikacyjne przewidziane w katalogu intencjonalno-pojęciowym (zob. katalog A) w odniesieniu do tematów określonych w inwentarzu tematycznym (zob. katalog B), stosując odpowiednie struktury gramatyczne (zob. katalog C).

Zdający umieją wypowiadać się jasno i szczegółowo na tematy ogólne, abstrakcyjne oraz na interesujące ich tematy zawodowe. Tworzą logiczne i uporządkowane wypowiedzi, przedstawiając własne stanowisko i stosując właściwą argumentację, rozwijając poszczególne wątki tematyczne. Potrafią szczegółowo opisywać złożone zagadnienia i relacjonować zdarzenia, a także streszczać i komentować obejrzany film czy przeczytaną książkę lub artykuł prasowy. Potrafią też przytoczyć czyjąś wypowiedź i ustosunkować się do niej. Umieją (po przygotowaniu) wygłosić, z właściwą intonacją, referat oraz odpowiedzieć na pytania dotyczące swojej wypowiedzi.

Zdający potrafią rozpocząć, prowadzić, zakończyć oraz podsumować rozmowę dotyczącą znanych im tematów ogólnych i zawodowych. Umieją bez problemu prowadzić swobodny dialog z jedną osobą, a także brać udział w rozmowie wielu użytkowników języka. Potrafią w każdej sytuacji (także oficjalnej) płynnie i spontanicznie włączyć się do dyskusji, jak również uczestniczyć w niej, nawiązując bez problemów do wypowiedzi rozmówców, przedstawiając swoje stanowisko i używając właściwej argumentacji.

Zdający potrafią skutecznie uczestniczyć w dyskusjach online prowadzonych na żywo z kilkoma uczestnikami, rozpoznając intencje komunikacyjne i implikacje kulturowe różnych wypowiedzi i wypowiadając się na tematy ogólne i zawodowe.

Zdający potrafią biegle stosować strategie korygujące i ułatwiające wypowiedź, takie jak zastępowanie opisem nieznanych słów i wyrażeń oraz omijanie tzw. trudnych miejsc w płynny, niezauważalny dla rozmówców sposób.

W swoich wypowiedziach zdający posługują się bogatym strukturalnie i leksykalnie językiem, stosując wyrażenia potoczne, nacechowane emocjonalnie i żartobliwe, związki frazeologiczne i wyrażenia idiomatyczne. Znają i umieją stosować reguły konwersacyjne obowiązujące w komunikacji w języku polskim, a także posługiwać się oficjalną i nieoficjalną odmianą języka adekwatnie do sytuacji.

W zakresie słownictwa i poprawności gramatycznej mogą pojawić się nieliczne uchybienia, występujące rzadko i trudne do zauważenia. Wpływ innego języka / innych języków na wymowę i intonację zdających może być zauważalny, nie osłabia to jednak płynności i swobody komunikacji.

### 3.2. Rodzaje wypowiedzi:

1) wypowiedź na zadany temat (np.: interpretacja sentencji, cytatu, fragmentu tekstu, materiałów ikonograficznych, prezentacja własnych zainteresowań, historia własnej rodziny);
2) opinia na określony temat;
3) krytyczny komentarz (np.: do filmu, książki, artykułu prasowego, tekstu literackiego);
4) relacja z wydarzenia;
5) szczegółowy opis;
6) przemówienie intencjonalne / okolicznościowe;
7) dyskusja / dyskusja online.

## 4. TWORZENIE WYPOWIEDZI PISEMNYCH (PRODUKCJA I INTERAKCJA)

### 4.1. Ogólny opis umiejętności

Zdający potrafią poprawnie planować, komponować i redagować wypowiedzi przewidziane dla tego poziomu znajomości języka polskiego (zob. 4.2. Formy wypowiedzi), stosując technikę pisania samodzielnego. Umieją wypowiadać się na tematy zamieszczone w katalogu tematycznym (zob. katalog B) i wyrażają funkcje komunikacyjne objęte inwentarzem intencjonalno-pojęciowym (zob. katalog A). Wykazują się również znajomością słownictwa stosownego dla danej formy wypowiedzi i jej tematu, posługują się formami stylu oficjalnego i nieoficjalnego oraz znają struktury gramatyczne przewidziane w katalogu gramatycznym (zob. katalog C).

Zdający znają i stosują odpowiednie konwencje socjokulturowe, a także podejmują działania interakcyjne i kooperacyjne (np.: pisanie listów formalnych, pisemna reakcja na rozbudowaną ofertę, udział w złożonej dyskusji online, wymiana informacji online między członkami tego samego zespołu / grupy, koordynacja prac grupy).

Zdający wykazują się również znajomością wszystkich zasad ortografii i interpunkcji z niższych poziomów biegłości językowej. Umiejętność stosowania tych reguł może jednak być jeszcze niepełna.

Pismo zdających powinno być czytelne i odpowiadać zasadom grafii języka polskiego.

### 4.2. Formy wypowiedzi:

1) zawiadomienie;
2) notatka;
3) wpis / komentarz online / post;
4) list prywatny formalny;

5) list prywatny nieformalny;
6) opis osoby;
7) opis przedmiotu;
8) opis miejsca;
9) opis krajobrazu;
10) opis sytuacji;
11) charakterystyka*);
12) opowiadanie;
13) sprawozdanie;
14) recenzja;
15) wypracowanie**);
16) reklamacja / skarga;
17) podanie***);
18) życiorys / (auto)biografia;
19) list motywacyjny;
20) list urzędowy****);
21) reklama;
22) rozprawka (tekst argumentacyjny);
23) przemówienie.

## 5. PRZETWARZANIE WYPOWIEDZI USTNYCH I PISEMNYCH (MEDIACJA)

### 5.1. Ogólny opis umiejętności

Zdający potrafią efektywnie pełnić rolę mediatora, interpretować różne stanowiska i opinie, radząc sobie z niejednoznacznością. Potrafią przekazać jasno i płynnie, za pomocą dobrze skonstruowanej wypowiedzi, główne myśli długich i złożonych tekstów mówionych i pisanych, również tych spoza obszarów ich zainteresowań, w tym także elementy oceny oraz większość niuansów.

Zdający potrafią parafrazować i interpretować złożone teksty techniczne, używając odpowiednio nietechnicznego języka, dostosowanego do odbiorców niebędących specjalistami w danej dziedzinie. Aby udostępnić treść wypowiedzi konkretnej grupie docelowej, zdający potrafią przedstawić główne punkty zawarte w złożonym tekście poprzez ich rozbudowanie, objaśnianie oraz modyfikację stylu i rejestru. Potrafią także przeorganizować złożony tekst źródłowy po to, aby skupić się na punktach najistotniejszych dla docelowych odbiorców.

### 5.2. Rodzaje działań mediacyjnych:

1) ustne i pisemne przekazywanie konkretnych informacji;
2) ustne i pisemne objaśnianie danych (np.: grafów, diagramów, wykresów);
3) ustne i pisemne przetwarzanie tekstu;
4) notowanie (np.: wykłady, seminaria, zebrania);
5) wyrażanie osobistej reakcji na teksty kreatywne (w tym teksty literackie);
6) analiza i krytyka tekstów kreatywnych (w tym tekstów literackich).

---

*) Może to być zarówno charakterystyka osoby, jak i środowiska (np. młodzieży) lub elementów rzeczywistości.

**) Jest to tekst tematyczny, w którym zdający przedstawia swoje poglądy, rozważania lub refleksje na dany temat.

***) Jest to zasadnicza treść podania – bez nagłówków, daty i podpisu. Elementy te wchodzą w skład materiału wyjściowego do tworzenia wypowiedzi.

****) Jest to list oficjalny do osoby lub instytucji.

## 6. STOSOWANIE ŚRODKÓW JĘZYKOWYCH

### 6.1. Zakres słownictwa i poprawność leksykalna

Zdający rozumieją i poprawnie stosują szeroki zakres słownictwa specjalistycznego oraz wyrażeń idiomatycznych typowych dla znanych im dyscyplin. Potrafią dość dobrze „bawić się" słowami. Umieją odpowiednio dobierać słowa niemal w każdej sytuacji, wykorzystując synonimy, a także inne, rzadkie wyrazy. Bogaty zasób słownictwa umożliwia im pokonywanie z łatwością trudności komunikacyjnych. Tylko w niewielkim stopniu zdający zmuszeni są do szukania słów lub stosowania strategii unikania.

### 6.2. Poprawność gramatyczna

Zdający konsekwentnie utrzymują wysoki poziom poprawności swoich wypowiedzi. Błędy pojawiają się rzadko i są trudne do zauważenia.

### 6.3. Poprawność fonologiczna

Zdający potrafią stosować pełny zestaw cech fonologicznych języka polskiego w taki sposób, aby być zawsze zrozumianym. Potrafią wyartykułować praktycznie wszystkie dźwięki języka polskiego. Akcent innego języka / innych języków może być słyszalny, ale nie wpływa to na zrozumienie wypowiedzi.

### 6.4. Poprawność ortograficzna

Pisownia jest poprawna z wyjątkiem sporadycznych, drobnych pomyłek. Zdający stosują właściwą interpunkcję, co ułatwia czytelność tekstu.

## 7. ROLE KOMUNIKACYJNE

Zdający potrafią występować w różnych rolach komunikacyjnych w trakcie rozumienia, tworzenia oraz przetwarzania wypowiedzi ustnych i pisemnych:

1) nieznajomy, znajomy;
2) kolega, przyjaciel;
3) członek rodziny;
4) gość, gospodarz;
5) podróżny, turysta, przewodnik;
6) nauczyciel, uczeń;
7) wykładowca, student;
8) pracodawca, pracownik;
9) przełożony, podwładny;
10) sprzedający, klient, konsument;
11) urzędnik, petent;
12) wynajmujący, najemca;
13) lekarz, pacjent;
14) uprawiający sport, kibic sportowy;
15) widz, czytelnik, słuchacz;
16) kierowca, właściciel pojazdu;
17) uczestnik wypadku drogowego lub kolizji;
18) świadek, poszkodowany, ofiara przestępstwa;
19) uczestnik zdarzenia;

20) uczestnik dyskusji / debaty;
21) uczestnik negocjacji;
22) mediator językowy i międzykulturowy;
23) uczestnik rozmowy telefonicznej;
24) uczestnik interakcji w przestrzeni cyfrowej.

## 8. KATALOG INTENCJONALNO-POJĘCIOWY (Katalog A)

### 8.1. Funkcje:

1) konwencje grzecznościowe:
   a) zwracanie czyjejś uwagi, nawiązywanie kontaktu,
   b) przedstawianie siebie lub innych,
   c) powitania (stereotypowe formuły powitalne),
   d) pożegnania (stereotypowe formuły pożegnalne),
   e) składanie życzeń, gratulacji,
   f) wyrażanie uznania, komplementowanie,
   g) wyrażanie swojego samopoczucia,
   h) pytanie o samopoczucie innych,
   i) dziękowanie,
   j) przepraszanie,
   k) zapraszanie,
   l) pozdrawianie;

2) funkcje modalne:
   a) wyrażanie pewności / niepewności,
   b) wyrażanie możliwości / niemożliwości,
   c) wyrażanie przypuszczenia,
   d) wyrażanie konieczności, potrzeby,
   e) wyrażanie przyzwolenia;

3) nawiązywanie i podtrzymywanie kontaktu językowego:
   a) rozpoczynanie rozmowy,
   b) publiczne zwracanie się do rozmówcy,
   c) włączanie się do rozmowy,
   d) przerywanie rozmowy, wprowadzanie zdań wtrąconych,
   e) nawiązywanie do wypowiedzi przedmówcy,
   f) podtrzymywanie rozmowy,
   g) kontrolowanie przebiegu rozmowy,
   h) kończenie rozmowy;

4) informowanie – pytanie o informacje, udzielanie i przekazywanie informacji:
   a) identyfikowanie, definiowanie, opisywanie i porównywanie,
   b) uzasadnianie, wyjaśnianie, stosowanie strategii perswazyjnych,
   c) określanie celu, przeznaczenia,
   d) relacjonowanie zdarzeń,
   e) relacjonowanie wypowiedzi własnych lub wypowiedzi innych osób,
   f) pytanie o informację;

5) potwierdzanie i zaprzeczanie:
   a) wyrażanie akceptacji / aprobaty,
   b) wyrażanie braku akceptacji / dezaprobaty,

c) potwierdzanie lub przeczenie informacji;

6) wyrażanie uczuć:
   a) wyrażanie sympatii, antypatii i pochwały,
   b) wyrażanie nadziei, troski i zmartwienia,
   c) wyrażanie życzenia,
   d) wyrażanie radości, żalu, smutku i współczucia,
   e) wyrażanie upodobania,
   f) wyrażanie zadowolenia i niezadowolenia,
   g) wyrażanie obojętności, dystansu,
   h) wyrażanie rozczarowania,
   i) wyrażanie krytyki, niechęci,
   j) wyrażanie gniewu, oburzenia,
   k) wyrażanie zmartwienia i pocieszanie,
   l) wyrażanie obawy, strachu, lęku,
   m) wyrażanie zdziwienia, zaskoczenia,
   n) wyrażanie bólu i cierpienia,
   o) wyrażanie zaufania / nieufności;

7) działanie lub zaniechanie działania:
   a) pytanie, wzywanie do mówienia,
   b) prośba, wzywanie do działania,
   c) zgoda na działanie lub odmowa działania,
   d) prośba o przyzwolenie – przyzwalanie i odmowa,
   e) proponowanie, przyjmowanie i odrzucanie propozycji,
   f) obiecywanie, zapewnianie,
   g) oferowanie zrobienia czegoś,
   h) doradzanie i odradzanie,
   i) przyjmowanie lub odrzucanie rady,
   j) zabranianie,
   k) polecanie, nakazywanie i zakazywanie,
   l) ostrzeganie, wyrażanie groźby,
   m) wybaczanie i odmowa wybaczenia,
   n) protest, oburzenie,
   o) składanie skargi, reklamacji,
   p) reklamowanie (namawianie do kupna).

**8.2. Pojęcia ogólne:**

1) wyrażanie cechy, właściwości, stanu w odniesieniu do rzeczy, procesów, faktów, osób;
2) wyrażanie ilości i jakości;
3) wyrażanie posiadania, przynależności;
4) wyrażanie relacji w przestrzeni – miejsce i kierunek;
5) wyrażanie relacji czasowych;
6) wyrażanie sposobu;
7) wyrażanie możliwości, zdolności;
8) wyrażanie konieczności;
9) wyrażanie niechęci;
10) wyrażanie warunku i konsekwencji;
11) wyrażanie opinii, przekonania;

12) wyrażanie ważności sprawy, opinii, problemu (podkreślanie);
13) perswazja i argumentacja;
14) porównywanie.

## 9. KATALOG TEMATYCZNY (Katalog B)

### 9.1. Człowiek:

1) imię i nazwisko, adres, płeć, stan cywilny, wiek, data i miejsce urodzenia;
2) przynależność narodowa / państwowa, znajomość języków;
3) wykształcenie;
4) zawód, zajęcie;
5) wygląd, ubranie, moda;
6) cechy charakteru;
7) rodzina, członkowie rodziny – krewni i powinowaci;
8) relacje rodzinne;
9) historia rodziny, pochodzenie;
10) konflikty, problemy rodzinne, międzyludzkie i międzypokoleniowe;
11) relacje międzyludzkie;
12) utrzymywanie kontaktu – korespondowanie, spotkania;
13) komunikacja w przestrzeni cyfrowej.

### 9.2. Dom, mieszkanie, otoczenie:

1) rodzaj i wielkość mieszkania / domu;
2) położenie mieszkania / domu;
3) rodzaje pomieszczeń;
4) urządzenie i wyposażenie mieszkania / domu – meble i inne sprzęty;
5) koszty mieszkania, czynsz, opłaty;
6) wynajmowanie mieszkania / domu;
7) awarie, drobne naprawy, remont;
8) rynek mieszkaniowy w Polsce;
9) rodzaje własności lokalu.

### 9.3. Życie codzienne:

1) plan dnia;
2) przedmioty codziennego użytku;
3) relacje czasowe i przestrzenne.

### 9.4. Czas wolny, rozrywka:

1) sposoby spędzania wolnego czasu;
2) kino, teatr, koncerty;
3) prasa, radio, telewizja, platformy streamingowe, Internet;
4) gry i zabawy, gry komputerowe;
5) wydarzenia kulturalne;
6) wystawy i muzea;
7) hobby i zainteresowania;
8) uprawianie sportu;
9) dyscypliny sportowe, zawody sportowe, sporty ekstremalne;
10) relaks (np.: jogging, pływanie, aerobik).

### 9.5. Podróże:

1) środki transportu;
2) rodzaje bagażu;
3) dworzec autobusowy;
4) dworzec kolejowy;
5) lotnisko;
6) podróże krajowe i zagraniczne;
7) biura podróży;
8) dokumenty niezbędne w podróży;
9) komunikacja miejska, krajowa i międzynarodowa (np.: połączenia, przesiadki, objazdy);
10) wycieczki grupowe i indywidualne;
11) wczasy;
12) baza noclegowa (np.: hotel, kemping, pensjonat, kwatery prywatne, pokoje gościnne);
13) agroturystyka.

### 9.6. Stosunki społeczne – dotyczące Polski i kraju / regionu pochodzenia zdających:

1) organizacja państwa;
2) prawo i porządek;
3) aktywność społeczna (np.: organizacje pozarządowe, wolontariat, działalność charytatywna);
4) stosunki i konflikty międzynarodowe;
5) problemy społeczne;
6) przestępczość;
7) organy ścigania;
8) wymiar sprawiedliwości.

### 9.7. Zdrowie i higiena osobista:

1) części ciała;
2) higiena osobista;
3) samopoczucie;
4) stan zdrowia;
5) profilaktyka;
6) choroby;
7) choroby cywilizacyjne;
8) wizyta u lekarza / lekarza specjalisty;
9) apteka, lekarstwa;
10) diagnostyka (np.: badania, analizy);
11) dieta i styl życia;
12) uzależnienia;
13) system opieki zdrowotnej.

### 9.8. Edukacja:

1) przedmioty nauczania;
2) przybory szkolne;
3) oceny szkolne;
4) typy szkół;

5) życie i problemy szkoły;
6) kierunki studiów;
7) stopnie naukowe i funkcje administracyjne;
8) egzaminy, testy.

**9.9. Praca:**

1) nazwy zawodów;
2) stanowiska;
3) rodzaje pracy;
4) czas pracy, urlop;
5) płace i zarobki;
6) rynek pracy;
7) kwalifikacje, wymagania;
8) renty, emerytury, zasiłki;
9) bezrobocie;
10) organizacja miejsca pracy.

**9.10. Zakupy:**

1) sklepy;
2) artykuły i towary – skład i właściwości;
3) informacja, promocja, reklama;
4) miary, wagi, ilości;
5) pieniądze;
6) formy płatności (np.: gotówka, karta kredytowa);
7) sklepy i aukcje internetowe;
8) reklamacje.

**9.11. Żywność i napoje:**

1) dania, potrawy;
2) napoje;
3) naczynia i przybory kuchenne;
4) nakrycia stołowe;
5) lokale gastronomiczne;
6) przepisy i zwyczaje kulinarne;
7) sposób odżywiania się;
8) żywność modyfikowana genetycznie.

**9.12. Usługi:**

1) bank, poczta;
2) biblioteka;
3) punkty usługowe (np.: fryzjer, krawiec, pralnia, zegarmistrz, stacja benzynowa);
4) warsztaty (np.: samochodowy, szewski);
5) sala gimnastyczna, boisko, siłownia, sauna, gabinet kosmetyczny;
6) usługi internetowe.

**9.13. Miejsca:**

1) rodzaj, położenie i wielkość miejscowości;

2) instytucje użyteczności publicznej;
3) miejsca użyteczności publicznej;
4) zabudowania miejskie i wiejskie;
5) zabytki i atrakcje turystyczne.

**9.14. Środowisko naturalne:**

1) rośliny;
2) zwierzęta domowe, dzikie;
3) elementy krajobrazu;
4) pogoda, pory roku, klimat;
5) klęski żywiołowe;
6) zagadnienia i problemy ekologiczne.

**9.15. Nauka i technika:**

1) rozwój nauki i techniki (np.: komputeryzacja, motoryzacja, telekomunikacja);
2) odkrycia i wynalazki;
3) dyscypliny naukowe;
4) badania naukowe;
5) nauka a etyka.

**9.16. Media:**

1) prasa;
2) radio;
3) telewizja;
4) Internet;
5) społeczna rola mediów.

**9.17. Tradycje, zwyczaje, święta – w Polsce i w kraju / regionie pochodzenia zdających:**

1) święta religijne, państwowe i okolicznościowe;
2) uroczystości rodzinne, państwowe i okolicznościowe;
3) zwyczaje ogólnopolskie, regionalne, rodzinne.

**9.18. Tematy ogólne – dotyczące Polski i kraju / regionu pochodzenia zdających:**

1) warunki, poziom i styl życia;
2) życie kulturalne;
3) wydarzenia polityczno-społeczne (np.: polityka, ekonomia, religia, obyczaje);
4) problemy dyskusyjne (np.: kara śmierci, eutanazja, klonowanie);
5) stereotypy i uprzedzenia;
6) różnice kulturowe.

## 10. KATALOG ZAGADNIEŃ GRAMATYCZNYCH (Katalog C)

**10.1. Fleksja:**

1) **deklinacja** (odmiana przez wszystkie przypadki w liczbie pojedynczej i mnogiej według wzorów deklinacji męskiej, żeńskiej, nijakiej i mieszanej, np. *ci wyjątkowi artyści*):

a) odmiana rzeczowników, w tym rzeczowników dwurodzajowych (np.: *niemowa*, *sierota*), rzeczowników występujących wyłącznie w liczbie mnogiej (np.: *nożyce*, *skrzypce*) oraz rzeczowników typu: *akt – akty* / *akta*; *organ – organy* / *organa*,

b) odmiana przymiotników, także przymiotników złożonych (np. *polsko-angielski*),

c) odmiana zaimków:
   – odmiana zaimków osobowych, wskazujących, dzierżawczych, pytających i względnych,
   – odmiana zaimka zwrotnego *się*,
   – odmiana zaimków nieokreślonych (np.: *ktokolwiek*, *cokolwiek*, *pewien*),
   – odmiana zaimków upowszechniających (np.: *każdy*, *żaden*, *wszyscy*),

d) odmiana liczebników:
   – odmiana liczebników głównych (prostych i złożonych) i porządkowych,
   – odmiana liczebników zbiorowych (np.: *troje skrzypiec*, *pięcioro dzieci*),
   – odmiana liczebników *oba* / *obydwa*, *obie* / *obydwie*, *obaj* / *obydwaj*, *oboje* / *obydwoje*,
   – odmiana liczebników nieokreślonych wraz z wyrazami określanymi (np.: *wiele kobiet* / *wielu turystów*, *kilkuset profesorów*, *kilkanaścioro dzieci*, *mnóstwo problemów*),
   – odmiana ciągów liczebnikowych (np.: *dwa tysiące czterysta pięćdziesiąt jeden*),
   – odmiana liczebników ułamkowych (np.: *trzy czwarte*, *dwie setne*),

e) odmiana grup nominalnych (np.: *pan doktor Piotr Kowalski* / *pani profesor Ewa Nowak*),

f) odmiana imion i nazwisk polskich oraz obcych,

g) ograniczenia w odmianie nazw pospolitych i nazw własnych we współczesnej polszczyźnie (np. *Po dyskusji z Ministrem Edukacji Narodowej postanowiliśmy poczekać z decyzją.*);

2) **koniugacja**:

a) odmiana czasowników trudnych (np.: *pachnieć*, *zawiadywać*, *zaspokajać*, *deptać*, *trzeć*, *żebrać*, *stygnąć*),

b) czasowniki z prefiksami nadającymi im szczególne znaczenie, np. *prze-*:
   – przebycie jakiegoś odcinka (np. *przebiec 100 m*),
   – przeniknięcie (np. *przebić ścianę*),
   – zmiana kierunku lub miejsca (np. *przenieść rzeczy*),
   – ułożenie czegoś w inny sposób (np. *przepleść włosy*),
   – doprowadzenie czynności do końca (np. *przeczytać sprawozdanie*),
   – ustanie, przeminięcie czegoś (np. *przekwitnąć*),
   – wykonanie czegoś na nowo (np. *przebudować pałac*),
   – nadmierna intensywność czynności lub stanu (np. *przeładować ciężarówkę*),
   – strata, zmarnowanie (np. *przegapić autobus*),

- wybieganie naprzód myślą lub działaniem (np. *przeczuć zakończenie tej sprawy*),
- czynność, która obejmuje kolejno elementy danego zbioru (np. *przebadać grupę ludzi*),

c) tryby:
- tryb oznajmujący:
  - – czas teraźniejszy (np.: *wlecze*, *rozdziera*, *ssą*, *więdnie*),
  - – czas przeszły czasowników dokonanych i niedokonanych (np.: *rozdarł*, *urośli*, *żebrał*),
  - – czas przyszły prosty i złożony, forma bezokolicznikowa i rodzajowa (np.: *będzie karał* / *karać*, *ukarze*, *ostygnie*),
- tryb rozkazujący (np.: *Zdejmij tę czapkę! Ciągnijcie drzwi! Trzyjmy te warzywa szybciej!*),
- tryb przypuszczający (np.: *oślepłbym*, *rozwiedliby się*, *klaskałbyś*),

d) aspekt:
- aspekt dokonany i niedokonany czasownika (tworzenie, znaczenie i użycie składniowe form dokonanych i niedokonanych),
- czasowniki habitualne (np.: *pisywać*, *jadać*),

e) strony:
- strona czynna (np.: *Dzieci depczą trawę. Babcia usypia niemowlę.*),
- strona zwrotna (np. *Hrabia ucieszył się tymi wieściami.*),
- strona bierna (np.: *Chorzy są leczeni nowoczesnymi metodami przez najlepszych specjalistów. Morderca został ukarany przez sędziów.*), także odróżnianie strony biernej od konstrukcji stanowych z imiesłowem biernym (np.: *Szkoła zostanie zamknięta przez dyrektora już w piątek. Szkoła będzie zamknięta od piątku.*),

f) imiesłowy przymiotnikowe:
- tworzenie i odmiana imiesłowów czynnych (np.: *klęczący*, *siwiejące*),
- tworzenie i odmiana imiesłowów biernych (np.: *przekłuta*, *ochłodzone*, *okradziony*),

g) imiesłowy przysłówkowe:
- tworzenie i użycie imiesłowów współczesnych (np.: *słodząc*, *zawiadując*),
- tworzenie i użycie imiesłowów uprzednich (np.: *zamknąwszy*, *usiadłszy*),

h) formy bezosobowe:
- formy bezosobowe z zaimkiem zwrotnym *się* (np.: *wiezie się*, *piekło się*, *będzie się strzygło*),
- formy bezosobowe zakończone na *-no*, *-to* (np.: *kładziono*, *zamknięto*, *malowano*, *sprzedawano*).

**10.2. Słowotwórstwo:**

1) **stopniowanie**:

a) stopniowanie przymiotników:
- proste – regularnych i nieregularnych (np. *zielony – zieleńszy – najzieleńszy*),

– opisowe (np. *dorośli – bardziej dorośli – najbardziej dorośli*),

b) stopniowanie przysłówków:
– proste – regularnych i nieregularnych (np. *szaro – szarzej – najszarzej*),
– opisowe (np.: *mglisto – bardziej mglisto – najbardziej mglisto*, *po polsku – bardziej po polsku – najbardziej po polsku*);

2) **derywacja**:

a) rzeczowników odczasownikowych – nazwy czynności (np.: *ostrzegać – ostrzeżenie*, *trzeć – tarcie*),

b) rzeczowników od przymiotników – nazwy cech (np.: *blady – bladość*, *głupi – głupota*, *skąpy – skąpstwo*),

c) rzeczowników od czasowników (np.*: zjeżdżać – zjazd*, *odlecieć – odlot*),

d) form żeńskich od rzeczowników rodzaju męskiego (np.: *książę – księżna*, *dozorca – dozorczyni*, *osioł – oślica*),

e) form męskich od rzeczowników rodzaju żeńskiego (np. *gęś – gąsior*),

f) nazw miejsc od czasowników (np.: *jeść – jadalnia*, *myć – myjnia*),

g) rzeczowników od wyrażeń przyimkowych (np.: *pod + dach = poddasze, nad + wóz = nadwozie*),

h) nazw wykonawców czynności (np.: *mścić się – mściciel*, *jeździć – jeździec*, *śpiewać – śpiewak*),

i) nazwy narzędzi (np.: *spinać – spinacz*, *palić – palnik*),

j) przymiotników od rzeczowników (np.: *tysiąc – tysięczny*, *wieczór – wieczorny* / *wieczorowy*, *kamień – kamienny* / *kamienisty*),

k) przysłówków od przymiotników (np.: *stały – stale*, *modny – modnie*).

**10.3. Składnia:**

1) **funkcje syntaktyczne wszystkich przypadków**;

2) **zdania pojedyncze**:

a) rozwijanie i skracanie zdań pojedynczych,

b) zamiana zdań pojedynczych na złożone (np.: *Wbudowano płytę pamiątkową. Chciano uczcić bohaterów tamtych wydarzeń. Wbudowano płytę pamiątkową, aby oddać cześć bohaterom tamtych wydarzeń.*),

c) zamiana zdań na równoważniki zdań (np.: *Jeźdźcy proszeni są o stawienie się na start. Jeźdźcy na start!*; *Nie palcie na balkonie! Zakaz palenia na balkonie.*);

3) **zdania złożone**:

a) współrzędnie i ich transformacje (np.: *Karolina leżała na swoim nowym łóżku i myślała o niebieskich migdałach. Karolina leżała na swoim nowym łóżku, myśląc o niebieskich migdałach.*),

b) podrzędnie:
- ze spójnikami (np.: *iż*, *którędy*, *o ile*, *jeżeliby*, *nim*, *jak tylko*, *dopóki*),
- rozpoczynające się zaimkami względnymi (np. *który*), także ze spójnikami (np. *Opinia specjalistów, na którą powołał się premier, wywołała burzliwą dyskusję.*),

c) zamiana zdań złożonych na pojedyncze (np.: *Nowak zgodził się, aby jego syn podróżował żaglowcem. Nowak wyraził zgodę na podróż syna żaglowcem.*),

d) zdania bezpodmiotowe (np. *Widać już światełko w tunelu.*),

e) okresy warunkowe:
- rzeczywiste (np. *Jeśli się dobrze rozejrzeć, to wszędzie znajdziemy te same rzeczy.*),
- możliwe (np. *Gdybyście wcześniej wyleciały, natychmiast powiadomcie wujostwo.*),
- nierzeczywiste (np. *Gdyby dziadek był królem, mój ojciec byłby królewiczem.*),

f) zdania wielokrotnie złożone (np. *Gdy usłyszała pisk opon, natychmiast wyjrzała przez okno i zobaczyła leżącego przed autobusem rowerzystę, nad którym pochylali się przechodnie.*),

g) mowa niezależna i mowa zależna:
- wykładniki formalne mowy niezależnej i mowy zależnej,
- zamiana mowy niezależnej na mowę zależną (np.: *Lekarz powiedział do pacjenta: Proszę zostać w łóżku przez kilka dni i regularnie zażywać lekarstwa. Lekarz poprosił pacjenta, żeby został w łóżku przez kilka dni i regularnie zażywał lekarstwa.*),

h) synonimia syntaktyczna (np.: *Parlament nie zgodził się na zmiany w ustawie o oświacie. Parlament nie wyraził zgody na zmiany w ustawie o oświacie. Parlament sprzeciwił się zmianom w ustawie o oświacie. Parlament zaoponował przeciw zmianom w ustawie o oświacie.*).

**10.4. Stylistyka:**

1) **rodzaje stylu**:

a) styl formalny,
b) styl nieformalny,

c) styl potoczny,
d) styl urzędowy,
e) styl naukowy,
f) styl publicystyczny,
g) styl artystyczny;

2) **środki stylistyczne**:

a) elipsy (np. *Oto mój dom.*),
b) antonimy (np.: *bogactwo – ubóstwo*, *prawda – kłamstwo*),
c) homonimy (np. *lud – lód*),
d) synonimy (np. *językoznawstwo – lingwistyka*),
e) archaizmy (np.: *niewiasta*, *gród*),
f) dialektyzmy (np.: *baca*, *pyry*),
g) skrótowce (np.: *PAN*, *UJ*),
h) zdrobnienia (np.: *słówko*, *ptaszek*),
i) zgrubienia (np.: *chłopisko*, *straszydło*),
j) spieszczenia (np.: *siostrzyczka*, *pieseczek*, *malusieńki*),
k) wyrazy złożone (np.: *szybkobiegacz*, *jasnoniebieski*, *samolub*),
l) epitety (np.: *lodowaty podmuch*, *odrażający postępek*),
m) porównania (np.: *serce jak dzwon*, *przepadł jak kamień w wodę*),
n) przenośnie (np.: *kwaśna mina*, *nerwy ze stali*),
o) onomatopeje (np.: *chlupot*, *zgrzyt*, *szeleścić*, *ćwir-ćwir*),
p) pytania retoryczne (np. *Kto w to uwierzy?*),
r) potocyzmy (np.: *biadolić*, *wypaplać*);

3) **umiejętność kompozycji tekstu**;

4) **umiejętność tworzenia spójnego tekstu**;

5) **wykorzystanie zasad retoryki w kompozycji tekstu**;

6) **wartość stylistyczna konstrukcji składniowych**.

# H. OPIS KOMPETENCJI W JĘZYKU POLSKIM JAKO OBCYM NA POZIOMIE ZAAWANSOWANYM – C2

Zadania egzaminacyjne sprawdzają umiejętności opisane w zamieszczonych poniżej wymaganiach ogólnych. Egzamin z języka polskiego jako obcego na poziomie zaawansowanym – C2 składa się z modułów sprawdzających: rozumienie ze słuchu, rozumienie tekstów pisanych, stosowanie struktur językowych, umiejętności tworzenia wypowiedzi pisemnej, umiejętności tworzenia wypowiedzi ustnej.

Opis umiejętności poziomu C2 zakłada znajomość zagadnień z niższych poziomów.

## 1. ROZUMIENIE WYPOWIEDZI USTNYCH

### 1.1. Ogólny opis umiejętności

Zdający rozumieją bez problemu treść i intencje wszystkich rodzajów wypowiedzi ustnych (z wyłączeniem wysoko specjalistycznych wypowiedzi spoza własnej dziedziny) (zob. katalogi A i B), także nacechowanych stylistycznie (zawierających idiomy, wyrażenia potoczne i regionalne) i charakteryzujących się skomplikowaną strukturą. Rozumieją wypowiedzi realizowane w naturalnym, indywidualnym, czasem bardzo szybkim tempie, często w trudnych warunkach akustycznych (np. gdy jednocześnie mówi kilka osób, przeszkadza szum i hałas w tle).

Zdający rozumieją bez żadnych trudności globalnie, selektywnie i szczegółowo treść polskich programów radiowych, telewizyjnych i internetowych oraz filmów. Potrafią określić nastawienie i opinie mówiących, także te wyrażane w sposób pośredni, aluzyjny, żartobliwy czy ironiczny. Bez kłopotów rozumieją wykłady, odczyty i prezentacje o różnorodnej tematyce.

Zdający potrafią biegle stosować szereg strategii ułatwiających rozumienie wypowiedzi takich jak: odwołanie do posiadanej wiedzy, wykorzystanie kontekstu, wskazówek gramatycznych i leksykalnych w celu odczytania stanowiska i intencji mówiących oraz przewidywania treści.

Nagrania do zadań egzaminacyjnych są wyłącznie autentyczne (pochodzą np.: z radia, telewizji, Internetu, filmów).

### 1.2. Rodzaje tekstów:

1) wypowiedzi w ramach intencjonalnych oraz tematycznych dialogów i polilogów (np.: rozmowy telefoniczne, wywiady radiowe, telewizyjne i internetowe, fragmenty filmów fabularnych i seriali telewizyjnych, programy typu talk show, programy publicystyczne, dyskusje, debaty);
2) krótsze wypowiedzi ciągłe (np.: komunikaty radiowe, zapowiedzi, reklamy, konkursy i zagadki, fragmenty programów radiowych, telewizyjnych i internetowych);
3) dłuższe teksty ciągłe (np.: wykłady, odczyty i prezentacje na tematy ogólne lub popularnonaukowe, programy radiowe, telewizyjne, podcasty, wideoblogi, przemówienia okolicznościowe, dzienniki, wiadomości i sprawozdania sportowe, reportaże, programy i filmy dokumentalne, komentarze do aktualnych wydarzeń, seriale i filmy fabularne).

## 2. ROZUMIENIE WYPOWIEDZI PISEMNYCH

### 2.1. Ogólny opis umiejętności

Zdający rozumieją globalnie, selektywnie i szczegółowo wszystkie rodzaje tekstów (z wyłączeniem tekstów wysoko specjalistycznych spoza swojej dziedziny) z zakresu

określonego w katalogach intencjonalno-pojęciowym i tematycznym (zob. katalogi A i B).

Zdający rozumieją treść i intencje długich i skomplikowanych językowo oraz strukturalnie wypowiedzi pisanych, także wyrażane w sposób pośredni, aluzyjny i ironiczny. Rozumieją strukturę tekstów oraz znaczenie i funkcje wyrażeń nacechowanych, idiomatycznych, potocznych i regionalnych w nich obecnych. Potrafią również krytycznie interpretować treści zawarte w czytanych tekstach.

Zdający potrafią biegle stosować strategie ułatwiające rozumienie tekstów takie jak: czytanie pobieżne, szybkie wyszukiwanie ważnej informacji, odwołanie do posiadanej wiedzy, wykorzystanie kontekstu, wskazówek gramatycznych i leksykalnych w celu odczytania intencji i stanowiska autora. Zdający potrafią także dostosowywać tempo czytania do postawionych przed nimi zadań.

### 2.2. Rodzaje tekstów:

Oryginalne teksty lub fragmenty tekstów na tematy związane z prywatną, publiczną, zawodową oraz edukacyjną sferą życia:

1) prasowe i internetowe (np.: komentarze, artykuły, wywiady, recenzje, felietony, polemiki, przemówienia okolicznościowe, wykłady popularnonaukowe, teksty publikowane na stronach internetowych, blogi);
2) informacyjne (np. fragmenty książek o tematyce ogólnej lub popularnonaukowej);
3) korespondencja tradycyjna i elektroniczna (np.: listy i e-maile nieformalne i formalne);
4) fragmenty opowiadań, nowel, powieści, reportaży, esejów, pamiętników, wspomnień.

## 3. TWORZENIE WYPOWIEDZI USTNYCH (PRODUKCJA I INTERAKCJA)

### 3.1. Ogólny opis umiejętności

Zdający posługują się językiem polskim w sposób płynny i spontaniczny, pozwalający na całkowicie swobodną komunikację z użytkownikami języka we wszystkich sytuacjach komunikacyjnych, w szerokim zakresie tematów ogólnych, zawodowych i akademickich. Umieją realizować funkcje komunikacyjne przewidziane w inwentarzu intencjonalno-pojęciowym (zob. katalog A), w odniesieniu do tematów określonych w inwentarzu tematycznym (zob. katalog B), stosując odpowiednie struktury gramatyczne (zob. katalog C).

Zdający wypowiadają się obszernie i precyzyjnie na wszystkie, nawet nieznane im tematy, dotyczące różnych dziedzin życia. Tworzą klarowne, dobrze skonstruowane, płynne wypowiedzi o przejrzystej strukturze, przedstawiając uporządkowaną argumentację, rozwijając poszczególne wątki tematyczne i podsumowując je. Potrafią szczegółowo i precyzyjnie relacjonować zdarzenia i tworzyć opisy, a także ciekawie zaprezentować obejrzany film, przeczytaną książkę lub tekst prasowy. Umieją przytoczyć czyjąś wypowiedź, skomentować ją i ustosunkować się do niej. Zdający umieją wygłosić z właściwą intonacją referat i przemówienie okolicznościowe oraz odpowiedzieć na pytania, także tzw. trudne i prowokacyjne, dotyczące swojej wypowiedzi.

Zdający potrafią swobodnie i właściwie rozpocząć, prowadzić, zakończyć oraz podsumować rozmowę (także oficjalną), dotyczącą złożonych tematów ogólnych i abstrakcyjnych. Umieją prowadzić całkowicie swobodną rozmowę z jedną osobą, a także brać pełny udział w dyskusji – także w dyskusji online prowadzonej na żywo – wielu użytkowników języka (również w sytuacji oficjalnej). Potrafią bez problemu i w każdej sytuacji włączyć się do dyskusji i zabrać głos, zajmując odpowiednie stanowisko, przedstawiając przekonujące argumenty, rozwijając różne wątki i tezy. Potrafią przewidywać i skutecznie radzić sobie z możliwymi nieporozumieniami (w tym kulturowymi), problemami komunikacyjnymi i reakcjami emocjonalnymi w dyskusji (również online).

Zdający potrafią biegle stosować strategie korygujące wypowiedź. Jeżeli zachodzi taka potrzeba, umieją wycofać się ze swojej wypowiedzi, przeformułować jej trudne partie w sposób niezauważalny dla rozmówcy.

W swoich wypowiedziach zdający posługują się bogatym strukturalnie i leksykalnie językiem, stosując niuanse znaczeniowe, wyrażenia potoczne, wyrażenia nacechowane emocjonalnie i żartobliwe, związki frazeologiczne i wyrażenia idiomatyczne. Znają i swobodnie stosują reguły konwersacyjne obowiązujące w komunikacji w języku polskim, a także posługują się oficjalną i nieoficjalną odmianą języka, adekwatnie do sytuacji.

Braki zdających w zakresie słownictwa i poprawności gramatycznej mogą pojawiać się jedynie sporadycznie i marginalnie. Wpływ innego języka / innych języków na wymowę i intonację zdających może być zauważalny, nie osłabia to jednak płynności i swobody komunikacji.

### 3.2. Rodzaje wypowiedzi:

1) wypowiedź na zadany temat (np.: interpretacja sentencji, cytatu, fragmentu tekstu lub tekstu naukowego, prezentacja własnych zainteresowań, historia własnej rodziny);
2) opinia na określony temat (także krytyczna, ironiczna, żartobliwa i zabarwiona emocjonalnie);
3) krytyczny (emocjonalny) komentarz (np.: do audycji, programu, filmu, książki, artykułu prasowego, tekstu literackiego);
4) relacja (także zabarwiona emocjonalnie i żartobliwa) z wydarzenia;
5) opis (szczegółowy);
6) przemówienie;
7) dyskusja / dyskusja online;
8) debata.

## 4. TWORZENIE WYPOWIEDZI PISEMNYCH (PRODUKCJA I INTERAKCJA)

### 4.1. Ogólny opis umiejętności

Zdający potrafią poprawnie planować, komponować i redagować wypowiedzi przewidziane dla tego poziomu (zob. 4.2. Formy wypowiedzi), stosując technikę pisania samodzielnego. Potrafią prowadzić niemal każdy rodzaj korespondencji pisemnej.

Zdający umieją wypowiadać się na tematy zamieszczone w katalogu tematycznym (zob. katalog B) i realizować funkcje komunikacyjne objęte inwentarzem intencjonalno-pojęciowym (zob. katalog A). Wykazują się znajomością słownictwa stosownego dla danej formy wypowiedzi i jej tematu oraz posługują się formami stylu oficjalnego i nieoficjalnego odpowiednio do sytuacji. Mają opanowane wszystkie zasady pisowni i interpunkcji oraz potrafią stosować reguły wymienione w katalogu gramatycznym (zob. katalog C).

Zdający znają i stosują wszystkie konwencje socjokulturowe. Potrafią wyrazić siebie niemal we wszystkich formach pisemnej interakcji, także online oraz wykonywać złożone działania kooperacyjne, wymagające umiejętności wyjaśniania nieporozumień między członkami zespołu / grupy i łagodzenia napięć podczas współpracy oraz udzielania wskazówek.

Pismo zdających powinno być czytelne i odpowiadać zasadom języka polskiego.

### 4.2. Formy wypowiedzi:

1) list prywatny formalny*);
2) list prywatny nieformalny;
3) wpis / komentarz online / post;
4) opis osoby**);
5) opis przedmiotu**);
6) opis miejsca**);
7) opis krajobrazu**);
8) opis sytuacji**);
9) charakterystyka***);
10) opowiadanie;
11) sprawozdanie;
12) recenzja;
13) esej;
14) reklama**);
15) list urzędowy****);
16) rozprawka (tekst argumentacyjny);
17) przemówienie.

## 5. PRZETWARZANIE WYPOWIEDZI USTNYCH I PISEMNYCH (MEDIACJA)

### 5.1. Ogólny opis umiejętności

Zdający potrafią mediować w sposób efektywny i naturalny, przyjmując różne role w zależności od potrzeb rozmówców oraz od sytuacji, przewodnicząc dyskusji na tematy drażliwe lub delikatne. Potrafią wyjaśnić w sposób płynny, jasny i za pomocą dobrze skonstruowanej wypowiedzi to, w jaki sposób zostały przedstawione fakty i argumenty, przekazując precyzyjnie elementy oceny oraz większość niuansów, a także wskazując implikacje socjokulturowe (np.: użyty rejestr języka, niedomówienia, ironię lub sarkazm).

Zdający potrafią tak dostosować język szerokiej gamy tekstów, aby przedstawić ich główną treść w rejestrze i na poziomie wyrafinowania oraz uszczegółowienia odpowiednim dla docelowych odbiorców. Potrafią objaśnić informacje zawarte w tekstach dotyczących złożonych tematów akademickich lub zawodowych poprzez ich szczegółowe omówienie oraz podanie przykładów. Potrafią także przeredagować złożony tekst źródłowy, korygując jego koherencję, kohezję oraz tok argumentacji, usuwając fragmenty niekonieczne do realizacji celu.

### 5.2. Rodzaje działań mediacyjnych:

1) ustne i pisemne przekazywanie konkretnych informacji;
2) ustne i pisemne objaśnianie danych (np.: grafów, diagramów, wykresów);
3) ustne i pisemne przetwarzanie tekstu;
4) notowanie (np.: wykłady, seminaria, zebrania);
5) wyrażanie osobistej reakcji na teksty kreatywne (w tym teksty literackie);
6) analiza i krytyka tekstów kreatywnych (w tym tekstów literackich).

---

*) Formy te mogą stanowić część składową innych form, np. opowiadania.

**) Formy te mogą stanowić część składową innego tekstu, np.: relacji, opowiadania, charakterystyki.

***) Może to być zarówno charakterystyka osoby, jak i środowiska (np. młodzieży), lub elementów rzeczywistości.

****) Jest to list oficjalny do osoby lub instytucji.

## 6. STOSOWANIE ŚRODKÓW JĘZYKOWYCH

### 6.1. Zakres słownictwa i poprawność leksykalna

Zdający dysponują szerokim zasobem leksykalnym, w tym wyrażeniami idiomatycznymi, regionalnymi, potocznymi oraz archaicznymi. Mają świadomość znaczeń konotowanych i wykazują ich dobrą znajomość. Regularnie używają poprawnego i właściwego słownictwa.

### 6.2. Poprawność gramatyczna

Zdający konsekwentnie utrzymują wysoki poziom poprawności gramatycznej, nawet w sytuacjach, które wymagają równoczesnego dzielenia uwagi pomiędzy tworzeniem własnej wypowiedzi a działaniami komunikacyjnymi innych osób (np.: monitorowanie reakcji innych osób, planowanie dalszej wypowiedzi).

### 6.3. Poprawność fonologiczna

Zdający potrafią posługiwać się pełnym zestawem cech fonologicznych języka polskiego, wykazując wysoki stopień ich opanowania. Umiejętnie posługują się akcentem wyrazowym i zdaniowym, rytmem i intonacją, aby jasno i precyzyjne wyrazić najdrobniejsze szczegóły wypowiedzi. Obecność akcentu innego języka / innych języków nie wpływa w żaden sposób ani na zrozumienie komunikatu, ani na skuteczność przekazu, ani też na wzmocnienie znaczenia.

### 6.4. Poprawność ortograficzna

W tekstach pisanych przez zdającego nie występują błędy ortograficzne.

## 7. ROLE KOMUNIKACYJNE

Zdający potrafią występować w różnych rolach komunikacyjnych w trakcie rozumienia, tworzenia oraz przetwarzania wypowiedzi ustnych i pisemnych:

1) nieznajomy, znajomy;
2) kolega, przyjaciel;
3) członek rodziny;
4) gość, gospodarz;
5) podróżny, turysta, przewodnik;
6) nauczyciel, uczeń;
7) wykładowca, student;
8) pracodawca, pracownik;
9) przełożony, podwładny;
10) sprzedający, klient, konsument;
11) urzędnik, petent;
12) właściciel, wynajmujący, najemca;
13) lekarz, pacjent;
14) uprawiający sport, kibic sportowy;
15) widz, czytelnik, słuchacz;
16) kierowca, właściciel pojazdu;
17) uczestnik wypadku drogowego lub kolizji;
18) świadek, poszkodowany, ofiara przestępstwa;
19) uczestnik zdarzenia;

20) uczestnik dyskusji / debaty;
21) ekspert;
22) uczestnik negocjacji;
23) mediator językowy i międzykulturowy;
24) uczestnik rozmowy telefonicznej;
25) uczestnik interakcji w przestrzeni cyfrowej.

## 8. KATALOG INTENCJONALNO-POJĘCIOWY (Katalog A)

### 8.1. Funkcje:

1) konwencje grzecznościowe:
   a) zwracanie czyjejś uwagi, nawiązywanie kontaktu,
   b) przedstawianie siebie i kogoś,
   c) powitania (stereotypowe formuły powitalne),
   d) pożegnanie (stereotypowe formuły pożegnalne),
   e) składanie życzeń i gratulacji,
   f) wyrażanie uznania, komplementowanie,
   g) wyrażanie samopoczucia i pytanie o samopoczucie,
   h) dziękowanie,
   i) przepraszanie,
   j) zapraszanie;
2) funkcje modalne:
   a) wyrażanie pewności / niepewności,
   b) wyrażanie możliwości / niemożliwości,
   c) wyrażanie przypuszczenia,
   d) wyrażanie konieczności, potrzeby,
   e) wyrażanie przyzwolenia;
3) nawiązywanie i podtrzymywanie kontaktu językowego:
   a) rozpoczynanie rozmowy,
   b) publiczne zwracanie się do rozmówcy,
   c) włączanie się do rozmowy,
   d) przerywanie rozmowy, wprowadzanie zdań wtrąconych,
   e) nawiązywanie do wypowiedzi przedmówcy,
   f) podtrzymywanie rozmowy,
   g) kontrolowanie przebiegu rozmowy,
   h) kończenie rozmowy;
4) informowanie – pytanie o informacje, udzielanie i przekazywanie informacji:
   a) identyfikowanie, definiowanie,
   b) uzasadnianie,
   c) określanie celu, przeznaczenia,
   d) przytaczanie i relacjonowanie wypowiedzi własnych lub wypowiedzi innych osób,
   e) pytanie o informację;
5) potwierdzanie i zaprzeczanie:
   a) wyrażanie akceptacji / aprobaty,
   b) wyrażanie braku akceptacji / dezaprobaty,
   c) potwierdzanie lub przeczenie informacji;

6) wyrażanie uczuć:
   a) wyrażanie sympatii i antypatii, pochwały i niechęci,
   b) wyrażanie nadziei, troski i zmartwienia,
   c) wyrażanie życzenia,
   d) wyrażanie radości, żalu, smutku i współczucia,
   e) wyrażanie upodobania,
   f) wyrażanie zadowolenia i niezadowolenia,
   g) wyrażanie obojętności, dystansu,
   h) wyrażanie rozczarowania,
   i) wyrażanie krytyki, niechęci
   j) wyrażanie gniewu, oburzenia,
   k) wyrażanie zmartwienia i pocieszanie,
   l) wyrażanie obawy, strachu, lęku,
   m) wyrażanie zaskoczenia, zdziwienia,
   n) wyrażanie bólu i cierpienia,
   o) wyrażanie zaufania i nieufności;
7) działanie lub zaniechanie działania:
   a) pytanie, wzywanie do mówienia,
   b) prośba, wzywanie do działania,
   c) zgoda na działanie lub zaniechanie działania,
   d) prośba o przyzwolenie, przyzwalanie i odmowa,
   e) proponowanie, przyjmowanie i odrzucanie propozycji,
   f) obiecywanie, zapewnianie,
   g) oferowanie zrobienia czegoś,
   h) doradzanie i odradzanie,
   i) przyjmowanie lub odrzucanie rady,
   j) zabranianie,
   k) polecanie, nakazywanie i zakazywanie,
   l) ostrzeganie, wyrażanie groźby,
   m) wybaczanie i odmowa wybaczenia,
   n) protest, oburzenie,
   o) składanie skargi, reklamacji,
   p) reklamowanie, zachwalanie.

**8.2. Pojęcia ogólne:**

1) określanie cechy, właściwości, stanu w odniesieniu do rzeczy, procesów, faktów, osób;
2) wyrażanie ilości i jakości;
3) wyrażanie posiadania, przynależności;
4) wyrażanie relacji w przestrzeni – miejsce i kierunek;
5) wyrażanie relacji czasowych;
6) wyrażanie sposobu;
7) wyrażanie możliwości, zdolności;
8) wyrażanie konieczności;
9) wyrażanie warunku i konsekwencji;
10) wyrażanie opinii, przekonania;
11) wyrażanie ważności sprawy, opinii, problemu (podkreślanie);
12) perswazja i argumentacja;
13) porównywanie.

## 9. KATALOG TEMATYCZNY (Katalog B)

### 9.1. Człowiek:

1) imię i nazwisko, adres, płeć, stan cywilny, wiek, data i miejsce urodzenia;
2) przynależność narodowa / państwowa, znajomość języków;
3) wykształcenie;
4) zawód, zajęcie;
5) wygląd, ubranie, moda;
6) cechy charakteru;
7) rodzina, członkowie rodziny – krewni i powinowaci;
8) relacje rodzinne;
9) historia rodziny, pochodzenie;
10) konflikty, problemy rodzinne, międzyludzkie i międzypokoleniowe;
11) relacje międzyludzkie;
12) utrzymywanie kontaktu – korespondowanie, spotkania;
13) komunikacja w przestrzeni cyfrowej.

### 9.2. Dom, mieszkanie, otoczenie:

1) rodzaj i wielkość mieszkania / domu;
2) położenie mieszkania / domu;
3) rodzaje pomieszczeń;
4) urządzenie i wyposażenie mieszkania / domu – meble i inne sprzęty;
5) koszty utrzymania mieszkania – czynsz, opłaty;
6) wynajmowanie mieszkania / domu;
7) usterki, drobne naprawy, remont;
8) rynek mieszkaniowy w Polsce;
9) rodzaje własności lokalu.

### 9.3. Życie codzienne:

1) plan dnia;
2) przedmioty codziennego użytku;
3) relacje czasowe i przestrzenne.

### 9.4. Czas wolny, rozrywka:

1) sposoby spędzania wolnego czasu;
2) kino, teatr, koncerty;
3) wydarzenia kulturalne;
4) prasa, radio, telewizja, platformy streamingowe, Internet;
5) wystawy i muzea;
6) hobby i zainteresowania;
7) uprawianie sportu;
8) dyscypliny sportowe, zawody sportowe, sporty ekstremalne;
9) wydarzenie sportowe (np.: mistrzostwa, igrzyska olimpijskie, zawody);
10) relaks (np.: jogging, aerobik, żeglowanie, joga, siłownia).

### 9.5. Podróże:

1) środki transportu;
2) rodzaje bagażu;
3) dworzec autobusowy;
4) dworzec kolejowy;
5) lotnisko;
6) dokumenty niezbędne w podróży;
7) komunikacja miejska, krajowa i międzynarodowa (np.: połączenia, przesiadki, objazdy);
8) podróże krajowe i zagraniczne;
9) biura podróży;
10) wycieczki grupowe i indywidualne;
11) wczasy;
12) baza noclegowa (np.: hotel, kemping, pensjonat, kwatery prywatne, pokoje gościnne);
13) agroturystyka.

### 9.6. Stosunki społeczne – dotyczące Polski i kraju / regionu pochodzenia zdających:

1) organizacja państwa;
2) prawo i porządek;
3) aktywność społeczna (np.: organizacje pozarządowe, wolontariat, działalność charytatywna);
4) wojna i pokój, stosunki i konflikty międzynarodowe;
5) problemy społeczne;
6) przestępczość;
7) organy ścigania;
8) wymiar sprawiedliwości;
9) korupcja i przestępstwa finansowe.

### 9.7. Zdrowie i higiena osobista:

1) części ciała;
2) higiena osobista;
3) samopoczucie;
4) stan zdrowia;
5) profilaktyka;
6) choroby;
7) choroby cywilizacyjne;
8) wizyta u lekarza / lekarza specjalisty;
9) apteka, lekarstwa;
10) diagnostyka (np.: badania, analizy);
11) dieta i styl życia;
12) uzależnienia;
13) system opieki zdrowotnej;
14) medycyna eksperymentalna i naturalna.

### 9.8. Edukacja:

1) przedmioty nauczania;
2) przybory szkolne;
3) oceny szkolne;

4) typy szkół;
5) życie i problemy szkoły;
6) kierunki studiów;
7) stopnie naukowe i funkcje administracyjne;
8) egzaminy, testy.

**9.9. Praca:**

1) nazwy zawodów;
2) stanowiska;
3) rodzaje pracy;
4) czas pracy, urlop;
5) płace i zarobki;
6) rynek pracy;
7) kwalifikacje, wymagania;
8) renty, emerytury, zasiłki;
9) bezrobocie;
10) organizacja miejsca pracy.

**9.10. Zakupy:**

1) sklepy, sklepy internetowe;
2) artykuły spożywcze, kosmetyczne, przemysłowe – skład i właściwości;
3) miary, ilości, pieniądze;
4) informacja, promocja, reklama;
5) formy płatności (np.: gotówka, karta kredytowa);
6) aukcje internetowe;
7) reklamacje.

**9.11. Żywność i napoje:**

1) dania, potrawy;
2) napoje;
3) naczynia i przybory kuchenne;
4) nakrycia stołowe;
5) lokale gastronomiczne;
6) przepisy i zwyczaje kulinarne;
7) sposób odżywiania się;
8) żywność modyfikowana genetycznie.

**9.12. Usługi:**

1) bank, poczta;
2) biblioteka;
3) punkty usługowe (np.: fryzjer, krawiec, pralnia, zegarmistrz, stacja benzynowa);
4) warsztaty (np.: samochodowy, szewski);
5) sala gimnastyczna, boisko, siłownia, sauna, gabinet kosmetyczny i odnowy biologicznej;
6) usługi internetowe.

**9.13. Miejsca:**

1) rodzaj, położenie i wielkość miejscowości;
2) instytucje użyteczności publicznej;
3) miejsca użyteczności publicznej;
4) zabudowania miejskie i wiejskie;
5) zabytki i atrakcje turystyczne.

**9.14. Środowisko naturalne:**

1) rośliny;
2) zwierzęta domowe i dzikie;
3) elementy krajobrazu;
4) pogoda, pory roku, klimat;
5) klęski żywiołowe;
6) zagadnienia i problemy ekologiczne (np.: rabunkowa gospodarka lasami, zagrożone gatunki roślin i zwierząt).

**9.15. Nauka i technika:**

1) rozwój nauki i techniki (np.: komputeryzacja, motoryzacja, telekomunikacja);
2) odkrycia i wynalazki;
3) dyscypliny naukowe;
4) badania naukowe;
5) nauka a etyka.

**9.16. Media:**

1) prasa;
2) radio;
3) telewizja;
4) Internet;
5) społeczna rola mediów.

**9.17. Tradycje, zwyczaje, święta – w Polsce i w kraju / regionie pochodzenia zdających:**

1) święta religijne, państwowe i okolicznościowe;
2) uroczystości rodzinne, państwowe i okolicznościowe;
3) zwyczaje ogólnopolskie, regionalne, rodzinne.

**9.18. Tematy ogólne – dotyczące Polski i kraju / regionu pochodzenia zdających:**

1) warunki życia;
2) życie kulturalne;
3) wydarzenia polityczno-społeczne;
4) zagadnienia polityczne, ekonomiczne, religijne, obyczajowe itp.;
5) problemy dyskusyjne (np.: kara śmierci, eutanazja, klonowanie);
6) uprzedzenia i stereotypy;
7) różnice kulturowe;
8) polskie standardy kulturowe (np.: grzeczność, okazywanie szacunku starszym, religijność, tradycyjne role społeczne, patriotyzm).

## 10. KATALOG ZAGADNIEŃ GRAMATYCZNYCH (Katalog C)

### 10.1. Fleksja:

1) **deklinacja** (odmiana przez wszystkie przypadki w liczbie pojedynczej i mnogiej według wzorów deklinacji męskiej, żeńskiej, nijakiej i mieszanej, np. *ci wyjątkowi artyści*):

   a) odmiana rzeczowników:
      – odmiana rzeczowników typu: *aktorzyna*, *dziadulo*, *kobiecina*, *czytadło*, *ciacho*,
      – odmiana polskich nazw własnych (np.: *Szczęsny*, *Cieślikówna*, *Supraśl*, *Trzebież*, *Wąbrzeźno*, *Zakopane*),
      – odmiana rzeczowników dwurodzajowych (np.: *niezdara*, *beksa*),
      – odmiana singularia tantum (np.: *żelazo*, *zło*) i pluralia tantum (np.: *sanie*, *doktorstwo*),
      – odmiana rzeczowników zbiorowych (np.: *listowie*, *chłopstwo*, *chuliganeria*),
      – odmiana rzeczowników używanych rzadko (np.: *torbiel*, *goleń*),

   b) odmiana przymiotników, zaimków i liczebników,

   c) odmiana grup nominalnych (np. *zapomogi przyznane bezrobotnym*),

   d) odmiana nazwisk polskich i obcych,

   e) ograniczenia w odmianie nazw pospolitych i nazw własnych we współczesnej polszczyźnie (np. *Po dyskusji z Ministrem Edukacji Narodowej, panią Nowak, postanowiliśmy poczekać z decyzją.*);

2) **koniugacja**:

   a) odmiana czasowników trudnych (np.: *pluskać się*, *lgnąć*, *czcić*, *łgać*, *bóść*, *jazgotać*, *pleść*),

   b) czasowniki z prefiksami nadającymi im szczególne znaczenie, np. *od-*:
      – przeciwieństwo tego, co nazywa czasownik podstawowy lub pochodny, zwykle z prefiksem *za-*, *przy-*, *u-* (np. *odbarwić bluzę*),
      – oddzielenie (np. *odciąć gałąź*),
      – oddalenie od obiektu (np. *odbiec od matki*),
      – powtórzenie w odpowiedzi czynności wyrażonej przez czasownik podstawowy (np. *odpłacić grzecznością*),
      – powtórzenie czynności – często z doprowadzeniem do stanu pierwotnego (np. *odgrzać krupnik*),
      – doprowadzenie do skutku czynności nazwanej przez czasownik podstawowy (np. *odchorować tę włóczęgę*),
      – wykonanie czegoś według wzoru (np. *odrysować plan budynku*),
      – usunięcie tego, co oznacza wyraz podstawowy (np. *odśnieżyć drogi*),
      – czynność oficjalna (np. *odśpiewać hymn*),

c) tryby:
   – tryb oznajmujący:
     – – czas teraźniejszy (np.: *łże*, *pluskają się*, *bieleje*),
     – – czas przeszły czasowników dokonanych i niedokonanych (np.: *ubodła*, *łgali*),
     – – czas przyszły prosty i złożony, forma bezokolicznikowa i rodzajowa (np.: *uczczą*, *będą lgnąć* / *lgnęły* / *lgnęli*),
   – tryb rozkazujący (np.: *wybacz!*, *nie łgajcie!*),
   – tryb przypuszczający (np.: *zwiędłyby*, *pełzłby*),

d) aspekt:
   – aspekt dokonany i niedokonany czasownika (tworzenie, znaczenie i użycie składniowe form dokonanych i niedokonanych),
   – czasownika habitualne (np.: *grywać*, *chadzać*),

e) strony:
   – strona czynna (np.: *Autora tej powieści nagrodzili w ostatniej edycji konkursu. Profesor wydłuży czas zdawania egzaminu.*),
   – strona zwrotna (np. *Ta relacja wymaga pracy, sama się nie naprawi.*),
   – strona bierna (np. *Kierowcy zostali ostrzeżeni przed gołoledzią przez meteorologów.*), także odróżnianie strony biernej od konstrukcji stanowych z imiesłowem biernym (np.: *Nowa siedziba firmy została otwarta przez właścicieli w ostatni czwartek. Nowa siedziba firmy jest otwarta od dziewiątej.*),

f) imiesłowy przymiotnikowe:
   – tworzenie i odmiana imiesłowów czynnych (np.: *ssące*, *świszczący*),
   – tworzenie i odmiana imiesłowów biernych (np.: *rozdarta*, *dęty*, *wyszydzany*),

g) imiesłowy przysłówkowe:
   – tworzenie i użycie imiesłowów współczesnych (np.: *wyżymając*, *łżąc*),
   – tworzenie i użycie imiesłowów uprzednich (np.: *uplótłszy*, *wyłgawszy się*),

h) formy bezosobowe:
   – formy bezosobowe z zaimkiem zwrotnym *się* (np.: *parzy się*, *plotło się*),
   – formy bezosobowe zakończone na *-no*, *-to* (np.: *podeptano*, *rozpostarto*, *dęto*).

**10.2. Słowotwórstwo:**

1) **stopniowanie przymiotników i przysłówków**;

2) **derywacja**:

a) rzeczowników odczasownikowych – nazw czynności (np.: *wlec – wleczenie*, *mleć – mielenie*),
b) rzeczowników od przymiotników (np. *martwy – martwota* / *martwica*),
c) rzeczowników od czasowników (np. *chlupotać – chlupot*),
d) przymiotników od czasowników (np.: *łamać – łamliwy*, *karać – karalny*),
e) rzeczowników złożonych (np. *łamać głowę – łamigłówka*),

f) nazw wykonawców czynności od czasowników (np. *truć – truciciel*),
g) nazw miejsc od czasowników (np. *kuć – kuźnia*),
h) nazw narzędzi od czasowników (np. *lutować – lutownica*),
i) rzeczowników od wyrażeń przyimkowych (np.: *za + piec = zapiecek, nad + burta = nadburcie*),
j) przymiotników od rzeczowników (np.: *ziemia – ziemski / ziemny / ziemisty*, *szkło – szklany / szklisty*),
k) przymiotników złożonych (np.: *sięgać + niebo = niebosiężny, dwa i pół + rok = dwuipółroczny*),
l) przysłówków od przymiotników (np. *dżdżysty – dżdżysto*).

**10.3. Składnia:**

1) **funkcje syntaktyczne wszystkich przypadków**;

2) **zdania pojedyncze**:

a) rozwijanie i skracanie zdań pojedynczych,

b) zamiana zdań pojedynczych na złożone (np.: *Tropiciele ciągle przeszukują gęstwiny. Nadal nie odnaleziono zaginionego malca. Mimo że tropiciele ciągle przeszukują gęstwiny, nadal nie odnaleziono zaginionego malca.*),

c) równoważniki zdań;

3) **zdania złożone**:

a) współrzędnie i podrzędnie (wszystkie rodzaje),

b) zamiana zdań złożonych na pojedyncze (np.: *Gdy dotarł na skraj wsi, ujrzał rozpościerające się łany zbóż. Po dotarciu na skraj wsi ujrzał rozpościerające się łany zbóż.*),

c) zdania bezpodmiotowe (np. *Zanosi się na burzę.*),

d) okresy warunkowe (np.: *Jeżeli dobrze się wsłuchać, to można zauważyć, że pochodzi z Kaszub. Gdybyś zauważył nieprawidłowości, natychmiast powiadom kierownictwo. Gdybym był kobietą, zagrałbym tę rolę.*),

e) zdania wielokrotnie złożone (np. *Strudzeni wędrowcy, dotarłszy na skraj puszczy, ujrzeli migocące w oddali światełka i nadzieja, że wkrótce znajdą schronienie, którego tak długo szukali, na nowo odżyła w ich sercach.*),

f) mowa niezależna i mowa zależna:
   – wykładniki formalne mowy niezależnej i zależnej,
   – zamiana mowy niezależnej na mowę zależną (np.: *Generał wydał rozkaz żołnierzom: – Powstańcie i minutą ciszy uczcijcie pamięć poległych. Generał wydał rozkaz żołnierzom, by powstali i minutą ciszy uczcili pamięć poległych.*),

g) synonimia syntaktyczna (np.: *Ostatniej paraolimpiadzie patronowali premierostwo. Premierostwo objęli patronat nad ostatnią paraolimpiadą. Premierostwo sprawowali patronat nad ostatnią paraolimpiadą.*).

**10.4. Stylistyka:**

1) **rodzaje stylu**:

a) styl formalny,
b) styl nieformalny,
c) styl potoczny,
d) styl urzędowy,
e) styl naukowy,
f) styl publicystyczny,
g) styl artystyczny;

2) **środki stylistyczne**:

a) elipsy (np. *Oto moi wybawcy.*),
b) antonimy (np. *hojność – skąpstwo*),
c) homonimy (np. *japonki – Japonki*),
d) synonimy (np. *płótno – obraz*),
e) archaizmy (np. *podczaszy*),
f) dialektyzmy (np. *dutki*),
g) skrótowce (np. *PCK*),
h) zdrobnienia i spieszczenia (np.: *ziółko*, *żabcia*),
i) zgrubienia (np. *palcisko*),
j) spieszczenia (np. *żabcia*),
k) wyrazy złożone – neutralne i nacechowane (np.: *drobnomieszczanin*, *groszorób*, *wiercipięta*),
l) epitety (np. *zagorzały zwolennik*),
m) porównania (np. *szary jak popiół*),
n) przenośnie (np. *złote serce*),
o) onomatopeje (np. *szczebiot*),
p) pytania retoryczne (np. *I po co to wszystko?*),
q) animizacje (np. *wiatr wyje*),
r) personifikacje (np. *los się uśmiecha*),
s) peryfrazy (np. *autor „Pana Tadeusza”*),
t) metonimie (np. *czytam Słowackiego*),
u) hiperbole (np. *powtarzać tysiąc razy*),
v) synekdochy (np. *żołnierz ginął na frontach*),
w) eufemizmy (np. *ustronne miejsce*),
x) kolokwializmy (np. *fuszerka*),
y) profesjonalizmy (np. *szafarz*),
z) kancelaryzmy (np. *akt notarialny*),
za) neologizmy literackie (np. *zjesieniałość (B. Leśmian)*),
zb) potocyzmy (np.: *biadolić*, *odszczekać*);

3) **umiejętność tworzenia tekstów pochodnych (derywowanych) z tekstów własnych lub cudzych**;

4) **umiejętność przekształcania wskazanych elementów struktury tekstowej**;

5) **umiejętność przekształcania tekstu oficjalnego na nieoficjalny**;

6) **umiejętność przekształcania tekstu o charakterze stylistycznym** (np. zmiana relacji subiektywnej na obiektywną).

## CZĘŚĆ II. POZIOMY BIEGŁOŚCI JĘZYKOWEJ W GRUPIE DOSTOSOWANEJ DO POTRZEB OSÓB, KTÓRE W DNIU PRZYSTĄPIENIA DO EGZAMINU Z JĘZYKA POLSKIEGO JAKO OBCEGO NIE UKOŃCZYŁY 16 ROKU ŻYCIA

### A. OPIS POZIOMÓW BIEGŁOŚCI JĘZYKOWEJ W GRUPIE DOSTOSOWANEJ DO POTRZEB OSÓB, KTÓRE W DNIU PRZYSTĄPIENIA DO EGZAMINU Z JĘZYKA POLSKIEGO JAKO OBCEGO NIE UKOŃCZYŁY 16 ROKU ŻYCIA

**1. Poziomy biegłości językowej:**

1) poziom elementarny – A1;
2) poziom wstępny – A2;
3) poziom progowy – B1;
4) poziom średni ogólny – B2.

**2. Składowe opisu biegłości językowej dla każdego poziomu:**

1) **rozumienie wypowiedzi ustnych**:
   a) ogólny opis umiejętności,
   b) rodzaje tekstów;

2) **rozumienie wypowiedzi pisemnych**:
   a) ogólny opis umiejętności,
   b) rodzaje tekstów;

3) **tworzenie wypowiedzi ustnych (produkcja i interakcja)**:
   a) ogólny opis umiejętności,
   b) rodzaje wypowiedzi;

4) **tworzenie wypowiedzi pisemnych (produkcja i interakcja)**:
   a) ogólny opis umiejętności,
   b) formy wypowiedzi;

5) **przetwarzanie wypowiedzi ustnych i pisemnych (mediacja)**:
   a) ogólny opis umiejętności,
   b) rodzaje działań mediacyjnych;

6) **stosowanie środków językowych**:
   a) zakres słownictwa i poprawność leksykalna,
   b) poprawność gramatyczna,
   c) poprawność fonologiczna,
   d) poprawność ortograficzna;

7) **role komunikacyjne**;

8) **katalog intencjonalno-pojęciowy (Katalog A)**;

9) **katalog tematyczny (Katalog B)**;

10) **katalog zagadnień gramatycznych (Katalog C)**.

## B. OGÓLNY OPIS KOMPETENCJI W JĘZYKU POLSKIM JAKO OBCYM NA POSZCZEGÓLNYCH POZIOMACH BIEGŁOŚCI JĘZYKOWEJ

### 1. Poziom elementarny – A1

(*Rada Europy: A1 – Breakthrough; ALTE: Breakthrough User*)

Zdający egzamin na poziomie elementarnym – A1 rozumieją najważniejsze treści i intencje zawarte w bardzo prostych, krótkich tekstach mówionych i pisanych, wyrażone w bezpośredni sposób, jeżeli dotyczą one tematów związanych z podstawowymi i konkretnymi potrzebami życia codziennego (zob. katalog B). Umieją także posługiwać się językiem w typowych sytuacjach komunikacyjnych (zob. katalog A), występując w określonych rolach komunikacyjnych. Zdający potrafią prowadzić prostą rozmowę, pod warunkiem że rozmówca mówi wolno, zrozumiale i jest gotowy do pomocy. Potrafią zapisywać znane słowa i wyrażenia oraz napisać krótki tekst na temat ludzi i miejsc.

Zdający znają i stosują niektóre konwencje socjokulturowe, obowiązujące w komunikacji w języku polskim.

Zdający wykazują ograniczone opanowanie prostych struktur i wzorów zdaniowych – w ramach wyuczonego zasobu.

Braki zdających w zakresie wymowy, słownictwa, poprawności gramatycznej oraz ortografii nie powinny w istotny sposób zakłócać komunikacji.

### 2. Poziom wstępny – A2

(*Rada Europy: A2 – Waystage; ALTE: Waystage User*)

Zdający egzamin na poziomie wstępnym – A2 rozumieją najważniejsze treści i intencje zawarte w tekstach mówionych i pisanych wyrażone w prosty sposób, jeżeli dotyczą one tematów związanych z życiem codziennym, rodzinnym, szkolnym i z czasem wolnym (zob. katalog B). Umieją także posługiwać się językiem w typowych sytuacjach komunikacyjnych (zob. katalog A), występując w określonych rolach komunikacyjnych. Potrafią wygłosić prosty monolog, uczestniczyć w rozmowie, a także ją podtrzymać, jeżeli rozmówca im w tym pomoże. Potrafią napisać bardzo prosty tekst na swój temat oraz na temat członka rodziny, kolegi / koleżanki, ulubionego zwierzęcia, miejsca, wydarzenia z przeszłości lub planów na przyszłość.

Zdający umieją posługiwać się elementami odmiany oficjalnej i nieoficjalnej języka polskiego odpowiednio do sytuacji. Znają i stosują podstawowe konwencje socjokulturowe, obowiązujące w komunikacji w języku polskim.

Braki zdających w zakresie wymowy, słownictwa, poprawności gramatycznej oraz ortografii nie powinny zakłócać komunikacji.

### 3. Poziom progowy – B1

(*Rada Europy: B1 – Threshold; ALTE: Threshold User*)

Zdający egzamin na poziomie progowym – B1 rozumieją najważniejsze treści i intencje zawarte w tekstach mówionych i pisanych wyrażone w prosty i jasny sposób, jeżeli tematyka tekstów wiąże się z życiem codziennym, rodzinnym, czasem wolnym, szkołą, podróżowaniem (zob. katalog B). Potrafią używać języka w typowych sytuacjach komunikacyjnych (zob. katalog A), występując w określonych rolach komunikacyjnych. Potrafią samodzielnie napisać np.: ogłoszenie, zaproszenie, życzenia, tekst na temat ogólny lub popularny, a także na tematy odnoszące się do ich własnych zainteresowań. Potrafią opisywać zdarzenia, opowiadać

o zainteresowaniach, doświadczeniach, marzeniach i planach, wyrażać oraz uzasadniać swoją opinię.

Zdający umieją posługiwać się oficjalną i nieoficjalną odmianą języka polskiego odpowiednio do sytuacji. Znają i stosują najważniejsze konwencje socjokulturowe obowiązujące w komunikacji w języku polskim.

Braki zdających w zakresie płynności wypowiedzi, wymowy i intonacji, słownictwa, poprawności gramatycznej oraz ortografii nie zakłócają w istotny sposób komunikacji.

**4. Poziom średni ogólny – B2**

(*Rada Europy: B2 – Vantage; ALTE: Independent User*)

Zdający egzamin na poziomie średnim ogólnym – B2 rozumieją najważniejsze treści i intencje zawarte w tekstach mówionych i pisanych poruszających tematy ogólne, konkretne i abstrakcyjne, stosownie do wieku (zob. katalog B). Umieją posługiwać się językiem w sposób płynny i spontaniczny, pozwalający na swobodną komunikację z rodzimymi użytkownikami języka w rozmaitych sytuacjach życia codziennego (zob. katalog A), występując w określonych rolach komunikacyjnych. Potrafią pisać dłuższe teksty na różnorodne tematy. Potrafią wypowiadać się na różne tematy, relacjonować zdarzenia oraz brać udział w dyskusji.

Zdający umieją posługiwać się oficjalną i nieoficjalną odmianą języka polskiego odpowiednio do sytuacji. Znają i stosują większość konwencji socjokulturowych, obowiązujących w komunikacji w języku polskim.

Braki zdających w zakresie wymowy i intonacji, słownictwa, poprawności gramatycznej oraz ortografii nie mają wpływu na skuteczność komunikacji.

# C. OPIS KOMPETENCJI W JĘZYKU POLSKIM JAKO OBCYM NA POZIOMIE ELEMENTARNYM – A1

Zadania egzaminacyjne sprawdzają umiejętności opisane w zamieszczonych poniżej wymaganiach ogólnych. Egzamin z języka polskiego jako obcego na poziomie elementarnym – A1 składa się z modułów sprawdzających: rozumienie ze słuchu, rozumienie tekstów pisanych, umiejętności tworzenia wypowiedzi pisemnej, umiejętności tworzenia wypowiedzi ustnej.

## 1. ROZUMIENIE WYPOWIEDZI USTNYCH

### 1.1. Ogólny opis umiejętności

Zdający rozpoznają typowe sytuacje komunikacyjne, w których pojawiają się pojedyncze wypowiedzi, krótkie repliki w ramach krótkich, prostych dialogów oraz krótkie, proste wypowiedzi monologowe o bardzo przejrzystej strukturze, w zakresie określonym w katalogach intencjonalno-pojęciowym i tematycznym (zob. katalogi A i B).

Zdający rozumieją wyrażone wprost intencje komunikacyjne wypowiedzi dotyczące podstawowych potrzeb życia codziennego. Potrafią określić temat i ogólną treść tekstu (rozumienie globalne) oraz zrozumieć proste informacje (rozumienie selektywne i szczegółowe) zawarte w krótkiej, prostej wypowiedzi, która dotyczy codziennych, podstawowych i bardzo przewidywalnych sytuacji i spraw, z jakimi mogą się spotkać. Wypowiedź jest mówiona bardzo powoli i wyraźnie, z pauzami pozwalającymi na stopniową recepcję znaczenia, w bardzo dobrych (bliskich idealnym) warunkach akustycznych, z dostosowaniem wymowy i intonacji do ich możliwości percepcyjnych na tym poziomie znajomości języka polskiego.

Zdający potrafią stosować podstawowe strategie ułatwiające rozumienie wypowiedzi takie jak: odwołanie do posiadanej wiedzy, domyślanie się znaczenia nieznanego wyrazu na podstawie bardzo jasnego kontekstu sytuacyjnego lub podobieństwa brzmienia słów w języku polskim i ojczystym.

Nagrania do zadań egzaminacyjnych są specjalnie opracowane (studyjne).

### 1.2. Rodzaje tekstów:

1) pojedyncze wypowiedzi intencjonalne i tematyczne (zob. katalogi A i B);
2) krótkie dialogi związane z sytuacjami życia codziennego (np.: powitanie, pożegnanie, pytanie o samopoczucie), uproszczone i schematyczne dialogi intencjonalne i tematyczne (np.: w sklepie, uczestnik wycieczki);
3) krótkie, uproszczone ciągłe wypowiedzi intencjonalne (np.: podziękowanie, przepraszanie, prośba, propozycja);
4) krótkie, uproszczone ciągłe wypowiedzi tematyczne (np.: opis ludzi, miejsc, przedmiotów i czynności, przedstawianie wydarzeń w porządku chronologicznym);
5) krótkie, uproszczone wypowiedzi o charakterze informacyjnym i użytkowym (np.: ogłoszenia, wiadomości, komunikaty).

## 2. ROZUMIENIE WYPOWIEDZI PISEMNYCH

### 2.1. Ogólny opis umiejętności

Zdający rozumieją bardzo krótkie i proste teksty (w tym pojedyncze wypowiedzi i jednozdaniowe fragmenty tekstów) o bardzo przejrzystej strukturze, w zakresie określonym w katalogach intencjonalno-pojęciowym i tematycznym (zob. katalogi A i B).

Zdający potrafią określić temat, zrozumieć ogólną treść oraz intencję komunikacyjną krótkiego tekstu (rozumienie globalne) dotyczącego spraw codziennych, z jakimi mogą się spotkać, i napisanego prostym językiem, w tym prostego materiału informacyjnego, zwłaszcza gdy zawiera on elementy wizualne wspomagające recepcję. Potrafią także odnaleźć konkretne informacje (rozumienie selektywne i szczegółowe) w takich wypowiedziach pisemnych, w tym w prostych tekstach użytkowych.

Zdający potrafią stosować strategie ułatwiające rozumienie tekstów takie jak: czytanie pobieżne w celu wyszukania informacji (np.: w menu, na plakacie informacyjnym), powrót do wybranych fragmentów tekstu, wykorzystanie kontekstu (np.: ilustracji, tytułu, elementów typograficznych), domyślanie się znaczenia nieznanego wyrazu na podstawie bardzo jasnego, konkretnego kontekstu lub podobieństwa pisowni wyrazów w języku polskim i ojczystym, odwołanie się do posiadanej wiedzy. Zdający potrafią także dostosowywać tempo czytania do postawionych przed nimi zadań.

### 2.2. Rodzaje tekstów:

1) pojedyncze napisy i ogłoszenia intencjonalne (np.: Pchać, Ciągnąć, Nie otwierać);
2) pojedyncze napisy i ogłoszenia tematyczne (np.: Sklep czynny ..., Rozkład jazdy);
3) krótkie, specjalnie opracowane teksty z zakresu określonego w katalogu tematycznym (zob. katalog B);
4) fragmenty bardzo prostych leksykalnie i strukturalnie oryginalnych tekstów, którym często towarzyszą materiały wizualne (np.: menu, rozkłady jazdy, plakaty, bilety, ulotki, proste formularze, ogłoszenia, zaproszenia, kartki pocztowe, listy i e-maile nieformalne, SMS-y, wiadomości wysyłane w mediach społecznościowych).

## 3. TWORZENIE WYPOWIEDZI USTNYCH (PRODUKCJA I INTERAKCJA)

### 3.1. Ogólny opis umiejętności

Zdający potrafią posługiwać się językiem polskim w bardzo prostych, typowych sytuacjach komunikacyjnych, związanych z najważniejszymi potrzebami życia codziennego, z jakimi mogą się spotkać. Umieją realizować funkcje komunikacyjne przewidziane w katalogu intencjonalno-pojęciowym (zob. katalog A) w odniesieniu do tematów określonych w inwentarzu tematycznym (zob. katalog B), stosując odpowiednie struktury gramatyczne (zob. katalog C).

Zdający potrafią tworzyć bardzo krótkie, głównie przygotowane wcześniej, wypowiedzi monologowe. Umieją mówić o sobie, opisywać, czym się zajmują i gdzie mieszkają. Potrafią tworzyć pojedyncze zdania na temat ludzi i miejsc, jeżeli mają możliwość przygotować się do tego.

Zdający potrafią uczestniczyć w bardzo prostych sytuacjach komunikacyjnych, gdy rozmówcy wypowiadają się dość wolno, powtarzają i parafrazują swoje wypowiedzi. Umieją odpowiadać na proste pytania i zadawać je, a także prosić inne osoby o konkretne przedmioty, formułować proste stwierdzenia dotyczące najważniejszych potrzeb życia codziennego.

Jeżeli zachodzi taka potrzeba, zdający potrafią poprosić o powtórzenie i wyjaśnienie niezrozumiałych wyrazów czy zwrotów. Potrafią stosować odpowiednie gesty, aby wyrazić znaczenie słowa.

Zdający potrafią porozumiewać się, używając pojedynczych wyrazów i zwrotów oraz niektórych bardzo prostych struktur gramatycznych związanych z konkretnymi sytuacjami. Stosują zasady wymowy i intonacji wyuczonych słów i wyrażeń, pozwalające odbiorcy, przy pewnym wysiłku, na właściwe zrozumienie intencji oraz treści wypowiedzi.

### 3.2. Rodzaje wypowiedzi:

1) wypowiedź na swój temat, na temat swoich zainteresowań, doświadczeń, planów;
2) opis ludzi, miejsc, przedmiotów i czynności;
3) dialog intencjonalny (zob. katalog A);
4) dialog tematyczny (zob. katalog B).

## 4. TWORZENIE WYPOWIEDZI PISEMNYCH (PRODUKCJA I INTERAKCJA)

### 4.1. Ogólny opis umiejętności

Zdający potrafią pisać pojedyncze wyrażenia i zdania, a także bardzo krótkie i bardzo proste teksty przewidziane dla tego poziomu (zob. 4.2. Formy wypowiedzi), stosując technikę pisania kontrolowanego i, w bardzo ograniczonym zakresie, sterowanego. Zdający umieją poprawnie wypełniać bardzo proste formularze z danymi osobowymi (np.: w bibliotece, na stronie internetowej sklepu) oraz napisać prostą wiadomość. W tym celu mogą potrzebować słownika.

Zdający potrafią wypowiadać się na tematy zamieszczone w katalogu tematycznym (zob. katalog B) i realizować funkcje komunikacyjne objęte inwentarzem intencjonalno-pojęciowym (zob. katalog A). Wykazują się znajomością słownictwa stosownego dla danej formy wypowiedzi i jej tematu oraz znają struktury gramatyczne przewidziane w katalogu gramatycznym (zob. katalog C).

Zdający znają i stosują niektóre konwencje socjokulturowe oraz potrafią wykonywać najprostsze działania interakcyjne (np.: pozdrowienia, SMS-y), także online (np.: formularze, proste odpowiedzi na komentarze).

Zdający wykazują się znajomością poprawnego zapisu liter. Pismo zdających powinno być w miarę możliwości czytelne i odpowiadać zasadom języka polskiego.

### 4.2. Formy wypowiedzi:

1) pozdrowienia;
2) życzenia;
3) SMS;
4) wpis / komentarz online;
5) formularz;
6) notatka, wiadomość;
7) list / e-mail – prywatny, nieformalny;
8) opis osoby;
9) opis miejsca;
10) opis przedmiotu.

## 5. PRZETWARZANIE WYPOWIEDZI USTNYCH I PISEMNYCH (MEDIACJA)

### 5.1. Ogólny opis umiejętności

Zdający potrafią przekazać proste, przewidywalne informacje na temat spraw aktualnych, które dotyczą zdających i są zawarte w krótkich i prostych tekstach, zamieszczonych np.: na tablicach informacyjnych, plakatach, w ogłoszeniach, w programach.

### 5.2. Rodzaje działań mediacyjnych:

1) ustne i pisemne przekazywanie konkretnych informacji;
2) ustne i pisemne przetwarzanie tekstu.

## 6. STOSOWANIE ŚRODKÓW JĘZYKOWYCH

### 6.1. Zakres słownictwa i poprawność leksykalna

Zdający posługują się podstawowym repertuarem pojedynczych słów i wyrażeń, wystarczającym do wyrażania konkretnych potrzeb komunikacyjnych i uczestniczenia w rutynowej komunikacji związanej z życiem codziennym.

### 6.2. Poprawność gramatyczna

Zdający wykazują się ograniczoną kontrolą użycia języka w podstawowych strukturach i wyuczonych wzorcach zdaniowych.

### 6.3. Poprawność fonologiczna

Zdający potrafią poprawnie odtworzyć ograniczoną liczbę dźwięków, jak również prawidłowo akcentować proste, znane słowa i wyrażenia.

Wymowa bardzo ograniczonego zasobu wyuczonych wyrażeń i słów jest zrozumiała, wymaga jednak pewnego wysiłku ze strony interlokutorów przyzwyczajonych do rozmówców danej grupy językowej.

### 6.4. Poprawność ortograficzna

Zdający potrafią zapisywać znane słowa i krótkie wyrażenia oraz pewne regularnie stosowane zwroty. Potrafią literować swoje nazwisko, adres i inne dane osobowe.

## 7. ROLE KOMUNIKACYJNE

Zdający potrafią występować w różnych rolach komunikacyjnych w trakcie rozumienia, tworzenia oraz przetwarzania wypowiedzi ustnych i pisemnych:

1) nieznajomy, znajomy;
2) kolega, przyjaciel;
3) członek rodziny;
4) gość;
5) podróżny, turysta;
6) uczeń, student;
7) klient, konsument;
8) pacjent.

## 8. KATALOG INTENCJONALNO-POJĘCIOWY (Katalog A)

### 8.1. Funkcje:

1) konwencje grzecznościowe:
   a) zwracanie czyjejś uwagi, nawiązywanie kontaktu,
   b) przedstawianie siebie lub innych,
   c) powitania,
   d) pożegnania,
   e) podziękowania,
   f) przepraszanie,
   g) składanie życzeń, gratulacji;
2) informowanie i pytanie:
   a) prośba o informacje,
   b) udzielanie informacji,
   c) pytanie;
3) potwierdzanie i zaprzeczanie:
   a) wyrażanie akceptacji / aprobaty,
   b) wyrażanie braku akceptacji / dezaprobaty,
   c) wyrażanie wątpliwości;
4) wyrażanie uczuć:
   a) wyrażanie sympatii i antypatii,
   b) wyrażanie upodobania,
   c) wyrażanie zadowolenia i niezadowolenia;
5) działanie:
   a) prośba, propozycja – wzywanie do działania,
   b) zakaz – wzywanie do zaniechania działania.

### 8.2. Pojęcia ogólne:

1) funkcje i cechy osób, przedmiotów, miejsc, sytuacji;
2) wyrażanie posiadania;
3) wyrażanie relacji przestrzennych;
4) wyrażanie relacji czasowych.

## 9. KATALOG TEMATYCZNY (Katalog B)

### 9.1. Człowiek:

1) imię i nazwisko, adres, płeć, wiek, data i miejsce urodzenia;
2) przynależność narodowa / państwowa, znajomość języków;
3) wygląd i podstawowe cechy charakteru;
4) najczęstsze zawody;
5) rodzina, członkowie rodziny;
6) przyjaciele, koledzy.

### 9.2. Dom, mieszkanie, otoczenie:

1) rodzaje pomieszczeń;
2) urządzenie i wyposażenie mieszkania – meble i inne sprzęty;

3) podwórko i plac zabaw.

**9.3. Życie codzienne:**

1) typowe zajęcia / czynności dnia codziennego;
2) przedmioty codziennego użytku;
3) szkoła i zajęcia szkolne;
4) określenia czasu (np.: pory roku, miesiące, dni tygodnia, pory dnia, godziny).

**9.4. Czas wolny, rozrywka:**

1) sposoby spędzania wolnego czasu;
2) gry i zabawy;
3) hobby;
4) uprawianie sportu.

**9.5. Podróże:**

1) środki transportu;
2) ciekawostki turystyczne;
3) wakacje / ferie i wypoczynek.

**9.6. Stosunki międzyludzkie:**

1) zapoznawanie się – nawiązywanie kontaktów oficjalnych i nieoficjalnych;
2) korespondencja;
3) komunikacja w przestrzeni cyfrowej.

**9.7. Zdrowie:**

1) części ciała;
2) samopoczucie;
3) higiena.

**9.8. Zakupy:**

1) sklepy;
2) artykuły spożywcze;
3) artykuły kosmetyczne;
4) podstawowe miary i wagi;
5) pieniądze i inne wybrane formy płatności.

**9.9. Żywność i napoje:**

1) dania, potrawy;
2) napoje.

**9.10. Usługi:**

1) punkty usługowe (np.: fryzjer, pralnia, lokale gastronomiczne, hotel).

**9.11. Miejsca:**

1) miejsca użyteczności publicznej (np.: kino, muzeum, teatr, park).

**9.12. Środowisko naturalne:**

1) pogoda;
2) pory roku.

**9.13. Tradycje, zwyczaje, święta – w Polsce i w kraju / regionie pochodzenia zdających:**

1) uroczystości rodzinne (np.: urodziny, imieniny);
2) święta religijne (np.: Wielkanoc, Boże Narodzenie), państwowe (np.: Święto Narodowe Trzeciego Maja, Narodowe Święto Niepodległości) i okolicznościowe (np.: sylwester, mikołajki).

## 10. KATALOG ZAGADNIEŃ GRAMATYCZNYCH (Katalog C)

**10.1. Fleksja:**

1) **deklinacja** (liczba pojedyncza: mianownik, dopełniacz, biernik, narzędnik i miejscownik; liczba mnoga: mianownik i biernik rodzaju niemęskoosobowego, narzędnik i miejscownik):

   a) odmiana rzeczowników przez wybrane przypadki:
      – odmiana rzeczowników rodzaju męskiego zakończonych na spółgłoskę (np.: *pan*, *lekarz*, *nauczyciel*, *samochód*, *chleb*) lub na *-a* (np.: *kolega*, *dentysta*),
      – odmiana rzeczowników własnych rodzaju męskiego (np.: *Kraków*, *Piotr*, *Polak*),
      – odmiana (funkcjonalnie) nieregularnych rzeczowników rodzaju męskiego (np.: *rok*, *tydzień*),
      – odmiana rzeczowników rodzaju żeńskiego zakończonych na *-a* (np.: *matka*, *książka*, *legitymacja*), na *-i* (np. *pani*) lub na spółgłoskę (np. *sól*),
      – odmiana rzeczowników własnych rodzaju żeńskiego (np.: *Polska*, *Warszawa*, *Anna*),
      – odmiana rzeczowników rodzaju nijakiego zakończonych na *-o* (np.: *okno*, *dziecko*) lub na *-e* (np.: *ćwiczenie*, *pytanie*),

   b) odmiana przymiotników przez wybrane przypadki:
      – odmiana przymiotników rodzaju męskiego zakończonych na *-y* (np.: *mały*, *ładny*, *kolorowy*) lub na *-i* (np.: *krótki*, *długi*),
      – odmiana przymiotników rodzaju żeńskiego (np.: *mała*, *ładna*, *kolorowa*),
      – odmiana przymiotników rodzaju nijakiego (np.: *małe*, *ładne*, *kolorowe*),

   c) odmiana zaimków przez wybrane przypadki,
      – odmiana zaimków osobowych (np.: *ja*, *ty*, *ona*, *oni*),
      – odmiana zaimków wskazujących: (np.: *ten*, *ta*, *to*, *te*),
      – odmiana zaimków dzierżawczych (np.: *mój*, *moja*, *moje*, *wasz*, *wasza*, *wasze*),
      – odmiana zaimków pytających (np.: *kto?*, *co?*, *jaki?*, *który?*, *czyj?*),

   d) odmiana liczebników przez wybrane przypadki:
      – odmiana liczebników porządkowych (np.: *pierwszy*, *drugi*, *trzeci*),
      – odmiana liczebnika głównego *jeden*,
      – liczebniki główne w mianowniku (np.: *dwa*, *dwie*, *trzy*);

2) **koniugacja**:

a) tryby – tryb oznajmujący:
   – czas teraźniejszy (np.: *nazywam się*, *piszesz*, *czytamy*, *rozumieją*),
   – czas przeszły czasowników dokonanych i niedokonanych (np.: *słuchałem*, *napisałaś*, *zrobiliśmy*, *umyłyśmy*),
   – czas przyszły prosty i złożony, forma bezokolicznikowa i rodzajowa (np.: *przeczytam*, *zrobisz*, *będziemy płacić*, *będziecie śpiewały*),

b) aspekt – czasowniki dokonane i niedokonane wprowadzane leksykalnie.

**10.2. Składnia:**

1) **przypadki i ich funkcje**:

a) mianownik:
   – jako podmiot (np.: ***Uczeń*** *czyta książkę.* ***Oni*** *piszą test.* ***Kolega*** *był w pokoju.*),
   – jako orzecznik (np.: *On jest* ***mały***. *Zosia to* ***Polka***.),

b) dopełniacz:
   – jako określenie rzeczownika:
      – – bez przyimka (np.: *Brat Ewy jest* ***nauczycielem***. *Kupił kilogram* ***ryżu***.),
      – – z przyimkiem (np.: *Nie ma pasty* ***do zębów***. *Mamy egzamin* ***z języka polskiego***.),
   – jako określenie czasownika:
      – – zaprzeczonego (np. *Nie kupiły* ***tego soku***.),
      – – z rekcją dopełniaczową (np. *Słucha* ***muzyki***.),
      – – z przyimkiem (np.: *Idę* ***do domu***. *Byliśmy* ***u lekarza***. *Wracają* ***z Warszawy***.),
   – jako podmiot (np. ***Koleżank****i nie było w szkole.*),

c) biernik:
   – jako określenie czasownika:
      – – bez przyimka (np. *Napisali* ***list***.),
      – – z przyimkiem (np.: *Pyta* ***o godzinę***. *Czekają* ***na autobus***. *Idę* ***na pocztę***. *To było* ***w sobotę***.),

d) narzędnik:
   – jako orzecznik (np.: *Paweł jest* ***dobrym uczniem***. *Ona była* ***aktorką***.),
   – jako określenie czasownika:
      – – bez przyimka (np.: *Interesuję się* ***sportem***. *Piotr zajmuje się* ***domem***. *Jechał* ***pociągiem***.),
      – – z przyimkiem (np.: *Byłyśmy* ***nad morzem***. *Parking jest* ***za sklepem***. *Spotkamy się* ***przed kinem***.),

e) miejscownik:
   – jako określenie czasownika (np.: *Mieszkam* ***w Polsce***. ***O której godzinie*** *będzie obiad? Byliśmy* ***na spotkaniu***. *Czy lubicie spacerować* ***po parku****?*);

2) **zdania pojedyncze**:

   a) oznajmujące (np.: *W maju Anna uczyła się języka polskiego w Warszawie. Czuję się dobrze. Teraz uczymy się języka polskiego. Jest ósma.*),

   b) pytające:
      – rozstrzygające (np. ***Czy** Anna uczyła się języka polskiego w Warszawie?*),
      – uzupełniające (np.: ***Kto** uczył się języka polskiego? **Czego** uczyła się Anna? **Gdzie** Anna uczyła się języka polskiego? **Kiedy** Anna uczyła się języka polskiego w Warszawie? **Jak** się czujesz? **Co** teraz robicie? **Która** jest godzina?*),

   c) zaprzeczone (np.: *Siostry nie ma w domu. Nie widziałem tej gazety.*);

3) **zdania złożone**:

   a) współrzędnie ze spójnikami: *i*, *a*, *lub*, *albo*, *więc*, *ale*,

   b) podrzędnie ze spójnikami: *że*, *bo*, *dlatego że*, *kiedy*.

**10.3. Stylistyka:**

1) **rodzaje stylu**:

   a) styl formalny,
   b) styl nieformalny;

2) **środki stylistyczne** (w ograniczonym zakresie i bez znajomości znaczenia terminów elipsa, antonim, epitet):

   a) elipsy (np. *Warszawa to stolica Polski.*),
   b) antonimy (np.: *wesoły – smutny*, *wysoki – niski*),
   c) epitety (np.: *trudna lekcja*, *duży plecak*).

# D. OPIS KOMPETENCJI W JĘZYKU POLSKIM JAKO OBCYM NA POZIOMIE WSTĘPNYM – A2

Zadania egzaminacyjne sprawdzają umiejętności opisane w zamieszczonych poniżej wymaganiach ogólnych. Egzamin z języka polskiego jako obcego na poziomie wstępnym – A2 składa się z modułów sprawdzających: rozumienie ze słuchu, rozumienie tekstów pisanych z rozpoznawaniem struktur językowych, umiejętności tworzenia wypowiedzi pisemnej, umiejętności tworzenia wypowiedzi ustnej.

Opis umiejętności poziomu A2 zakłada znajomość zagadnień z niższego poziomu.

## 1. ROZUMIENIE WYPOWIEDZI USTNYCH

### 1.1. Ogólny opis umiejętności

Zdający rozumieją pojedyncze wypowiedzi, krótkie repliki w ramach prostych dialogów oraz krótkie, proste wypowiedzi monologowe o przejrzystej strukturze, w zakresie określonym w katalogach intencjonalno-pojęciowym i tematycznym (zob. katalogi A i B).

Zdający rozumieją wyrażoną wprost intencję komunikacyjną wypowiedzi, potrafią określić temat i główną myśl tekstu (rozumienie globalne), a także zrozumieć proste informacje (rozumienie selektywne i szczegółowe) zawarte w krótkiej, prostej wypowiedzi, która dotyczy codziennych, konkretnych i przewidywalnych spraw, z jakimi mogą się spotkać. Wypowiedź jest artykułowana powoli i wyraźnie, w dobrych (bliskich idealnym) warunkach akustycznych z zachowaniem standardowej wymowy i intonacji.

Zdający potrafią stosować podstawowe strategie ułatwiające rozumienie wypowiedzi takie jak: odwołanie się do posiadanej wiedzy, domyślanie się znaczenia nieznanego wyrazu na podstawie bardzo jasnego kontekstu sytuacyjnego lub podobieństwa brzmienia słów w języku polskim i ojczystym.

Nagrania do zadań egzaminacyjnych są specjalnie opracowane (studyjne), wyjątkowo dopuszcza się pozbawione szumów i zakłóceń nagrania autentyczne (krótkie fragmenty programów radiowych i telewizyjnych, nagrań z Internetu).

### 1.2. Rodzaje tekstów:

1) pojedyncze wypowiedzi intencjonalne i tematyczne (zob. katalogi A i B);
2) proste i krótkie dialogi intencjonalne oraz tematyczne (dotyczące np.: sytuacji proponowania, charakteryzowania osób, relacjonowania codziennych wydarzeń);
3) krótkie, proste ciągłe wypowiedzi intencjonalne (np.: uzasadnianie własnego zdania, przytaczanie lub relacjonowanie wypowiedzi, wyrażanie opinii, oceny, porównywanie – związane z wydarzeniami codziennymi, życiem szkolnym oraz zainteresowaniami zdających);
4) krótkie, proste ciągłe wypowiedzi tematyczne (np.: opowiadanie o sobie, o swoich zainteresowaniach, charakteryzowanie osób i grup, przedstawianie planu dnia);
5) krótkie, proste wypowiedzi o charakterze informacyjnym i użytkowym (np.: ogłoszenia, wiadomości, komunikaty);
6) ewentualnie: krótkie, proste fragmenty programów radiowych i telewizyjnych lub nagrań z Internetu związanych z życiem codziennym i zainteresowaniami zdających.

## 2. ROZUMIENIE WYPOWIEDZI PISEMNYCH

### 2.1. Ogólny opis umiejętności

Zdający rozumieją krótkie teksty (w tym pojedyncze napisy i fragmenty tekstów o długości

jednego akapitu) o przejrzystej strukturze (zob. katalogi A i B), napisane językiem codziennej komunikacji, zawierające często używane słownictwo oraz internacjonalizmy. Zakres pojęciowo-tematyczny tekstów określają katalogi intencjonalno-pojęciowy i tematyczny (zob. katalogi A i B).

Zdający potrafią określić temat, główną myśl oraz intencję komunikacyjną krótkiego, prostego tekstu (rozumienie globalne) o konkretnej, przewidywalnej tematyce, związanej ze sprawami życia codziennego, zainteresowaniami lub szkołą, w tym krótkiego materiału prasowego, zwłaszcza gdy zawiera on elementy graficzne ułatwiające recepcję. Potrafią także odnaleźć konkretne informacje (rozumienie selektywne oraz szczegółowe) w takich wypowiedziach pisemnych, w tym w prostych tekstach użytkowych.

Zdający potrafią stosować strategie ułatwiające rozumienie tekstów takie jak: czytanie pobieżne, wyszukiwanie ważnej informacji (np. w planie lekcji), powrót do wybranych fragmentów tekstu, wykorzystanie kontekstu (np.: formatu, tytułu, ilustracji, elementów typograficznych) w celu ustalenia rodzaju lub tematu tekstu, wnioskowanie o znaczeniu nieznanych słów czy wyrażeń na podstawie jasnego, konkretnego kontekstu, pozycji w tekście lub podobieństwa pisowni wyrazów w języku polskim i ojczystym, odwołanie się do posiadanej wiedzy. Zdający potrafią także dostosowywać tempo czytania do postawionych przed nimi zadań.

### 2.2. Rodzaje tekstów:

1) pojedyncze napisy i ogłoszenia intencjonalne (np.: Zakaz korzystania z telefonów komórkowych, Wejście obok);
2) pojedyncze napisy i ogłoszenia tematyczne (np.: Lekarz przyjmuje ..., Muzeum nieczynne);
3) krótkie, specjalnie opracowane teksty z zakresu określonego w katalogu tematycznym (zob. katalog B);
4) fragmenty bardzo prostych, leksykalnie i strukturalnie, oryginalnych tekstów użytkowych:
   a) prasowych i internetowych (krótkie, bardzo proste notatki prasowe i wiadomości, szczególnie z czasopism dla dzieci i młodzieży, wpisy w mediach społecznościowych),
   b) urzędowych (np. proste formularze z danymi osobowymi),
   c) informacyjnych i reklamowych (np.: menu, rozkłady jazdy, plany lekcji, instrukcje obsługi z elementami ikonicznymi i piktograficznymi, przepisy kulinarne, ogłoszenia, zawiadomienia, zaproszenia, reklamy artykułów dla dzieci i młodzieży, ulotki, broszury),
   d) korespondencji tradycyjnej i elektronicznej (np.: listy i e-maile nieformalne, bardzo proste, standardowe e-maile formalne np. z informacją o terminie i miejscu egzaminu, kartki pocztowe, SMS-y, czaty, wiadomości wysyłane w mediach społecznościowych).

## 3. TWORZENIE WYPOWIEDZI USTNYCH (PRODUKCJA I INTERAKCJA)

### 3.1. Ogólny opis umiejętności

Zdający potrafią posługiwać się językiem polskim w prostych, typowych sytuacjach komunikacyjnych, związanych z potrzebami życia codziennego, z jakimi mogą się spotkać. Potrafią realizować funkcje komunikacyjne określone w katalogu intencjonalno-pojęciowym (zob. katalog A) w odniesieniu do tematów określonych w inwentarzu tematycznym (zob. katalog B), stosując odpowiednie struktury gramatyczne (zob. katalog C).

Zdający tworzą proste opisy osób, przedmiotów i sytuacji. Umieją przedstawić prostą, uprzednio przygotowaną wypowiedź na znany im temat, krótko uzasadniając swoje opinie i działania.

Za pomocą prostych zwrotów potrafią rozpoczynać i kończyć rozmowę. Umieją zadawać proste pytania i odpowiadać na takie pytania. Potrafią uczestniczyć w rozmowie, pod warunkiem że dotyczy ona spraw im znanych, a rozmówca jest gotów do powtórzeń i parafraz.

Zdający potrafią zasygnalizować, że rozumieją lub nie rozumieją, o czym jest mowa. Jeżeli zachodzi taka potrzeba, umieją poprosić o powtórzenie i wyjaśnienie niezrozumiałych słów, wyrazów czy zwrotów. Potrafią użyć gestów w sytuacji, gdy brakuje im odpowiedniego słowa.

Zdający potrafią porozumiewać się, używając pojedynczych zwrotów i niektórych prostych struktur gramatycznych oraz umieją tworzyć zdania za pomocą podstawowych spójników. Stosują zasady wymowy i intonacji umożliwiające właściwe zrozumienie wyrażanych intencji oraz treści wypowiedzi. Wpływ zasad wymowy języka rodzimego może być mocno odczuwalny, ale nie powinien w istotny sposób zakłócać zrozumienia wypowiedzi.

### 3.2. Rodzaje wypowiedzi:

1) wypowiedź na temat własnych zainteresowań, doświadczeń, planów;
2) relacja z wydarzenia;
3) opis ludzi, przedmiotów, czynności i sytuacji;
4) opinia na określony temat z krótkim uzasadnieniem;
5) dialog intencjonalny (zob. katalog A);
6) dialog tematyczny (zob. katalog B).

## 4. TWORZENIE WYPOWIEDZI PISEMNYCH (PRODUKCJA I INTERAKCJA)

### 4.1. Ogólny opis umiejętności

Zdający potrafią pisać pojedyncze wyrażenia i zdania oraz krótkie i proste teksty przewidziane dla tego poziomu, np.: opisy zdarzeń, przeżyć, planów (zob. 4.2. Formy wypowiedzi), stosując technikę pisania kontrolowanego i, w ograniczonym zakresie, sterowanego. Zdający umieją poprawnie wypełniać formularze (np.: w bibliotece, na stronie internetowej sklepu, dotyczące wykształcenia, zainteresowań, danych osobowych) oraz napisać prostą wiadomość.

Zdający umieją wypowiadać się na tematy zamieszczone w katalogu tematycznym (zob. katalog B) i realizować funkcje komunikacyjne objęte inwentarzem intencjonalno-pojęciowym (zob. katalog A). Wykazują się znajomością słownictwa stosownego dla danej formy wypowiedzi i jej tematu oraz znają struktury gramatyczne przewidziane w katalogu gramatycznym (zob. katalog C).

Zdający znają i stosują podstawowe konwencje socjokulturowe oraz potrafią wykonywać proste działania interakcyjne i kooperacyjne, także online (np.: odpowiedź na zaproszenie, wiadomości, komentarze, wpisy, notatki, wymiana informacji).

Zdający wykazują się znajomością następujących zagadnień z zakresu ortografii i interpunkcji:

1) poprawny zapis polskich liter;
2) podstawy zasad pisowni wyrazów wielką i małą literą;
3) podstawy interpunkcji.

Pismo zdających powinno być czytelne i odpowiadać zasadom języka polskiego.

### 4.2. Formy wypowiedzi:

1) pozdrowienia;
2) życzenia;
3) SMS;
4) wpis / komentarz online;
5) formularz, ankieta;
6) notatka, wiadomość;
7) list / e-mail – prywatny, nieformalny;
8) ogłoszenie;
9) opis osoby;
10) opis miejsca;
11) opis przedmiotu;
12) opis sytuacji;
13) proste wypracowanie szkolne*).

## 5. PRZETWARZANIE WYPOWIEDZI USTNYCH I PISEMNYCH (MEDIACJA)

### 5.1. Ogólny opis umiejętności

Zdający potrafią przekazać główne myśli zawarte w krótkich, prostych konwersacjach i wypowiedziach na codzienne tematy, dotyczących spraw aktualnych, pod warunkiem że są one wyrażone jasno i prostym językiem.

Zdający umieją przekazać istotne informacje zawarte w przejrzyście zbudowanych, krótkich, prostych tekstach informacyjnych oraz materiałach wizualnych, pod warunkiem że dotyczą one konkretnych, znanych im tematów, a teksty są sformułowane w prostym codziennym języku.

Zdający potrafią powtórzyć główną myśl prostej wiadomości dotyczącej spraw życia codziennego, z jakimi mogą się spotkać, używając takich słów, aby pomóc innym ją zrozumieć. Potrafią rozpoznać i oznaczyć (np. podkreślić) kluczowe zdania w krótkim tekście.

### 5.2. Rodzaje działań mediacyjnych:

1) ustne i pisemne przekazywanie konkretnych informacji;
2) ustne objaśnianie danych (np.: grafów, diagramów, wykresów);
3) ustne i pisemne przetwarzanie tekstu;
4) wyrażanie osobistej reakcji na teksty kreatywne (np. proste teksty literackie).

## 6. STOSOWANIE ŚRODKÓW JĘZYKOWYCH

### 6.1. Zakres słownictwa i poprawność leksykalna

Zdający dysponują słownictwem wystarczającym do wyrażania podstawowych potrzeb komunikacyjnych, uczestnictwa w rutynowej komunikacji na znane im tematy związane z życiem codziennym i dotyczące ich doświadczenia oraz prowadzenia podstawowych interakcji społecznych w znanych im sytuacjach komunikacyjnych.

### 6.2. Poprawność gramatyczna

Zdający używają poprawnie wybranych, prostych struktur, jednak systematycznie

*) Jest to tekst tematyczny, w którym zdający przedstawia swoje poglądy lub refleksje na dany temat – np. *Moja rodzina*.

popełniają przy tym podstawowe błędy językowe (np. mieszanie form czasów gramatycznych). Niemniej, ogólny sens tego, co mają na myśli, pozostaje zrozumiały.

### 6.3. Poprawność fonologiczna

Zdający posługują się na ogół wystarczająco wyraźną wymową, aby zrozumieć ich wypowiedź, jednak rozmówcy muszą niekiedy prosić o jej powtórzenie. Silny wpływ innego języka / innych języków, którymi się posługują, na akcent, rytm i intonację w języku polskim może utrudniać zrozumienie wypowiedzi i wymagać współpracy ze strony interlokutorów. Wymowa znanych słów jest jednak wyraźna.

### 6.4. Poprawność ortograficzna

Zdający potrafią przepisywać krótkie teksty / informacje dotyczące spraw codziennych. Potrafią zapisywać z dość dużą poprawnością fonetyczną (lecz niekoniecznie z zachowaniem pełnej poprawności pisowni) słowa ze swojego ustnego zasobu słownictwa.

## 7. ROLE KOMUNIKACYJNE

Zdający potrafią występować w różnych rolach komunikacyjnych w trakcie rozumienia, tworzenia oraz przetwarzania wypowiedzi ustnych i pisemnych:

1) nieznajomy, znajomy;
2) kolega, przyjaciel;
3) członek rodziny;
4) gość, gospodarz;
5) podróżny, turysta;
6) uczeń, student;
7) odbiorca usług;
8) sprzedający, klient, konsument, użytkownik sprzętu;
9) pacjent;
10) uczestnik rozmowy telefonicznej;
11) uczestnik interakcji w przestrzeni cyfrowej.

## 8. KATALOG INTENCJONALNO-POJĘCIOWY (Katalog A)

### 8.1. Funkcje:

1) konwencje grzecznościowe:
   a) zwracanie czyjejś uwagi, nawiązywanie kontaktu,
   b) przedstawianie siebie lub innych,
   c) powitania,
   d) pożegnania,
   e) podziękowania,
   f) przepraszanie,
   g) zapraszanie,
   h) składanie życzeń, gratulacji;
2) funkcje modalne:
   a) wyrażanie pewności / niepewności,
   b) wyrażanie możliwości / niemożliwości;

3) nawiązywanie i podtrzymywanie kontaktu językowego:
   a) rozpoczynanie rozmowy,
   b) podtrzymywanie rozmowy,
   c) kończenie rozmowy;
4) informowanie – pytanie o informacje, udzielanie i przekazywanie informacji:
   a) identyfikowanie,
   b) definiowanie;
5) potwierdzanie i zaprzeczanie:
   a) wyrażanie aprobaty,
   b) wyrażanie dezaprobaty;
6) wyrażanie uczuć:
   a) wyrażanie sympatii i antypatii,
   b) wyrażanie nadziei,
   c) wyrażanie życzenia,
   d) wyrażanie zadowolenia i niezadowolenia;
7) działanie lub zaniechanie działania:
   a) pytanie, wzywanie do mówienia,
   b) prośba, wzywanie do działania,
   c) proponowanie, przyjmowanie i odrzucanie propozycji.

### 8.2. Pojęcia ogólne:

1) właściwości osób, niektórych zwierząt, niektórych obiektów;
2) wyrażanie posiadania;
3) wyrażanie relacji przestrzennych;
4) wyrażanie relacji czasowych.

## 9. KATALOG TEMATYCZNY (Katalog B)

### 9.1. Człowiek:

1) imię i nazwisko, adres, płeć, wiek, data i miejsce urodzenia;
2) obywatelstwo, narodowość, znajomość języków;
3) najczęstsze zawody;
4) wygląd, ubranie;
5) cechy charakteru;
6) rodzina, członkowie rodziny;
7) przyjaciele, koledzy;
8) relacje międzyludzkie;
9) utrzymywanie kontaktu – korespondowanie, spotkanie;
10) komunikacja w przestrzeni cyfrowej.

### 9.2. Dom, mieszkanie, otoczenie:

1) rodzaje pomieszczeń;
2) urządzenie i wyposażenie mieszkania / domu – meble i inne sprzęty;
3) podwórko i plac zabaw.

**9.3. Życie codzienne:**

1) typowe zajęcia / czynności dnia codziennego;
2) przedmioty codziennego użytku;
3) określenia czasu (np.: pory roku, miesiące, dni tygodnia, pory dnia, godziny).

**9.4. Czas wolny, rozrywka:**

1) sposoby spędzania wolnego czasu;
2) prasa, radio, telewizja, platformy streamingowe, Internet;
3) hobby i zainteresowania;
4) gry i zabawy, gry komputerowe;
5) uprawianie sportu.

**9.5. Podróże:**

1) środki transportu;
2) rodzaje bagażu;
3) ciekawostki turystyczne;
4) wakacje/ferie i wypoczynek.

**9.6. Zdrowie i higiena osobista:**

1) części ciała;
2) higiena osobista;
3) samopoczucie;
4) choroby i dolegliwości;
5) wizyta u lekarza;
6) apteka.

**9.7. Edukacja:**

1) przedmioty nauczania;
2) zajęcia pozalekcyjne;
3) plan lekcji;
4) społeczność szkolna;
5) oceny szkolne.

**9.8. Praca:**

1) nazwy najważniejszych zawodów.

**9.9. Zakupy:**

1) sklepy;
2) artykuły spożywcze;
3) artykuły kosmetyczne;
4) podstawowe miary i wagi;
5) pieniądze i inne wybrane formy płatności;
6) zakupy przez Internet.

**9.10. Żywność i napoje:**

1) dania, potrawy;

2) napoje;
3) nakrycia stołowe;
4) lokale gastronomiczne, stołówka szkolna.

**9.11. Usługi:**

1) biblioteka poczta;
2) punkty usługowe (np.: zakład fotograficzny, fryzjer);
3) usługi internetowe.

**9.12. Miejsca:**

1) miejsca użyteczności publicznej;
2) zabytki;
3) atrakcje turystyczne.

**9.13. Środowisko naturalne:**

1) podstawowe nazwy roślin;
2) podstawowe nazwy zwierząt domowych;
3) elementy krajobrazu;
4) pogoda;
5) pory roku.

**9.14. Tradycje, zwyczaje, święta – w Polsce i w kraju / regionie pochodzenia zdających:**

1) uroczystości rodzinne (np.: urodziny, imieniny);
2) święta religijne (np.: Wielkanoc, Boże Narodzenie), państwowe (np.: Święto Narodowe Trzeciego Maja, Narodowe Święto Niepodległości) i okolicznościowe (np.: sylwester, mikołajki).

## 10. KATALOG ZAGADNIEŃ GRAMATYCZNYCH (Katalog C)

**10.1. Fleksja:**

1) **deklinacja** (liczba pojedyncza i mnoga, wszystkie przypadki):

   a) odmiana rzeczowników:
      – odmiana rzeczowników rodzaju męskiego zakończonych na spółgłoskę (np.: *pisarz*, *cukier*) lub na *-a* (np.: *artysta*, *mężczyzna*),
      – odmiana rzeczowników własnych rodzaju męskiego (np.: *Gdańsk*, *Amerykanin*, *Belg*),
      – odmiana rzeczowników rodzaju męskiego: męskoosobowych (np.: *panowie*, *studenci*) i niemęskoosobowych (np.: *stoły*, *parki*),
      – odmiana rzeczowników rodzaju żeńskiego zakończonych na *-a* (np.: *babcia*, *sala*, *telewizja*), na *-i* (np.: *sprzedawczyni*, *gospodyni*) lub na spółgłoskę (np.: *rzecz*, *noc*),
      – odmiana rzeczowników własnych rodzaju żeńskiego (np.: *Francja*, *Belgijka*, *Jola*),
      – odmiana rzeczowników rodzaju nijakiego zakończonych na *-o* (np.: *ciasto*, *jabłko*), na *-e* (np.: *ubranie*, *zadanie*) lub na *-um* (np.: *muzeum*, *liceum*),
      – odmiana rzeczowników nieregularnych (np.: *dzień*, *przyjaciel*, *dziecko*),

b) odmiana przymiotników:
   – odmiana przymiotników rodzaju męskiego zakończonych na *-y* (np.: *mądry*, *uprzejmy*) lub na *-i* (np.: *niebieski*, *drogi*),
   – odmiana przymiotników rodzaju żeńskiego (np.: *szeroka*, *sympatyczna*),
   – odmiana przymiotników rodzaju nijakiego (np.: *brązowe*, *grzeczne*),

c) odmiana zaimków:
   – odmiana zaimków osobowych (np.: *ja*, *ty*, *ona*, *oni*),
   – odmiana zaimków wskazujących (np.: *ten*, *ta*, *to*, *te*),
   – odmiana zaimków dzierżawczych (np.: *mój*, *moja*, *moje*, *wasz*, *wasza*, *wasze*),
   – odmiana zaimków pytających: *kto?*, *co?*, *jaki?* (przez wszystkie przypadki), zaimków: *który?*, *czyj?* (w mianowniku liczby pojedynczej oraz w mianowniku i bierniku liczby mnogiej rodzaju niemęskoosobowego),

d) odmiana liczebników:
   – odmiana liczebników porządkowych (np.: *pierwszy*, *drugi*, *trzeci*),
   – odmiana liczebnika głównego *jeden*,
   – liczebniki główne w mianowniku (np.: *dwa*, *dwie*, *trzy*);

2) **koniugacja**:

a) tryby:
   – tryb oznajmujący:
      – – czas teraźniejszy (np.: *pracuję*, *idziesz*, *biorą*, *chce*),
      – – czas przeszły czasowników dokonanych i niedokonanych (np.: *leżały*, *kupowali*, *poszłam*, *zjadłeś*, *umyło się*),
      – – czas przyszły prosty i złożony, forma bezokolicznikowa i rodzajowa (np.: *pójdę*, *kupię*, *będziemy spacerować*, *będziecie chciały pływać*),
   – tryb rozkazujący (np.: *czytaj*, *napiszcie*, *niech idą*),
   – tryb przypuszczający jako życzenie, prośba, złagodzony rozkaz (np.: *chciałbym*, *oglądałaby*, *kupiłyby*, *zrobilibyście*),

b) aspekt – aspekt dokonany i niedokonany czasownika.

**10.2. Słowotwórstwo:**

1) **stopniowanie przymiotników**:

a) proste:
   – regularnych (np.: *ładny – ładniejszy – najładniejszy*, *gruby – grubszy – najgrubszy*),
   – supletywnych (np. *dobry – lepszy – najlepszy*),

b) opisowe (np. *chory – bardziej chory – najbardziej chory*);

2) **stopniowanie przysłówków**:

a) proste:
   – regularnych (np. *ładnie – ładniej – najładniej*),

– supletywnych (np. *dużo – więcej – najwięcej*),

b) opisowe (np. *kolorowo – bardziej kolorowo – najbardziej kolorowo*).

**10.3. Składnia:**

1) **funkcje przypadków**:

a) mianownik:
– jako podmiot (np.: ***Nauczyciele*** *uczą dzieci.* ***Oni*** *nie byli w Polsce.*),
– jako orzecznik (np. *Koledzy są* ***zdolni****.*),

b) dopełniacz:
– jako określenie rzeczownika:
– – bez przyimka (np.: *Samochód* ***sąsiada*** *stoi na parkingu. Mam butelkę* ***wody****. Widzą grupę* ***zawodników****.*),
– – z przyimkiem (np.: *Zrobiła sałatkę* ***z owoców****. Oglądali podręcznik* ***do języka polskiego****. To są tabletki od* ***bólu głowy****.*),
– jako określenie czasownika:
– – zaprzeczonego (np. *Nie czytały* ***tej gazety****.*),
– – z rekcją dopełniaczową (np.: *Szuka* ***nowej encyklopedii****. Potrzebują* ***nowego komputera****.*),
– – z przyimkiem (np.: *Piotr mieszka* ***u mnie****. Wracają* ***ze szkoły****.*),
– jako podmiot (np. ***Marka*** *nie było na tym spotkaniu.*),

c) celownik:
– jako określenie czasownika (np.: *Bardzo podoba* ***mi*** *się ten film. Czy jest* ***ci*** *zimno? Dziękuję* ***państwu****.*),

d) biernik:
– jako określenie czasownika:
– – bez przyimka (np. *Wczoraj przeczytała* ***tę interesującą książkę****.*),
– – z przyimkiem (np.: *Prosiłyśmy* ***o wodę****. Czekają* ***na ostatniego kolegę****. W lipcu Adam pojedzie* ***w góry****, a Anna* ***nad jeziora****. Zajęcia odbędą się* ***w piątek****.*),

e) narzędnik:
– jako orzecznik (np.: *Piotr i Paweł są* ***pilnymi uczniami****. Ania jest* ***utalentowaną piosenkarką****.*),
– jako określenie rzeczownika (np.: *Proszę kawę* ***z mlekiem****. Wakacje* ***nad morzem*** *były bardzo udane.*),
– jako określenie czasownika:
– – bez przyimka (np.: *Babcia zajmowała się* ***ogrodem****. Do Wieliczki pojedziemy* ***autobusem****.*),
– – z przyimkiem (np.: *Szkoła jest za* ***tym budynkiem****. Zrobimy to* ***przed lekcjami****.*),

f) miejscownik:
– jako określenie rzeczownika (np. *To jest książka* ***o Polsce****.*),

– jako określenie czasownika (np.: *Anita mieszka **w Gdańsku**. Spotkamy się **na placu Centralnym**. Oni teraz spacerują **po mieście**. To było **w maju**. Rozmawialiśmy **o wakacjach**.*),

g) wołacz:
– jako wyraz poza zdaniem lub tekstem właściwym, kierujący wypowiedź do konkretnej osoby (np.: ***Panie dyrektorze!** Muszę wyjechać do Warszawy i dlatego nie będzie mnie w szkole. **Drogi Marku!** Dziękuję Ci za list i za wszystkie dobre wiadomości.*);

2) **zdania pojedyncze**:

a) oznajmujące (np.: *Od roku Piotr i Adam mieszkają w Polsce. Uczyłem się języka polskiego dwa lata. Wieczorem idziemy do kina.*),

b) pytające:
– rozstrzygające (np. ***Czy** Piotr i Adam od roku mieszkają w Polsce?*),
– uzupełniające (np.: ***Kto** od roku mieszka w Polsce? **Od kiedy** Piotr i Adam mieszkają w Polsce? **Gdzie** Piotr i Adam mieszkają od roku? **Jak** długo uczyłeś się języka polskiego? **Dokąd** idziecie wieczorem?*),

c) zaprzeczone (np.: *Uczniów **nie było** na lekcjach. **Nigdy nie** byłem w Nowym Jorku.*),

d) rozkazujące (np.: *Czytaj ten tekst wyraźnie! Zróbcie porządek w pokoju! Niech słuchają!*);

3) **zdania złożone**:

a) współrzędnie ze spójnikami: *i*, *a*, *a także*, *lub*, *albo*, *czy*, *więc*, *dlatego*, *ale*,

b) podrzędnie ze spójnikami: *że*, *bo*, *dlatego że*, *ponieważ*, *kiedy*, *gdy*, *żeby*,

c) zdania warunkowe ze spójnikiem *jeśli* (np. *Jeśli jutro będzie słonecznie, (to) pójdę na spacer*).

**10.4. Stylistyka:**

1) **rodzaje stylu**:

a) styl nieformalny;

2) **środki stylistyczne** (w ograniczonym zakresie, bez znajomości znaczenia terminów elipsa, synonim, antonim, epitet):

a) elipsy (np. *Warszawa to stolica Polski.*),
b) synonimy (np. *zdolny – utalentowany*),
c) antonimy (np.: *szczupły – tęgi*, *ciężki – lekki*),
d) epitety (np.: *ciężki plecak*, *smaczna zupa*).

# E. OPIS KOMPETENCJI W JĘZYKU POLSKIM JAKO OBCYM NA POZIOMIE PROGOWYM – B1

Zadania egzaminacyjne sprawdzają umiejętności opisane w zamieszczonych poniżej wymaganiach ogólnych. Egzamin z języka polskiego jako obcego na poziomie progowym – B1 składa się z modułów sprawdzających: rozumienie ze słuchu, rozumienie tekstów pisanych z rozpoznawaniem struktur językowych, umiejętności tworzenia wypowiedzi pisemnej, umiejętności tworzenia wypowiedzi ustnej.

Opis umiejętności poziomu B1 zakłada znajomość zagadnień z niższych poziomów.

## 1. ROZUMIENIE WYPOWIEDZI USTNYCH

### 1.1. Ogólny opis umiejętności

Zdający rozumieją pojedyncze wypowiedzi, stosunkowo proste i niezbyt długie wypowiedzi w ramach dialogu i polilogu oraz monologowe, mające przejrzystą strukturę i sformułowane w standardowej odmianie języka, w zakresie wyznaczonym przez katalogi intencjonalno-pojęciowy i tematyczny (zob. katalogi A i B).

Zdający potrafią określić intencje komunikacyjne, temat oraz główną myśl tekstu (rozumienie globalne), a także zrozumieć konkretne informacje (rozumienie selektywne i szczegółowe) zawarte w niezbyt trudnej i długiej wypowiedzi, która dotyczy spraw codziennych, życia szkolnego, znanych im lub interesujących ich tematów. Wypowiedź ta jest artykułowana w naturalnym, ale niezbyt szybkim tempie, w dobrych (lecz nie idealnych) warunkach akustycznych, przy użyciu standardowej wymowy i intonacji.

Zdający potrafią stosować odpowiednie strategie ułatwiające rozumienie wypowiedzi takie jak: odwołanie do posiadanej wiedzy, domyślanie się znaczenia nieznanych słów na podstawie podobieństwa brzmienia w języku polskim i ojczystym, wykorzystanie znajomości tematu w celu stawiania hipotez dotyczących dalszych części wypowiedzi lub w celu dedukcji znaczenia nieznanego wyrazu na podstawie kontekstu.

Nagrania do zadań egzaminacyjnych mogą być specjalnie opracowane (studyjne) lub autentyczne (urywki programów radiowych, telewizyjnych, nagrań z Internetu oraz fragmenty filmów).

### 1.2. Rodzaje tekstów:

1) pojedyncze wypowiedzi intencjonalne i tematyczne (zob. katalogi A i B);
2) krótkie dialogi intencjonalne oraz tematyczne (np.: rozmowa telefoniczna, rozmowa w bibliotece szkolnej);
3) fragmenty polilogów (np. prosta dyskusja na tematy ogólnego zainteresowania);
4) niezbyt długie, stosunkowo proste ciągłe wypowiedzi intencjonalne (np.: uzasadnianie własnego zdania, relacjonowanie wydarzeń, wyrażanie opinii na konkretny temat, porównywanie osób i zdarzeń);
5) niezbyt długie, stosunkowo proste ciągłe wypowiedzi tematyczne (np.: opowiadanie, opis, charakterystyka, opinia na określony temat);
6) krótkie, proste wypowiedzi o charakterze informacyjnym i użytkowym (np.: ogłoszenia, wiadomości, komunikaty);
7) krótkie, niezbyt trudne fragmenty programów radiowych, telewizyjnych lub internetowych (np.: proste programy informacyjne, wywiady, podcasty) związanych z życiem codziennym, szkołą i zainteresowaniami zdających.

## 2. ROZUMIENIE WYPOWIEDZI PISEMNYCH

### 2.1. Ogólny opis umiejętności

Zdający rozumieją stosunkowo proste i niezbyt długie kompletne teksty oraz fragmenty tekstów (w tym teksty o długości jednego akapitu) o przejrzystej strukturze, w zakresie określonym w katalogach intencjonalno-pojęciowym i tematycznym (zob. katalogi A i B), napisane w standardowej odmianie języka.

Zdający rozumieją temat, główną myśl oraz intencje komunikacyjne (rozumienie globalne) niezbyt trudnych i długich tekstów dotyczących spraw codziennych, życia szkolnego lub związanych z ich zainteresowaniami. Potrafią także odnaleźć w nich konkretne informacje (rozumienie selektywne i szczegółowe) oraz przeglądać dłuższy materiał (np. serię ogłoszeń) w poszukiwaniu takich informacji.

Zdający potrafią stosować strategie ułatwiające rozumienie tekstów takie jak: czytanie pobieżne w celu wyszukiwania informacji (np.: w serii ogłoszeń, reklam), domyślanie się znaczenia wyrazów na podstawie podobieństwa ich pisowni w języku polskim i ojczystym, odwołanie do posiadanej wiedzy, wykorzystanie znajomości tematu w celu: przewidywania treści tekstu (np.: na podstawie tytułu, nagłówków, ilustracji), wnioskowania na temat znaczenia części tekstu na podstawie jego całości, rozumienia informacji niesionej przez wskaźniki zespolenia, dedukcji znaczenia słów na podstawie kontekstu lub ich budowy słowotwórczej. Zdający potrafią także dostosowywać tempo czytania do postawionych przed nimi zadań.

### 2.2. Rodzaje tekstów:

1) niezbyt długie, częściowo opracowane teksty na tematy związane z prywatną, publiczną, edukacyjną oraz zawodową sferą życia;
2) niezbyt długie, proste oryginalne teksty użytkowe:
   a) teksty informacyjne i reklamowe (np.: instrukcje, przepisy, fragmenty przewodników, ogłoszenia, zaproszenia, zawiadomienia, broszury, foldery, reklamy artykułów dla dzieci i młodzieży, kursów językowych),
   b) teksty prasowe i internetowe (np.: notatki prasowe, wiadomości, artykuły, wywiady – zwłaszcza publikowane w czasopismach lub na stronach internetowych dla dzieci i młodzieży, wpisy w mediach społecznościowych, blogi),
   c) korespondencja tradycyjna i elektroniczna (np.: listy i e-maile nieformalne, proste e-maile formalne np. związane ze sprawami organizacyjnymi w szkole, wiadomości wysyłane w mediach społecznościowych, dyskusje na forach internetowych),
   d) pamiętniki, wspomnienia;
3) krótkie, proste oryginalne teksty literackie, szczególnie fragmenty literatury dziecięcej i młodzieżowej.

## 3. TWORZENIE WYPOWIEDZI USTNYCH (PRODUKCJA I INTERAKCJA)

### 3.1. Ogólny opis umiejętności

Zdający potrafią posługiwać się językiem polskim w typowych sytuacjach komunikacyjnych w sposób płynny, nieutrudniający komunikacji. Potrafią realizować funkcje komunikacyjne przewidziane w katalogu intencjonalno-pojęciowym (zob. katalog A) w odniesieniu do tematów określonych w inwentarzu tematycznym (zob. katalog B), stosując odpowiednie struktury gramatyczne (zob. katalog C).

Zdający umieją tworzyć proste, spójne wypowiedzi na temat własnych zainteresowań, doświadczeń, marzeń i planów, wyrażać i uzasadniać własne poglądy, opisywać i relacjonować zdarzenia, a także podawać instrukcje zrobienia czegoś, na czym się znają i co dotyczy ich doświadczenia.

Zdający potrafią rozpoczynać i kończyć rozmowę, a także włączać się do rozmowy innych osób i brać w niej udział, wyrażając własne opinie i wymieniając informacje, gdy dotyczą one tematów znanych im lub związanych z ich zainteresowaniami i doświadczeniami. Umieją stosować podstawowe zasady prowadzenia rozmów telefonicznych. Potrafią także brać udział w interakcji online, rozpoznając intencje komunikacyjne rozmówców i reagując na nie w bardzo ograniczonym zakresie.

Zdający potrafią kontrolować przebieg rozmowy, prosząc, gdy zachodzi potrzeba, o powtórzenie, wyjaśnienie, przeliterowanie itp., oraz umieją upewnić się, czy są właściwie rozumiani i czy używają odpowiednich słów i form. Potrafią stosować strategie korygujące oraz ułatwiające im wypowiedź, np.: wyrazić znaczenie wyrazu poprzez podanie innego, który oznacza coś podobnego, określić cechy czegoś konkretnego w sytuacji, gdy brakuje im odpowiedniego słowa.

Zdający potrafią posługiwać się oficjalną i nieoficjalną odmianą języka, odpowiednio do sytuacji. Stosują zasady wymowy i intonacji pozwalające na właściwe zrozumienie wyrażanych intencji oraz treści wypowiedzi. Wpływ wymowy języka rodzimego na język polski może być odczuwalny, ale nie powinien zakłócać zrozumienia wypowiedzi.

### 3.2. Rodzaje wypowiedzi:

1) wypowiedź na temat własnych zainteresowań, doświadczeń, planów, marzeń;
2) streszczenie książki, filmu, tekstu prasowego z krótkim komentarzem;
3) relacja z wydarzenia, proste opowiadanie;
4) opis;
5) charakterystyka;
6) opinia na określony temat z krótkim uzasadnieniem;
7) prosta rozmowa telefoniczna;
8) dialog intencjonalny (zob. katalog A);
9) dialog tematyczny (zob. katalog B);
10) krótka, prosta dyskusja.

## 4. TWORZENIE WYPOWIEDZI PISEMNYCH (PRODUKCJA I INTERAKCJA)

### 4.1. Ogólny opis umiejętności

Zdający potrafią tworzyć (planować, komponować i redagować) proste oraz spójne teksty przewidziane dla tego poziomu (zob. 4.2. Formy wypowiedzi), stosując technikę pisania kontrolowanego (w ograniczonym zakresie w porównaniu z poziomem wstępnym – A2), sterowanego i wolnego.

Zdający umieją wypowiadać się na tematy zamieszczone w katalogu tematycznym (zob. katalog B) i realizować funkcje komunikacyjne objęte inwentarzem intencjonalno-pojęciowym (zob. katalog A). Wykazują się znajomością słownictwa stosownego dla danej formy wypowiedzi i jej tematu, rozróżniają styl oficjalny i nieoficjalny oraz znają struktury gramatyczne przewidziane w katalogu gramatycznym (zob. katalog C).

Zdający znają i stosują właściwe konwencje socjokulturowe, a także wykonują działania interakcyjne oraz kooperacyjne (np.: pisanie listów prywatnych, tworzenie postów, pisemna reakcja na ofertę lub ogłoszenie, wymiana informacji online).

Zdający wykazują się znajomością następujących zagadnień z zakresu ortografii

i interpunkcji:

1) polski alfabet i poprawny zapis liter;
2) podstawowe zasady pisowni spółgłosek dźwięcznych i bezdźwięcznych;
3) podstawowe zasady pisowni spółgłosek twardych i miękkich;
4) podstawowe zasady pisowni wyrazów wielką i małą literą;
5) podstawy interpunkcji.

Pismo zdających powinno być czytelne i odpowiadać zasadom grafii języka polskiego.

### 4.2. Formy wypowiedzi:

1) życzenia;
2) pozdrowienia;
3) zaproszenie;
4) ogłoszenie;
5) zawiadomienie;
6) notatka;
7) wpis / komentarz online / post;
8) list / e-mail nieformalny;
9) list / e-mail formalny (np. do nauczyciela);
10) opis osoby;
11) opis przedmiotu;
12) opis miejsca;
13) opis sytuacji;
14) charakterystyka;
15) opowiadanie;
16) sprawozdanie*);
17) recenzja**);
18) wypracowanie***).

## 5. PRZETWARZANIE WYPOWIEDZI USTNYCH I PISEMNYCH (MEDIACJA)

### 5.1. Ogólny opis umiejętności

Zdający potrafią przekazać informacje podane w przejrzystych, dobrze skonstruowanych tekstach / wypowiedziach o charakterze informacyjnym, które dotyczą tematów im znanych, ogólnych lub znajdujących się w obszarze ich osobistych zainteresowań mimo tego, że ograniczenia leksykalne powodują czasami trudności w sformułowaniu wypowiedzi. Potrafią przekazać główne myśli zawarte w nieskomplikowanych językowo tekstach na tematy z zakresu ich osobistych zainteresowań i doświadczeń, pod warunkiem że mogą sprawdzić znaczenie niektórych wyrażeń.

Aby udostępnić treść wypowiedzi innym osobom, zdający potrafią uprościć (parafrazując, skracając lub dostarczając prostych przykładów) krótkie, proste teksty mówione lub pisane, dotyczące znanych tematów (np.: krótkie teksty prasowe, wywiady). Potrafią także rozpoznać i oznaczyć (np. podkreślić) kluczowe informacje w prostym tekście informacyjnym w celu przekazania ich komuś innemu.

---

*) Jest to relacjonowanie przebiegu np.: wycieczki szkolnej, wakacji, pracy w grupach w klasie.

**) Jest to raczej wyrażenie opinii np.: o filmie, książce, a nie recenzja jako gatunek dziennikarski.

***) Jest to tekst tematyczny, w którym zdający przedstawia swoje poglądy lub refleksje na dany temat – np. *Moja ulubiona książka*.

### 5.2. Rodzaje działań mediacyjnych:

1) ustne i pisemne przekazywanie konkretnych informacji;
2) ustne i pisemne objaśnianie danych (np.: grafów, diagramów, wykresów);
3) ustne i pisemne przetwarzanie tekstu;
4) notowanie (np. podczas lekcji);
5) wyrażanie osobistej reakcji na teksty kreatywne (w tym teksty literackie).

## 6. STOSOWANIE ŚRODKÓW JĘZYKOWYCH

### 6.1. Zakres słownictwa i poprawność leksykalna

Zdający dysponują wystarczającym słownictwem, by wypowiadać się na większość tematów związanych z życiem codziennym w zakresie swojego doświadczenia. Zdający wykazują dobre opanowanie podstawowego słownictwa, w ich wypowiedziach pojawiają się błędy, zwłaszcza przy wyrażaniu bardziej złożonych myśli dotyczących spraw codziennych i innych, znanych im tematów. Potrafią wyrazić siebie w zakresie tych tematów, choć nie bez pewnych trudności.

### 6.2. Poprawność gramatyczna

Zdający używają w miarę poprawnie częstych, rutynowych wzorców strukturalnych, związanych z przewidywalnymi sytuacjami komunikacyjnymi, z jakimi mogą się spotkać. Porozumiewają się w miarę poprawnie w znanym im kontekście. Na ogół kontrolują swoje wypowiedzi, choć widoczne są wpływy języka ojczystego. W wypowiedziach pojawiają się błędy, ale nie utrudniają one znacznie zrozumienia komunikatu.

### 6.3. Poprawność fonologiczna

Zdający posługują się na ogół zrozumiałą wymową. Intonacja i akcentowanie całych wypowiedzi oraz pojedynczych słów są w miarę poprawne. Jednak inny język / inne języki, którymi się posługują, mogą mieć wpływ na akcent, jak również na zrozumienie wypowiedzi w języku polskim.

### 6.4. Poprawność ortograficzna

Zdający potrafią skomponować tekst ciągły, który jest na ogół w całości zrozumiały. Pisownia, interpunkcja i układ tekstu są na tyle poprawne, aby czytający nie miał zbytnich problemów z jego rozumieniem.

## 7. ROLE KOMUNIKACYJNE

Zdający potrafią występować w różnych rolach komunikacyjnych w trakcie rozumienia, tworzenia oraz przetwarzania wypowiedzi ustnych i pisemnych:

1) nieznajomy, znajomy;
2) kolega, przyjaciel;
3) członek rodziny;
4) gość, gospodarz;
5) podróżny, turysta;
6) uczeń, student;
7) odbiorca usług;
8) sprzedający, klient, konsument, użytkownik sprzętu;

9) pacjent;
10) widz, czytelnik, słuchacz;
11) uczestnik, świadek zdarzenia;
12) uczestnik rozmowy telefonicznej;
13) uczestnik interakcji w przestrzeni cyfrowej.

## 8. KATALOG INTENCJONALNO-POJĘCIOWY (Katalog A)

### 8.1. Funkcje:

1) konwencje grzecznościowe:
   a) zwracanie czyjejś uwagi, nawiązywanie kontaktu,
   b) przedstawianie siebie lub innych,
   c) powitania (stereotypowe formuły powitalne),
   d) pożegnanie (stereotypowe formuły pożegnalne),
   e) składanie życzeń, gratulacji,
   f) wyrażanie uznania, komplementowanie,
   g) wyrażanie swojego samopoczucia,
   h) pytanie o samopoczucie innych,
   i) dziękowanie,
   j) przepraszanie,
   k) zapraszanie;
2) funkcje modalne:
   a) wyrażanie pewności / niepewności,
   b) wyrażanie możliwości / niemożliwości,
   c) wyrażanie przypuszczenia,
   d) wyrażanie konieczności, potrzeby;
3) nawiązywanie i podtrzymywanie kontaktu językowego:
   a) rozpoczynanie rozmowy,
   b) włączanie się do rozmowy,
   c) podtrzymywanie rozmowy,
   d) kontrolowanie przebiegu rozmowy,
   e) kończenie rozmowy;
4) informowanie – pytanie o informacje, udzielanie i przekazywanie informacji:
   a) nazywanie i identyfikowanie,
   b) definiowanie, opisywanie i porównywanie,
   c) uzasadnianie,
   d) określanie celu, przeznaczenia,
   e) relacjonowanie zdarzeń,
   f) relacjonowanie wypowiedzi własnych lub wypowiedzi innych osób,
   g) pytanie o informację;
5) potwierdzanie i zaprzeczanie:
   a) wyrażanie akceptacji / aprobaty,
   b) wyrażanie braku akceptacji / dezaprobaty,
   c) potwierdzanie lub przeczenie informacji;
6) wyrażanie uczuć:
   a) wyrażanie sympatii i antypatii,
   b) wyrażanie nadziei, troski i zmartwienia,

c) wyrażanie życzenia,
d) wyrażanie radości, żalu, smutku i współczucia,
e) wyrażanie upodobania,
f) wyrażanie zadowolenia i niezadowolenia,
g) wyrażanie obojętności, dystansu,
h) wyrażanie rozczarowania,
i) wyrażanie pochwały,
j) wyrażanie zaskoczenia;

7) działanie lub zaniechanie działania:
a) pytanie, wzywanie do mówienia,
b) prośba, wzywanie do działania,
c) zgoda na działanie lub odmowa działania,
d) prośba o przyzwolenie – przyzwalanie i odmawianie,
e) proponowanie, przyjmowanie i odrzucanie propozycji,
f) obiecywanie, zapewnianie,
g) oferowanie zrobienia czegoś,
h) doradzanie i odradzanie,
i) przyjmowanie lub odrzucanie rady,
j) zabranianie.

### 8.2. Pojęcia ogólne:

1) wyrażanie cechy, właściwości, stanu w odniesieniu do rzeczy, procesów, faktów, osób;
2) wyrażanie ilości i jakości;
3) wyrażanie posiadania, przynależności;
4) wyrażanie relacji w przestrzeni – miejsce i kierunek;
5) wyrażanie relacji czasowych;
6) wyrażanie sposobu;
7) wyrażanie możliwości, zdolności;
8) wyrażanie konieczności;
9) wyrażanie warunku i konsekwencji;
10) wyrażanie opinii, przekonania;
11) wyrażanie ważności sprawy, opinii, problemu (podkreślanie);
12) porównywanie.

## 9. KATALOG TEMATYCZNY (Katalog B)

### 9.1. Człowiek:

1) imię i nazwisko, adres, płeć, stan cywilny, wiek, data i miejsce urodzenia;
2) obywatelstwo, narodowość, znajomość języków;
3) wykształcenie;
4) zawód, zajęcie;
5) wygląd, ubranie, moda;
6) cechy charakteru;
7) rodzina, członkowie rodziny;
8) przyjaciele, koledzy, znajomi;
9) relacje rodzinne, historia rodziny;
10) relacje międzyludzkie;

11) utrzymywanie kontaktu – korespondowanie, spotkania;
12) komunikacja w przestrzeni cyfrowej.

**9.2. Dom, mieszkanie, otoczenie:**

1) rodzaj i wielkość mieszkania / domu;
2) położenie mieszkania / domu, najbliższa okolica;
3) rodzaje pomieszczeń;
4) urządzenie i wyposażenie mieszkania / domu – meble i inne sprzęty;
5) atrakcje w miejscu zamieszkania.

**9.3. Życie codzienne:**

1) typowe zajęcia / czynności dnia codziennego, obowiązki;
2) przedmioty codziennego użytku;
3) określenia czasu (np.: pory roku, miesiące, dni tygodnia, pory dnia, godziny).

**9.4. Czas wolny, rozrywka:**

1) sposoby spędzania wolnego czasu;
2) kino, teatr, koncerty;
3) prasa, radio, telewizja, platformy streamingowe, Internet;
4) wystawy i muzea;
5) hobby i zainteresowania;
6) gry i zabawy, gry komputerowe;
7) uprawianie sportu.

**9.5. Podróże:**

1) środki transportu;
2) rodzaje bagażu;
3) dworzec autobusowy / dworzec kolejowy;
4) lotnisko;
5) wakacje / ferie i wypoczynek, zakwaterowanie;
6) dokumenty niezbędne w podróży;
7) informacja turystyczna.

**9.6. Stosunki społeczne dotyczące Polski i kraju / regionu pochodzenia zdających:**

1) prawo i porządek;
2) problemy społeczne.

**9.7. Zdrowie i higiena osobista:**

1) części ciała;
2) higiena osobista;
3) samopoczucie;
4) choroby;
5) wizyta u lekarza;
6) apteka;
7) dieta i styl życia.

**9.8. Edukacja:**

1) przedmioty nauczania;
2) szkoła i zajęcia szkolne;
3) społeczność szkolna;
4) przybory szkolne;
5) oceny szkolne;
6) typy szkół.

**9.9. Praca:**

1) nazwy zawodów;
2) rodzaje pracy;
3) czas pracy, urlop.

**9.10. Zakupy:**

1) sklepy;
2) artykuły spożywcze;
3) artykuły kosmetyczne;
4) podstawowe miary, wagi, ilości;
5) pieniądze i inne wybrane formy płatności;
6) zakupy przez Internet;
7) promocja i reklama.

**9.11. Żywność i napoje:**

1) dania, potrawy;
2) napoje;
3) przybory kuchenne;
4) nakrycia stołowe;
5) lokale gastronomiczne;
6) przepisy kulinarne;
7) zdrowa żywność.

**9.12. Usługi:**

1) bank, poczta;
2) biblioteka;
3) punkty usługowe (np.: pralnia, zakład fotograficzny, fryzjer);
4) usługi internetowe.

**9.13. Miejsca:**

1) rodzaj, położenie i wielkość miejscowości;
2) instytucje i miejsca użyteczności publicznej;
3) rodzaje budynków;
4) zabytki, atrakcje turystyczne.

**9.14. Środowisko naturalne:**

1) rośliny;
2) zwierzęta domowe;
3) elementy krajobrazu;

4) pogoda;
5) pory roku;
6) ochrona przyrody, ekologia.

**9.15. Tradycje, zwyczaje, święta – w Polsce i w kraju / regionie pochodzenia zdających:**

1) uroczystości rodzinne;
2) święta religijne (np.: Wielkanoc, Boże Narodzenie), państwowe (np.: Święto Narodowe Trzeciego Maja, Narodowe Święto Niepodległości) i okolicznościowe (np.: sylwester, andrzejki);
3) zwyczaje ogólnopolskie.

**9.16. Tematy ogólne dotyczące Polski i kraju / regionu pochodzenia zdających:**

1) warunki, poziom i styl życia;
2) aktualne informacje;
3) wydarzenia kulturalne, polityczne, społeczne.

## 10. KATALOG ZAGADNIEŃ GRAMATYCZNYCH (Katalog C)

### 10.1. Fleksja:

1) **deklinacja** (liczba pojedyncza i mnoga, wszystkie przypadki):

   a) odmiana rzeczowników:
      – odmiana rzeczowników rodzaju męskiego zakończonych na spółgłoskę (np.: *mąż*, *pies*, *dzień*), na *-a* (np.: *kierowca*, *dentysta*, *gitarzysta*) lub na *-anin* (np.: *Amerykanin*, *wegetarianin*),
      – odmiana rzeczowników własnych rodzaju męskiego (np.: *Wrocław*, *Marek*, *Paweł*),
      – odmiana rzeczowników rodzaju żeńskiego zakończonych na *-a* (np.: *ciocia*, *ulica*, *cisza*), na spółgłoskę (np.: *miłość*, *przyjaźń*, *twarz*) lub na *-i* (np. *wychowawczyni*),
      – odmiana rzeczowników własnych rodzaju żeńskiego (np.: *Norwegia*, *Wisła*, *Beata*),
      – odmiana rzeczowników rodzaju nijakiego zakończonych na *-o* (np.: *ciasto*, *mydło*, *pudełko*), na *-e* (np.: *słońce*, *morze*, *zdjęcie*), na *-um* (np.: *liceum*, *stypendium*, *akwarium*) lub (funkcjonalnie) na *-ę* (np.: *imię*, *ramię*, *zwierzę*),
      – odmiana rzeczowników własnych rodzaju nijakiego (np. *Opole*),
      – odmiana rzeczowników nieregularnych (np.: *przyjaciel*, *ręka*, *ucho*),

   b) odmiana przymiotników:
      – odmiana przymiotników rodzaju męskiego zakończonych na *-y* (np.: *chory*, *miły*, *świeży*, *znajomy*) lub na *-i* (np.: *polski*, *lekki*, *długi*), także nazw własnych (np.: *Kowalski*, *Słowacki*),
      – odmiana przymiotników rodzaju żeńskiego (np.: *chora*, *miła*, *świeża*, *znajoma*), także nazw własnych (np.: *Kowalska*, *Wiśniewska*),
      – odmiana przymiotników rodzaju nijakiego (np.: *chore*, *grzeczne*, *świeże*),

   c) odmiana zaimków:
      – odmiana zaimków osobowych (np.: *ja*, *ty*, *ono*, *oni*),

- odmiana zaimków wskazujących (np.: *ten*, *te*, *ci*),
- odmiana zaimków dzierżawczych (np.: *mój*, *twoja*, *wasze*, *swój*),
- odmiana zaimków pytających (np.: *kto?*, *co?*, *jacy?*, *które?*, *czyje?*),
- odmiana zaimków nieokreślonych (np.: *ktoś*, *coś*),
- odmiana zaimków przeczących (np.: *nikt*, *nic*),
- odmiana zaimka zwrotnego (np.: *siebie*, *się*),

d) odmiana liczebników:
- odmiana liczebników porządkowych (np.: *dwunasty*, *dwudziesty*, *pięćdziesiąty*),
- liczebniki główne w mianowniku, bez form męskoosobowych (np.: *jeden*, *jedno*, *dwa*, *dwie*, *cztery*, *pięć*);

2) **koniugacja**:

a) tryby:
- tryb oznajmujący:
  - – czas teraźniejszy (np.: *umiem*, *rozumiem*, *jem*, *chodzę*, *liczę*, *jadę*, *myję się*),
  - – czas przeszły czasowników dokonanych i niedokonanych (np.: *leżały*, *kupowali*, *poszłam*, *zjadłeś*, *umyło się*),
  - – czas przyszły prosty i złożony, forma bezokolicznikowa i rodzajowa (np.: *pójdę*, *kupię*, *będziemy spacerować*, *będziecie chciały odpocząć*),
- tryb rozkazujący (np.: *bierzcie*, *napiszmy*, *przeczytaj*, *uczcie się*, *niech słuchają*),
- tryb przypuszczający (np.: *napisalibyście*, *przeczytałbyś*),

b) aspekt:
- aspekt dokonany i niedokonany czasownika,
- tworzenie form dokonanych od niedokonanych,
- znaczenie i użycie składniowe aspektu dokonanego i niedokonanego,

c) formy nieosobowe typu: *warto*, *można*, *trzeba*, *należy* (np.: *Warto uczyć się języków obcych. W tym miejscu nie należy głośno rozmawiać.*).

**10.2. Słowotwórstwo:**

1) **stopniowanie przymiotników**:

a) proste:
- regularnych (np.: *pilny – pilniejszy – najpilniejszy*, *długi – dłuższy – najdłuższy*),
- supletywnych (np. *duży – większy – największy*),

b) opisowe (np. *chory – bardziej chory – najbardziej chory*);

2) **stopniowanie przysłówków**:

a) proste:
- regularnych (np. *szybko – szybciej – najszybciej*),
- supletywnych (np.: *źle – gorzej – najgorzej*, *dużo – więcej – najwięcej*),

b) opisowe (np. *gorąco – bardziej gorąco – najbardziej gorąco*).

**10.3. Składnia:**

1) **funkcje przypadków**:

a) mianownik:
- jako podmiot (np.: ***Uczniowie*** *dyskutują o poezji.* ***Chorzy*** *są na badaniach.*),
- jako orzecznik (np.: *On jest za bardzo* ***zmęczony****. Ci pracowici studenci to* ***cudzoziemcy****.*),

b) dopełniacz:
- jako określenie rzeczownika:
  - – bez przyimka (np.: *Książka* ***Iwony*** *leży na stole. Janek wypił szklankę* ***soku****.*),
  - – z przyimkiem (np.: *Uczniowie piszą test* ***z gramatyki****. Wypiję herbatę* ***bez cukru****. To była reklama proszku* ***do prania****.*),
- jako określenie czasownika:
  - – zaprzeczonego (np. *Uczniowie nie przeczytali* ***tego rozdziału*** *na dzisiaj.*),
  - – z rekcją dopełniaczową (np.: *Szuka* ***większego mieszkania****. Potrzebują* ***nowych butów****.*),
  - – z przyimkiem (np.: *Wracają* ***z Krakowa do Warszawy****. Apteka znajduje się* ***obok szpitala****. Jestem* ***bez śniadania****. Zrobił to* ***dla żartu****.*),
- jako podmiot (np. ***Patryka*** *nie było na lekcji.*),

c) celownik:
- jako określenie czasownika (np.: *Ten film o Polsce podobał* ***mi*** *się bardzo. Dał* ***matce*** *kwiaty i drobny upominek.*),

d) biernik:
- jako określenie czasownika:
  - – bez przyimka (np. *Danusia przeczytała już* ***te dwa artykuły****.*),
  - – z przyimkiem (np.: *Ta pani pyta* ***o cenę*** *książki. Ania poprosiła* ***o szklankę*** *wody. Zapraszam was na siódmą na kolację* ***na Stare Miasto****. Rodzice przyjadą do nas* ***za godzinę****.*),

e) narzędnik:
- jako orzecznik (np. *Piotr jest* ***inteligentnym chłopakiem****.*),
- jako określenie rzeczownika (np. *Zamówił dwie kawy* ***z mlekiem*** *i lody* ***z bitą śmietaną****.*),
- jako określenie czasownika:
  - – bez przyimka (np.: *Starsza koleżanka zajmowała się* ***sklepikiem szkolnym****. W wolnym czasie opiekowała się* ***dziećmi*** *znajomych.*),
  - – z przyimkiem (np.: *Sklep znajduje się* ***za tym dużym kinem****. Napisali to zadanie* ***przed długą przerwą****. Przyjdziemy* ***między siódmą a ósmą****.*),

f) miejscownik:
- jako określenie rzeczownika (np.: *To jest film* ***o historii*** *Polski w czasie wojny. Spacer* ***po parku*** *sprawił mi przyjemność.*),

– jako określenie czasownika (np.: *Przemek mieszka **w Warszawie przy ulicy Pięknej na pierwszym piętrze**. Spotkajmy się **na placu Litewskim przy pomniku**.*),

g) wołacz:
– jako wyraz poza zdaniem lub tekstem właściwym, kierujący wypowiedź do konkretnej osoby (np.: ***Basiu!** Chodź do mnie! **Szanowni uczniowie!** Dzisiejszą lekcję zacznę od ...*);

2) **zdania pojedyncze**:

a) oznajmujące (np.: *Dwa razy w miesiącu moi sąsiedzi chodzą do teatru. Lubię rozmawiać o filmach. Nie lubię zupy pomidorowej. Koledzy już dyskutowali o tej sprawie.*),

b) pytające:
– rozstrzygające (np. ***Czy** twoi sąsiedzi chodzą do teatru dwa razy w miesiącu?*),
– uzupełniające (np.: ***Kto** chodzi do teatru dwa razy w miesiącu? **Jak często** twoi sąsiedzi chodzą do teatru? **Dokąd** twoi sąsiedzi chodzą dwa razy w miesiącu? **O czym** lubisz rozmawiać? **Jakiej** zupy nie lubisz? **O której** sprawie dyskutowali już koledzy?*),

c) zaprzeczone – z podwójnym przeczeniem (np.: ***Niczym** się nie interesujesz. **Nikt nie** przyszedł. **Nigdy** nie byłem w Polsce.*),

d) rozkazujące (np.: *Posłuchajcie go! Nie słuchajcie go! Niech kupią chleb! Niech nie kupują chleba!*);

3) **zdania złożone**:

a) współrzędnie ze spójnikami: *i*, *oraz*, *a także*, *a*, *ale*, *lecz*, *jednak*, *lub*, *albo*, *czy*, *dlatego*, *więc*,

b) podrzędnie ze spójnikami: *że*, *żeby*, *ponieważ*, *bo*, *dlatego że*, *kiedy*, *gdy*, *który*, *jaki*, *jeśli*, *jeżeli ..., to ...*, *gdyby ..., to ...* .

**10.4. Stylistyka:**

1) **rodzaje stylu**:

a) styl formalny,
b) styl nieformalny,
c) styl potoczny;

2) **środki stylistyczne**:

a) elipsy (np. *Jak miło!*),
b) antonimy (np.: *dobry – zły*, *smutny – wesoły*),
c) synonimy (np. *miły – sympatyczny*),

d) epitety (np.: *gotycki kościół*, *wysokie drzewo*),
e) porównania (np.: *biały jak śnieg*, *zimny jak lód*).

# F. OPIS KOMPETENCJI W JĘZYKU POLSKIM JAKO OBCYM NA POZIOMIE ŚREDNIM OGÓLNYM – B2

Zadania egzaminacyjne sprawdzają umiejętności opisane w zamieszczonych poniżej wymaganiach ogólnych. Egzamin z języka polskiego jako obcego na poziomie średnim ogólnym – B2 składa się z modułów sprawdzających: rozumienie ze słuchu, rozumienie tekstów pisanych z zastosowaniem struktur językowych, umiejętności tworzenia wypowiedzi pisemnej, umiejętności tworzenia wypowiedzi ustnej.

Opis umiejętności poziomu B2 zakłada znajomość zagadnień z niższych poziomów.

## 1. ROZUMIENIE WYPOWIEDZI USTNYCH

### 1.1. Ogólny opis umiejętności

Zdający rozumieją treść i intencje większości mówionych wypowiedzi różnego typu, w zakresie określonym przez katalogi intencjonalno-pojęciowy i tematyczny (zob. katalogi A i B), jeżeli komunikaty te nie są nacechowane stylistycznie (nie zawierają zbyt dużo wyrażeń potocznych lub wyrażeń frazeologicznych, idiomów) i zostały stosunkowo przejrzyście skonstruowane.

Zdający potrafią określić intencje oraz odnaleźć główną myśl tekstu (rozumienie globalne), a także konkretne informacje (rozumienie selektywne i szczegółowe) zawarte w wypowiedzi dosyć złożonej pod względem leksykalnym i składniowym, dotyczącej tematów ogólnych, zarówno konkretnych, jak i abstrakcyjnych (stosownych do wieku zdających) mówionej w naturalnym tempie (także allegro), w dobrych warunkach akustycznych, z niewielkimi zakłóceniami (szumami).

Zdający potrafią stosować szereg strategii ułatwiających rozumienie wypowiedzi takich jak: odwołanie do posiadanej wiedzy, wykorzystanie informacji niesionych przez składniki zespolenia, wykorzystanie znajomości tematu w celu rozumienia kontekstowego lub stawiania hipotez na temat dalszych części słuchanego tekstu.

Nagrania do zadań egzaminacyjnych są najczęściej autentyczne (pochodzą np.: z radia, telewizji, filmów, Internetu). Na egzaminie mogą się też pojawić nagrania specjalnie opracowane w tym celu (studyjne).

### 1.2. Rodzaje tekstów:

1) wypowiedzi w ramach dialogów i polilogów intencjonalnych oraz tematycznych (np.: dłuższe rozmowy telefoniczne, wywiady radiowe, telewizyjne i internetowe, dyskusje, fragmenty seriali telewizyjnych i programów typu talk show);
2) krótsze wypowiedzi ciągłe (np.: instrukcje, komunikaty, zapowiedzi, reklamy, informacje, fragmenty programów radiowych, telewizyjnych, filmów lub nagrań z Internetu);
3) dłuższe wypowiedzi ciągłe (np.: wiadomości, fragmenty wywiadów, komentarze oraz reportaże radiowe i telewizyjne, podcasty, fragmenty filmów dokumentalnych, fabularnych i wideoblogów, fragmenty sprawozdań i dyskusji).

## 2. ROZUMIENIE WYPOWIEDZI PISEMNYCH

### 2.1. Ogólny opis umiejętności

Zdający rozumieją globalnie, selektywnie i szczegółowo fragmenty tekstów oraz całe teksty oryginalne pisane w różnych stylach i formach, z zakresu określonego w katalogach intencjonalno-pojęciowym i tematycznym (zob. katalogi A i B).

Zdający rozumieją najważniejsze treści i intencje zawarte w popularnych formach tekstów użytkowych oraz literackich (rozumienie globalne) o tematyce ogólnej, zarówno konkretnej, jak i abstrakcyjnej (stosownej do wieku zdających), związanej z prywatną, społeczną, edukacyjną i zawodową sferą życia. Potrafią wyszukiwać w nich konkretne informacje (rozumienie selektywne i szczegółowe), nawet jeżeli teksty te są stosunkowo skomplikowane pod względem leksykalnym i składniowym. Zdający wykazują się również umiejętnością rozumienia struktury tekstu.

Zdający potrafią sprawnie stosować strategie ułatwiające rozumienie tekstów takie jak: czytanie pobieżne w celu wyszukiwania informacji, wykorzystanie posiadanej wiedzy, informacji niesionej przez wskaźniki zespolenia czy budowę słowotwórczą wyrazów, odwołanie się do znajomości tematu w celu rozumienia kontekstowego. Zdający potrafią także dostosowywać tempo czytania do postawionych przed nimi zadań.

### 2.2. Rodzaje tekstów:

Oryginalne teksty lub fragmenty tekstów na tematy związane z prywatną, publiczną, edukacyjną oraz zawodową sferą życia:

1) prasowe i internetowe (szczególnie z czasopism i stron dla dzieci i młodzieży, np.: notatki, wiadomości, komentarze, artykuły, wywiady prasowe i internetowe, teksty na stronach internetowych, blogi, minirecenzje, wpisy w mediach społecznościowych, dyskusje na forach internetowych);
2) informacyjne (np.: fragmenty przewodników, foldery turystyczne, fragmenty książek o tematyce ogólnej, ogłoszenia dotyczące inicjatyw naukowych, artystycznych lub społecznych skierowanych do młodych ludzi);
3) korespondencja tradycyjna i elektroniczna (np.: listy i e-maile nieformalne, niezbyt trudne listy i e-maile formalne, dyskusje na forach internetowych);
4) fragmenty współczesnych opowiadań, powieści – zwłaszcza reprezentujących literaturę dziecięcą i młodzieżową, fragmenty reportaży, pamiętników, wspomnień napisanych przystępnym językiem.

## 3. TWORZENIE WYPOWIEDZI USTNYCH (PRODUKCJA I INTERAKCJA)

### 3.1. Ogólny opis umiejętności

Zdający używają języka polskiego w sposób płynny, pozwalający na dosyć swobodną komunikację z użytkownikami języka polskiego we wszystkich sytuacjach komunikacyjnych, w zakresie tematów ogólnych i specjalistycznych – stosownie do wieku. Umieją realizować funkcje komunikacyjne przewidziane w inwentarzu intencjonalno-pojęciowym (zob. katalog A), w odniesieniu do tematów określonych w inwentarzu tematycznym (zob. katalog B), stosując odpowiednie struktury gramatyczne (zob. katalog C).

Zdający umieją wypowiadać się na znane im tematy ogólne i specjalistyczne (typowe dla wieku), relacjonować zdarzenia, opisywać przeżycia i doświadczenia związane z własnymi zainteresowaniami. Tworzą logiczne i uporządkowane wypowiedzi, przedstawiając własne stanowisko i stosując przekonującą argumentację. Umieją wygłosić z właściwą intonacją,

po przygotowaniu, krótki referat, przedstawić prezentację na temat ogólny oraz odpowiedzieć na pytania dotyczące swojej wypowiedzi.

Zdający potrafią w sposób naturalny rozpocząć, podtrzymać i zakończyć rozmowę dotyczącą znanych im tematów. Potrafią prowadzić swobodnie dialog z jedną osobą, a także brać udział w rozmowie wielu użytkowników języka, formułując istotne wyjaśnienia i komentarze. Potrafią uczestniczyć w dyskusji, również w sytuacji oficjalnej. Zabieranie głosu i włączanie się do dyskusji nie sprawia im trudności.

Zdający potrafią uczestniczyć w dyskusji online, wyrażając opinie na interesujące ich tematy, pod warunkiem że rozmówcy unikają nietypowego lub skomplikowanego języka i dają czas na odpowiedź.

Zdający potrafią kontrolować przebieg rozmowy, stosować strategie korygujące oraz ułatwiające tworzenie wypowiedzi i jej rozumienie takie jak np.: zastępowanie nieznanych słów wyrażeniami opisowymi, upewnianie się co do właściwego rozumienia i poprawności użycia słów, form i struktur, parafrazowanie, używanie zwrotów pozwalających na zastanowienie się. Zdający potrafią również prosić o dodatkowe wyjaśnienia.

W swoich wypowiedziach zdający umieją właściwie stosować związki frazeologiczne, wyrażenia idiomatyczne, reguły konwersacyjne obowiązujące w komunikacji mówionej w języku polskim oraz posługiwać się oficjalną i nieoficjalną odmianą języka, odpowiednio do sytuacji.

Braki zdających w zakresie słownictwa, wymowy i intonacji oraz poprawności gramatycznej nie powinny wpływać na skuteczność komunikacji.

### 3.2. Rodzaje wypowiedzi:

1) wypowiedź na zadany temat (np.: prezentacja własnych zainteresowań, historia własnej rodziny);
2) opinia na określony temat z uzasadnieniem;
3) streszczenie i komentarz do filmu, książki, artykułu prasowego;
4) relacja z wydarzenia, opowiadanie;
5) opis;
6) charakterystyka;
7) dialog tematyczny (zob. katalog B);
8) dyskusja / dyskusja online.

## 4. TWORZENIE WYPOWIEDZI PISEMNYCH (PRODUKCJA I INTERAKCJA)

### 4.1. Ogólny opis umiejętności

Zdający potrafią poprawnie planować, komponować i redagować wypowiedzi przewidziane dla tego poziomu (zob. 4.2. Formy wypowiedzi), stosując przede wszystkim technikę pisania sterowanego i samodzielnego.

Zdający umieją wypowiadać się na tematy zamieszczone w katalogu tematycznym (zob. katalog B) i realizować funkcje komunikacyjne objęte inwentarzem intencjonalno-pojęciowym (zob. katalog A). Wykazują się znajomością słownictwa stosownego dla danej formy wypowiedzi i jej tematu, posługują się formami stylu oficjalnego i nieoficjalnego odpowiednio do sytuacji oraz znają struktury gramatyczne przewidziane w katalogu gramatycznym (zob. katalog C).

Zdający znają i stosują odpowiednie konwencje socjokulturowe, a także wykonują działania interakcyjne i kooperacyjne (np.: pisanie listów formalnych, pisemna reakcja na ofertę lub ogłoszenie, udział w dyskusji online, wymiana informacji online między członkami tego samego zespołu / grupy).

Zdający wykazują się znajomością następujących zagadnień z zakresu ortografii i interpunkcji (chociaż stopień ich opanowania może być niepełny):

1) polski alfabet i poprawny zapis liter;
2) zasady pisowni spółgłosek dźwięcznych i bezdźwięcznych;
3) zasady pisowni spółgłosek twardych i miękkich;
4) zasady pisowni wyrazów wielką i małą literą;
5) zasady pisowni *ji*, *ii*, *i*;
6) zasady pisowni *ę*, *en*, *em*, *ą*, *on*, *om*;
7) zasady pisowni *ó* / *u*;
8) zasady pisowni *rz* / *ż*;
9) zasady pisowni *h* / *ch*;
10) zasady pisowni łącznej i rozłącznej;
11) zasady interpunkcji.

Pismo zdających powinno być czytelne i odpowiadać zasadom języka polskiego.

### 4.2. Formy wypowiedzi:

1) życzenia;
2) pozdrowienia;
3) zaproszenie;
4) zawiadomienie;
5) notatka;
6) wpis / komentarz online / post;
7) ogłoszenie;
8) list / e-mail nieformalny;
9) list / e-mail formalny;
10) opis osoby;
11) opis przedmiotu;
12) opis miejsca;
13) opis krajobrazu;
14) opis sytuacji;
15) charakterystyka*);
16) opowiadanie;
17) sprawozdanie;
18) recenzja;
19) wypracowanie**);
20) reklamacja / skarga;
21) (auto)biografia;
22) reklama;
23) rozprawka (tekst argumentacyjny).

## 5. PRZETWARZANIE WYPOWIEDZI USTNYCH I PISEMNYCH (MEDIACJA)

### 5.1. Ogólny opis umiejętności

Zdający potrafią przekazać główną treść dobrze skonstruowanych, ale dłuższych i bardziej

*) Może to być zarówno charakterystyka osoby, jak i środowiska (np. młodzieży), lub elementów rzeczywistości.

**) Jest to tekst tematyczny, w którym zdający przedstawia swoje poglądy, rozważania lub refleksje na dany temat.

złożonych wypowiedzi, które dotyczą obszaru ich zainteresowań szkolnych lub pozaszkolnych, wyjaśniając opinie i intencje rozmówców. Potrafią wiernie przekazać szczegółowe informacje i argumenty, np. istotne myśli zawarte w złożonym, ale dobrze skonstruowanym tekście, który dotyczy obszaru ich zainteresowań i doświadczeń w sferze edukacyjnej i pozaedukacyjnej.

Zdający potrafią udostępnić innym główne treści tekstu mówionego lub pisanego (np.: forum dyskusyjnego, prezentacji), który dotyczy znanego im tematu, upraszczając język za pomocą parafraz, przytaczając stosowne przykłady i udzielając komentarzy. Potrafią także uprościć tekst poprzez pominięcie nieistotnych lub powtarzających się informacji oraz uwzględnienie docelowego grona odbiorców.

### 5.2. Rodzaje działań mediacyjnych:

1) ustne i pisemne przekazywanie konkretnych informacji;
2) ustne i pisemne objaśnianie danych (np.: grafów, diagramów, wykresów);
3) ustne i pisemne przetwarzanie tekstu;
4) notowanie (np. podczas lekcji);
5) wyrażanie osobistej reakcji na teksty kreatywne (w tym teksty literackie);
6) analiza i krytyka tekstów kreatywnych (w tym tekstów literackich).

## 6. STOSOWANIE ŚRODKÓW JĘZYKOWYCH

### 6.1. Zakres słownictwa i poprawność leksykalna

Zdający dysponują odpowiednim zakresem słownictwa w sprawach związanych z ich zainteresowaniami i specjalizacjami (typowymi dla wieku) oraz większością tematów ogólnych. Znają i stosują słownictwo specjalistyczne z zakresu znanych im dziedzin, ale mogą doświadczać trudności w przypadku terminologii z zakresu innych specjalności / dyscyplin.

Zdający potrafią przeformułowywać swoją wypowiedź, aby unikać częstych powtórzeń, choć mogą wciąż występować leksykalne braki, powodujące wahania lub trudności w precyzyjnym wyrażaniu myśli. Poprawność leksykalna jest na ogół na wysokim poziomie, choć zdarzają się niezręczności i nieprawidłowy dobór słownictwa niezakłócające jednak komunikacji.

### 6.2. Poprawność gramatyczna

Zdający wykazują się dobrym opanowaniem zarówno podstawowych struktur, jak i złożonych form językowych. Mimo tego, że zdający używają form złożonych w sposób rygorystyczny, ich wypowiedzi może cechować pewien stopień niepoprawności. Mogą się jeszcze zdarzyć sporadyczne i niesystematyczne błędy składniowe. Zdający wykazują się stosunkowo wysokim stopniem kontroli wypowiedzi i nie popełniają błędów, które mogłyby utrudniać zrozumienie komunikatu.

### 6.3. Poprawność fonologiczna

Zdający potrafią na ogół stosować odpowiednią intonację, prawidłowo akcentować i wyraźnie wypowiadać pojedyncze dźwięki języka polskiego. Akcent w języku polskim w widoczny sposób pozostaje pod wpływem innego języka / innych języków, którymi się posługują, ale nie wpływa to lub ma niewielki wpływ na zrozumienie wypowiedzi.

### 6.4. Poprawność ortograficzna

Zdający potrafią komponować klarowne i zrozumiałe teksty ciągłe, zachowując standardowy układ i konwencję podziału na akapity. Pisownia i interpunkcja są dość poprawne,

chociaż w tworzonych tekstach mogą być widoczne wpływy języka ojczystego lub innych języków.

## 7. ROLE KOMUNIKACYJNE

Zdający potrafią występować w różnych rolach komunikacyjnych w trakcie rozumienia, tworzenia oraz przetwarzania wypowiedzi ustnych i pisemnych:

1) nieznajomy, znajomy;
2) kolega, przyjaciel;
3) członek rodziny;
4) gość, gospodarz;
5) podróżny, turysta, przewodnik;
6) student, uczeń;
7) odbiorca usług;
8) sprzedający, klient, konsument, użytkownik sprzętu;
9) pacjent, poszkodowany;
10) uprawiający sport, kibic sportowy;
11) widz, czytelnik, słuchacz;
12) uczestnik, świadek zdarzenia;
13) uczestnik dyskusji;
14) uczestnik rozmowy telefonicznej;
15) uczestnik interakcji w przestrzeni cyfrowej.

## 8. KATALOG INTENCJONALNO-POJĘCIOWY (Katalog A)

### 8.1. Funkcje:

1) konwencje grzecznościowe:
   a) zwracanie czyjejś uwagi, nawiązywanie kontaktu,
   b) przedstawianie siebie lub innych,
   c) powitania (stereotypowe formuły powitalne),
   d) pożegnania (stereotypowe formuły pożegnalne),
   e) składanie życzeń, gratulacji,
   f) wyrażanie uznania, komplementowanie,
   g) wyrażanie swojego samopoczucia,
   h) pytanie o samopoczucie innych,
   i) dziękowanie,
   j) przepraszanie,
   k) zapraszanie,
   l) pozdrawianie;
2) funkcje modalne:
   a) wyrażanie pewności / niepewności,
   b) wyrażanie możliwości / niemożliwości,
   c) wyrażanie przypuszczenia,
   d) wyrażanie konieczności, potrzeby,
   e) wyrażanie przyzwolenia;
3) nawiązywanie i podtrzymywanie kontaktu językowego:
   a) rozpoczynanie rozmowy,
   b) publiczne zwracanie się do rozmówcy,

c) włączanie się do rozmowy,
d) nawiązywanie do wypowiedzi przedmówcy,
e) podtrzymywanie rozmowy,
f) kontrolowanie przebiegu rozmowy,
g) kończenie rozmowy;

4) informowanie – pytanie o informacje, udzielanie i przekazywanie informacji:
a) identyfikowanie, definiowanie, opisywanie i porównywanie,
b) uzasadnianie,
c) określanie celu, przeznaczenia,
d) relacjonowanie zdarzeń,
e) relacjonowanie wypowiedzi własnych lub wypowiedzi innych osób,
f) pytanie o informację;

5) potwierdzanie i zaprzeczanie:
a) wyrażanie akceptacji / aprobaty,
b) wyrażanie braku akceptacji / dezaprobaty,
c) potwierdzanie lub przeczenie informacji;

6) wyrażanie uczuć:
a) wyrażanie sympatii, antypatii i pochwały,
b) wyrażanie nadziei, troski i zmartwienia,
c) wyrażanie życzenia,
d) wyrażanie radości, żalu, smutku i współczucia,
e) wyrażanie upodobania,
f) wyrażanie zadowolenia i niezadowolenia,
g) wyrażanie obojętności, dystansu,
h) wyrażanie rozczarowania,
i) wyrażanie krytyki,
j) wyrażanie gniewu, oburzenia,
k) wyrażanie zmartwienia (pocieszanie),
l) wyrażanie obawy, strachu, lęku,
m) wyrażanie zdziwienia, zaskoczenia;

7) działanie lub zaniechanie działania:
a) pytanie, wzywanie do mówienia,
b) prośba, wzywanie do działania,
c) zgoda na działanie lub odmowa działania,
d) prośba o przyzwolenie – przyzwalanie i odmowa,
e) proponowanie, przyjmowanie i odrzucanie propozycji,
f) obiecywanie, zapewnianie,
g) oferowanie zrobienia czegoś,
h) doradzanie i odradzanie,
i) przyjmowanie lub odrzucanie rady,
j) zabranianie,
k) polecanie, nakazywanie i zakazywanie,
l) ostrzeganie, wyrażanie groźby,
m) wybaczanie i odmowa wybaczenia.

### 8.2. Pojęcia ogólne:

1) wyrażanie cechy, właściwości, stanu w odniesieniu do rzeczy, procesów, faktów, osób;
2) wyrażanie ilości i jakości;
3) wyrażanie posiadania, przynależności;
4) wyrażanie relacji w przestrzeni – miejsce i kierunek;
5) wyrażanie relacji czasowych;
6) wyrażanie sposobu;
7) wyrażanie możliwości, zdolności;
8) wyrażanie konieczności;
9) wyrażanie warunku i konsekwencji;
10) wyrażanie opinii, przekonania;
11) wyrażanie ważności sprawy, opinii, problemu (podkreślanie);
12) perswazja i argumentacja;
13) porównywanie.

## 9. KATALOG TEMATYCZNY (Katalog B)

### 9.1. Człowiek:

1) imię i nazwisko, adres, płeć, stan cywilny, wiek, data i miejsce urodzenia;
2) obywatelstwo, narodowość, znajomość języków;
3) wykształcenie;
4) zawód, zajęcie;
5) wygląd, ubranie, moda;
6) cechy charakteru;
7) rodzina, członkowie rodziny – krewni i powinowaci;
8) relacje rodzinne;
9) historia rodziny, pochodzenie;
10) konflikty, problemy rodzinne, międzyludzkie i międzypokoleniowe;
11) relacje międzyludzkie;
12) utrzymywanie kontaktu – korespondowanie, spotkania;
13) komunikacja w przestrzeni cyfrowej.

### 9.2. Dom, mieszkanie, otoczenie:

1) rodzaj i wielkość mieszkania / domu;
2) położenie mieszkania / domu;
3) rodzaje pomieszczeń;
4) urządzenie i wyposażenie mieszkania / domu – meble i inne sprzęty;
5) koszty mieszkania, czynsz, opłaty;
6) wynajmowanie mieszkania / domu;
7) naprawy, remont.

### 9.3. Życie codzienne:

1) plan dnia;
2) przedmioty codziennego użytku;
3) relacje czasowe i przestrzenne.

### 9.4. Czas wolny, rozrywka:

1) sposoby spędzania wolnego czasu;
2) kino, teatr, koncerty;
3) wydarzenia kulturalne;
4) prasa, radio, telewizja, platformy streamingowe, Internet;
5) wystawy i muzea;
6) hobby i zainteresowania;
7) uprawianie sportu;
8) dyscypliny sportowe, imprezy sportowe;
9) relaks (np.: bieganie, aerobik, joga, wspinaczka, żeglowanie).

### 9.5. Podróże:

1) środki transportu;
2) rodzaje bagażu;
3) dworzec autobusowy;
4) dworzec kolejowy;
5) lotnisko;
6) dokumenty niezbędne w podróży;
7) podróże krajowe i zagraniczne;
8) biura podróży;
9) wycieczki grupowe i indywidualne;
10) baza noclegowa (np.: hotel, kemping, pensjonat, kwatery prywatne, pokoje gościnne);
11) agroturystyka;
12) atrakcje turystyczne.

### 9.6. Stosunki społeczne – dotyczące Polski i kraju / regionu pochodzenia zdających:

1) organizacja i ustrój państwa;
2) prawo i porządek;
3) wojna i pokój;
4) problemy społeczne;
5) przestępczość;
6) organy ścigania;
7) wymiar sprawiedliwości.

### 9.7. Zdrowie i higiena osobista:

1) części ciała;
2) higiena osobista;
3) samopoczucie;
4) stan zdrowia;
5) choroby, dolegliwości i leczenie;
6) wizyta u lekarza / lekarza specjalisty;
7) apteka, lekarstwa;
8) diagnostyka (np.: badania, analizy);
9) dieta i styl życia;
10) uzależnienia.

**9.8. Edukacja:**

1) przedmioty nauczania;
2) przybory szkolne;
3) oceny szkolne;
4) typy szkół;
5) kierunki studiów;
6) egzaminy, testy;
7) życie i problemy szkoły.

**9.9. Praca:**

1) nazwy zawodów;
2) stanowiska;
3) rodzaje pracy;
4) czas pracy, urlop;
5) płace i zarobki;
6) rynek pracy;
7) kwalifikacje, wymagania;
8) bezrobocie.

**9.10. Zakupy:**

1) sklepy / sklepy internetowe;
2) artykuły spożywcze;
3) artykuły kosmetyczne;
4) towary przemysłowe;
5) miary, wagi, ilości;
6) pieniądze;
7) informacja, promocja, reklama;
8) formy płatności (np.: gotówka, karta kredytowa);
9) zakupy i aukcje internetowe;
10) opinie i reklamacje.

**9.11. Żywność i napoje:**

1) dania, potrawy;
2) napoje;
3) naczynia, sprzęt i przybory kuchenne;
4) nakrycia stołowe;
5) lokale gastronomiczne;
6) przepisy i zwyczaje kulinarne.

**9.12. Usługi:**

1) bank, poczta;
2) biblioteka;
3) punkty usługowe (np.: pralnia, zakład fotograficzny, fryzjer, stacja benzynowa);
4) usługi internetowe.

**9.13. Miejsca:**

1) rodzaj, położenie i wielkość miejscowości;

2) miejsca i instytucje użyteczności publicznej;
3) zabudowania miejskie i wiejskie;
4) zabytki.

**9.14. Środowisko naturalne:**

1) rośliny;
2) zwierzęta domowe i dzikie;
3) elementy krajobrazu;
4) pogoda, pory roku, klimat;
5) ochrona środowiska, ekologia;
6) przestrzeń kosmiczna.

**9.15. Nauka i technika:**

1) rozwój nauki i techniki (np.: komputeryzacja, motoryzacja, telekomunikacja);
2) odkrycia i wynalazki.

**9.16. Media:**

1) prasa;
2) radio;
3) telewizja;
4) Internet.

**9.17. Tradycje, zwyczaje, święta – w Polsce i w kraju / regionie pochodzenia zdających:**

1) uroczystości rodzinne;
2) święta religijne;
3) uroczystości państwowe;
4) zwyczaje ogólnopolskie i regionalne.

**9.18. Tematy ogólne – dotyczące Polski i kraju / regionu pochodzenia zdających:**

1) warunki, poziom i styl życia;
2) życie kulturalne;
3) wydarzenia polityczno-społeczne;
4) polityka, ekonomia;
5) religia, obyczaje;
6) problemy dyskusyjne (np.: wolność w sieci, klonowanie, globalizacja, choroby cywilizacyjne).

## 10. KATALOG ZAGADNIEŃ GRAMATYCZNYCH (Katalog C)

**10.1. Fleksja:**

1) **deklinacja** (liczba pojedyncza i mnoga, wszystkie przypadki):

   a) odmiana rzeczowników:
      – odmiana rzeczowników rodzaju męskiego (np.: *orzeł*, *osioł*, *gość*, *śmieć*, *gołąb*, *dominikanin*, *Hiszpan*), także nieregularnych (np. *ksiądz*),

zakończonych na *-o* (np.: *dziadzio, tato*) i rzeczowników własnych (np.: *Ostrów*, *Zamość*),
– odmiana rzeczowników rodzaju żeńskiego (np.: *aleja*, *Anglia*, *krew*, *złość*), także rzeczowników własnych (np. *Bydgoszcz*),
– odmiana rzeczowników rodzaju nijakiego (np.: *światło*, *gniazdo*, *ramię*, *plemię*), także rzeczowników własnych (np.: *Krosno*, *Lesko*),

b) odmiana przymiotników:
– odmiana przymiotników rodzaju męskiego (np.: *cichy*, *elegancki*, *wesoły*),
– odmiana przymiotników rodzaju żeńskiego (np.: *literacka*, *sprytna*, *drewniana*),
– odmiana przymiotników rodzaju nijakiego (np.: *chorowite*, *ruchliwe*, *nowatorskie*),

c) odmiana zaimków:
– odmiana zaimków osobowych, dzierżawczych, wskazujących i pytających,
– odmiana zaimka zwrotnego *się*,
– odmiana zaimków nieokreślonych (np.: *jakiś*, *któryś*, *jakikolwiek*),
– odmiana zaimków liczebnych nieokreślonych (np.: *ile*, *tyle*),
– odmiana zaimków upowszechniających (np.: *każdy*, *wszyscy*, *żaden*),

d) odmiana liczebników:
– odmiana liczebników głównych, także z rzeczownikami męskoosobowymi (np.: *dwaj*, *czterej*, *ośmiu*, *dwustu*),
– odmiana liczebników porządkowych (np.: *drudzy*, *dwudziesty piąty*),
– odmiana liczebników nieokreślonych (np.: *kilka* / *kilku*, *kilkanaście* / *kilkunastu*, *kilkadziesiąt* / *kilkudziesięciu*, *kilkaset* / *kilkuset*, *wiele* / *wielu*, *parę* / *paru*);

2) **koniugacja**:

a) odmiana czasowników nieregularnych (np.: *wieźć*, *znaleźć*, *siąść*, *piec*, *móc*, *biec*),

b) tryby:
– tryb oznajmujący:
– – czas teraźniejszy (np.: *wiezie*, *niosę*, *pieką*, *biegniemy*, *płacze*),
– – czas przeszły czasowników dokonanych i niedokonanych (np.: *zaczęły*, *ciął*, *urósł*),
– – czas przyszły prosty i złożony, forma bezokolicznikowa i rodzajowa (np.: *zawiozę*, *polecimy*, *będziemy piec* / *będziecie piekły*, *urośnie*),
– tryb rozkazujący (np.: *weź*, *włóż*, *pracujcie*, *wynieśmy*, *niech upiecze*),
– tryb przypuszczający (np.: *przyniósłbym*, *zaczęlibyśmy*, *wzięłabym*, *mógłbyś*),

c) aspekt:
– aspekt dokonany i niedokonany czasownika,
– tworzenie form dokonanych od niedokonanych,
– znaczenie i użycie składniowe aspektu dokonanego i niedokonanego,

d) strony:
   – strona czynna (np.: *Matka kąpie dziecko. Paweł uporządkuje rzeczy na biurku.*),
   – strona zwrotna (np. *Matka się kąpie.*),
   – strona bierna – w ograniczonym zakresie (np.: *Dziecko jest myte przez matkę. Pokój zostanie posprzątany przez Pawła.*),

e) imiesłowy przymiotnikowe:
   – tworzenie i odmiana imiesłowów czynnych (np.: *słuchający*, *czytające*),
   – tworzenie i odmiana imiesłowów biernych (np.: *rozbici*, *zmęczony*, *wypoczęte*),

f) imiesłowy przysłówkowe (w ograniczonym zakresie):
   – tworzenie i użycie imiesłowów współczesnych (np.: *słuchając*, *pisząc*),
   – rozpoznawanie imiesłowów uprzednich (np.: *wysłuchawszy*, *zjadłszy*),

g) formy bezosobowe (w ograniczonym zakresie):
   – formy bezosobowe z zaimkiem zwrotnym *się* (np.: *czyta się*, *robiło się*, *nudziło się*, *będzie się mówiło*),
   – formy bezosobowe zakończone na *-no*, *-to* (np.: *jedzono*, *otwarto*, *zrobiono*, *czytano*).

**10.2. Słowotwórstwo:**

1) **stopniowanie**:

a) stopniowanie przymiotników:
   – proste:
      – – regularnych (np.: *biały – bielszy – najbielszy*, *lekki – lżejszy – najlżejszy*),
      – – supletywnych (np.: *zły – gorszy – najgorszy*, *duży – większy – największy*),
   – opisowe (np.: *gorzki – bardziej gorzki – najbardziej gorzki*, *śliski – bardziej śliski – najbardziej śliski*),

b) stopniowanie przysłówków:
   – proste:
      – – regularnych (np. *biało – bielej – najbielej*),
      – – supletywnych (np.: *źle – gorzej – najgorzej*, *dużo – więcej – najwięcej*),
   – opisowe (np.: *niebiesko – bardziej niebiesko – najbardziej niebiesko*, *po ludzku – bardziej po ludzku – najbardziej po ludzku*);

2) **derywacja**:

a) rzeczowników odczasownikowych (np.: *pisać – pisanie*, *rozumieć – rozumienie*, *liczyć – liczenie*, *szyć – szycie*),

b) nazw wykonawców czynności (np.: *leczyć – lekarz*, *handlować – handlowiec*),

c) form żeńskich od rzeczowników rodzaju męskiego (np.: *lekarz – lekarka*, *gospodarz – gospodyni*, *król – królowa*),

d) nazw miejsc od czasowników (np.: *pływać – pływalnia*, *czytać – czytelnia*, *pracować – pracownia*),

e) przysłówków od przymiotników (np.: *stały – stale*, *modny – modnie*, *polski – po polsku*),

f) przymiotników od wyrażeń przyimkowych (np.: *przeciw + deszcz = przeciwdeszczowy*, *bez + alkohol = bezalkoholowy*),

g) przymiotników od rzeczowników (np.: *miesiąc – miesięczny*, *drewno – drewniany*),

h) rzeczowników od przymiotników (np.: *wygodny – wygoda*, *zły – złość*, *biały – biel*).

**10.3. Składnia:**

1) **funkcje syntaktyczne wszystkich przypadków**;

2) **zdania pojedyncze**:

a) rozwijanie zdań pojedynczych (np.: *Brat czyta. Mój młodszy brat od rana do wieczora czyta książki o wakacyjnych przygodach grupy szkolnych przyjaciół.*),

b) skracanie zdań pojedynczych (np.: *Znany polski aktor otrzymał ciekawą propozycję zagrania w najnowszym filmie słynnego reżysera Romana Polańskiego. Aktor otrzymał propozycję.*),

c) zamiana zdań złożonych na pojedyncze (np.: *Kolega namawiał nas, żebyśmy wyjechali wcześnie. Kolega namawiał nas na wczesny wyjazd.*);

3) **zdania złożone**:

a) współrzędnie i ich transformacje (np.: *Adam gotował zupę i słuchał ulubionego programu radiowego. Adam gotował zupę, słuchając ulubionego programu radiowego.*),

b) podrzędnie:
   – ze spójnikami (np.: *kto*, *co*, *że*, *żeby*, *aby*, *by*, *ponieważ*, *bo*, *dlatego że*, *gdyż, kiedy*, *gdy*, *jeśli*, *jeżeli ..., to ...*, *gdyby ..., to ...*, *im ..., tym ...*, *zanim*, *choć / chociaż*, *mimo / pomimo że*, *jak*, *gdzie*, *skąd*, *dokąd*),
   – rozpoczynające się zaimkami względnymi (np. *który*), także ze spójnikami (np. *Chłopak, na którego czekałaś przez tyle lat, nigdy już nie wróci.*),

c) zamiana zdań pojedynczych na złożone (np.: *Michel przyjechał rok temu do Polski. Chciał tu studiować slawistykę. Michel przyjechał rok temu do Polski, dlatego że chciał tu studiować slawistykę.*),

d) okresy warunkowe:
   – rzeczywiste (np. *Jeżeli tak bardzo chcesz, pójdziemy w sobotę na koncert muzyki filmowej.*),
   – możliwe (np. *Jeśli zdam wszystkie egzaminy w czerwcu, pojadę na wakacje do Włoch.*),
   – nierzeczywiste (np. *Gdybym wiosną więcej pracował, skończyłbym już pracę roczną, ale ponieważ tak się nie stało, wciąż muszę nad nią pracować.*),

e) zdania wielokrotnie złożone (np. *Kolega nagle wstał i – nie patrząc na nikogo – podszedł do drzwi, otworzył je, chwilę pomyślał, po czym bez słowa wyszedł z klasy.*),

f) mowa niezależna i mowa zależna:
   – wykładniki formalne mowy niezależnej i zależnej,
   – zamiana mowy niezależnej na mowę zależną (np.: *Mama powiedziała: Idź po zakupy! Mama powiedziała, żebym poszedł po zakupy.*),

g) synonimia syntaktyczna (np.: *Wyjechali z powodu epidemii. Wyjechali na skutek epidemii. Wyjechali wskutek epidemii.*; *W razie pożaru należy wezwać straż pożarną. W przypadku pożaru należy wezwać straż pożarną.*; *Zapłacony przez ojca rachunek był bardzo wysoki. Rachunek, który został zapłacony przez ojca, był bardzo wysoki. Rachunek, który zapłacił ojciec, był bardzo wysoki.*).

**10.4. Stylistyka:**

1) **rodzaje stylu**:

   a) styl formalny,
   b) styl nieformalny,
   c) styl potoczny;

2) **środki stylistyczne**:

   a) elipsy (np. *Co za szczęście!*),
   b) antonimy (np. *szczupły – tęgi*),
   c) synonimy (np. *miniony – ubiegły*),
   d) epitety (np.: *szlachetny człowiek*, *porządny obywatel*),
   e) porównania (np.: *wysoka jak topola*, *blady jak ściana*),
   f) homonimy – w ograniczonym zakresie (np. *rysy (na szkle) – Rysy (szczyt)*),
   g) zdrobnienia (np.: *stolik*, *książeczka*),
   h) spieszczenia (np.: *siostrzyczka*, *Józio*),
   i) wyrazy złożone (np.: *drogowskaz*, *trzypokojowy*, *ludożerca*),
   j) onomatopeje – w ograniczonym zakresie (np. *miauczeć*),
   k) potocyzmy (np.: *kumać*, *mieć doła*);

3) **umiejętność kompozycji tekstu**;

4) **zachowanie spójności tekstu**.

**Załącznik nr 3**

*WZÓR*

Rzeczpospolita Polska

Państwowa Komisja do spraw Poświadczania Znajomości Języka Polskiego jako Obcego

**CERTYFIKAT**

**ZNAJOMOŚCI JĘZYKA POLSKIEGO**

Nr .....

Państwowa Komisja do spraw Poświadczania Znajomości Języka Polskiego jako Obcego poświadcza, że .....

(imię (imiona) i nazwisko)

..... r.

(data urodzenia)

zna język polski jako obcy na poziomie biegłości językowej:

.....

(oznaczenie poziomu biegłości językowej)

Certyfikat znajomości języka polskiego został wydany na podstawie art. 11a ust. 2 ustawy z dnia 7 października 1999 r. o języku polskim (Dz. U. z 2026 r. poz. 81 i …).

Warszawa, dnia ..... r.

m.p.

.....

podpis Przewodniczącego Państwowej Komisji do spraw Poświadczania Znajomości Języka Polskiego jako Obcego

Opis:

Certyfikat znajomości języka polskiego ma format A4 (210 x 297 mm), jest drukowany na papierze bez wybielacza optycznego, o składzie chemicznym uniemożliwiającym bezśladowe usunięcie lub zmianę zapisów na dokumencie, z wielotonowym znakiem wodnym o bieżącym, regularnym wzorze, z włóknami zabezpieczającymi widocznymi w promieniowaniu UV, z włóknami zabezpieczającymi widocznymi w świetle dziennym, zadrukowanym tłem giloszowym, z ramką i mikrodrukiem, z tłem reliefowym z literami RP, z konturem granic Rzeczypospolitej Polskiej nadrukowanym farbą irydyscentną w lewym dolnym rogu oraz z elementami widocznymi w promieniowaniu UV w centralnej części dokumentu.

**Załącznik nr 4**

*WZÓR*

**SUPLEMENT**

**DO CERTYFIKATU ZNAJOMOŚCI JĘZYKA POLSKIEGO NR …**

wydanego .....

(imię (imiona) i nazwisko)

Wynik egzaminu z języka polskiego jako obcego: … %.

Wyniki poszczególnych modułów części pisemnej egzaminu:

umiejętność rozumienia ze słuchu: … %

umiejętność rozumienia tekstów pisanych z rozpoznawaniem struktur językowych: … % *)

umiejętność rozumienia tekstów pisanych z zastosowaniem struktur językowych: … % **)

umiejętność rozumienia tekstów pisanych: … % ***)

umiejętność stosowania struktur językowych: … % ****)

umiejętność tworzenia wypowiedzi pisemnej: … %.

Wynik części ustnej egzaminu:

umiejętność formułowania wypowiedzi ustnej: … % *****).

Warszawa, dnia ..... r.

m.p.

.....

podpis Przewodniczącego Państwowej Komisji do spraw Poświadczania Znajomości Języka Polskiego jako Obcego

---

*) Dotyczy osób, które zdały egzamin z języka polskiego jako obcego na poziomie biegłości językowej A2 albo B1 w grupie osób, które w dniu przystąpienia do egzaminu ukończyły 16 rok życia, i A2 albo B1 w grupie osób, które w dniu przystąpienia do egzaminu nie ukończyły 16 roku życia.

**) Dotyczy osób, które zdały egzamin z języka polskiego jako obcego na poziomie biegłości językowej B2 w grupie osób, które w dniu przystąpienia do egzaminu ukończyły 16 rok życia, i B2 w grupie osób, które w dniu przystąpienia do egzaminu nie ukończyły 16 roku życia.

***) Dotyczy osób, które zdały egzamin z języka polskiego jako obcego na poziomie biegłości językowej A1, C1 albo C2 w grupie osób, które w dniu przystąpienia do egzaminu ukończyły 16 rok życia, i A1 w grupie osób, które w dniu przystąpienia do egzaminu nie ukończyły 16 roku życia.

****) Dotyczy osób, które zdały egzamin z języka polskiego jako obcego na poziomie biegłości językowej C1 albo C2 w grupie osób, które w dniu przystąpienia do egzaminu ukończyły 16 rok życia.

*****) Albo informacja o zwolnieniu z części ustnej egzaminu na podstawie art. 11h ust. 7 ustawy z dnia 7 października 1999 r. o języku polskim, jeżeli dotyczy.

# U Z A S A D N I E N I E

Projektowane rozporządzenie stanowi wykonanie upoważnienia zawartego w art. 11i ustawy z dnia 7 października 1999 r. o języku polskim (Dz. U. z 2026 r. poz. 81 i …), zwanej dalej „ustawą”, w brzmieniu nadanym ustawą z dnia … o zmianie ustawy o języku polskim oraz ustawy o Narodowej Agencji Wymiany Akademickiej (Dz. U. poz. …), zwaną dalej „ustawą nowelizującą”.

Projektowane rozporządzenie zastąpi rozporządzenie Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 14 lutego 2025 r. w sprawie egzaminów z języka polskiego jako obcego (Dz. U. poz. 217) i zgodnie z art. 11i ustawy będzie wydane w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw oświaty i wychowania.

Zmiany wprowadzone ustawą nowelizującą miały na celu m.in. zwiększenie dostępności egzaminów z języka polskiego jako obcego, zwanych dalej „egzaminami”, przy zapewnieniu ich wysokich i jednolitych standardów, a także zwiększenie efektywności systemu poświadczania znajomości języka polskiego jako obcego i dostosowanie jego możliwości do zwiększonego zainteresowania uzyskaniem certyfikatu znajomości języka polskiego, zwanego dalej „certyfikatem”. Zmiany te można zgrupować w następujących obszarach tematycznych będących w zakresie upoważnienia wyrażonego w art. 11i ustawy:

1) podmiotów uczestniczących w systemie poświadczania znajomości języka polskiego jako obcego;
2) sposobu przeprowadzania egzaminu;
3) określenia wzoru certyfikatu oraz suplementu do certyfikatu.

Projektowane rozporządzenie określa zakres informacji zawartych we wniosku składanym do ministra właściwego do spraw szkolnictwa wyższego i nauki, zwanego dalej „ministrem”, przez podmioty zainteresowane uzyskaniem uprawnienia do organizowania egzaminu, zwanego dalej „uprawnieniem”. W § 2 ust. 1 projektu rozporządzenia wskazano informacje, jakie powinien zwierać wniosek o nadanie uprawnienia do organizowania egzaminów na określonym poziomie biegłości językowej w grupach dostosowanych do potrzeb osób, o których mowa w art. 11a ust. 3 ustawy, zwanych dalej „grupami wiekowymi”. W projekcie rozporządzenia utrzymano obowiązujący zakres podstawowych informacji zawartych we wniosku, natomiast w związku z doprecyzowaniem w ustawie katalogu podmiotów mogących ubiegać się o uprawnienie zmianie uległ katalog dokumentów, które powinny zostać dołączone do wniosku – w zależności od rodzaju podmiotu wnioskującego

o nadanie uprawnienia. Zniesiono obowiązek dołączania przez podmioty zainteresowane uzyskaniem uprawnień kopii dokumentów potwierdzających wykształcenie i doświadczenie zawodowe osób prowadzących lektoraty lub zajęcia w zakresie nauczania języka polskiego jako obcego, wprowadzając w to miejsce obowiązek dołączenia tych dokumentów tylko w przypadku osób wchodzących w skład kadry dydaktycznej niezbędnej do zapewnienia składu komisji egzaminacyjnej określonego w art. 11e ust. 2 ustawy. Odstąpienie od dołączania dokumentów dotyczących osób prowadzących lektoraty lub zajęcia z języka polskiego jako obcego ma zasadniczo ograniczyć ilość przetwarzanych przez urząd obsługujący ministra danych, w szczególności ze względu na fakt, że egzamin ma na celu sprawdzenie wiedzy i umiejętności osoby przystępującej do egzaminu, a nie sprawdzenie jakości nauczania na zajęciach prowadzonych przez podmioty zainteresowane uzyskaniem uprawnień w ramach ich działalności niezwiązanej z organizacją egzaminów. Zgodnie ze zmianą wprowadzoną ustawą nowelizującą dotyczącą odrębnego procedowania wniosków o przedłużenie uprawnienia projektowane rozporządzenie wprowadza w § 3 odrębny wniosek dla podmiotów zainteresowanych przedłużeniem uprawnienia. Wniosek o przedłużenie uprawnienia będzie zawierał, co do zasady, informacje zbieżne z wnioskiem o nadanie uprawnienia. Dodatkową informacją zawartą w tym wniosku będzie informacja o liczbie egzaminów, ze wskazaniem poziomu biegłości językowej i grupy wiekowej, przeprowadzonych przez podmiot uprawniony w każdym roku posiadania uprawnienia, o którego przedłużenie się ubiega.

Projektowane rozporządzenie przewiduje szereg rozwiązań dotyczących sposobu przeprowadzenia egzaminu przez podmiot, któremu nadano uprawnienie do organizowania egzaminu, zwany dalej „podmiotem uprawnionym", a także sposobu dokonywania sprawdzania i oceny prac z części pisemnej egzaminu oraz oceny części ustnej egzaminu.

Regulacje przewidziane w § 4 projektu rozporządzenia określają terminy, w których podmiot uprawniony ma obowiązek przekazać Państwowej Komisji do spraw Poświadczania Znajomości Języka Polskiego jako Obcego, zwanej dalej „Komisją", informację o planowanym terminie egzaminu na określonym poziomie biegłości językowej w określonej grupie wiekowej oraz dane osoby, która będzie przewodniczącym komisji egzaminacyjnej – odpowiednio w terminie 60 i 30 dni przed planowanym terminem tego egzaminu. Zmianie nie uległy obecne przepisy dotyczące rejestracji osoby zamierzającej przystąpić do egzaminu, przeprowadzanej przez podmiot uprawniony. Zgodnie z § 5 projektowanego rozporządzenia podmiot uprawniony będzie zamieszczał na swojej stronie internetowej informacje o planowanym terminie egzaminu na określonym poziomie biegłości językowej w określonej grupie wiekowej,

terminie przyjmowania zgłoszeń na ten egzamin, wysokości opłaty za przystąpienie do egzaminu oraz terminie i sposobie jej wniesienia, a także o terminie przekazania dokumentów w celu skorzystania ze zwolnienia z części ustnej egzaminu lub z udogodnień podczas egzaminu. Stosownie do § 6 projektowanego rozporządzenia podmiot uprawniony dokonuje rejestracji osób zamierzających przystąpić do egzaminu wprowadzając do bazy, o której mowa w art. 11g ust. 2 ustawy, dane tych osób, w terminie od 60 do 30 dni przed planowanym terminem egzaminu. Dane, o których mowa w art. 11g ust. 3 pkt 1–11 ustawy, wraz z opłatą za przystąpienie do egzaminu, są przekazywane podmiotowi uprawnionemu przez osoby zamierzające przystąpić do egzaminu. Natomiast w § 6 ust. 3 projektu rozporządzenia dodano regulację określającą dokumenty, które osoba zamierzająca przystąpić do egzaminu powinna przekazać podmiotowi uprawnionemu w celu zwolnienia z części ustnej egzaminu lub skorzystania z udogodnień dostosowanych do potrzeb osób niepełnosprawnych, zwanych dalej „osobami z niepełnosprawnością", lub osób ze specjalnymi potrzebami wynikającymi ze stanu zdrowia lub specyficznych trudności w uczeniu się, zwanych dalej „osobami ze specjalnymi potrzebami". W zależności od zgłoszonej potrzeby, osoby niepełnosprawne lub osoby ze specjalnymi potrzebami będą przekazywały podmiotowi uprawnionemu odpowiednio kopię orzeczenia o niepełnosprawności lub o stopniu niepełnosprawności albo kopię dokumentu potwierdzającego posiadanie specjalnych potrzeb wynikających ze stanu zdrowia lub specyficznych trudności w uczeniu się albo innego dokumentu potwierdzającego status osoby niepełnosprawnej albo posiadanie specjalnych potrzeb – w przypadku gdy egzamin jest przeprowadzany poza granicami kraju. Przykładowo wśród takich dokumentów można wymienić zaświadczenie lekarskie albo opinię specjalisty z zakresu psychologii o specjalnych potrzebach wynikających ze stanu zdrowia lub specyficznych trudności w uczeniu się. Przepisy nie przewidują enumeratywnego katalogu dokumentów potwierdzających spełnianie wymienionych przesłanek, ponieważ egzaminy mogą być przeprowadzane w różnych krajach, a zatem nie jest możliwe ujednolicenie i dostosowanie katalogu tych dokumentów tylko do systemu prawa polskiego. Dodatkowo w ust. 4 uregulowano konieczność dołączenia do kopii wskazanych dokumentów, jeśli będą one w innym języku niż polski, uwierzytelnionego tłumaczenia. Wskazane dokumenty osoba zamierzająca przystąpić do egzaminu powinna dostarczyć podmiotowi uprawnionemu w terminie od 60 do 30 dni przed planowanym terminem egzaminu (§ 6 ust. 5 projektu rozporządzenia). W § 6 ust. 6 uregulowano termin zniszczenia ww. dokumentów – niezwłocznie po dokonaniu rejestracji w bazie, o której mowa w art. 11g ust 2 ustawy.

W projekcie rozporządzenia wprowadzono odrębne regulacje w zakresie przygotowania i przeprowadzenia egzaminu dla osób niepełnosprawnych lub osób ze specjalnymi potrzebami. W § 7 ust. 1 projektu rozporządzenia zostały wymienione niezbędne udogodnienia, jakie powinien zapewnić podmiot uprawniony w celu przeprowadzenia egzaminu z udziałem osób z niepełnosprawnością lub osób ze specjalnymi potrzebami. Zastosowane udogodnienia są zależne od potrzeb tych osób, a zatem w celu możliwości skorzystania z nich osoba zamierzająca przystąpić do egzaminu powinna uprzednio przekazać podmiotowi uprawnionemu informacje, o których mowa w art. 11g ust. 3 pkt 6 ustawy.

W projektowanym rozporządzeniu wprowadzono również przepisy regulujące tryb zwolnienia z części ustnej egzaminu osoby, o której mowa w art. 11h ust. 7 ustawy. Osoba taka powinna dostarczyć podmiotowi uprawnionemu orzeczenie o niepełnosprawności albo o stopniu niepełnosprawności, w którym jako przyczynę niepełnosprawności wskazano dysfunkcję narządu słuchu lub mowy w stopniu uniemożliwiającym jej przystąpienie do części ustnej egzaminu. W przypadku zwolnienia tej osoby z części ustnej egzaminu komisja egzaminacyjna, za pośrednictwem podmiotu uprawnionego, przekazuje jej informację o zwolnieniu z tej części egzaminu w terminie nie później niż 7 dni przed planowanym terminem egzaminu.

W związku z tym, że materia z zakresu możliwych udogodnień dostosowanych do potrzeb osób z niepełnosprawnością lub osób ze specjalnymi potrzebami jest wyjątkowo obszerna i bardzo różnorodna, aby zapewnić większą przejrzystość projektowanych regulacji, udogodnienia dostosowane do potrzeb tych osób postanowiono określić w formie tabeli w załączniku nr 1 do rozporządzenia. Tabela określa zakres udogodnień stosowanych w przypadku poszczególnych grup osób przystępujących do egzaminu, w tym osób, o których mowa w art. 11h ust. 7 ustawy – osób słabosłyszących, niewidomych, słabowidzących, z niepełnosprawnością ruchową, z czasową niepełnosprawnością rąk, z afazją, z zaburzeniami komunikacji językowej, z chorobą przewlekłą oraz z dysleksją, dysgrafią lub dysortografią. Projekt rozporządzenia przewiduje, że warunki techniczne (lokalowe, sprzętowe) oraz arkusze egzaminacyjne i karty odpowiedzi, a także czas trwania poszczególnych części egzaminu powinny zostać odpowiednio dostosowane do potrzeb tych osób.

Przewidziane w § 8 ust. 1 projektu rozporządzenia regulacje określające szczegółowe warunki lokalowe i techniczne niezbędne do przeprowadzenia egzaminu nie uległy zmianie. Tak jak dotychczas, podmiot uprawniony przeprowadza egzamin w odpowiednio wyposażonych, oświetlonych i odizolowanych od hałasu pomieszczeniach. Podmiot

uprawniony zapewnia pomieszczenie do wyłącznej dyspozycji komisji egzaminacyjnej zabezpieczone przed dostępem osób nieuprawnionych, wyposażone w zamykaną szafę.

Zmianom nie uległy kwestie organizacji pracy komisji egzaminacyjnej. W stosunku do obecnych rozwiązań bez zmian pozostały przepisy w zakresie przekazania podmiotowi uprawnionemu zestawów zadań egzaminacyjnych. W § 9 projektu rozporządzenia określono, co powinien zawierać zestaw zadań egzaminacyjnych przekazywany przez Komisję podmiotowi uprawnionemu. W projekcie rozporządzenia uregulowano sposób zabezpieczenia tych zestawów przed dostępem osób nieuprawnionych. W § 10 projektu rozporządzenia wskazano, że poszczególne elementy zestawu zadań egzaminacyjnych powinny być umieszczane w osobnych zabezpieczonych kopertach, które uniemożliwiają ich otwarcie bez naruszenia zabezpieczeń, zwanych dalej „bezpiecznymi kopertami". Na bezpiecznych kopertach umieszcza się opis ich zawartości. Bezpieczne koperty są umieszczane w pakiecie opieczętowanym w sposób uniemożliwiający jego otwarcie bez naruszenia pieczęci, zwanym dalej „pakietem", wraz ze spisem jego zawartości. Opis pakietu został określony w § 10 ust. 2 projektu rozporządzenia.

Podmiot uprawniony, zgodnie z § 11 projektu rozporządzenia, po otrzymaniu pakietu sprawdza, czy nie została naruszona pieczęć i przechowuje go w pomieszczeniu zabezpieczonym przed dostępem osób nieuprawnionych. Podmiot uprawniony przekazuje pakiet komisji egzaminacyjnej w dniu rozpoczęcia egzaminu. W przypadku stwierdzenia naruszenia pieczęci na pakiecie podmiot uprawniony niezwłocznie zawiadamia o tym fakcie Komisję oraz przewodniczącego komisji egzaminacyjnej.

Tak jak dotychczas, pracami komisji egzaminacyjnej kieruje przewodniczący komisji egzaminacyjnej, a członkowie komisji egzaminacyjnej czuwają nad prawidłowym przebiegiem egzaminu – § 12 projektu rozporządzenia. W projekcie rozporządzenia rozszerzono zadania członków komisji egzaminacyjnej przez określenie możliwości wyznaczenia ich przez przewodniczącego komisji egzaminacyjnej do wykonywania innych czynności, które uprzednio wykonywał tylko przewodniczący tej komisji, m.in. potwierdzenia tożsamości osób przystępujących do egzaminu, zwanych dalej „zdającymi", czy zapoznania ich z planowanym przebiegiem egzaminu, co zostało uregulowane w dalszych przepisach projektu rozporządzenia.

Zgodnie z § 13 projektu rozporządzenia przed rozpoczęciem egzaminu przewodniczący komisji egzaminacyjnej w obecności co najmniej dwóch członków komisji egzaminacyjnej

oraz wybranych losowo trzech zdających sprawdza, czy nie została naruszona pieczęć na pakiecie, otwiera pakiet, sprawdza, czy nie zostały naruszone zabezpieczenia na bezpiecznych kopertach, oraz sprawdza zgodność zawartości pakietu ze spisem jego zawartości. Zestawy zadań służących do przeprowadzania części ustnej egzaminu przechowuje się w pomieszczeniu, o którym mowa w § 8 ust. 2 projektu rozporządzenia, do czasu rozpoczęcia części ustnej egzaminu. Z kolei w § 14 projektu rozporządzenia zostało uregulowane postępowanie w przypadku stwierdzenia przez przewodniczącego komisji egzaminacyjnej naruszenia pieczęci na pakiecie lub zabezpieczeń na bezpiecznych kopertach lub niezgodności zawartości bezpiecznych kopert z ich opisem.

W § 15 projektu rozporządzenia uregulowano tryb potwierdzania tożsamości zdających. Zdający okazuje przewodniczącemu komisji egzaminacyjnej lub członkowi komisji egzaminacyjnej wyznaczonemu przez przewodniczącego komisji egzaminacyjnej dokument potwierdzający jego tożsamość. Przewodniczący komisji egzaminacyjnej lub wyznaczony członek komisji egzaminacyjnej porównuje dane umieszczone w okazanym przez zdającego dokumencie potwierdzającym tożsamość z danymi zdającego zawartymi w bazie, o których mowa w art. 11g ust. 1, 2 i 4 ustawy. Ustawa nowelizująca wprowadziła obowiązek podania przez osobę zamierzającą przystąpić do egzaminu, przy rejestracji na egzamin, danych dotyczących dokumentu potwierdzającego tożsamość, który osoba zdająca przedstawi komisji egzaminacyjnej. Rozwiązanie to miało na celu umożliwienie potwierdzenia tożsamości zdających. Wskazanie dokumentu tożsamości, np. dowodu osobistego lub paszportu w przypadku obywatela polskiego, a w przypadku cudzoziemca paszportu, dokumentu podróży lub innego ważnego dokumentu potwierdzającego tożsamość, już na etapie rejestracji na egzamin ma ograniczyć możliwość przystąpienia do egzaminu osoby innej niż zarejestrowana na egzamin.

W § 16 projektu rozporządzenia uregulowano szczegółowe kwestie techniczne dotyczące przeprowadzania egzaminu.

W wyniku zmian wprowadzonych ustawą nowelizująca w ustawie zostały uregulowane kwestie dotyczące przeprowadzania części pisemnej egzaminu. Ustawa określa m.in. z jakich modułów sprawdzających poszczególne umiejętności językowe składa się część pisemna egzaminu. Natomiast w § 17 projektu rozporządzenia określono szczegółowo z jakich modułów składa się część pisemna egzaminu przeprowadzanego w określonej grupie wiekowej i na określonym poziomie biegłości językowej. W ślad za zmianami wprowadzonymi ustawą nowelizującą projektowane rozporządzenie nieznacznie zmieniło konstrukcję przeprowadzania

egzaminu w przypadku egzaminów na poziomach biegłości językowej B1 i B2 w obu grupach wiekowych. Zmiana polega na zamianie wydzielonej części dotyczącej sprawdzenia „poprawności gramatycznej" na moduły: „rozumienie tekstów pisanych z rozpoznawaniem struktur językowych" – w przypadku egzaminu na poziomie biegłości językowej B1 i „rozumienie tekstów pisanych z zastosowaniem struktur językowych" – w przypadku egzaminu na poziomie biegłości językowej B2. Natomiast na poziomach biegłości językowej C1 i C2 pozostawiono oddzielną część poświęconą sprawdzeniu umiejętności w ramach modułu „stosowanie struktur językowych". Zmiana ta podyktowana jest ogólną tendencją w tworzeniu zadań egzaminacyjnych do oceny znajomości języków obcych poprzez zniesienie w arkuszu egzaminacyjnym osobno wydzielonej części gramatycznej, a znajomość gramatyki jest sprawdzana przy ocenie pozostałych kompetencji językowych. W projekcie rozporządzenia uregulowano również czas trwania poszczególnych modułów części pisemnej egzaminu oraz czas trwania części ustnej egzaminu, w zależności od poziomu biegłości językowej i grupy wiekowej egzaminu. Pozostałe rozwiązania dotyczące przeprowadzania części pisemnej egzaminu nie uległy zmianie w stosunku do dotychczas funkcjonujących (§ 18 i § 19 projektu rozporządzenia).

Bezpośrednio po zakończeniu ostatniego modułu części pisemnej egzaminu przewodniczący komisji egzaminacyjnej po otrzymaniu arkuszy egzaminacyjnych i kart odpowiedzi ze wszystkich modułów części pisemnej egzaminu umieszcza je w bezpiecznych kopertach. Zaklejone i opisane koperty przechowuje się w pomieszczeniu, o którym mowa § 8 ust. 2 projektu rozporządzenia. Zgodnie z § 22 projektu rozporządzenia część ustną egzaminu przeprowadza się po części pisemnej egzaminu w dniu przeprowadzenia części pisemnej egzaminu lub w dniu następnym. Projekt rozporządzenia przewiduje zachowanie dotychczasowych regulacji dotyczących przeprowadzenia części ustnej egzaminu.

W projekcie rozporządzenia zostały uregulowane zasady pakowania, zabezpieczania i przekazywania do Komisji sprawdzonych i ocenionych prac z części pisemnej egzaminu. Zgodnie z § 24 ust. 2 projektu rozporządzenia przewodniczący komisji egzaminacyjnej umieszcza karty oceny części ustnej egzaminu wraz z listą zdających w bezpiecznej kopercie. Zgodnie z § 26 projektu rozporządzenia komisja egzaminacyjna sporządza protokół przebiegu egzaminu, który zawiera m.in. dane, o których mowa w art. 11h ust. 9 pkt 1 i 2, tj. nazwę podmiotu uprawnionego, imiona i nazwiska członków komisji egzaminacyjnej oraz osób przystępujących do egzaminu – wyłącznie w przypadku gdy te osoby opuściły pomieszczenie, w którym przeprowadzany jest egzamin, za zgodą przewodniczącego komisji egzaminacyjnej

lub wyznaczonego przez niego członka komisji egzaminacyjnej, zgłosiły rezygnację z udziału w egzaminie w trakcie jego trwania albo osobom tym unieważniono egzamin, adres miejsca przeprowadzenia egzaminu i jego termin, wskazanie poziomu biegłości językowej i grupy wiekowej, informację o okolicznościach, o których mowa w § 14, § 18 ust. 3–6, § 19, § 20 ust. 3 oraz w art. 11h ust. 11 ustawy, szczegółową informację z przebiegu egzaminu w przypadku przystąpienia do niego osób z niepełnosprawnością lub ze specjalnymi potrzebami, godziny rozpoczęcia i zakończenia każdego modułu części pisemnej egzaminu oraz godzinę rozpoczęcia i zakończenia części ustnej egzaminu, liczbę osób zarejestrowanych do udziału w egzaminie, które nie przystąpiły do niego, oraz liczbę zdających, którzy zrezygnowali z udziału w nim. Natomiast w § 26 ust. 3 projektu rozporządzenia wskazano dokumenty, które komisja egzaminacyjna będzie dołączała do protokołu przebiegu egzaminu. W projekcie rozporządzenia proponuje się, aby podmiot uprawniony, po zabezpieczeniu protokołu przebiegu egzaminu wraz z załącznikami w sposób uniemożliwiający ich otwarcie bez naruszenia zabezpieczenia, przekazał go Komisji za pośrednictwem Narodowej Agencji Wymiany Akademickiej.

W projekcie rozporządzenia przewidziano zachowanie dotychczasowych kryteriów procentowych w zakresie zdania egzaminu. Egzamin uznaje się za zdany w grupie dostosowanej do potrzeb osób, które w dniu przystąpienia do egzaminu ukończyły 16 rok życia, na poziomie biegłości językowej:

1) A1 i A2 – gdy zdający uzyskał co najmniej 50 % liczby punktów możliwych do uzyskania łącznie ze wszystkich modułów z części pisemnej egzaminu i co najmniej 50 % liczby punktów możliwych do uzyskania z części ustnej egzaminu;
2) B1 – gdy zdający uzyskał co najmniej 50 % liczby punktów możliwych do uzyskania z każdego modułu części pisemnej egzaminu oraz z części ustnej egzaminu;
3) B2, C1 i C2 – gdy zdający uzyskał co najmniej 60 % liczby punktów możliwych do uzyskania z każdego modułu części pisemnej egzaminu oraz z części ustnej egzaminu.

W przypadku grupy dostosowanej do potrzeb osób, które w dniu przystąpienia do egzaminu nie ukończyły 16 roku życia, egzamin na wszystkich poziomach biegłości językowej uznaje się za zdany w przypadku, gdy osoba przystępująca do egzaminu uzyskała co najmniej 50 % liczby punktów możliwych do uzyskania z części pisemnej egzaminu i co najmniej 50 % liczby punktów możliwych do uzyskania z części ustnej egzaminu.

Zgodnie z ustawą nowelizującą uregulowano badanie prawidłowości sprawdzania i oceny prac z części pisemnej egzaminu przeprowadzane przez członków Komisji oraz ekspertów,

wpisanych na listę, o której mowa w art. 11ha ust. 3 ustawy. W § 30 ust. 1 projektu rozporządzenia przewidziano, że przewodniczący Komisji będzie tworzył zespoły oceniające do badania prac z części pisemnej egzaminu i wyznaczał koordynatorów tych zespołów. Zespoły oceniające będą mogły pracować przy wykorzystaniu środków komunikacji elektronicznej zapewniających wielostronną komunikację w czasie rzeczywistym, umożliwiającą zespołom oceniającym bieżący kontakt w czasie sprawdzania i oceniania prac z części pisemnej egzaminu. W celu usprawnienia badania prac z części pisemnej egzaminu wprowadzono możliwość wykorzystaniu narzędzi informatycznych. Dodatkowo wskazano, że sposób dokonywania oceny prac z części pisemnej egzaminu stosuje się odpowiednio w przypadku przeprowadzanego badania prawidłowości sprawdzenia i oceny pracy z części pisemnej egzaminu.

W § 32 ust. 1 projektu rozporządzenia uregulowano termin przekazania przez Komisję podmiotowi uprawnionemu informacji o zakończeniu badania prawidłowości sprawdzania i oceny prac z części pisemnej egzaminu – 7 dni od dnia zakończenia badania przez Komisję. W ust. 2 uregulowano termin złożenia wyjaśnień przez przewodniczącego komisji egzaminacyjnej w przypadku gdy w wyniku przeprowadzonego badania stwierdzono nieprawidłowość – 7 dni od dnia otrzymania informacji o tej nieprawidłowości.

Przepis § 33 projektu rozporządzenia reguluje kwestię udostępnienia zdającemu do wglądu kopii pracy z części pisemnej egzaminu. Udostępnienie będzie możliwe po złożeniu przez zdającego, w terminie 7 dni od dnia otrzymania informacji o wyniku egzaminu, wniosku w tej sprawie.

W § 34 projektu rozporządzenia określono postępowanie w przypadku złożenia wniosku o ponowne sprawdzenie i ocenę pracy z części pisemnej egzaminu, o którym mowa w art. 11ha ust. 1 ustawy.

Projektowane rozporządzenie przewiduje ponadto aktualizację załącznika nr 2 do rozporządzenia określającego standardy wymagań odnoszących się do poszczególnych poziomów biegłości językowej w zakresie znajomości języka polskiego jako obcego w poszczególnych grupach wiekowych. Standardy te zostały sporządzone zgodnie z opisem poziomów znajomości języków nowożytnych według systemu wytycznych Rady Europy dotyczących nauczania i uczenia się języków europejskich. Zmianie uległy również złączniki nr 3 i 4 do projektowanego rozporządzenia, określające wzór certyfikatu i wzór suplementu do certyfikatu. W projekcie rozporządzenia, co do zasady, zachowano dotychczasową treść tych dokumentów. We wzorze certyfikatu wskazano, że dokument ten będzie opatrywany pieczęcią

urzędową Komisji, natomiast we wzorze suplementu do certyfikatu zaktualizowano moduły części pisemnej egzaminu i przewidziano zamieszczanie informacji o zwolnieniu z części ustnej egzaminu.

Proponuje się, aby projektowane rozporządzenie weszło w życie z dniem 1 stycznia 2027 r., tj. z dniem wejścia w życie ustawy nowelizującej.

Jednocześnie należy wskazać, że nie ma możliwości podjęcia alternatywnych w stosunku do projektowanego rozporządzenia środków umożliwiających osiągnięcie zamierzonego celu.

Projektowane rozporządzenie nie podlega notyfikacji zgodnie z przepisami rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 23 grudnia 2002 r. w sprawie sposobu funkcjonowania krajowego systemu notyfikacji norm i aktów prawnych (Dz. U. poz. 2039 oraz z 2004 r. poz. 597).

Projektowane rozporządzenie nie wymaga przedstawienia właściwym organom i instytucjom Unii Europejskiej, w tym Europejskiemu Bankowi Centralnemu, w celu uzyskania opinii, dokonania powiadomienia, konsultacji albo uzgodnienia.

Projektowane rozporządzenie nie dotyczy majątkowych praw i obowiązków przedsiębiorców lub praw i obowiązków przedsiębiorców wobec organów administracji publicznej.

Projektowane rozporządzenie nie wpływa na działalność mikroprzedsiębiorców, małych i średnich przedsiębiorców.

Projektowane rozporządzenie nie podlega ocenie w zakresie oceny skutków regulacji w trybie § 32 uchwały nr 190 Rady Ministrów z dnia 29 października 2013 r. – Regulamin pracy Rady Ministrów (M.P. z 2024 r. poz. 806 oraz z 2025 r. poz. 408).

Projektowane rozporządzenie nie jest sprzeczne z prawem Unii Europejskiej.

| | |
|---|---|
| **Nazwa projektu**<br>Rozporządzenie Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego w sprawie egzaminów z języka polskiego jako obcego<br><br>**Ministerstwo wiodące i ministerstwa współpracujące**<br>Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego<br>Ministerstwo Edukacji Narodowej<br><br>**Osoba odpowiedzialna za projekt w randze Ministra, Sekretarza Stanu lub Podsekretarza Stanu**<br>Karolina Zioło-Pużuk, Sekretarz Stanu w Ministerstwie Nauki i Szkolnictwa Wyższego<br><br>**Kontakt do opiekuna merytorycznego projektu**<br>Magdalena Maciejewska, Dyrektor Departamentu Współpracy Międzynarodowej w Ministerstwie Nauki i Szkolnictwa Wyższego,<br>adres e-mail: Magdalena.Maciejewska@mnisw.gov.pl; tel.: (22) 52 92 264 | **Data sporządzenia**<br>16.02.2026 r.<br><br>**Źródło:**<br>Upoważnienie ustawowe – art. 11i ustawy z dnia 7 października 1999 r. o języku polskim (Dz. U. z 2026 r. poz. 81 i …)<br><br>**Nr w Wykazie prac legislacyjnych Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego:** … |

# OCENA SKUTKÓW REGULACJI

## 1. Jaki problem jest rozwiązywany?

Ustawa z dnia … r. o zmianie ustawy o języku polskim oraz ustawy o Narodowej Agencji Wymiany Akademickiej (Dz. U. poz. …), zwana dalej „ustawą nowelizującą”, wprowadziła istotne zmiany w funkcjonowaniu systemu urzędowego poświadczania znajomości języka polskiego jako obcego, o którym mowa w ustawie z dnia 7 października 1999 r. o języku polskim, zwanej dalej „ustawą”. Wśród wprowadzonych zmian należy wskazać przede wszystkim dookreślenie warunków, które musi spełnić podmiot ubiegający się o nadanie uprawnienia do organizowania egzaminów z języka polskiego jako obcego na określonym poziomie biegłości językowej w grupach osób, o których mowa w art. 11a ust. 3 pkt 1 albo 2 ustawy, zwanego dalej „uprawnieniem”, lub przedłużenie posiadanego uprawnienia, zmiany w organizacji egzaminu z języka polskiego jako obcego, zwanego dalej „egzaminem”, oraz wprowadzenie możliwości zwolnienia z części ustnej egzaminu osoby z dysfunkcją narządu słuchu lub mowy w stopniu uniemożliwiającym przystąpienie do tej części egzaminu. Zmieniona organizacja egzaminów przewiduje m.in. zwiększenia odsetka liczby badanych pod kątem prawidłowości sprawdzenia i oceny prac z części pisemnej egzaminu przeprowadzanego przez Państwową Komisję do spraw Poświadczania Znajomości Języka Polskiego jako Obcego, zwaną dalej „Komisją”. Zmiany wprowadzone ustawą nowelizującą pociągają za sobą konieczność określenia sposobu organizacji egzaminu z uwzględnieniem zmienionych przepisów ustawy.

Ustawa nowelizująca wprowadziła również zmiany o charakterze wynikowym i doprecyzowującym. Skutkiem powyższych zmian, w szczególności w zakresie organizacji egzaminów, była również zmiana art. 11i ustawy, stanowiącego upoważnienie do wydania, w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw oświaty i wychowania, projektowanego rozporządzenia.

Z uwagi na wprowadzone ustawą nowelizującą zmiany w przepisach merytorycznych i przepisie upoważniającym (art. 11i ustawy) konieczne jest opracowanie nowego aktu wykonawczego do ustawy.

## 2. Rekomendowane rozwiązanie, w tym planowane narzędzia interwencji, i oczekiwany efekt

Rekomendowanym rozwiązaniem jest podjęcie działań legislacyjnych polegających na wydaniu rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego w sprawie egzaminów z języka polskiego jako obcego.

Projektowane rozporządzenie zastąpi rozporządzenie Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 14 lutego 2025 r. w sprawie egzaminów z języka polskiego jako obcego (Dz. U. poz. 217).

Projektowane rozporządzenie reguluje m.in. kwestie związane z przeprowadzeniem egzaminu oraz sprawdzaniem i oceną prac z części pisemnej i ustnej egzaminu, jak również określa wzory certyfikatu znajomości języka polskiego, zwanego dalej „certyfikatem”, i suplementu do tego certyfikatu.

W projektowanym rozporządzeniu określono zakres informacji zawartych we wniosku o nadanie uprawnienia oraz we wniosku o przedłużenie uprawnienia, a także dokumenty, które powinny zostać do nich dołączone – w zależności od rodzaju podmiotu składającego wniosek.

Zgodnie z art. 11h ust. 3 ustawy egzamin składa się z dwóch części – pisemnej i ustnej, w związku z czym w projektowanym rozporządzeniu określono sposób ich przeprowadzania, zarówno od strony organizacyjno-technicznej, jak i merytorycznej. W projektowanym rozporządzeniem zawarto m.in. regulacje określające wymagania techniczne i warunki lokalowe, które powinien zapewnić pomiot uprawniony do organizowania egzaminu, zwany dalej „podmiotem uprawnionym”, w przypadku organizowania egzaminu, w tym z udziałem osób niepełnosprawnych, zwanych dalej „osobami z niepełnosprawnością”, lub osób ze specjalnymi potrzebami wynikającymi ze stanu zdrowia lub specyficznych trudności w uczeniu się, zwanych dalej „osobami ze szczególnymi potrzebami”. Określono również tryb zwalniania z części ustnej

egzaminu osób z dysfunkcją narządu słuchu lub mowy w stopniu uniemożliwiającym im przystąpienie do tej części egzaminu oraz możliwe do zastosowania podczas egzaminu udogodnienia dla osób z niepełnosprawnością i osób ze specjalnymi potrzebami. Udogodnienia te, ze względu na obszerność i różnorodność materii z tego zakresu, określono w załączniku nr 1 do rozporządzenia. W załączniku tym wymieniono poszczególne rodzaje niepełnosprawności i dysfunkcji, wskazując rodzaj dostosowania warunków technicznych (lokalowych, sprzętowych), arkuszy egzaminacyjnych i czasu trwania egzaminu do potrzeb osób z niepełnosprawnością i osób ze specjalnymi potrzebami.

W projektowanym rozporządzeniu określono sposób pracy komisji egzaminacyjnej oraz zadania członków komisji egzaminacyjnej, w tym zadania przewodniczącego tej komisji. Pracami komisji egzaminacyjnej będzie kierował przewodniczący, który będzie mógł wyznaczać członków komisji egzaminacyjnej do wykonywania dodatkowych czynności związanych z przeprowadzeniem egzaminu, m.in. potwierdzenia tożsamości osób przystępujących do egzaminu czy zapoznania zdających z planowanym przebiegiem egzaminu.

Projektowane rozporządzenie określa również sposób przekazywania zestawów zadań egzaminacyjnych z Komisji do podmiotów uprawnionych oraz sposób przekazywania ocenionych prac z części pisemnej egzaminu i kart oceny z części ustnej egzaminu z podmiotów uprawnionych do Komisji.

Ponadto w projektowanym rozporządzeniu wskazano moduły części pisemnej egzaminu sprawdzające poszczególne umiejętności z zakresu znajomości języka polskiego jako obcego oraz określono maksymalny czas trwania części pisemnej oraz części ustnej egzaminu – w zależności od poziomu biegłości językowej i grupy wiekowej egzaminu. Z kolei w załączniku nr 2 do projektowanego rozporządzenia określono standardy wymagań dla poszczególnych poziomów biegłości językowej w zakresie znajomości języka polskiego jako obcego w poszczególnych grupach wiekowych, na podstawie których są przygotowywane zestawy zadań egzaminacyjnych.

Dodano także regulacje dotyczące procesu badania prawidłowości sprawdzania i oceny prac z części pisemnej egzaminu. Zgodnie z ustawą badania prac z części pisemnej egzaminu dokonują członkowie Komisji oraz eksperci wpisani na listę ekspertów prowadzoną przez Komisję. W tym celu przewodniczący Komisji będzie tworzył zespoły oceniające i wyznaczał ich koordynatorów. Koordynator zespołu oceniającego będzie kierował pracą zespołu oceniającego. W celu usprawnienia tych prac zaproponowano możliwość korzystania z narzędzi informatycznych. W złącznikach nr 3 i 4 do projektowanego rozporządzenia określono wzory certyfikatu i suplementu do certyfikatu.

**3. Jak problem został rozwiązany w innych krajach, w szczególności krajach członkowskich OECD/UE?**

Przedmiot regulacji stanowi domenę prawa krajowego.

**4. Podmioty, na które oddziałuje projekt**

| Grupa | Wielkość | Źródło danych | Oddziaływanie |
|---|---|---|---|
| Państwowa Komisja do spraw Poświadczania Znajomości Języka Polskiego jako Obcego | 14 członków | ustawa | – badanie prawidłowości sprawdzania i oceny prac z części pisemnej egzaminu oraz ponowne sprawdzenie i ocena prac z tej części egzaminu |
| Narodowa Agencja Wymiany Akademickiej | – | ustawa | – zwiększenie zakresu zadań związanych z obsługą Komisji, w tym m.in. organizacją procesu badania prawidłowości sprawdzania i oceny prac z części pisemnej egzaminu przez Komisję,<br>– pośredniczenie między podmiotem uprawnionym a Komisją przy przekazywaniu dokumentów dotyczących organizowanego egzaminu |
| podmioty uprawnione do organizowania egzaminów z języka polskiego jako obcego | 67<br>(wg stanu na dzień 1 stycznia 2025 r.) | Lista podmiotów uprawnionych do organizowania egzaminów z języka polskiego jako obcego<br>https://www.gov.pl/web/nauka/lista-podmiotow-uprawnionych-do-organizowania-egzaminow-z- | – wykonywanie zadań i obowiązków wynikających z posiadanych uprawnień do organizowania egzaminu,<br>– składanie wniosków o przedłużanie posiadanego uprawnienia do organizowania egzaminu zgodnie z wymogami określonymi w projektowanym rozporządzeniu |

| | | | |
|---|---|---|---|
| | | jezyka-polskiego-jako-obcego<br>dane własne – Zintegrowany System Informacji o Szkolnictwie Wyższym i Nauce POL-on | |
| podmioty zainteresowane uzyskaniem uprawnień do organizowania egzaminów na określonych poziomach biegłości językowej | od 2 do 10 w roku kalendarzowym | dane własne Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego | – składanie wniosków o nadanie uprawnienia do organizowania egzaminu na określonym poziomie biegłości językowej i w określonej grupie wiekowej zgodnie z wymogami określonymi w projektowanym rozporządzeniu |
| cudzoziemcy lub obywatele polscy na stałe zamieszkali za granicą oraz obywatele polscy – osoby uprawnione w rozumieniu ustawy z dnia 19 sierpnia 2011 r. o języku migowym i innych środkach komunikowania się (Dz. U. z 2023 r. poz. 20), zainteresowani otrzymaniem certyfikatu | około 17 tys. osób rocznie (prognozowana liczba osób zainteresowanych otrzymaniem certyfikatu oszacowana na podstawie danych za 2023 r.) | dane własne Narodowej Agencji Wymiany Akademickiej | – określenie trybu i terminu rejestracji na egzamin,<br>– określenie trybu potwierdzania tożsamości przed przystąpieniem do egzaminu,<br>– możliwość zwolnienia z części ustnej egzaminu w przypadku osób z dysfunkcją narządu słuchu lub mowy,<br>– ułatwienie dostępu do informacji o egzaminach |

**5. Informacje na temat zakresu, czasu trwania i podsumowanie wyników konsultacji**

Projekt rozporządzenia zostanie skonsultowany z Komisją i NAWA w ramach prekonsultacji.

Projekt rozporządzenia zostanie przekazany do opiniowania i konsultacji publicznych z wyznaczeniem 10-dniowego terminu na zgłaszanie uwag.

W ramach opiniowania projekt rozporządzenia otrzymają następujące podmioty:

1) Konferencja Rektorów Akademickich Szkół Polskich;
2) Konferencja Rektorów Uniwersytetów Polskich;
3) Konferencja Rektorów Zawodowych Szkół Polskich;
4) Konferencja Rektorów Publicznych Uczelni Zawodowych;
5) Rada Języka Polskiego;
6) Rada Główna Nauki i Szkolnictwa Wyższego;
7) Komitet Polityki Naukowej;
8) Niezależny Samorządny Związek Zawodowy „Solidarność”;
9) Ogólnopolskie Porozumienie Związków Zawodowych;
10) Forum Związków Zawodowych;
11) Rada Dialogu Społecznego;
12) Business Centre Club;
13) Konfederacja Lewiatan;
14) Polskie Towarzystwo Gospodarcze;
15) Pracodawcy Rzeczpospolitej Polskiej;
16) Związek Rzemiosła Polskiego;
17) Związek Przedsiębiorców i Pracodawców;
18) Federacja Przedsiębiorców Polskich;

19) Prezes Urzędu Ochrony Danych Osobowych.

W ramach konsultacji publicznych projekt rozporządzenia otrzymają następujące podmioty:

1) Państwowa Komisja do spraw Poświadczania Znajomości Języka Polskiego jako Obcego;
2) Narodowa Agencja Wymiany Akademickiej;
3) Krajowa Sekcja Nauki NSZZ „Solidarność”;
4) Rada Szkolnictwa Wyższego i Nauki Związku Nauczycielstwa Polskiego;
5) Akademia Ekonomiczno-Humanistyczna w Warszawie;
6) Akademia Finansów i Biznesu Vistula;
7) Akademia Języka Polskiego – Joanna Sławkowska-Marszeniuk;
8) Akademia Nauk Stosowanych Wincentego Pola w Lublinie;
9) Akademia Vitas Viktoriia Viazowa;
10) Centrala Polskich Szkół Dokształcających w Ameryce;
11) Centrum Edukacyjne Chowaniak Anastasiia Cherniavska;
12) Centrum Nauki i Biznesu „Żak” sp. z o.o. w Łodzi;
13) Centrum Rozwoju i Partnerstwa „Polonia” w Winnicy;
14) Czarnomorski Uniwersytet Narodowy im. Piotra Mohyły;
15) Edu&More sp. z o.o.;
16) Fundacja „Dla Polonii”;
17) Fundacja MOBI – Polski Instytut Językowy w Warszawie;
18) Fundacja Nauki Języków Obcych „Linguae Mundi”;
19) Fundacja Wolność i Demokracja;
20) Global School Julia Wyżewska;
21) Inozemna Mowa;
22) Instytut Kształcenia Obcokrajowców s.c. D. Drewnowska, M. Kujawska;
23) Katolicki Uniwersytet Lubelski Jana Pawła II;
24) Klub Dialogu s.c. Wioletta Kunicka-Kajczuk, Piotr Kajczuk;
25) LANG LTC sp. z o.o.;
26) Lingua Nova sp. z o.o.;
27) NOVA Centrum Edukacyjne sp. z o.o.;
28) OPEN MIND Marcin Miśniakiewcz;
29) ORATIO sp. z o.o. z siedzibą w Kijowie;
30) Państwowa Akademia Nauk Stosowanych w Przemyślu;
31) Państwowa Akademia Nauk Stosowanych w Chełmie;
32) Politechnika Białostocka;
33) Politechnika Morska w Szczecinie;
34) Politechnika Warszawska;
35) Politechnika Wrocławska;
36) Polski Instytut Współpracy Obywatelskiej;
37) POLWORD – Szkoła Języka Polskiego i Kultury Polskiej w Londynie;
38) Simply Polish by Olga Bambrowicz;
39) Społeczna Akademia Nauk z siedzibą w Łodzi;
40) Uniwersytet SWPS;
41) Szkoła Główna Handlowa w Warszawie;
42) Szkoła Języka Polskiego dla Cudzoziemców Polish Is My Love Magdalena Kobus;
43) Szkoła Języka Polskiego Together Michał Suchożebrski;
44) Uczelnia Łazarskiego w Warszawie;
45) UNEKO GROUP sp. z o.o.;
46) Uniwersytet Bielsko-Bialski;
47) Uniwersytet Gdański w Gdańsku;
48) Uniwersytet Jagielloński w Krakowie;
49) Uniwersytet Jana Kochanowskiego w Kielcach;
50) Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu;
51) Uniwersytet Kardynała Stefana Wyszyńskiego w Warszawie;
52) Uniwersytet Kazimierza Wielkiego;
53) Uniwersytet Łódzki;
54) Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej;
55) Uniwersytet Opolski;
56) Uniwersytet Pomorski w Słupsku;
57) Uniwersytet Rzeszowski;
58) Uniwersytet Szczeciński;

59) Uniwersytet Śląski w Katowicach;
60) Uniwersytet w Siedlcach;
61) Uniwersytet Warmińsko-Mazurski w Olsztynie;
62) Uniwersytet Warszawski;
63) Uniwersytet Wileński – Centrum Polonistyczne;
64) Uniwersytet Wrocławski;
65) Uniwersytet Zielonogórski w Zielonej Górze;
66) Warszawski Uniwersytet Medyczny;
67) Wyższa Szkoła Ekonomiczno-Humanistyczna w Bielsku-Białej;
68) Wyższa Szkoła Gospodarki w Bydgoszczy;
69) Wrocławska Akademia Biznesu w Naukach Stosowanych;
70) Wyższa Szkoła Informatyki i Zarządzania z siedzibą w Rzeszowie.

Projekt rozporządzenia zostanie udostępniony w Biuletynie Informacji Publicznej na stronie podmiotowej Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego zgodnie z art. 5 ustawy z dnia 7 lipca 2005 r. o działalności lobbingowej w procesie stanowienia prawa (Dz. U. z 2025 r. poz. 677 oraz z 2026 r. poz. 160).

Projekt rozporządzenia zostanie udostępniony w Biuletynie Informacji Publicznej na stronie podmiotowej Rządowego Centrum Legislacji w serwisie Rządowy Proces Legislacyjny zgodnie z § 52 ust. 1 uchwały nr 190 Rady Ministrów z dnia 29 października 2013 r. – Regulamin pracy Rady Ministrów (M.P. z 2024 r. poz. 806 oraz z 2025 r. poz. 408).

Wyniki opiniowania i konsultacji publicznych zostaną omówione po ich zakończeniu w raporcie z konsultacji publicznych i opiniowania.

## 6. Wpływ na sektor finansów publicznych

| (ceny stałe z 2024 r.) | Skutki w okresie 10 lat od wejścia w życie zmian [mln zł] | | | | | | | | | | | |
|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|
| | 0 | 1 | 2 | 3 | 4 | 5 | 6 | 7 | 8 | 9 | 10 | *Łącznie (0-10)* |
| **Dochody ogółem** | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 |
| budżet państwa | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 |
| JST | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 |
| pozostałe jednostki (oddzielnie) | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 |
| **Wydatki ogółem** | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 |
| budżet państwa | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 |
| JST | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 |
| pozostałe jednostki (oddzielnie) | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 |
| **Saldo ogółem** | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 |
| budżet państwa | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 |
| JST | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 |
| pozostałe jednostki (oddzielnie) | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 |

| | |
|---|---|
| Źródła finansowania | Wejście w życie rozporządzenia nie będzie miało wpływu na sektor finansów publicznych, w tym budżet państwa i budżety jednostek samorządu terytorialnego. |
| Dodatkowe informacje, w tym wskazanie źródeł danych i przyjętych do obliczeń założeń | Wejście w życie rozporządzenia nie spowoduje zwiększenia wydatków lub zmniejszenia dochodów budżetu państwa i budżetów jednostek samorządu terytorialnego.<br>Skutki finansowe projektowanych rozwiązań zostały określone w pkt 6 OSR projektu ustawy o zmianie ustawy o języku polskim oraz ustawy o Narodowej Agencji Wymiany Akademickiej (UD47).<br>Źródłem finasowania wydatków związanych z realizacją zadań przewidzianych w projektowanym rozporządzeniu będą środki zabezpieczone corocznie w ustawie budżetowej w ramach limitów wydatków części budżetowej 28 – Szkolnictwo wyższe i nauka, bez konieczności ich dodatkowego zwiększania. |

## 7. Wpływ na konkurencyjność gospodarki i przedsiębiorczość, w tym funkcjonowanie przedsiębiorców oraz na rodzinę, obywateli i gospodarstwa domowe

Skutki

| Czas w latach od wejścia w życie zmian | | 0 | 1 | 2 | 3 | 5 | 10 | *Łącznie (0-10)* |
|---|---|---|---|---|---|---|---|---|
| W ujęciu pieniężnym (w mln zł, ceny stałe z … r.) | duże przedsiębiorstwa | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 |
| | sektor mikro-, małych i średnich przedsiębiorstw | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 |
| | rodzina, obywatele oraz gospodarstwa domowe | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 |
| | osoby niepełnosprawne oraz osoby starsze | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 |
| W ujęciu niepieniężnym | duże przedsiębiorstwa | – | | | | | | |
| | sektor mikro-, małych i średnich przedsiębiorstw | – | | | | | | |
| | rodzina, obywatele oraz gospodarstwa domowe | – | | | | | | |
| | osoby niepełnosprawne oraz osoby starsze | Projektowane rozporządzenie określa sposób przeprowadzania egzaminu z udziałem osób niepełnosprawnych, w tym osób z dysfunkcją narządu słuchu lub mowy. | | | | | | |
| Niemierzalne | – | – | | | | | | |
| Dodatkowe informacje, w tym wskazanie źródeł danych i przyjętych do obliczeń założeń | Wejście w życie rozporządzenia nie będzie miało wpływu na konkurencyjność gospodarki i przedsiębiorczość, w tym funkcjonowanie przedsiębiorców oraz na sytuację ekonomiczną i społeczną rodziny, obywateli i gospodarstw domowych oraz osób starszych.<br>Wejście w życie rozporządzenia będzie miało wpływ na sytuację osób z dysfunkcją narządu słuchu lub mowy w stopniu uniemożliwiającym przystąpienie do części ustnej egzaminu. Wprowadzane rozwiązanie w postaci możliwości zwolnienia tych osób z części ustnej egzaminu da im możliwość przystąpienia do egzaminu i po jego zdaniu uzyskanie certyfikatu, pozwalając tym samym na spełnienie warunków dotyczących potwierdzenia znajomości języka polskiego jako obcego określonych w innych przepisach, np. w celu uzyskania zwolnienia z opłat za kształcenie na studiach stacjonarnych w języku polskim lub zezwolenia na pobyt rezydenta długoterminowego Unii Europejskiej, nadania obywatelstwa polskiego lub w celach zawodowych. Ponadto w załączniku do projektowanego rozporządzenia określono udogodnienia dla osób niepełnosprawnych lub osób ze specjalnymi potrzebami wynikającymi ze stanu zdrowia lub specyficznych trudności w uczeniu się, które mają na celu ułatwienie tym osobom przystąpienia do egzaminu. | | | | | | | |

## 8. Zmiana obciążeń regulacyjnych (w tym obowiązków informacyjnych) wynikających z projektu

☐nie dotyczy

| | |
|---|---|
| Wprowadzane są obciążenia poza bezwzględnie wymaganymi przez UE (szczegóły w odwróconej tabeli zgodności). | ☐ tak<br>☐ nie<br>☒ nie dotyczy |
| ☐ zmniejszenie liczby dokumentów<br>☐ zmniejszenie liczby procedur<br>☐ skrócenie czasu na załatwienie sprawy<br>☒ inne: doprecyzowanie i uzupełnienie obowiązujących procedur | ☐ zwiększenie liczby dokumentów<br>☐ zwiększenie liczby procedur<br>☐ wydłużenie czasu na załatwienie sprawy<br>☐ inne: |
| Wprowadzane obciążenia są przystosowane do ich elektronizacji. | ☐ tak<br>☐ nie<br>☒ nie dotyczy |

Komentarz: Projektowane rozwiązania zakładają doprecyzowanie i uzupełnienie obowiązujących procedur, m.in. przez uzupełnienie regulacji w zakresie przeprowadzania egzaminu dla osób niepełnosprawnych lub osób ze specjalnymi potrzebami wynikającymi ze stanu zdrowia lub specyficznych trudności w uczeniu się.

## 9. Wpływ na rynek pracy

Wejście w życie rozporządzenia nie będzie miało wpływu na rynek pracy.

| **10. Wpływ na pozostałe obszary** | | |
|---|---|---|
| ☐ środowisko naturalne<br>☐ sytuacja i rozwój regionalny<br>☐ sądy powszechne, administracyjne lub wojskowe | ☐ demografia<br>☐ mienie państwowe<br>☐ inne: | ☐ informatyzacja<br>☐ zdrowie |
| Omówienie wpływu | Wejście w życie rozporządzenia nie będzie miało wpływu na wskazane obszary. | |
| **11.Planowane wykonanie przepisów aktu prawnego** | | |
| Wykonanie przepisów rozporządzenia nastąpi po jego wejściu w życie. | | |
| **12.W jaki sposób i kiedy nastąpi ewaluacja efektów projektu oraz jakie mierniki zostaną zastosowane?** | | |
| Ze względu na specyfikę i charakter wprowadzanych regulacji nie przewiduje się przeprowadzania ewaluacji efektów projektu. | | |
| **13.Załączniki (istotne dokumenty źródłowe, badania, analizy itp.)** | | |
| Brak. | | |

Projekt

**R O Z P O R Z Ą D Z E N I E**

**M I N I S T R A  N A U K I  I  S Z K O L N I C T W A  W Y Ż S Z E G O** [1)]

z dnia

**w sprawie Państwowej Komisji do spraw Poświadczania Znajomości Języka Polskiego jako Obcego**

Na podstawie art. 11m ustawy z dnia 7 października 1999 r. o języku polskim (Dz. U. z 2026 r. poz. 81 i …) zarządza się, co następuje:

**§ 1.** Rozporządzenie określa:

1) organizację i sposób przeprowadzania naboru kandydatów na członków Państwowej Komisji do spraw Poświadczania Znajomości Języka Polskiego jako Obcego, zwanej dalej „Komisją”, i kandydatów na wizytatorów niebędących członkami Komisji oraz tryb zgłaszania przedstawicieli Rady Języka Polskiego i ministrów, o których mowa w art. 11j ust. 1 pkt 3 ustawy z dnia 7 października 1999 r. o języku polskim, zwanej dalej „ustawą”;
2) tryb wyboru przewodniczącego Komisji, zastępcy przewodniczącego Komisji i sekretarza Komisji;
3) sposób działania Komisji;
4) zakres obsługi Komisji przez Narodową Agencję Wymiany Akademickiej, działającą na podstawie ustawy z dnia 7 lipca 2017 r. o Narodowej Agencji Wymiany Akademickiej (Dz. U. z 2025 r. poz. 1643), zwaną dalej „NAWA”, w tym zakres wsparcia Komisji w wykonywaniu zadań;
5) wysokość wynagrodzenia przewodniczącego Komisji, zastępcy przewodniczącego Komisji, sekretarza Komisji i pozostałych członków Komisji;
6) wysokość wynagrodzenia za badanie prawidłowości sprawdzenia i oceny prac z części pisemnej egzaminu z języka polskiego jako obcego, zwanego dalej „egzaminem”, ponowne sprawdzenie i ocenę pracy z tej części egzaminu oraz wizytację egzaminu;
7) sposób wnoszenia zastrzeżeń do protokołu wizytacji i tryb ich rozpatrywania;

---

[1)] Minister Nauki i Szkolnictwa Wyższego kieruje działem administracji rządowej – szkolnictwo wyższe i nauka, na podstawie § 1 ust. 2 rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z dnia 20 stycznia 2025 r. w sprawie szczegółowego zakresu działania Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego (Dz. U. poz. 68).

8) organizację i sposób przeprowadzania szkoleń dla kandydatów na egzaminatorów ubiegających się o wpis na listę, o której mowa w art. 11f ust. 1 ustawy, dla ekspertów wpisanych na listę, o której mowa w art. 11ha ust. 3 ustawy, zwanych dalej „ekspertami”, i dla wizytatorów, o których mowa w art.11l ust. 2, warunki ukończenia szkolenia i dokument potwierdzający tego ukończenie.

**§ 2.** 1. Minister właściwy do spraw szkolnictwa wyższego i nauki, zwany dalej „ministrem”, w terminie 3 miesięcy przed upływem kadencji Komisji, zamieszcza w Biuletynie Informacji Publicznej na swojej stronie podmiotowej ogłoszenie o naborze kandydatów na członków Komisji, o których mowa w art. 11j ust. 1 pkt 1 ustawy, zwanych dalej „kandydatami”.

2. Ogłoszenie, o którym mowa w ust. 1, zawiera:

1) termin składania zgłoszeń kandydatów, zwanych dalej „zgłoszeniami”;
2) miejsce składania zgłoszeń;
3) wskazanie okresu przetwarzania danych osobowych kandydatów.

3. Zgłoszenie, o którym mowa w art. 11j ust. 1a zdanie drugie ustawy, opatruje się kwalifikowanym podpisem elektronicznym i składa się na adres do doręczeń wskazany w ogłoszeniu.

**§ 3.** 1. Urząd obsługujący ministra dokonuje oceny formalnej zgłoszenia.

2. Zgłoszenie złożone po upływie terminu składania zgłoszeń lub przez podmiot nieuprawniony nie podlega rozpatrzeniu.

**§ 4.** Minister, w terminie miesiąca przed upływem kadencji Komisji, występuje do podmiotów, o których mowa w art. 11j ust. 1 pkt 2 i 3 ustawy, o zgłoszenie przedstawicieli do Komisji.

**§ 5.** 1. W przypadku konieczności powołania członka Komisji, o którym mowa w art. 11j ust. 1 pkt 1 ustawy, w czasie trwania jej kadencji, minister zamieszcza w Biuletynie Informacji Publicznej na swojej stronie podmiotowej ogłoszenie o naborze kandydatów. Przepisy § 2 ust. 2 i 3 i § 3 stosuje się.

2. W przypadku konieczności powołania członka Komisji, o którym mowa w art. 11j ust. 1 pkt 2 lub 3 ustawy, w czasie trwania jej kadencji, minister występuje do właściwego podmiotu, o którym mowa w art. 11j ust. 1 pkt 2 albo 3 ustawy, o zgłoszenie przedstawiciela do Komisji.

**§ 6.** 1. Minister zwołuje pierwsze posiedzenie Komisji i przewodniczy mu do czasu wyboru przewodniczącego Komisji.

2. Na pierwszym posiedzeniu Komisja wybiera spośród swoich członków, bezwzględną większością głosów, przewodniczącego Komisji, zastępcę przewodniczącego Komisji i sekretarza Komisji.

**§ 7.** 1. Przewodniczący Komisji kieruje pracami Komisji, w szczególności:

1) zwołuje i prowadzi posiedzenia Komisji;
2) podpisuje uchwały Komisji;
3) reprezentuje Komisję na zewnątrz;
4) zapewnia prawidłowe działanie i terminową realizację zadań Komisji;
5) może tworzyć zespoły zadaniowe, złożone z członków Komisji;
6) tworzy zespoły oceniające, złożone z członków Komisji lub ekspertów, badających prawidłowość sprawdzenia i oceny prac z części pisemnej egzaminu,
7) wyznacza zadania członkom Komisji, zespołom zadaniowym i zespołom oceniającym;
8) podpisuje certyfikaty znajomości języka polskiego, zwane dalej „certyfikatami”, wraz z suplementami do certyfikatów.

2. Zastępca przewodniczącego Komisji wykonuje czynności powierzone mu przez przewodniczącego Komisji oraz zastępuje go w razie jego nieobecności.

3. Sekretarz Komisji zapewnia sprawne funkcjonowanie Komisji, w szczególności:

1) koordynuje przygotowywanie posiedzeń Komisji;
2) koordynuje zapewnianie członkom Komisji dostępu do niezbędnych materiałów i informacji;
3) nadzoruje wykonywanie zadań związanych z wymianą dokumentów i informacji między Komisją i podmiotami uprawnionymi do organizowania egzaminów, NAWA lub zainteresowanymi osobami;
4) sporządza protokoły posiedzeń Komisji.

4. W przypadku nieobecności przewodniczącego Komisji i zastępcy przewodniczącego Komisji pracami Komisji kieruje wyznaczony przez przewodniczącego Komisji członek Komisji.

5. Przewodniczący Komisji może upoważnić zastępcę przewodniczącego Komisji, sekretarza Komisji lub innego członka Komisji do podpisywania certyfikatów wraz z suplementami do certyfikatów.

6. Upoważnienie, o którym mowa w ust. 5, zawiera:

1) datę i miejsce wystawienia upoważnienia;
2) imię (imiona) i nazwisko osoby upoważnionej;
3) termin sesji egzaminacyjnej;
4) podpis przewodniczącego Komisji.

**§ 8.** 1. Posiedzenia Komisji są zwoływane stosownie do potrzeb, nie rzadziej niż raz na kwartał.

2. Badanie prawidłowości sprawdzania i oceny prac z części pisemnej egzaminu, ponowne sprawdzanie i ocena prac z tej części egzaminu oraz wizytacje egzaminów są dokonywane poza posiedzeniami Komisji.

3. Przewodniczący Komisji zwołuje posiedzenia Komisji:
1) z własnej inicjatywy;
2) na wniosek ministra, zespołu zadaniowego albo co najmniej trzech członków Komisji.

4. Zawiadomienie o terminie, formie i miejscu posiedzenia Komisji wraz z proponowanym porządkiem obrad przekazuje się członkom Komisji w terminie 7 dni przed planowanym terminem posiedzenia, na wskazane przez nich adresy poczty elektronicznej. Do zawiadomienia dołącza się materiały przeznaczone do rozpatrzenia przez Komisję albo wskazuje się w nim sposób dostępu do tych materiałów.

5. Posiedzenia Komisji mogą odbywać się przy wykorzystaniu środków komunikacji elektronicznej zapewniających w szczególności:
1) transmisję posiedzenia w czasie rzeczywistym;
2) wielostronną komunikację w czasie rzeczywistym, umożliwiającą uczestnikom posiedzenia wypowiadanie się w jego toku i głosowanie.

6. Na zaproszenie przewodniczącego Komisji w posiedzeniu Komisji mogą uczestniczyć inne osoby, bez prawa głosu.

**§ 9.** 1. Komisja podejmuje rozstrzygnięcia w formie uchwał zwykłą większością głosów w obecności co najmniej 2/3 liczby członków Komisji. W przypadku równej liczby głosów decyduje głos przewodniczącego Komisji, a w przypadku jego nieobecności na posiedzeniu Komisji – zastępcy przewodniczącego Komisji albo członka Komisji, o którym mowa w § 7 ust. 4.

2. W przypadku nieuzgodnienia sprawy, której rozpatrzenie zostało zarządzone w drodze korespondencyjnego uzgodnienia stanowisk (tryb obiegowy), o którym mowa w art. 11j ust. 5a zdanie drugie ustawy, jest ona rozpatrywana na najbliższym posiedzeniu Komisji.

3. Przewodniczący Komisji niezwłocznie informuje członków Komisji o uchwale podjętej w trybie, o którym mowa w ust. 2.

**§ 10.** 1. Protokół posiedzenia Komisji podpisuje przewodniczący Komisji, a w przypadku jego nieobecności na posiedzeniu, którego dotyczy protokół – zastępca przewodniczącego Komisji albo członek Komisji, o którym mowa w § 7 ust. 4.

2. Protokół posiedzenia Komisji zawiera w szczególności informacje o:

1) przyjętym porządku obrad;
2) przebiegu posiedzenia;
3) przyjętych ustaleniach;
4) podjętych uchwałach;
5) zdaniach odrębnych zgłoszonych przez członków Komisji;
6) wynikach głosowań;
7) udziale w posiedzeniu osób, o których mowa w § 8 ust. 6.

3. Do protokołu posiedzenia Komisji dołącza się listę osób uczestniczących w posiedzeniu.

**§ 11.** NAWA, w ramach zapewnienia obsługi Komisji, w szczególności:

1) prowadzi obsługę administracyjno-biurową;
2) prowadzi obsługę finansową oraz przekazuje środki, o których mowa w art. 11g ust. 7a ustawy, do budżetu państwa;
3) przygotowuje certyfikaty lub certyfikaty wraz z suplementami oraz ich duplikaty;
4) organizuje proces ustalania zestawów zadań egzaminacyjnych, o których mowa w art. 11h ust. 2 ustawy;
5) organizuje wydruk i dystrybucję zestawów zadań egzaminacyjnych, o których mowa w art. 11h ust. 2 ustawy;
6) organizuje proces badania prawidłowości sprawdzenia i oceny prac z części pisemnej egzaminu;
7) weryfikuje wniesienie opłaty, o której mowa w art. 11ha ust. 2 ustawy;
8) prowadzi obsługę dokumentacji w sprawach związanych ze zlecaniem zadań ekspertom i wizytatorom oraz ich wynagradzaniem;
9) wprowadza dane do bazy, o której mowa w art. 11g ust. 2 ustawy;
10) prowadzi obsługę szkoleń dla kandydatów na egzaminatorów ubiegających się o wpis na listę, o której mowa w art. 11f ust. 1 ustawy, dla ekspertów i dla wizytatorów;

11) przygotowuje statystyki i analizy w zakresie funkcjonowania sytemu poświadczania znajomości języka polskiego jako obcego.

**§ 12.** 1. Wysokość miesięcznego wynagrodzenia wynosi:

1) 7496 zł – w przypadku przewodniczącego Komisji;
2) 7028 zł – w przypadku zastępcy przewodniczącego Komisji;
3) 6559 zł – w przypadku sekretarza Komisji.

2. Wysokość wynagrodzenia za udział w posiedzeniu Komisji pozostałych członków Komisji wynosi 1874 zł.

**§ 13.** 1. Wysokość wynagrodzenia za badanie prawidłowości sprawdzenia i oceny pracy z części pisemnej egzaminu oraz ponowne sprawdzenie i ocenę pracy z tej części egzaminu wynosi:

1) 130 zł – w przypadku egzaminu na poziomach biegłości językowej A1 i A2 w grupie osób, które w dniu przystąpienia do egzaminu nie ukończyły 16 roku życia oraz w grupie osób, które w dniu przystąpienia do egzaminu ukończyły 16 rok życia;
2) 145 zł – w przypadku egzaminu na poziomie biegłości językowej B1 w grupie osób, które w dniu przystąpienia do egzaminu nie ukończyły 16 roku życia oraz w grupie osób, które w dniu przystąpienia do egzaminu ukończyły 16 rok życia;
3) 160 zł – w przypadku egzaminu na poziomie biegłości językowej B2 w grupie osób, które w dniu przystąpienia do egzaminu nie ukończyły 16 roku życia oraz, które w dniu przystąpienia do egzaminu ukończyły 16 rok życia;
4) 170 zł – w przypadku egzaminu na poziomie biegłości językowej C1 w grupie osób, które w dniu przystąpienia do egzaminu ukończyły 16 rok życia;
5) 180 zł – w przypadku egzaminu na poziomie biegłości językowej C2 w grupie osób, które w dniu przystąpienia do egzaminu ukończyły 16 rok życia.

2. Wysokość wynagrodzenia za przeprowadzoną wizytację egzaminu wynosi 2811 zł.

**§ 14.** 1. Komisja zamieszcza na swojej stronie internetowej ogłoszenie o naborze kandydatów na wizytatorów niebędących członkami Komisji, zwanych dalej „kandydatami na wizytatorów”.

2. Ogłoszenie, o którym mowa w ust. 1, zawiera:

1) termin składania zgłoszeń kandydatów na wizytatorów;
2) miejsce składania zgłoszeń kandydatów na wizytatorów;
3) wskazanie okresu przetwarzania danych osobowych kandydatów na wizytatorów;

4) wskazanie dokumentów, które należy dołączyć do zgłoszenia kandydata na wizytatora.

**§ 15.** 1. Zastrzeżenia do protokołu wizytacji, o których mowa w art. 11l ust. 6a ustawy, składa się za pośrednictwem elektronicznej skrzynki podawczej w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 17 lutego 2005 r. o informatyzacji działalności podmiotów realizujących zadania publiczne (Dz. U. z 2025 r. poz. 1703) NAWA lub z wykorzystaniem publicznej usługi rejestrowanego doręczenia elektronicznego, na adres do doręczeń elektronicznych, o którym mowa w art. 2 pkt 1 ustawy z dnia 18 listopada 2020 r. o doręczeniach elektronicznych (Dz. U. z 2026 r. poz. 3).

2. Komisja przekazuje zastrzeżenia do protokołu wizytacji wizytatorowi, który przeprowadził wizytację, wyznaczając termin na przedstawienie stanowiska do zastrzeżeń.

3. Wizytator przekazuje Komisji stanowisko do zastrzeżeń w formie pisemnej.

4. Komisja rozpatruje zastrzeżenia do protokołu wizytacji z uwzględnieniem stanowiska wizytatora.

**§ 16.** 1. Komisja ustala harmonogramy i programy szkoleń dla kandydatów na egzaminatorów ubiegających się o wpis na listę, o której mowa w art. 11f ust. 1 ustawy, dla ekspertów i dla wizytatorów, zwanych dalej „szkoleniami”.

2. Szkolenia są przeprowadzane przez Komisję lub podmioty prowadzące działalność w zakresie nauczania języka polskiego jako obcego, działające na zlecenie Komisji.

3. Szkolenia mogą być prowadzone z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość.

4. Szkolenia są przeprowadzane stosownie do potrzeb, nie rzadziej niż raz na rok.

5. Harmonogram szkoleń na dany rok kalendarzowy i ogłoszenia o szkoleniach udostępnia się na stronie internetowej Komisji.

**§ 17.** Ogłoszenie o szkoleniu zawiera:

1) termin i czas trwania szkolenia;
2) formę i miejsce szkolenia oraz formę prowadzenia zajęć;
3) sposób uczestnictwa w szkoleniu, w przypadku gdy szkolenie będzie prowadzone z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość;
4) zakres przedmiotowy szkolenia;
5) program szkolenia;
6) warunki ukończenia szkolenia;
7) sposób i termin zgłoszenia uczestnictwa w szkoleniu.

**§ 18.** 1. Warunkiem ukończenia szkolenia jest uczestnictwo w co najmniej 90 % godzin zajęć przewidzianych programem szkolenia oraz uzyskanie pozytywnej oceny z egzaminu kończącego szkolenie.

2. Ukończenie szkolenia potwierdza zaświadczenie wydane przez Komisję lub podmiot, o którym mowa w § 16 ust. 2.

**§ 19.** Rozporządzenie wchodzi w życie z dniem 1 stycznia 2027 r.[2)]

**MINISTER NAUKI I SZKOLNICTWA WYŻSZEGO**

**W porozumieniu:**
**MINISTER EDUKACJI**

[2)] Niniejsze rozporządzenie było poprzedzone rozporządzeniem Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 11 grudnia 2015 r. w sprawie Państwowej Komisji do spraw Poświadczania Znajomości Języka Polskiego jako Obcego (Dz. U. poz. 2288), które traci moc z dniem wejścia w życie niniejszego rozporządzenia w związku z wejściem w życie ustawy z dnia … o zmianie ustawy o języku polskim oraz ustawy o Narodowej Agencji Wymiany Akademickiej (Dz. U. poz. …).

# UZASADNIENIE

Projektowane rozporządzenie stanowi wykonanie upoważnienia zawartego w art. 11m ustawy z dnia 7 października 1999 r. o języku polskim (Dz. U. z 2026 r. poz. 81 i …), zwanej dalej „ustawą”, zgodnie z którym minister właściwy do spraw szkolnictwa wyższego i nauki, zwany dalej „ministrem”, określi, w drodze rozporządzenia:

1) organizację i sposób przeprowadzania naboru kandydatów na członków Państwowej Komisji do spraw Poświadczania Znajomości Języka Polskiego jako Obcego, zwanej dalej „Komisją”, i kandydatów na wizytatorów niebędących członkami Komisji oraz tryb zgłaszania przedstawicieli Rady Języka Polskiego i ministrów, o których mowa w art. 11j ust. 1 pkt 3 ustawy;
2) tryb wyboru przewodniczącego Komisji, zastępcy przewodniczącego Komisji i sekretarza Komisji;
3) sposób działania Komisji;
4) zakres obsługi Komisji przez Narodową Agencję Wymiany Akademickiej, zwaną dalej „NAWA”, w tym zakres wsparcia Komisji w wykonywaniu zadań;
5) wysokość wynagrodzenia przewodniczącego Komisji, zastępcy przewodniczącego Komisji, sekretarza Komisji i pozostałych członków Komisji;
6) wysokość wynagrodzenia za badanie prawidłowości sprawdzenia i oceny prac z części pisemnej egzaminu z języka polskiego jako obcego, zwanego dalej „egzaminem”, ponowne sprawdzenie i ocenę pracy z tej części egzaminu oraz wizytację egzaminu;
7) sposób wnoszenia zastrzeżeń do protokołu wizytacji i tryb ich rozpatrywania;
8) organizację i sposób przeprowadzania szkoleń dla kandydatów na egzaminatorów ubiegających się o wpis na listę, o której mowa w art. 11f ust. 1 ustawy, dla ekspertów, o których mowa w art. 11ha ust. 3, zwanych dalej „ekspertami”, i dla wizytatorów, o których mowa w art. 11l ust. 2, warunki ukończenia szkolenia i dokument potwierdzający ukończenie tego szkolenia.

Projektowane rozporządzenie zastąpi rozporządzenie Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 11 grudnia 2015 r. w sprawie Państwowej Komisji do spraw Poświadczania Znajomości Języka Polskiego jako Obcego (Dz. U. poz. 2288) i zgodnie z art. 11m ustawy będzie wydane w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw oświaty i wychowania.

Zgodnie z art. 11j ust. 1 ustawy w skład Komisji wchodzi 14 członków, z których 9 członków to specjaliści w zakresie nauczania języka polskiego lub języka polskiego jako obcego, jeden członek to specjalista w zakresie nauczania języka polskiego lub języka

polskiego jako obcego będący przedstawicielem Rady Języka Polskiego, a 4 członków to przedstawiciele właściwych ministrów – ministra właściwego do spraw oświaty i wychowania, ministra właściwego do spraw kultury i ochrony dziedzictwa narodowego, ministra właściwego do spraw zagranicznych oraz ministra. W projektowanym rozporządzeniu uregulowano organizację i sposób przeprowadzania naboru kandydatów na członków Komisji, będących specjalistami w zakresie nauczania języka polskiego lub języka polskiego jako obcego, zwanych dalej „kandydatami", oraz tryb zgłaszania przedstawicieli Rady Języka Polskiego i wymienionych wyżej ministrów.

Proponuje się, aby minister ogłaszał w Biuletynie Informacji Publicznej na swojej stronie podmiotowej, w terminie 3 miesięcy przed upływem kadencji dotychczasowej Komisji, informację o naborze kandydatów. Zaproponowany termin pozwoli na dokonanie powołania nowych członków Komisji w odpowiednim czasie, tak aby zapewnić ciągłość pracy Komisji. W § 2 ust. 2 projektu rozporządzenia określono zakres przedmiotowy ogłoszenia o naborze kandydatów.

Oceny formalnej złożonych zgłoszeń kandydatów będzie dokonywał urząd obsługujący ministra. Zgodnie z § 3 ust. 2 projektu rozporządzenia w przypadku gdy zgłoszenie kandydata wpłynie po upływie terminu składania zgłoszeń lub zostanie złożone przez podmiot nieuprawniony nie będzie ono podlegało rozpatrzeniu.

W projekcie rozporządzenia określono również termin, w jakim minister będzie występował do Rady Języka Polskiego oraz właściwych ministrów (tj. podmiotów, o których mowa w art. 11j ust. 1 pkt 2 i 3 ustawy) o zgłoszenie swojego przedstawiciela do Komisji. Proponuje się, aby czynność ta następowała w terminie miesiąca przed upływem kadencji Komisji – zgodnie z § 4 projektu rozporządzenia.

W art. 11j ust. 5 ustawy przewidziano możliwość uzupełnienia składu Komisji, w związku z czym w § 5 projektu rozporządzenia proponuje się, aby w przypadku konieczności powołania nowego członka Komisji w trakcie trwania jej kadencji zastosowanie miały rozwiązania analogicznie, jak w przypadku powoływania członków Komisji w związku z upływem kadencji. Regulacja ta ma na celu uporządkowanie i zapewnienie przejrzystości procesu powoływania członków Komisji.

Projekt rozporządzenia nie przewiduje znaczących zmian w zakresie trybu wyboru przewodniczącego Komisji i sekretarza Komisji oraz sposobu działania Komisji. Dodano natomiast funkcję zastępcy przewodniczącego Komisji – dodatkowa osoba będąca członkiem Komisji o znacznie szerszych uprawnieniach niż pozostali członkowie wydaje się niezbędna w świetle stale rosnącej liczby zdających. Komisja jest gremium nieetatowym, funkcjonującym

głównie na posiedzeniach, w skład którego wchodzą osoby zatrudnione w podmiotach należących do systemu szkolnictwa wyższego i nauki lub w urzędach administracji rządowej, wykonuje jednak swoje zadania w sposób ciągły, nie tylko na posiedzeniach. Wprowadzenie funkcji zastępcy przewodniczącego Komisji pozwoli na szybsze i bardziej elastyczne reagowanie na pojawiające się zmiany i pilne zadania oraz skuteczniejszą realizację dotychczasowych zdań Komisji. Tak jak obecnie, zgodnie z § 6 projektu rozporządzenia, minister będzie zwoływał pierwsze posiedzenie Komisji nowej kadencji i przewodniczył mu do czasu wyboru przewodniczącego Komisji. Na pierwszym posiedzeniu Komisji jej członkowie wybiorą spośród siebie, bezwzględną większością głosów, osoby, które będą pełniły funkcje przewodniczącego Komisji, zastępcy przewodniczącego Komisji i sekretarza Komisji.

Zadania przewodniczącego Komisji, jego zastępcy i sekretarza Komisji zostały określone w § 7 ust. 1–3 projektu rozporządzenia. Wśród kompetencji przewodniczącego Komisji w projekcie rozporządzenia przewidziano m.in. możliwość tworzenia zespołów zadaniowych oraz tworzenie zespołów oceniających. W skład zespołów zadaniowych będą wchodzili członkowie Komisji, a w skład zespołów oceniających – członkowie Komisji lub eksperci przeprowadzający badanie prawidłowości sprawdzania i oceny prac z części pisemnej egzaminu. Przewiduje się, że możliwość utworzenia tych zespołów istotnie wpłynie na usprawnienie pracy Komisji. W ramach zespołów zadaniowych Komisja, w zależności od potrzeb, będzie mogła pracować nad poszczególnymi zagadnieniami z zakresu certyfikacji języka polskiego jako obcego np. powołać zespół zadaniowy do przygotowania zestawów zadań egzaminacyjnych lub do organizacji i przeprowadzenia szkoleń dla kandydatów ubiegających się o wpis na listę egzaminatorów, o której mowa w art. 11f ust. 1 ustawy, dla ekspertów i dla wizytatorów.

Komisja, tak jak dotychczas, będzie działała na posiedzeniach zwoływanych stosownie do potrzeb, nie rzadziej jednak niż raz na kwartał. Jednak jak wykazano powyżej Komisja co do zasady prowadzi również działalność poza formalnymi posiedzeniami, taką jak konsultacje czy przygotowywanie materiałów.

Zgodnie z art. 11j ust. 5a ustawy Komisja działa na posiedzeniach. Posiedzenia Komisji tak jak dotychczas będą mogły być zwoływane przez przewodniczącego Komisji z jego inicjatywy lub na wniosek ministra, zespołu zadaniowego albo co najmniej trzech członków Komisji. Przepisy § 8–10 projektu rozporządzenia określają sposób pracy Komisji. Przewiduje się, że posiedzenia Komisji będą mogły odbywać się również przy wykorzystaniu środków komunikacji elektronicznej. Komisja będzie podejmowała rozstrzygnięcia w formie uchwał zwykłą

większością głosów w obecności co najmniej 2/3 liczby jej członków. W przypadku równej liczby głosów będzie decydował głos przewodniczącego Komisji, a w przypadku jego nieobecności na posiedzeniu – głos zastępcy przewodniczącego Komisji albo członka Komisji wyznaczonego przez przewodniczącego Komisji. W przypadku nieuzgodnienia sprawy w trybie obiegowym proponuje się, aby sprawa była rozpatrywana na posiedzeniu Komisji. Zgodnie z § 7 ust. 3 pkt 4 oraz § 10 ust. 1 projektu rozporządzenia protokół z posiedzenia Komisji będzie sporządzany przez sekretarza Komisji i podpisywany przez przewodniczącego Komisji, a w przypadku jego nieobecności na posiedzeniu, którego dotyczy protokół – przez zastępcę przewodniczącego Komisji albo członka Komisji wyznaczonego przez przewodniczącego Komisji. Natomiast badanie prawidłowości sprawdzenia i oceny prac z części pisemnej egzaminu, ponowne sprawdzanie i ocena prac z tej części egzaminu oraz wizytacje egzaminów, z uwagi na charakter tych zadań, będą odbywały się w trybie poza posiedzeniami Komisji.

W § 11 projektu rozporządzenia określono zadania NAWA realizowane w ramach obsługi Komisji. Proponuje się, aby NAWA zapewniała Komisji obsługę administracyjno-biurową i finansową, przekazywała środki, o których mowa w art. 11g ust. 7a ustawy, do budżetu państwa, przygotowywała certyfikaty znajomości języka polskiego, zwane dalej „certyfikatami", lub certyfikaty wraz z suplementami i ich duplikaty, poprzez ich wydruk, przedłożenie do podpisu przewodniczącemu Komisji i ich dystrybucję – odpowiednio do podmiotów uprawnionych do organizowania egzaminów lub bezpośrednio do osób zainteresowanych. Proponuje się również, aby NAWA prowadziła obsługę szkoleń dla kandydatów ubiegających się o wpis na listę egzaminatorów, o której mowa w art. 11f ust. 1 ustawy, dla ekspertów i dla wizytatorów. Ponadto w związku z uregulowaniem w ustawie badania prawidłowości sprawdzania i oceny prac z części pisemnej egzaminu, proponuje się powierzenie NAWA zorganizowanie tego procesu. NAWA będzie również odpowiedzialna za wydruk i dystrybucję zestawów zadań egzaminacyjnych, a także obsługę procesu ich przygotowywania w fazie powstawania zadań egzaminacyjnych. Dodatkowo zaproponowano, aby NAWA prowadziła obsługę dokumentacji w sprawach związanych ze zlecaniem zadań ekspertom i wizytatorom oraz ich wynagradzaniem. Wśród zadań realizowanych przez NAWA będzie znajdowało się również wprowadzanie danych do bazy, o której mowa w art. 11g ust. 2 ustawy, w zakresie certyfikatów bez konieczności zdania egzaminu i duplikatów certyfikatów oraz przygotowanie statystyk i analiz dotyczących funkcjonowania sytemu poświadczania znajomości języka polskiego jako obcego.

Projekt rozporządzenia reguluje ponadto kwestie wysokości wynagrodzenia członków Komisji, wynagrodzenia za przeprowadzenie badania prawidłowości sprawdzenia i oceny pracy z części pisemnej egzaminu oraz za ponowne sprawdzenie i ocenę pracy z tej części egzaminu, a także za przeprowadzoną wizytację egzaminu.

W § 12 projektu rozporządzenia określono wysokość wynagrodzenia członków Komisji, w tym przewodniczącego Komisji i sekretarza Komisji. W przypadku przewodniczącego Komisji wynagrodzenie miesięczne będzie wynosiło – 7 496 zł, zastępcy przewodniczącego Komisji – 7 028 zł, a w przypadku sekretarza Komisji – 6 559 zł. Pozostali członkowie Komisji będą otrzymywali wynagrodzenie za udział w posiedzeniu Komisji w wysokości 1 874 zł.

Z kolei w § 13 projektu rozporządzenia została uregulowana wysokość wynagrodzenia za badanie prawidłowości sprawdzenia i oceny pracy z części pisemnej egzaminu oraz ponowne sprawdzenie i ocenę pracy z tej części egzaminu. Proponuje się, aby wysokość tego wynagrodzenia była zróżnicowana i odzwierciedlała nakład pracy poniesiony przez członka Komisji lub eksperta dokonującego badania – w zależności od poziomu biegłości językowej. W związku z tym wysokość wynagrodzenia będzie kształtowała się następująco:

1) 130 zł – w przypadku egzaminu na poziomach biegłości językowej A1 i A2 w grupie osób, które w dniu przystąpienia do egzaminu nie ukończyły 16 roku życia oraz w grupie osób, które w dniu przystąpienia do egzaminu ukończyły 16 rok życia;
2) 145 zł – w przypadku egzaminu na poziomie biegłości językowej B1 w grupie osób, które w dniu przystąpienia do egzaminu nie ukończyły 16 roku życia oraz w grupie osób, które w dniu przystąpienia do egzaminu ukończyły 16 rok życia;
3) 160 zł – w przypadku egzaminu na poziomie biegłości językowej B2 w grupie osób, które w dniu przystąpienia do egzaminu nie ukończyły 16 roku życia oraz które w dniu przystąpienia do egzaminu ukończyły 16 rok życia;
4) 170 zł – w przypadku egzaminu na poziomie biegłości językowej C1 w grupie osób, które w dniu przystąpienia do egzaminu ukończyły 16 rok życia;
5) 180 zł – w przypadku egzaminu na poziomie biegłości językowej C2 w grupie osób, które w dniu przystąpienia do egzaminu ukończyły 16 rok życia.

Wynagrodzenie należne wizytatorowi za przeprowadzoną wizytację egzaminu zostało określone w § 13 ust. 2 projektu rozporządzenia i będzie wynosiło 2 811 zł.

Należy podkreślić, że zgodnie z art. 11j ust. 9 ustawy wynagrodzenie miesięczne przewodniczącego Komisji, zastępcy przewodniczącego Komisji i sekretarza Komisji oraz wynagrodzenie za udział w posiedzeniu Komisji w przypadku pozostałych członków Komisji nie będzie przysługiwało członkom Komisji będącym członkami korpusu służby cywilnej,

którzy sprawują funkcję członka Komisji w ramach obowiązków służbowych. Natomiast, jeżeli osoby te zostaną wyznaczone do badania prawidłowości sprawdzenia i oceny prac z części pisemnej egzaminu albo do ponownego sprawdzenia i oceny prac z tej części egzaminu lub do przeprowadzenia wizytacji egzaminu, wówczas otrzymają wynagrodzenie w wysokości określonej w projekcie rozporządzenia.

W § 14 projektu rozporządzenia określono kwestie związane ze sposobem zgłaszania kandydatów na wizytatorów niebędących członkami Komisji. Wskazano miejsce zamieszczania przez Komisję ogłoszenia o naborze kandydatów na tych wizytatorów oraz zakres informacji zawartych w ogłoszeniu.

Projekt rozporządzenia reguluje również tryb rozpatrywania zastrzeżeń do protokołu wizytacji, który został określony w § 15. Proponuje się, żeby zastrzeżenia do protokołu były składane za pośrednictwem elektronicznej skrzynki podawczej w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 17 lutego 2005 r. o informatyzacji działalności podmiotów realizujących zadania publiczne (Dz. U. z 2025 r. poz. 1703 oraz z 2026 r. poz. 160) NAWA lub z wykorzystaniem publicznej usługi rejestrowanego doręczenia elektronicznego, na adres do doręczeń elektronicznych, o którym mowa w art. 2 pkt 1 ustawy z dnia 18 listopada 2020 r. o doręczeniach elektronicznych (Dz. U. z 2026 r. poz. 3). Stanowisko wobec zastrzeżeń, w terminie wyznaczonym przez Komisję, będzie przedstawiał na piśmie wizytator, który przeprowadził wizytację egzaminu. Natomiast Komisja będzie rozpatrywała zastrzeżenia z uwzględnieniem stanowiska wizytatora w ustawowym terminie, o którym mowa w art. 11l ust. 6b ustawy, tj. 30 dni od dnia otrzymania tych zastrzeżeń.

Projekt rozporządzenia określa także organizację i sposób przeprowadzania szkoleń dla kandydatów ubiegających się o wpis na listę egzaminatorów, o której mowa w art. 11f ust. 1 ustawy, dla ekspertów i dla wizytatorów, zwanych dalej „szkoleniami". W § 16 projektu rozporządzenia wskazano, że harmonogramy i programy szkoleń ustala Komisja. Szkolenia będą mogły być przeprowadzane przez Komisję lub, na jej zlecenie, przez podmioty prowadzące działalność w zakresie nauczania języka polskiego jako obcego, co daje możliwość zwiększenia liczby tych szkoleń w zależności od potrzeb danej grupy odbiorców, do których będą one adresowane. Szkolenia będą mogły być prowadzone z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość. Dodatkowo w projekcie rozporządzenia określono częstotliwość przeprowadzania szkoleń, wskazując, że Komisja ma obowiązek ich przeprowadzenia nie rzadziej niż raz na rok. W § 17 projektu rozporządzenia wskazano zakres informacji zawartych w ogłoszeniu o szkoleniu. Ogłoszenie to będzie zwierało następujące informacje:

1) termin i czas trwania szkolenia;
2) formę i miejsce szkolenia oraz formę prowadzonych zajęć;
3) sposób uczestnictwa w szkoleniu, w przypadku gdy szkolenie będzie prowadzone z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość;
4) zakres przedmiotowy szkolenia;
5) program szkolenia;
6) warunki ukończenia szkolenia;
7) sposób i termin zgłoszenia uczestnictwa w szkoleniu.

Zgodnie z § 18 projektu rozporządzenia warunkiem ukończenia szkolenia będzie uczestnictwo w co najmniej 90 % godzin przewidzianych programem szkolenia oraz uzyskanie pozytywnej oceny z egzaminu kończącego szkolenie. Poświadczeniem ukończenia szkolenia będzie zaświadczenie wydane przez Komisję lub podmiot przeprowadzający szkolenie.

Proponuje się, aby rozporządzenie weszło w życie z dniem 1 stycznia 2027 r., tj. z dniem wejścia w życie ustawy z dnia … o zmianie ustawy o języku polskim oraz ustawy o Narodowej Agencji Wymiany Akademickiej (Dz. U. poz. …).

Jednocześnie należy wskazać, że nie ma możliwości podjęcia alternatywnych w stosunku do projektowanego rozporządzenia środków umożliwiających osiągnięcie zamierzonego celu.

Projektowane rozporządzenie nie wymaga przedstawienia właściwym organom i instytucjom Unii Europejskiej, w tym Europejskiemu Bankowi Centralnemu, w celu uzyskania opinii, dokonania powiadomienia, konsultacji albo uzgodnienia.

Projektowane rozporządzenie nie podlega notyfikacji zgodnie z przepisami rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 23 grudnia 2002 r. w sprawie sposobu funkcjonowania krajowego systemu notyfikacji norm i aktów prawnych (Dz. U. poz. 2039 oraz z 2004 r. poz. 597).

Projektowane rozporządzenie nie dotyczy majątkowych praw i obowiązków przedsiębiorców lub praw i obowiązków przedsiębiorców wobec organów administracji publicznej.

Projektowane rozporządzenie nie wpływa na działalność mikroprzedsiębiorców, małych i średnich przedsiębiorców.

Projektowane rozporządzenie nie podlega ocenie w zakresie oceny skutków regulacji w trybie § 32 uchwały nr 190 Rady Ministrów z dnia 29 października 2013 r. – Regulamin pracy Rady Ministrów (M.P. z 2024 r. poz. 806 oraz z 2025 r. poz. 408).

Projektowane rozporządzenie nie jest sprzeczne z prawem Unii Europejskiej.

| | |
|---|---|
| **Nazwa projektu**<br>Rozporządzenie Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego w sprawie Państwowej Komisji do spraw Poświadczania Znajomości Języka Polskiego jako Obcego<br><br>**Ministerstwo wiodące i ministerstwa współpracujące**<br>Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego<br>Ministerstwo Edukacji Narodowej<br><br>**Osoba odpowiedzialna za projekt w randze Ministra, Sekretarza Stanu lub Podsekretarza Stanu**<br>Karolina Zioło-Pużuk - Sekretarz Stanu w Ministerstwie Nauki i Szkolnictwa Wyższego<br><br>**Kontakt do opiekuna merytorycznego projektu**<br>Magdalena Maciejewska, Dyrektor Departamentu Współpracy Międzynarodowej w Ministerstwie Nauki i Szkolnictwa Wyższego,<br>adres e-mail: Magdalena.Maciejewska@mnisw.gov.pl; tel.: (22) 52 92 264 | **Data sporządzenia**<br>16.02.2026 r.<br><br>**Źródło:**<br>Upoważnienie ustawowe – art. 11m ustawy z dnia 7 października 1999 r. o języku polskim (Dz. U. z 2026 r. poz. 81 i …)<br><br>**Nr w Wykazie prac legislacyjnych Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego:** … |

# OCENA SKUTKÓW REGULACJI

## 1. Jaki problem jest rozwiązywany?

Ustawa z dnia … r. o zmianie ustawy o języku polskim oraz ustawy o Narodowej Agencji Wymiany Akademickiej (Dz. U. poz. …), zwana dalej „ustawą nowelizującą", wprowadziła zmiany w zakresie zadań Państwowej Komisji do spraw Poświadczania Znajomości Języka Polskiego jako Obcego, zwanej dalej „Komisją", działającej na podstawie ustawy z dnia 7 października 1999 r. o języku polskim, zwanej dalej „ustawą". Zmiany te polegają m.in. na uregulowaniu badania prawidłowości sprawdzania i oceny prac z części pisemnej egzaminu z języka polskiego jako obcego, zwanego dalej „egzaminem", umożliwieniu przeprowadzania wizytacji egzaminów przez członków Komisji oraz rozszerzeniu zakresu podmiotowego szkoleń organizowanych i przeprowadzanych przez Komisję. Ponadto ustawą nowelizującą podwyższono maksymalną wysokość wynagrodzenia – miesięcznego przewodniczącego Komisji i sekretarza Komisji oraz za udział w posiedzeniach Komisji w przypadku pozostałych jej członków, a także określono maksymalną wysokość wynagrodzenia za przeprowadzone badanie sprawdzenie i ocenę pracy z części pisemnej egzaminu, ponowne sprawdzenie i ocenę pracy z tej części egzaminu oraz za wizytację egzaminu. W ustawie nowelizującej wprowadzono funkcję zastępcy przewodniczącego Komisji oraz przysługujące mu wynagrodzenie. Dodatkowo w ustawie nowelizującej przewidziano szerszy zakres obsługi Komisji zapewnianej przez Narodową Agencję Wymiany Akademickiej, zwaną dalej „NAWA", a także zmiany o charakterze wynikowym i doprecyzowującym. Skutkiem powyższych zmian była również zmiana art. 11m ustawy stanowiącego upoważnienie do wydania, w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw oświaty i wychowania, projektowanego rozporządzenia.

Z uwagi na wprowadzone ustawą nowelizującą zmiany w przepisach merytorycznych i przepisie upoważniającym (art. 11m ustawy) konieczne jest wydanie nowego aktu wykonawczego do ustawy.

## 2. Rekomendowane rozwiązanie, w tym planowane narzędzia interwencji, i oczekiwany efekt

Rekomendowanym rozwiązaniem jest podjęcie działań legislacyjnych polegających na wydaniu rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego w sprawie Państwowej Komisji do spraw Poświadczania Znajomości Języka Polskiego jako Obcego.

Projektowane rozporządzenie określa kwestie związane z funkcjonowaniem Komisji. Komisja, tak jak obecnie, będzie liczyła 14 członków, z czego 1 osoba to specjalista zgłoszony jako przedstawiciel Rady Języka Polskiego, 4 osoby to przedstawiciele ministrów (ministra właściwego do spraw oświaty i wychowania, ministra właściwego do spraw kultury i ochrony dziedzictwa narodowego, ministra właściwego do spraw zagranicznych oraz ministra właściwego do spraw szkolnictwa wyższego i nauki, zwanego dalej „ministrem"), a 9 członków Komisji będzie powoływał minister spośród zgłoszonych kandydatów.

Projektowane rozporządzenie określa również wysokość wynagrodzenia członków Komisji, ekspertów wpisanych na listę prowadzoną przez Komisję (badających prawidłowość sprawdzenia i oceny prac z części pisemnej egzaminu) i wizytatorów. Wysokość wynagrodzenia członków Komisji, w tym przewodniczącego Komisji i sekretarza Komisji, ulegnie podwyższeniu w stosunku do obowiązującego wynagrodzenia oraz dodano wynagrodzenie dla zastępcy przewodniczącego Komisji. W przypadku przewodniczącego Komisji wynagrodzenie miesięczne wyniesie 7496 zł, w przypadku zastępcy przewodniczącego Komisji – 7028 zł, a w przypadku sekretarza Komisji – 6559 zł. Natomiast w przypadku pozostałych członków Komisji wynagrodzenie za udział w posiedzeniu wyniesie 1874 zł.

W projektowanym rozporządzeniu określono także wysokość wynagrodzenia należnego wizytatorowi za przeprowadzoną wizytację egzaminu, które będzie wynosiło 2811 zł.

W projektowanym rozporządzeniu została uregulowana wysokość wynagrodzenia za przeprowadzone badanie sprawdzenia i oceny pracy z części pisemnej egzaminu. Wysokość tego wynagrodzenia będzie zależna od poziomu biegłości językowej egzaminu. Rozróżnienie to wynika z nakładu pracy ponoszonego przez osobę sprawdzającą daną pracę. Wynagrodzenie przysługujące za przeprowadzone badanie sprawdzenia i ocenę pracy z części pisemnej egzaminu będzie kształtować się następująco:

1) 130 zł – w przypadku egzaminu na poziomach biegłości językowej A1 i A2 w grupie osób, które w dniu przystąpienia do egzaminu nie ukończyły 16 roku życia oraz w grupie osób, które w dniu przystąpienia do egzaminu ukończyły 16 rok życia;
2) 145 zł – w przypadku egzaminu na poziomie biegłości językowej B1 w grupie osób, które w dniu przystąpienia do egzaminu nie ukończyły 16 roku życia oraz w grupie osób, które w dniu przystąpienia do egzaminu ukończyły 16 rok życia;
3) 160 zł – w przypadku egzaminu na poziomie biegłości językowej B2 w grupie osób, które w dniu przystąpienia do egzaminu nie ukończyły 16 roku życia oraz które w dniu przystąpienia do egzaminu ukończyły 16 rok życia;
4) 170 zł – w przypadku egzaminu na poziomie biegłości językowej C1 w grupie osób, które w dniu przystąpienia do egzaminu ukończyły 16 rok życia;
5) 180 zł – w przypadku egzaminu na poziomie biegłości językowej C2 w grupie osób, które w dniu przystąpienia do egzaminu ukończyły 16 rok życia.

Jednocześnie proponuje się, aby za ponowne sprawdzenie i ocenę pracy z części pisemnej egzaminu przysługiwało wynagrodzenie w analogicznej wysokości.

W projektowanym rozporządzeniu zostały wskazane również zadania NAWA związane z obsługą Komisji. NAWA, oprócz dotychczasowej obsługi administracyjnej i finansowej, będzie wspierała Komisję w realizacji jej zadań związanych z zapewnieniem prawidłowego funkcjonowania systemu poświadczania znajomości języka polskiego jako obcego, w szczególności związanych z organizacją procesu przygotowywania i dystrybucji zestawów zadań egzaminacyjnych, procesu badania sprawdzania i oceny prac z części pisemnej egzaminu oraz ponownego sprawdzania i oceny tych prac, obsługą wniosków o wydanie certyfikatów znajomości języka polskiego bez konieczności zdania egzaminu.

Projektowane rozporządzenie określa także organizację i sposób przeprowadzania szkoleń dla kandydatów ubiegających się o wpis na listę egzaminatorów uprawnionych do sprawowania funkcji przewodniczącego komisji egzaminacyjnej, dla ekspertów wpisanych na listę prowadzoną przez Komisję (przeprowadzających badanie prawidłowości sprawdzenia i oceny prac z części pisemnej egzaminu) i dla wizytatorów. Przewiduje się, że szkolenia będą prowadzone przez Komisję lub, na jej zlecenie, przez podmioty prowadzące działalność w zakresie nauczania języka polskiego jako obcego, co daje możliwość zwiększenia liczby organizowanych przez Komisję szkoleń w zależności od potrzeb. Dodatkowo w projektowanym rozporządzeniu została uregulowana częstotliwość szkoleń, które powinny być przeprowadzane stosownie do potrzeb, ale nie rzadziej niż raz na rok, oraz określano warunki ukończenia tych szkoleń.

**3. Jak problem został rozwiązany w innych krajach, w szczególności krajach członkowskich OECD/UE?**

Przedmiot regulacji stanowi domenę prawa krajowego.

Przegląd systemów poświadczania znajomości języków obcych funkcjonujących w państwach europejskich (modelu portugalsko-włoskiego, hiszpańskiego, duńskiego, szwedzkiego i angielsko-niemiecko-francuskiego) wykazał, że nie istnieje model urzędowego poświadczania znajomości danego języka jako obcego wspólny dla wszystkich krajów. W każdym ze zbadanych systemów certyfikacji istnieje instytucja powołana lub wspierana przez rząd, która oferuje oficjalnie uznawany certyfikat albo nadzoruje proces certyfikacji przeprowadzany przez inne instytucje. Instytucja ta gwarantuje sprawność funkcjonowania zdecentralizowanego systemu certyfikacji, koordynując działania jednostek bezpośrednio odpowiedzialnych za organizację egzaminów.

**4. Podmioty, na które oddziałuje projekt**

| Grupa | Wielkość | Źródło danych | Oddziaływanie |
|---|---|---|---|
| minister właściwy do spraw szkolnictwa wyższego i nauki | – | ustawa | – ogłaszanie naboru kandydatów na członków Komisji i dokonywanie ich powołania,<br>– występowanie do ministra właściwego do spraw oświaty i wychowania, ministra właściwego do spraw kultury i ochrony dziedzictwa narodowego, ministra właściwego do spraw zagranicznych oraz do Rady Języka Polskiego o zgłoszenie przedstawicieli do Komisji,<br>– zwoływanie pierwszego posiedzenia Komisji i przewodniczenie mu do czasu wyboru przewodniczącego Komisji, zastępcy przewodniczącego Komisji i sekretarza Komisji, |

| | | | |
|---|---|---|---|
| | | | – uzupełnianie składu Komisji w czasie trwania jej kadencji w przypadku wystąpienia takiej konieczności,<br>– możliwość wystąpienia z wnioskiem o zwołanie posiedzenia Komisji |
| Państwowa Komisja do spraw Poświadczania Znajomości Języka Polskiego jako Obcego | 14 członków | ustawa | – określenie kwestii związanych z funkcjonowaniem Komisji, w tym wyboru przewodniczącego Komisji, jego zastępcy i sekretarza Komisji, umożliwienia przewodniczącemu Komisji tworzenia zespołów zadaniowych i zespołów oceniających, określenie częstotliwości posiedzeń Komisji,<br>– określenie wysokości wynagrodzenia przysługującego członkom Komisji (miesięcznego dla przewodniczącego Komisji, zastępcy przewodniczącego Komisji i sekretarza Komisji, za udział w posiedzeniu Komisji dla pozostałych członków, za badanie prawidłowości sprawdzenia i oceny prac z części pisemnej egzaminu i ponowne sprawdzenie i ocenę pracy z tej części egzaminu oraz za wizytację egzaminu),<br>– określenie sposobu ogłaszania naboru na wizytatorów niebędących członkami Komisji,<br>– określenie trybu rozpatrywania zastrzeżeń podmiotów uprawnionych do organizowania egzaminów do protokołu wizytacji egzaminu,<br>– ustalanie harmonogramów i programów szkoleń przeprowadzanych dla kandydatów na przewodniczących komisji egzaminacyjnych, dla ekspertów wpisanych na listę prowadzoną przez Komisję i dla wizytatorów, przeprowadzanie tych szkoleń lub możliwość zlecania ich przeprowadzenia |
| Narodowa Agencja Wymiany Akademickiej | – | ustawa | – określenie zakresu zadań związanych z zapewnieniem obsługi Komisji, w szczególności o charakterze organizacyjnym i wspierającym zadania eksperckie Komisji |
| podmioty uprawnione do organizowania egzaminów z języka polskiego jako obcego | 67<br>(wg stanu na dzień 1 stycznia 2025 r.) | Lista podmiotów uprawnionych do organizowania egzaminów z języka polskiego jako obcego<br>https://www.gov.pl/web/nauka/lista-podmiotow-uprawnionych-do-organizowania-egzaminow-z-jezyka-polskiego-jako-obcego | – określenie trybu rozpatrywania zastrzeżeń do protokołu wizytacji egzaminu,<br>– możliwość zgłaszania kandydatów na członków Komisji – w przypadku podmiotów uprawnionych do organizowania egzaminów, które są polskimi i zagranicznymi uczelniami prowadzącymi studia w zakresie filologii polskiej |
| polskie i zagraniczne uczelnie prowadzące studia w zakresie filologii polskiej | uczelnie polskie – 30<br>(wg stanu na dzień 27 września 2024 r.) | dane własne – Zintegrowany System Informacji o Szkolnictwie Wyższym i Nauce POL-on | – możliwość zgłaszania kandydatów na członków Komisji |

| | | | |
|---|---|---|---|
| | uczelnie zagraniczne – brak danych | | |
| eksperci, o których mowa w art. 11ha ust. 1 ustawy, oraz wizytatorzy niebędący członkami Komisji | brak danych | ustawa | – określenie wysokości wynagrodzenia za sprawdzenie i ocenę pracy z części pisemnej egzaminu i ponowne sprawdzenie i ocenę pracy z tej części egzaminu oraz za przeprowadzoną wizytację egzaminu,<br>– możliwość uczestnictwa w szkoleniach przeprowadzanych przez Komisję |
| kandydaci na egzaminatorów ubiegający się o wpis na listę, o której mowa w art. 11f ust. 1 ustawy | brak danych | ustawa | – możliwość uczestnictwa w szkoleniach przeprowadzanych przez Komisję |

**5. Informacje na temat zakresu, czasu trwania i podsumowanie wyników konsultacji**

Projekt rozporządzenia zostanie skonsultowany z Komisją i NAWA w ramach prekonsultacji.

Projekt rozporządzenia zostanie przekazany do opiniowania i konsultacji publicznych z wyznaczeniem 10-dniowego terminu na zgłaszanie uwag.

W ramach opiniowania projekt rozporządzenia otrzymają następujące podmioty:

1) Konferencja Rektorów Akademickich Szkół Polskich;
2) Konferencja Rektorów Uniwersytetów Polskich;
3) Konferencja Rektorów Zawodowych Szkół Polskich;
4) Konferencja Rektorów Publicznych Uczelni Zawodowych;
5) Rada Języka Polskiego;
6) Rada Główna Nauki i Szkolnictwa Wyższego;
7) Komitet Polityki Naukowej;
8) Niezależny Samorządny Związek Zawodowy „Solidarność”;
9) Ogólnopolskie Porozumienie Związków Zawodowych;
10) Forum Związków Zawodowych;
11) Rada Dialogu Społecznego;
12) Business Centre Club;
13) Konfederacja Lewiatan;
14) Polskie Towarzystwo Gospodarcze;
15) Pracodawcy Rzeczpospolitej Polskiej;
16) Związek Rzemiosła Polskiego;
17) Związek Przedsiębiorców i Pracodawców;
18) Federacja Przedsiębiorców Polskich;
19) Prezes Urzędu Ochrony Danych Osobowych.

W ramach konsultacji publicznych projekt rozporządzenia otrzymają następujące podmioty:

1) Państwowa Komisja do spraw Poświadczania Znajomości Języka Polskiego jako Obcego;
2) Narodowa Agencja Wymiany Akademickiej;
3) Krajowa Sekcja Nauki NSZZ „Solidarność”;
4) Rada Szkolnictwa Wyższego i Nauki Związku Nauczycielstwa Polskiego;
5) Akademia Ekonomiczno-Humanistyczna w Warszawie;
6) Akademia Finansów i Biznesu Vistula;
7) Akademia Języka Polskiego – Joanna Sławkowska-Marszeniuk;
8) Akademia Nauk Stosowanych Wincentego Pola w Lublinie;
9) Akademia Vitas Viktoriia Viazowa;
10) Centrala Polskich Szkół Dokształcających w Ameryce;
11) Centrum Edukacyjne Chowaniak Anastasiia Cherniavska;
12) Centrum Nauki i Biznesu „Żak” sp. z o.o. w Łodzi;
13) Centrum Rozwoju i Partnerstwa „Polonia” w Winnicy;

14) Czarnomorski Uniwersytet Narodowy im. Piotra Mohyły;
15) Edu&More sp. z o.o.;
16) Fundacja „Dla Polonii”;
17) Fundacja MOBI – Polski Instytut Językowy w Warszawie;
18) Fundacja Nauki Języków Obcych „Linguae Mundi”;
19) Fundacja Wolność i Demokracja;
20) Global School Julia Wyżewska;
21) Inozemna Mowa;
22) Instytut Kształcenia Obcokrajowców s.c. D. Drewnowska, M. Kujawska;
23) Katolicki Uniwersytet Lubelski Jana Pawła II;
24) Klub Dialogu s.c. Wioletta Kunicka-Kajczuk, Piotr Kajczuk;
25) LANG LTC sp. z o.o.;
26) Lingua Nova sp. z o.o.;
27) NOVA Centrum Edukacyjne sp. z o. o.;
28) OPEN MIND Marcin Miśniakiewcz;
29) ORATIO sp. z o.o. z siedzibą w Kijowie;
30) Państwowa Akademia Nauk Stosowanych w Przemyślu;
31) Państwowa Akademia Nauk Stosowanych w Chełmie;
32) Politechnika Białostocka;
33) Politechnika Morska w Szczecinie;
34) Politechnika Warszawska;
35) Politechnika Wrocławska;
36) Polski Instytut Współpracy Obywatelskiej;
37) POLWORD – Szkoła Języka Polskiego i Kultury Polskiej w Londynie;
38) Simply Polish by Olga Bambrowicz;
39) Społeczna Akademia Nauk z siedzibą w Łodzi;
40) Uniwersytet SWPS;
41) Szkoła Główna Handlowa w Warszawie;
42) Szkoła Języka Polskiego dla Cudzoziemców Polish Is My Love Magdalena Kobus;
43) Szkoła Języka Polskiego Together Michał Suchożebrski;
44) Uczelnia Łazarskiego w Warszawie;
45) UNEKO GROUP sp. z o.o.;
46) Uniwersytet Bielsko-Bialski;
47) Uniwersytet Gdański w Gdańsku;
48) Uniwersytet Jagielloński w Krakowie;
49) Uniwersytet Jana Kochanowskiego w Kielcach;
50) Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu;
51) Uniwersytet Kardynała Stefana Wyszyńskiego w Warszawie;
52) Uniwersytet Kazimierza Wielkiego;
53) Uniwersytet Łódzki;
54) Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej;
55) Uniwersytet Opolski;
56) Uniwersytet Pomorski w Słupsku;
57) Uniwersytet Rzeszowski;
58) Uniwersytet Szczeciński;
59) Uniwersytet Śląski w Katowicach;
60) Uniwersytet w Siedlcach;
61) Uniwersytet Warmińsko-Mazurski w Olsztynie;
62) Uniwersytet Warszawski;
63) Uniwersytet Wileński – Centrum Polonistyczne;
64) Uniwersytet Wrocławski;
65) Uniwersytet Zielonogórski w Zielonej Górze;
66) Warszawski Uniwersytet Medyczny;

67) Wyższa Szkoła Ekonomiczno-Humanistyczna w Bielsku-Białej;
68) Wyższa Szkoła Gospodarki w Bydgoszczy;
69) Wrocławska Akademia Biznesu w Naukach Stosowanych;
70) Wyższa Szkoła Informatyki i Zarządzania z siedzibą w Rzeszowie.

Projekt rozporządzenia zostanie udostępniony w Biuletynie Informacji Publicznej na stronie podmiotowej Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego zgodnie z art. 5 ustawy z dnia 7 lipca 2005 r. o działalności lobbingowej w procesie stanowienia prawa (Dz. U. z 2025 r. poz. 677 oraz z 2026 r. poz. 160).

Projekt rozporządzenia zostanie udostępniony w Biuletynie Informacji Publicznej na stronie podmiotowej Rządowego Centrum Legislacji w serwisie Rządowy Proces Legislacyjny zgodnie z § 52 ust. 1 uchwały nr 190 Rady Ministrów z dnia 29 października 2013 r. – Regulamin pracy Rady Ministrów (M.P. z 2024 r. poz. 806 oraz z 2025 r. poz. 408).

Wyniki opiniowania i konsultacji publicznych zostaną omówione po ich zakończeniu w raporcie z konsultacji publicznych i opiniowania.

## 6. Wpływ na sektor finansów publicznych

| (ceny stałe z 2024 r.) | Skutki w okresie 10 lat od wejścia w życie zmian [mln zł] | | | | | | | | | | | |
|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|
| | 0 | 1 | 2 | 3 | 4 | 5 | 6 | 7 | 8 | 9 | 10 | *Łącznie (0-10)* |
| **Dochody ogółem** | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 |
| budżet państwa | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 |
| JST | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 |
| pozostałe jednostki (oddzielnie) | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 |
| **Wydatki ogółem** | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 |
| budżet państwa | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 |
| JST | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 |
| pozostałe jednostki (oddzielnie) | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 |
| **Saldo ogółem** | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 |
| budżet państwa | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 |
| JST | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 |
| pozostałe jednostki (oddzielnie) | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 |

| | |
|---|---|
| Źródła finansowania | Wejście w życie rozporządzenia nie będzie miało wpływu na sektor finansów publicznych, w tym budżet państwa i budżety jednostek samorządu terytorialnego. |
| Dodatkowe informacje, w tym wskazanie źródeł danych i przyjętych do obliczeń założeń | Wejście w życie rozporządzenia nie spowoduje zwiększenia wydatków lub zmniejszenia dochodów budżetu państwa i budżetów jednostek samorządu terytorialnego.<br>Skutki finansowe projektowanych rozwiązań zostały określone w pkt 6 OSR projektu ustawy o zmianie ustawy o języku polskim oraz ustawy o Narodowej Agencji Wymiany Akademickiej (UD47).<br>Źródłem finasowania wydatków związanych z realizacją zadań przewidzianych w projektowanym rozporządzeniu będą środki zabezpieczane corocznie w ustawie budżetowej w ramach limitów wydatków części budżetowej 28 – Szkolnictwo wyższe i nauka, bez konieczności ich dodatkowego zwiększania. |

## 7. Wpływ na konkurencyjność gospodarki i przedsiębiorczość, w tym funkcjonowanie przedsiębiorców oraz na rodzinę, obywateli i gospodarstwa domowe

| | | Skutki | | | | | | |
|---|---|---|---|---|---|---|---|---|
| Czas w latach od wejścia w życie zmian | | 0 | 1 | 2 | 3 | 5 | 10 | *Łącznie (0-10)* |
| W ujęciu pieniężnym (w mln zł, ceny stałe z … r.) | duże przedsiębiorstwa | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 |
| | sektor mikro-, małych i średnich przedsiębiorstw | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 |

| | | | | | | | | |
|---|---|---|---|---|---|---|---|---|
| | rodzina, obywatele oraz gospodarstwa domowe | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 |
| | osoby niepełnosprawne oraz osoby starsze | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 |
| W ujęciu niepieniężnym | duże przedsiębiorstwa | – | | | | | | |
| | sektor mikro-, małych i średnich przedsiębiorstw | – | | | | | | |
| | rodzina, obywatele oraz gospodarstwa domowe | – | | | | | | |
| | osoby niepełnosprawne oraz osoby starsze | – | | | | | | |
| Niemierzalne | – | – | | | | | | |
| Dodatkowe informacje, w tym wskazanie źródeł danych i przyjętych do obliczeń założeń | Wejście w życie rozporządzenia nie będzie miało wpływu na konkurencyjność gospodarki i przedsiębiorczość, w tym funkcjonowanie przedsiębiorców oraz na sytuację ekonomiczną i społeczną rodziny, obywateli i gospodarstw domowych oraz osób starszych i niepełnosprawnych. | | | | | | | |

**8. Zmiana obciążeń regulacyjnych (w tym obowiązków informacyjnych) wynikających z projektu**

☐nie dotyczy

| | |
|---|---|
| Wprowadzane są obciążenia poza bezwzględnie wymaganymi przez UE (szczegóły w odwróconej tabeli zgodności). | ☐ tak<br>☐ nie<br>☒ nie dotyczy |
| ☐ zmniejszenie liczby dokumentów<br>☐ zmniejszenie liczby procedur<br>☐ skrócenie czasu na załatwienie sprawy<br>☒ inne: doprecyzowanie i uzupełnienie obowiązujących procedur | ☐ zwiększenie liczby dokumentów<br>☐ zwiększenie liczby procedur<br>☐ wydłużenie czasu na załatwienie sprawy<br>☐ inne: |
| Wprowadzane obciążenia są przystosowane do ich elektronizacji. | ☐ tak<br>☐ nie<br>☒ nie dotyczy |

Komentarz: Projektowane rozwiązania zakładają doprecyzowanie i uzupełnienie obowiązujących procedur, m.in. przez uzupełnienie regulacji w zakresie określenia zadań NAWA związanych z obsługą Komisji, w tym pracami zapewniającymi funkcjonowanie sytemu poświadczania znajomości języka polskiego jako obcego.

**9. Wpływ na rynek pracy**

Wejście w życie rozporządzenia nie będzie miało wpływu na rynek pracy.

**10. Wpływ na pozostałe obszary**

| | | |
|---|---|---|
| ☐ środowisko naturalne<br>☐ sytuacja i rozwój regionalny<br>☐ sądy powszechne, administracyjne lub wojskowe | ☐ demografia<br>☐ mienie państwowe<br>☐ inne: | ☐ informatyzacja<br>☐ zdrowie |

| | |
|---|---|
| Omówienie wpływu | Wejście w życie rozporządzenia nie będzie miało wpływu na wskazane obszary. |

**11.Planowane wykonanie przepisów aktu prawnego**

Wykonanie przepisów rozporządzenia nastąpi po jego wejściu w życie.

**12.W jaki sposób i kiedy nastąpi ewaluacja efektów projektu oraz jakie mierniki zostaną zastosowane?**

Ze względu na specyfikę i charakter wprowadzanych regulacji nie przewiduje się przeprowadzania ewaluacji efektów projektu.

**13.Załączniki (istotne dokumenty źródłowe, badania, analizy itp.)**

Brak.